Corts Generals de 1645

.III.

Procés del braç reial

Edició a cura de
Miquel Fuertes Broseta

2024

fonts històriques valencianes

Corts Generals de 1645

.III.

Procés del braç reial

fonts històriques valencianes

92C.

Corts Generals de 1645

.III.

Procés del braç reial

Edició a cura de
Miquel Fuertes Broseta

2024

fonts històriques valencianes

Directors de la col·lecció
Antoni Furió i Enric Guinot

Sèrie
Acta Curiarum Regni Valentiae
3C.
en coedició amb
les Corts Valencianes

Comitè científic

President
Antoni Furió (Universitat de València)

Ramon Baldaquí (Universitat d'Alacant)
Juan Antonio Barrio (Universitat d'Alacant)
Teresa Canet Aparisi (Universitat de València)
Carmen Corona Marzol (†) (Universitat Jaume I)
Vicent García Edo (Universitat Jaume I)
Lluís Guia (Universitat de València)
María Magdalena Martínez Almira (Universitat d'Alacant)
Juan Francisco Mesa (Universitat d'Alacant)
Javier Palao Gil (Universitat de València)
Carles Rabassa (Universitat Jaume I)

© Miquel Fuertes Broseta, 2024
© D'aquesta edició:
Corts Valencianes, 2024
Universitat de València, 2024

Disseny de la col·lecció: J.P.

Il·lustració de la coberta:
Retaule de la capella del Palau de la Generalitat, obra de Joan de Sarinyena,
en què figuren els símbols dels tres estaments de les Corts Valencianes (València, 1606-1607).
Detall de la taula lateral dreta, dedicada a l'Àngel Custodi (braç reial).

Coordinació editorial:
Mònica Fernández Arizmendi (CV), Maite Simón (UV)
Correcció: Concha Ferragud (textos llatins) i Jordi Doménech Vicedo
Maquetació: Inmaculada Mesa

ISBN (obra completa):
(CV): 978-84-89684-75-1
(UV): 978-84-1118-417-5

ISBN (vol. III):
(CV): 978-84-89684-74-4
(UV): 978-84-1118-416-8

ISBN (digital)
(CV): 978-84-89684-76-8
(UV): 978-84-1118-418-2

DOI: http://doi.org/10.7203/PUV-OA-418-2

Aquesta obra està sota una Llicència Creative Commons Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 4.0 Internacional.

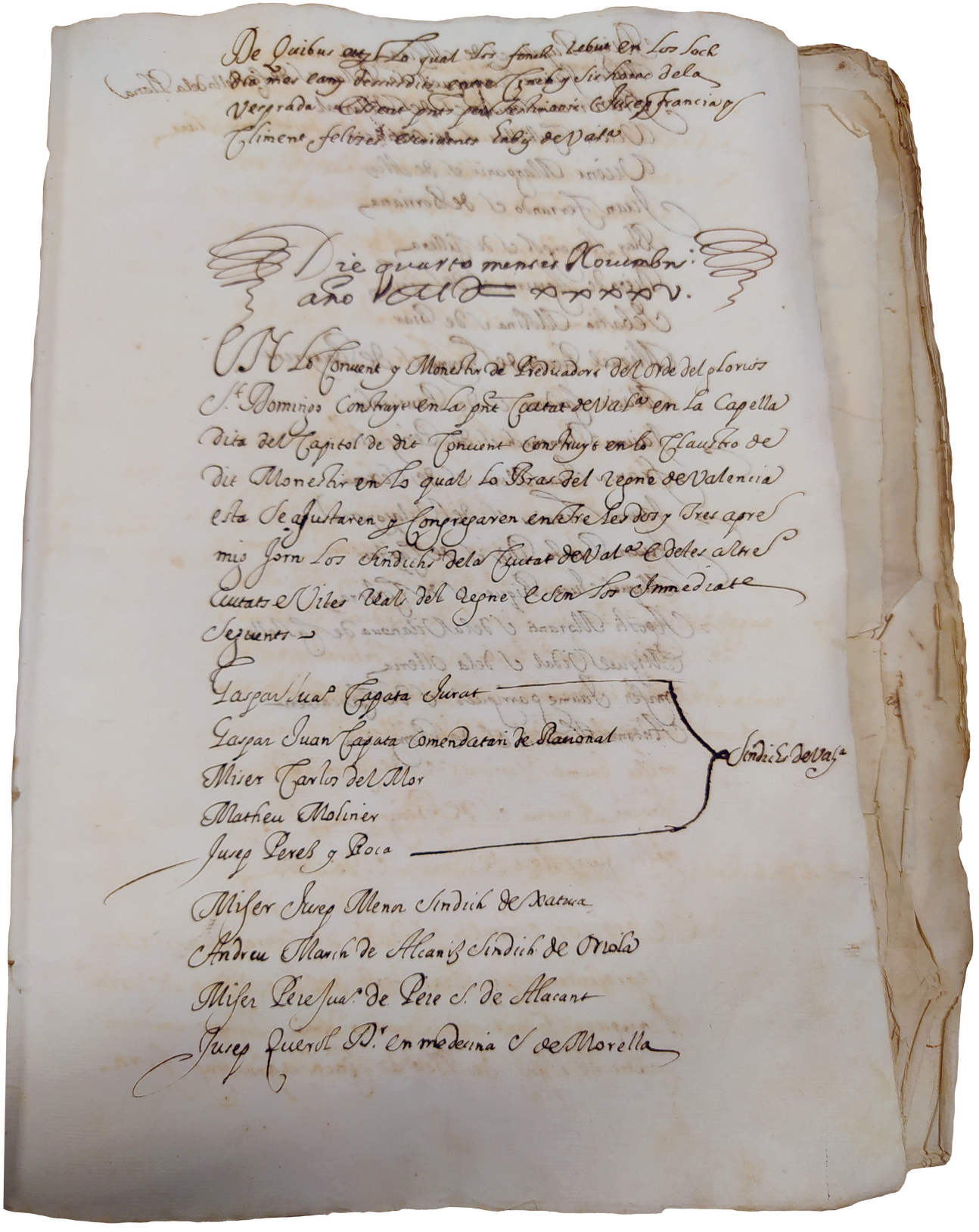
EN AQUEST VOLUM

Aquest volum recull la transcripció de les actes del braç reial. Es tracta d'un llibre en foli i enquadernat en pergamí. Per a fer les cobertes s'emprà un document reciclat i en el seu interior es pot llegir el fragment d'un testament del generós Bernat Lluís Almúnia registrat pel notari Laudomio Beltran el 14 de novembre de 1538. El registre presenta en general un bon estat de conservació, encara que, malauradament, en algunes parts la lletra s'ha oxidat, cosa que no facilita la seua lectura. Per fortuna, les marques d'òxid i d'humitat en la majoria de casos no han arribat a perforar els fulls i només cal prestar una mica més d'atenció.

La cal·ligrafia ha de correspondre a l'escrivà i secretari Sixto Godes, que fou el responsable de recollir les actes del braç reial en aquelles Corts. Hi ha grans canvis en la cura i el detall en la redacció entre les diferents parts del text, atés que hi ha algunes en les quals es detecta una redacció accelerada i amb moltes frases incompletes, ja que es tractava d'esborranys que mai arribaren a ser passats a net. En altres parts hi hagué major detall i atenció.

El procés del braç reial s'articula en tres parts diferenciades que expliquen la lletra poc acurada en algunes parts: una primera «mà de minutes» que arreplega esborranys de les reunions del braç reial; la segona recull les actes del braç completades i passades a net, i la tercera part correspon a les súpliques d'actes de cort presentades pel braç. Cal dir que les minutes i les actes no contenen exactament les mateixes informacions i, encara que hi ha moltes duplicitats per a fer un recorregut cronològic per les reunions del braç reial, cal contrastar tota la documentació. Així mateix, repartides per tot el text trobem documents de diferent procedència com cartes del rei o missatges dels altres braços.

A la fi del volum s'ha transcrit un *Apèndix documental* amb diferents documents procedents de l'Arxiu de la Corona d'Aragó, de l'Arxiu del Regne de València, de l'Arxiu Municipal de València i de l'Arxiu de la Catedral de València, que recull documents relacionats amb la tasca de l'assemblea i que complementen i completen allò que recullen les actes. En l'apèndix trobem documents de distinta procedència i escrits tant en valencià com en castellà, per la qual cosa s'adverteix que, en aquells documents escrits principalment en castellà, el cos principal està en lletra rodona i s'ha reservat la cursiva per a destacar l'ús d'una llengua diferent d'aquella majoritària en el document.

AMV, Processos de Corts, y.y, 31, f. 98r.

Procés del braç reial

||Portada Corts 1645
Corts de l'any 1645.[1]
[Al dors] Corts 1645.

MINUTES

||full de guarda Mà de minutes del procés de les Corts de l'any 1645.
Offerta fòlio 59.

REUNIÓ DEL BRAÇ REIAL DE 2 DE NOVEMBRE

||[1] *Die 2 novembris 1645 post meridiem.*
Doctor Joseph Menor, síndic de Xàtiva.
Andreu March de Alcanyiz, síndich de Oriola.
Pere Joan de Pere, Alacant.
Joseph Querol, doctor en medicina, Morella.
Diego Pujalt de Alzira.
Jaume Giner de Palau, Castelló de la Plana.
Francés Sanchot, Vilarreal.
Vicent Cubelles, Ontinent.

¶ [1] A més del títol, hi ha una sèrie d'escrits inconnexos en la portada que semblen signatures; alguns d'ells resulten il·legibles, d'altres són identificables com un *Adsit Xristus*.

Vicent Margarit, Alcoy.
Joan Ferrando, notari, Borriana.
Cullera, Blay Armengol.
Diego de Aguirre, Líria.
Sebastià Molina, Biar.
Miquel Puerto, Bocairent.
Jaume Doménech, Penàguila.
Francés Juan Mira, Xexona.
Juan Batiste Dies, Capdet.
Miquel Juan Miquel, Corbera.
Agustí Morantí, Vilanova de Castelló.
Miquel Vidal, Olleria.
Micer Jaume Garrigues, Carcaixent.
Antoni Almúnia, Benigànim.

Tots los desús dits *ut supra* ajustats. Per quant per a conferir y tractar les coses convenients per a les presents Corts se han ajustat en dit puesto y havent volgut la ciutat de València introduhir sis veus no havent tengut ja may més de cinch, ans bé en algunes Corts tres veus, volent per este indirecte expoliar als restants del regne de la quieta y pasífica poseció que té de pus de 200 anys en notable dany del restant del regne. Per ço protesten de qualsevol detenció prejuí en no tractar-se y conferir-se les coses concernents al bé públich tocant a la administracion de justícia y demés servici de sa magestat contra la ciutat de València com tots los desús dits síndichs són estats y estan promtes y aparellats per a tracter y conferir les desús dites coses y estaran sempre que convinga no expoliar de la desús dita sua quieta pasífica posició com sia contra los exemplars que y à continuats en los furs de les Corts celebrades pus de cent anys y de tot lo demés que·ls sia llícit y permés protestar en favor de les ciutats y viles desús dites.

Et in continenti non se divertendo ad alios actus lo senyor jurat Çapata, jurat en cap y comendatari del ofici de racional; micer Carlos del Mor; Matheu Moliner; Joseph Pérez Roca y micer March Roig ab exprés protest de aquest nomenat síndich per lo insigne Consell de la ciutat de València, después del senyor jurat Çapata ‖[2] y Carlos del Mor e los dits senyors Moliner y Pérez digueren que *licet* y foren nomenats en primer loch abans dels dits micer Carlos del Mor y Roig y de la posició que tingueren en precehir al dit doctor Roig lo dia que sa magestat proposà les Corts. Estan continuats en lo acte de poder en primer de [novembre] los advocats foren nomenat per síndichs en les presents Corts en primer loch y que no lo pot procehir més de un advocat conforme los exemplars de altres Corts.[2] Dixeren que

¶ [2] Hi ha una part cancel·lada encara llegible:
explicà lo dit doctor Roig que en cuant a la funció de advocat que precehix sempre en totes de la ciutat.

contradihuen al dit protest. Per quant les persones que han protestat fins huy no estan así citades per lo present estament y ciutat diguen tinguen poder de les dites ciutats y viles per qui entrevenen, emperò no estan aprovades les persones conforme les calitats *a foro* necessàries.

Y el examinar açò toca als avilitadors que nomenarà lo il·lustre braç real y no estan nomenades los obsta la exepció *de illegitimitatis personae*, la qual los obsta. Y en quant a lo que diuhen que la ciutat de València no hauria tengut més de cinch veus y que en moltes Corts ne hauria tengut menys y lo contrari consta per les Corts y nominacions fets per la dita ciutat de València, la qual per ser metròpoli y cap de regne té privilegis y poseció inmemorial de nomenar los síndichs que en les ocasions de convocacions de Cort ha nomenat los síndichs que los ha paregut, y en moltes ocasions ha nomenat quinze y més síndichs, y lo haver cinch o menys és estat ab facultatiu de concellers, y que los dits síndichs protesten contra los dits de la detenció que y à en la nominació de examinadors y demés afers tocants al servey de sa magestat y a que estan promptes y aparellats per a haver de tractar lo que s'oferixca y sia necessari y que les coses contingudes en dit protest no estan en lo examen,[3] estant sinó dels abilitadors y examinadors que per a dit efecte es nomenaran y ara se dilatarà la nominació de abilitadors se dilataran les presents Corts *et de omnibus aliis praemissis protestari ab clausula* que ser cert e comés en protestar.

E replicant-se per los síndichs de dites viles que de la mateixa manera la excepció *illegitimationis personae* à pretesos los síndichs de València y la causa y detenció de no haver nomenat abilitadors y lo demés convenient que diuhuen pretesos síndichs de València que d'aquell juhí era lo averiguar los sindicats de cada hú dels síndichs és per culpa ||[3] causa dels pretesos síndichs de València per voler introduhir la nova veu contra la immemorial poseció que té lo regne et *licet* per part de dits pretesos síndichs se pretenga lo contrari al·legant poseció titulada ja may constarà dit títol, ni per ser la primera del regne à tengut més que un vot. Ans bé, havent-se prorrogat lo tractar per al present dia de huy, ni se ha fet ostenció de títol algú que tinga la ciutat de València de nomenar-ne més que cinch havent-se prorrogat per a dit efecte de manera que los difugis y largues en no conseguir-se lo conferir les matèries conferents al bé públich y servey de sa magestat és culpa y causa los dits pretesos síndichs de València com estiguin promptes y aparellats los desús dits síndichs a conferir y tractar-se les matèries del servici de sa magestat, havent-los dit y representat als pretesos síndichs de València que ab les cinch veus en aquella tocats que·s tractasen totes les coses convenients al bé públich del regne y servici de sa magestat, y quant la dita ciutat de València tinguera la poseció alegada per dits pretesos síndichs lo que expressament se nega ni ja may constarà de aquella *tamen per non usum*[4] y actes encontrats han perdut dit dret, y havent-lo adquirit lo restant

¶ [3] Cancel·lat: *en dit examen*.

¶ [4] En l'original *ussum*; per major correcció del llatí s'ha posat en la forma correcta.

del regne no es pot derogar la poseció que té aquell per ser dret adquirit a terç. Y per ço *iterum et de novo* tornar a protestar de la detenció del servici de sa magestat y al bé públic del regne, volent ser los últims en protestar.

E los dits síndichs de la ciutat de València responent a dit protest que sent la poseció en que·s funda la dita ciutat de nomenar los síndichs *ad libitum* és de pus de tres-cents anys, com constarà per els exemplars. Y tenint poseció tan antiga *habet vim tituli* y quant no la tinguera *a iure* té dita facultat y a lo que·s *alias*[5] que tindria un vot tan solament se respon que la costum està en contrari y per no ser conferent a la matèria que·s tracta es dexa de donar satisfacció, demés que la mora y resistència que s'oposa als dits síndichs de València no és subsistència ‖[4] per quant los dits síndichs estan promptes y aparellats per a nomenar abilitadors y síndich y fer tot lo demés que convinga y requerixen als contra protestants al present protest de que seguen en sos llochs y voten la nominació de abilitadors y per a llevar tot genero de litigi y de protest requerixen que·s remeta esta pretenció a justícia y es done compte a sa magestat, volent ser los últims.

E los dits síndichs de les demés ciutats y viles del regne disenten y contradihuen a tot lo contraprotestat per part dels pretesos síndichs de València y que estan promtes y aparellats a graduar-se cascú de aquells en son lloch sens que ningú tinga més veus de les que de 200 anys a esta part tenen, y la causa com estan fent de nou ajustant-se és per voler introduhir coses noves y que sa magestat ó declare en la conformitat que li pareixerà ser conforme a rahó y justícia y a son real servici que per a dit efecte estan prompte y aparellats a nomenar síndich de dites viles y ciutats per a informar, donar memorials de la iustícia del restant del regne y que per ço contraprotestan contra la dita ciutat de València volent ser los últims en protestar.

E los dits síndichs de la ciutat de València diuen que disenten a dit protest per quant no estan examinats los poder en la conformitat de desús dita y que en fa expresa negativa de tot lo desús dit.

E los síndichs de dites ciutats y viles dixeren que dissentien a totes les respostes fetes per los dits pretesos síndichs de la ciutat.

Los quals actes foren rebuts entre sis y set hores de la vesprada.

Testes Iosephus Climent Felize, notarius, et Iosephus Francia.

Tots los desús dits *ut supra* ajustats proroguen per a demà contants 3 del present de 2 a 5 de la vesprada y lo síndich Pérez dix que no·s deu disoldre lo estament y los síndichs de les ciutats y viles dix, responen que com se'n yxca una veu de València estan promtes a estar en lo estament sens eixir d'ell fins tant sia concluït lo servici de sa megestat *quibus est.*

E lo dit Pérez, síndich, respost que no·s deu disoldre lo estament sens donar rahó a sa magestat.

Testes praedicti.

¶ [5] *Aliis* és la forma que apareix en l'original; per correcció s'ha modificat.

||[5] *Die 4 novembris.*

Lo síndich de Oriola que deu ser preferit contra lo síndich de Xàtiva.

Síndich de Morella contra Alacant y Oriola y Castelló.

Síndich de Castelló de la Plana contra Alzira y Morella.

Ontinent contra les demés viles antecedents.

Sexona ya està lo protest.

Tots protesten y contraprotesten y daran los protest per escrit. Protesten per los asientos y contraprotesten respectivament.[6]

||[6] Morella. *Die 4 novembris 1645.*

Senyor.

Venia petita.

Lo doctor Josep Querol, síndic de la vila de Morella, suplicant com millor pot y deu, diu que ab real provisió feta per sa magestat en les Corts de Monsó en 22 de setembre 1563 fonc servit lo senyor rey de provehir y manar que per quant los processos petitori y possessori de la dita vila de Morella sobre la presedènsia de seure·s en les Corts en lo estament real ab los síndics de les ciutats de Oriola y Alacant no estava prou instruït. Per tant, sens perjuy del dret de les parts mentres no·s declaràs *formiter* sobre dites pretensions, se guardàs este orde, que primer segués lo síndich de la ciutat de Oriola, enaprés lo síndic de la ciutat de Alacant y enaprés lo dit síndic de Morella. E com en huy no se aja declarat sobre dites pretensions e sia precís lo assistir los dits síndics en lo estament real en les Corts que selebra sa magestat en la present ciutat, per tant inseguint lo tenor de dita provisió parlant ab lo respecte de que *et omni meliori modo quo potest* diu que protesta contra als dits síndics de Oriola y Alacant que per seures inseguint lo tenor de dita provisió no se li cause ni pare perjuí a la dita vila de Morella, ans bé tots sos drets ya *in petitorio quam in possessorio* li resten salvos il·lesos *in omnibus et per omnia.* Protestant últimament de tot ço e quant li és lícit y permés protestar suplicat que del present protest se li mane rebre acte públic y que·s continue en lo procés de les presents Corts. *Cum sic etcetera. Et licet etcetera.*

Altissimus etcetera.

||[7] Sexona.

Die 4 novembris 1645.

Francés Joan Mira, síndich de la vila de Sexona, per a entrevenir en les Corts que sa magestat ha manat convocar en la present ciutat, com millor pot diu que

¶ [6] Hi ha una part cancel·lada: *Lo síndich de Xàtiva que, per quant la ciutat de València no estan concordes y per sonsegüent no y ha vot per part de la ciutat de València, dit síndich de Xàtiva com a primer vot de l'estament real vota en la forma següent.*

dita vila de Sexona és la més antiga del present regne, per lo qual y per ser molt pròpria cosa y altres rahons que en son cas y loch deduhirà deu tenir lo síndich de aquella lo primer loch y asiento després de los síndichs de les ciutats del present regne y li toca votar immediatament després dels síndichs de les dites ciutats, y en dita conformitat se ha observat en moltes ocasions de Corts. Y així és just que dita vila sia graduada en la forma desús dita y que dit Francés Joan Mira en dit nom per conservació dels drets de dita vila y perquè en ningun temps li puga causar perjuhí a d'aquella el no donar-li en les presenta Corts dit loch, puesto y vot que li toca. *Praemisso et omni alio meliori modo* diu que no consent en manera alguna en la graduació que pretenen los síndichs de les altres viles que volen precehir-li en puesto y vot, sinó que ans bé expressament y dissent y contradur protestant de que tots los drets de dita vila resten salvos e il·lesos *in omnibus et per omnia* y de tot ço e quant li és lícit y permés protestar, volent que lo present protest se entenga y sia hagut per repetit en tots y qualsevols actes fahedors en les presents Corts com si *de verbo ad verbum* en tots aquells se haguera fet, incertat y expressat y que no se entenga apartar-se de aquell *etiam per actum contrarium* del tot lo qual suplica al escrivà del estament se'n reba acte públich y que continue en lo procés de les presents Corts. *Et sic etcetera. Et licet etcetera.*

Altissimus etcetera.

[8] Protest de la ciutat de Oriola contra la ciutat de Xàtiva a 4 de novembre 1645.

Andreu March Alcanyís, síndich de la ciutat de Oriola, parexent personalment davant lo estament real i secretari de aquell. Diu que la ciutat de Xàtiva atenta preferir a la ciutat de Oriola en les presents Corts que per la sacra real magestat del rey nostre senyor es selebren en lo present regne així en lo lloch com en la veu, votar i jura del príncep nostre senyor a la dita ciutat de Oriola, lo que en manera alguna es deu permetre, per ço que e ditta ciutat de Oriola és pux preeminent que la ditta ciutat de Xàtiva segons se demonstra i verifica per moltes causes y rahons.

La primera, per ser ditta ciutat de Oriola cap de província distinta i separada de la que pren prinsipi de la present ciutat de València, és a saber de Sexona a allà.

La segona, per ser governació distincta y separada de la dita present ciutat ab les matexes preminències i prerrogatives que té la governació de la ditta ciutat de València, ab la qual corre igualment, i així mateix és cap de Bailia General com ditta ciutat de València, sens regonéixer superioritat als dits tribunals de la ditta ciutat de València.

La tèrscia, per ser cap de bisbat.

La quarta, per que en ditta ciutat í à tot lo lo compliment de tribunals y magistrats que í à en la ditta e present ciutat de València.

La quinta, que·s té donada ditta ciutat de una universitat on se proffesen totes les ciències ab gran excersisi e lletres, calitats totes que si no igualen a d'aquelles de la present ciutat de València per lo meins la tenga de ocupar lo segon lloch del

present regne, sent pues indubitat el dret que la prescedència sempre a la ciutat pus adornada de esplendor i prerrogatives.

I, per lo contrari, la ditta ciutat de Xàtiva carex de tot lo desús dit, per lo que no í à loch per a que aquella pretenga la ditta presedència. Jatsia lo fonament que té és de que auria adquirit aquella ab actes de posesió emperò lo cas negat sia justificada no pot ni déu perjudicar tan notori dret com el que té la dita ciutat de Oriola, i en exa conformittat suplica a lo dit estament ó mane declarar concedit al dit suplicant com a síndic de ditta ciutat lo pus preminent lloc aprés del de la dita ciutat de València i la prescedència en la veu, vot i aprovació de la jura per lo prínsep nostre senyor faedora.

Aliter dix antes de fer protesta contra la ditta ciutat de Xàtiva i contra de que ||[9] los drets a ditta ciutat de Oriola pretenents li resten salvos i [i]lesos per a poder demanar lo que de justícia li és permés axí en esta com en altra qualsevol instància, i que ditta protesta li sia admesa requerint que de la present instància i protest i de la provisió al peu de aquel sita es reba acte públic per lo dit secretari i que li sia lleurada la còpia autèntica y fe faent i lo present registre reste inserta *apud acta Curiae*.

||[9bis] Sebastià Molina, ciutadà, syndich de la vila de Biar, constituhyt davant de vostra mercé lo secretari y escrivà del present estament real. Dix que per quant en les Corts de l'any .MDC. y quatre també pretén que la dita vila de Biar tenir primer loch que la vila de Ontinyent, y en aquelles protesta lo *tunc* syndich de la dita vila de Biar que se la causa perjuhy en lo dret que pretenia tenir de tenir primer asiento que la dita vila de Ontinyent. Per ço, sens perjuhy del dit protest fet en dites Corts y de qualsevol altre, diu que protesta contra dita vila de Ontinient que li sia causat perjuhy en lo dit dret que pretén tenir en lo dit primer asiento, referint-se en tot y per tot al dit protest del dit any .MDC. y quatre, volent-lo así per repetit com si de paraula a paraula es tinguera así mudat, requerint *etiam* que de *praemissis* li sia rebut acte públich *habendum memoriam in futurum*.

||[9tris] Protest del síndich de Biar contra el síndich de Ontinyent en respecte dels acientos.

||[10] Protest de la vila de Alzira. *Die 5 novembris 1645*.

Diego Pujalt, síndich de la vila de Alzira, lo qual redegint en escrits lo protest que verbo feu en lo dia de ayr contra la vila de Morella per rahó del assiento y vot, se li donà en lo dia de ayr en lo present bras real aprés de l'assiento del síndich de Morella. Per ço que lo dit síndich de Alzira deu ser preferit a l'assiento y vot del síndich de Morella, lo que així mateix se ha pretés en altres Corts per los predecessors síndichs que són estats de la vila de Alzira per ser la dita vila la més antiga y principal del present regne y que sobre açò ja més se ha fet per declaratòria. Per tant, supplica al dit bras real *pro nunc*[7] se li admeta protest segons que ab lo present

¶ [7] *Nunc* i les seues variants com *exnunc* apareixen en ocasions escrites com *nunch* o *exnunch*. S'ha unificat en tot el text amb la forma més correcta.

protesta de que ara ni per ningun temps li sia causat perjuhí en la dita sa pretenció, ans bé se li resten salvos e il·lesos tots sos drets *in omnibus et per omnia*, lo qual és.

Testis Franciscus Felize.

||[11] (en blanc)

||[12] *Die 4 novembris inter 7 et octavam horas.*

Tots los desús dits *ut supra* ajustats dixeren que havent-se ajustat y congregat en lo present ajust per a haver de conferir tractar y delliberar la nominació de abilitadors per a veure y examinar los sindicats *respective* dels síndichs del regne, havent tengut moltes conferències aplegant aquells a execució, es votà la primera vegada en esta forma que lo síndich de Xàtiva tengué 24 vots, el doctor Carlos del Mor 21, Alacant 20, Oriola 16, Morella 16 y Joseph Pérez Roca, síndich de València, 13. Tenint los altres menys, se instà per los desús dits síndichs del regne que·s publicàs lo acte en la conformitat que se hauria votat nomenant los 6 que tenen més vots y havent-se impedit per part de los síndichs de València que no es publicàs lo acte per a evitar qüestions y llargues.

Lo segon es tornà a votar volent, ço és millorar sos vots y en exa conformitat lo jurat Çapata tingué cinch vots, Carlos del Mor 5, Xàtiva 5, Oriola 27, Alacant 27, Morella 27, Alzira 22, Ontinent 22 y Carcaixent 22, de manera que conforme dits vots es veu foren nomenats per dit estament real abilitador los síndichs de Oriola, Alacant, Morella, Alzira, Ontinent y Carcaxent. Y volent los desús dits síndichs representants lo estament real per sa major part y sols los síndichs de València tengut los vots de la mateixa *eius tantum* es tornà a impedir per la ciutat de València y volent los desús dits síndichs facilitar lo servici de sa magestat y lo demés tocant al bé públich del present regne apertinent a la mateixa ciutat de València.

Es tornà a votar y havent tots los síndichs del regne unànimes y conformes, *nemine discrepante* havent nomenat per abilitadors del regne als síndichs de Oriola, Alacant, Morella, Alzira, Ontinents y Capdet y los síndichs de València haver-se nomenat a ells mateixos anyadint y votant per lo síndich de Carcaixent. Y tornant a insistir lo braç real que publicasen lo acte de nominació de abilitadors es tornà a impedir que no es publicàs lo acte, havent-se li replicat que desistira y la ciutat de València ja may volgué donar lloch a la publicació de l'acte, el que al demés de ser en gran dany y prejuhí de lo restant del regne y també dany de sa magestat, pues per este indirecte y tan voluntàriament vol impedir la ciutat de València no·s tracten y es conferixquen les matèries del servici de sa magestat sent les tres determinacions y senyaladament ||[13] les dos últimes conforme de vot parer y sentir de tots los síndichs del regne, volent los síndichs de València ab certa vana pretenció impedir la conclusió de matèries que tant importen al bé públich del regne y servici de sa magestat. Per ço protesten los desús dits síndichs de qualsevol dany, prejuhí que tinga o puga tenir així lo regne com també de qualsevol detenció que y haja en dit estament per no efectuar-se y tractar-se del servici de sa magestat y bé públich del regne contra la ciutat de València com per part dels dits síndichs ni se ha faltat

a l'ajust en les hores senyalades, ans bé se ha allargat la hora abilitada, puix de dos hores protestant també de tot lo demés que li és lícit protestar contra la ciutat de València volent sempre ser los últims en protestar y dissentir.

E entés lo dit protest per los síndichs de València dixeren que de la primera vegada que·s votaren los abilitadors vingueren bé que dels sis que s'haurien votat ne restasen los cinh per abilitadors exceptant la persona de Joseph Pérez y Roca, síndich de València, per quant aquell no tenia ningun vot de la ciutat y lo jurat Çapata trobar-se ab tots los vots de la ciutat de València y una vila real e més en son favor, y que així se hauria de nomenar al dit jurat Çapata y no al dit Roca per faltar-li los vots de la ciutat. Y la causa que la ciutat de València disentiren a les delliberacions que volien prendre de nominació de els tots sinch per faltar als que·s volien nomenar los vots de la ciutat de València y ser públich y notori y inviolablement y inconcussament observat y practicar des del principi de les Corts que y hagué en lo present regne fins les últimes que la ciutat de València fora Corts representa tot lo estament real y en Corts fa la mitat de l'estament. De manera tal que los síndichs de les demés ciutats y viles del regne tan solament representen la mitat de l'estament real, de hon se inferix que en lo dit braç real no es pot prendre resolució alguna que no sia ab lo vot y parer de la ciutat de València, cap y metròpoli del regne. Per quant de justícia és cert que en los actes de delliberacions de juntes de comunitats se requerix la major part de la tal junta ho dellibere. Y així en paritat de vots y havent faltat la ciutat de València no·s pot pendre resolució ni fer delliberació alguna. Per tant diuhen que ||[14] protesten contra los dits síndichs de dites ciutats y viles per no haver-y major part de l'estament de tots los danys, menyscaptes y actes és-y detenció en lo servici de sa magestat y de que no·s pasa avant en ell. Per quant los dits síndichs de la ciutat de València estan promtes a prosseguir en la nominació y elecció de habilitadors y venir bé en ella sempre que y haja major part de estament, volent ser los últims en protestar y contradir.

E replicant-se per part dels síndichs del regne que la ciutat de València ni té privilegi ni poseció ni declaració de que sia la mitat del regne, ans bé havent-se suplicat a sa magestat en altres ocasions els desenganyàs de la vana pretenció, puix totes les cinch veus de València quant discenten no tenen vot, per lo que es veu que tots los dits cinch síndichs fan un vot y este sent únich y singular no pot igualar ni fer mig regne. Y açò clarament se veu en totes les occasions ahon se han fet molts servicis a sa magestat en lo repartiment del qual no se ha repartit la mitat a València, sinó sols conforme la població com en la vila més mínima del regne. Y així pues té exemplars en los repartiments es devia ajustar en estes matèries que tant són del servici de sa magestat, pues se li donaria lloch a que protestàs entre tant se anàs concluïnt en les matèries de tanta importància com són les de les presents Corts, pues en elles se ha de tractar servisi de sa magestat y coses concernents a la defensa y custòdia del regne. Y per no fer-ó en dita tan justa conformitat se li poden seguir grans danys y prejuhins del present regne en detriment del patrimoni

real. Per ço, protesta de qualsevols danys menyscaptes que per rahó de dita dilació *quomodocumque* ensà, així el present regne com lo demés que serà en servici de sa magestat dicernint en tot y per tot a lo respost per part de la dita ciutat de València, volent ser lo últim en protestar.

Et in continenti los dits síndichs de València dixeren y respongueren que al contrari de lo que·s narra en dit protest resulta dels furs y actes de cort del present regne. A saber és que la ciutat de València sempre ha fet en ‖[15] Corts la mitat de l'estament real y en ja més se ha pres de l'execució sens lo consentiment dit y vots de dita ciutat, y en respecte del repartiments que s'insinuen dit protest que se ha guardat en ells la forma que sempre se ha acostumat conforme les disposicions dels furs del present regne, les quals sempre se ha observant y està prompte la dita ciutat a venir bé en la nominació de abilitadors conforme se a acostumat votar com a mitat de estament real. Y de lo demés contingut en dit procés se li fa expresa negativa y les dos parts *ad invicem* dicentixen y contradiuhen *respective* als protests per cada una de les parts fets.

Felize y Frància.

Dicto die inter 7 et 8 horas.

Tots los desús dits prorroguen per a demà de dos a 5.

Testes praedicti.

Reunió de 5 de novembre

Die 5 novembris 1645 hora 5 pulsata.

Los dessús dits síndichs habiliten hores de dos a cinch per a demà.

Testis Franciscus Felise.

Reunió de 6 de novembre

Die sexto novembris 1645.

Tots los desús dits excepto Mor y Moliner habiliten una hora més de 5 a 6.

Testes Marco Fernàndez y Vicent Felices.

Dicto die.

A. Gaspar Joan Çapata, jurat en cap, subdelega al doctor Carlos del Mor.

B. *Item*, lo dit Çapata, comendatari de racional, subdelega al dit doctor Mor.

Item. lo dit doctor Mor subdelega al dit Çapata.

Actum in dicta capella.

Testes praedicti.

En la yglésia és constituyt Joan Çapata, jurat en cap dels ciutadans de València y síndich de aquella consta del sindicat ab acte rebut per lo secretari de dit

bras real en 23 de octubre proppassat, tenint ple poder per a fer y ajustar les coses davall suscrites. Y usant de aquell *gratis* es substitueix a Carlos del Mor, doctor en drets, síndich de dita ciutat present donant-li y atribuhint-li tot lo poder y facultat que li és estat y atribuÿt en lo dit sindicat. Present y obligant en dit nom és *actum ut supra est*.

Testes Ferràndez y Vicent Felizes.

||[16] Nomenació de habilitadors.

Dicto die.

Cancel·lació de protests.

Tots los desús dits *et nemine discrepante* nomenen en examinadors al doctor Mor; a Joseph Pérez Roca, síndich de València; al doctor Menor, síndich de Xàtiva; doctor Giner Palau, síndich de Castelló de la Plana; Masià Cardona, síndich de Paníscola, y doctor Jaume Garriges, síndich de Carcaxent, cancel·lant qualsevols protestes que hajen fet així per la ciutat de València de una com per les ciutats y viles de altra, tocants y pertinents a la nominació de abilitadors fets per les paus volent que aquells no puguen danyar a ninguna de les parts *ad invicem* y que resten en sa força y valor en respecte de les demés pretencions.

Dicto die.

Tots los desús dits *ut supra* abiliten hores per a haver de examinar los sindicats y poders és de 9 a 12 y 3 a 4 per a demà a les 6 hores de la vesprada.

Testes Frància y Marco, laborants.

Reunió de 7 de novembre

||[17] *Die 7 novembris 1645*.

Habilitadors Mor, Roca, Menor, Palau, Cardona, Garrigues habiliten los síndichs següents:

1. Vicent Margarit, síndich de la vila de Alcoy, ab sindicat rebut per Pere Sanz, notari en 4 de setembre proppassat.

2. Andreu March de Alcanyiz, síndic de Oriola, habilitat ab que porte poder per al donatiu durant les Corts ab acte rebut per Alfonso Ortiz, notari en 6 de setembre proppassat.

3. Antoni Almúnia, síndich de la vila de Benigànim, ab acte rebut per Pere Blay Boscà, notari, en 8 de octubre propassat.

4. Pere Juan de Pere, doctor en drets síndich de Alacant, ab acte rebut per Ginés Arcayna, notari, en 10 de setembre propasat y per al jurament[8] per dit notari dits dia, mes y any.

¶ [8] Cancel·lat: *falta per al jurament del príncep*.

5. Jusep Querol, síndic de Morella, ab acte rebut per Pere Antoni Sales, notari, en 17 de octubre proppassat.

6. Diego Pujalt, senyor de Alzira, ab acte rebut per Agustí Badia de Peralta, notari, en 3 de setembre propasat.

7. Jaume Doménech, síndic de Penàguila, ab acte rebut per Pere Antoni Company, notari, en 29 de setembre proppassat.

8. Miquel Puerto de Gerony, síndich de Bocayrent, ab acte rebut per Jusep Calatayú, notari, en 26 octubre propassat.

9. Jaume Linares, síndic de Vila Joyosa, ab acte rebut per Salvador Linares, notari, en 17 de setembre proppassat.

10. Pere Ferrero, síndic de La Yessa, ab acte rebut per Juan Grisòstomo Solas, notari, en 28 octubre proppassat.[9]

11. Donís Sessé, síndic de Alpuente, ab acte rebut per Francés Martínez de la Raga en lo 1 de novembre propasat.

12. Juan Batiste Dies, síndic de Capdet, ab acte rebut per Juan Battiste Sánchiz, notari, en lo 1 de octubre propassat.

13. Miquel Juan Riquer, síndic de la vila de Corbera, ab acte rebut per Jaume Lópiz, notari, en 28 settembre propassat.

Testes Frància y Ferràndiz.

Dicto die post meridiem hora 2.

Los dessús dits elets *ut supra* ajustats.

1.[10] Agustí Morant, síndic de Castelló de la Vilanova de Castelló, consta ab acte rebut per Francés Calp en 21 de setembre propassat.

2. Miser Josep Roca de Benatos, síndic de Onda, consta del sindicat ab acte rebut per Jusep Esteve Verdier, notari, en 1 del present.

||[18] 3. Vicent Cubelles, síndic de Ontinent, consta de sindicat ab acte rebut per Miquel Barber, notari, en 8 de setembre propassat.[11]

4. Miquel Vidal, síndic de La Olleria, consta del sindicat ab acte rebut per Agustí Mira, notari, en 10 de octubre propassat.

5. Joan Gerony Castillo, síndic de Xèrica, consta del sindicat ab acte rebut per Jusep Gil, notari, en 4 del present.

6. Francés Juan Mira, síndic de Sexona, consta del sindicat ab acte rebut per Gerony Carbonell, notari, en 22 de octubre propassat. Habilitat ab que haja de llevar la clàusula ahon diu que lo servici se haja de fer de diners de la Generalitat.

7. Habiliten a Gaspar Juan Çapata, jurat; al dit, comendatari de racional; al doctor Carlos del Mor; Matheu Moliner; Jusep Pérez y Roca com lo que hajen

¶ [9] En nota marginal: *falta lo jurament del príncep*.

¶ [10] Cancel·lat: *falta lo jurament del príncep*.

¶ [11] En nota marginal: *falta lo jurament del príncep*.

de portar lo sindicat per a dicidir en matèria del donatiu. Consta del poder ab acte rebut per lo notari davall escrit en 23 de octubre propassat.

8. Francés Sanchot, síndic de Vila-Real, consta del ||[18v] sindicat ab acte rebut per Diego Porta en 26 de octubre propassat.

Testes praedicti.

REUNIÓ DE 8 DE NOVEMBRE

Die .VIII. mensis novembris .MDCXXXXV.

1. Miser Jaume Giner, síndic de Castelló de la Plana, consta del sindicat ab acte rebuts per Jaume Castellet en 8 de setembre propassat. *Item* ab altre acte rebut per dit notari per a jurar lo príncep en 6 de novembre propasat.

[Marge esquerre] Falta lo jurament del príncep.

2. Miser Macià Cardona, síndic de Paníscola, consta ab acte rebut per Agustí Aysa, notari, en 31 de octubre propassat.

3. Juan Ferrando, síndic de Borriana, consta del sindicat ab acte rebut per Miquel Roca, notari, en 9 de octubre propassat.

4. Jusep Menor, doctor en drets, síndic de Xàtiva, consta del sindicat ab acte rebut per Felip Monfort, notari, en 6 de setembre propasat.

Testes Frància y Ferràndiz.

||[19] *Die .VIII. mensis novembris anni a nativitate Domini .MDCXXXXV.*

Carlos del Mor, doctor en drets; Joseph Pérez Roca, síndichs de València; Joseph Menor, doctor en drets, síndich de la ciutat de Xàtiva; Jaume Giner de Palau, doctor en drets, síndich de Castelló de la Plana; Masià Cardona, síndich de Panyscola y Jaume Garrigues, doctor en drets, síndich de Carcaxent, habilitadors nomenats per los bras real per a examinar y regonéixer los privilegis y sindicats de les ciutats y viles reals del present regne com consta ab acte rebut per lo scrivà y secretari desús escrit en sis del present.

Y havent vist y reconegut un real privilegi presentat per lo síndich de la vila de Callosa *datum* en Madrit en díhuit de agost 1638 y en lo capítol 20 hahon demana que tinga vot en Cort dita vila, decreta sa magestat que sia convocada a les Corts y que concórrega als oficis de la Diputasió conforme se assentaran les primeres Corts. Y que dita vila no ha optés declarasió dins lo dia de huy de la magestat del rey nostre senyor de dita decretata ni ha entrat en les Corts antecedents. *Ideo* provident que lo inhabiliten al dit síndich de la vila de Callosa per a entrevenir en les presents Corts fins tant porte declarasió de sa magestat *de quibus etcetera. Actum* en lo convent de Predicadors en la capella dita del capítol de aquell.

Presents foren per testimonis Joseph Frànsia y Marco Fernàndez, escrivents habitadors de València.

||[20] (en blanc)

||21 *Dicto die*

[marge esquerre] Inhabilitació del síndich de Callosa.

Los dessús dits *ut supra*. Havent vist un real privilegi presentat per lo síndic de la vila de Callosa *datum* en Madrid en 18 de agost 1638 y en lo capítol 20 ahon demana que tinga vots en Corts dita vila, decretà sa magestad que sia convocada a les Corts y que concórrega als oficis de la Deputació conforme se assentaran les primeres Corts y que dita vila no ha obtés declaració fins lo dia de huy de la magestad del rey nostre senyor de dita decretata ni ha entrat en Corts antecedents. *Ideo* provident que l'inhabiliten al dit síndich de la vila de Callosa per a entrevenir en les presents Corts fins tant porte declaració de sa magestad de dita decretata. *De quibus etcetera. Actum ut supra.*

Testes Frància y Ferràndiz.

Dicto die post meridiem.

Los dessús dits habilitadors.

1. Sebastià Molina, síndic de Biar, consta del sindicat ab acte rebut per Juan Gutiérrez, notari, en 23 de octubre propassat.

2. Miser Jaume Garrigues, síndic de Carcaxent, consta ab acte rebut y Jaume Armengol, notari, en 28 de octubre propassat.

3. Blay Armengol, síndic de Cullera. Habilitat ab que porte los poders conforme la minuta que se li ha donat.

Testes praedicti.

Dicto die.

[marge esquerre] Síndich de l'estament.

Lo dessús dits unànimes y concordes nomenen en síndich de dit estament a Jucep Pérez Roca, síndich de València, donant-li *etcetera*.

En lo qual se ajustaren los següents:

Gaspar Juan Çapata, jurat.

Gaspar Juan Çapata, comendatari de racional.

Misser Carlos del Mor.

Jusep Périz Roca 2.

Matheu Moliner, síndichs de València.

Misser Jusep Menor, síndich de Xàtiva.

Andreu March de Alcanyís, síndic de Oriola.

Misser Pere Joan de Pere, síndic de Alacant.

Jusep Querol doctor en medesina, síndic de Morella.

Diego Puchalt síndic de Alzira.

Francés Sanchot, síndic de Vila-Real.

Vicent Cubelles, síndic de Ontinent.

||22 Vicent Margarit, síndic de Alcoy.

Blay Armengol, síndic de Cullera.

Sebastià Molina, síndic de Biar.
Miquel Puerto de Geroni, síndic de Bocairent.
Dionís Sesé, síndic de Alpuente.
Misser Masià Cardona, síndic de Peníscola.
Jaume Doménech, síndic de Penàguila.
Juan Geroni Castillo, síndic de Xèrica.
Francés Juan Mira, síndic de Xexona.
Jaume Linares, síndic de Vila Joyosa.
Juan Battiste Dies, síndic de Capdet.
Miquel Juan Riquer, síndic de Corbera.
Pere Ferrero, síndic de La Yesa.
Miquel Vidal, síndic de La Olleria.
Misser Jaume Garrigues, síndic de Carcaixent.
Antoni Almúnia, síndic de Benigànim.

Tots los desús dits ut supra ajustats *nemine discrepante* nomenen en síndich de dit bras real a Jusep Périz Roca, síndich de València, donant-li *etcetera. Actum ut supra.*

Testes praedicti.

Dicto die.

[Marge esquerre] Tractadors.

Tots los dessús dits *ut supra* ajustats unànimes y concordes nomenen en tractadors los següents: Gaspar Çapata, jurat; doctor del Mor; Matheu Moliner; Josep Menor, síndic de Xàtiva; Andreu March de Alcanyiz, síndic de Oriola; Pere Joan de Pere, síndic de Alacant; Jusep Querol, doctor en medicina, síndic de Morella; Diego Pujalt, síndic de Alzira; Vicent Cubelles, síndic de Ontinent; Vicent Margarit, síndic de Alcoy; Francés Juan Mira, síndic de Sexona; Antoni Almúnia, síndic de Beniganim, donant-los *etcetera. Actum ut supra.*

Testes praedicti.

[Marge esquerre] Jutges de greuges.

Los dessús dits *ut supra* nomenen en jutges de greuges a Gaspar Juan Çapata; doctor Mor; Jusep Menor, síndic de Xàtiva; Pere Juan de Pere, síndic de Alacant; doctor Jaume Giner de Palau, síndic de Castelló de la Plana; Vicent Cubelles, síndic de Ontinent; Juan Gerony Castillo, síndic de Xèrica; Juan Battiste Dies, síndic de Capdet; Agustí Morant, síndic de Castelló de la Vilanova; doctor Jaume Garrigues, síndic de Carcaixent, donant-los *etcetera. Actum ut supra* con poder de substituhir.

Testes praedicti.

[Marge esquerre] Elets de contrafurs.

Los dessús dits *ut supra* nomenen en jutges de contrafurs al doctor Mor; Moliner; doctor Jusep Menor, síndic de Xàtiva; Francés Sanchot, síndic de Vila-Real; Masià Cardona, síndic de Paníscola; doctor Jaume Garrigues, síndic de Carcaxent.

Testes praedicti.

||[23] *Die .VII. novembris anni a nativitate Domini .MDCXXXXV.*

[Marge esquerra] Delliberació per a que es mane la festa de la Puríssima Concepció feta per lo bras real a 8 de novembre.

Tots los desús dits *ut supra* ajustats, lo dit estrenuo braz militar representants, concordant *et nemine discrepante* proveheixen, deliberen y determinen que per lo dit braz juntament ab los altres brazos ecclesiàstich y real del dit regne suplique a sa magestat sia de son real servey intercedir ab Sa Sanctedat per a que tinga per bé manar la festa de la Inmaculada Concepsió de la sacratíssima Verge Maria per la molta devoció que los naturals del present regne tenen e esta santa invoccació.

||[24] (en blanc)

||[25] Memòria dels que àn de acompanyar.

Doctor Mor.

Moliner.

Alcanyiz, Oriola.

Llinares, Vila Joyosa.

Puerto, Bocayrent.

Doménech, Penàguila.

Dicto die.

[Marge esquerre] Elets per a suplicar perdons.

Los dessús dits *nemine* discrepant nomenen en elets per a suplicar perdons a sa magestad: doctor Mor; Moliner; Donís Sessé, síndic de Alpuente; Sebastià Molina, síndic de Biar; Pere Ferrero, síndic de La Yessa; Miquel Vidal, síndic de La Olleria. *Actum ut supra.*

Testes praedicti.

Dicto die.

Los dessús dits habiliten lo dia de demà per ser feriat de 9 a 12 de matí y de vesprada de 3 a 6.

Testes praedicti.

Dicto die.

[Marge esquerre] Elets per a nomenar que·s suplique la festa de la Puríssima.

Los desús dits nomenen en elets per a suplicar a sa magestat demane a Sa Sanctetat que·s mane la festa de la Puríssima Conceptió al doctor Mor; Matheu Moliner; a Pere Joan de Pere, síndich de Alacant; a Joan Ferrando, síndich de Borriana; Diego de Aguirre, síndic de Llíria y Miquel Joan Riquer, síndic de Corbera, donant-los tot lo poder, *etcetera.*

Testes praedicti.

Dicto die.

Los desús dits nomenen en elets als elets de contrafurs en lo negoci de la gavella de la sal y quint del peix *ad referendum etcetera.*

Testes praedicti.

Dicto die.

[Marge esquerre] Elets per a bezar les mans a sa alteza.

Los dessús dits nomenen en elets per a bessar les mans al príncep juntament ab los elets nomenat per los demés estaments a sa magestad al doctor Mor; Moliner; Andreu March de Alcanyiz, síndic de Oriola; miser Juan de Pere, síndic de Alacant; Vicent Cubelles, síndic de Ontinent, y Antoni Almúnia, síndic de Benigànim, donant-los, *etcetera. Actum ut supra.*

Testes praedicti.

REUNIÓ DE 9 DE NOVEMBRE

Die 9 novembris 1645.

[Marge esquerre] Substitució.

Jusep Pérez Roca, síndich de València, y com a síndich de l'estament consta *etcetera*, subdelega al doctor Carlos del Mor al present donant-li *etcetera. Actum ut supra.*

Testes Frància y Felize.

Dicto die.

Jusep Pérez Roca, ciutadà, síndich de València, y síndich de l'estament consta *etcetera*, subdelega a Matheu Moliner donanat-li *etcetera.*

Testes praedicti.

REUNIÓ DE 8 DE NOVEMBRE

||[26] *Dicto die 8.*

En lo dit convent y monestir de Predicadors se ajustaren los síndics següents:

Gaspar Joan Çapata, jurat.

Gaspar Joan Çapata, comendatari de racional.

Carlos del Mor.

Matheu Moliner.

Joseph Pérez y Roca, síndichs de València.

Misser Joseph Menor, síndic de Xàtiva.

Andreu March Alcanyís, síndic de Oriola.

Misser Pere Joan de Pere, síndic de Alacant.

Joseph Querol, doctor en medicina, síndic de Morella.

Diego Pujalt, síndic de Alcira.
Misser Jaume Giner de Palau, síndic de Castelló de la Plana.
Fransés Sanchot, síndic de Vila-Real.
Vicent Cubelles, síndic de Ontinyent.
Vicent Margarit, síndic de Alcoy.
Joan Ferrando, síndic de Borriana.
Blay Armengol, síndic de Cullera.
Diego de Aguirre, síndic de Llíria.
Sebastià Molina, síndic de Viar.
Miquel Puerto de Gerony, síndic de Bocayrent.
Donís Sesé, síndic de Alpuente.
Masià Cardona, síndic de Panyscola.
Jaume Doménech, síndic de Penàguila.
Joan Gerony Castillo, síndic de Xèrica.
Francés Joan Mira, síndic de Sexona.
Jaume Linares, síndic de Vila Joyosa.
Joan Batista Dies, síndic de Capdet.
Miquel Joan Riquer, síndic de Corbera.
Agostí Murant, síndic de Vilanova de Castelló.
Pere Ferrero, síndic de La Yessa.
Miquel Vidal, síndic de La Olleria.
Jaume Garrigues, síndic de Carcaxent.
Anthoni Almúnia, síndic de Benigànim.

Tots los dessús dits *et nemine disprepante* nomenen per a presentar los memorials a sa magestat los tractadors y jutges de greuges *de quibus etcetera. Actum ut supra. Testes praedicti.*

AMBAIXADA DEL REI ALS BRAÇOS A 8 DE NOVEMBRE

||[27] *Recado a los braços en 8 de noviembre.*

Que como ha propuesto su magestad a los braços el amor que tiene a este reyno y la fineça con que en todas las occasiones acuden los naturales d·él a su real servicio obligan a su magestad a mucho sentimiento de no poderse detener en todo lo que quisiera, pues le es forçoso abreviar su vuelta a Madrid por las provissiones generales del año que viene de que depende el mayor resguardo de la corona, que es uno de los principales cuidados de su magestad, por lo que le merezen tan fieles vassallos que por este respeto se ajuste brevemente todo lo conveniente a la administración de la justicia y gobierno y defensa d·este reyno y que se trate desde luego de las disposiciones necesarias para este fin, que a no estar en todas partes tan exausta la Real Hazienda escusar agravar a reyno que tanto estima, pero la necesidad es tan grande como la confiança que su magestad tiene de que en esta occasión han de exceder en las demostraciones (movidos de su fineza los naturales) aun a sus cortas fuerças.

Que el servicio que se pide a este reyno son dos mil y quinientos hombres pagados durante la guerra con Cataluña, los mil y quinientos para campear con el exército de su magestad y los mil para el presidio de Tortosa y guarnición de la armada (que ha de guardar estas costas) conforme pidieren la necesidad y accidentes de la guerra que su magestad espera han de imitar a sus gloriosos antecessores. Y para tratar d·estas materias tocantes a conveniencias del reyno y servicio de su magestad desea se habiliten horas para que se adelanten todas las que se pudiere, como lo espera su magestad y fia de los braços, que aunque esto toca a su defensa natural lo harán más que por ella por su real servicio y amor.

También desea su magestad que el juramento de su alteza sea el lunes 13 d·este y que se disponga todo lo necessario para ello.

‖[28] (en blanc)

Reunió de 9 de novembre

‖[29] *Die 9 novembris.*

Tots los desús dits *ut supra* ajustats, havent-se representat en dit braç que als elets nomenats per la ciutat de València per a representar lo braç real per a esta última leva se'ls havia una finit lo poder y pues estava junt tot lo dit braç es proposà per haver-se de despachar lo diner que estava en la taula de cambis de la present ciutat de València per al socorro dels soldats qu·estaven militant, així en la plaça de Tortosa com en lo real exèrcit, y no s'haurà complit lo temps y necessitava esta matèria de breu remey. Per ço es confirmen los elets nomenats per a que despachasen los socorros necessaris del dit dinés qu·està positat a solta de aquells. Ohida la qual proposició la major part de dit braç provehix, dellibera y determina que conferma *nominantur* Pere Joan Pujades, Grisògono Almella, ciutadans, racional y síndich de València, quatre dels sis elets nomenats per la ciutat de València, ab què se'ls hajen de donar dos elets més del regne de les ciutats y viles de aquell, lo hu de la part de ponent y lo altre de la part de llevant, que són lo doctor Joseph Querol, síndic de Morella, y Juan Battiste Díez, síndich de la vila de Capdet, als quals nomena dit braç, però *ad hoc* y ab condició expresa y no sens ella que dita confirmació y nominació de nou d'elets no se'ls acrexca més poder del que tenien ans ab exprés protest que entén dit braç real que els dits elets nomenats per la ciutat no es pogueren nomenar per no tenir aquella poder per a dit efecte, sinó solament per als contrafurs y ab pacte també exprés, y no sens ell, que dits elets no puguen demanar a ninguna ciutat ni vila del regne diner algú per rahó de les leves pasades, però quant aquelles foren voluntàries. Però per part del dit braç se entenen nomenats dits elets y no per part de la ciutat de València per als efectes desús dits ab facultat de subdelegar.[12]

¶ [12] Hi ha cancel·lada la expressió: *actum in dicta capella.*

Jaume[13] Giner de Palau, síndich de la vila de Castelló de la Plana; Vicent Margarit, síndich de Alcoy, y Vicent Cubelles, síndich de Ontinent, diuen que disentixen y contradihuen a la desús dita delliberació de nominació de dos elets y confirmació dels pretesos de la ciutat de València. Per quant disposicions forals y privilegis del present regne aquells no han tengut, ni poden tenir, ni menys ||[30] sufragar-los facultat alguna per a que fora de asiento de Corts y Parlament, puguen obligar, vexar e o molestar a les desús dites viles, y que així per lo desú dit com per lo que per furs y privilegis y als de justícia els competix dicentixen y protesten per a que *in eventum* no·s puga traure en conseqüència en lo esdevenidor.

Testes Frància y Ferràndiz.

Reunió de 10 de noviembre

||[31] *Die 10 novembris 1645.*

Tots los desús dits *nominati*[14] *ut supra* ajustats prorroguen per a demà de tres a sis aprés migorn *de quibus etcetera. Actum ut supra.*

Testes Frància y Fernàndez.

Habilitació a 11 de novembre

Die 11 novembris 1645.

Tots los dessús dits habilitadors habiliten a Blay Armengol, síndic de la vila de Cullera, ab acte rebut per Francés Folques notari en 9 del present.

Testes praedicti.

Habilitació de 12 de novembre

Die 12 novembris 1645.

Diego de Aguirre, síndich de Líria, consta ab sindicat rebut per Miquel Simó, notari, en 28 de octubre en dit nom substitueix a Juan Geroni Castillo, síndich de Xèrica, present donant-li *etcetera. Actum ut supra.*

Testes Frància y Felizes.

Dicto die post meridiem.

Los desús dits *etcetera* prorroguen per a demà de 9 a 12.

¶ [13] Cancel·lat: *en los síndichs.*
¶ [14] En l'original *nominentur*,
s'ha modificat per correcció i per a fer comprensible el text.

Reunió de 13 de novembre

Die 13 novembris 1645.

Lo protest del síndich Pérez Roca en respecte de que lo stament feu actes sens ningun síndich de València, lo qual protesta y disentix y donarà allargat.

Dicto die.

Tots los dessús dits *ut supra* ajustats, los quals són los següents.

Jusep Menor, síndic de Xàtiva.
Andreu March Alcanyiz, síndic de Oriola.
Micer Pere Joan de Pere, síndic de Alacant.
Joseph Querol, doctor en medicina, síndic de Morella.
Jaume Giner de Palau, síndic de Castelló de la Plana.
Fransés Sanchot, síndic de Vila-Real.
Vicent Cubelles, síndic de Ontinyent.
Vicent Margarit, síndic de Alcoy.
Joan Ferrando, síndic de Borriana.
Blay Armengol, síndic de Cullera.
Diego de Aguirre, síndic de Llíria.
Sebastià Molina, síndic de Viar.
Miquel Puerto de Gerony, síndic de Bocayrent.
||[36] Donís Sesé, síndic de Alpuente.[15]
Jaume Doménech, síndich de Penàguila.
Joan Gerony Castillo, síndic de Sexona.
Jaume Linares, síndic de la Vila Joyosa.
Joan Batista Dies, síndic de Capdet.
Miquel Joan Riquer, síndic de Corbera.
Agostí Murantí, síndic de Vilanova de Castelló.
Pere Ferrero, síndic de La Yesa.
Miquel Vidal, síndic de La Olleria.
Anthoni Almúnia, síndic de Benigànim.

Tots los dessús dits *ut supra* ajustats, sent la major part de l'estament real, havent-se juntat a conferir y tractar les coses tocants al servici de sa magestat y bé públich del regne. Y havent tengut col·loqui, tots unànime y conformes, determinaren que, per quant esta vesprada se haurà de jurar al sereníssim príncep senyor don Balthasar Carlos, primogènit de la sacra y reial magestat del rey nostre senyor, y

¶ [15] La continuació de la reunió es troba uns fulls després, ja que enmig es hi ha inserida la resolució de Felip IV i el protest del síndic de la ciutat de València. Aquí hem optat per no separar la reunió.

seria bé que·n dia tan solemne no·s tratassen coses algunes en dit estament, sinó que tots los síndichs estiguessen desocupats per a acte tan greu prorrogaven per a demà de 9 a 12 de matí y de vesprada de 3 a 6.

Testes praedicti.

||[32] *El rey.*

Por quanto los síndicos que an nombrado la Ciudad de Valencia para entrevenir en las Cortes que estoy celebrando en ella han presentado sus poderes y se ha visto en ellos que no los tienen sufficientes para todo lo que se ha de tratar y se expressó en las cartas de convocación, pues en parte se les ha dado limitado ad referéndum, con lo qual no pueden ser admitidos ni habilitados para intervenir en las Cortes, pues desd·el principio es necessario que traygan para todo suficiente poder y de otra manera deven çer reputados por contumaces, pues es lo mismo no comparecer en las Cortes que venir a ellas con poderes no bastantes, y por este respecto los habilitadores del estamento real se an declarado que habilitaban los dichos síndicos con que supliesen con otros poderes el que les faltava para dicha intervención y asta ahora no solo no le han traýdo, pero nos ha constado que el Consejo General de la ciudad no le ha otorgado.

Por tanto he resuelto que deva mandar como con la presente mando que los dichos síndicos de la ciudad de Valencia no sean admitidos ha intervenir en las presentes Cortes ni en acto alguno de aquellas asta que traygan los poderes necesarios y suficientes para dicho efecto en el juramento del príncipe muy caro y amado hijo, para el qual por la presente de gracia especial les admito y habilito por esta vez y sin que pueda ser sacado en conseqüencia, y mando a las personas a quien tocoa lo executen en esta conformudad que assí procede de mi voluntad. Data Valentiae a doçe de noviembre mil seiscientos quarenta y cinco.

Yo el rey.

Loco sigilli.

Vidit don Christophol Crespi regens.

Ioseph de Vilanueva secretarius.

Vuestra magestad habilita a la ciudad de Valencia para la intevención en el juramento de su alteza.

||[33] (en blanc)

||[34] *Dicta die .XIII. novembris anni .MDCXXXXV.*

E lo dit Joseph Pérez Roca, ciutadà, syndic de la present ciutat de València y de l'estament real, dix que per quant lo poder que tenen així dit Joseph Pérez Roca com los demés syndichs de dita ciutat és cumplit y bastant, salva la real clemència de sa magestat *ad omnes actus et terminationes* de les presents Corts excepto en lo cap del servici que se ha fer a sa magestat perquè en este cap sols és lo poder *ad referendum*. Y per quant lo dit Pérez Roca és estat aprobat y nomenat per syndich del present estament per los demés syndichs de les altres ciutats y viles reals *et nemine discrepante* que per ço protestava de tot ço y quant li és lícit y permés protestar així en respecte de sa persona com de la dita y present ciutat y demés syndichs nomenats per aquella.

Y que per [...] del present estament per la instància que se havia fet de que no asistixca y no sia admés *donech et quo usque* porten los syndicats de la ciutat ab bastant poder perquè així ò ha manat *pro nunc* decretar sa magestat sent gràcia y mercé de que entrevinguen lo dit Pérez Roca y demés syndichs de dita ciutat en lo jurament de sa alteza no sia vist causar prejuhy als drets de dit protestant y de dita ciutat. Y de la mateixa manera per qualsevols actes fahedors sens asistència del dit Pérez Roca, syndich del dit estament real, per los demés del dit estament no sia vist causar dany, detriment, menyscapte ni perjuhy algú al dit protestant ni a la dita ciutat, ans bé li resten salvos e il·lesos tots e qualsevols drets per a poder-los al·legar y representar a sa magestat pro conservatione *ut repetita est* del dit protestant de dita ciutat, volent ser tostemps lo últim en protestar, salva tostemps la real clemència de sa magestat.

Dicto die. E replicant-se per los síndichs de les ciutats e viles del regne digueren que la habilitasió dels síndichs de València fonch ab calitat de que haguesen de dur el poder per a tractar del servici de sa magestat. Per la qual calitat y per no haver donat lo Consell de la ciutat de València el poder que se li havia demanat, ab decret de sa magestat fonch decretat manant no se admetesen en est stament als síndichs de València y com la nómina de aquells y dits síndichs de València en virtut del real decret queden excluÿts del stament. No pot lo síndich Pérez Roca exercir lo ofici de síndich de l'estament y per consegüent tots los demés actes fets y fahedors per est stament sens intercenscions dels síndics de València ||[35] en execució del real decret com a fets per la major part del stament y asistènsia de la major part de les ciutats y viles del regne són justs y valedors sens que es puga per part dels síndichs de València pretendre dany per rahó del qual es puga fer lo sobre dit protest. Requerint *etcetera.*

Reunió de 14 de novembre

||[36v] *Die 14 novembris 1645.*

Joseph Menor, síndic de Xàtiva.
Andreu March Alcanyís, síndic de Oriola.
Joseph Querol, doctor en medicina, síndic de Morella.
Diego Pujalt, síndic de Alcira.
Jaume Giner de Palau, síndic de Castelló de la Plana.
Francés Sanchot, síndic de Vila-Real.
Vicent Cubelles, síndic de Ontinyent.
Vicent Margarit, síndic de Borriana.
Blay Armengol, síndic de Cullera.
Diego de Aguirre, síndic de Llíria.
Sebastià Molina, síndic de Viar.

Miquel Puerto de Gerony, síndic de Bocayrent.
Donís Sesé, síndic de Alpuente.
Masià Cardona, síndic de Paníscola.
Jaume Doménech, síndic de Penàguila.
Joan Gerony Castillo, síndic de Xèrica.
Francés Joan Mira, síndic de Sexona.
Jaume Linares, síndic de Vila Joyosa.
Agostí Morantí, síndic de Vilanova de Castelló.
Pere Ferrero, síndic de La Yesa.
Miquel Vidal, síndic de La Olleria.
Micer Jaume Garrigues, síndic de Carcaxent.
Anthoni Almúnia, síndic de Benigànim.

||[37] *Die .XIIII. novembris 1645.*

Tots los dessús dits unànimes y concordes *et nemine discrepante* proveheixen, delliberen y determinen que, per quant la experiència à mostrat los littigis y enulments que resulten en la intel·ligència de les calitats ab què decreta sa magestat alguns furs y actes de corts, per a obviar a dits plets e intel·ligències que los furs y actes de corts que es demanaran en les presents Corts els quals no estaran decretats de la manera que·s demanen o ab calitats favorables a les ciutats y viles reals conforme les peticions que no entenen demanar dits furs y actes de cort ab les calitats que no seran favorables y beneficioses als drets de les ciutats y viles reals y particulars de aquelles.

Item, los dessús dits *ut supra* determinen y delliberen que sempre y quant per algun ministre superior de sa magestat o per altra qualsevol persona com no sia per negoci propri es traurà algú dels síndichs de la junta y estament real, que no·s puga en tal cas dissoldre lo dit estament ni que·s puga pendre resolució alguna en dit estament que no sia en presència del tal cridat y ausent per los inconvenients representats en dit estament que·s podien seguir el no fer-se en esta conformitat.

Testes Frància y Fernàndez.

Dicto die.

Los dessús dits prorroguen per a les huyt hores del matí.

Testes praedicti.

Reunió de 15 de novembre

Die 15 novembris.

En lo dit convent y monestir ajustats.
Gaspar Juan Çapata, jurat.
Çapata, comendatari de racional.
Mor, advocat.

Moliner.
Jusep Pérez y Roca, síndichs de València.
Misser Jusep Menor, síndic de Xàtiva.
Andreu March Alcanyiz, síndic de [Oriola].
Jusep Querol, doctor en medicina, síndic de Morella.
Diego Pujalt, síndic de Alzira.
Misser Jaume Giner de Palau, síndic de Castelló de la Plana.
||[38] Francés Sanchot, síndic de Vila-Real.
Vicent Cubelles, síndic de Ontinent.
Vicent Margarit, síndic de Alcoy.
Joan Ferrando, síndic de Borriana.
Blay Armengol, síndic de Cullera.
Diego de Aguirre, síndic de Líria.
Sebastià Molina, síndic de Viar.
Donís Sessé, síndic de Alpuente.
Jaume Doménech, síndic de Penàguila.
Joan Gerony Castillo, síndic de Xèrica.
Jaume Linares, síndic de Vila Joyosa.
Joan Battiste Dies, síndic de Capdet.
Miquel Riquer, síndic de Corbera.
Francés Ximénez, síndic de Ademuz.
Agostí Murantí, síndic de la Vilanova de Castelló.
Pere Ferrero, síndic de La Yessa.
Miquel Vidal, síndic de La Olleria.
Jaume Garrigues, síndic de Carcaxent.
Agostí Almúnia, síndic de Benigànim.

Tots los dits *ut supra* ajustats prorroguen per a 9 a 12 del matí y de vesprada de 3 a 6. *Actum ut supra*.

Testes Frància y Joan Battiste Saura, verguer ordinari de la ciutat de València.

Dicto die.

[Marge esquerre] Inhabilitació.

Carlos del Mor, Jusep Pérez y Roca, Jusep Menor, Macià Cardona, Jaume Giner de Palau y Jaume Garríguez habilitadors.

Tots los dessús dits unànimes y concordes *et nemine discrepante*. Attés que en lo fur 1 situat y posat davall lo títol «De la habilitació dels síndichs que àn de entrevenir en Corts per les ciutats e viles reals» *in extravaganti* fòlio 92 està dispost que les persones que hajen de entrar en dit bras real en semblants sindicats hajen de ser naturals e domiciliats o habitadors de les dites ciutats e viles reals del dit regne, y que havent-se-li diferit lo jurament a Pedro Làzaro de Castellblanch, síndich nomenat per la vila de Castellfaví ab acte rebut per Fernando de Castellblanch en lo 1 del

corrents per a verificar y provar si era natural o domiciliat en dit loch de Castellfaví, que són les calitats en dit fur expressades, y que aquell à respost de que era natural de dita vila de Castellfaví, emperò que no tenia en dita vila altra casa que la de son pare, ||[39] lo qual *in usam iuris* no li pot favorir presumir-se pròpia del dit son pare y no del dit síndich. *Ideo* provehixen que inhabiliten al dit Pedro Làzaro de Castellblanch per a entrar en les presents Corts reservant-li dret a la dita vila de Castellfaví per a que puga nomenar altre síndich en les calitats contingudes en dit fur.

Testes Frància y Ferràndiz.

Dicto die.

Los dessús dits habilitadors habiliten les persones següents.

Primo a Diego de Aguirre, síndic de Líria, ab sindicat rebut per Miquel Simó, notari, en 28 de octubre propasat.

A Francés Ximénez, síndic de Ademús, ab acte rebut per Domingo Pérez notari en 9 dels presents.

Testes praedicti.

Dicto die.

[Marge esquerre] Allargada en lo procés.

Los dessús dits inhabiliten a la vila de Muchamel.

Testes praedicti.

Dicto die.

Los dits habilitadors excepto los síndichs de València *in re* congregats. Per quant los dits síndichs foren habilitats ab que haguescen de portar ple y bastant poder per a fer lo donatiu a sa magestad *ad dicendum* y ab acte rebut per lo secretari infrascrit en lo dia de ayr lo Consell General de dita ciutat à donat ple y bastant poder a dits síndichs *ad dicendum*. Per ço proveheixen que habiliten *in totum* als dits síndichs.

Reunió de 16 de novembre

Die 16 novembris 1645.

Jusep Querol, doctor en medicina, síndic de Morella, consta *et gratis* substitueix a Diego Pujalt present donant-li, *etcetera. Actum ut supra.*

Testes Ferràndez y Frància.

Dicto die.

Diego Pujalt, síndic de Alzira, consta *gratis* substitueix a Jusep Querol, doctor en medicina, present, síndic de Morella.

Testes praedicti.

||[40] *Dicto die.*

Jusep Pérez y Roca, síndic de València y de l'estament real, consta en actes en dit nom substitueix a Carlos del Mor, present, donant-li *etcetera. Actum ut supra.*

Testes praedicti.

Dicto die.

Tots los desús dits *nominati*,[16] habiliten una hora més de les sis a les set aprés mijorn.

Testes praedicti.

REUNIÓ DE 17 DE NOVEMBRE

Die 17 novembris 1645.

Matheu Moliner, ciutadà, síndich de València, *gratis* substitueix a Carlos del Mor, advocat, síndich de València, donant-li y conferint tot lo poder, *etcetera.* Prometé *etcetera* obliga en dit nom etcetera. *Actum ut supra.*

Testes Marco y Luís Nieto, verguer.

Dicto die.

Los dessús dits prorroguen de 8 a 12 y de 3 a 7.

Testes Frància y Fernàndez.

REUNIÓ DE 18 DE NOVEMBRE

Die 18 novembris 1645.

Tots los desús dits *nominati*[17] excepto Onda, habiliten hores de 3 a 7 de la vesprada.

Testes praedicti.

Dicto die post meridiem.

Tots los desús dits *nominati* habiliten una hora més, ço és de set a huit.

Testes praedicti.

Dicto die.

Tots los desús dits habiliten lo dia de demà y se'n habiliten hores, ço és de matí de nou a 12 de vesprada de tres a huit per ser dumenge.

Testes praedicti.

Així entrà el recado de Llumiares y de Monterey.

¶ [16] En l'original *nominentur*, s'ha canviat per major correcció. ¶ [17] En l'original *nominentur*, s'ha canviat per major correcció. El mateix criteri s'ha aplicat als casos següents.

REUNIÓ DE 20 DE NOVEMBRE

||[41] *Die 20 novembris 1645.*

La major part deshabiliten les hores de la vesprada de huy y demà per a la junta del bras y habiliten les dites hores per als tractadors.

Gaspar Juan Çapata, jurat.
Gaspar Juan Çapata, comendatari de racional.
Carlos del Mor, advocat.
Matheu Moliner, ciutadà.
Jusep Pérez y Roca, síndichs de València.
Misser Jusep Menor, síndic de Xàtiva.
Andreu March Alcanyís, síndic de Oriola.
Miser Pere Juan de Pere, síndic de Alacant.
Jusep Querol, doctor en medicina, síndic de Morella.
Diego Pujalt, síndic de Alzira.
Miser Juan Geroni de Palau, síndic de Castelló de la Plana.
Francés Sanchot, síndic de Vila-Real.
Vicent Cubelles, síndic de Ontinent.
Juan Ferrando, síndic de Borriana.
Blay Armengol, síndic de Cullera.
Diego de Aguirre, síndic de Líria.
Sebastià Molina, síndic de Viar.
Miquel Puerto de Gerony, síndic de Bocayrent.
Masià Cardona, síndic de Paníscola.
Jaume Doménech, síndic de Penàguila.
Joan Gerony Castillo, síndic de Xèrica.
Fransés Joan Mira, síndic de Sexona.
Joan Batista Dies, síndic de Capdet.
Miquel Joan Riquer, síndic de Corbera.
Fransés Ximénez, síndic de Vilanova de Castelló.
Pere Ferrero, síndic de La Yessa.
Micer Jaume Garrigues, síndic de Carcaxent.
Anthoni Almúnia, síndic de Benigànim.
Testes praedicti.

Dicto die.

Tots los desús dits ajustats nomenen a Carlos del Mor y Vicent Cubelles, síndic de Ontinyent, per a demanar la resposta a sa magestat del contrafur de la sal y quint del peix.

Reunió de 21 de novembre

Die 21 novembris 1645.

Tots los desús dits *nominati*, determinen y delliberen que·s suplique a sa magestad que las jurisdiccions de totes les ciutats y viles del regne que han posehit des de la conquesta de aquell fins huy no sien enagenades de les viles que les posehixen y al present per via de títol *gubernatorio nomine* ni altres, sinó que·s conserven en la posesió en que estan senyaladament que han mantingut en la posesió en què està lo justícia de la vila de Alçira de exercir jurisdictió en lo lloch de la Pobla Llarga; ||[45] la ciutat de Alacant ab lo loch de Sant Joan y Benimagrell; la vila de Xèrica en la vila de Viver y lochs de Caudiel, Pina, Barraques y Benafer; la vila de Penàguila en los lochs de Alcoleja, Beniafer y Benasau;[18] ||[41v] la de Ontinyent en la universitat de Agullent, la vila de Llíria en lo loch de Benisanó, la vila de Sexona en lo loch de la Torre de les Masanes y les jurisdiccions que estan litigoses per rahó de noves concesions sien restituhides als que ans de dits concesions les exercien.

Testes praedicti.

||[42] Delliberació del braç real feta a 21 de novembre 1645.

Tots los dessús dits *ut supra* ajustats lo dit bras real representants unànimes y concordes *et nemine discrepante* proveheixen, delliberen y determinen que es supplique a sa magestat que les jurisdiccions de totes les ciutats y viles del present regne que han possehit desde la conquista de aquell fins huy no sien enagenades de les viles que les posseheixen al present per via de títol *gubernatorio nomine* ni altre, sinó que es conserve en la posseció en què estan y senyaladament que ha mantinguda en la poseció en què està lo justícia de la vila de Alzira de exercir jurisdicció en lo lloch de la Pobla Llarga y la jurisdicció e o jurisdiccions estan littigoses per rahó de les noves concessions sien restituhides a la que ans de dites concessions les exercien.

||[43] (en blanc)

||[44] *Muy illustre señor.*

El doctor Jayme Garrigues, síndico de la villa de Carcaxent en las presentes Cortes, à tenido noticia que ayer domingo que contamos 19 de noviembre el síndico de la villa de Alzira presentó una petición al illustre braço real no estando en el braço el suplicante con que pide y supplica que en nombre d·este illustre braço se supplique a su magestad sea servido en no enagenar la jurisdicción criminal del lugar de la Puebla Larga que entiende la pide la villa de Carcaxent y que fue acordado en que se hiziese así, al qual acuerdo dissiente el suplicante y no consiente en manera alguna, antes bien supplica al illustre braço tenga por bien revocar dicho acuerdo por las razones siguientes.

¶ [18] En aquest punt es va afegir una part explicativa en nota marginal que va ser cancel·lada i que coincideix amb allò contingut en el full 45 que copiem en el text.

Primeramente, porque el braço no tiene interés ninguno para averlo de pedir y supplicar, pues no le importa que dicha juridictión sea de Alzira o sea de Carcaxent, pues no sale de la corona real.

Secundo, porque la jurisdictión del lugar de la Puebla de trata dicho síndico de Alzira no está en su término sinó en el de la villa de Carcaxent, que confina con términos generales de la ciudad de Xàtiva, consta con el real privilegio de erectión de villa de Carcaxent dato en San Lorenço el Real a 17 de julio año 1589.

Y assí, muy illustres señores, parece que no solo se debe revocar dicho acuerdo, antes bien suplicar por la villa de Carcaxent casso que lo suplique a su magestad assí por esta la dicha jurisdictión en su término y no salir de la corona y evitar los inconvenientes del tránsito de un justicia de Alzira por Carcaxent para pasar a la Puebla, como también porque es de conveniencia a la buena administración de justicia la tenga Carcaxent por estar más cerca y en su término dónde está más presto a administrarla, y assí lo confía d·este braço muy illustre disintiendo ||[45] *siempre a lo contrario de lo que supplica Alzira y que no consiente en nada de lo que en orden a esto se hiziere en favor de Alzira, protestando de todo lo que le sea lícito suplicar. Et licet etcetera.*

Altissimus etcetera.

||[46] La ciutat de Alacant ab lo loch de Sant Joan y Benimagrell; la vila de Xèrica en la vila de Viver y lochs de Caudiel, Pina, Barraques y Benafer; la vila de Penàguila en los lochs de Alcoleja, Beniafer y Benasau.

REUNIÓ DE 22 DE NOVIEMBRE

Die 22 novembris 1645.[19]

Tots los desús dits *nominati* habiliten mig hora més.

Testes praedicti.

Tots los desús dits *ut supra* ajustats delliberen que·s supplique a sa magestat que no·s puguen demanar més de quinze anys de pensions de censals excepte les ciutats y viles que són de contrari parer y disentixen y donaren los desentiments per escrits.

Testes praedicti.

||[47] *Die 22 novembris.*

Tots los desús dits *ut supra* ajustats lo braç real representants unànimes y concordes *et nemine discrepante* havent tengut notícia que·l marqués de Montalegre, general dels galeons de Unquerque, y les galeres que·s troben en lo port de

¶ [19] En aquest full, abans de copiar-se la reunió del dia 22 de novembre, trobem l'addenda a la decisió del 21 de novembre, que amb una fletxa assenyala el lloc del text on havia de ser inserida.

Dénia han fet aprenció de diferents vexells que portaven peixca y altres vitualles, y senyaladament en la platga de Xàbea han fet aprenció de una nau nomeneda Elector de Lubech y capitanegada per Piter Vuetger, que venia a desembarcar a la platja d'esta ciutat carregada de peixca ab licència del rey nostre senyor, dada en Madrit a 21 de giner proppassat, concedida en favor de Joan de Vrit y altres hòmens de negoci residents en les ciutats de Càdiz y Màlaga. Y havent presentat lo dit capità la real cèdula de sa magestat al dit marqués de Montalegre, juntament ab una altra real cèdula despachada per el duch de Arcos *tunc* llochtinent de sa magestat en lo present regne, en la qual estava expressament nomenada dita nau y capità, no les ha obehides, ans bé ha fet aprensió de dit vaxel y tracta de vendre les vitualles que venien en aquell en la ciutat de Dénia y vila de Xàbea, lo que encontra en diferents furs, usos y bons costums del present regne y senyaladament en lo fur 25 *sub rubrica De guidatico*, que dispon que los vexells que portaran vitualles sien guiats.

Per tant, elegexen y nomenen al doctor Carlos del Mor; Joseph Pérez Roca, *civis*, síndich de València; doctor Pere Juan de Pere, síndic de la ciutat de Alacant; Joseph Querol, doctor en medicina, síndic de la vila de Morella; Diego Pujalt, *civis*, síndic de la vila de Alzira, y al doctor Jaume Giner de Palau, síndich de la vila de Castelló de la Plana, los quals o la major part de aquells juntament ab los elets nomenat o nomenadors per los altres braços ecclesiàstich y militar del dit regne per al mateix efecte eletes o elegidores y sens elles tinguen ple y bastant poder per a accudir als reals peus de sa magestat les vegades que convindrà y suplicar-li remedie dit contrafur y mane als dit marqués de Montalegre que per execució de dites reals cèdulas y fur done llibertat al dit capità y mariners vaxell y mercaderia ||[48] per a que façen son viatge a la present ciutat. E que tinguen facultat de subdelegar com és acostumat.

Item, proveheixen, delliberen y determinen per a que haja de proposar qualsevol proposició en lo present estament y braç real per lo menys haja de haver 21 vots del regne y present ciutat.

Item, concordantment abiliten de les 3 *praecise* fins les huit hores aprés migjorn tots los dies.

Testes praedicti.

Reunió de 23 de novembre

Die 23 novembris 1645.

Tots los desús dits *ut supra* ajustats, unànimes y concordes *et nemine discrepante* proveheixen y delliberen que se ajusten ab la delliberasió de l'estament militar en respecte del fur 4 rúbrica «De proemi» y que los del regne se entenguen a la lletra, llevada qualsevol interpretassió ab les llimitasions y apuntaments continuat al marge de dit capítol.

Dicto die et anno.

Lo doctor Jaume Giner Palau, síndic de Castelló de la Plana, substitussió a Francés Sanchot, síndic de Vila-Real, donant-li tot lo poder a ell concedit. *Etcetera.*

Testes praedicti.

Reunió de 24 de novembre

Die 24 novembris 1645.

Vicent Margarit, síndic de Alcoy, substitusió a Miquel Puerto de Gerony, síndic de Bocayrent.

Testes Fernàndez y Joseph Osca.

Dicto die.

Tots los desús dits *nominati* ajustats *ut supra* habiliten en hores de les huit de la nit fins a les deu hores.

Testes Fernàndez y Fransia.

Dicto die.

Matheu Moliner, síndic de València, substitusió a Gaspar Joan Çapata, jurat, síndic de València, present y acceptant donant-li tot lo poder, *etcetera.*

Testes praedicti.

Deliberació de 23 de novembre

||[49] *Die .XXIII. novembris anni .MDCXXXXV.*

Tots los desús dits, lo bras real representants. Attés que don Gaspar Vidal, doctor en cascun dret y assessor de la Diputació, per lo memorial que en lo dia de huy nos ha presentat ha constat que lo *quondam* don Gaspar Vidal, son pare, ha servit per espay de quaranta anys a este regne en una de les companyies de cavall de la costa marítima. Y axí matex don Diego Vidal, son germà, aprés de la mort del dit son pare, ha ocupat dita plaça y en la jornada de Fuenterabía ha assistit en servici de sa magestat y regne per cap de totes les companyes de dita costa, havent patit una enfermetat per raó de dita jornada que li ha durat per spay de quatre anys gastant molta part de son patrimoni en dita enfermetat. *Et pariter* lo dit don Gaspar Vidal al present servix y ha servit la plaça de assessor ordinari de la Diputació del present regne ab molta aprovació y que es troba aquell interat de les matèries de la Generalitat y per al bé públich de la Generalitat convé que lo assessor ordinari sia de les parts del dit don Gaspar Vidal y de la experiència que aquell té en les matèries de la Generalitat.

Per tant, unànimes et concordes *et nemine discrepante*, deliberen, provehixen y determinen es supplique a sa magestat ab los demés staments y sens ells, sia de son real servici manar dispensar al dit don Gaspar Vidal per a que, no obstant la

dispossisió del fur 97 de les Corts de l'any 1604, puga aquell continuar lo exercici del dit ofici de assessor ordinari de la Diputació fins tant sa magestat lo occupe en alguna plaça en la conformitat que·s supplicà es dispensàs ab don Manuel Bellvís fill de don Pedro Bellvís, marqués de Benedites en lo fur 54 de les Corts de l'any 1626 per a lo ofici de syndich, sent com era quadrienal.

||[50] (en blanc)

Deliberació de 25 de novembre

||[51] Delliberació del stament real de 25 de nohembre 1645.

Tots los desús dits *ut supra* lo dit bras real representants concordantment *et nemine discrepante* proveheixen deliberen y determinen que, juntament ab los altres braços ecclesiàstich y militar de dit regne o sens ells, attessa la calitat del marqués de Guadalest y de que tants anys està en sa casa lo títol de almirant de Aragó y los que tenen semblants títols de condestables y *adelantados* en tots sos regnes, es cobrin en presència de vostra magestat ab los títols particulars de ses cases. Per ço es supplique a vostra magestat sia servit manar cobrir en sa presència al dit marqués de Guadalest ab les preheminències que altres títols gozen dins y fora de la Corona de Aragó, perquè lo almirant d'ella reste per aquella reste ab este favor y mercé.

||[52] *Die 25 novembris 1645.*

Tots los desús dits *ut supra* ajustat e o la major part de aquells representants lo dit bras real proveheixen, determinen y deliberen que per a el gasto que se offerirà en representar a sa magestat los contrafurs que se oferiran que fet repartiment per higuals parts entre lo bras ecclesiàstich, militar y real se deposite per aquell *respective* la cantitat que li tocarà fins en suma de mil lliures y no més per esta vegada tan solament ab tal que dita cantitat se haja de depositar en la taula de cambis y depòssits de la present ciutat a nom dels síndichs dels tres staments y a solta dels elets que per los braços per a dit efecte es nomenaran *respective* y que de allí no puguen ser tretes de dita taula per a altres obres, sinó per als contrafurs com se ha dit y que se haja de alçar la solta per a tots los elets *nemine discrepante* y ab pacte que lo servici que es tracta en les presents Corts es concluhixca sens prorrogació de aquelles *et non aliter nec aliis*. Y que si fossen dites cantitats no es gastaran en dits ussos sien restituhydes en la mateixa forma que foren positades y ab pacte que si són requests los síndichs dels tres estaments per algun síndich de ciutat vila y particular de aquelles y dins 6 dies ||[52v] no heixiran a la deffensa del dit contrafur, executant la embaxada en tal cas estiga en llibertat dels síndichs de dites ciutats y viles el girar-se lo diner que tindran depositat en la taula a sos noms propis y ab pacte que la hajuda de costa que se ha de donar al embaxador no excedixca fins lo que huy se ha acostumat y en esta conformitat y no altra se ajusta dita delliberació.

||[53-54] (en blanc)

DELIBERACIÓ DE 26 DE NOVEMBRE

[55] [Marge esquerre] Vicent Gaçull notari.

Delliberació a 26 de nohembre 1645.

Tots los desús dits *ut supra* ajustats *et nemine discrepante* per quant la experiència en lo divenir del temps demostra que lo que en algun pareix convenient después no ho és. Y açò en particular se ha experimentat en lo escrivà y secretari de la Diputació perquè com que aquell quant recau en persona benemèrita, intelligent, fet y cuydadosa, tinga y rixga lo dit ofici per tots los dies de sa vida perquè los papers y negocis de dita casa de la Generalitat són molts y de gran calitat e importància. Y que si lo escrivà és temporal no pot estar fet senyor d'ells como lo perpètuo perquè lo temporal comensa a saber de aquelles acaba ya lo temps, y el que entra de nou e ignorant de tot, de què és forçós seguir-se inconvenients y perjuhins considerables y coneguts.

Y que, per esta rahó, reconeix y experimenta que semblants oficis solen ser perpètuos com aqueste ho hera ans del fur 97 de les Corts de l'any 1604, confermat en lo 158 de les de l'any 1626, y de present ho és lo secretari del regne dels tres estaments y ho és estat sempre y molts altres y ab la intel·ligència de aquells, clarícia y notícia que donen se acudix bé y degudament als diputats y demés officials temporals que governen la cosa pública, y que totes les dites parts coneguda y notòriament concorren en la persona de Vicent Gaçull y ha nou anys que servix lo dit ofici de escrivà y secretari de la Diputació y Generalitat ab tanta satisfacció puntualitat y cuydado com és notori a vostra magestat, en tal manera que es conveniència y benefici conegut per a dita casa que aquell per tots los dies de sa vida continue y tinga lo dit offici. Per ço et altres, tots los desús dits unànimes y concordes *et nemine discrepante*, provehixen y delliberen que venen bé que, juntament ab los altres estaments y sens ells, que es supplique a sa magestat que lo dit Vicent Gaçull, no obstant la disposició de dit furs ni altra qualsevol cosa en contrari, servixca, tinga y gose lo dit offici per tots los dies de sa vida del mateix modo y manera que al present ho té y exerceix, fruïx y gosa y que en dita conformitat.

[56] (en blanc)

REUNIÓ DE 25 DE NOVEMBRE

[57] *Die 25 novembris 1645.*

Tots los dessús dits *nominati* habiliten dos hores més, ço és des de les 8 de la nit fins a les 10 hores per esta nit tan solament.

Testis praedicti.

Dicto die.

Miquel Puerto de Gerony, síndich de Bocayrent, substusió a Vicent Margarit, síndic de Alcoy, present *etcetera* donant-li *etcetera*.

Testes praedicti.

Dicto die.

Tots los desús dits habiliten dos hores més, ço és de les deu hores de la nit fins a les 12 hores, per esta nit tan solament.

Testes qui supra.

Dicto die.

Tots los desús dits *nominati* habiliten lo dia de demà, que contam 26 del present.

Testes praedicti.

Reunió de 26 de novembre

Die 26 novembris 1645.

Tots los desús dits *nominati* unànimes y concordes determinen y delliberen que·se demane a l'estament ecclesiàstich y militar supliquen a sa magestat juntament ab lo braç real no se lleve la jurisdicció y preminència que té la vila de Alzira en la Pobla Llarga. Y per al qual efecte nomenearen en embaxadors per a fer la dita propuesta als dits estaments al doctor Carlos del Mor y al doctor Pere Joan de Pere.

Testes Marco Fernàndez y Feliçes.

Dicto die.

Los dessús dits *ut supra* ajustats la major part de aquells proveheixen, determinen y delliberen que·s conformen en la delliberació de l'estament militar en que·s nomene un conceller de capa y espasa en lo Sacro Consell de Aragó, y en la Audiència de València, un cavaller y un ciutadà.

Testes Frància y Fernàndez.

Dicto die.

Los dessús dits habiliten de les 10 de la nit fins demà a les 9 del matí.

Testes praedicti.

Reunió de 27 de novembre

||[59] *Die .XXVII. novembris anni a nativitate Domini .MDCXXXXV.*[20]

Tots los desús dits *ut supra* ajustats, lo dit braç real, representant la major part de aquell. Proveheixen, delliberen y determinen que per serviçi ordinari y extraordinari de les presents Corts servixca lo present regne a sa magestat ab mil y do-sents hòmens per sis campanyes, servint aquells per temps de huit mesos cada campanya

¶ [20] La foliació es bota un full i passa directament al 59.

en la ciutat de Tortosa com està delliberat, ab què sa magestat se serveixca de concedir al regne les coses següents.

Primo, que en lo present servici estiguin compreses qualsevols sumes y quantitats de diner que reste devent lo dit regne així del servici de les Corts de l'any 1626 com també de qualsevols altres servicis fets fins al dia de huy y també lo servici ordinari de les presents Corts.

Que lo pa de munisió, que, com està delliberat, ha de donar sa magestat pagant-ho de la real hasienda, sia de 24 onses.

Que sa magestat se servixca de donar per son conte lo comboy y comissaris que seran menester per a la gent fins hon sia necessari, com és estat servit fer fins huy, y també per a la tornada.

Que la gent que vindrà de ponent passe mostra en la casa de les armes y, havent-la pasada, haja complit lo regne ab sa obligació. Y així matex quant la gent de la part de llevant la haja pasada en Sent Matheu.

Que sa magestat se serveixca de donar les patens de mestre de camp, sargento major, capitans y demès officials ab les matexes preeminències de sou de reformats que fonch servit conçedir als de la leva pasada.

Que la dita gent que ha de servir en la plaça de Tortosa com està delliberat, no puga ni per lo governador ni per algun altre ministre, per preheminent que sia, ésser treta sens exprés consentiment dels tres estaments y ab aquells puxa ésser treta a servir en los regnes de Aragó o Catalunya y València, ab que no es puga enbarcar com està delliberat.

Que los capitans de les companyies que han de hixir del present regne hajen de ser nomenats per la ciutat o vila a qui tocarà donar lo capità.

Que, per quant lo present regne ha fet en això lo major esfors que li és estat possible, fa lo dit servici a sa magestat ab que no puga haver en lo regne aloxament algú de la cavalleria ne infanteria. Y[21] ||[60] ab que se entenga que lo present servici acabades les dites campanyes no·s puga traure en conseqüència per a que los de la present ciutat y regne hagen de exir y anar fora lo dit regne ab semblants campanyes, ans bé resten en sa força y valor los furs y privilegis concedits en favor de la dita ciutat y regne parlants en esta matèria acabades dites campanyes. Y que ajen de contribuir en esta servey los eclesiàstics y que sa magestat interpose sa intersesió ab sa Sanctetat per a concedir bul·la per a dit efecte y que en lo *interim* decrete lo archebisbe de la present ciutat y bisbes de Oriola, Tortosa y Sogorb.

||[59v] Que sa magestat sia servit concedir tots los furs y actes de cort que se li han presentat y presentaran en les presents Corts, concernents al benefici comú del regne.

¶ [21] Hi ha una anotació: *ab la anyadidura sub hoc* [signe],
que indica que s'ha de continuar en el fragment situat al full següent.

Dicto die.

||[60] Tots los desús dits *ut supra* ajustats *etcetera* nomenen a Çapata, Mor, Oriola, Alacant, Vila-Real y Bocayrent, *fiat prout retro*, ||[59] los[22] quals juntament ab lo síndich acudexquen ab embaxada als tractadors de sa magestat a donar-los rahó de la delliberasió del servici rebuda en la dia de huy. Y així mateix los dits elets juntament ab lo dit síndich y ab los dels altres estaments acudeixquen ab embaxada a sa magestat.

||[60] *Dicto die.*

Abiliten de 5 a 8 de la vesprada.

DELIBERACIÓ DEL BRAÇ MILITAR A 23 DE NOVEMBRE

||[61] *Die .XXIII. novembris anni a nativitate Domini .MDCXXXXV.*

Tots los desús dits *ut supra* ajustats lo dit estrenuo bras militar representats, concordantment *et nemine discrepante* proveheixen, delliberen y determinen que la gent pagada ab què lo present regne ha de servir a sa magestat en les presents Corts, que serà la que los tres estaments delliberaran ab les cantitats circunstànsies que acordaran, vaja destinadament a la ciutat de Tortosa per a ajudar a la custòdia y conservació de aquella plaça per consistir en ella la defensa del regne.

Y que als dits estaments los reste facultat y arbitre per a que tos temps y quant los parega no tenir la dita plaça necessitat precisa de la dita gent la puguen concedir en tot o en part per a el real exèrsit o per a qualsevol altra part que més parega tenir necessitat de aquella així dins del regne de València com també per a el regne de Catalunya, sens que puga eixir dels tres regnes de Aragó, Catalunya o València, ni tampoch se puga embarcar, declarant expressament que la facultat que donaran los estaments de traure la gent de Tortosa, així per a la campanya com per a qualsevol altra part del dit y present regne, se entenga dels any en què es donarà semblant com la facultat tan solament, que en lo sdevenidor sia precís donar nova ||[61v] conseció los estaments procehint que lo bando que se haurà de publicar per a dit efecte sia referint-se en aquell totes les coses desús dites.

Dicto die.

Tots los desús dits *ut supra* ajustats et concordantment et proveheixen, delliberen y determinen que la gent pagada ab què lo present regne ha de servir a sa magestad conforme la delliberació feta per lo dit bras rebuda per son escrivà y

¶ [22] Hi ha una part cancel·lada que evidencia que el braç reial havia pres com a referència la deliberació del militar i que va ser substituïda per la clàusula del full 60, el que s'indica amb signes gràfics: *Que per lo dit síndich aconsellat sien nomenats sis elets, ço és, tres nobles y tres cavallers de la present junta.*

secretari en lo dia de hui haja de servir per temps de huit mesos tan solament en cascú dels anys que aprés se delliberaran, comprenent en dits huit mesos cascun any los dies de les marges de anada y tornada. Y que sa magestad los haja de donar in espèsie lo pa de munisió en la mateixa forma que lo ha acostumada donar als soldats de los reals excèrcits pagant-lo de sa real hazienda.

DELIBERACIÓ DEL MILITAR A 26 DE NOVEMBRE

Die .XXVI. mensis novembris anni a nativitate Domini .MDCXXXXV.

Tots los desús dits et concordantment et desixant sumament la brevetat y execució prompta en lo real servisi de sa magestad y defensa del dit regne entén ser més convinient que lo número de gent y per los anys que aprés que delliberaran los estaments en les presents Corts se repartixca per les ciutats viles y lochs de aquell com ho determinaran los dits estaments en les presents Corts. Considerant-lo son vehinat ‖[62] y arravals continguts y es dona facultat a les dites ciutats, viles y lochs que així per a sercar la gent com per a pagar-la y conduir-la en lo modo que està delliberat o es dellibrerarà puguen imposar sisses si els pareixerà o qualsevol drets, tributs, estanchs, repartiments o en altra qualsevol forma o manera ha arbitre de qualsevol ciutat, vila o loch ab declaració de que no han de poder gravar a ningun terratienent en sa hazienda ni en sos fruyts perquè els consideren ya gravats en la part ahon tenen son domicili y cap major. Y també ab declaració de que en les mercaderies de trànsit y que no es cullen en ses terres no els puguen gravar per a este efecte, sinó en aquella part que consumiran en la tal ciutat, vila o loch, y per a que en açò no hi haja dificultat convé que a cada ciutat, vila o loch se li faça repartiment com està dit desús sens carregar-li los pobles de la contribució per a que a d'aquells se li ha de repartir a part y ab açò cada loch estarà més aliviat.

Y se adverteix perquè y à molts lochs en lo regne hon hi ha alguns cavallers a qui en cas de repartiment es justs repartir-los y no en tots governen los cavallers se à de entendre que quant algun cavaller se gravarà de la quantitat del diner o en sa persona si li pareixerà a tal cavaller que li han fet agravi ans de executar lo repartiment o agravi se acudixca en la present ciutat als elets que los tres estaments dexaran nomenats per a que sumàriament y de plans hi resolguen lo dubte.

Y se advertix que en les regalies dels senyors que tenen lochs no se'ls ha de perjudicar ni gravar y totalment se exluheiz que no es puga imposar en ninguna part del regne la duana y drets que se introduhiren aprés de les Corts de l'any 1626 ni sissar lo cànter del vi.

Y perquè no se reconeix que l'estat seglar no pot a soles portar tan gran càrrega sens que li ajude lo ecclesiàstich així per les coses desús dites com per que si no se ajudàs serien grans los fraus y essent aquest servisi en defensa de tots és molt just que tots contribuixquen, és necessari que es supplique a Sa Santedat consedeixca

breu per a aconseguir aquest fi de la contribució dels ecclesiàstichs y per estar la guerra tan vehina y Sa Santedat tan luny y no haver temps per a obtenir aquest breu tan a presa com convé per a la defensa del regne se à de demanar a l'archebisbe de València, bisbe de Sogorb, Tortosa y Oriola y als capítols y demés persones a qui convinga concedixquen los decrets per a que en ses diòcesis sens exceptar persona alguna ni los fruyts de aquest regne no se eximixquen d'esta contribució, sinó que la paguen en lo *interim* que Sa Santedat conce-||[63]deix lo breu que li supplica com lo paguen les demés persones y fruyts del regne, totes les quals coses en la conformitat desús dita.

Tots los desús dits concordantment *et nemine discrepante* proveheien delliberen y determinen que se executen juntament ab los altres estaments per a que puguen ser tractades a son degut efecte, compliment y execució.

DELIBERACIÓ DE 27 DE NOVEMBRE

||[64] *Die .XXVII mensis novembris anni .MDCXXXXV.*

[Marge esquerre] Les quals están insertades en lo present procés *sub* folios 61, 62 y 63.[23]

Tots los desús dits *ut supra* ajustats e o la major part de aquells representants lo dit braç real proveheixen, determinen y delliberen que lo servici fahedor a sa magestat en respecte dels 1.200 hòmens haja de ser y sia en la matexa conformitat que ho té delliberat y determinat lo estrenu braç militar ab provisions e o acorts y determinacions fetes per aquell en 23, 26 y 27 del present ab los matexos pactes, condicions y no sens ells ni de altra manera continguts, insertats y mencionats en les desús dites calendariades determinacions.

Y encara ab exprés pacte que lo present serviçi se entenga que acabades les dites campanyes no es puixa traure en conseqüèntia per a que los de la present ciutat y regne hajen de exir y anar fora lo dit regne ab semblants campanyes, ans bé resten en sa forsa y valor los furs y privilegis concedits en favor de dita ciutat y regne, parlant-se en esta matèria acabades dites sis campanyes.

Y així mateix ab que hajan de contribuir en este serviçi los ecclesiàstichs y que sa magestat interpose sa intercesió ab Sa Sanctedat per a que concedeix la bulla per a dit efecte y que en lo *interim* ho decrete sa il·lustríssima lo senyor arquebisbe de la present ciutat, bisbes de Oriola, Tortosa y Sogorb.

Testes Marco Fernandes y Joseph Frància.

¶ [23] Fa referència a les determinacions del militar que es troben transcrites.

Reunió de 28 de novembre

Die .XXVIII. novembris anni .MDCXXXXV.

Andreu March de Alcanyís, síndich de la ciutat de Oriola consta *ut supra gnotis etcetera*, substitheix en síndich de dita ciutat de Oriola al doctor Pere Joan de Pere, síndich que és de la dita ciutat de Alacant present y acceptant per a assistir en les presents Corts. Promet *etcetera*.

Testes praedicti.

Deliberació del braç militar de 28 de novembre amb què concorda el reial

||[65] [Marge esquerre] Allargat en la carta següent.

Die .XXVIII. novembris anni 1645. Lo il·lustre bras real acordant la dita determinació *nemine discrepante*. Sixto Godes [rúbrica]

Die .XXVIII. novembris anni a nativitate Domini .MDCXXXXV.

Tots los desús dits *ut supra* ajustats lo dit estrenu bras militar representants, atés y considerat que en les Corts de l'any 1626 lo estament ecclesiàstich supplicà a sa magestat y per acte de cort decretà que no es reputàs per primer comprador lo arrendador dels fruits decimals com des de temps immemorial fins a dit temps se havia practicat, observat y guardat tenir a dit arrendador per primer comprador, lo qual era franch de tots drets y no la persona que comprava dits fruits de dit arrendador. Y ara per rahó de dit acte de cort se ha declarat lo contrari en lo pocessori, lo que ve a ser ab gran prejuhí de totes les ciutats, villes y generalitat del present regne, puix per est camí deixen de cobrar no sols la cisa que dehuen los fruits, sinó que ab ànimo de que aquells defrauden en gran suma les dites ciutats, viles, llochs y Generalitat. Per ço tots concordantment *et nemine discrepante* proveheixen, delliberen y determinen que per part del dit bras, juntament ab lo ecclesiàstich y real y sens ells, sia servit manar decretar que sia tengut per primer comprador de dits fruits decimals tan solament y no de altres lo arrendador de aquells y açò sens prejuhí dels que fins ara tenen fets arrendament.

||[66] *Item*, per quant lo senyor rey don Jaume el segon ab lo real privilegi *datus* en Tortosa en sis de maig de l'any 1318 dispongué que los primers compradors dels drets decimals y primacials poguesen portar y traure per mar y per terra los fruyts comprats forments. Y los arrendadors de dits fruyts quant són estats arrendats després de la concesió de dit real privilegi se han representat per primers compradors y aquestos solament són los qui han pogut portar y traure los dits fruyts sens pagar dit dret y no los qui han comprat de aquells, fins que en lo any 1626 en lo capítol 40 dels otorgats a supplicació del bras ecclesiàstich de les Corts del dit any vostra magestat fonch servit provehyr y declarar que los compradors primers dels

fruyts decimals y primicials no eren los dits arrendadors, sinó los qui compraven de aquells. Y encara que lo dit capítol y provisió no comprén les persones dels brasos militar y real en alguns pleyts que se han offerit en què se ha disputat si los qui compren de dits arrendadors són franchs com aquells se haja declarat in provisiòrio en favor dels dits compradors, lo que ve a ser en notable perjuhy de les persones de dits braços e o de les ciutats, viles y lochs del present regne y encara del real patrimoni de vostra magestat per los fraus que es fan per dits arrendadors. Perquè no sols venen francament los fruyts collits y procehyts de son arrendament sinó altres. Per tant, los dits dos braços militar y real supliquen a vostra magestat provehyr, statuhyr y manar que los arrendadors dels fruyts decimals y premícies sien tinguts y diputats per primers compradors y que estos sien franchs de pagar drets de dits fruyts y no los altres que compraran de aquells, y que lo present acte de cort no comprenga los arrendaments fets fins huy.

PROTEST DE 2 DE DESEMBRE DELS SÍNDICS DE CASTELLÓ DE LA PLANA I D'ALCOI

||[67] *Die secunda mensis decembris anni .MDCXXXXV.*

Comparents davant lo escrivà y secretari infrascrit Jaume Giner de Palau, doctor en drets, síndich de la vila de Castelló de la Plana, y Vicent Margarit, ciutadà síndich de Alcoy, los quals redijint en escrits lo protest fets a certa delliberasió feta per lo il·lustre braç en 28 del propassat mes de *ut supra* del servici fet a sa magestat de 1.200 hòmens pagats en voluntaris, disentixen en quant és contra lo sentit y vot que dit síndichs votasen, puix aquells ateses les forses de ses viles y les incomoditats que se podien seguir de donar dits soldats forçats foren de vot y parer se servira a sa magestat ab lo sou de huit-cents hòmens y, no obstant dits vots se delliberà lo contrari. Per tant, dihuen que protesten y disentixen de la delliberasió feta per major part del desús dit estament per les desús dites rahons y també per no complir-se les condicions aposades en dita delliberasió de dits 1.200 hòmens. Protestant *etiam de omnibus sibi licitis et permissis protestari*. Requerint *etcetera*.

Testes Marco Fernàndez y March Calatayut, scrivents y tabularis en dit stament real. Godes.

Dicto die.

Francés Joan Mira, síndich de la vila de Sexona; Jaume Doménech, síndich de la vila de Penàguila, feren lo *retrorsum* protest en lo modo desús dit.

Testes praedicti.

Dicto die.

Miquel Puerto de Gerony, síndic de la vila de Bocairent, feu lo *retrorsum* protest en lo modo dessús dit.

Testis praedicti.

PROTESTA DEL SÍNDIC DE XÈRICA

||[68] *Die secunda mensis decembris anni .MDCXXXXV.*

Compareciendo ante el notario y secretario infrascripto Joan Geroni Castillo en nombre de síndico y procurador de los justicia y jurados, singulares personas y universidad de la villa de Xérica, el qual en el dicho nombre de palabra dixo que en veynte y siete días del mes de novembre más cerca passado del presente juntado y congregado todo el estamento real en la capilla del capítulo del convento de Preycadores de la ciudad de Valencia haviendo sido propuesto el servicio que se ha hecho a su magestad. Viniendo el voto a dicho Juan Hierónimo Castillo en el dicho nombre de syndico de dicha villa dixo y fue de parezer que, ajustándose a la poca posibilidad que dicha villa tiene, determinava que a su magestad se le sirviera con quinientos hombres pagados y con trezientos hombre voluntarios por seys años para la guerra de Cataluña con que su magestad decretasse los autos de Corte que por los syndicos del reyno le havían sido presentados.

Y como en el día de hoy haya llegado y pervenido a noticia del dicho Castillo en dicho nombre que su magestad trata de yrsse a Madrid. Y dicho Servicio está concluydo por la mayor parte del dicho estamento en mil y duzientos hombres y dichos actos de corte no están decretados.

Por tanto, dicho Castillo en dicho nombre protestando dixo que desentía del dicho servicio no solo en quanto a los mil y duzientos hombres, pero también respecto de los ochocientos hombres que en la conformidad dicha offreció a su magestad con dicho su voto quiriendo que el presente desentimiento tenga fuerça y valor asta que omni cum effectum *sean decretados ad minus los actos de corte que tiene presentados a su magestad por parte de la dicha villa de Xérica. Protestando alterius etcereta, de quibus etcetera.*

Testes Marco Fernàndes y Joseph Frància.

Scribens [rúbrica il·legible].

||[69] *Die secunda mensis decembris anni a nativitate Domini .MDCXXXXV.*

Que per quant Jaume Giner de Palau, doctor en drets.

||[70] (en blanc)

REUNIÓ D'1 DE DESEMBRE

||[71] *Die 1 decembris 1645.*

Tots los dessús dits habiliten fins a les 12.

Testes praedicti.

REUNIÓ DE 3 DE DESEMBRE

Die 3 decembris 1645.

Tots los desús dits ajustats *etcetera* nomenen en elets per a la embaxada de sa magestat al Gaspar Joan Çapata; Carlos del Mor; síndich de Alacant; síndich de

Alzira; síndich de Alcoy y síndich de Capdet, ||[78] y li donen rahó de dita delliberasió supplicant-li sia servit detenir-se en València lo temps que serà necessari per a tractar y resoldre los negosis de les presents Corts.[24]

||[71] *Item*, habiliten hores fins les dotse.

Item, que·s supplique a sa magestat faça mercé a Vicent Gerony Sanz, alcayt de les presons reals, que sa magestat li faja mercé del per tems de sos dies no menos en conservar de dit offici a Joan Battiste, son fill.

Reunió de 4 de desembre

||[72] *Die quarta decembris anni a nativitate Domini .MDCXXXXV.*

Constituït personalment Joseph Roca de Bonyatos, doctor en drets, syndich de la vila de Onda, en la iglésia del convent de sant Domingo en ocasió que la magestat del rey nostre senyor volia celebrar lo sólio de les Corts celebrades en dit convent als regnícols del present regne, lo qual presenta una real carta de sa magestat la data del qual és en València en 29 de novembre propassat que és del thenor següent:

El rey. Por quanto por parte de la villa de Onda se me ha representado el impedimento que se le pone a la precedencia en estas Cortes haviendo de ser su lugar y voz immediatamente al syndico de la villa de Alcoy y me suplica sea servido mandarlo en esta conformidad supuesto que ha tenido sentencia en su favor con que ha vencido a las demás villas enteresada y yo he tenido por bien. Por tanto, en virtut de la presente, mando a la persona o personas a quien tocare lo executen en esta conformidad toda consulta dificultat y otro qualquier impedimento cessante. Datus en Valencia a 29 de noviembre 1645. Yo el rey. Joseph de Villanueva secretarius. Vidit don Christoforus Crespi.

Y així que en virtut y per execució de lo contingut en dita carta se assentà en lo lloch destinat per al braç real aprés e inmmediate del syndich de la vila de Alcoy y ans del lloch del syndich de lla vila de Borriana y demés *unde* seguits, requerint que de dites coses li'n rebé acte per a memòria en lo esdevenidor, lo qual *etcetera*. *Actum* en la dita església del convent de Predicadors.

Testes Francés Barrera, *notarius*, y March Calatayut, escrivent, y se hallant en dites Corts, habitants de València.

Et in continenti, oïda y entesa la dita real carta y tot lo en aquella contingut, Joan Ferrando, syndich de Borriana; Blay Armengol, syndich de Cullera; Diego de Aguirre, síndich de Llíria; Sebastià Molina, syndich de Biar; Miquel Puerto de Geroni, syndich de Bocayrent; Dionís Sessé, syndich de Alpuente; lo doctor Macià Cardona, síndic de Paníscola; Jaume Doménech, síndich de Penàguila;

¶ [24] La continuació d'aquesta decisió la trobem uns fulls més avant.

Joan Geroni Castillo, síndic de Xèrica; Francés Joan Mira, síndic de Xexona; Jaume Linares, síndic de Vila Joyosa; Juan Batiste Dies, síndic de Capdet; Miquel Joan Riquer, síndic de Corbera; Francés Ximénez, síndic de Ademús; Guillem Espàrcia, síndic de Castellfabib; Agostí Morantí, síndic de Vilanova de Castelló; Pedro Herrero, síndic de La Yessa; Miquel Vidal, syndich de La Olleria; lo doctor Jaume ||[73] Garríguez, síndic de Carcaxent, y Antonio Almúnia, síndic de Benigànim. Tots los quals respongueren que en primer lloch obehien dita carta y se la posararan sobre el cap. Y en quant lo tenor de aquella de la precedència de vot y puesto, que en aquella se li donava a dites viles, dixeren que tots junts y cascun de per si protestaven y dissentien no·ls fos causat perjuí per rahó de la sentència que en la Reial Audiència se li havia donat en favor de la dita vila de Onda y en contra les dites viles per haver-se donat dita sentència sens injucció de les dites viles e o de la major part de aquelles. Y que los drets de dites viles y qualsevol de aquelles hajen de restar y resten salvos e il·lesos *in omnibus et per omnia* per a qualsevol cas de concurrència a diputat y de altre qualsevol que *quomodocumque et qualitercumque* los puxen competir.

Requerint que lo dessús dit acte no sia lliurat sens la continuació del present protest. *De quibus etcetera. Actum ut supra etcetera.*

Testes praemissi.

||[74-77] (en blanc)

||[79] *Dicto die.*

Lo síndich de Cullera subdellega al de Corbera donant-li.

Testes praedicti.

Reunió de 27 de novembre

Die 27 novembris 1645.

Los dits habilitadors habiliten a Guillem Esparsa, síndich de la vila de Castellfaví, consta de sindicat ab acte rebut per Ferdinando Castiblanch, notari, en 22 dels presents. *Actum ut supra.*

Testes Frància y Fernàndez.

Reunió d'1 de desembre

Die 1º decembris 1645.

Lo síndich de Carcaxent substitució al síndich de la Vilanova de Castelló.

Reunió de 2 de desembre

Die 2º decembris 1645.

Tots los desús dits ajustats *etcetera* nomenen en elets per a la ambaixada a sa magestat juntament ab los demés elets acerca de les decretates a Mor, Moliner, Oriola, Morella, Xèrica, Castelló de la Plana.

Testes praedicti.

Reunió de 3 de desembre

Die 3 decembris 1645.

Tots los desús dits ajustats *etcetera* habiliten de una a les 3 hores.

Testes Frància y Fernàndez.

Reunió de 5 de desembre

||[80] *Die 5 decembris 1645.*

Tots los desús dits, unànimes y concordes *et nemine discrepante* ajustats en la sala del consell secret de la casa de la present ciutat, lo braç real representants, proveheixen, delliberen y determinen que nomenen en elets per a la repartició del servici dels 1.200 hòmens que se ha fet a sa magestat als síndichs Çapata, Moliner, Roca, Xàtiva, Alacant, Alzira, Castelló de la Plana, Ontinyent, Alcoy, Llíria, Bocayrent y Xèrica. Per a que aquells juntament ab los elets nomenats y nomenadors per los altres estaments fasen lo repartiment de la gent que tocarà a cascuna ciutat, viles y lochs del present regne donant-los y conferint-los ple y bastant poder per a lo desús dit, y en cas que algú dels desús dits síndichs falte per mort o per altra causa legítima estiga impedit, la ciutat o vila de hahon són los dits síndichs nomenats tinga facultat los jurats de les ciutats y viles de nomenar[25] altra persona en son loch. Y que los dits síndichs tinguen facultat de poder substituir, y que per a dit efecte es senyale lo dia de deu de janer de l'any 1646 per a que lo dit servici es puga efectuar y complir en temps, y en lo entre tant se porten les certificatòries y papers necessaris per a saber la població de cada ciutat, viles y lochs *respective*. Y que al temps que es tractarà de efectuar lo repartiment tinguen facultat dits síndichs de la ciutat y viles de trobarse presents si voldran per a que puguen advertir lo que els parexerà y no els puguen contradir la assistència en manera alguna.

¶ [25] Hi ha una primera redacció ratllada: *Tinga facultat de nomenar altra persona los jurats de dites ciutats y viles y que duran lo sindicat de les persones nomenades tinguen poder de substituhir.*

Item, nomenaren en elets per a els contrafurs y a la observància de aquells a Gaspar Joan Çapata, Joseph Pérez Roca, síndichs de València, síndichs de Oriola, de Morella, Ontinyent y Carcaxent donant tot lo poder *etcetera* y ab poder de substituhyr.

Testes Marco Fernàndez y Josep Frància treballans.

[Marge esquerre] *Fiat prout est consulta.*

||[81] *Die .V. decembris anni .MDCXXXXV.*

[Marge esquerre] Ja que a 25 de novembre 1645 la delliberació de la observància dels furs.

En la casa de la insigne ciutat de València en la cambra dita de concell secret, loch senyalat per a ajustar-se y congregar-se los síndichs de la ciutat de València e de les altres ciutats y viles del present regne, lo braç real representants se ajustaren y congregaren los següents.[26]

Gaspar Joan Çapata, jurat.
Gaspar Joan Çapata, comendatari de racional.
Misser Carlos del Mor, advocat.
Matheu Moliner.
Jusep Pérez Roca, síndichs de València.
Misser Jusep Menor, síndich de Xàtiva.
Andreu March Alcanyís, síndic de Oriola.
Misser Pere Juan de Pere, síndic de Alacant.
Jusep Querol, doctor en medicina, síndic de Morella.
Diego Pujalt, síndic de Alzira.
Misser Jaume Giner de Palau, Castelló de la Plana.
Francés Sanchot, síndic de Vila-Real.
Vicent Cubelles, síndic de Ontinyent.
Vicent Margarit, síndic de Alcoy.
Juan Ferrando, síndic de Borriana.
Blay Armengol, síndic de Cullera.
Diego de Aguirre, Líria.
Sebastià Molina, síndic de Viar.
Miquel Puerto de Gerony, síndic de Bocayrent.
Donís Sessé, síndic de Alpuente.
Misser Macià Cardona, síndic de Peníscola.
Jaume Doménech, síndic de Penàguila.

¶ [26] Es conserva una primera versió del text que va ser cancel·lada: *En la casa de la insigne ciutat de València en la cambra dita del concell secret se ajuntaren y congregaren los síndichs de la ciutat de València e de les ciutats y viles del present regne e són los inmediate següents, loch senyalat pae a ajustar-se y congregar-se lo estament real del regne de València.*

Jusep Gerony Castillo, síndic de Xèrica.
Francés Juan Mira, síndic de Sexona.
Jaume Linares, síndic de Vila Joyosa.
Juan Batiste Dias, síndic de Capdet.
Miquel Joan de Riquer, síndic Corbera.
Francés Ximénez, síndic de Ademús.
Guillem Esparsa, síndic de Castellfaví.
Agustí Murantí, síndic de Vilanova de Castelló.
Pere Ferrero, síndic de La Yessa.
Miquel Vidal, síndic de Olleria.
Misser Jaume Garríguez, síndic de Carcaixent.
Vicent Almúnia, síndic de Benigànim.
Miquel Cardona, síndic de Callosa.

||82 Tots[27] los dessús dits *ut supra* ajustats el dit braç real representants per execució de la delliberasió feta per dit braç de les últimes Corts Generals celebrades per sa magestat en la present ciutat de València en lo corrent any 1645, respectant a la puntual observança dels furs, privilegis, usos y bons costums de dit regne, unànimes y concordes *et nemine discrepante* provehexen delliberen y determinen que per la present junta sien nomenats en la forma acostumada sis elets de la dita junta, los quals juntament ab les persones de los altres braços ecclesiàstic y militar del dit regne tinguen lo poder contingut en la precalendada delliberació y capítols inscrits en aquella. E per execució de la dita y present delliberació foren elets nomenats per a dit efecte Gaspar Joan Çapata, ciutadà, jurat de la ciutat de València; Joseph Pérez Roca, ciutadà, syndich de la ciutat de València; Andreu Marc de Alcanyiz, syndich de la ciutat de Oriola; Juseph Querol, doctor en medicina, syndich de Morella; Vicent Cubelles, syndich de la vila de Ontinyent, y micer Garríguez, syndich de la vila de Carcaxent. *Actum* en la sala del secret de la casa de la present ciutat de València.

Testes Marco Fernàndez y Joseph Frància, escrivents habitants de València.

||83 i 84 *Die 5 decembris 1645*.[28]
València:
Çabata .I.
Mor.
Moliner.
Pérez Roca .I.

¶ [27] Trobem una datació que va ser cancel·lada: *Die quarta decembris anni a nativitate Domini .MDCXXXXV*. ¶ [28] Hi ha en el full 84r l'inici d'una reunió que va ser ratllat: *En la casa de la ciutat de València en la cambra dita de concell secreta en la qual lo braç real del present regne se acostuma ajustar se ajustaren y congregaren los síndichs de la ciutat de València e de les altres ciutats e viles reals del present regne, són los immediate següents*.

Xàtiva .I.
Oriola .IIIIII.II.
Alacant .II.
Morella .IIIIII.
Alcira.
Castelló de la Plana .II.
Vila-Real .II.
Ontinyent .IIIIII I.
Alcoy .I.
Borriana .I.
Cullera.
Líria.
Biar.
Bocayrent .I.
Alpuente.
Paníscola .II.
Penàguila .I.
Xèrica.
Sexona .I.
Vila Joyosa .I.
Capdet.
Corbera.
Ademús.
Castellfabí.
Vilanova de Castelló.
La Jesa.
Olleria.
Carcaxent .IIIIII.
Benigànim.
Callosa.

JUNTA DE 7 DE DESEMBRE

[85] *Die septima decembris anni a nativitate Domini .MDCXXXXV.*
Revocat a nou.
València.
Xàtiva.
2 Alacant lo dit per Oriola.
2 Alzira lo dit per Morella.
Castelló.
Vila-Real.
2 Alcoy per Bocayrent.

Borriana.
Llíria.
Alpuente.
Xèrica.
2 Sexona per Benigànim.
Vila Joyosa.
La Yessa.
2 Corbera y Cullera.
Ademús.
Castielfaví.
2 Castellò de la Vilanova per Carcaxent.

Tots los dessús dits *ut supra* ajustats representants lo dit braç real, ajustats unànimes y concordes, provehixen, delliberen y determinen que en manera alguna entenen confermar los drets de la doble tariffa, neu, nayps y real de la sal per haver-se celebrat lo sólio,[29] ans bé discenten en qualsevol determinació feta per los estaments ecclesiàstich y militar concernents a esta matèria y a confirmació de aquells. *De quibus etcetera.*

Testes Frància y Sadurní.

Y així mateix disolen lo estament per als afers del regne.

Item, elets en la forma acostumada per a la de Contrafurs a Çapata y Roca.

Testes praedicti.

||[86] (en blanc)

Reunió de 5 de desembre

||[87] *Die 5 decembris 1645.*

Contrafurs elets.
Çapata.
Roca.
Oriola.
Morella.
Ontinyent.
Carcaxent.

Ab poder de substituir y en cas de morir o renunsiasió *vel alias* puga la ciutat, vila nomenar altre.

Elets.

Tots los desús dits habiliten lo dia de demà.

Testes Fransia y Fernàndez.

||[88-90] (en blanc)

¶ [29] Apareix ratllada l'expressió: *y haver cessat.*

||[91] Corts de l'any 1645.

Primera mà.

A 23 de nohembre 45 la delliberasió de la observància dels furs y nominació dels elets a 5 de dehembre.

Secretari Jusep Eximeno.

REUNIÓ D'1 DE NOVEMBRE

||[92] *Die prima mensis novembris anni a nativitate Domini .MDCXXXXV.*

[Marge esquerre] Porrogació.

En lo convent y monestir de Predicadors de l'orde del gloriós Sant Domingo construyt en la present ciutat de València, en la capella dita del capítol del dit convent construyt en lo claustro de dit monestir, en la qual lo bras del regne se ajustaren y congregaren entre les dos y tres hores aprés migjorn los síndichs de la ciutat de València e de les altres ciutats e viles reals del dit regne, e són los *immediate* següents.

Matheu Moliner, síndich.

Jusep Pérez y Roca, síndich. Síndichs de València.

Miser Jusep Menor, síndich de Xàtiva.

Andreu March de Alcanyiz, síndich de Oriola.

Miser Pere Juan de Pere, síndich de Alacant.

Jusep Querol doctor en medecina, síndich de Morella.

Diego Pujalt, síndich de Alzira.

Vicent Margarit, síndich de Alcoy.

Blay Armengol, síndich de Cullera.

Jaume Doménech, síndich de Panàguila.

Francés Joan Mira, síndich de Sexona.

Miquel Juan Riquer, síndich de Corbera.

Agustí Morantí, síndich de la Vilanova de Castelló.

Miser Jaume Garríguez, síndich de Carcaxent.

Anthoni Almúnia, síndich de Benigànim.

Tots los sobre dits síndichs *ut supra* ajustats representants lo bras real del dit regne de València porroguen lo present ajust per a demà contents dos dels corrents de dos a cinch aprés migjorn. *De quibus etcetera. Actum ut supra.*

Testes Miquel Sanchis y Jaume Viziedo, verguers, habitadors de València.

Reunió de 2 de novembre

||[93] *Die .II. mensis novembris anni a nativitate Domini .MDCXXXXV.*

En lo convent y monestir de Predicadors de l'orde del gloriós Sent Domingo construyt en la present ciutat de Valènsia, en la capella dita del capítol de dit convent construyt en lo claustro de dit monestir, en lo qual lo bras del regne se ajustaren y congregaren entre les dos y tres hores aprés migjorn los síndichs de la ciutat de València de les altres ciutats e viles reals del dit regne, e són los *immediate* següents.

Miser Jusep Menor, síndich de Xàtiva.
Andreu March de Alcanyiz, síndich de Oriola.
Miser Pere Juan de Pere, síndich de Alacant.
Jusep Querol, doctor en medecina, síndic de Morella.
Diego Pujalt, síndich de Alzira.
Miser Jaume Giner de Palau, síndic de Castelló de la Plana.
Francés Sanchot, síndic de Vila-Real.
Vicent Cubelles, síndic de Ontinent.
Vicent Margarit, síndic de Alcoy.
Juan Ferrando notari, síndic de Borriana.
Blay Armengol, síndic de Cullera.
Diego de Aguirre, síndic de Líria.
Sebastià Molina, síndic de Biar.
Miquel Puerto de Gerony, síndic de Bocayrent.
Jaume Doménech, síndic de Penàguila.
Francés Juan Mira, síndic de Sexona.
Juan Batiste Dies, síndic de Capdet.
Miquel Juan Miquel, síndic de Corbera.
Agostí Morantí, síndic de la Vilanova de Castelló.
Miquel Vidal, síndic de La Olleria.
Miser Jaume Garrigues, síndic de Carcaixent.
Antonio Almúnia, síndich de Benigànim.

[Marge esquerre] Protest de les ciutats e viles reals del regne.

Tots los dessús dits *ut supra* ajustats, per quant per a conferir y tractar les coses convenients per les presents Corts se àn ajustat en dit puesto, y havent volgut la ciutat de València introduhyr sis veus no havent-ne tengut ja may més de cinch ans bé en algunes Corts tres veus, volent per este indirecte expoliar a lo restant del regne de la quieta pacífica pocessió que té de pus de dos-cents anys en notable dany de lo restant del regne. Per ço, protesten de qualsevol detenció y perjuhí en no tractar-se y conferir-se les coses concernents al bé públich, tocant a la administració de justícia y demés servicis de sa magestat contra la ciutat de València, com tots los dessús dits ||[94] síndichs són estats y estan promptes y aparellats per a tractar

y conferir les dessús dites coses y estaran sempre que convinga no explicant-los de la dessús dita sua quieta pacífica pocessió com siia contra los exemplars que y ha continuats en los furs de les Corts celebrades pus de cent anys y de tot lo demés que els sia lícit y permés protestar. Requerint de dites coses los ne sia rebut acte públich, per lo qual per mi, Jusep Eximeno, notari, scrivà de la sala, jurats y concell de la insigne ciutat de València, los fonch rebut en los loch, dia, mes e any dessús dits essent presents per testimonis a dites coses Josep Frància y Climent Felises, escrivents habitants de València.

Dicto die.

[Marge esquerre] Protest dels síndichs de València.

Et in continenti non se divertendo ad alios actus lo senyor Gaspar Juan Çapata, jurat en cap y comendatari del offici de racional; miser Carlos del Mor; Matheu Moliner; Jusep Pérez Roca; miser March Roig ab exprés protest de que està nomenat síndich per lo insigne concell de la ciutat de València després del senyor jurat Çapata y Carlos del Mor, e los dits Moliner y Pérez dixeren que *licet* estan continuats en lo acte poder en primer loch los advocats, foren nomenats per síndichs en les presents Corts en primer loch y que no·ls pot precehyr més de un advocat confirme los exemplars de altres Corts, dixeren que contradeien al dit protest per quant les persones que an protestat fins huy no estan habilitades per lo present estament. Y *licet* digüen tinguen poder de les dites ciutats y viles per qui entrevenen, emperò no estan aprovades les persones conforme les calitats a foro necessàries y el examinar açò toca als habilitadors que nomenarà lo il·lustre bras real. Y no estant nomenades los obsta la excepció *illegitimationis personae*, lo qual los obsta y en quant a lo que diuhen que la ciutat de València no hauria tengut més de cinch veus y que en moltes Corts ne haurien tengut menys y lo contrari consta per les Corts y nominacions fetes per la dita ciutat de València, la qual per ser metròpoli y cap de regne té privilegis y pocessió inmemorial de nomenar los síndichs que en les ocacions de convocacions de Cort à nomenat los síndichs que li ha paregut y en moltes ocacions à nomenat quinze y més síndichs y lo haver anat cinch o menys és estat acte facultatiu del Concell General. Y que los dits síndichs protesten contra los dits síndichs de la detenció que y ha en la nominació de habili-‖[95]tadors y demés afers tocants al servey de sa magestad y que estan promptes y aparellats per a haver de tractar lo que s'offereix y sia necessari. Y que les coses contingudes en dit protest no estan en lo exàmen de l'estament, sinó dels examinadors y habilitadors que per a dit efecte nomenaran y quant se dilataran les presents Corts *et de omnibus aliis et praemissis protestari ab clausula* que volen ser los últims en protestar.

[Marge esquerre] Rèplica al protest dels síndichs de València feta per los síndichs ciutats e viles del regne.

E replicant-ze per los síndichs de dites ciutats y viles que de la mateixa manera li obsta la excepció *illegitimationis personae* als pretessos síndichs de València y

la causa de no haver nomenat habilitadors y lo demés convenient que diuhen los pretessos síndichs de València que de aquell juhí era lo averiguar los sindicats de cada hu dels síndichs és per culpa y causa dels pretessos síndichs de València per voler introduhyr la nova veu contra la immemorial pocessió que té lo regne. *Et licet* per part de dits pretessos síndichs se pretenga lo contrari al·legant pocessió titulada ja may constarà del dit títol ni per ser la ciutat la primera del regne à tengut més que un vot, ans bé havent-ze prorrogat lo tractar per al present dia de huy ni se ha fet ostensió de títol algú que tinga la ciutat de València de nomenar-ne més de cinch. Havent-se prorrogat per a dit efecte que los diffugis y llargues el no conseguir-se lo conferir y tractar-se les matèries conferents al bé públich y servey de sa magestat és culpa y causa dels dits pretessos síndichs de València com estiguin promptes y aparellats los dessús dits síndichs a conferir y tractar les matèries del servici de sa magestat, havent-los dit y representat als pretessos síndichs de València que ab les cinch veus a aquella tocants es tractessin totes les coses concernients al bé públich del regne y servici de sa magestat y quant la dita ciutat de València tinga la pocessió col·legada per dits pretessos síndichs, lo que expressament se nega ni ja may constarà de aquella *tamen per non usum* et actes encontrats haurà perdut dit dret y havent-lo adquirit lo restant del regne no·s pot derogar la pocessió que té aquell per ser dret adquirint a tercer. Per ço *iterum et de novo* tornen a protestar de la detensió del servici de sa magestat y bé públich del regne, volent ser los últims en protestar.

[Marge esquerre] Rèplica dels síndichs de València.

E los dits síndichs de la ciutat de València responent a dit protest que sent la pocessió en que·s funda dita ciutat de nomenar los síndichs *ad libitum* és de pus de tre-sents anys com constarà per dits exemplars y tenint pocessió tan antiga *habet vim tituli* y quant no la tinguera *a iure* té dita facultat. Y a lo que s'al·lega ‖[96] que tendria un vot tan solament es respon que lo costum està en contrari y per no ser conferent a la matèria que·s tracta es deixa de donar satisfacció, demés que la mora y renitència que s'opossa als dits síndichs de València no és subsistent. Per quant los dits síndichs estant promptes y aparellats per a nomenar habilitadors y lo síndich y fer tot lo demés que convenga y requereixen als contra protestants al present protest de que s'assenten en sos lochs y voten la nominació de habilitadors y per a llevar tot gènero de littigi y de protest requereixen que·s remeta esta pretenció a justícia y es done conte a sa magestat, volent ser los últims en protestar.

[Marge esquerre] Contraprotest dels síndichs de les ciutats e viles del regne.

E los dits síndichs de les demés ciutats y viles del regne dissenten y contradiuhen a tot lo contraprotestat per part dels pretessos síndichs de València y que estan promptes y aparellats a graduar-se cascú de aquelles en son loch que sens ningú tinga més veus que de dos-cents anys a esta part tenen. Y la causa com està referit de no ajustar-se és per voler introduhyr coses noves y que sa magestat ho declare en la conformitat que li parexerà ser conforme a rahó y justícia y a son real servisi que per a dit efecte estan promptes y aparellats a nomenar síndich de dites viles y

ciutats per a informar donar memorial de la justícia del restant regne. Y que per ço contraprotesten contra la ciutat de València volent ser los últims en protestar.

[Marge esquerre] Rèplica al contraprotest de los síndichs de les ciutats e viles reals feta per los síndichs de València.

E los dits síndichs de la ciutat de València dixeren que discentien a dit protest per quant no estan examinats los poders en la conformitat dessús dita y que en fa expressa negativa de tot lo dessús dit.

E los dits síndichs de dites ciutats y viles dixeren que discentien a totes les respostes fetes per los dits pretessos síndichs de la ciutat.

De totes les quals coses los dessús dits síndichs *respective* me requeriren a mi, Jusep Eximeno, notari, scrivà de la sala, jurats y concell de la insigne ciutat de València y del bras real los ne rebés acte, los qual los fonch rebut en los loch, dia, mes e any dessús dit entre les sis y set hores de la vesprada.

Essent presents per testimonis Jusep Frància y Climent Felizes, escrivents, habitants de València.

Dicto die et anno.

[Marge esquerre] Porrogació.

Tots los dessús dits ut supra ajustats prorroguen per a demà divendres contents tres dels presents de a dos a cinch aprés migjorn. Y lo síndich Jusep Pérez y Roca diu que no es deu disoldre lo estament y los síndichs de les ciutats y viles ||[97] responen que com se'n hixca una veu de València estan promptes a estar en lo estament sens exir d'ell fins tant sia concluyt lo servici de sa magestad, e lo dit síndich Roca respost que no es deu disoldre lo estament sens donar rahó a sa magestad. *De quibus etcetera. Requirientes etcetera.* Lo qual *etcetera. Actum ut supra.*

Testes praedicti.

Reunió de 3 de novembre

Die .III. mensis novembris anni a nativitate Domini .MDCXXXXV.

[Marge esquerre] Porrogació.

En lo dit convent y monestir de Predicadors de l'orde del gloriós sant Domingo construyt en la present ciutat de València, en la capella de dita del capítol de dit convent construyt en lo claustro de dit monestir, en lo qual lo bras del regne, està se ajustaren y congregaren entre les dos y tres aprés migjorn los síndichs de la ciutat de València e de les altres ciutats e viles reals del dit regne, e són los *immediate* següents.

Gaspar Juan Çapata, jurat.

Gaspar Juan Çapata, comendatari de racional.

Matheu Moliner.

Jusep Pérez Roca, síndichs de València.

Miser Jusep Menor, síndich de Xàtiva.
Andreu March de Alcanyiz, síndich de Oriola.
Miser Pere Juan de Pere, síndich de Alacant.
Jusep Querol, doctor en medecina, síndich de Morella.
Diego Pujalt, síndich de Alzira.
Miser Jaume Giner de Palau, síndic de Castelló de la Plana.
Francés Sanchot, síndich de Vila-Real.
Vicent Cubelles, síndic de Ontinyent.
Vicent Margarit, síndic de Alcoy.
Juan Ferrando, síndic de Borriana.
Blay Armengol, síndic de Cullera.
Diego de Aguirre, síndic de Líria.
Sebastià Molina, síndic de Biar.
Miquel Puerto de Gerony, síndic de Bocayrent.
Macià Cardona, síndic de Paníscola.
Jaume Doménech, síndich de Penàguila.
Francés Juan Mira, síndic de Sexona.
Jaume Linares, síndic de Vila Joyosa.
Juan Batiste Dies, síndic de Capdet.
Miquel Juan Riquer, síndic de Corbera.
Agustí Morantí, síndic de la Vilanova de Castelló.
Miquel Vidal, síndic de La Olleria.
Miser Jaume Garríguez, síndic de Carcaixent.
Antoni Almúnia, síndic de Benigànim.
Miser Jusep Roca de Benatos, síndic de Onda.

Tots los sobredits síndichs *ut supra* ajustats representants lo bras real del dit regne de València porroguen lo present ajust per a demà disapte contents quatre dels presents de dos a cinch aprés migjorn. ||[98] *De quibus etcetera.* Lo qual los fonch rebut en los loch, dia, mes e any dessús dits entre cinch y sis hores de la vesprada.

Essent presents per testimonis Jusep Frància y Climent Felizes, escrivents, habitants de València.

Reunió de 4 de novembre

Die quarta mensis novembris anni .MDCXXXXV.

En lo convent y monestir de predicadors de l'orde del gloriós sant Domingo construyt en la present ciutat de València, en la capella dita del capítol de dit convent construyt en lo claustro de dit monestir, en lo qual lo bras del regne de València està, se ajustaren y congregaren entre les dos y tres aprés migjorn los síndichs de la ciutat de València e de les altres ciutats e viles reals del regne, e són los *immediate* següents.

Gaspar Juan Çapata, jurat.
Gaspar Juan Çapata, comendatari de racional.
Miser Carlos del Mor.
Matheu Moliner.
Jusep Pérez Roca, síndichs de València.
Miser Jusep Menor, síndich de Xàtiva.
Andreu March de Alcanyiz, síndich de Oriola.
Miser Pere Juan de Pere, síndic de Alacant.
Jusep Querol, doctor en medecina, síndic de Morella.
Diego Pujalt, síndic de Alzira.
Miser Jaume Garríguez de Palau, síndic de Castelló de la Plana.
Francisco Sanchot, síndic de Vila-Real.
Vicent Cubelles, síndic de Ontinent.
Vicent Margarit, síndic de Alcoy.
Juan Ferrando, síndic de Borriana.
Blay Armengol, síndic de Cullera.
Diego de Aguirre, síndic de Líria.
Sebastià Molina, síndic de Biar.
Miquel Puerto de Gerony, síndic de Bocayrent.
Macià Cardona, síndic de Paníscola.
Jaume Doménech, síndic de Penàguila.
Francés Juan Mira, síndic de Sexona.
Jaume de Linares, síndic de Vila Joyossa.
Juan Batiste Dies, síndic de Capdet.
Miquel Juan Riquer, síndic de Corbera.
Agostí Morantí, síndic de la Vilanova de Castelló.
Miquel Vidal, síndic de La Olleria.
Miser Jaume Garrigues, síndic de Carcaixent.
Antonio Almúnia, síndic de Benigànim.

99-104 (en blanc)

105 *Dicta die quarta novembris anni .MDCXXXXV.*

En lo dessús dit convent y monestir de Predicadors de l'orde del gloriós Sant Domingo, construyt en la present ciutat de València, en la capella dita del capítol de dit convent construyt en lo claustro de dit monestir, en lo qual lo bras del regne està, se ajustaren y congregaren entre los dos y tres aprés migjorn los síndichs de la ciutat de València e de les altres ciutats e viles reals com són los *immediate* següents.

Gaspar Juan Çapata, jurat.
Gaspar Juan Çapata, comendatari de racional.
Miser Carlos del Mor.
Matheu Moliner.
Jusep Pérez y Roca, síndichs de València.

Miser Jusep Menor, síndich de Xàtiva.
Andreu March de Alcanyiz, síndich de Oriola.
Miser Pere Juan de Pere, síndic de Alacant.
Jusep Querol, doctor en medecina, síndic de Morella.
Diego Pujalt, síndic de Alzira.
Miser Jaume Giner de Palau, síndic de Castelló de la Plana.
Francés Sanchot, síndic de Vila-Real.
Vicent Cubelles, síndic de Ontinyent.
Vicent Margarit, síndic de Alcoy.
Juan Ferrando, síndic de Borriana.
Blay Armengol, síndic de Cullera.
Diego de Aguirre, síndic de Líria.
Sebastià Molina, síndic de Biar.
Miquel Puerto de Gerony, síndic de Bocayrent.
Macià Cardona, síndic de Paníscola.
Jaume Doménech, síndic de Penàguila.
Francés Juan Mira, síndic de Sexona.
Jaume Linares, síndic de Vila Joyossa.
Joan Batiste Dies, síndic de Capdet.
Miquel Juan Riquer, síndic de Corbera.
Agustí Morantí, síndic de la Vilanova de Castelló.
Miquel Vidal, síndic de La Olleria.
Miser Jaume Garríguez, síndic de Carcaixent.
Antoni Almúnia, síndic de Benigànim.
[Marge esquerre] Protest dels síndichs del regne.

Tots los dessús dits *ut supra* ajustats dixeren que havent-ze ajustat y congregat en lo present ajust per a haver de conferir tractar y delliberar la nominació de habilitadors per a veure y examinar los sindicats *respective* dels síndichs del regne.

Havent tengut moltes conferènzies aplegant aquelles a execució es votà la primera vegada en esta forma que lo síndich de Xàtiva tingué vint-y-quatre vots; el doctor Carlos del Mor, vint-y-hu; Alacant, vint; Oriola, setze; Morella, setze, y Jusep Pérez Roca, síndich de València, tretze, tenint-ne los altres menys, se instà per los dessús dits síndichs del regne que es publicàs lo acte en la conformitats que s'havia votat nomenant los sis que tenien més vots y havent-ze impedit per part dels síndichs de València que no es publicàs lo acte per evitar qüestions y llargues.

Lo segon, es ||[106] tornà a votar, volent tots millorar sos vots y en eixa conformitat lo jurat Çapata tingué cinch vots; Carlos del Mor, cinch; Xàtiva, cinch; Oriola, vint-y-set; Alacant, vint-y-set; Alzira, vint-y-dos; Ontinent vint-y-dos, y Carcaixent vint-y-dos. De manera que conforme dits vots es veu foren nomenats per lo dit estament real habilitadors los síndichs de Oriola, Alacant, Alzira, Morella, Ontinent y Carcaixent. Y volent los dessús dits síndichs representants lo estament

real per ser la major part y sols los síndichs de València tenint los vots de la mateixa ciutat *tantum* és tornà a impedir per la ciutat de València.

Y volent los dessús dits síndichs representant lo estament real per ser la major part y sols los síndichs de València tenir los vots de la mateixa ciutat *tantum* es tornà a impedir per la ciutat de València y volent los dessús dits síndichs del regne unànimes y concordes *et nemine discrepante* havent nomenat per habilitadors del regne als síndichs de Oriola, Alacant, Morella, Alzira, Ontinent y Capdet y los síndichs de València haver-se nomenat a ells mateixos, anyadint y votant per lo síndich de Carcaixent.

Y tornant a insistir lo braç real que publicassen acte de nominació de habilitadors es tornà a impedir que no es publicàs lo acte havent-ze-li replicat que desistira y la ciutat de València ja may volgué donar loch a la publicació de l'acte, lo que ademés de ser en gran dany y perjuhí de lo restant del regne y també dany de sa magestat, pues per este indirecte y tan voluntàriament vol impedir la ciutat de València no·s tracten y es conferixquen les matèries del servici de sa magestat, sent les tres determinacions y senyaladament les dos últimes conforme de vot y parer y sentir de tots los síndichs del regne, volent los síndichs de València ab certa vana pretenció impedir la conclusió de matèries que tant importen al bé públich del regne y servici de sa magestat. Per ço protesten los dits síndichs de qualsevol dant perjuhí que tinga o·s puga tenir així lo regne com també de qualsevol detenció que y haja en dit estament per no efectuar-se y tractar-se del servici de sa magestad y bé públich del regne contra la ciutat de València e com per part dels dits síndichs ni se ha faltat a l'ajust en les hores senyalades ans bé se ha allargat la hora habilitada, puix de dos hores. Protestant també de tot lo demés que li és lícit y permés protestar contra la ciutat de València volent sempre ser los últims en protestar y dissentir. Requerint *etcetera*.

[Marge esquerre] Protest dels síndichs de València.

E entés lo dit protest per los síndichs de València dixeren que de la primera vegada que·s votaren los habilitadors vingueren bé que dels sis que s'havien votat ne restassen los cinch per habilitadors ex-||[107]ceptant la persona de Jusep Pérez y Roca, síndich de València, per quant aquell no tenia ningun vot de la ciutat, y lo jurat Çapata trobar-se ab tots los cinch vots de la ciutat de València y una vila real més en son favor, y que així se havia de nomenar al dit jurat Çapata y no al dit Roca per faltar-li los vots de la ciutat de València. Y la causa que la ciutat de València disentiren a les delliberacions que volien pendre de nominació de elets fonch per faltar als que·s volien nomenar los vots de la ciutat de València y ser públich y notori inviolablement y inconcussament observat y practicat des de el principi de les Corts que y hagué en lo present regne fins les últimes que la ciutat de València fora Corts representa tot lo estament real y en Corts fa la mitat de l'estament, de manera tal que los síndichs de les demés ciutats y viles del regne tan solament representen la altra mitat el estament real. De hon se infferix que en lo dit braç real

no es pot prendre resolució alguna que no sia ab vot y parer de la dita ciutat de València, cap y metròpoli del regne. Per quant de justícia és cert que en los actes de delliberacions de juntes de comunitat se requerix la major part de la tal junta o·s dellibere y així en paritat de vots, y havent faltat la ciutat de València no es pot pendre resolució ni fer delliberació alguna. Per tant diuhen que protesten contra los dits síndichs de dites ciutats y viles per no haver-hy major part de estament de tots los danys, menyscaptes, gastos y detenció en lo servici de sa magestad y de que no·s passe avant en ell. Per quant los dits síndichs de València estan promptes a prosseguir en la nominació y elecció de habilitadors y venir bé en ella sempre que y haja major part de estament, volent sent los últims en protestar y contradir. Requerint *etcetera*.

[Marge esquerre] Rèplica per los síndichs del regne.

E replicant-ze per part dels dits síndichs del regne que la ciutat de València no té privilegi ni pocessió ni declaració de que sia la mitat del regne, ans bé havent-se suplicat a sa magestat en altres ocacions als desenganyà de la vana pretenció, puix totes les cinch veus de València quant no tenen vot, per lo que es veu que tots los dits cinch síndichs fan un vot y este sent únich y singular no es pot igualar ni fer mig regne. Y açò clarament se veu en totes les ocacions ahon se han fet molt servicis a sa magestad en lo repartiment del qual no se ha repartit la mitat de València, sinó sols conforme la població com en la vila més mínima del regne, y així pues no té exemplars en los repartiments es devia ajustar en estes matèries que tan són del servici de sa magestad, pues se li donava lloch a que protestàs y entre tant se anàs concluynt en les matèries de tanta importància com són les de les presents Corts, pues en elles se ha de tractar servici de sa magestad coses concernents a la deffensa y custòdia del regne, ‖[108] y per no fer-o en dita tan justa conformitat se li poden seguir grans danys y perjuhins al present regne en detriment del patrimoni real. Per ço protesta de qualsevols danys, menyscaptes que per rahó de dita dilació *quomodocumque* tinga així en lo present regne com lo demés que serà en servici de sa magestad discentint en tot y per tot a lo respost per part de dita ciutat de València, volent ser lo últim en protestar.

[Marge esquerre] Replica per los síndichs de València.

Et in continenti los dits síndichs de València dixeren y respongueren que, al contrari de lo que es narra en dit protest resulta dels furs y actes de cort del present regne, a saber és que la ciutat de València sempre ha fet en Corts la mitat de l'estament real y en ja més se ha pres delliberació sens lo consentiment y vots de dita ciutat y en respecte dels repartiments que s'insinuen en dit protest que se ha guardat en ells la forma que sempre se ha acostumat conforme les disposicions dels furs del present regne, les quals sempre ha observat y està prompte la dita ciutat a venir bé en la nominació de habilitadors conforme se ha acostumat votar com a mitat de estament real y de lo demés contingut en dit protest se li fa expressa negativa.

Y les dos parts *ad invicem* discentixen y contradiuhen *respective* als protests per cada una de les parts fets. De totes les quals coses me requeriren a mi Jusep Eximeno, notari, scrivà de la sala jurats y concell de la insigne ciutat de València y del bras real, los ne rebés acte públich, lo qual per mi dit notari y scrivà los fonch rebut en los loch, dia, mes e any dessús dits entre les set y huyt hores de la nit.

Presents foren per testimonis a dites coses Jusep Frància y Climent Felizes, scrivents, habitadors de València. *Sixtus Godes, notarius publicus* [rúbrica autògrafa].

Dictis die, loco, mense et anno.

[Marge esquerre] Porrogació.

Los dessús dits *ut supra* ajustats representants lo braç real del dit regne de València porroguen lo present ajust per a demà dumenge contents cinch dels presents de dos a cinch hores aprés migjorn. *De quibus etcetera. Actum ut supra etcetera.*

Testes praedicti. Idem Godes notarius publicus.

Reunió de 5 de novembre

Die quinta mensis novembris anni .MDCXXXXV.

En lo convent y monestir de Predicadors de l'orde del gloriós Sant Domingo construyt en la ciutat de València, en la capella dita del capítol de dit convent construyt en lo claustro de dit monestir, en lo qual lo braç del regne se ajusta se ajustaren y congregaren entre les dos y cinch hores aprés ||[109] migjorn los síndichs de la ciutat de València e de les altres ciutats e viles reals del dit regne los *immediate* següents.

Gaspar Juan Çapata, jurat.
Gaspar Juan Çapata, comendatari de racional.
Miser Carlos del Mor.
Matheu Moliner.
Jusep Pérez y Roca, síndichs de València.
Miser Jusep Menor, síndich de Xàtiva.
Andreu March de Alcanyiz, síndich de Oriola.
Miser Pere Juan de Pere, síndic de Alacant.
Jusep Querol, doctor en medecina, síndic de Morella.
Diego Pujalt, síndic de Alzira.
Miser Jaume Giner de Palau, síndic de Castelló de la Plana.
Francisco Sanchot, síndic de Vila-Real.
Vicent Cubelles, síndic de Ontinent.
Vicent Margarit, síndic de Alcoy.
Juan Ferrando, síndic de Borriana.
Blay Armengol, síndic de Cullera.
Diego de Aguirre, síndic de Líria.

Sebastià Molina, síndic de Biar.
Miguel Puerto de Geroni, síndic de Bocayrent.
Macià Cardona, síndic de Peníscola.
Jaume Doménech, síndich de Penàguila.
Francés Juan Mira, síndic de Sexona.
Jaume Linares, síndic de Vila Joyossa.
Juan Battiste Dies, síndic de Capdet.
Miquel Juan Riquer, síndic de Corbera.
Agustí Morantí, síndic de la Vilanova de Castelló.
Miquel Vidal, síndic de La Olleria.
Miser Jaume Garríguez, síndic de Carcaixent.
Antoni Almúnia, síndic de Benigànim.
[Marge esquerre] Habilitació de hores.

Tots los sobre dits síndichs *ut supra* ajustats representants lo braç real del dit regne de València porroguen lo present ajust per a demà dilluns contants sis dels corrents de dos a cinch hores. *De quibus etcetera.* Lo qual los fonch rebut en dits loch, dia, mes y any dessús dits tocades les cinch hores de la vesprada.

Presents foren per testimonis Jusep Fransia y Climent Felizes, escrivents, habitants de València.

Reunió de 6 de novembre

Die .VI. mensis novembris anni a nativitate Domini .MDCXXXXV.

[Marge esquerre] Substitució.

En lo convent y monestir de Predicadors de l'orde del gloriós sant Domingo en la capella dita del capítol de dit convent loch senyalat per al bras real. Personalment constituhit Gaspar Juan Çapata, jurat en cap dels ciutadans de la ciutat de València y síndich de aquella, consta ab acte rebut per lo notari y scrivà desús scrit y secretari del present any, tenint ple y bastant poder per a fer y fermar les coses davall escrites usant de dit poder *gratis etcetera*, substituheix a miser Carlos del Mor present que és lo poder e facultat tan e tan bastant així e en la matexa forma que li és estat donat y atribuhit en lo sindicat prometent *etcetera*, obligant en ||[110] en dit nom *etcetera*. *Actum* en la dita yglésia y capella.

Testimonis foren presents a les dites coses Vicent Felizes, ciutadà, y Marco Fernàndez, escrivent, habitants de València.

Dicto die.

[Marge esquerre] Substitució.

En la dita yglésia y capella de la ciutat de València, loch senyalat per al braç real. Personalment constituhyt Gaspar Juan Çapata, jurat en cap dels ciutadans y comendatari de racional de aquella, consta de dita encomanda ab acte rebut per lo

notari scrivà y secretari de dit braç real a tretze de octubre propassat del present, y tenint ple e bastant poder per a fer y fermar les coses davall escrites ussant de dit poder *gratis etcetera*, substituheix a Carlos del Mor, doctor en drets, present qui és síndich de dita e present ciutat de València, donant-li y atribuhint-li tot lo poder e facultat tant e tan bastant així en la mateixa forma qui le és estat donat y atribuhit la dita encomanda. Prometent *etcetera* obligant en dit nom *etcetera*. *Actum ut supra*.

Testes praedicti.

Dicto die.

[Marge esquerre] Substitució.

En la dita yglésia y capella de la ciutat de València, loch senyalat per al braç real. Personalment constituyt Carlos del Mor, doctor en drets, síndich de la ciutat de València, consta del sindicat ab acte rebut per lo notari y scrivà dessús scrit y secretari de dit braç real en vint-y-tres de octubre proppassat, tenint ple e bastant poder per a fer y fermar les coses davall escrites, usant de dit poder *gratis etcetera*, substituheix a Gaspar Juan Çapata, jurat en cap dels ciutadans, donant-li tan ple e bastant poder tan e tan bastant així e en la mateixa forma que li és estat donat y atribuhyt en lo dit sindicat, prometent y abligant en dit nom *etcetera*. *Actum ut supra*.

Testis praedicti.

Dicto die.

En la dita capella nomenada lo capítol de dit convent y monastir de Predicadors de la present ciutat de València, en lo qual lo bras real del dit regne se acostuma juntar, se congregaren e ajustaren entre les dos y cinch hores aprés migjorn los síndichs de la ciutat de València e de les altres ciutats e viles reals de dit regne *immediate* següents.

Gaspar Joan Çapata, jurat.
Gaspar Joan Çapata, comendatari de racional.
Carlos del Mor, advocat.
Matheu Moliner, síndich.
Joseph Pérez Roca, síndich, síndics de València.
Micer Joseph Menor, síndich de Xàtiva.
Andreu March Alcanyís, síndic de Oriola.
Micer Pere Joan de Pere, síndic de Alacant.
Joseph Querol, doctor en medecina, síndic de Morella.
Diego Pujalt, síndic de Alcira.
||111 Miser Jaume Giner de Palau, síndic de Castelló de la Plana.
Francés Sanchot, síndic de Vila-Real.
Vicent Cubelles, síndic de Ontinyent.
Vicent Margarit, síndic de Alcoy.
Joan Ferrando, síndic de Borriana.
Blay Armengol, síndic de Cullera.

Diego de Aguirre, síndic de Líria.
Miquel Puerto de Gerony, síndic de Bocayrent.
Donís Sesé, síndic de Alpuente.
Masià Cardona, síndic de Panyscola.
Jaume Doménech, síndic de Penàguila.
Joan Gerony Castillo, síndic de Xèrica.
Francés Joan Mira, síndic de Sexona.
Jaume Linares, síndic de Vila Joyosa.
Joan Battiste Dies, síndic de Capdet.
Miquel Joan Riquer, síndic de Corbera.
Agostí Murantí, síndic de Vilanova de Castelló.
Pere Ferrero, síndic de La Yesa.
Miquel Vidal, síndic de La Olleria.
Miser Jaume Garrigues, síndic de Carcaxent.
Anthoni Almúnia, síndic de Benigànim.

[Marge esquerre] Cancel·lació de protests.

Tots los desús dits *ut supra* ajustats. Attés y considerat que ab acte rebut per lo notari, escrivà y secretari de dit bras real, en quatre dels presents així la ciutat de València com les altres ciutats e viles del regne, han fet diferents protests com consta per aquell, ara per los respectes assí ben vists tots junts y cascú de aquells *et nemine discrepante* cançel·len així la dita ciutat de València com les altres ciutats e viles reals del present regne qualsevols protests que se hajan fet, així la ciutat de València de una, com per les altres ciutats e viles reals del dit regne de altra, tocants e pertanyents a la nominació de habilitadors fets per les parts volent que aquelles no puguen danyar a ninguna de les parts *ad invicem* y que resten en sa forsa y valor en respecte de les demés pretensions *taliter etcetera*.

[Marge esquerre] Provisió de que es nomenen sis persones per a habilitar y examinar los síndichs.

Et *succesive* sens divertir a altres actes per execució de la prop dita deliberació tots los desús dits *et nemine discrepante* provehixen que sien nomenades sis persones de la present junta per tot lo dit bras real en examinadors y habilitadors, los quals tinguen ple y bastant poder per a examinar los poders e qualitats de tots los dits síndichs del sobre dit bras real, e que per tot lo que per dits examinadors serà fet sia vàlido y ferm sens poder recórrer de lo que aquells deliberaran y determinaran, ab què les dites persones sien tingudes de jurar y juren solemnement a nostre senyor Déu y als sants Evangelis de aquell de prometre sots virtut del dit jurament que faran la dita habilitació del dit bras real y lleialment postposada tota pasió, amor, hodi, rancor, temor, prechs, menases, ni altra bona ni ||[112] mala voluntat e que no revelaran per via directa ni indirecta vot algú dels que en dita elecció e examinació concorreran.

[Marge esquerre] Electió de habilitadors.

Et illico non se divertendo [ad] alios actus. Tots los de dita junta *et nemine discrepante* feren la elecsió e nominació de les sis persones infrasegüents.

Primo, a Carlos del Mor, advocat.

Juseph Pérez y Roca, síndich de València.

Miser Joseph Menor, síndich de Xàtiva.

Micer Jaume Giner, síndic de Castelló de la Plana.

Micer Masià Cardona, síndic de Panyscola.

Miser Jaume Garrigues, síndic de Carcaxent.

Als quals e a la major part de aquells donam ple e bastant poder per a fer y delliberar la habilitació o inhabilitació de les persones del dit bras real. E inseguint lo orde de la sobre dita deliberació juraren a nostre senyor Déu e als sants Evangelis de aquell tocant de llurs mans dretes y en virtud de dit jurament prometeren de fer complir e servar tot lo que desús està provehit e delliberat.

[Marge esquerre] Habilitasió de hora.

Et in continenti los dessús dits excepto Carlos del Mor, advocat, y Matheu Moliner, síndich, habiliten una hora més de cinch a sis.

Testimonis foren presents a dites coses Joseph Fransia y Marco Fernàndez, escrivents, habitants de València.

Reunió de 7 de novembre

Die .VII. novembris anni a nativitate Domini .MDCXXXXV.

En la dita capella dita lo Capítol de dit convent y monastir de Predicadors de la present ciutat de València, ajustats *ut supra*.

Carlos del Mor, advocat.

Joseph Pérez y Roca, síndich de València.

Micer Joseph Menor, síndic de Xàtiva.

Micer Jaume Giner, síndic de Castelló de la Plana.

Micer Masià Cardona, síndic de Panyscola.

Micer Jaume Garrigues, síndic de Carcaxent.

Habilitadors nomenats per lo dit bras real, e inseguint lo dit orde foren y provehiren les habilitacions següents.

[Marge esquerre] Habilitasió de síndichs.

1. *Primo*, a Vicent Margarit, síndich de Alcoy, ab sindicat rebut per Pere Sans, notari, en quatre de setembre propasat.

2. A Andreu March de Alcanys, síndich de la ciutat de Oriola, consta del sindicat ab acte rebut per a Alfonso Ortiz, notari, en sis de setembre propasat *cum hoc* que durant les presents Corts fasa venir poder competent per a el donatiu.

3. A Anthoni Almúnia, síndich de la vila de Benigànim, ab sindicat rebut per Pere Blay Boscà, notari, en huit de octubre propasat.

||113 4. A Pere Joan de Pere, doctor en drets, síndich de la ciutat de Alacant, ab actes rebuts per Ginés Arcayna en deu de setembre propasat.

5. A Joseph Querol, doctor en medecina, síndich de la vila de Morella, ab sindicat rebut per Pere Anthoni Sales, notari, en deset de octubre propasat.

6. A Diego Pujalt, síndich de la vila de Alcira, ab sindicat rebut per Agostí Badia de Peralta, notari, en vint-y-nou de setembre propasat.

7. A Jaume Doménech, síndich de la vila de Penàguila, ab sindicat rebut per Pere Anthoni Company, notari, en vint-y-nou de setembre propasat.

8. A Miquel Puerto de Gerony, síndich de la vila de Bocayrent, ab sindicat rebut per Joseph Calatayut, notari, en vint-y-sis de octubre propasat.

9. A Jaume Linares, síndich de la Vila Joyosa, ab sindicat rebut per Salvador Linares, notari, en déset de setembre propasat.

10. A Pere Ferrero, síndich de La Yesa, ab sindicat rebut per Joan Grisòstomo Solàs, notari, en vint-y-huit de octubre propasat. *Cum hoc* que porte poder per a jurar al príncep.

11. A Donís Sesé, síndich de la vila de Alpuente, ab sindicat rebut per Fransés Martínez de la Raga lo primer dels presents.

12. A Joan Battiste Dies, síndich de la vila de Capdet, ab sindicat rebut per Joan Battiste Sanchis, notari, en lo primer de octubre propasat.

13. A Miquel Joan Riquer, síndich de la vila de Corbera, ab sindicat rebut per Jaume Llopis, notari, en vint-y-huit de setembre propasat. *Actum ut supra.*

Testes Joseph Fransia y Marco Fernàndez, escrivents, habitadors de València.

Dicto die post meridiem.

En la dita capella dita lo capítol de dit convent y monastir de Predicadors de la present ciutat de València ajustats *ut supra.*

Carlos del Mor, advocat.

Joseph Pérez y Roca, síndich de Valéncia.

Miçer Joseph Menor, síndich de Xàtiva.

Micer Jaume Giner, síndic de Castelló de la Plana.

Miçer Masià Cardona, síndic de Panyscola.

Miçer Jaume Garrigues, síndic de Carcaxent.

Habilitadors nomenats per lo dit bras real, e inseguint lo dit orde feren y provehiren les habilitacions següents.

||114 [Marge esquerre] Habilitació de síndichs.

1. *Primo*, a Augustí Murantí, síndich de la Vilanova de Castelló, ab sindicat rebut per Fransés Calp en vint-y-hu de setembre propasat. *Cum hoc* que haja de portar poder per a lo jurament del príncep mentres duraran les presents Corts.

2. A micer Joseph Roca de Banyatos, síndich de la vila de Onda, ab sindicat rebut per Joseph Estheve Verdier, notari, en lo primer dels presents.

3. A Vicent Cubelles, síndich de la vila de Ontinyent, consta ab sindicat rebut per Miquel Barber, notari, en huit de setembre propasat. *Cum hoc* que mentres duraran les presents Corts porte poder suficient per a el jurament del príncep *et in continenti* mostra dit poder dit síndich.

4. A Miquel Vidal, síndich de La Olleria, consta del sindicat ab acte rebut per Agostí Micó, notari, en deu de octubre propasat.

5. A Joan Gerony Castillo, síndich de la vila de Xèrica, ab sindicat rebut per Joseph Gil, notari, en quatre dels presents.

6. Fransés Joan Mira, síndich de la vila de Sexona, ab sindicat rebut per Gerony Carbonell, notari, en vint-y-dos de octubre propasat. *Cum hoc* que se haja de llevar la clàusula ha hon diu que lo serviçi de sa magestat se haja de fer de dinés de la Generalitat.

7. A Gaspar Joan Çapata, jurat de la ciutat de Valènsia, y al dit, en nom de comendatari de racional; al doctor Carlos del Mor, advocat; a Matheu Moliner, ciutadà; a Joseph Pérez y Roca, ciutadà, síndichs de dita ciutat de Valènsia, *cum hoc* que hajen de portar lo sindicat per a desidir en matèria del donatiu consta del poder ab acte rebut per lo notari infrascrit en vint-y-tres de octubre propasat.

A Francés Sanchot, síndich de la vila de Vila-Real ab sindicat rebut per Diego Porta notari en vint-y-sis de octubre propasat. *Actum ut supra.*

Testes praedicti.

Reunió de 8 de novembre

Die .VIII. novembris anni a nativitate Domini .MDCXXXXV.

En la dita capella dita lo capítol de dit convent y monastir de Predicadors de la present ciutat de València ajustats *ut supra.*

Carlos del Mor, advocat.

Joseph Pérez y Roca, síndich de València.

Micer Joseph Menor, síndich de Xàtiva.

Micer Jaume Giner, síndich de Castelló de la Plana.

Micer Masià Cardona, síndich de Panyscola.

Micer Jaume Garrigues, síndic de Carcaxent.

Habilitadors nomenats per lo dit bras real ||[115] e inseguint lo dit orde feren y provehiren les habilitacions següents.

[Marge esquerre] Habilitasió de síndichs.

1. *Primo*, a micer Jaume Giner de Palau, síndich de Castelló de la Plana, consta ab actes rebuts per Jaume Castellet en huit y sis de nohembre propasat.

2. A micer Masià Cardona, síndich de la vila de Panyscola, ab sindicat rebut per Agostí Ayza, notari, en trenta-hu de octubre propasat *cum hoc* que haja de portar poder per a jurar lo príncep durant les presents Corts.

3. A Joan Ferrando, síndich de la vila de Borriana, ab sindicat rebut per Miquel Roca, notari, en nou de octubre propasat.

A Joseph Menor, doctor en drets, síndich de la ciutat de Xàtiva, ab sindicat rebut per Phelip Monfort, notari, en sis de setembre propasat.

[Marge esquerre] Habilitasió del síndich de Callosa.

Et in continenti non se divertendo ad alios actus los desús dits habilitadors, havent vist y reconegut un real privilegi presentat per lo síndich de Callosa *datum* en Madrit en díhuit de agost mil si-sents trenta-y-huit, y en lo capítol 20 ha hon demana que tinga vot en cort dita vila, decreta sa magestat que sia convocada a les Corts y que concórrega als oficis de la Diputasió conforme se assentaran en les primeres Corts, y que dita vila no à obtés declaració fins lo dia de huy de la magestat del rey nostre senyor de dita decretata ni ha entrat en Corts antecedents. *Ideo* provident que lo inhabiliten al dit síndich de la vila de Callosa per a entrevenir en les presents Corts fins tant porte declaració de sa magestat. *Actum ut supra.*

Presents foren per testimonis Joseph Frància y Marco Fernàndez, escrivents, habitants de València.

Dicto die post meridiem.

En la dita capella dita capella dita lo capítol de dit convent y monastir de Predicadors de la present ciutat de València ajustats *ut supra* tots los desús dits habilitadors nomenats per lo dit braz real e inseguint lo dit orde feren y provehiren les habilitacions següents.

[Marge esquerre] Habilitasió de síndichs.

1. *Primo*, a Sebastià Molina, síndich de Viar, ab sindicat rebut per Joan Gutierres, notari, en vint-y-tres de octubre propasat.

2. A micer Jaume Garrigues, síndich de Carca-‖[116]xent, ab sindicat rebut per Jaume Armengol, notari, en vint-y-huit de octubre propasat.

3. A Blay Armengol, síndich de Cullera, *cum hoc* que porte los poders conforme la minuta que se li ha donat. *Actum ut supra.*

Testes praedicti.

Dicto die.

En lo dit convent y monastir de Predicadors de l'orde de sant Domingo construït en la present ciutat de València, en la capella dita lo capítol de dit convent construïda en lo claustro del dit monestir, en lo qual lo bras real del regne de València se ajusta, se congregaren y ajustaren los síndichs de la ciutat de València de les altres ciutats e viles reals e són los *immediate* següents.

Gaspar Joan Çapata, jurat.

Gaspar Joan Çapata, comendatari de racional.

Micer Carlos del Mor, advocat.

Matheu Moliner.

Joseph Peres y Roca, síndichs de València.

Micer Joseph Menor, síndich de Xàtiva.
Andreu March Alcanys, síndic de Oriola.
Micer Pere Joan de Pere, síndic de Alacant.
Joseph Querol, doctor en medecina, síndic de Morella.
Diego Pujalt, síndic de Alçira.
Francés Sanchot, síndic de Vila-Real.
Vicent Cubelles, síndic de Ontinyent.
Vicent Margarit, síndic de Alcoy.
Blay Armengol, síndic de Cullera.
Sebastià Molina, síndic de Viar.
Miquel Puerto de Gerony, síndic de Bocayrent.
Dionís Sesé, síndic de Alpuente.
Micer Masià Cardona, síndic de Paníscola.
Jaume Doménech, síndic de Penàguila.
Joan Gerony Castillo, síndic de Xèrica.
Fransés Joan Mira, síndic de Sexona.
Jaume Linares, síndic de Vila Joyosa.
Joan Battiste Dies, síndic de Capdet.
Miquel Joan Riquer, síndic de Corbera.
Pere Ferrero, síndic de La Yesa.
Miquel Vidal, síndic de La Olleria.
Micer Jaume Garrigues, síndic de Carcaixent.
Anthoni Almúnia, síndic de Benigànim.

[Marge esquerre] Electió de síndich del stament a hu dels síndichs de València.

Tots los desús dits *ut supra* ajustats representant lo dit bras real en unitat y concòrdia *et nemine discrepante* proveheixen delliberen y ordenen que nomenen y elegeixen a Joseph Pérez y de Roca, ciutadà, hu dels síndichs de València, present y aceptant en síndich de dit stament real, per a que mentres duraran les presents Corts puga fer y fasa tots e qualsevols actes y diligènsies ||[117] en nom de síndich de dit stament, donant-li y conferint-li per a dit efecte tot lo poder necessari y tot aquell que en semblants ocasions a semblants síndich dit stament ha acostumat donar y conferir ab pacte exprés de que no puga substituir. *Actum ut supra.*

Testes praedicti.

Dicto die.

[Marge esquerre] Nomenasió de tracta[-dors].

Tots los desús dits *ut supra* ajustats, unànimes y concordes *et nemine discrepante* proveheixen, delliberen y nomenen en tractadors *ad referendum* a Gaspar Joan Çapata jurat; Carlos del Mor; Matheu Moliner, síndichs de València; a micer Joseph Menor, síndich de Xàtiva; Andreu March Alcanyís, síndich de Oriola; micer Pere Joan de Pere, síndich de Alacant; Joseph Querol, doctor en medecina, síndic

de Morella; Diego Pujalt síndic de Alcira; Vicent Cubelles, síndic de Ontinyent; Vicent Margarit, síndic de Alcoy; Fransés Joan Mira, síndic de Sexona y Anthoni Almúnia, síndic de Benigànim, donant per a dit efecte tot lo poder necessari.

[Marge esquerre] Nominasió de jutges de greujes.

Et successive tots los desús dits *ut supra* ajustats nomenen per a examinadors de greujes a Gaspar Joan Çapata, comendatari de racional; Carlos del Mor, doctor en drets, síndich de València; Joseph Menor, síndich de Xàtiva; micer Pere Joan de Pere, síndic de Alacant; micer Jaume Giner de Palau, síndic de Castelló de la Vilanova; micer Jaume Garrigues, síndic de Carcaxent, donant e conferint a d'aquells per a dit efecte tot lo poder convenient y necessari *cum potestate substituendi, etcetera.*

[Marge esquerre] Nominasió de elets de contrafurs.

Deinde, tots los desús dits *ut supra* ajustats, nomenen per a elets de contrafurs a Carlos del Mor, doctor en drets; a Matheu Moliner, síndichs de València; Joseph Menor, síndich de Xàtiva; Fransés Sanchot, síndic de Vila-Real; Masià Cardona, doctor en drets, síndics de Paníscola y Jaume Garrigues, síndic de Carcaxent, doctor en drets, donant-los tot lo poder necessari que per a semblants afers y negocis se sol y acostuma atribuir y donar.

Et consequenter, tots los desús dits *ut supra* ajustats representants lo dit bras real delliberen y nomenen elets per a tractar les coses infrascriptes a les persones següents.

A Carlos del Mor, doctor en drets; Matheu Moliner, síndichs de València; Donís Sesé, síndic de Alpuente; Sebastià Molina, síndic de Viar; Pere Ferrero, síndic de La Yesa, ‖[118] y Miquel Vidal, síndic de La Olleria, los quals o la major part de aquells juntament a les persones electes o elegidores per los staments militar y eclesiàstich y sens elles supliquen a sa magestat sia de sa real benignitat y clemènsia concedir perdons a totes les persones de qualsevol stament que sien, les quals estan en treball y no tenen instància de part, lo qual perdó y libertat puguen demanar així per los que estan presos y absents y per los que actualment estan executant sentències criminals y així mateix per los que estan denunciats y per los que no ho estan encara que tots aquells que instaran senblants perdons y suplicaran en poder de dits elets per a dits efectes. Y així mateix tinguen poder si seran instats dits elets per a sa magestat reduheixca a presència qualsevol procés o procesos de absència y fer per a dit efecte totes les instànsies y diligències que parexeran convenients y per part de tots los desús dits seran demanades. Provehint que expressament supliquen dits elets a sa magestat concedeixca dits perdons e remissions ab tot efecte en la dita ciutat de València sens deferir-ho per altra part alguna, donant e conferint per a dites coses tot lo poder necessari e tan bastant com per a d'aquelles és convenient y és sol e acostuma atribuir y donar ab poder de substituir. *Actum ut supra.*

Testes qui supra.

Consequenter autem dicto et eodem die et non se divertendo ad alios actus tots los desús dits *ut supra* ajustats lo dit bras real representants, concordantment *et nemine discrepante* proveheixen, delliberen y determinen que per lo dit bras juntament ab

los altres brasos militar y eclesiàstich supliquen a sa magestat sia de son real servici intersedir ab Sa Sanctetat per a que tinga per bé de manar la festa de la Inmaculada Conceptió de la sacratíssima Verge Maria per la molta devoció que los naturals del present regne tenen a esta sancta invocasió.

[Marge esquerre] *Et in continenti* sense divertir-se a altre acte elegiren y nomenaren les persones següents en elets.

Carlos del Mor, doctor en drets, advocat.

Matheu Moliner, síndich de València.

Micer Pere Joan de Pere, síndic de Alacant.

Joan Ferrando, síndic de Borriana.

Diego de Aguirre, síndic de Llíria.

Miquel Joan Riquer, síndic de Corbera.

A tots los quals donaren ple y bastant poder per a tractar y dispondre per a que suplique que·s mane la festa de la Puríssima Conceptió, juntament ab los elets nomenats per lo bras militar.

[Marge esquerre] Elets per a la gavella de la sal y quint del peix.

Deinceps. Tots los desús dits *ut supra* ajustats nomenen en elets en lo negoci de la gavella de la sal y quint del pex.

Carlos del Mor, doctor en drets, advocat.

||[119] Matheu Moliner, síndich de València.

Micer Joseph Menor, síndic de Xàtiva.

Fransés Sanchot, síndic de Vila-Real.

Masià Cardona, doctor en drets, síndic de Panyscola.

Micer Jaume Garrigues, síndic de Carcaxent.

A tots los quals donaren ple y bastant poder per a tractar y dispondre lo que convinga y sia necessari juntament ab los elets nomenats per los brasos ecclesiàstich y militar. *Cum posse substituendi etcetera*.

[Marge esquerre] Per a besar les mans a sa altesa.

Postea los desús dits *ut supra* ajustats nomenen en elets per a besar les mans y dar la benvinguda a sa altesa juntament ab los elets nomenats per los demés staments als *immediate* següents.

Carlos del Mor, doctor en drets, advocat.

Matheu Moliner, síndich de València.

Andreu March Alcanys, síndic de Oriola.

Micer Pere Joan de Pere, síndic de Alacant.

Vicent Cubelles, síndic de Ontinyent.

Anthoni Almúnia, síndic de Benigànim.

A tots los quals donaren ple y bastant poder qual se sol y acostuma donar en semblants ocasions per a tals afers.

[Marge esquerre] Elets per a presentar memorials davant sa magestat.

Et successive tots los desús dits *ut supra* ajustats *et nemine discrepante* nomenen en elets per a presentar memorials davant sa magestat als síndichs *immediate* següents:

Gaspar Joan Çapata, comendatari de racional.

Micer Carlos del Mor, advocat.

Joseph Menor, doctor en drets, síndic de Xàtiva.

Micer Jaume de Palau, síndic de Castelló de la Plana.

Vicent Cubelles, síndic de Ontinyent.

Joan Gerony Castillo, síndic de Xèrica.

Joan Battiste Dies, síndic de Capdet.

Agostí Murantí, síndic de Castelló de la Vilanova.

Micer Jaume Garrigues, síndic de Carcaxent.

A tots los quals donaren ple y bastant poder per a tractar y dispondre lo desús dit qual se sol y acostuma donar y concedir.

Consequenter autem tots los desús dits ajustats *ut supra et nemine discrepante* provehixen y delliberen habilitant com habiliten lo dia de demà, contant nou dels presents, per ser dia feriat desde les nou hores fins a les dotse de migjorn y de vesprada de tres a sis. *Actum ut supra.*

Testes praedicti.

REUNIÓ DE 9 DE NOVEMBRE

Die .VIIII. novembris anni a nativitate Domini .MDCXXXXV.

En lo dit convent y monastir del gloriós sant Domingo y en la capella dita del Capítol, loch destinat y senyalat per a ajustar-se lo bras real del regne de València, se ajustaren y congregaren les persones següents:

||[120] Gaspar Joan Çapata, jurat.

Gaspar Joan Çapata, comendatari de racional.

Micer Carlos del Mor, advocat.

Matheu Moliner, ciutadà.

Joseph Pérez y Roca ciutadà, síndichs de València.

Micer Joseph Menor, síndic de Xàtiva.

Andreu March de Alcanyís, síndic de Oriola.

Micer Pere Joan de Pere, síndic de Alacant.

Joseph Querol, doctor en medecina, síndic de Morella.

Diego Pujalt, síndic de Alçira.

Micer Jaume Giner de Palau, síndic de Castelló de la Plana.

Fransés Sanchot, síndic de Vila-Real.

Vicent Cubelles, síndic de Ontinyent.

Vicent Margarit, síndic de Alcoy.

Joan Ferrando, síndic de Borriana.

Blay Armengol, síndic de Cullera.

Diego de Aguirre, síndic de Llíria.
Sebastià Molina, síndic de Viar.
Miquel Puerto de Gerony, síndic de Bocayrent.
Donís Sesé, síndic de Alpuente.
Masià Cardona, síndic de Panyscola.
Jaume Doménech, síndic de Penàguila.
Joan Gerony Castillo, síndic de Xèrica.
Fransés Joan Mira, síndic de Sexona.
Jaume Linares, síndic de Vila Joyosa.
Joan Battiste Dies, síndic de Capdet.
Miquel Joan Riquer, síndic de Corbera.
Agostí Morantí, síndic de Vilanova de Castelló.
Pere Ferrero, síndic de La Yesa.
Miquel Vidal, síndic de La Olleria.
Micer Jaume Garrigues, síndic de Carcaxent.
Anthoni Almúnia, síndic Benigànim.
[Marge esquerre] Confirmació de elets y nova electió.

Tots los desús dits *ut supra* ajustats, havent-se representat en dit braç que als elets nomenats per la ciutat de València per a representar lo braç real per a esta última leva se'ls havia finit lo poder y pues estava junt tot lo dit braç es proposà per haver-se de despachar lo diner que estava en la taula de cambis de la present ciutat de València per al socorro dels soldats que staven militant així en la plaça de Tortosa com en lo real exèrcit y no s'havia complit lo temps y necessitava esta matèria de breu remey. Per ço es confirmasen los elets nomenats per a que despachasen los socorros necessaris del dit diner que està depositat a solta de aquells. Ohida la qual proposició la major de dit braç proveheix, dellibera y determina que conferman a Pere Joan Pujades, Grisògono Almella, ciutadans, racional y síndich de València, quatre dels sis elets nomenats per la ciutat de València, ab què se'ls hajen de donar dos elets més del regne de les ciutats y viles de aquell, lo hu de la part de ponent y lo altre de la part de llevant, que són lo doctor Joseph Querol, síndich de Morella, y Joan Battiste Dies, síndich de la vila de Capdet, als quals nomena dit braç *cum hoc* y ab con-||[121]disió expresa y no sens ella que per dita confirmasió y nominació de nous elets no se'ls acreixia més poder del que tenien ans. Ab exprés protest que entén dit braç real que els dits elets nomenats per la ciutat no es pogueren nomenar per no tenir aquella poder per a dit efecte, sinó solament per als contrafurs y ab pacte, també exprés y no sens ell, que dits elets no puguen demanar a ninguna ciutat ni vila del regne diner algú per rahó de les leves pasades, per quant aquelles foren voluntàries. Puixen per part del dit braç real se entenen nomenar dits elets y no per part de la ciutat de València per als efectes desús dits ab facultat de subdelegar. Excepto Jaume Giner de Palau, síndich de la vila de Castelló de la Plana; Vicent Margarit, síndich de Alcoy, y Vicent Cubells, síndich

de Ontinyent, diuhen que disentixen y contradiuhen a la desús dita delliberasió de nominació de dos elets y confirmasió dels pretesos de la ciutat de València per quant disposicions forals y privilegis del present regne aquells no han tengut y poden tenir ni menys sufragar-los facultat alguna per a que fora de asiento de Corts y Parlament puguen obligar vexar e o molestar a les desús dites viles y que així per lo desús dit com per lo que per furs y privilegis y als justícia els competex disentixen y protesten per a que *in eventum* no·s puga traure en conseqüència en lo esdevenidor. Requerint *etcetera*.

Testes Joseph Frànçia y Marco Fernàndez, scrivents, habitadors de València.

Dicto die.

[Marge esquerre] Substitució.

En lo dit convent y monastir del gloriós sant Domingo y en la capella dita del Capítol, loch senyalat per a lo bras real, personalment constituhit Joseph Pérez y Roca, ciutadà, síndich de València y del molt il·lustre bras, consta de dits sindicats ab actes rebuts per lo secretari de dit bras real: ço és lo del sindicat de València en vint-y-tres de octubre propasat y del sindicat del dit il·lustre bras en huit dels presents. En dits noms tenint ple y bastant per a fer y ajustar les coses davall escrites usant del dit poder *gratis etcetera*, substituheix a Matheu Moliner, síndich de València, absent donant-li y atribuint-li tot lo poder y facultat tal y tal bastant y en la matexa forma que li és estat atribuït y donat en los dits sindicats. Prometent *etcetera* obligant en dit nom *etcetera*. *Actum ut supra etcetera*.

Testes praedicti.

Dicto die.

En lo dit convent y monestir del gloriós sant Domingo y en la capella del Capítol loch senya-‖[122]lat per a lo bras real personalment constituhit Joseph Pérez y Roca, ciutadà, síndich de València y del dit molt il·lustre bras, consta de dit sindicats *ut supra* en lo antecedent. En dits noms tenint ple per a fer y ajustar les coses davall escrites, usant de dits poders *gratis etcetera* substituheix a Carlos del Mor, dotor en drets, advocat de la present ciutat de València, present y aceptant donant-li y atribuhint-li tot lo poder y facultat tan y tal bastant y en la mateixa forma que li és estat atribuït y donat en los dits sindicats. Prometent *etcetera* obligant en dit nom *etcetera*. *Actum ut supra etcetera*.

Testes praedicti.

Reunió de 10 de novembre

Die .x. mensis novembris anni a nativitate Domini .mdcxxxxv.

En lo dit convent y monastir del gloriós Sent Domingo y en la capilla dita del Capítol loch senyalat per a lo bras real construhit en lo claustro de aquell, entre

les quatre y cinch hores aprés mijorn se ajustaren y congregaren los síndichs de la ciutat de València e de les altres ciutats e viles reals, e són los *immediate* següents.

Gaspar Joan Çapata, jurat.
Gaspar Joan Çapata, comendatari de racional.
Carlos del Mor, advocat.
Matheu Moliner, ciutadà.
Joseph Pérez y Roca ciutadà, síndichs de València.
Micer Joseph Menor, síndic de Xàtiva.
Andreu March Alcanyís, síndic de Oriola.
Micer Pere Joan de Pere, síndic de Alacant.
Joseph Querol, doctor en medecina, síndic de Morella.
Diego Pugalt, síndic de Alcira.
Micer Jaume Giner de Palau, síndic de Castelló de la Plana.
Fransés Sanchot, síndic de Vila-Real.
Vicent Cubelles, síndic de Ontinyent.
Vicent Margarit, síndic de Alcoy.
Joan Ferrando, síndic de Borriana.
Blay Armengol, síndic de Cullera.
Diego de Aguirre, síndic de Llíria.
Miquel Puerto de Gerony, síndic de Bocayrent.
Donís Sesé, síndic de Alpuente.
Masià Cardona, síndic de Paníscola.
Jaume Doménech, síndic de Penàguila.
Joan Gerony Castillo, síndic de Xèrica.
Fransés Joan Mira, síndic de Sexona.
Jaume Linares, síndic de Vila Joyosa.
Joan Battiste Dies, síndic de Capdet.
Miquel Joan Riquer, síndic de Corbera.
Agostí Murantí, síndic de Vilanova de Castelló.
Pere Ferrero, síndic de La Yesa.
Miquel Vidal, síndic de La Olleria.
Micer Jaume Garrigues, síndic de Carcaxent.
Anthoni Almúnia, síndic de Benigànim.

[Marge esquerre] Prorrogasió.

Tots los quals ajustats *ut supra* prorroguen lo present ajust per a demà de les tres a sis hores aprés migorn *de quibus etcetera. Actum ut supra etcetera.*

Testes praedicti.

Reunió d'11 de novembre

||[123] *Die .XI. mensis novembris anni a nativitate Domini .MDCXXXXV.*

En la dita capella dita lo Capítol de dit convent y monastir de Predicadors de la present ciutat de València ajustats *ut supra* los infra següents.

Micer Carlos del Mor, advocat síndic de València.

Joseph Pérez Roca, síndich de València.

Micer Joseph Menor, síndic de Xàtiva.

Micer Masià Cardona, síndic de Paníscola.

Micer Jaume Giner de Palau, síndic de Castelló de la Plana.

Micer Jaume Garrigues, síndic de Carcaxent.

[Marge esquerre] Habilitasió del síndic de Cullera.

Habilitadors nomenats per lo dit braç real e inseguint lo dit orde foren y provehiren la habilitasió següent.

A Blay Armengol, síndic de Cullera, ab sindicat rebut per Fransés Folques, notari, en nou del presents. *Actum ut supra etcetera.*

Testes Joseph Fransia y Marco Fernàndez, escrivents, habilitadors de València.

Reunió de 12 de novembre

Die .XII. mensis novembris anni a nativitate Domini .MDCXXXXV.

En la dita capella dita lo Capítol de dit convent y monastir de Predicadors de la present ciutat de València, loch senyalat per a lo bras real, personalment constituhit Diego de Aguirre, síndic de la vila de Llíria, consta ab sindicat rebut per Miquel Simó, notari, en vint-y-huit de octubre propasat del present any, tenint ple y bastant poder per a fer y ajustar les coses davall escrites usant de dit poder, *gratis etcetera*, substituheix a Joan Gerony Castillo, síndich de la vila de Xèrica, donant-li y atribuïnt-li tot lo poder y facultat tan e tal bastant en la matexa forma que li és estat y atribuït en lo dit sindicat. Prometent *etcetera* obligant en dit nom *etcetera*. *Actum ut supra etcetera.*

Testes Joseph Frància y Climent Feliçes, escrivents, habitants de València.

Dicto die.

En lo dit convent y monastir del gloriós Sent Domingo, en la capella dita lo Capítol de dit convent, loch senyalat per al stament real, se ajustaren y congregaren los síndichs de la ciutat de València e de les demés ciutats e viles reals del present regne los *immediate* següents.

Gaspar Joan Çapata, jurat.

Gaspar Joan Çapata, comendatari de racional.

Carlos del Mor, doctor en drets, advocat.

Matheu Moliner, ciutadà.

Joseph Pérez Roca, ciutadà, síndichs de València.
||124 Micer Joseph Menor, síndic de Xàtiva.
Andreu March Alcanyís, síndic de Oriola.
Joseph Querol, doctor en medecina, síndic de Morella.
Diego Pugalt, síndic de Alcira.
Micer Jaume Giner de Palau, síndic de Castelló de la Plana.
Fransés Sanchot, síndic de Vila-Real.
Vicent Cubelles, síndic de Ontinyent.
Vicent Margarit, síndic de Alcoy.
Joan Ferrando, síndic de Borriana.
Blay Armengol, síndic de Cullera.
Diego de Aguirre, síndic de Llíria.
Sebastià Molina, síndic de Viar.
Miquel Puerto de Gerony, syndic de Bocayrent.
Donís Sesé, síndic de Alpuente.
Masià Cardona, síndic de Paníscola.
Jaume Doménech, síndic de Penàguila.
Joan Gerony Castillo, síndic de Xèrica.
Fransés Joan Mira, síndic de Sexona.
Jaume Linares, síndic de Vila Joyosa.
Joan Battiste Dies, síndic de Capdet.
Miquel Joan Riquer, síndic de Corbera.
Agostí Morantí, síndic de la Vilanova de Castelló.
Pere Ferrero, síndic de La Yesa.
Miquel Vidal, síndic de La Olleria.
Micer Jaume Garrigues, síndic de Carcaxent.
Anthoni Almúnia, síndic de Benigànim.

Tots los desús dits *ut supra* representant lo dit braç real, prorroguen lo present ajust per a demà de nou a dotse hores del matí ans de mijorn *de quibus etcetera. Actum ut supra.*

Testes Joseph Frància y Climent Feliçes, escrivents, habitants de València.

[Marge esquerre] *Decreto de su magestad.*

El rey.

Por quanto los síndicos que han nombrado la ciudad de Valencia para entrevenir en las Cortes que estoy celebrando en ella se han presentado sus poderes y se ha visto en ellos que no los tienen suficientes para todo lo que se ha de tratar y se expressó en las cartas de convocación pues en parte se les ha dado limitado ad referéndum, con lo qual no pueden ser admitidos ni habilitados para intervenir en las Cortes, pues desde·l principio es necessario que traygan para todo suficiente poder y de otra manera deven çer reputados por contumaces, pues es lo mismo no copareçer en las Cortes que venir a ellas con poderes no bastantes, y por este respecto los

habilitadores del estamento real se han declarado que habilitavan los dichos síndicos con que supliesen con otros poderes el que les faltava para dicha intervención y asta ahora no solo no le han traído, pero nos ha constado que el Consejo General de la ciudad no le ha otorgado.

Por tanto he resuelto que devía mandar como con la presente mando que los dichos síndicos de la ciudad de Valencia no sean admitidos a intervenir en las presentes Cortes ni en ||[125] *acto alguno de aquellas asta que traigan los poderes necesarios y suficientes para dicho efecto en el juramento del príncipe mi muy caro y amado hijo, para el qual por la presente de gracia especial los admito y habilito por esta vez y sin que pueda ser sacado en conseqüencia y mando a las personas a quien toca lo executen en esta conformidad que así procede de mi voluntad. Data en Valencia a doce de noviembre mil seiscientos quarenta y cinco.*

Yo el rey.

Vidit Christòphol Crespí *regens.*

Joseph Vilanova *secretarius.*

[Marge esquerre] Protest del síndich del stament de València.

Reunió de 13 de novembre

Die .XIII. mensis novembris anni .MDCXXXXV.

Lo dit Joseph Pérez Roca, ciutadà, síndich de la present ciutat de València y del stament real, dix que per quant lo poder que tenen així dit Joseph Pérez Roca com los demés síndichs de dita ciutat és cumplit y bastant, salva la real clemència de sa magestat, *ad omnes actus et terminationes* de les presents Corts excepto en lo cap del servici que se ha de fer a sa magestat, perqué en este cap sols és lo poder *ad referendum*. Y per quant lo dit Pérez Roca és estat aprobat y nomenat per síndich del present stament per los demés síndichs de les altres ciutats y viles reals *et nemine discrepante* que per ço protestava de ço e quant li és lícit y permés protestar, així en respecte de sa persona com de la dita present ciutat y demés síndichs nomenats per aquella. Y que per exir-se'n del present stament per la instànsia que se li ha fet de que no asistixca y no sia admés *donec et quo usque* porten los sindicats de la ciutat ab bastant poder, perquè així ho ha manat *pro nunc* decretar sa magestat fent gràcia y merset de que entrevinguen lo dit Pérez Roca y demés síndichs de dita ciutat en lo jurament de sa altesa no sia vist causar perjuhí als drets de dit protestant y de dita ciutat, de la mateixa manera per qualsevols actes fahedors sense asistència del dit Pérez Roca, síndich del dit stament real, per los demés del dit stament no sia vist causar dany, detriment, menyscapte ni perjuhí algú al dit protestant ni a la dita çiutat ans bé li resten salvos e il·lesos tots e qualsevols drets per a poder-los al·legar y representar a sa magestat *pro conservatione ut repetitum est* del dit protestant de dita ciutat. Volent ser tots temps lo últim en protestar, salva tots temps la real clemència de sa magestat.

[Marge esquerre] Rèplica dels síndichs del regne.

Dicto die e replicant-se per los síndichs de les ciutats e viles del regne digueren que la habilitasió de síndichs de València fonch ab la calitat de que haguesen de dur lo poder per a tractar del servici de sa magestat per la qual calitat y per no haver donat lo Consell de la ciutat de València el poder que se li havia demanat ab decret de sa magestat, fonch decretat manant no se admetesen en est stament als síndichs de València. Y com la nominasió de síndich de est stament ha ||[126] de ser hu dels síndichs de aquells y dits síndichs de València en virtut del real decret queden escluits del stament no pot lo síndich Pérez Roca exercir lo ofici del síndich del stament y, per consegüent, tots los demés actes fets y fahedors per est stament sens intervensió dels síndichs de València en execusió del real decret com a fets per la major part de les ciutats y viles del regne són justs y valedors sens que es puga per part dels síndichs de València pretendre dany per rahó del qual es puga fer lo sobre dit protest y açò, *etcetera*.

En la dita capella dita del Capítol de dit convent de Predicadors loch senyalat per al dit bras real se ajustaren y congregaren los síndichs de les ciutats e viles reals del present regne en la forma següent.

Micer Joseph Menor, síndic de Xàtiva.
Andreu March de Alcanyís, síndic de Oriola.
Micer Pere Joan de Pere, síndic de Alacant.
Joseph Querol, doctor en medecina, síndic de Morella.
Micer Jaume Giner de Palau, síndic de Castelló de la Plana.
Fransés Sanchot, síndic de Vila-Real.
Vicent Cubelles, síndic de Ontinyent.
Vicent Margarit, síndic de Alcoy.
Joan Ferrando, síndic de Borriana.
Blay Armengol, síndic de Cullera.
Diego de Aguirre, síndic de Llíria.
Sebastià Molina, síndic de Viar.
Miquel Puerto de Gerony, síndic de Bocayrent.
Donís Sesé, síndic de Alpuente.
Jaume Doménech, síndic de Penàguila.
Joan Gerony Castillo, síndic de Xèrica.
Fransés Joan Mira, síndic de Sexona.
Jaume Linares, síndic de Vila Joyosa.
Juan Battiste Dies, síndic de Capdet.
Miquel Joan Riquer, síndic de Corbera.
Agostí Murantí, síndic de Vilanova de Castelló.
Pere Ferrero, síndic de La Yesa.
Miquel Vidal, síndic de La Olleria.
Anthoni Almúnia, síndic de Benigànim.
[Marge esquerre] Porrogasió.

Tots los desús dits *ut supra* ajustats sent la major part del stament real havent-se ajustat a conferir y tractar coses tocants al servici de sa magestat y bé públich del regne. Y havent tingut coloqui tots unánimes y conformes determinen que, per quant esta vesprada se havia de jurar al sereníssim príncep senyor don Balthasar Carlos primogènit de la Sacra Catòlica Reial Magestat del rey nostre senyor y seria bé que en dia tan solemne no·s tractasen coses algunes en dit stament, sinó que tots los síndichs estiguesen desocupats per a acte tan heroich, prorroguen lo present ajust per a demà contants catorce dels presents de nou a 12 hores ans mijorn y de vesprada de tres a sis hores. *Actum ut supra.*

Testes praedicti.

||[127] En lo dit convent y monastir de Predicadors en la capella y Capítol de aquell, loch senyalat per a lo bras real, se ajustaren y congregaren les ciutats e viles reals del present regne los síndichs de aquelles en la forma següent:

Joseph Menor, doctor en drets, síndich de Xàtiva.
Andreu March Alcanyís, síndic de Oriola.
Joseph Querol, doctor en medecina, síndic de Morella.
Diego Pugalt, síndic de Alcira.
Micer Jaume Giner de Palau, síndic de Castelló de la Plana.
Fransés Sanchot, síndic de Vila-Real.
Vicent Cubelles, síndic de Ontinyent.
Vicent Margarit, síndic de Alcoy.
Juan Ferrando, síndic de Borriana.
Blay Armengol, síndic de Cullera.
Diego de Aguirre, síndic de Llíria.
Sebastià Molina, síndic de Viar.
Miquel Puerto de Gerony, síndic de Bocayrent.
Donís Sesé, síndic de Alpuente.
Micer Masià Cardona, síndic de Paníscola.
Jaume Doménech, síndic de Penàguila.
Joan Gerony Castillo, síndic de Xèrica.
Fransés Joan Mira, síndic de Sexona.
Jaume Linares, síndic de la Vila Joyosa.
Agostí Murantí, síndic de la Vilanova de Castelló.
Pere Ferrero, síndic de La Yesa.
Miquel Vidal, síndic de La Olleria.
Micer Jaume Garrigues, síndic de Carcaxent.
Anthoni Almúnia, síndic de Benigànim.

Tots los desús dits *ut supra* ajustats unànimes y conformes *et nemine discrepante* proveheixen, delliberen y determinen que, per quant la experiència ha mostrat los litigis e inconvenients que resulten en la enteligènsia de les calitats ab què decreta sa magestat alguns furs y actes de corts. Per a obviar a dits plets e inteligènsies que

los furs y actes de corts que·s demanaran en les presents Corts, les quals no estaran decretats de la manera que·s demanen o ab calitats favorables a les ciutats y viles reals conforme les petiçions, que no entenen demanar dits furs y actes de cort ab les calitats que no seran favorables y beneficioses als drets de les ciutats, viles reals y particulars de aquelles.

Y així mateix, determinen y delliberen que, senpre y quant per algun ministre superior o per altra persona com no sia per negosi propi es traurà algú dels síndichs de la junta o stament real, que no es puga en tal cas disoldre lo dit stament ni que es puga pendre resolucion alguna en dit stament que no sia en presència de tal cridat y ausent per los inconvenients representats en dit stament que·s podien seguir de no fer-se en esta conformitat. *Actum ut supra.*

Presents foren per testimonis Joseph Frància y Marco Fernàndez, ||[128] escrivents, habitants de València.

En la dita capella lo Capítol del convent y monastir de Predicadors tots los desús dits *ut supra* ajustats, representant lo dit bras real, per ser hora tarda y casi prop de les sis de la vesprada prorroguen per a demà, contants quince dels presents, per a les huit hores del matí, per a tractar los negosis que a dit stament parexeran. *Actum ut supra.*

Testes praedicti.

En lo convent y monastir de Sant Domingo de Predicadors en la capella dita lo Capítol de aquell ajustats e congregats Carlos del Mor, doctor en drets; Joseph Pérez Roca, síndichs de València; Joseph Menor, síndic de Xàtiva; Jaume Giner de Palau, síndic de Castelló de la Plana; Masià Cardona, síndic de Paníscola y Jaume Garrigues, síndic de Carcaxent, doctor en drets, habilitadors nomenats per lo bras real precehint deguda averiguasió y examen així dels sindicats com de la naturalea y calitats de les persones, habilitaren les persones següents.

Primo, a Diego de Aguirre, síndic de la vila de Llíria, ab sindicat rebut per Miquel Simó, notari, en vint-y-huit de octubre propasat.

A Fransés Ximénez, síndic de Ademús, ab sindicat rebut per Domingo Pérez, notari, en nou dels presents.

Y en respecte de Pedro Làçaro, síndich de la via de Castielfabí, ab sindicat rebut per Fernando Castellblanch lo primer dels presents. Attés que en lo fur primer situat y posat davall lo títol de la habilitasió dels síndichs que han de entrevenir en Corts per les ciutats e viles reals *in extravagantibus* fòlio 92 està dispost que les persones que hajen de entrar en dit bras real en semblants sindicats hajen de ser naturals e domiciliats o habitadors de les dites ciutats e viles reals del dit regne. Y que havent-se diferit lo jurament al dit Pedro Làçaro Castellblanch, síndic de dita vila de Castellfabí, per a verificar y probar si era natural o domiciliat en dita vila de Castellfabí, que són les calitats en dit fur expresades y que aquell ha respost de que era natural de dita vila, emperò que no tenia en dita vila altra casa que la de son pare, lo qual vivian juns, no li pot favorir presumir-se pròpia del dit son pare y no del

dit síndich. *Ideo* provident que inhabiliten al dit Pere Làçaro de Castellblanch per a entrar en les presents Corts, reservant-li dret a la dit vila de Castielfabí per a que puga nomenar altre síndich en les calitats contengudes en dit fur. *Actum ut supra.*

Presents foren per testimonis a dites coses Joseph Frància y Marco Fernàndez, escrivents, habitants de València.

Carlos del Mor, doctor en drets; Joseph Pérez y Roca, ‖[129] síndichs de València; Joseph Menor, doctor en drets, síndic de la ciutat de Xàtiva; Jaume Giner de Palau, doctor en drets, síndic de Castelló de la Plana; Masià Cardona, síndic de Paníscola; Jaume Garrigues, doctor en drets, síndic de Carcaxent, habilitadors nomenats per lo braç real per a examinar y regonéxer en los privilegis e sindicats les ciutats e viles reals del present regne com consta ab acte rebut per lo scrivà y secretari desús escrit en sis dels presents.

Y havent pretés Battiste Berenguer, ciutadà, en nom de síndich de la vila de Muchamel, consta del sindicat ab acte rebut per Joachim Planelles, notari, en cinch de octubre propasat, ser habilitat en virtut de un real privilegi la fecha en Sant Lorenso el Real en vint-y-sis de octubre mil sis-cents vint-y-huit. Y havent vist y reconegut dit real privilegi en lo capítol 22, en què demana que dita vila de Muchamel tinga vot en Corts, y que la magestat del rey nostre senyor tan solament decretà que se ho recordàs en les primeres Corts, per lo qual decret és vist no haver-li concedit lo vot que suplicava y que no ha entrat en Corts antecedents fins huy. *Ideo* provident que lo inhabiliten al dit síndich de la vila de Muchamel per a entrevenir en les presents Corts fins tant porte declaració de sa magestat. *Actum ut supra.*

Testes qui supra.

En lo convent y monastir del gloriós sant Domingo de Predicadors, en la capella dita lo Capítol de dit convent, loch senyalat per a lo bras real ajustats *ut supra* los *immediate* següents.

Micer Joseph Menor, síndic de Xàtiva.

Micer Masià Cardona, síndic de Paníscola.

Micer Jaume Giner de Palau, síndic de Castelló de la Plana.

Y Micer Jaume Garrigues, síndic de Carcaxent.

Habilitadors nomenats per lo present stament. Attés que ab provisió feta per dits habilitadors en set dels presents habilitaren als síndichs de la ciutat de València ab que portasen poder de Consell General per al cap del donatiu *ad decidendum* y que en lo dia de huy han presentat una delliberasió feta per lo Consell General de dita ciutat en catorse dels corrents rebuda per Sixto Godes, notari, en loch y per lo scrivà. Ab lo qual consta que lo dit Consell General ha donat pla y bastant poder als dits síndichs *ad disidendum* y que han fet lo que els tocava. *Ideo* provident que habiliten als dits síndichs de dita ciutat de València *in totum* y que sea llevat lo impediment a d'aquells posat en la habilitació de set dels corrents. *Actum ut supra etcetera.*

Testes praedicti.

En lo dit convent y monastir de Predicadors, en la dita capella dita lo Capí-tol de aquell, loch se-‖[130]nyalat per a lo braç real, se ajustaren y congregaren los síndichs de la ciutat de València e de les altres ciutats y viles reals del present regne los *immediate* següents.

Gaspar Joan Çapata, jurat.
Gaspar Joan Çapata, comendatari de racional.
Carlos del Mor, doctor en drets, advocat.
Matheu Moliner, ciutadà, síndich.
Joseph Pérez Roca, ciutadà, síndichs de València.
Micer Joseph Menor, síndic de Xàtiva.
Andreu March Alcanyís, síndic de Oriola.
Joseph Querol, doctor en medecina, síndich de Morella.
Diego Pugalt, síndic de Alcira.
Micer Jaume Giner de Palau, síndic de Castelló de la Plana.
Fransés Sanchot, síndic de Vila-Real.
Vicent Cubelles, síndic de Ontinyent.
Vicent Margarit, síndic de Alcoy.
Joan Ferrando, síndic de Borriana.
Blay Armengol, síndic de Cullera.
Diego de Aguirre, síndic de Llíria.
Sebastià Molina, síndic de Viar.
Donís Sesé, síndic de Alpuente.
Jaume Doménech, síndic de Penàguila.
Joan Gerony Castillo, síndic de Xèrica.
Jaume Linares, síndic de Vila Joyosa.
Joan Battiste Dies, síndic de Capdet.
Miquel Joan Riquer, síndic de Corbera.
Fransés Ximénez, síndic de Ademús.
Agostí Murantí, síndic de Vilanova de Castelló.
Pere Ferrero, síndic de La Yesa.
Miquel Vidal, síndic de La Olleria.
Micer Jaume Garrigues, síndic de Carcaxent.
Anthoni Almúnia, síndic de Benigànim.

Tots los desús dits *ut supra* ajustats, representants lo dit braç real, prorroguen per a demà, corrents setse dels presents, de nou a dotse hores del matí y de tres a sis hores aprés mijorn. *Actum ut supra.*

Testimonis Joseph Frància, escrivent, y Joan Battiste Saura, verguer ordinari, habitants de València.

REUNIÓ DE 15 DE NOVEMBRE

Die .XV. mensis novembris anni .MDCXXXXV.

[Marge esquerre] Substitució.

En lo dit convent y monastir de Predicadors, en la capella dita del Capítol de aquell, personalment comparegué Joseph Querol, doctor en medecina, síndic de la vila de Morella, consta del sindicat ab acte rebut per Pere Anthoni Sales, notari de dita vila, en deset de octubre propasat, tenint ple poder *ad infrascripta gratis* substituheix en síndich de dita vila de Morella a Diego Pujalt, ciutadà, síndich de la vila de Alcira, present y aceptant donant-li y consenint-li tot lo poder, *etcetera*. Prometé *etcetera* obliga en dit nom *etcetera*. *Actum ut supra.*

Testes Joseph Frància y Marco Fernàndez, escrivents, habitadors de València.

Dictis die et anno.

Lo dit Diego Pujalt, ciutadà, síndich de la vila ‖[131] de Alcira, consta del sindicat ab acte rebut per Agostí Badia de Peralta, notari, en tres de setembre propasat, tenint ple poder *ad infrascripta gratis*, substituheix en síndich de dita vila a Joseph Querol, doctor en medecina, síndich de la vila de Morella, present y aceptat donant-li y conferint-li tot lo poder *etcetera*. Prometé *etcetera* obliga en dit nom *etcetera*. *Actum ut supra etcetera.*

Testes qui supra. Idem Gades scriba et secretarius.

Dictis die et anno.

En lo dit convent y monastir de Predicadors en la capella dita lo Capítol de aquell, personalment comparegué Joseph Pérez Roca, ciutadà, síndich de València y de l'il·lustre braç real, consta de dits sindicats en altres en dits noms *gratis*, substituheix a Carlos del Mor, doctor en drets, advocat de la ciutat de València y síndich de aquella, present y aceptant donant-li y atribuint-li tot lo poder que li és estat donat y atribuït en dits sindicats, prometé *etcetera* obligà en dits noms *etcetera*. *Actum ut supra.*

Testes praedicti.

Dictis die et anno post meridiem.

En lo dit convent y monastir de Predicadors, en la dita capella dita del Capítol de aquell, loch senyalat per a lo braç real, se ajustaren y congregaren los següents.

Gaspar Joan Çapata, jurat.

Gaspar Joan Çapata, comendatari de racional.

Carlos del Mor, advocat.

Carlos del Mor, substituhit per Joseph Roca, síndich del stament.

Matheu Moliner, ciutadà, síndichs de València.

Micer Joseph Menor, síndic de Xàtiva.

Andreu March de Alcanyís, síndic de Oriola.
Micer Pere Joan de Pere, síndic de Alacant.
Joseph Querol, doctor en medecina, síndic de Morella.
Diego Pugalt, síndic de Alçira.
Micer Jaume Giner de Palau, síndic de Castelló de la Plana.
Fransés Sanchot, síndic de Vila-Real.
Vicent Cubelles, síndic de Ontinyent.
Vicent Margarit, síndic de Alcoy.
Joan Ferrando, síndic de Borriana.
Blay Armengol, síndic de Cullera.
Diego de Aguirre, síndic de Llíria.
Sebastià Molina, síndic de Viar.
Miquel Puerto de Gerony, síndic de Bocayrent.
Donís Sesé, síndic de Alpuente.
Micer Masià Cardona, síndic de Paníscola.
Jaume Doménech, síndic de Penàguila.
Joan Gerony Castillo, síndic de Xèrica.
Fransés Joan Mira, síndic de Sexona.
Jaume Linares, síndic de Vila Joyosa.
Juan Battiste Dies, síndic de Capdet.
Miquel Joan Riquer, síndic de Corbera.
||[132] Fransés Ximénez, síndic de Ademuz.
Agustí Murantí, síndic de la Vilanova de Castelló.
Pere Ferrero, síndic de La Yesa.
Miquel Vidal, síndic de La Olleria.
Micer Jaume Garrigues, síndic de Carcaxent.
Anthoni Almúnia, síndic de Benigànim.
[Marge esquerre] Habilitasió de una hora.

Tots los desús dits ajustats *ut supra* unànimes y concordes, proveheixen y delliberen habilitant com habiliten una hora més per a prosecusió dels afers y negocis, ço és de les sis fins a les set hores de la nit, la qual habilitació fan tan solament per a esta nit. *Actum ut supra.*

Testes praedicti.

Reunió de 17 de novembre

Die .XVII. mensis novembris anni .MDCXXXXV.

[Marge esquerre] Substitusió.

En lo convent y monastir del gloriós sant Domingo, en la capella dita lo Capítol de aquell, personalment comparegué Matheu Moliner, ciutadà, altre dels síndichs de la present ciutat de València consta del sindicat ab acte rebut per lo no-

tari y scrivà desús escrit y secretari de dit braç real en vint-y-tres de octubre propasat del present any, tenint ple e bastant poder *ad infrascripta*, usant de dit poder *gratis etcetera* substituheix a miçer Carlos del Mor, doctor en drets, advocat, qui és síndich de dita e present ciutat de València, absent, donant-li y atribuint-li tot lo poder e facultat tant e tan bastant així en la matexa forma que li és estat donat y atribuït en lo dit sindicat, prometé *etcetera* abliga en dit nom *etcetera*. *Actum ut supra etcetera*.

Presents foren per testimonis Marco Fernàndez, escrivent, y Luis Nieto, verguer, habitants de València.

Dictis die et anno post meridiem.

En la dita capella dita lo Capítol del convent de Predicadors, loch senyalat per a lo braç real, se ajustaren y congregaren los *immediate* següents.

Gaspar Joan Çapata, jurat.
Gaspar Joan Çapata, comendatari de racional.
Micer Carlos del Mor, advocat.
Matheu Moliner, ciutadà.
Joseph Pérez Roca, ciutadà, síndichs de València.
Micer Joseph Menor, síndic de Xàtiva.
Andreu Mach Alcanyís, síndic de Oriola.
Micer Pere Joan de Pere, síndic de Alacant.
Joseph Querol, doctor en medecina, síndic de Morella.
Diego Pujalt, síndic de Alçira.
Jaume Giner de Palau, síndic de Castelló de la Plana.
Fransés Sanchot, síndic de Vila-Real.
Vicent Cubelles, síndic de Ontinyent.
Vicent Margarit, síndic de Alcoy.
Joan Ferrando, síndic de Borriana.
Blay Armengol, síndic de Cullera.
Diego de Aguirre, síndic de Llíria.
Sebastià Molina, síndic de Viar.
Miquel Puerto de Gerony, síndic de Bocayrent.
||133 Dionís Sesé, síndic de Alpuente.
Masià Cardona, síndic de Paníscola.
Jaume Doménech, síndic de Penàguila.
Joan Gerony Castillo, síndic de Xèrica.
Fransés Joan Mira, síndic de Sexona.
Jaume Linares, síndic de Vila Joyosa.
Joan Battiste Dies, síndic de Capdet.
Miquel Joan Riquer, síndic de Corbera.
Francisco Ximénez, síndic de Ademús.
Agostí Murantí, síndic de la Vilanova de Castelló.
Pere Ferrero, síndic de La Yesa.

Miquel Vidal, síndic de La Olleria.
Micer Jaume Garrigues, síndic de Carcaxent.
Anthoni Almúnia, síndic de Benigànim.

Tots los desús dits *ut supra* ajustats, representat lo dit braç real, unànimes y concordes, prorroguen per a demà de huit a les dotse de matí. *Actum ut supra.*

Testes Joseph Fransia y Marco Fernàndez, escrivents, habitants de València.

Reunió de 18 de novembre

Die .XVIII. mensis novembris anni .MDCXXXXV.

En lo dit convent y monastir de sant Domingo de Predicadors, en la capilla dita lo Capítol de dit convent, loch senyalat per a lo dit il·lustre braç real, se ajustaren y congregaren los *immediate* següents.

Gaspar Joan Çapata, jurat.
Gaspar Joan Çapata, comendatari de racional.
Micer Carlos del Mor, advocat.
Matheu Moliner, ciutadà.
Joseph Pérez Roca, ciutadà, síndichs de València.
Micer Joseph Menor, doctor en drets, síndic de Xàtiva.
Andreu March Alcanyís, síndic de Oriola.
Micer Pere Joan de Pere, síndic de Alacant.
Joseph Querol, doctor en medecina, síndic de Morella.
Diego Pujalt, síndic de Alçira.
Jaume Giner de Palau, síndic de Castelló de la Plana.
Fransés Sanchot, síndic de Vila-Real.
Vicent Cubelles, síndic de Ontinyent.
Vicent Margarit, síndic de Alcoy.
Joan Ferrando, síndic de Borriana.
Blay Armengol, síndic de Cullera.
Diego de Aguirre, síndic de Llíria.
Sebastià Molina, síndic de Viar.
Miquel Puerto de Gerony, síndic de Bocayrent.
Donís Sesé, síndic de Alpuente.
Masià Cardona, síndic de Paníscola.
Jaume Doménech, síndic de Penàguila.
Joan Gerony Castillo, síndic de Xèrica.
Fransés Joan Mira, síndic de Sexona.
Jaume Linares, síndic de Vila Joyosa.
Joan Battiste Dies, síndic de Capdet.
Miquel Joan Riquer, síndic de Corbera.

134 (en blanc)

DECISIONS DE L'ESTAMENT ECLESIÀSTIC SOBRE ELS CAPÍTOLS QUE LI VA ENVIAR EL BRAÇ REIAL (14 I 25 DE NOVEMBRE)

||[135] Estament real.
||[136] Estament real.

Die .XIIII. mensis novembris anni a nativitate Domini .MDCXXXXV.

Tots los desús dits *ut supra* ajustats lo dit estament y braç ecclesiàstich representants, concordaren en la present jornada de huy per les delliberacions remeses per lo braç real següents. Y així mateix no concordaren en les *inferius* se dirà.

[Marge esquerre] Concorda.

Primerament, se conformen en la delliberació feta per lo dit estament real que conté que·s done títol de senyoria a la present ciutat així de paraula com per escrits així per lo virrey de aquell que ara és y per temps serà *etcetera*.

[Marge esquerre] Concorda.

Item, se conformen en la delliberació feta per lo dit estament real que conté que sempre y quant los Diputats del present regne estiguen en forma de Diputació y aniran ab alguna enbaixada se li haja de donar títol de senyoria per lo virrey que de present és y per temps serà així per escrits com de paraula.

[Marge esquerre] No concorda.

Item, en la delliberació feta y remesa per dit braç real que conté que·s concedeixca als jurats racional y syndich de la present ciutat poder per a vituallar dita ciutat de forments, carn, oli, fusta y altres vitualles necessàries per a la conservació de la vida humana. No concorden en dita delliberació.

[Marge esquerre] Concorda *cum additione*.

Item, sobre la delliberació remesa per dit braç real que conté que lo coneixement dels plets que entre els oficis de dita ciutat es suciten y porten. Y així mateix lo que y pertanyga als jurats, racional y syndich de la present ciutat conéixer dels capítols decretats de dits oficis y dels que novament se decretaran *etcetera*. Concorden en dita delliberació açò entés que sols hagen de conéixer dits jurats, racional y syndich de dites causes en primera instància tan solament.

[Marge esquerre] Concorda.

5. *Item*, sobre la delliberació remesa per dit braç real que en suma conté que lo coneiximent *privative ad omnes iudices* de les causes de avituallament cises y amprius toquen y pertanyen a la present ciutat *etcetera*. Concorden ab dita delliberació.

[Marge esquerre] Concorda *cum additione*.

6. *Item*, sobre la delliberació remesa per dit braç real, que en suma conté que per la present ciutat de son syndich se prenguin en fer embaxades a sa magestat sens llicència de virrey que de present és y per temps serà, y que aquell ni la Rial Audiència no es puixen entrometre ni impedir dites embaixades per qualsevol via *etcetera*, ni pugan posar penes algunes als jurats, síndichs o embaxadors desús dits

sots decret de nul·litat, y que les imposades fins huy es posen en execució en manera alguna *etcetera*. Concorden ab dita delliberació *cum hoc* que la forma del nomenar embaixador sia conforme los estatuts y establiments de dita ciutat que fins huy se ha acostumat.

[Marge esquerre] No concorda.

Item, sobre la delliberasió remessa per dit bras real que en suma conté que los jurats de la present ciutat per a manar que·s fassen processons, feriar dies y manar fer festes no tinguen obligació de donar-ne rahó al llochtinent y archebisbe *respective*, sinó que les coses dessús dites pendeixquen en mera voluntat de dits jurats. No concorden en dita delliberasió.

[Marge esquerre] Conforma *cum additione et protestatione per archiepiscopum*.

Item, sobre la delliberasió remesa per dit bras real que en suma conté que los forners de lo llochtinent, archebisbe e inquisició no poguessen entrar per si ni interposades persones a comprar forment en lo almodí ni fora de aquell *etcetera*, y que així mateix no poguessen ven-‖[137]dre per ninguna y que sobre açò se observven y gaurden lo fur 69 de les Corts de l'any 1604 y lo fur 3 de les Corts de l'any 1626 y les reals lletres provehydes per sa magestat y que dites lletres sien fetes fur *etcetera*. Que·s conformen en dita delliberasió en que es supplique a sa magestat que·s guarde la observànsia dels furs y privilegis que parlen d'esta matèria, y trobant-se present lo reverendíssim archebisbe de la present ciuta y diocessis dix que té protestat quent se concedí lo pastim a la ciutat y vol haver per expressat assí dit protest, y així dic que dissentia y contradia en dita delliberasió.

[Marge esquerre] Concorda *absque archiepiscopo*.

9. *Item*, sobre la delliberasió remesa per dit bras real que en suma conté que lo privilegi real fet per sa magestat concedint lo pastim a la present ciutat sia fet fur, y que lo coneximent de les coses contingudes en los capítols de dit Pastim General toque y pertanyga a dita ciutat *privative ad alios iudices etiam ad Proregem et Regiam Audientiam etcetera*. Concorda en dita delliberasió. En la qual delliberasió concordem sia fet per dit estament ecclesiàstich no·s troba present lo il·lustíssim archebisbe de València.

[Marge esquerre] Concorda *cum additione*.

Item, sobre la delliberasió remesa per lo dit bras real que en suma conté que·s supplique a sa magestat sia de son real servey demanar concedir a totes les ciutats y viles del present regne la facultat per tenir per son conte los pastims generals si a d'aquells los pareixerà convenient ab los mateixos capítols que sa magestat ab son real privilegi concedí a dita ciutat de València. Concorda en dita delliberasió *cum hoc* que·s supplique a sa magestat per a les ciutats y viles reals del regne sens perjuhí de terser.

[Marge esquerre] No concorda.

Item, sobre la delliberasió remesa per dit bras real que en suma conté que per los dits braços se suplique a sa magestat sia de son real servey manar provehir que

de huy en avant ajen de pagar y paguen totes les cisses e imposicions imposades e imposadores així per la present ciutat com en les demés ciutats y viles del regne totes les persones seculars sens excepció de persona alguna, *etcetera*. No concorden en dita delliberació.

[Marge esquerre] Concorda.

12. *Item* sobre la delliberació remesa per lo dit bras real que en suma conté que es suplique a sa magestat sia de son real servici manar conçedir als vehins y habitadors del present regne permís y facultat per a traure del regne de Castella lo procehit dels fruits y mercaduries que entraran en dits regnes en plata castellana y or y tot lo demés contingut en dita delliberació. Concorden en dita delliberació.

[Marge esquerre] Concorda.

13. *Item*, sobre la delliberació remesa per lo dit bras real que en suma conté que per los tres braços a sa magestat sia de son real servici manar provehir que en totes les ocasions que concorreran los síndichs dels tres estaments ab los elets i sens ella ab lo síndich de la Diputasió aja de seure's lo síndich de l'estament real a la esquerre del síndich ecclesiàstich precehint al síndich de la casa de la Diputasió, per quant dits tres síndichs dels dits tres braços e o estaments formen un cos indivisible. Concorden en dita delliberació.

[Marge esquerre] Concorda.

Item, sobre la delliberasió remesa per lo dit bras real que en suma conté que per los tres staments se suplique a sa magestat sia de son real servey manar dispensar a don Gaspar Vidal per a que no obstant la provisió dels dur 97 de les Corts de l'any 1604 ‖[138] puixa aquell continuar lo exersisi de offici de assessor ordinari de la Diputasió fins tant sa magestat lo ocupe en alguna plaça. Concorden en dita delliberació.

[Marge esquerre] No concorda.

Item, sobre la delliberació remesa per dit bras real que en suma conté que sa magestat no concedeixca títols de jurisdictions *gubernatorio nomine* per les causes contingudes en dita delliberació. No concorden ab aquella.

[Marge esquerre] Concorda *cum additione*.

66. *Item*, sobre la delliberació remesa per dit bras real que en suma conté que es suplique a sa magestat sia de son real servici manar provehir que los officials de ciutats y viles reals del present regne no tinguen obligació donar acompanyants als alguazils reals y altres comissaris quant porten presos alguns, sinó que els dits alguazils y comissaris depositen en poder dels dits justícies y demés officials respectivament los salaris y dietes que als dits acompanyants y guardes per a els presos le dehuen donar. Concorden en dita delliberació ab que es guarde lo dispost per furs, pragmàtiques y privilegis del present regne.

[Marge esquerre] Concorden.

67. *Item*, sobre la delliberació remesa per dit bras real que conté que per los tres braços sia suplicat a sa magestat sia de son real servici manar provehir que els arguazils ni altres comisaris no donen encomanda als justícies de la ciutat de

Xàtiva presos alguns ni que aquell puixen ser compel·lits a la custòdia y guarda de dits presos. Concorden en dita delliberació.

[Marge esquerre] Concorda.

68. *Item*, sobre la delliberació remesa per dit bras real que conté que per los staments se suplique a sa magestat sia de don real servici que les determinacions de les insaculations que es fan en la ciutat de Xàtiva dels officials de dita ciutat sien per major part de vots y si cas vingués a paritat se aja de sortejar la diferència per a que en la opinió que exirà per sort se aja de observar com si fora determinació per la major part. Concorda en dita delliberasió.

[Marge esquerre] Concorda.

69. *Item*, sobre la delliberació remesa per lo dit bras real que conté sia suplicat a sa magestat fasa *merced* al assessor del governador de la ciutat de Xàtiva en donar-li insígnia de garnacha segons als assessors de governador de dita ciutat de València. Concorden en dita delliberació.

[Marge esquerre] Concorda *cum additione*.

70. *Item*, sobre la delliberació remesa per lo dit bras real que conté que lo fur 11 de les Corts de l'any 1604, en lo qual està dispost y manat als officials de les ciutats y viles reals del present regne no fasen despesa de menjar, presents ni donatius alguns de dites ciutats y viles a ninguns officials així ecclesiàstichs com seculars y persones que van ab aquells. Que lo dit fur se haja de extendre en auqnt a la persona del virrey y capità general y dels demés que en companyia sua aniran de tal manera que si ho faran o consentiran encorreguen en les penes contengudes en dit fur. Concorden en quant als ministres reals y en quant als ecclesiàstichs se guarde lo dispost per dret canònic.

[Marge esquerre] No concorden.

Item, sobre la delliberasió remesa per lo dit bras real que conté que attesa la possessió y costum immemorial y pobrea de les tresoreries de les ciutats de Xàtiva y Oriola se supplique a sa magestat sia de son real servisi donar lli-‖[139]cènsia, permís y facultat als dits justícies y governadors de dites ciutats respectivament per a que puixen fer remissions en penes de morts. No concorden en dita delliberasió.

[Marge esquerre] Concorden *cum additione*.

72. *Item*, sobre la delliberasió feta per lo bras real que conté que los tres braços supliquen a sa magestat sia de son real servici reparar lo greuge que es fa als vehins deste regne quant venen seda de sa collita los facen pagar dret del peatje y que no tenen obligació de fer manifest en respecte de la seda de sa collita. Concorden en dita delliberació ab que dit greuge es repare lo millor que puga.

[Marge esquerre] Concorden.

73. *Item*, sobre la delliberasió feta per lo bras real que conté que per quant los censals en est regne són privilegiats y es deu buscar tot lo reparo per a conservació de aquells que es consegurà dant força de especial hipoteca la adosació. Que per ço es suplique que quant se compraran algunes coses o heretats ab càrrech y

adoçasió de alguns censals naixca hipoteca especial en dita cassa com sia prendre aquella en virtut de dita hipoteca encórrega lo censal tot en qualsevol concurs de crehedors hipotecaris si de cas la tornàs a vendre sens càrrech puixa executar lo censaliste sens fer discussió alguna. Confermen dita delliberació tots los desús dits.

[Marge esquerre] No concorda.

Item, sobre la delliberació feta y remesa per lo bras real que conté que per los staments se suplique a sa magestat sia de son servisi manar provehir que lo batle de València no puga obligar als negociants fer manifest de la moneda que·s porta per lo present regne ni fer albarà de dita moneda per lo present regne. No concorden en dita deliberació.

[Marge esquerre] *¡Ojo!*[30]

Falta ajustar-se en a delliberació que conté que els estrangers del present regne que porten de altres regnes forment o qualsevol altra provisió puixen traure arròs sens tenir obligasió de pagar en dret de saca.

[Marge esquerre] No concorden.

Item, sobre la delliberasió remesa per lo dit bras real que conté que·s supplique a sa magestad mane provehir y manar que el jutge de delmes de la present ciutat subdelegue un advocat en la ciutat de Xàtiva y que aquell *privative* haja de conéixer dels deutors de dita ciutat y dels de la governació fins en summa de 25 lliures. No concorden en dita delliberasió.

[Marge esquerre] No se ha determinat encara.

Item sobre la delliberasió remesa per lo dit bras real que conté que los torcedors no puguen ser compel·lits a manifestar la seda que torsen.

Die 25 dictorum mensis et anni.

[Marge esquerre] No·ls toca delliberar res.

Item, sobre la delliberasió remesa per lo dit bras real que conté que·s supplique a sa magestat quue los tres estaments confermar la conjunció de credensier a Gaspar Joan Çapata y concedir facultat a qualsevol dels dos així principal com conjunt puga dispondre de dit offici en una vida per molt *vel alias* en fill, gendre, *etcetera*. No pareix a dit estament li toca lo contengut en dita delliberasió.

[Marge esquerre] Concorden.

78. *Item*, sobre la delliberasió remesa per lo dit bras real que conté que per los tres estaments se suplique a sa magestat sia servit declarar que la escrivania dels jurats de la ciutat de Xàtiva que·s restituhexca a la antiga possessió de dita ciutat aprés dels dies de Felip Monfort y Augustí Monfort per a que dita ciutat la puixa provehir a la persona que li pareixerà més convenient. Concorden en dita delliberasió.

[Marge esquerre] Concorden.

¶ [30] Al marge esquerre s'assenyala, amb l'expressió en castellà *¡Ojo!*, que calia posar atenció a aquesta circumstància.

79. *Item*, sobre la delliberasió remesa per lo dit bras real que conté que per los tres estaments se suplique a sa magestat sia donada licència, permís y facultat ||[140] als vehins d'este regne per a que sen encórrer en pena alguna puixen traure del regne de Castella al present regne los preus de la seda que es portarà en or o plata. Concorden en dita delliberació

[Marge esquerre] Que·s demane per via de memorial.

Item, sobre la delliberació remesa per lo bras real que conte que·s suplique a sa magestat sia feta gràcia y mercé a la ciutat de Xàtiva dels quindenis així deguts com devedors dels censos de la part de la casa que la dita ciutat de Xàtiva té censida a a da magestad. Que·s demane per via de memorial.

[Marge esquerre] Concorden.

81. *Item*, sobre la delliberació remesa per lo braç real se suplique a sa magestat per los tres estaments que los desendents dels ya insaculats de dita ciutat no tinguen obligació de fer dita deligència, puix los antessesors de aquells feren lo contengut en dita real carta deixant-ho al arbitre dels electos de dita ciutat. Concorden en dita delliberació.

REUNIÓ DE 26 DE NOVEMBRE

||[141] *Die .XXVI. mensis novembris anni .MDCXXXXV.*

Tots los desús dits representats lo dit bras real ajustats, *etcetera*. Per quant Christòfol Mingot, alcayt del castell de Altea, ha servit a vostra magestat de alcayt en dit castell de pus de sexanta-y-cinch anys deprés de haver servit en dit alcaydat son pare pus de quaranta y anys y haver-se trobat aquells en diverses ocasions en encontres ab los moros y haver aquell defensat dita plaça e castell com a fel, lleal vasall de vostra magestat y huy en dia es trobe en edat de huytanta-cinch anys. Per tant supplica dit bras real a vostra magestat sia de son real servey fer-li mercet al dit Christòfol Mingot de donar-li la mitat del sou de alcayt de dit castell durant la vida de aquell per mitat de plaça morta.

||[142] (en blanc)

CAPÍTOL PROPOSAT PEL BRAÇ REIAL A L'APROVACIÓ DELS ALTRES BRAÇOS (29 DE NOVEMBRE)

||[143] *Die 29 novembris 1645.*

[Marge esquerre] Acordat en la vintena per lo estament real.

Com desijant provehir al bé de les ànimes de les dones casades, per fur del present regne se haja provehit e acordat en les Corts de l'any 1626 que, tenint aquelles béns parafernals, no haja lloch per privilegi particular en la quinsena part de la dot si de aquella hauran dispost per la sua ànima e no sia menys pietat evitar

los plets, molèsties e inquietuts que de tachar quantitats immoderades per als soterrars y bé de ànimes dels intestats en perjuhí dels pares y mares, fills y germans y altres persones que de justícia y disposicions forals del regne succeïen en los béns de aquells. Y contra de tenir los soterrars dels difunts més de lo que és rahó per a necessitar a les dites persones que consenten y vinguin bé y encara que asseguren que pasaran les quantitats que·ls tacharan. Per ço supplica a vostres senyories que supliquen a sa magestat que per fur del present regne ordene que per bé de les ànimes dels dits intestats no·s puga tachar major quan que la quinsena part dels béns que tindran al temps de la sua mort, usant aquella a pagar los gastos del soterrar y de algun sufragi per ses ànimes com no exedixca la suma de dos-mília lliures, la qual hajen de pagar y complir lo bé de les ànimes de qui·s taçaran dins lo any estatuït y que als que no dexaran béns alguns y estaran *sub patria potestate aut alias* tindran persona qui sia tenguda a pagar los gastos de llurs soterrars no puguen tals persones ser compel·lides a pagar majors quantitats de les que es deurà pagar per lo soterrar de aquells tant solament, los quals no puixen ser retardats per dites ni altres rahons algunes, manant als officials de vostra magestat y ministres de la justícia que no permeten a persona alguna en dites coses ni en altra manera ser molestada y gravada compel·lint als contrafahents ab remeys de justícia a guardar aquelles.

Capítol acordat pel braç reial i proposat als altres braços (29 de novembre)

||[144] Molt il·lustres senyors.

Die 29 novembris 1645.

Acordat per lo stament real.

De nostros temps à succehit haver-hi nobles y militars en lo col·legi de notaris. Y sent com és desú dit col·legi lo més onorífich de esta ciutat, no és rahó que los que són nats de perçones tals per aplicar-se a dita art perdin sa naxensa. Supliquen, per tant, sia del servici de vostres senyories suplicar a sa magestat que los tals fen les proves requisites hajen de goçar y goçen dels privilegis que sos pares goçaven posant en les signatures sos propis noms així si són de noblea com de milícia. *Et fuit etcetera. Altissimus etcetera.*

Protest del síndic de Penàguila

||[145] Molt il·lustre senyor.

El síndich de la vila de Penàguila diu que ha tengut notícia que lo de la de Alcoy ha suplicat a est estament real se demane per acte de cort que, en cas de haver de donar aquella vagatges als trànsits dels soldats, haja de contribuir Penàguila. E com açò sia contra tota rahó perquè la dita vila de Penàguila està hordinàriament

vexada de trànsits de soldats que baixen a la guarda de la marina y vila de Vila Joyosa y la companyia de a cavall de aquella de més de ser població curta y vila molt antiga que per sa calitat mereix no ésser vetxada de la de Alcoy. *Ultra* de que també té entés que la pretensió de aquesta no se ha acordat en deguda forma de vots del dit estament. Suplica, per tant, a d'aquell fer-li mercet de que en tot cas que lo dit síndich de Alcoy inisiteixca en la pretensió se desvie y no·s done lloch a d'aquell, ans bé per via de dissentiment de la de Penàguila y en forma de special protestació se li ajuste al peu per a que en tots temps no puixa parexer-ci la dita pretensió de Alcoy sens la protestació de Penàguila per a conservació y preservaçió de sos drets.

Protest del síndic de Castelló de la Plana

||[146] *Die 27 novembris 1645.*

Jaume Giner, en nom de síndich de la vila de Castelló de la Plana, ridigint en escrits *verbo* fet per aquell contra Francés Sanchot, síndich de la vila de Vila-Real, havent tingut notícia de lo acort de un capítol fet lo il·lustre bras real en favor de dita vila en respecte de que dita vila de Vila-Real, tenint aquell al·loxament de soldats y trànsits les demés viles circumvehynes, lo que és contra les preheminències y prerrogatives que dita vila de Castelló goça de tant temps y des de sa primera fundació particularment sent cap de governació que les viles circumvehynes són y són estat sufragànies a d'aquella, per lo qual protesta y disenta de dita determinació y acort y de qualsevol altra que *nunc et in futurum* li cause prejuhy algú. Protestant *etiam de omnibus sibi licitis et permissis protestari*. Requerint que lo present sia inserta en lo *instrumentum* que conté la petició y acort desús referit. Requerint *etcetera*. *Etcetera*.

Testes dicti Salis et Marco Fernandes y Joseph Frància treballants.

Acord de l'estament reial sobre la súplica de Cristòfol Pintor

||[147] Molt il·lustres senyors.

A 28 de nohembre 1645 acordat per lo estament real per los quatre anys tan solament.

E Cristòfol Pintor, notari, suplicant, diu que à quaranta anys contínuos que à servit y serveix en la Casa de la Diputació, exercint tots los oficis de aquella com són de escrivent, regent lo llibre de compte y raó, expedició dels albarans y escrivà acudint al servici de aquells ab molta fidelitat puntualitat y cuydado com és públich y notori. E com al present dit suplicant se trobe de edat de 57 anys y no tinga bastantment en què poder pasar y sustentar sa casa y família y desije lo temps que li restarà de vida acabar-lo en servici de la mateixa Diputació a on à gastat lo temps dels dits 40 anys de sa vida. Suplica per ço, quant umilment pot a vostres senyories

molt il·lustres del bras ecclesiàstich que asistexen en les Corts que al present se celebren en la present ciutat que, atesos los dits servicis de tant de temps, li facen mercé de concedir-li al dit supplicant lo dit offici de regent lo libre de conte y raó ab lo salari y emoluments de aquell durant sa vida, y si açò no pogués aconseguir, suplica se li done dit offici per quatre anys després que se acabaran los que al present corren, que serà en 3 dehembre 1646. Fent memòria de que lo dit offici que suplica en lo discurs del desús dit temps lo ha servit dit suplicant dotze anys y per dita raó té molta pràctica y experiència en les matèries tocants a d'aquell y que al present servix lo offici de la expedició de albarans, que en açò rebrà singular merced de vostres senyories molt il·lustres *etcetera. Et licet etcetera.*

Altissimus etcetera.

Testes Joseph Frància y Marco Fernandes, laborants, habitants de València.

DELIBERACIÓ DE 28 DE NOVEMBRE

||[148] *Die .XXVIII. mensis novembris anni a nativitate Domini .MDCXXXXV.*

Tots los desús dits *ut supra* ajustats lo dit braç real representants. Attés y considerat que Cristòfol Pintor, notari, ha més de quaranta anys contínuos que servix en la Casa de la Diputació del present regne de València y à exercit en ella los oficis de escrivà, regent lo llibre de conte y rahó asistint en lo trast dels albarans y acudint a tots los dits oficis ab la puntualitat, cuydado y assistència, vigilància y satisfacció que·s notòria, y que en lo discurs de dit temps ha fet molt grans y extraordinaris servicis a la dita Casa de la Diputació, dels quals ha resultat a aquella molta utilitat, per hon los dits treballs són molt dignes y mereixedors de regonexença, satisfacció y remuneració per a que continue en servir a la Diputació. Per ço et altres proveheixen delliberen y determinan que per part de dit braç real, juntament ab los altres braços ecclesiàstich y militar y sens ells, se suplique a sa magestat sia de son real servey mane concedir al dit Cristòfol Pintor lo offici de de regent lo llibre de comte y rahó de la Casa de la Generalitat per temps de quatre anys contadors del dia en què finirà lo quadrienni que servix al present Francés Còrdova, notari, regent que és ara lo dit llibre sens altra nova provisió, sinó tan solament en virtut de la decretata ||[148v] faedora per sa magestat sobre la present petició.

Testes.

||[149] (en blanc)

||[150] *Item*, per quant Cristòfol Pintor, notari, à pus de quaranta anys contínuos que serveix en la Casa de la Diputació y à exercit tots los officis d'ella com són de escrivent, regent lo libre de conte y rahó asistint en lo trast dels albarans y sent escrivà dels diputats, acudint a tots los dits oficis ab la puntualitat, cuydado y assistència, vigilància y satisfactió que és notòria, y en lo discurs del dit temps ha fet molt grans y extraordinaris servicis a dita casa de la Diputació dels quals ha resultat molta utilitat a dita casa y necessiten dits treballs de satisfactió y remuneració

per a que continue en servir a la Diputació. Per tant, los tres braços supliquen a vostra magestat sia de son real servey manar concedir al dit Cristòfol Pintor lo offici de regent lo libre de conte y rahó de la Casa de la Generalitat per temps de quatre anys contadors del dia que finirà lo quadrienni que al present rig Francés de Còrdova, notari, qui al present lo té, y que sia posat en possessió de dit offici sens altra nova provisió, sinó tan sols ab la decretata de la present.

||[151] (en blanc)

||[152] Passat per lo braç militar en respecte dels quatre anys a 3 de dehembre 1645. Marc Antoni Ortí, secretari.

Concorda lo bras ecclesiàstich en la conformitat desús dita a 4 de dehembre 1645.

Jacinto Leonart *secretarius*.

De Cristòfol Pintor, notari.

ACORD DEL BRAÇ REIAL SOBRE ELS CAPÍTOLS PROPOSATS PER L'ESTAMENT ECLESIÀSTIC

||[153] [Marge esquerre] *Die 30 novembris 1645.* Lo estament real en ajust y concordant acordar lo acordat per lo stament ecclesiàstich.

Die .XXVIIII. novembris anni a nativitate Domini .MDCXXXXV.

Los desús dits *ut supra* ajustats lo il·lustre bras ecclesiàstich representants. Proveheixen, delliberen y determinen que lo dit bras, juntament ab los altres dos braços militar y real y sens aquells, supliquen a sa magestat que lo sindicat de la Diputasió aja de elegir-se per torn dels estaments ecclesiàstich, militar y real, que la extractió de dits síndichs se fassa per extractió en lo modo, forma y manera que es fa la extractió de diputats y demés officials y sia per temps de tres anys tan solament, y que no es puixa reeligir, així per via de renunciació com en altra manera, per qualsevol causa e rahó cogitada o incogitada la mateixa persona. De tal manera que tan solament lo que serà extret y exit en síndich sols puixa servir dit offici per temps de tres anys y només en lo modo y forma desús dit sots decret de nul·litat. Asò entés y declarat que la present delliberasió no tinga efecte, sinó aprés los dies de don Christòfol Cardona, cavaller de hàbit de Nostra Senyora de Montesa y Sant Jordi de Alfama, síndich que al present és de la Diputasió, y no ans ni en altra manera annulant la deliberació feta *circa praedicta* en deu dels presents.

ACORD DE 29 DE NOVEMBRE PER A SUPLICAR UN FUR

||[154] *Die .XXVIIII. mensis novembris anni .MDCXXXXV.*

Item, per quant a súpplica dels senyors y posehidors dels llochs d'Estivella, Beselga, Arenes, Albalat, Montalt y Comediana, Torres Torres, Montalt, Algímia,

Alfara, Benifayró, Santa Coloma, Los Frares y La Garrofera, Faura, Almedig, Ristau, Benedites, Gilet, Quartell, Algar, Petrés, Quart y la Alqueria Blanca, axí en les Corts selebrades en la vila de Monçó en lo any 1585 com en les que selebraren en esta ciutat de València lo any 1604 y en les que selebraren últimament en dita vila de Monçó lo any 1626, los fonch concedida e prorrogada la jurisdictió suprema en los dits llochs y en cascú de aquells per ocació e causa del llitigi antich que y à entre el síndich de la vila de Molvedre en los dits senyors de llochs sobre la dita jurisdictió suprema. E per les matexes rahons militen huy per a fer-los la mateixa conseció y porrogació. Suppliquen per ço, los dits tres braços sia vostra magestat servit conçedir als dits senyors del llochs en quant menester sia y otorgar-los de nou a mayor cautela la dita jurisdicció suprema mer y mixt ymperi en los llochs desús nomenats y en cascú de aquells respectivament *tam inter suos quam inter extraneos ibidem delinquentes et contrahentes* de la mateixa manera e com la tenen los demés varons del dit regne de València.

ACORD DEL BRAÇ REIAL SOBRE UN FUR QUE PROPOSA L'ECLESIÀSTIC A 29 DE NOVEMBRE

[Marge esquerre] *Die 29 novembris 1645.*

Lo il·lustre stament real unànimes y concordes acordaren lo contengut en lo present ab que sols gosen de privilegi militar los que huy són y tostemps seran insaculats en les bosses de majorals y justícies de 300 sous en València. Y així mateix los que seran insaculats en les boces del govern de les ciutats y viles reals del present regne encara que sien notaris de València.

Gades [rúbrica]

Die .XXVIII. mensis novembris anni a nativitate Domini .MDCXXXXV.

Tots los dessús dits *etcetera et nemine discrepante* delliberen y determinen que ab intervenció dels altres dos estaments militar y real es suplique a sa magestad que per quant los sereníssims reys ab diversos privilegis han honrat la art y facultat de notaria nomenant-la y appellidant-la preclara y ab altres títols honorífichs, y que los notaris de València són estats tots temps tractats ab molt honor y decor y han emparentat ab moltes famílies nobles, y així mateix hi ha hagut y à molts decendents dels dits notaris nobles y de gran calitat y que la jurisdicció del justícia civil està també dividida en un notari, lo qual és cascun any justícia civil fins en suma de tre-cents sous y és tan jutje ordinari en son tribunal com lo justícia civil. Y és just y a tota rahó conforme que es diferencien de la gent plebeya, puix en ja més són estats tenguts ni reputats per plebeyos ans bé se han diferenciat de aquells per ser la dita art de notaria liberal e ingènua com les demés arts y facultats liberals. Sia sa magestad servit manar declarar estar los dits notaris de València compresos en lo privilegi onze del sereníssim rey Alfonso el 3 y gaudir y fruir tots los privilegis

immunitats y prerrogatives que gozen los ciutadans honrats y les demés persones en aquell contingudes de la manera que sa magestat fonch servit manar-ho declarar en les Corts de l'any mil sis-cents vint-y-sis en favor dels doctors en medicina ab acte de cort fet a suplicació de l'estament real que és lo capítol 10 en orde fòlio 41.

ACORD DE 29 DE NOVEMBRE SOBRE LA PROPOSTA DEL MILITAR DE RENOVAR UN FUR DE 1626

||[155] [Marge esquerre] Conforma lo eclesiàstich a 22 de novembre 1645.

Die 29 novembris 1645. Lo il·lustre bras real unanimitat y concorda corden y determinen lo que present determinació.

Die .XI. mensis novembris anni a nativitate Domini .MDCXXXXV.

Tots los desús dits *ut supra* ajustats lo dit estrenuo bras militar representants, concordantment et *nemine discrepante* provehexen, delliberen y determinen que, juntament ab los altres estaments y sens ells, se suplique a sa magestat lo mateix que li fonch suplicat per los tres braços en lo fur y capítol 64 de les Corts de l'any 1626 en respecte dels barons contenguts en aquell.

ACORD DEL BRAÇ REIAL SOBRE LA PROPOSTA D'UN FUR

||[156] [Marge esquerre] Acordat per lo bras real.

Die .XXVII. mensis novembris anni a nativitate Domini .MDCXXXXV.

Item, per quant en les execucions que es fan de penyores y béns mobles contra lauradors y persones que procuren terres és seguir-se molt dany e detriment al bé comú y particular en que aquelles se fasen en les cavalcadures de la lauró e arreos per a laurar, legons e altres instruments aratoris y necessaris per a dit art, perquè en falta de aquells no poden cultivar les terres. Lo que se escusa manant privilegiar les cavalcadures de lauró e dits instruments aratoris, un lit ab sos aparelles e armes no prohibides per furs e pragmàtiques del present regne. Per ço, supliquen dits tres braços a vostra magestat que als lauradors de la orta y de tot lo regne ni als amos de heretats que procuren aquelles per son conte se'ls puixa penyorar per deute ningú per privilegiat que sia ni escriure en les cases de aquelles les cavalcadures de lauró tous, aladres ab sos aparells, relles, legons, exades ni altres ferramentes, un lit ab sos aparells y armes no prohibides per reals pragmàtiques.

ACORD DE 28 DE NOVEMBRE SOBRE ELS CAPÍTOLS QUE PROPOSA EL BRAÇ ECLESIÀSTIC

||[157] [Marge esquerre] *Die 28 novembris 1645.* Lo il·lustre bras real acordaren lo present en la conformitat que ha acordat lo bras ecclesiàstich.

Die .XXVII. mensis novembris anni a nativitate Domini .MDCXXXXV.

Tots los desús dits *ut supra* lo dit bras y stament ecclesiàstic representants unànimes, *etcetera*. Proveheixen, delliberen y determinen que per lo dit bras, juntament ab los altres dos braços militar y real y sens ells, attés que Roch Sànchez, porter del il·lustre stament y bras ecclesiàstich; Thomàs Pirela y Diego Castanyeda, porters del estrenuo bras militar, y Batiste Faura, porter de l'il·lustre stament y bras real, per si y per sos antecessors ha molts anys que respectivament servixen los dits oficis ab molt cuydado puntualitat y vigilància així en temps de Corts com en altres temps los quals contínuos servicis dehuen ser premiats. Per ço delliberen *ut supra* que sia suplicat a sa magestat els fasa gràcia y merçé a cada qual respectivament de poder dispondre de dits sos oficis per una vida en hu de sos fills, gendres o parents y que *circa praedicta* se fasa fur (no obstat qualsevol altre fur que parles en contrari de asò) en respecte dels desús dits.

Dicto die.

Item, *etcetera*. Attés que en semblants ocasions de Corts se han acostumat donar als porters del Consell Supremo de Aragó cinch-cents reals per los treballs sostinguts en les Corts a cascú de aquells, proveheixen, delliberen y determinen que a Diego Phelippe de Aroyo, porter de la cambra del dit Suppremo Consell, se li donen dits cinch-cents reals castellans de qualsevols pecúnies de la Generalitat senyalades per a els que han assistit y treballat en dites Corts venint bé los demés estaments.

Testes Joseph Frància y Marco Fernandes.

Dicto die.

Los síndichs de les ciutats y viles reals de la ciutat y regne de València ajustats en lo convent de Sant Domingo y en la capella del Capítol de aquel, representant lo bras real, attés y conciderat los treballs que Diego Felipe de Arroyo, porter de la cambra del Suprem Consell de Aragó, à sostingut y sosté en les presents Corts y així mateix en les altres Corts als que àn servit y tengut dit offici sempre se'ls ha acostumat donar per raó de dits treballs 500 reals castellans ab què hajen de venir bé los estaments ecclesiàstich y militar, proveheixen, delliberen y determinen que al dit Diego Felipe de Arroyo, porter de la cambra del dit Supremo Consell de Aragó, se li donen dits 500 reals castellans de qualsevols pecúnies de la Generalitat senyalades per a els que àn assistit y treballat en dites Corts, venint bé los dos estaments.

Testes Josep Frància y Marco Fernandes, treballants en dites Corts.

ACORD DE 30 DE NOVEMBRE SOBRE ELS CAPÍTOLS PROPOSATS PEL MILITAR

||[158] [Marge esquerre] Dit dia, acordat per lo stament real en unanimitat y concòrdia.

Die .XXX. novembris anni a nativitate Domini .MDCXXXXV.

Tots los desús dits *ut supra* ajustats, lo dit estrenu braz militar representants, concordantment *et nemine discrepante* proveheixen, delliberen y determinen que de pecúnies de la Generalitat del regne de València sien donades y pagades a les persones infrascrites les quantitats següents: ço és als sis porters de la sala del rey, cent y deu reals castellans; als sis porters de la saleta del rey, cent y deu reals castellans; als porters de la cadena del rey, que són cinch, huitanta reals castellans; als dotze escuders de la porta del rey, cent y sexanta reals castellans, y als furriels de la capella del rey, quaranta reals castellans. Totes les quals partides fan summa de cinquanta lliures moneda real de València, e açò venint bé en la present delliberació los estaments ecclesiàstich y real.

||159 *Die .XXX. mensis novembris anni .MDCXXXXV.*

Tos los desús dits *ut supra* provehixen, deliberen y determinen que per a el reparo dels contrafurs que faran en lo present regne y necessitaran de despachar enbaxadors a la cort de sa magestat per a reparo de aquells y en cas que es porrogue lo dret de neu y naips se impose de nou sobre cada baralla de naips fina un sou y en cada baralla de naips comina sis diners, de manera que com huy val una barralla de naips fins a quatre sous valga cinch sous y les comunes que huy valen dos sous y mig valguen tres sous. Y que dit dret se haja de cobrar en tit lo regne lo dia que finirà lo arrendament corrent de neu y naips, y lo que procehysca de dit dret se haja de portar en conte apart y fer entrades en la taula de cambis de la present ciutat en nom dels síndichs dels tres staments y a solta dels elets nomenats o nomenadors per los tres staments, los quals hajen de tenir ple y bastant poder per a fer capítols y ordenar les demés coses necessàries per a la administració bona de dit dret y situació de aquell. Y que dita cantitat no·s puga traure de dita taula per a altres ussos que el supra declosats, y que sempre y quant serà request los dits síndichs a instància de alguna ciutat y vila real del regne o particular de aquella de qualsevol estament que sien tin-||159vguen obligació de exir a defensar-lo ab les diligències acostumades, nomenant ambaxador lo qual no puga estar més de tres mesos en anada estada y tornada y no puga tenir més ajuda de costa ni més dietes que fins huy han acostumat donar, y no puga tratar negoci propi algú a pena de restituhyr les quantitats que haurà cobrat y restar inàbil per a altra embaxada. Y que lo present dret haja de durar per temps de sis anys contadors del dia de la situació en avant, volent haver per revocada com ab la present revoca la delliberació feta per lo bras real en vint-y-cinch dels corrents, en què provehyren mil lliures per a los efectes desús dits. Y si cas succehys no haver ocasió de contrafur y per consegüent de no enviar enbaxador les cantitats depositades no puguen ésser estretes per altres afers y declarant que per a alçar la solta en dites cantitats hajen de entrevenir quatre elets *ad minus* de cada estament.

||[160] *Die prima mensis decembris anni .MDCXXXXV.*

[Marge esquerre] Revocasió de melícia dels notaris.

Tots los desús dits ajustats *etcetera causis bene visis et materie* concordats revoquen la determinació feta *in praecedente* de que els notaris de València insaculats y insuladors en les bosses de majorals y justícia de 300 sous y així mateix los insaculats en les boces per a officials de les ciutats y viles reals gosen de privilegi militar *tacitum* com si feta no fora, la qual fonch feta y acordada en 28 del propasat mes de nohembre.

Item, nomenen en elets als dits Mor, síndich de València, y Querol, síndich de Morella, juntament ab los demés elets nomenadors per los brasos per a sol·licitar lo despaig de les franqueces.

Dicto die.

Tots los dessús dits *ut supra* ajustats *etcetera*, provehixen y deliberen unànimes y concordes *et nemine discrepante* que de les pecúnies de la Generalitat del present regne sien preses deu mília lliures per a pagar los treballs sostenguts en les presents Corts a les persones que han asistís y assistiran en aquelles.

Item, així mateix provehixen y determinen que el conde de Llumiares tractant y demés tractants en les presents Corts de les pecúnies de la Generalitat los sien lliurades les quantitats que en semblants ocasions de Corts se'ls han acostuman donar.

Item, nomenen en elets per a tractar y conferir les deliberacions fetes per lo estament real ab los elets nomenadors per los demés estaments al doctor Carlos Mor, síndich de València, y Joseph Menor, doctor en drets, síndich de Xàtiva.

Testes Frància y Hernandes.

Dicto die.

Tots los desús dits ajustats *ut supra etcetera. Item*, senyor com de justícia y furs del present regne tots los vehins de la ciutat de València y de les demés ciutats y viles de dit regne y los estrangers que en aquell vinent a negociar tinguen libera facultat de tractar y contractar ab qui bé els par y dexar de contractar ab qui bé els par, y per dita rahó estan prohybits per los furs 5 y 6 situats sots títol de Conveniències y constitucions lo no poder contractar liurement, y per la mateixa rahó estaria prohybit lo fer-se concessió que una persona o moltes a soles puguessen tenir cassa o casses de fira de Medina del Campo o de altres parts, de què resultarien los inconvenients que·s dexen bé entendre restant los negociants en cambis restrets a negociar solament en una o més cases de fira e no en altres en notable dany de la pròpria comoditat, libertat y conveniència del bé comú que és just no té cascú salva. ||[161] Per ço, los dits staments ecclesiàstich y real supplica a vostra magestat sia servit per acte de cort provehyr y manar que semblants concessions no deuhen ser concedides, ans bé per vostra magestat denegades a qualsevol persona o persones que intenten suplicar lo contrari en respecte de la libertat que tenen los vehyns de dita ciutat y regne de dites cases de fira.

ACORD DEL BRAÇ ECLESIÀSTIC SOBRE LES PROPOSTES DEL BRAÇ REIAL

||[162] [Marge esquerre] Concorda lo stament ecclesiàstich a dos de presents. Leonart Esteve secretari [rúbrica].

Die prima decembris anni .MDCXXXXV.

Tots los desús dits *ut supra* ajustats, lo dit bras real representants, per quant Joan Gerony Castillo, notari, síndich de la vila de Xèrica; Francés Joan Mira, síndich de la vila de Sexona; Diego de Aguirre, notari, síndich de la vila de Llíria, y Dionís Çessé, síndich de la vila de Alpuente, han servit a vostra magestat en les presents Corts y han tengut veu en lo estament real per dites viles y ha molts anys que són notaris y persones benemèrites. Per ço, lo dit bras supplica a vostra magestat los faça mercé en remuneració dels dits treballs y de crear-los notaris de la ciutat y regne de València, donant-los lo poder per a que *ex nunc* puxen rebre en dita ciutat tots y qualsevols actes axí judicials com extra judicials de la pròpria manera que los notaris de València solen y poden rebre manant que a instància de aquells o de cascú de aquells lo justícia civil de la present ciutat els reba lo jurament acostumat ab la qual solemnitat sens altra alguna tinga efecte dita creació, no obstant qualsevols fur, actes de cort, privilegis, pragmàtiques, ordinacions y sentències lo contrari disponents. Y axí mateix se servixca vostra magestat nomenar a Joan Ferrando, síndich de la vila de Borriana, lo qual també ha tengut veu en lo estament real per dita vila y ha servit a vostra magestat en notari públich de la ciutat y regne de València.

Item, provehexen y delliberen per quant Joseph Frància, Joseph Climent Felices y Marco Fernandes, officials del secretari del bras real, y Joseph Osca, Joseph Redó, March Calatayud, Antoni Miquel, Domingo Salvador y Policrino Miravet, Vicent Moranco, Joseph Bruno Garriga y Geroni Guerau, ajudants de aquells, han treballat y assistit des de el principi que es començaren les Corts fins lo dia de hui treballant en dit bras contínuament continuant les delliberacions, actes de cort, furs, contrafurs, memorials, ordinacions y tot lo demés que és estat convenient fer, no escusant treball, acudint ab molta puntualitat al despaig de aquell, asistint de dia y de nit a ores molt extraordinàries no reparant al dany de sa salut per a acudir ab molta puntualitat y cuydado, y sia a rahó conforme que dits treballs sien remunerats y satisfets. Per ço, lo dit bras supplica a vostra magestat que tots los dessús dits sien nomenats notaris de València donant-los facultat per a que puguen rebre en dita ciutat y regne tots y qualsevols actes aixó judicials com extrajudicials de la pròpia manera que los notaris que huy són de dita ciutat de València solen y poden rebre, manant que la primera creació fahedora sien creats en la conformitat que en altres Corts se ha acostumat.

||163 [Marge esquerre] Concorda en los infrascrits cent y vint-hu notaris. Leonart Esteve, secretari [rúbrica].

A.
Agustí Ballester de València.
Andreu Requena.
Andreu de Aras de Xèrica.
Alexandre Ynglada de València.
Andreu Miquel de València.
Antoni Marco de Segorb.
Antoni Moron de València.
Antoni Juan Truchillo.
Agustí Valls de Alcoy.
Alexandre Ripoll de València.
B.
Basilio Aguilar de València.
Batiste Boyer de Alacant.
Berthomeu Roig de Oriola.
Berthomeu Mayques de Bocayrent.
Batiste Pla de València.
Boliciano Ram de Montoro.
||163v C.
Christòfol Sarinyena de València.
Costànsio Costa de València.
Carlos Costa.
D.
Diego Mira de Sexona menor.
Diego Porta de Vila-Real.
Domingo Pérez.
Diego Aras Ruvio de Sogorb.
E.
Ernando Veo de València.
Esteve Avellaneda.
F.
Francés Juan Mira menor de Sexona.
Francés Gisbert de Carcaixent.
Francés Botella de Oriola.
Francés Felip de Oriola.
Francés Aguilar de València.

Francés Folques de Cullera.
Francés Calp de la Vilanova de Castelló.
Francés Martínez de la Raga, Alpuente.
Francés Ferrer de València.
Feminano Martí.
Francés Inglada de València.
Francés Pastor de València.
Francés Làzer Jusep menor.
Fernando de Castro de València.
Francés Juan Sunyer de Xàtiva.
Fortunato Anyon de València.
G.
Gaspar Sanz de Scota de Xàtiva.
Gerony Guerau de Xàtiva.
Gaspar Micó de Xàtiva.
Gerony Palau de Alzira.
Grabiel Facun notari de Pan[íscola], que à molts anys que serveix dita escrivania.
Ginés de Yta de Oriola.
Gaspar Ávila de Capdet.
Grisòstomo Ayz de Alcoy.
Gerònimo Picó de Sexona.
Gerony Carbonell de Sexona.
164r J.
Jusep Gil Xèrica.
Juan Gran de València.
Jusep Conca de València.
Jusep Tallada de Xàtiva.
Jusep Miquel de Xàtiva.
Juan Grau de Xàtiva.
Jusep Scrivà de Vila-Real.
Jusep Garcia de València.
Juan Battiste Gavaldà de València.
Jusep Boya de Alacant.
Jacinto Requena.
Juan Sanz de Biar.
Jusep Ordínoz de València.
Jaume Armengol de Carcaixent.
Julià Cantero de Alpuente.
Juan Battiste Sànchiz de Capdet.

Juan Battiste Sedrelles.
Joachim Bernabeu.
Jordi Yvànyez de València.
Jusep Montes.
Juan Durà de València.
Jucep Mollà de Valero.
Jusep Franch.
Jaume Ortí.
Juan Bort.
Juan Spinós de Alcoy.
Juan Yvànyez de Sexona.
Jusep Romeu de València.
Juan Gerony Castillo menor.
Juan Carròs de Carcaxent.
Juan Franco de la Vilanova de Castelló.
L.
Lorenç Lanuça de Ontinent.
Luys Pastor.
M.
Macedoni Vitòria, notari de València.
Martí Aynat de la Font d'En Carroz.
Miquel Barber de Ontinent.
Melchior Morales de València.
Martí Talents de Carcaixent.
Miquel Gerony Borrell de València.
Miquel Ysquierdo Navarro, la vila de Vistabella.
Manuel Juste de València.
Miquel Roca de Borriana.
Martí Moliner de Alacant.
Matheu Costa.
164v N.
Nicolau Gómiz de Alzira.
O.
Onofre Salelles de València.
Onofre Urrea de València.
Onofre Calatayut de Castelló de la Vilanova.
Onorat Mayor de Alcoy.
P.
Pere Talents de Carcaixent.
Pere Juan Miquel de València.

Pere Juan Bogart de València.
Pere Antoni Company de Penàguila.
Pere Làzer Castellblanch de València.
Pere Vicent Rodríguez de València.
Pere Cerdà de La Olleria.
Pere Corbí de Ontinent.
Q.
R.
S.
T.
Tomàs Queroll del Forcall.
Tomàs Vidal de La Olleria.
V.
Vicent Mira de Sexona.
Vicent Trobat de Xàtiva.
Vicent Riquer de Morella, que à molts anys que servix la escrivania de dita vila.
Vicent Aguilar de València.
Vicent Aragó de Ontinent.
Vicent Martí.
Vicent Porta.
Vicent Andrés de la vila de Riola.

ACTE DE CORT ACORDAT PEL BRAÇ REIAL

||[165] *Item*, senyor, per quant del Patrimoni Real de vostra magestat al present està exaust y menyscabat ab los grans gastos de les guerres de Catalunya y de cada dia es va menyscabant y sia just y a rahó conforme que vostra magestat recobre les ciutat y viles que estan enagenades del Patrimoni Real possehint-les particulars senyors. Per tant, supplica dit bras real a vostra magestat sia de son real servey manar revocar ab acte de les presents Corts per nul·le lo capítol quaranta de les Corts de l'any mil cinch-cents huytanta-y-cinch y demés órdens, declaracions y provisions indeseguits en favor de don Pedro Maça y els seus contra la vila de Castalla en lo plet y causa que aquell portava y porta contra dit don Pedro y sos hereus en rahó de reduhir y tornar a la corona real de vostra magestat lo castell y vila de Castalla ab ses pertinències. Manant així mateix vostra magestat al procurador patrimonial hixca coadjuvant a dita pretenció y asistint al syndich de dita vila de Castalla per ser com és beneficiós al Real Patrimoni de vostra magestat.

CAPÍTOL SOBRE NOMENAR CONJUNT DE L'ADVOCACIA DEL CONSELL DE LA CIUTAT DE VALÈNCIA QUE EXERCEIX JOAN BAPTISTA ROIG (1 DE DESEMBRE)

||[165bis] *Item*, senyor, per quant don Joan Battiste Roig, advocat més antic de la sala y consell, à més de 24 anys que serveix dit offici ab lo salari tan tènuo de 40 sous com tenen los demés advocats ordinaris. Y en lo discurs de tant de temps à assistit ab molta puntualitat y diligènsia a tot lo que se li ha encomanat y al present està fent un treball y recopilació de totes les cosses respectants als establiments y privilegis que té la present ciutat, supplica que en remuneració de tan llarcs servicis se servixca vostra magestat concedir-li ab acte de la present cort del stament real permís y facultad de nomenar en conjunt de dita advocatia a don Francisco Roig, son fill, *exnunc* ab futura successió per estar pròxim a graduar-se de doctor y continuarà los servicis del dit son pare, dispensant en lo establiment y real lletra que prohibix dits conjuntions, com ja se ha fet en altres ocasions per vostra magestat.

Die prima decembris 1645 lo bras real.

Determinen y delliberen que·s demane a sa magestat la coniunsió de la advocasia de la present ciutat que huy té lo dit don Joan Battiste Roig en la persona de don Francisco Roig, son fill, ab pacte y condició que dita coniució y gràsia no resulte a l'efecte fins tant que dit don Francés Roig tinga obligació complida y estiga graduat en doctor en drets per universitat aprovada y haja practicat en la present ciutat lo temps que per furs del present regne està dispost y no en altra manera, ab lo dissentiment y protest donarà lo síndich Joseph Peres Roca.

ACORD SOBRE UN ALTRE ACTE DE CORT DEL BRAÇ REIAL

||[166] *Item*, per quant en lo fur 1 rúbrica *De intestatis* està dispost y ordenat que los béns dels que moren ab intestat, no tenint ascendents, ni desendents, ni parents alguns, ni marit, ni muller *respective* sien donats a piadosos llochs. E que la cort en lloch los parteixquen e devideixquen entre dits piadosos llochs, pagats primerament los deutes e les injúries restituhydes e se haja seguit moltes vegades y es segueix de ordinari que per lo vicari general e o official de causes pies han tasat y tasen cantitats extraordinàries per la ànima dels que moren ab intestat nomenant marmesors als que els pareix obligant-los a que els porten les cantitats per dit vicari general e o offical tasades distribuhint-les a son modo, lo que és en gran dany dels successors ab intestat y el desconsuelo total de aquells per no saber hahon se celebran los sufragis. Per ço, supplica a vostra magestad sia de son real servey manar decretar que de assí havant sia nomenat per lo justícia en les causes civils de la present ciutat son marmessors fent convocasió de tres parents en lo modo y forma que se acostuma en los curadors de les heretats jacents e o menors per a que aquell

se encaute de tots los béns del difunt. Y que de tota la herència tan solament se puixa pendre y tasar la dècima part ab que no exedeixca de mil lliures. Y que dita dècima part se haja de distribuhir per lo dit marmessor en soterrar y los demés sufragis li pareixerà sens que tinga obligació de donar ni entregar cosa ni cantitat alguna al dit vicari general y official de obres pies, sinó fer la diffinició en lo modo acostumat, ço és dins lo any en la cort de dit justícia y passat dit remini en la cort eclesiàstica, açò entés que si restaran fills menors del que mor ab intestat el que serà curador haja de restar y reste *ipso iure et facto* marmessor. Y així mateix si lo que mora ab intestat no deixarà fills ni descendents, ni tindrà ascendents, ni altres parents, ni muller, ni marit *respective* que pasat lo any presehint pública crida per a que pareguen parents hajen de succeir en dits béns lo Hospital General de la present ciutat y així mateix los hospitals de les ciutats, viles y llochs del present regne *respective*. Y que los administradors dels dits hospitals hajen de fer confessions de recepto en favor dels marmessors y ab aquella sien definits per los jutjes ordinaris seculars de les ciutats, viles y llochs del present regne.

||[167] (en blanc)

SUPLIQUES O CAPÍTOLS PRESENTATS PER LA CIUTAT DE VALÈNCIA PER A L'EXAMEN EN EL BRAÇ REIAL

||[168] València.

Item, per quant per furs del present regne està estatuhit y ordenat que los jutges ordinaris deuhen de conéixer de totes les causes així civils com criminals en primera instància y à succehit moltes vegades que después de haver instruhit los processos ab molt treball y cuydado lo procurador fiscal sens causa alguna à acostumat demanar evocasió de dites causes en lo tribunal de la Real Audiència, les quals se han evocat sens haver-i calitat precisa de prevenció real y altres, de lo que resulta grandíssim desconsuelo a tots los jutges ordinaris y en detriment de la jurisdicció de aquells. Per tant, lo dit braç real suplica a vostra magestat sia de son real servey provehir y manar que de huy en avant no s'avoquen a la Real Audiència les causes que·s començaran davant dels ordinaris, així civils com criminals a instància del fisch de vostra magestat ni de altra qualsevol persona, sinó que sien finides y terminades per sentència davant de aquells.

Item, per quant per diferents privilegis del present regne està dispost que la coneixensa dels amigaments y alcavotes pertanya al jutge ordinari de la present ciutat. Y de pochs anys a esta part se ha entromés la Real Audiència y tribunal del portantveus de general governador de la present ciutat en voler conéixer de semblants causes, lo que resulta en gran detriment de la jurisdicció dels ordinaris. Suplica per tant a vostra magestat dit bras real que per acte de la present cort sia manat a la Real Audiència y portantveus de general governador no s'entrometen en la coneixensa

de dites causes y guarden los privilegis sobre açò otorgats y remetre los manaments que hauran fet la Real Audiència y portantveus de general governador.

Item, per quant ab privilegi 25 del senyor rey en Martí és estat dispost y ordenat que lo justícia criminal, civil, jurats, racional, síndichs, mustaçaf y lochtinent de aquell y justícia de tre-cents sous durant dits officis no puguen ésser suspessos ni arrestats ni en altra manera impedits en lo exercici de aquells, a lo que algunes ocasions se ha contravengut per lo llochtinent y capità general de vostra magestat y altres ministres reals. Per tant supplica dit bras real que lo dit privilegi y contengut en aquell sia inviolablement observat, y que los dits justícies, jurats, ‖[169] racional y síndichs mustaçaf y lochtinents de aquells no puxen ésser impedits en dits officis, suspesos, ni arrestats durant lo temps de sos oficis, sinó és ab expressa commissió de vostra magestat de la qual haja de constar ab lletres despachades per cancilleria y no de altra manera.

Item, supplica lo dit braç real que lo capítol 10 del real privilegi del Pastim General perpetuo concedit a la ciutat de València en què es concedí que los verguers dels jurats, cap de guaytes del justícia criminal y demés officials y ministres de dita ciutat puguen portar escopetes de pedra com les porten los alguazils exercint sos officis sia confermat per acte de la present cort.

Item, senyor, attés que Joseph Eximeno posehix los officis de escrivà major de la sala y dels jurats y concell de la ciutat de València e de la fàbrica de la Llonja Nova y de l'Estudi General de la dita ciutat e lo de l'alcayt de dita sala, los quals officis ha pus de cent sexanta-huit anys que·ls han regit y posehit contínuament los asendents del dit Joseph Eximeno. Per ço que primerament fonch nomenat en dit offici per los dits jurats a 28 de juny 1477 Jaume Eximeno, al qual fonch nomenat per conjunt Gaspar Eximeno, fill de aquell, a 27 de nohembre 1488 en virtut de una lletra real data en Tordecillas a 9 de nohembre de dit any en favor de dit Gaspar Eximeno, lo qual feu també molts servicis a vostra magestat en les entrades de la guerra de Granada ab son cavall y armes. Y aprés succehí a dit Gaspar Eximeno en dits officis Jaume Eximeno, son germà, segons consta ab acte de conjuncció feta a 19 de abril 1502 per dits jurats en virtut de una lletra real dada en Sevilla a 20 de febrer dit any. Y aprés al dit Jaume Eximeno succehí Jaume Benet Eximeno, son nebot, ab acte de conjuncció feta per dits jurats a 3 de agost 1529 en virtut de una real lletra dada en Barcelona en 24 de juliol del matex any. Y aprés al dit Jaume Benet Eximeno succehí Miguel Geroni Eximeno, son germà, ab acte de coniuncció feta per dits ‖[170] jurats en 13 de agost 1539 en virtut de una real lletra dada en Monçó a 16 de nohembre 1537. Y aprés a dit Miquel Geroni Eximeno succehí Francés Eximeno, son fill, ab acte de conjuncció feta per dits jurats a 11 de abril 1551. Y aprés al dit Francés Balthasar Eximeno succehí Francés Geroni Eximeno, son fill, ab acte de coniuncció feta per dits jurats a 11 de març 1586 y aprés al dit Francés Geroni Eximeno ha succeït lo dit Joseph Eximeno, qui al present rig dit offici. Y ultimament lo dit Joseph Eximeno té per conjunt a Fèlix Benet

Eximeno, son fill, nomenat per dits jurats ab acte de conjuncció fet en 26 de mare 1638 y confermada per lo Concell General de dita ciutat en 13 de abril dit any. Y considerats tan antichs servicis, y la integritat, y fidelitat tan notòria ab que dits Eximenos sempre han procehit, mereix molta remuneració. Supplica per ço a vostra magestat lo dit braç real sia servit de lloar, ratificar y confermar la nominació del dit Fèlix Benet Eximeno en conjunt en lo dit offici e officis del dit Joseph Eximeno, son pare, y donar-li facultat per a rebre tots los actes concernents a dit offici arribant a tenir cumplida edat de vint-y-cinch anys. Y així mateix concedir y dar facultat per a que en cas que dit offici reste *solide* en cap del dit Joseph Eximeno o del dit son conjunt per premoriència o renunciació de l'altre puga aquell en qui lo dit offici o officis restarà *solide* dispondre en ell en una vida com sia de fill, net, nebot o altre parent y no estrany, no obstant qualsevols pragmàtiques, furs, establiments, constitucions y lletres reals disponents lo contrari en les quals per a este effecte sia per vostra magestat dispensat.

Item, per quant Benet Molins, qui guarda la porta dels jurats de dita ciutat, ha pus de huitanta anys que son pare y agüelo han ||[171] servit dit offici, los quals servicis merexen remuneració. Per ço lo dit braç suplica a vostra magestat sia de son real servey manar dispensar en la real lletra de l'any de 20 de maig 1612, que dispon que los jurats de dita ciutat no puguen fer conjunt en dit ofici, per a que, no obstant dita real carta, puguen nomenar en conjunt del dit offici a un fill de aquell o parent.

Item, per quant los verguers dels jurats de la ciutat de València no tenen més de 115 lliures de salari ab càrrech de fer-se robes, y als conjunts de dits verguers a demés de sos salaris conforme reals òrdens de vostra magestat de tres a tres anys se'ls acostumen donar dites robes. Per ço lo dit bras suplica a vostra magestat sia de son real servey manar dispensar en qualsevols lletres reals, establiments y ordinacions que disponguen que a dits verguers no se'ls donen dites robes per a que de tres a tres anys se'ls donen com se acostumen donar als conjunts de dits verguers.

Item, per quant lo rey nostre senyor ab sa real letra de 5 de març 1619, dirigida als justícia y jurats y Concell General de la ciutat de Sogorp, concedí al Consell General particular y a les persones que tractarien de la reducció de aquella a la corona real sa protecció, amparo y salvaguàrdia real per a no poder ser molestats inquietats ni perseguits per lo duch de Cardona ni per sos ministres y officials. Y expresament dispon en dita real carta que se haja de proseguir lo plet de dita reducció fins sentència difinitiva. Y sia just y a raó conforme que los reals mandatos se posen en execució, y més tractan-se de l'interés del real patrimoni que necessàriament se ha de seguir a dita reducció. Per ço, suplica lo dit braç real a vostra magestat sia de son real servey manar guardar tot lo contengut en dita real lletra, concedint en quant menester sia de nou la dita protecció y salvaguarda real a dit Consell y persones que entrevindran en dit plet, tenint per bé y manant que aquell se proseguixca y que lo procurador patrimonial ixca a la deffensa de dita causa.

||[172] València.

Item, senyor, per quant la experiència en lo discurs del temps demostra en lo discurs del temps que lo que en algú pareix convenient, després no ho és, y açò en particular se ha experimentat en lo escrivà y secretari de la Diputació, perquè com que aquell, quant recau en persona benemèrita, intel·ligent, fel y cuydadosa, tinga y rixga lo dit offici per tots los dies de sa vida, perquè los papers y negocis de dita casa de la Generalitat són molts y de gran calitat e importància. Y que si lo escrivà és temporal no pot estar fet senyor d'ells com lo perpètuo, per quant lo temporal comença a saber de aquells acaba ya lo temps, y el que entra de nou està ignorant de tot, de què és forçós seguir-se inconvenients y perjuhins considerables y coneguts. Y que per esta rahó es regoneix y experimenta que semblants officis solen ser perpètuos com aqueste ho era ans del fur 97 de les Corts de l'any 1604 confermat en lo 158 de les de l'any 1626, y de present ho és lo secretari del regne dels tres estaments y ho és estat sempre, y molts altres, y ab la intel·ligència de aquells, clarícia y notícia que donen se acudeix bé y degudament als diputats y demés officials temporals que governen la cosa pública. Y que totes les dites parts coneguda y notòriament concorren en la persona de Vicent Gaçull, qui ha nou anys que servix lo dit offici de escrivà y secretari de la Diputació y Generalitat ab tanta satisfacció, puntualitat y cuydado com és notori a tots, en tal manera que és conveniència y benefici conegut de la dita casa per a que aquell per tots los dies de sa vida continue y tinga lo dit offici. Per ço, *et alias*, los dits dos braços ecclesiàstich y real suppliquen sia servit manar provehir que lo dit Vicent Gaçull, no obstant la disposició de dits furs ni altra qualsevol cosa en contrari, servixca, tinga, goze lo dit offici per tots los dies de sa vida del mateix modo y manera que al present ho té, exerceix, fruïx y goza en dita conformitat.

Item, per quant Roch Sànchez, porter de l'estament y bras ecclessiàstich; Thomàs Pirela y Diego Castanyeda, porters de l'estrènuo bras militar, y Batiste Saura, porter de l'estament y bras real, per si y per sos antecessors, ha molts anys que respectivament servixen los dits officis ab la puntualitat, vigilància y cuydado que és notori així per temps de Corts com en altre temps, los quals contínuos servicis és bé sien remunerats. Per ço, los dits dos braços ecclesiàstich y real suppliquen a vostra magestat sia son real servey fer mercé y gràcia a cada hú dels desús dits *respective* per a que puixen dispondre dels dits sos officis per una vida en hú de sos fills, gendres o parents *ad libitum*, no obstant qualsevol fur pragmàtica y disposició de justícia disponents lo contrari.

Item, per la molta devoció que en la present ciutat y regne, y fora d'ell, se té a Nostra <Senyora> dels Desemparats, y per los justs empleos que aquella confraria fa en obres de misericòrdia, són estats vostra magestat y sos predecessors servits de concedir a dita confradia molts reals privilegis. Y entre altres en lo fur 60 de les Corts de l'any 1626 se li concedí permís y facultat per a poder fer almoyna per lo present regne, per a dita confraria de Nostra Senyora dels Desemparats y que puixa

tenir baciners y plegadors com ||[173] en altres devocions e invocacions forasteres. Supplica per tant a vostra magestat sia servit manar confermar tots los privilegis concedits y otorgats per vostra magestat y sos predecesors en favor de dita confraria.

Item, per quant la ciutat de València en lo any 1408 poseheix la Vall de Jèrica, Sinarques, Suexa, Dominyo y altres llochs situats en dita vall, los quals ab acte rebut per lo *tunc* escrivà de la sala en dit any concanvià dits llochs ab lo sereníssim rey en Martí per la baronia del Puig de Cebolla ab tots los drets y preheminències y ab sa jurisdicció alta y baixa, mer y mixt imperi, y la jurisdicció criminal de Altura y les Alcubles. E com, senyor, de alguns anys a esta part algus ministres reals se hajen intrús en la jurisdicció criminal que és pròpia de la dita ciutat que donà per ella cosa tan preciosa. Per ço, lo dit braç supplica a vostra magestat sia de son real servey manar que dit acte de concanvi y tot lo contengut en aquell sia observat al peu de la lletra y que lo lloctinent de vostra magestat y ministres reals no se entrometen en dita jurisdicció per ser privativament de dita ciutat.

Item, per quant lo Espital General de dita ciutat de Oriola pateix molta necessitat ocasionada dels molts soldats malats que són estats en aquell. Per ço, lo dit braç suplica a vostra magestat sia de son real servey manar fer mercé a dit hospital de una milícia y noblea, per a que ab aquella puga acudir a remediar part de ses necessitats.

Item, per quant la pena imposada als que contravenen als estatuts de les aygües se ha diminuït a 5 lliures als vehins de la ciutat de Oriola. Per ço lo dit braç supplica a vostra magestat sia de son real servey manar que lo mateix se observe als vehins y habitadors de la vila de Callosa.

Item, lo dit braç supplica a vostra magestat sia de son real servey manar confermar tots los reals privilegis concedits en favor de Nostra Senyora de la Mercé y redempció de catius christians.

Die.

Tots los dessús dits *ut supra etcetera*. Delliberen que·s supplique a sa magestat que per quant Carlos Lleonart Esteve, fill de Jacynto Lleonart Esteve, secretari de l'estament ecclesiàstich; Cosme Blanch; Francisco Sànchez; Geroni Boades; Andreu Puig; Christòfol Çamora; Lluís Montaner; Bruno Jover; Pere Estany; Joachim Ribera alias Real; Vicent Lloris; Antoni Ferrer; Joan Batiste Queyto; Christòfol Navarro y Casiano Gil han assistit y treballat en dit bras y estament ecclesiàstich continuant los acte de cort, furs, memorials, *etcetera*. Per ço tots los dessús dits venen bé que·s supplique a sa magestat sien creats notaris de València en lo modo y forma contengut en la delliberació feta per lo dit estament ecclesiàstich en 27 de nohembre propassat ||[174] y que així mateix es supplique a sa magestat sien nomenats en notaris de València Pere Joan Miquel, notari; Antoni Moron; Lluís Pastor; Martí Hernandes; Joseph Rocafull; Nicolau Fornís; Jaume Roxas y Llorens Rosell continuats al peu de dit acte.

DELIBERACIÓ DEL BRAÇ REIAL A 2 DE DESEMBRE

||[175] *Die 2 decembris anni 1645.*

Miser Joseph Menor, syndich de Xàtiva; Andreu March Alcanyiz, síndich de Oriola; miser Pere Joan de Pere, síndich de Alacant; doctor Joseph Querol, syndich de Morella; Diego Pujalt, síndich de Alzira; miser Juan Giner de Palau, syndich de Castelló de la Plana; Francés Sanchot, síndich de la vila de Vila-Real; Vicent Cubells, syndich de Ontinyent; Vicent Margarit, syndich de Alcoy; Blay Armengol, syndich de Cullera; Diego de Aguirre, syndich de Llíria; Sebastià Molina, syndich de Biar; Miquel Puerto de Geroni, syndich de Bocayrent, y per aquell Vicent Margarit, son substitut; Macià Cardona, syndich de Paníscola; Dionís Sessé, síndich de Alpuente; Jaume Doménech, síndich de Penàguila; Francés Joan Mira, syndich de Xixona; Joan Geroni Castillo, síndich de Xèrica; Jaume Linares, síndich de la Vila Joyosa; Joan Batiste Dies, síndich de Capdet; Miquel Joan Riquer, síndich de Corbera; Francés Ximénez, síndich de Ademús; Guillem Esparça, síndich de Castellfaví; Augustí Morantí, syndich de la Vilanova de Castelló; Miquel Vidal, síndich de La Olleria; micer Jaume Garrigues, syndich de Carcaxent, y Antoni Almúnia, syndich de Benigànim.

Tots los dessús dits ajustats *ut supra*, atés que en lo dia de ahyr se feu nominasió de Gaspar Joan Çapata, síndich de València, y Vicent Cubelles, síndich de la vila de Ontinyent, en elets per al repartiment de les deu-mília lliures dels que han assistit y treballat en les presents Corts y que per dit efecte sempre se ha acostumat nomenar quatre elets, ab lo present se requerí per los desús dits Çapata y Cubelles per al dit efecte de fer lo repartiment de dites deu-mília lliures al doctor micer Jaume Giner de Palau, síndic de Castelló de la Plana, y a Vicent Margarit, síndic de la vila de Alcoy, e per part de Gaspar Joan Çapata, altre dels síndichs de la present ciutat, se requerí a mi, lo notari infrascrit, que en manera alguna se rebés dit acte per quant dita nominasió y determinació era nul·la per faltar en ella los vots de la ciutat que han fet y fan mig estament *ab urbe condita* y que així per a en cas que·s rebés dit acte dissentia, contradia y protestava contra los desús dits síndichs de nul·litats de actes *et de omnibus sibi licitis et permissis protestari*. Requerint per a en cas que·s rebés acte de lo desús dit fos ab inserta del present protest dissentiment sens que en manera alguna se podés donar copia de aquell sens inserta del present. Yo, dit Sixto Godes, notari, en loch y per lo scrivà y secretari del present estament rebé lo desús dit modo *supradicto die, mense et anno prefixis*.

Presents foren per testimonis Marco Fernàndez y Joseph Fransia, escrivents, habitants de València.

||[176] (en blanc)

ACORD DEL BRAÇ REIAL PERQUÈ ES SUPLIQUEN MITJANÇANT FURS MERCÉS PER A DON NUNO PARDO DE LA CASTA. 2 DE DESEMBRE

||[177] *Die .II. mensis desembris anni a nativitate Domini .MDCXXXXV.*

Tots los desús dits, representants lo dit bras real, ajustats *ut supra*, unànimes y concordes *et nemine discrepante*, attesa la calitat de la persona de don Nuno Pardo de la Casta e los grans e importants servisis per aquells fets a vostra magestat axí en Itàlia, Flandes com Catalunya, y que al present es presoner en Frància havent sustentat grans treballs y rebut diverses ferides de què vostra magestat té explícita notícia, proveheixen, delliberen y determinen que per part del dit bras real juntament ab los demés brasos ecclesiàstich y militar supplique a sa magestat sia de son real servey que per los mèrits y camins que seran de sa real voluntat y gust aplicar tinga libertat lo dit don Nunyo Pardo de la Casta y fer-li les honrres y merçés que sa magestat acostuma fer als que tan de veres com aquell lo han servit.

ACORD DEL BRAÇ PER A SUPLICAR QUE ELS LABORANTS EN LES CORTS SIGUEN NOMENATS NOTARIS. 3 DE DESEMBRE

Die tertio decembris anni .MDCXXXXV.

Tots los dessús dits ajustats *ut supra, etcetera*. Attés que les persones de Vicent Mei, Joseph Vidal, Joseph Navarro, Genís de la Calva, Joan Duran, Francés Ferràndiz, Gregorio Marco, Matheu Bonastre, Thomàs Ginart, Antonio Herrera, Francés Palau, Joseph Mey, Florencio Palacios y Miquel Navarro han assistit en les presents Corts de dia y de nit y treballant en aquelles en lo dit bras militar continuant les deliberacions, actes de cort, furs, memorials y tot lo demés que és estat convenient fer no perdonant treball algú ab molta puntualitat y cuydado a tots los despaigs de aquell. Per ço, proveheixen, delliberen y determinen que·s suplique a sa magestat juntament ab los altres braços ecclesiàstich y real que tots los dessús dits treballants de l'estament militar sien nomenats y creats notaris de València com sempre se ha acostumat fer, derogant en quant menester sia qualsevol fur o furs lo contrari disponents per a este cas tan solament.

ACORDS DEL BRAÇ REIAL SOBRE CAPÍTOLS QUE S'HAN DE PROPOSAR ALS ALTRES ESTAMENTS

||[178] *Die secunda dezembris anni a nativitate Domini .MDCXXXXV.*

Tots los desús dits *ut supra* ajustats lo dit braç real representant concordantment *et nemine discrepante* proveheixen, delliberen y determinen que, per part del dit braç juntament ab los altres braços y sens ells, se suplique a sa magestat sia servit

provehir decretar que totes les robes forasteres se hajen de vendre en la forma que venen al regne sens que·s puguen tenyir ni mudar de espècia, y que dites robes ans de vendre's sien visurades conforme establiments de la ciutat per lo mostassaf de ella y los officials de dit offici per a que d'esta manera se asegure que sien de la calitat que deuen ser y no haja engany.

Item, per quant los predecesors de vostra magestat ab diferents reals privilegis concedits per los sereníssims reys de Aragó se à concedit als cirurgians de la present ciutat el poder-se juntar en forma de colegi y trastechar y resoldre los llurs afers tocants a l'art de cirurgia sens assistència de oficial real y poder fer capítols *inter suos* conforme la ocurrència del temps pareixerien convenients per a que les que estudien dita art estiguesen més hàbils al temps de conferir-los lo magisteri. Y la magestat del rey nostre senyor Phelip, pare de vostra magestat, ab son real privilegi *dato* en Madrit a 14 de dehembre de l'any 1600 los concedí, autorizà y decretà molts y diferents capítols, y entre altres sobre el modo que se havien de matricular los que entrasen a estudiar dita art del temps que havien de practicar los que havien de ser promoguts a mestres de la ciutat de València, los quals inconcussament se han observat y guardat fins tant que de pochs anys a esta part vostra magestat és estat servit dispensar a instànsia de algunes persones particulars en los capítols que tracten de la pràctica y anys en aquell prefingits, lo que ha ocasionat a que molts confiant de dita dispensa no practiquen lo temps que·s necessari per a habilitar-se en dita art. Per ço, lo dit braç real suplica a vostra magestat sia de son real servey no concedir dispenses algunes per al magisteri de cirurgia de València.

Item, suplica dit braç real sia merçé de vostra magestat concedir la facultat a dit colegi per a que los capítols que tenen decretats així per vostra magestat, Real Audiència, portantveus de general governador y precent ciutat puxen reduir a d'aquells qui pareixerà més convenients per als que predicaran dita art de cirurgia se fasan més hàbils.

Redacció d'uns actes de cort dels braços militar i reial sobre els peraires i embargaments a francesos. 2 de desembre

||[179r] *Die 2 decembris 1645.*

Item, senyor, per quant lo offici de perayres de la present ciutat com és notori en anys passats és estat hu dels oficis més luyts de la present ciutat y per rahó dels abacos de lana molts altres oficis viuen ab lo que aquells los donaven a treballar y en totes les ocasions del servici de vostra magestat han acudit com a fels y leals vassalls. Y huy en dia estan carregats de deutes ocasionats de les moltes robes de llana forasteres que entren de regnes estranys sens estar ab ordes conforme art en notable perjuhy del bé comú y particulars que se les compren y sia just prevenir dits danys.

Per tant los dits brasos militar y real supliquen a vostra magestat sia de son real servey provehyr y manar per acte de la present cort que totes les robes forasteres de texits de lana se hajen de vendre en la forma que venen sens que es puguen tenyir ni mudar de spècie, y que dites robes ans de vindre se hajen de visurar conforme establiments de la present ciutat per lo mustasaff de dita ciutat y per los visadors de dit offici de perayres per a que d'este modo se asegure que sien de la calitat que deuen ser y no haja engany en aquelles.

Dicto die.

Item, senyor, per quant se ha experimentat en la present ciutat y regne de València que, des de lo any 1635 en què manà vostra magestat publicar los enbargos generals de béns de francesos que habiten en lo present regne, totes les robes que de llavors ensà se han portat del regne de Frànsia es troben estar adulterades així en la amplària com en lo conte dels fils que han de tenir y altres calitats y es venen a molts grans y excessius preus hui y encara els muden los noms a les teles y texit que porten, lo que resulta en gran dany dels vehins y habitadors de la present ciutat y la sua contribució. Per ço los dits braços militar y real supliquen a vostra magestat sia de son real servey manar provehir que les robes que·s porten de llenseria dels regnes de Frànsia y altres parts a la present ciutat no puxen ser venudes en ella ni en sa contribució que primerament no sien visades y visurades per lo mostassaf de la present ciutat y per los vehedors que nomenarà lo ofici de texidors de lli cascun any per a dit efecte per a que vesquen los fraus y dols que y ha en dites robes.

Testes Frànsia y Ferràndiz.

Reunió de 3 de desembre sobre la modificació de la condició del servici de no allotjar soldats

||[180] *Die tertia decembris anni .MDCXXXXV.*

Tots los desús dits, ajustats en la major part de aquells representant lo bras real provehixen, determinen y delliberen que havent-ze votat lo servici que sa magestat demanava en respecte dels alojaments en dit estament la major par acordà y delliberà que estant fet lo servici de sa magestat dels 1.200 hòmens ab condició que no puxen haver alojaments en lo present regne, ajustats a ses consències diuhen que no·s poden apartar de dita determinació. Y que en respecte de alojaments no poden tractar de aquells per faltar-los lo consentiment y poder de ses universitats y per a suplir dit defecte le suplica a sa magestat mane embiar una real carta a cascuna de les universitats per a que cascuna de les dites ciutats y viles determinen lo que resolen sia de son real servici y que·s per cert que o faltarà una al servici de sa magestat com a fels y leals vassalls, puix en lo any propasat ab sols un orde de son capità general en lo present regne se consedí y effectuà lo alojament supplicant així mateix per a dit ||[180v] cas se despachen les dites cartes reals sia ab exempció de ciutat,

vila, ni loch y en particular lo capítol de l'alojament ni persones eclesiàstiques ni encara dispensant e anul·lant en quant menester sia qualsevol disposició que faça en contrari y per a en cas que es agueren lo alojament de observar los furs en respecte de lo que se'ls ha de donar als soldats com és sal, vinagre, cavalleriza y cuberta.

Et succesive los síndichs de la ciutat de València, el síndich de Xàtiva, el síndich de Oriola, el síndich de Alacant, el síndich de Morella, el síndich de Peníscola, el síndich de Vila Joyosa, el síndich de Carcaixent, el síndich de Cullera, el síndich de La Olleria y el síndich de Líria dixeren y respongueren que discentien de la delliberació dessús dita. Per quant no es tractarà de nou servici de aloixaments de nova cavalleria, sinó de la deliberació del capítol ab que trata del aloxament pasat, la delliberació de l'aloxament dels 1.200 per sis campanyes. Y així que no era substituint lo dix que no tindrien poder per a fer la dita concesió y exceptant dit cap no es fa nou capítol, sinó que·s delliberà lo con-‖[181r]cedit y lo ànim que se tingué al temps que posà dit cap no fonch [evitar] aloixament en lo present regne en cas de urgent necessitat perquè este cas de sa naturalesa està excluÿt en dit cap per ser deffensa pròpia y concurrència de [necessitat del] regne y així es deuen de conformar ab la delliberació del braç militar com ab la present se conformen ab les calitats següents:

La primera, que pues dit aloxament à de ser en benefici de tot los que asisten en este regne se ha de repartir entre tots igualment y sens exclusió de ninguna de les ciutat y viles del regne ni de persones militars ni que gozen de dit privilegi ni altra alguna de qualsevol condició que sia.

La segona, que es suplique a sa magestat per a major seguretat de conciència intercedexca ab Sa Santetat per a que los ecclesiàstichs tinguen aloixament en aquella part y que no els tocarà respectiva. Y si acàs, lo que Déu no permeta, se anticipàs esta necessitat urgent ans de obtenir dita concessió de Sa Santedat los ordinaris ecclesiàstich del present regne respectivament en ses diòcessi concedisquen facultat per a que en la ‖[181v] que resolga si à fet la gràsia de Sa Sanctedat tingan també altra amb les persones eclesiàstiques per a que en açò no·s grava en dit cas la immunitat ecclesiàstica y per a que s'eviten los litigis que·s poden evitar sobre la intel·ligència de alguns furs y privilegis. Y donant exempció a les ciutats y viles, persones militars d'este regne de no tenir aloixaments que·s suplique a sa magestat per los estaments que dites excemcions en dit cas de urgent necessitat per ser benefici del present regne decretant-ho en esta forma, tot lo qual es da ab ànimo de ajudar a les ciutats y viles del regne per lo molts servicis que àn fet y de nou àn concedit y que la present delliberació no·s puga extendre ni traure en altre cas que el desús dit més que de urgent necessitat. *De quibus etcetera.* Protestant de qualsevols danys, menyscaptes que es puguen seguir al present regne contra los síndichs de les viles que àn sentit encontra y contradient lo braç real e o la major part dihuen que no substituheix en fet ni dret lo al·legat en aquell per los desús dits síndichs ‖[182r] de les dessús dites ciutats y viles. Per ço que dits síndichs no tenen poder per a concedir alojament en

lo present regne y, per consegüent, aquell és defectuós per a poder protestar com també perquè tot lo dessús dit bras e o la major part de aquells y en particular los desús dits protestants concediren lo servici dels 1.200 a sa magestat ab condició que no s'aloxàs lo exèrcit en lo present regne, y havent-se delliberat en la desús dita conformitat y rebut acte no·s deuhen ni poden apartar de la delliberació condicional. Per lo qual la major part de dit bras real diu que contraprotesta contra les dessús dites ciutats y viles de tots los danys perjuhins y menyscaptes que lo present regne li alcançaran. Volent *etcetera*. *Requirentes etcetera*.

ACORD DE 3 DE DESEMBRE PER A SUPLICAR QUE ALGUNS SÍNDICS DE VILES FOREN NOMENATS NOTARIS DE VALÈNCIA

||[183] *Die tertia dezembris anni a nativitate Domini .MDCXXXXV.*

Tots los dessús dits representants lo bras real ajustats *ut supra*. Attés que Francés Juan Mira, notari, síndich de la vila de Sexona; Joan Gerony Castillo, notari, síndich de la vila de Xèrica; Juan Ferrando, notari, síndich de la vila de Borriana, y Dionís Sessé, notari, síndich de la vila de Alpuente, y Diego de Aguirre, notari, síndich de la vila de Líria, àn servit a vostra magestat en les presents Corts tenint veu en lo estament real per dites viles y ha molts anys que són notaris persones fidedignes y benemèrites. Per ço lo dit braç supplica a vostra magestat els faça mercé en remuneració dels dits treballs de crear-los notaris de la ciutat y regne de València, donant-los lo poder per a que *exnunc* puxen rebre en dita ciutat tots y qualsevols actes així judicials com extra judicials de la pròpria manera que los notaris de València solen y poden rebre, manant que a instància de aquells y de qualsevol de aquells lo justícia civil de la present ciutat els reba lo jurament en la forma acostumada ab la qual solemnitat y sens altra alguna tinga efecte dita creació, no obstant qualsevols furs actes de cort, privilegi, pragmàtiques, ordinacions y sentències lo contrari disponents.

Item, proveheixen y delliberen per quant Diego Mira; Joan Gerony Castillo, de Xèrica, menor; Macedonio Vitòria, de València; Gerony Palau, de Alzira; Diego Porta Francos Poysbert, de Carcaixent; Agustí Ballester, de Sexona; Julià Cantero de Alpuente; Llorenç Llansa, de València; Miquel Roca, de Borriana; Jucep Conca, de València; Miquel Gerony Borrell, de Capdet; Miquel Barber, de Ontinent; Francés Ferrer, fill de Pere Joan Jucep Montes, de València; Pere Talens, notari de Carcaixent; Vicent Mira, de Sexona; Francés Calp, Vilanova de Castelló; Pere Làzaro, de València; Christòfol Sarinena, de València; Antoni Marco, de Sogorb; Domingo Pérez, de Ademús; Pere Antoni Company, de Penàguila; Jaume Ortí, de València; Jucep Mas, de València; Estheve Yvànez; Juan Bort, fill de Roch, supplica a vostra magestat sien nomenats en la mateixa conformitat y conforme furs y privilegis del present regne.

ACORD DEL BRAÇ ECLESIÀSTIC QUE ALS LABORANTS DE LES CORTS SE'LS PAGUEN 8.000 LLIURES

||[184] [Marge esquerre] Determinació del bras ecclesiàstich 8.000 lliures.

Die .II. mensis decembris anni a nativitate Domini .MDCXXXXV.

Tots los desús dits lo dit bras y estament ecclesiàstich representats unànimes y concordes *et nemine discrepante* proveheixen, delliberen y determinen juntament ab los altres braços militar y real que senyalen per a pagar a tots los laborants en les presents Corts huyt-mília liures moneda reals de València de les quals se paguen a cascú de dits laborants *respective* lo que se'ls deurà.

ACORD A 2 DE DESEMBRE SOBRE LA MERCÉ QUE DEMANA JOAN BAPTISTA SAURA, PORTER DE L'ESTAMENT REIAL

||[184bis] [Marge esquerre] Acordat a 2 de dehembre 1645.

Molt il·lustres senyors.

Joan Batiste Saura, porter ordinari del stament real, diu com millor pot que ha servit y servix en les presents Corts en dit estament ab la maça de son offici y tenint conte y cuydado de la porta, sostenint per dita rahó los treballs, males nits y desacomodos que son públics y vostres senyories molt il·lustres ho saben. Y perquè és just que se li satisfaga este treball tan gran supplica per ço per a se li faça mercé de assignar-li cinquanta lliures per rahó de dits treballs, que és lo matex que lo stament ecclesiàstich à assignat a Roch Sanchis, porter de dit stament, puix lo mateix milita en lo suplicat que en açò rebrà merced. *Et licet etcetera.*

Altissimus etcetera.

||[184tris] Molt il·lustres senyors.

Joan Batiste Saura.

Bras real.

ACORD PER A DONAR SUPORT A LA MERCÉ QUE SUPLICA L'ECLESIÀSTIC PER AL SEU PORTER

||[185] *Die secunda dezembris anni a nativitate Domini .MDCXXXXV.*

[Marge esquerre] Acordat.

Tots los desús dits *ut supra* lo dit estament y bras ecclesiàstich representants *et nemine discrepante* proveheixen, delliberen y determinen que, attés los treballs contínuos que ha sostingut Roch Sanchis, porter del dit estament ecclesiàstich, ab sa assistència en les presents Corts Generals y que és rahó y cosa justa tinguen sa deguda remuneració se li donen cinquanta liures moneda reals de València de les pecúnies de la Generalitat y que sa magestat ab sa real benignitat y clemència ho mane decretar.

ACORD PER A DONAR SUPORT A LA MERCÉ QUE DEMANA EL MILITAR PER AL SEU PORTER

||[186] [Marge esquerre] Acort dit dia per lo bras y estament real.

Die prima decembris anni a nativitate Domini .MDCXXXXV.

Tots los desús dits *ut supra* ajustats lo dit estrenu bras militar representants concordantment *et nemine discrepante*, attés y considerat que Diego Castanyeda à molts anys que servix lo offici de porter y convocador del dit bras y dels elets dels tres estaments ecclesiàstich, militar y real de la present ciutat y regne de València ab la puntualitat y cuidado que·s notori, y que en particular en les presents Corts à sustentat y sustenta treballs molt excessius y considerables per rahó de dit offici molt treballós y de gran ocupació. Per ço *et alias* tots concordantment *et nemine discrepande* proveheixen, delliberen y determinen que al dit Diego de Castanyeda li sien donades y pagades cent lliures moneda reals de València per a ajuda de costa y satisfació dels treballs que à sustentat y sustentarà en les presents Corts y conclusió de aquelles fins al dia del sólio, y que per rahó de dit offici se li consisteixca com ab lo present, juntament ab los altres estaments se li constituïx salari de vint-y-sis lliures cascun any.

REDACCIÓ D'UN CAPÍTOL EN QUÈ ES SUPLICA QUE ELS MILITARS PUGUEN EXERCIR DE NOTARI

||[187] *Item*, per quant moltes persones que gozaven de privilegi militar per a diversa fortuna àn disminuït sos patrimonis y per a haver de pasar han aplicat a la art de nottaria, y no és just que el privilegi militar de què gozan heretat de sos major per exercir una facultat tan insigne estiga suspés. Per tant, lo dit bras real supplica a vostra magestat que per acte de la present cort sia provehit y declarat que los que gosaran de privilegi militar per ser fills de persones que gozaven de dit privilegi hajen de gozar y gozen de aquell no obstant sien notaris.

NOMINACIÓ D'ELETS PER A FER AMBAIXADA AL REI PERQUÈ RESTE UN DIA MÉS A VALÈNCIA

||[188] [Marge esquerre] *Die 3 decembris 1645.* Lo estament real nomena en elets per al mateix ajust a Çapata, Mor, síndich de Alacant, síndich de Alcoy y síndich de Capdet.

Die tercio decembris anni a nativitate Domini .MDCXXXXV.

Tots los dessús dits *ut supra* ajustats, lo dit estrenu braç militar representants, concordantment *et nemine discrepante* proveheixen, delliberen y determinen que a don Vicent Aznar Pardo de la Casta; Onorat Escrivà; don Gaspar de Rocafull

y Boyl, conte de Albatera; Pedro de Valda; don Vicent de Vallterra y Blanes y Guillem Ramon Anglesola, elets nomenats per lo dit braç, ab delliberació feta per aquell rebuda per son escrivà y secretari infrascrit en dos dies del corrent mes de dehembre per a els efectes en dita delliberació, los sia donat y conferit poder per a que aquells, juntament ab lo del syndich y ab les persones per los altres braços ecclesiàstich y real del dit regne per a el matex effecte eletes e elegidores y e sens elles, acudixquen ab embaxada a sa magestat y li supliquen sia de son real servey detenir-se en la ciutat de València fins al dia de demà a les dotze ores de migorn per a que los tres braços puguen concluyr les cozes y negocis que en lo dia de hui han comensat a tractar y resoldre tocants al servisi de sa magestat y al benefici de la present ciutat y regne. Perquè en lo recado que lo compte de Puñoenrostro ha donat ab un paper escrit de la real mà de sa magestat se ha entés que la magestat no concediria al regne lo que se li supplica en lo tercer capítol de la observància dels furs, per ço donen orde a dits elets representen a sa magestat que lo regne desicha que son real ànimo reste saneat de que son intent és estat que en les causes criminals que solament se porten a instància de son regió fisc si acàs en son procehiment alguna vegada se haurà obrat contra els furs, privilegis, pragmàtiques fetes furs, usos y bones costums de dit regne se suspenga la execució d'elles fins que sa magestat sia servit decretar lo que es supplica per ser estes matèries de tal calitat que, posades una vegada en execució, resta sens reparo lo que les patix, no entenent haver comprés les causes civils y criminals ab instànsia de part privada, sinó les que son pendents de mera gràcia de sa magestat. Y també que en lo capítol 14 de la matexa observansa dels furs son real decret per a que obrat lo contrafur delimitat a que lo virey y capità general ordene lo liurar la còpia, lo que porta ab sí llargues dilacions que no se hajusten ab la brevetat ab que lo regne desicha lo remey que es supplica y que així mateix mane decretar est capítol sens esta condisió.

Acord d'unir-se a la súplica del militar sobre la mercé que demana Marc Antoni Ortí, secretari del militar i dels elets dels tres estaments

||[189] [Marge esquerre] *Die .II. mensis decembris 1645.* Lo estament real concordat *et nemine discrepante* la ajuda de costa y que u puga dispondre en la scrivania del bras militar en gendre, fills y parents asta el quart grau.

Die prima mensis decembris anni a nativitate Domini .MDCXXXXV.

Tots los desús dits *ut supra* ajustats lo dit estrenu bras militar representants. Attés y considerat que per part de Marc Antoni Ortí, escrivà y secretari del dit bras militar y dels elets dels tres estaments del present regne de València, se ha representat en la present junta la gran puntualitat, veres y fidelitat ab que se ha empleat de més de vint-y-set anys a esta part en servir a sa magestat y al regne en lo

exercici de dits oficis a imitació de son pare y avis, que serviren los dits oficis des de el any 1542 fins al de 1618 acudint a ses obligacions ab lo cel y puntualitat que és notori. Y que lo dit Marc Antoni Ortí no solament ha acudit ab la mateja puntualitat y satisfacció, però encara ell a soles ha sustentat majors treballs que tots sos antecessor per la gran multitut de negocis que de alguns anys a esta part se han tractat en los estaments. Y que essent veritat que Marc Antoni Ortí, notari, son pare y predecessors en dits oficis, per los treballs que sustentà en les Corts de l'any 1604 se li donà una ajuda de costa de 950 lliures y al dit Marc Antoni Ortí no se li donà satisfacció alguna per los treballs de les Corts de l'any 1626, essent estades aquelles més treballoses per haver durat quatre mesos y haver-se ofert en elles molta varietat de negocis molt diferents dels que es solen oferir-se y tractar-se en altres Corts, y que per rahó del dit offici de secretari del dit bras militar té salari de 40 lliures cascun any, lo qual per ser tan tènuo és molt inferior als treballs que sustenta per raó de dit ofici, y així mateix lo salari de 60 lliures que se li dona per secretari de dits elets. Per ço *et alias*, proveixen, delliberen y determinen que per los treballs sustentats per aquell en les dites Corts de l'any 1626 se li done y pague la mateixa ajuda de costa que es donà al dit son pare per les dites Corts de l'any 1604, que, com se ha dit desús, foren 950 lliures, y la mateja ajuda de costa y satisfació per los treballs que ha sustentat y va sustentant en les presents. *Item*, en quant menester sia de nou elegeixen y nomenen escrivà y secretari del dit estrenu bras militar y dels elets dels tres estaments y per quant per secretari del del bras militar solament té de salari 40 lliures cascun any ab la mateja conformitat *nemine discrepante* proveheixen que lo dit salari y lo de secretari de dits elets que és de 60 lliures tan solament li sien augmentats en la cantitat que aprés se delliberarà per raó dels molts negocis que de molts anys a esta part se tracten en los dits estaments per los quals se li ha augmentat lo treball. *Item*, per quant ha més de cent anys que servixen los dits oficis lo dit ‖[190] Marc Antoni Ortí, son pare y avis ab la desús dita satisfacció ab la desús dita unitat y concòrdia *nemine discrepante* proveheixen, delliberen y determinen que es suplique a sa magestat sia de son real servey concedir facultat al dit Marc Antoni Ortí per a poder dispondre de dits oficis en fill o fills de aquell, gendre o gendres o qualsevol altres persones que elegirà. Y que aquesta facultat se li done també en respecte lo offici de escrivà de la fàbrica nova del riu y secretaria de la ciutat. *Item*, per quant en les dites Corts de l'any 1626 los dits tres estaments supplicaren a sa magestat fos servit fer mercet a dit Marc Antoni Ortí y a Jacinto Ortí, son germà, de concedir-los privilegi de milícia per a aquell y sos descendents, y sa magestat fonc servit decretar esta petició dient que tindria consideració de aquella quant les parts acudeixen a demanar-ho, y per esta raó ha representat lo dit Marc Antoni Ortí que té intent de supplicar a sa magestat en les presents Corts que a ell y al dit son germà que li ha assistit molts anys y achudat a servir dits oficis los faça mercet de concedir-los privilegi de milícia y títol de nobles. Per ço, ab la desús dita conformitat proveheixen, delliberen y determinen que per part de dit bras, juntament

ab los altres dos, se suplique a sa magestat sia servit provehir y decretar en cas que tinga per bé concedir-los la dita mercé sia ab retenció de tots los dits oficis y renunciant a la notaria resten ab facultat tan solament de rebre los actes y delliberacions concernents y tocants a dits oficis, y només ab tal emperò que mentres serviran los de secretari de dit bras militar y elets de dits tres estaments no puguen tenir vot en lo dit bras militar y ab calitat de que lo poder servir estos oficis essent cavallers o nobles solament se puga entendre en respecte dels dits Marc Antoni Ortí, Jacinto Ortí, fills y descendents de aquells. Y per quant lo offici de escrivà de la Diputació lo ha servit persona militar y cavaller de hàbit y los de escrivans de la sala de albarans de València persones que no tenen la autoritat de notaris proveeixen no res menys que es suplique a sa magestat per part del dit bras, juntament ab lo eclesiàstic y real, que concedint-los dita mercet no resten excluits de poder servir estos oficis de escrivans de la Deputació sala y albarans de València offerint-se ocasió de concórrer a ells o qualsevol d'ells. Presents foren per testimonis a les dites coses Genís de la Calva y Gregori Marco, escrivents, habitants de València.

CAPÍTOLS PRESENTATS PER LA VILA DE MUTXAMEL PER A L'EXAMEN EN EL BRAÇ REIAL

||[191] [Marge esquerre] *Die 2 decembris anni 1645*. Acordat per lo stament real conforme les adnotacions fetes al marche de cascun.

Lo que supplica la vila de Muchamel per a que sa magestat ho mane decretar per medi y demanant-ho lo estament real és lo següent.

[Marge esquerre] Acordat.

Primo, que dita vila de Muchamel puga posar o arrendar una o més tendes en les quals y no en altres parts se aja de vendre el tabaco y ayguardent y altres drogues, llenços, robes de llana y seda de qualsevol espècie y que lo arrendament de dita tenda o tendes se aja de aplicar per a lo que li tocarà a dita vila en lo servici de estes Corts y per a lo demés que li convinga.

[Marge esquerre] Acordat.

Item, que per a la primer vacant per mort, renunciació o privació de l'offici de la escrivania de la sala de dita vila de Muchamel de l'escrivà que hui és, sia sa magestat servit fer mercé a dita vila de dita escrivania de la sala per a que dita vila la puga provehir o arrendar. Y lo que li pareixerà y lo que procehirà de l'arrendament o emoluments de dita escrivania se aplique per a l'efecte desús dit de acudir a la part del servici que li tocarà de estes Corts.

[Marge esquerre] Acordat.

Item, per quant dita vila de Muchamel és terra huberta y està a la llengua de la aygua y no té altra defença sinó la de sos vehins y habitadors, per lo qual li és forçós gastar tots los anys molts ducats en les guardes y atalayes que possa en la torre

y altres puestos per a sa defensa y guarda. Que sa magestat sia servit de fer-li mercé a la dita vida per acte de la present cort de sinquanta lliures de renda cascun any en subvenció de dits gastos, manant que la Generalitat y diputats del present regne, així com paga les demés guardes de la costa de aquell.

[Marge esquerre] Acordat.

Item, per quant lo justícia y assessor de dita vila tenen grandíssim treball en lo exercici de sos officis per ser la dita vila terra huberta y llarga en que no hi ha més de un carrer molt llarch y sols tenen de salari cada hú deu lliures, el qual no és competent. Que sa magestat los mane augmentar lo salari fins en suma de sexanta lliures a cada hú de dits justícia y assessors, les quals se hajen de pagar dels emoluments de la cort de dit justícia de la part tocant a sa magestat.

[Marge esquerre] Acordat.

Item, per quant dita vila goza de tots los privilegis de que goza la ciutat de Alacant y dita ciutat de tots los privilegis de que goza la de Oriola, la qual té privilegi de que en les execucions no es puga fer aprehenció dels instruments y animals de llauró. Y la rahó perquè es concedí a dita ciutat de Oriola milita en dita vila de Muchamel y encara és més vigent en aquella, pues tot son ser consistix en la llauró y cultura de les terres, el qual se impedix totalment ab la aprehenció que fan en les execucions que insten los acrehedors y a d'aquells se'ls seguix també notable dany com ho ha mostrat la experiència, pues per causa de dites apreensions és estada dita vila en punt de despoblar-se. Y així se ha de supplicar a sa magestat que la concessió y privilegi que té Oriola de que en ninguna execució se puga fer apreensió dels instruments y animals de llauró, se haja de observar y observe en dita vila de Muchamel de la manera que se observa en dita ciutat de Oriola.

||[192] [Marge esquerre] Acordat sens prejuhy de tercer y particularment de la ciutat de Alacant.

Item, que sa magestat mane confermar tots los privilegis, gràcies, inmunitats y franquees, que per vostra magestat y per los demés senyors reys són estats concedits y otorgats a dita vila de Muchamel.

[Marge esquerre] Acordat.

Item, que sa magestat mane reduir a tres lo número de quatre jurats que conforme lo real privilegi de erecció de vila y à en aquella. Per quant la vila de Muchamel és població chica y no és bé que en son govern y haja quatre persones ocupades.

[Marge esquerre] Acordat.

Item, que sa magestat mane decretar que ningú puga ser ensaculat en la segona bolça que primer no sia estat insaculat en la primera y que el passar-los a la segona reste a elecció del consell de dita vila.

La vila de Muchamel.

ADMISSIÓ DE LA VILA DE CALLOSA EN EL BRAÇ REIAL A 5 DE DESEMBRE

||[193] *Die quinta decembris 1645.*

Los desús dits abilitadors, constituhits en la casa de la ciutat y cambra del Consell Secret de aquella, abiliten a Miquel Cardona, síndich de la vila de Callosa, en virtut y aplicació de una real carta dada en València en 29 de nohembre propasat consta del sindicat ab acte rebut en .XI. de dit mes nohembre per Agostí Reys, notari de Callosa.

[Marge esquerre] Carta real.

El rey.

Por quanto por havérseme representado por parte del syndico de la villa de Callosa que se le pone impedimento en su habilitación para entrar en el braço real en estas Cortes por ponerse duda en las palabras de la concesión, las quales me suplica declare. Y aunque por parte de la ciudad de Orihuela se ha pretendido que tiene derecho para prohibirlo en virtud de un recurso que interpuso y que está pendiente en el Supremo de Aragón, lo qual no obsta a la dicha entrada de las Cortes.

Por tanto, por la presente declaro en quanto menester sea que mi real intención ha sido concederle la dicha entrada de Cortes y voto en ellas y que deve ser admitido como por la presente mando a quien toca se admita en su lugar toda duda, consulta, dificultad y réplica cessante. Datus en Valencia a .XXVIIII. de noviembre 1645.

Yo el rey.

Joseph de Villanueva *secretarius.*

Vidit don Christoforus Crespi regens.

REUNIÓ DEL BRAÇ REIAL A 9 DE DESEMBRE

||[194] [Marge esquerre] *Anno a nativitate Domini .MDCXXXXV. die vero intitulata nona mensis decembris.* Ajustats y congregats.

Die nona decembris 1645.

Gaspar Joan Çapata, jurat.

Gaspar Joan Çapata, comendatari de racional.

Carlos del Mor, advocat.

Matheu Moliner.

Joseph Pérez Roca, síndics de València.

Xàtiva.

Oriola.

Alacant.

Morella.

Alzira.

Castelló de la Plana.

Vila-Real.
Alcoy.
Cullera.
Llíria.
Biar.
Bocayrent.
Alpuente.
Panícola.
Penàguila.
Xèrica.
Sexona.
Vila Joyosa.
Capdet.
Corbera.
Ademús.
Castielfabí.
Vilanova de Castelló.
La Yesa.
Olleria.
Carcaxent.
Benigànim.
Callosa.

Tots los desús dits ajustats en lo Secret de la sala de la Casa de la Ciutat, unànimes y concordes *et nemine discrepante* delliberen, proveixen y determinen que revoquen la delliberasió de set dels presents en respecte que en manera alguna entenien confermar los drets de la doble tarifa, neu, naips y real de la sal, y així mateix lo acort y determinació feta en respecte de disoldre lo present estament real ab los motius y atendènsies que més llargament se continuaran.

Testes Marco y Felices.

Dicto die.

Item, tots los desús dits ajustats *etcetera*. Unànimes y concordes *et nemine discrepante*, provehixen, delliberen y determinen que confermen los drets nous de neu y naips per temps de sis anys en la conformitat y manera que estava abans de les presents Corts per a que los elets per lo present estament nomenadors, juntament ab los elets de los altres estaments nomenats o nomenadors, convertixquen los prosehit de dits drets en pagar lo sou de les guardes de les torres, atalladors y requeridors de la costa, y pagats dits salaris si sobrara alguna quantitat la puguen convertir y converteixquen en pagar una o dos companyies de a cavall o allò que bastarà de dits drets de neu y naips, y en respecte del dret del real de sal y doble tarifa no le entenien prorrogar, ans bé declaren que cessaren aquells lo dia de quatre dels correns, en què la magestat del rey nostre senyor tingué el sólio. Y la dita confermasió de

dret nou de neu y naips entenen fer y fan ab expresa protestació que per haver-se fet dita prorrogació aprés del sólio no sia tret en conseqüència ans bé hajen de restar salvos y il·lesos los drets de dit estament per a que no puga ser gravat fora Corts ||[195] *et non aliter nec alias* y ab pacte que se hajen de pasar los contes de lo que han inportat tots los dits drets de neu, naips, doble tarifa y real de la sal des de les Corts de l'any 1626 fins lo da del sólio pasat de les presents Corts.

Testes Fransia y Fernàndez.

||[196] Sabata, Moliner y Peres, València.
Alacant 23.
Castelló de la Plana 24.
Paníscola 24.
Sexona 21.
Vila Joyosa 20.
Vila-Real 18.
Borriana 18.
Oriola 12.
Cullera 12.

Item, nomenan en elets per a la costa als desús dits donant-los tot lo poder axí per als negocis y afers de la costa com per a pasar contes y demés contengut en la determinació anyadint ab poder de substituhyr.

Testes Marco Fernandes y Joseph Frància.

||[197-218] (en blanc)

DELIBERACIONS DEL BRAÇ REIAL EN LES CORTS DE 1645

||[219] Delliberasions de l'estament real de les Corts de l'any 1645.

||[220] Corts de l'any 1645.

Lo braç real ha fet la deliberasió següent.

Per quant en los furs 16 y 17 *rubrica De rerum divisione*, fur que comensa Otorgam, y lo fur 16, que comensa Donam y otorgam *sub rubrica De pasturis*, y ab los furs 2, 4, 10, 11 y 12 rúbrica *De leuda*, y ab los privilegis 8 del rey en Jaume primer, privilegis 109 y 110 *Petri secundi*, privilegi 2 *Iohannis primi*, privilegis 4 y 20 *Petri primi*, privilegi *primi Alfonsi primi*, privilegis 3 y 9 *Iacobi secundi*, privilegis 15 y 148 *Alfonsi secundi*, està dispost y ordenat que los vehins y habitadors de la present ciutat y tenint franquea de aquella sien franchs de tots drets, peatge, quema, almodinatge, passatge, pontatge, hervatge, monta, asadura, degolla y de qualsevol altres drets que dir y nomenar-se puguen, així en lo present regne com per tots los regnes y terres de vostra magestat.

Y este mateix privilegi se ha concedit a totes les demés ciutats, viles y lochs del present regne y alguns particulars de aquells, ab diferents reals privilegis ab què se à estés dita exempció, immunitat y franquea. Se ha seguit que los arrendadors del peatge que són estats y hui són des de l'any 1632 han attentat de fet, ajudats de l'advocat patrimonial de vostra magestat, a restrényer y llimitar les referides exemptions y franquea, obligant a que les que concedia, així la present ciutat com altres, que no fosen admeses sens la ferma de l'advocat patrimonial, lo qual restringia la llibertat de aquelles a ussos propris tan solament. Sent així que la concessió és general y sens limitació alguna, així en usos propis com en mercaduries portades per mar y terra, y encara han pretés més que les naus que passaven de Castella a Itàlia, sens tocar en platga y port del present regne, per quant tocarien en lo realme de Castella, devien pagar dret de peatge y quema, ocasionant molts litigis y plets, així en la present ciutat com a les demés ciutats y viles reals del present regne y veïns de aquells, ab notable detriment y dispendi de sos drets, llibertats y patrimonis, causant grosíssimes despeses a la defensa de les dites causes. Ocasionant per no voler admetre les franquees de Aragó, que pagasen los naturals del present regne lo dret de peatge y altres de que eren exempts en dit regne, lo que és expressa contravenció de lo concedit y ordenat en dits furs y privilegis. Per tant, acudint al reparo de aquells, suppliquen los tres brasos a vostra magestat sia de son real servici que lo contengut en dits furs sia observat y guardat a la lletra y manat a l'advocat patrimonial pena de privació de offici no se entrometra a fermar dites franquees ab la restricció de ussos propris ni de altra manera, y que sols ab la concessió de dites franquees, feta per les ciutats, viles y llochs y particulars que tenen privilegi de concedir-les, les hajen de admetre los arrendadors del peatge que hui són y per temps seran, y lo mateix se entenga quant los drets reals estaran en administració sots les penes a vostra magestat ben vistes.

||[221] Delliberasions de l'estament real 1645.

Primerament, per quant per lo fur 9 de les últimes Corts de l'any 1626, fòlio 10, pàgina 2, a suplicació dels tres braços manà vostra magestat provehir que la ciutat de València, per ser cap de regne tan principal y fel a vostra magestat, sia tractada, així per escrits com de paraula, per tots ab títol de senyoria, exceptat lo virrey y Real Audiència. E com la dita ciutat, per ser cap de regne, gose de privilegi de grans, y sia just y a rahó conforme que a d'aquella generalment se li done títol de senyoria. Per tant, los dits tres braços suppliquen a vostra magestat que de hui avant, així lo virrey que al present és y per temps serà, com la Real Audiència, hajen de donar y donen per escrits y de paraula el títol de senyoria a la dita ciutat.

II. *Item*, per quant ab lo fur 77 de les Corts de l'any 1626 ha supplicasió dels tres braços manà vostra magestat provehir que els diputats del present regne, tostems y quant estiguessen en forma de Diputació, se'ls donàs títol de senyoria y vostra magestat ho concedí, exceptant al virrey y Real Audiència. E com, senyor,

los dits diputats, estant en forma de Diputació, representen lo regne, lo qual no es pot dubtar, gose de privilegi de grans, pues les ciutats caps de regnes gosen de dit privilegi. Per ço los dits tres braços supliquen a vostra magestat sia de son real servey manar provheir que de hui en avant los virreys, que seran de aquest regne y la Real Audiència, sempre y quant dits diputats estaran en forma de Diputació y aniran ab alguna embaixada, los hajen de donar per escrit y de paraula títol de senyoria.

III. *Item*, com als jurats, rasional y síndich de la present ciutat de València toque y pertanyga lo cuydado de avituallar-la de forment, carns, oli y fusta y altres vitualles forçoses y necessàries per a la vida humana. Y los dits jurats, racional y síndich tinguen obligació de demanar cascun any lo poder per a avituallar al Consell General de dita ciutat, lo qual en moltes ocasions no l'à donat y és estat forçós acudir als reals peus de vostra magestat per a que el donàs, com ab tot effecte sempre que no l'ha volgut donar dit Consell vostra magestat ab ses reals lletres lo ha donat, y de la tardansa li han succeït molts perjuhins per haver deixat de fer esmersos de vitualles a preus molt acomodats y enaprés les ha hagudes de comprar y pagar a grans preus. Per tant, per obviar dits danys los tres braços del present regne supliquen vostra magestat sia de son real servey concedir a dits jurats, racional y síndich poder per a avituallar a dita ciutat de forments, carns, oli, fusta y altres vitualles necessàries per a conservació de la vida humana.

IV. *Item*, per quant conforme furs y privilegis del present regne y senyaladament ab lo privilegi 17 del senyor rey don Fernando el segon *de quo in corpore privilegiorum* fòlio 220 està dispost y ordenat que los jurats, ||[222] rasional y síndich de la dita ciutat de València, sien coneixedors y a d'aquells toque y pertanyga la coneixença dels plets que entre els oficis de dita ciutat es susciten y porten. Y així mateix toque y pertany als dits jurats, racional y síndich conéixer dels capítols decretats a dits oficis y dels que novament se decreten y es decretaran y *in eventum* la decretació dels quals toca y pertany als dits jurats, racional y síndich en virtut dels dits fur y privilegis, los quals per lo senyor emperador y rey don Carlos, besavi de vostra magestat, ab lo acte de cort del bras real 108 situat sots rúbrica *De iurisdictione omnium iudicum* y per vostra magestat en les últimes Corts de l'any 1626 ab lo acte de cort del mateix bras real 263 en orde fòlio 76, pàgina 1, són estats confermats manant que aquells se observen y guardasen. No obstant lo qual, en moltes occasions així per la Real Audiència com per altres tribunals inferiors se ha contravengut a dits furs y privilegis evocant-se y assumint-se lo coneiximent de les dites causes y plets de dits officis, y encara decretant-los a d'aquells nous capítols, lo que en manera alguna se ha pogut fer per ser com és contra lo dispot y ordenat en dits furs y privilegis. Per ço los dits tres braços suppliquen a vostra magestat sia de son real servey manar provehir que tots los plets y causes de dits officis se hajen de tractar y tracten davant de dits jurats, rasional y síndich *privative quo ad alius* axí en primera com en segona y 3a instància, y que la Reial Audiència

ni altre tribunal inferior es puga entrometre en lo coneixement de dites causes ni decretar capítols alguns a dits officis.[31]

V. *Item*, senyor, com ab diversos reals privilegis del present regne estiga dispost y ordenat que a la ciutat de València toca y pertany lo coneiximent *privative ad omnes iudices* de les causes de l'abituallament, sisses, y emprius y en execusió de dits furs y privilegis los senyors reys y vostra magestat ab diverses reals lletres han manat expressament que la Real Audiència ni altre qualsevol tribunal inferior no es puga entrometre en lo coneiximent de dites causes. No obstant lo qual, moltes vegades ha succehit y succeheix que alguns litigants a títol de fermes de dret, apel·lacions o recorsos han attentat procurar y procuren evadir lo juhý de dita ciutat acudint a la Real Audiència, a la Inquisició y altres tribunals inferiors, ha hon contravenint a dits furs, privilegis y reals lletres los admeten, y per aquest camí se impedeixen les ordinacions de dita ciutat o per lo menys se deffereix la execució de aquelles, lo que ha redundat y redunda en gran dany y perjuhy del govern polític y del benefici públich. Per ço los dits tres braços supliquen a vostra magestat sia de son real servici manar provehir que los dits furs y privilegis y cartes reals sien observats y guardats a la lletra, y que en les dites causes tocants a dits abituallaments, sisses y amprius no es puga entro-‖[223]metre los tribunals de la Real Audiència, ni altre jutje algú per via de ferma de dret ni de altra manera, y que si *de facto* seran evocades hajen de ser restituïdes dins tres dies *simpliciter* y de nua paraula a dita ciutat sens que aquella haja de pagar salari algú de sentència. Y que passats dits tres dies dins dels quals no se hauran restituhit dites causes los jurats y altres officials de dita ciutat, a qui toca y pertany el coneixement de dites causes no obstant qualsevols evocacions o innibisions puguen proseguir havent en dites causes y executar les seues delliberasions.

VI. *Item*, senyor, com ab diversos furs y privilegis del present regne y senyaladament ab lo privilegi 18 del senyor rey don Jaume I *de quo in corpore privilegiorum*, fòlio 7, pàgina 2, lo regiment y govern de la ciutat de València toca y pertany als jurats de dita ciutat, als quals en virtut de dits furs y privilegis los és llícit y permés fer tot ço e quant los pareix necessari per a el benefici de dita ciutat. Per la qual rahó sempre que·ls ha paregut convenient a la utilitat de dita ciutat han tramés e imbiat embaxadors y síndichs a la cort y als peus de vostra magestat per a donar-li rahó y demanar-li possàs remey en coses que lo lloctinent de vostra magestat y Real Audiència haurien delliberat nosives y perjudicials a dita ciutat, y les dites embaxades les han acostumades imbiar dits jurats a *regno capto* ab motiu de que los

¶ [31] Hi ha una part d'aquesta proposta que va ser cancel·lada, però que encara resulta llegible: *que la Reial Audiència ni altre tribunal inferior es puga entrometre en lo coneixement de dites causes ni decretar capítols alguns a dits officis que no estiguen primer decretats per dits jurats, racional y síndich, y que no sols los capítols que es decretaran, sinó los que se hauran decretat per altres jutjes no estant-hi primer per la ciutat sien nul·les y de ningun effecte ipso iure et facto per ser fets y decretats contra los dispost en dits furs y privilegis.*

recursos y embaxades dels vassalls a son rey y senyor *omni iure* són permeses y en manera alguna es poder prohibir y per aquesta rahó lo senyor rey don Felip 2, avi de vostra magestat, en lo fur 58 de les Corts de l'any 1585 dispongué y manà que sos vassalls y súbdits lliurement poguesen y tinguesen facultat de acudir a son rey y senyor quant pretenguessen tenir algun agravi o per altra rahó sens que persona alguna pogués impedir semblants embaxades. E com se haja seguit en moltes ocasions que havent determinat los jurats de dita ciutat de imbiar embaxades y havent imbiat embaxadors per a que acodisen als peus de vostra magestat y suplicar lo remey y reparo de alguns agravis fets a dita ciutat, per lo lloctinent y Real Audiència per diferents medis han procurat impedir dites embaixades, impossant groses penes a dits jurats no imbiasen dites embaxades no anasen en aquelles *sub praetextu* que los dits jurats per a imbiar dites embaixades tindrien obligació de demanar y obtenir llicènsia del dit virrey, y lo que pichor és que per a posar en execució dites penes se ha fet extracció de béns de les coses de dits jurats embaxadors y se han tret a vendre en públich encant, tot lo qual se ha fet no sols contra lo dispost en dits furs y privilegis. Per ço, los dits tres braços supliquen a vostra magestat sia de son real servey manar provehir que lo virrey y Real Audiència per via directa ne indirecta no impedixquen a dita ciutat lo fer embaixades a vostra magestat, així per raó de agravis y quexes que tindrà contra dit lloctinent y Real Audiència com per altra qualsevol causa. Y que així mateix no ‖[227] impedixquen als embaixadors que nomenarà dita ciutat lo anar a fer dites embaixade y que los dits jurats en les embaixades que se oferiran fer a vostra magestat no hajen de demanar llicència a dit virrey, sinó que aquells les puguen fer y facen en lo modo y forma que·ls pareixera més convenient, y que lo dit llochtinent y Real Audiència en manera alguna puguen impossar dites penes per a impedir dites embaixades, y que si *de facto* se impossen sien nul·les *ipso iure*. Y que, no obstant aquelles los dits jurats puguen fer dites embaixades y dits embaixadors prosseguir en aquelles, manant casar, annul·lar y revocar qualsevols penes que per dita rahó fins hui es trobaran imposades per los virreys passats y Real Audiència, y que aquelles en manera alguna puguen ser tretes en conseqüència, ni causar perjui algú a dita ciutat.

Item, per quant ab lo real privilegi 15 del senyor rey don Fernando el segon *de quo in corpore privilegiorum* fòlio 219 estiga dispost y ordenat que als jurats de la ciutat de València toca y pertany manar que es fasen processons en honra y glòria de dels sants, de pregàries y de gràcies y altres qualsevols, y feriar y manar los dies y festes que·ls pareixerà y compel·lir a que·s guarden dites festes y que acudixquen y vachen a dites processons sens tenir necessitat de donar rahó al virrey, archebisbe ni a altra persona. No obstant lo qual, en algunes ocasions se ha pretés així per lo virrey com per lo archebisbe *respective* que, per a manar que es fasen dites processons o feriar alguns dies o manar festes, los dits jurats tindrien obligació de donar-ne rahó a dits llochtinent y archebisbe *respective*, lo que és contra lo dispost en dit real privilegi. Per ço, los dits tres braços suppliquen a vostra magestat

sia manat provehir que los dits jurats per a manar es fasen processons, feriar dies y manar festes no tinguen obligació de donar-ne rahó al virrey y archebisbe *respective*, sinó que les coses desús dites pendeixen tan solament de la mera voluntat de dits jurats, manant confermar dit privilegi.

Item, per quant los forners del virrey, archebisbe e inquisidors a títol de privilegiats per si e per interposades persones entraven en lo almodí de la present ciutat y compraven en aquell y fora de aquell ab gran excés forment de totes sorts, encarint la venda en lo dit almodí y pastaven diferents sorts de pa contra les ordinacions de dita ciutat, y no prenien del depòssit de aquella forment algú y per diferents camins imposibilitaven la execució dels fraus que cometien. Y per evitar dits danys que causaven a l'avituallament y a la bona administració de l'almodí en lo fur 69 de les Corts de l'any 1604 y en lo fur 3 de l'any 1626 fonch provehit y ordenat que los dits forners dels virrey, archebisbe e inquisidors no poguessen entrar per si ni per interposades persones a comprar forment dins lo almodí ni fora de aquell en la ciutat ni sos arravals ni términs generals, sots les penes de la real pragmàtica de l'almodí y de altres impo-‖[224]sades e imposadores per ordinacions de dita ciutat, y que així mateix que no poguessen vendre pa de ninguna sort. Y vostra magestat, així en los capítols del Pastim General que és estat servit concedir perpètuament a dita ciutat com ab ses reals lletres, ha provehit, manat y ordenat que los forners del lloctinent de vostra magestat, archebisbe e inquisició així en lo real com en qualsevol altra part no puguen vendre ni coure pa de qualsevol gènero y espècie que sia, y no obstant les dites disposicions forals, mandatos y lletres reals en moltes ocasions se ha contravengut, puix los dits forners a títol de ser-ó dels desús dit han entrat per lo dit almodí y en aquell y en altres parts han fet esmersos de forments de tota sort y han cuyt y venut pa, així en lo real com en altres puestos, ab què se han restat en peu los grans danys que per dita rahó es causen a l'avituallament de dita ciutat y a la bona administració de l'almodí, no se ha pogut ni es poden averiguar tants y tan ordinaris fraus que es cometen. Per ço, los tres braços suppliquen a vostra magestat sia servit provehir y manar que lo dit fur 69 del dit any 1604 y lo dit fur 3 del dit any 1626 se observen y guarden *ad unguem*, y que les dites reals lletres ab les quals vostra magestat ha proveït, manat y ordenat que los forners del llochtinent de vostra magestat, archebisbe e inquisició així en lo real com en altres parts no puguen coure ni vendre pa, sien així mateix observades a la lletra confermades pel acte de la present Cort sots les matexes penes contengudes y mencionades en lo dit fur 3 del dit any 1626.

VII. *Item*, senyor, com vostra magestat ab son real privilegi és estat servit fer mercé y concedir perpètuament a la ciutat de València lo Pastim General per a que aquella ab més comoditat puga acudir a pagar los càrrecs, així ordinaris com extraordinaris, de dita ciutat, que són molts, y per a obtenir dita merced ha servit la ciutat de València a vostra magestat en catorse-mília lliures, y havent-se concedit diferents capítols per vostra magestat en favor de dita ciutat en respecte de

dit Pastim General, sinó que lo coneixement de les coses contingudes en aquell toque y pertanyga a dita ciutat. Per ço los tres braços suppliquen a vostra magestat dos coses: sia de son real servisi manar provehir que lo dit real privilegi del Pastim Perpetuo y General concedita a dita ciutat sia fet fur y que lo coneixement de les coses contengudes en dits capítols pertanyga a dita ciutat *privative ad alios iudices etiam Proregem et Regiam Audientiam*.

VIII. *Item*, per quant vostra magestat ab real privilegi és estat servit fer mercé y concedir perpétuament a la ciutat de València lo Pastim General per a que pogués ab més comodidat acudir a pagar sos càrrecs. E com les demés ciutats e viles reals del present regne tenen tants de càrrechs a què acudir com pot tenir la dita ciutat de València, y per no tenir de hon poder acudir a aquells és estat forçós empenyar-se en moltes cantitats a les quals no poden acudir. Per ço, los dits tres ||[225] braços supliquen a vostra magestat sia de son real servey manar concedir a totes les ciutats y viles del present regne la facultat per tenir per son conte los dits pastims si a d'aquelles les pareixerà convenient ab los mateixos capítols que vostra magestat ab son real privilegi concedí a dita ciutat de València.

Item, senyor, com la ciutat de València y demés ciutats e viles reals del present regne per diversos furs y privilegis tenen facultat de imposar sisses en lo modo y forma que els pareixerà més convenient segons les ocurrències del temps, les quals son privilegiadíssimes per consistir en aquelles lo patrimoni de dites ciutats y viles reals, ab les quals sises e imposissions acudixen a ses necessitats y als càrrechs que responen y és molt just que contribuïxquen en aquelles que totes e qualsevols persones sens excepció alguna encara que sien officials reals, capitans, alferis, sargentos y altres officials de la costa y milícia efectiva y los capitans, alferisos, sargentos y soldats de la guarda del llochtinent de vostra magestat, puix vostra magestat sent rey senyor nostre, en virtut del privilegi de senyor rey don Alfonso 3 *de quo in corpore priuilegiorum* fòlio 173 contribuïx, y paga les dites sisses e imposisions. Per ço, los dits braços supliquen a vostra magestat sia de son real servey manar provehyr que de huy en avant les hajen de pagar y paguen les dites sises e imposicions, així en la dita ciutat de València com en les demés ciutats e viles reals del regne, totes les persones seculars sens excepció de persona alguna encara que sien officials y soldats de la guarda del llochtinent de vostra magestat, officials reals, capitans, alferisos, sargentos y soldats y altres officials de la costa y milícia efectiva.

VIIII. *Item*, suppliquen a vostra magestat sia de son real servici manar concedir als vehins y habitadors del present regne permís y facultat per a traure dels regnes de Castella lo prosehyt dels fruyts y mercaderies que entraran en dits regnes en plata castellana y or, no obstant les pragmàtiques en contrari en dits regnes publicades, donant per a dit effecte los órdens que convindran als corregidors de les parts de Castella per a que donen permís, y facultat per a traure dites monedes.

Item, per quant ha succehyt en moltes ocasions que los tres estaments eclesiàstich, militar y real en forma de regne per medi de sos elets concorren en la casa

de la Diputació per a fer nominació de embaixadors per a vostra magestat y altres coses, se ha dubtat de l'asiento del síndich de l'estament real si ha de ser inmediatament al costat dels altres síndichs o si l'à de precehir lo síndic de la casa de la Diputació, sobre lo qual se han fet molts protest y dissentiments, y no sia just ni a raó conforme que lo síndich de l'estament real deixe de tenir lo lloc *immediate* als síndichs dels altres estaments, per representar com aquells son estament, y no hi ha raó per a que l'haja ||[234] de presehyr lo síndich dels administradors nomenats per los estaments. Per tant, suppliquen a vostra magestat los tres braços sia de son real servey manar provehyr que en totes les ocasions que concorreran los síndichs dels tres estaments ab sos elets y sens ells ab lo síndich de la Diputació haja de seure's lo síndich de l'estament real a la mà esquerra del dit síndich ecclessiàstich precehint al síndic de la casa de la Diputació per quant dits tres síndichs dels dits tres estaments formen un cos indivisible.

Item,[32] per quant en 7 de febrer 1611 Simeon Çapata, ciutadà, fonch nomenat per los jurats de la vostra ciutat de València en credencier de les sises de la mercaderia y filloles de aquella, y dita nominasió fonch aprovada y confermada per lo Consell General de dita ciutat y en 17 ||[234] de dehembre 1613 los jurats de la dita ciutat eligiren y nomenaren en conjunt de aquell en dit offici a Gaspar Joan Çapata, ciutadà, son fill, precehint una real lletra del rey nostre senyor, pare de vostra magestat (que està en glòria) dada en Madrid a 5 de dehemble dit any 1613 en consideració dels servicis fets per dit Simeon Çapata en procurar fer baixar los moriscos que se havien fet forts en la Serra y Mola de Cortes y haver-los fet embarcar y lo haver imbiat a Alger en rennes y seguritat de aquells a Pere Çapata, llur germà, que stigué allí pres y detengut ab molt risc perill de sa vida y ab dispendi de son patrimoni, la qual fonch aprobada per lo Consell General de dita ciutat en 2 de dehembre 1614. Y en 7 de maig 1636 los dits jurats eligiren y nomenaren a Gaspar Joan Çapata, menor de dies, fill del dit Gaspar en conjunt en dit offici, y en 22 de dehembre del mateix any fonch confermada dita conjuncció per lo Consell General. Y vostra magestat ab sa real lletra dada en Madrid en 27 de setembre 1639, atesos los servicis desús dits manà confermar dita conjuncció. Per ço, lo dit braç real supplica a vostra magestat li faça merced de manar confermar dita conjunsió, y concedir-los facultat a qualsevol dels dos en que restarà *solide* dit offici per mort, renunciasió *et alias* puga dispondre en una vida com sia en fill, gendre, germà o parent y no estrany.

¶ [32] Hi ha una versió anterior del capítol cancel·lada però que encara resulta llegible: *Ítem, la ciutat de València en 7 de maig 1636 nomenà a Gaspar Joan Çapata menor en coadjutor de Gaspar Joan Çapata, son pare, per lo offici de credencies de les sisses de la mercaderia y filloles de aquella ab incerta de una real lletra data en Madrid a 28 de nohembre 1635, y aprovà vostra magestat dita conjunctió ab una real lletra dirigida als jurats racional y síndich de 27 de setembre de 1636, y dita conjuctió fonch aprobada per lo Consell General de la present ciutat en 22 de dehembre 1636. Per ço supliquen sia vostra magestat servit declarar y aplicar dita conjunctió ab les calitats approvades en aquella. Rebut per Sixtus Godes, notarius, scriba et secretarius.*

||[226] [Marge esquerre] 28 nohembre 1645. Actes de Cort y no se han de donar als estaments.

Item, senyor, per quant en lo real privilegi de la insaculasió dels oficis majors de la ciutat de València està dispost que los officis de racional y sídich de dita ciutat sien extrets per redolins ab terna, y que los de l'offici de racional sien tramesos a vostra magestat perquè en nomene hu dels tres extrets en dit offici y dels tres que es trahuen per als officis de síndich en nomene hu lo Consell General de dita ciutat y que los que exerciran dits officis hajen de vacar lo temps acostumat que és un trienni. Y com vostra magestat haja acostumat en semblants ocasions de Corts honrar y fer merçé als racional y síndich de dita ciutat que han entrevengut en elles en confermar-los en dits officis en altre trienni, per tant, lo dit braç concordantment *et nemine discrepante* supplica a vostra magestat sia de son real servey dispensar en la formalitat y calitats appossades en dit real privilegi per esta vegada tan solament, y en este cas fer mercé de confermar dits oficis. Ço és a Gaspar Joan Çapata, ciutadà, jurat en cap de ciutadans y commendatari de l'offici de racional per un trienni contador del dia de Pasqua de Pentecostés, primeravinent, per a que conserve y acabe ab los jurats de dita ciutat lo trienni conforme està dispost en dit privilegi, y que en lo entretant proseguixca en dit nom de comendatari fins lo dia de Pasqua. Y a Matheu Moliner y a Joseph Pérez Roca, ciutadans, síndichs de dita ciutat, lo hu de la cambra y lo altre del racionalat, per altre trienni contador del dia que finiran lo corrent trienni en avant, manant al Consell General que·ls done lo poder acostumat *respective* y los admeta a prestar los juraments de llurs officis en la forma acostumada.

CAPÍTOLS DE VALÈNCIA

||[228] València.

Item, per quant les ciutats de Xàtiva y Alacant fan extracció y nominació de rasionals de dites ciutats *respective* y aquell que és extret sens altra solemnitat ni aprovació de vostra magestat exersixen dit ofici. Y com, senyor, lo offici de rasional que se elegix per la ciutat de València és de la primera bolsa dels ciutadans fent extracxió de tres persones insaculades en dita bolsa, les quals se trameten a vostra magestat per a que dels tres nomene lo que sia servit, y com sia just que dita ciutat de València tinga la mateixa facultat que tenen dites ciutats. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia de son real servey manar concedir facultat a dita ciutat per a que de la dita primera bolsa de ciutadans sia extret per redolins hu dels insaculats en dita bolsa de la manera que es fa en les eleccions de jurats, lo qual servixca lo offici de racional sens tenir necessitat de altra solemnitat ni aprobació de vostra magestat, millorant en este cap lo capítol del real privilegi de la insaculació que dispon lo contrari.

Item, lo dit bras supplica a vostra magestat que fasa mercé a la ciutat de València de que tinga facultat de provehir tots los oficis de aquella com fins huy ho ha acostumat en persones benemèrites que tinguen les parts y calitats necessàries, no obstant la real lletra de vostra magestat de 20 de maig 1612, en la qual està dispost que per a provehir alguns offiçis se haja de consultar en vostra magestat cancel·lant *ad cautelam* lo impediment contengut en aquella restant en la facultat que dita çiutat tenia ans de dita real letra.

Item, per quant lo archebisbe de la present ciutat és hu dels administradors del gloriós Sant Gregori y tinga obligació de nomenar cascun any un jutge delegat per a que intervinga en la junta y administració de dita casa ab los altres administradors. E com de alguns anys a esta part haja deixat de nomenar dit subdelegat, lo que és en gran perjuhí de dita administració. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia de son real servey manar a dit archebisbe que nomene un subdelegat lo qual sia annual y lo haja de nomenar cascun any per a el primer de juny conforme ho són los dits administradors de dita casa.

Item, per quant vostra magestat ab sa real lletra (en blanc)[33] ha manat que la vissita dels officials de la ciutat y taula de aquella sia temporal que no dure més de un any. Per ço, lo dit bras supplica a vostra magestat sia de son real servey manar confermar dita real lletra y que de hui en avant no es puga nomenar visitador per vostra magestat si no és per temps llimitat.

Item, per quant lo capítol dels actes de cort de l'estament real de les Corts de l'any 1626 està dispost y ordenat que los decrets que es provehixen per lo tribunal en lo justícia civil de la ciutat de València haguessen de estar fermats dels dos assessors y que no se admetessen de altra manera. Y la experiència à mostrat que dit acte de cort ha resultat en notable perjuhy dels ordinaris, perquè la major part dels decrets que se han provehyt de l'any 1626 ensà són estats per lo portantveus de general governador de dita ciutat al qual no comprenia dita prohibició. Per tant, lo dit braç real supplica sia per vostra magestat revocat dit acte de cort y restituir lo orde *in pristinum statum*.

Item, per quant per vostra magestat y per los sereníssims reys sos predecessors estiguen concedits molts furs y privilegis en favor de la ciutat de València, los quals és just sien observats. Per ço lo dit ||[229] braç supplica a vostra magestat sia de son real servey manar confermar tots los furs, y privilegis concedits en favor de dita ciutat y que no puguen al·legar que no es deuen guardar per no estar alguns en ús o per estar en contrari ús.

Item, lo dit braç real supplica a vostra magestat que los vehins y habitadors de dit regne que·s van als regnes de Castella y entren en aquell or, argent, pedres precioses, joyes, cavalcadures y robes de llur servici y les manifesten en los ports que guarden en son poder lo manifest, tos temps y quant tornaran a este regne passant

¶ [33] Es va deixar un espai en blanc per a la data, però mai es va completar.

per qualsevol port los deixen entrar totes les robes que en dits manifests se trobarà sens que al temps de fer aquell se'ls puga prefingir termini limitat.

Item, per evitar les grans diligències y exhorbitants negociacions que es fan per a les eleccions dels síndichs de València, així de la cambra com del racionalat, lo dit braç supplica a vostra magestat sia de son real servey manar provehyr que quant succehyrà haver-se de fer elecció de síndichs se faça per extració dels ciutadans insaculats en la primera bolsa, de la mateixa manera que·s fa la extracció de justícies criminal y civil de dita ciutat en presència y assistència del Consell General, y aquell haja de donar als que seran extrets en síndichs lo poder que acostumen donar fins huy.

Item, per llevar les dificultats que se han suscitat en respecte del salari que ha de tenir lo administrador de forments conforme la intel·ligència que se ha donat a la real lletra de vostra magestat que tracta se li senyale salari cert. Per ço lo dit braç supplica a vostra magestat sia de son real servey que lo salari de dit administrador es pague a raó de catorze diners per caffiz conforme vostra magestat ho tenia manat ab la real lletra de 20 de maig 1612, de reducció de salaris, que manà reduhir lo salari a dit administrador de 18 diners a 14 diners.

Item, per quant la ciutat acostuma fer deixar en los portals de la present ciutat y en lo Grau de la mar, per a seguritat y tuhició de les sisses que té impossades en les vitualles y mercaderies que entren dins la dita ciutat, penyores equivalents a lo que importen dites cisses, y finit cascun any lo peatje fa aprehensió de dites penyores y les ven sens convocar a dita ciutat, que és la interessada y la que ha fet deixar dites penyores, de lo que se li seguix gran dany y perjuhí en sos propis. Per ço, lo dit braç supplica a vostra magestat sia de son real servey manar que los arrendadors, lo administradors y officials del peatge se abstinguen de assí avant de fer la dita apprenció de les penyores deixades per a seguritat de les sises de la ciutat, pues tenen facultat de fer deixar seguritat y penyores per lo dit dret del peatge sens perturbar la cobrança de les sisses que la ciutat té impossades.

Item, per quant ab delliberacions fetes per los jurats de València en (en blanc) per a la bona administració del avituallament y provissió de les carns de dita ciutat hajen fet y ordenat certs capítols dels quals ne ha de resultar molt benefici a dita ciutat y avituallament de aquella. Per ço, lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real ||[230] servici confermar aquells los quals son del tenor següent.

1. Primerament, que lo pesador de la carn en lo clos de les carniceries majors de la present ciutat no puga entrar a descapçar que no sia tocada la alba y que mentres descapse no puixa estar present ningun carnicer ni criat de aquells, sinó que tant solament puguen estar en lo escurehador mentres que descapsa lo dit pesador, corraler, vehedors de l'offici de carnicers y credencier sots pena de seixanta lliures per cascuna vegada de les que assistiran, en la qual pena encorreguen també lo pesador y corraler que hauran deixat entrar als carnicers. Lo terç per a lo administrador del avituallament en son cas per a lo avituallador y lo terç per a el espital general y lo altre terç per a el comú de la ciutat.

2. *Item*, que a l'eixir lo sol y no abans, així en lo estiu com en lo ivern, se pese la carn que s'entrega als carnicers per a vendre, sots la dita pena aplicadora *ut supra*.

3. *Item*, que los vehedors de l'offici hajen de assistir mentres que es pesa y abans de pesar qualsevol res hajen de vear si està desollada en la forma que deu estar y si de ella falta cosa alguna o si estarà tret lo degollador, repel·lada o les voltes estaran curtes y seran de la part prima o en lo llevar les crestadures o en qualsevol altra manera y haurà frau algú en qualsevol de dits casos lo carreguen als carnicers, lo que és de costum y a mes de açò encorreguen en pena de seixanta sous aplicadora *ut supra*.

4. *Item*, que lo que haurà gastat en los fetges no u lleve lo corraler, sinó que ho lleven los dits vehedors, y allí en presència de tots se done als gosos sens que en manera alguna es puixa traure de dit escorchador tros de fetge algú per mínima cantita que sia del que se haurà llançat per ruín sots pena de vint-y-cinch lliures aplicadores *ut supra* y de privació de offici, y altres a arbitre de la ciutat aplicadores majors conforme la gravetat de la contravenció.

5. *Item*, que al vehedor del pes no puga asistir ningun carnicer quant se pese la carn, sinó tan solament lo amo de qui serà la carn que·s pesarà que d'esta manera es puga tenir lo conte que·s deu tenir.

6. *Item*, que lo corraler estiga en lo pes a senyalar les reses que·s pesen y faça lo senyal que lo administrador li dirà així en la canal de la res com en la melsa.

7. *Item*, que lo pesador y credencier de les carniceries foranes no puguen començar a pesar sinó ||[231] al toc de l'alba, y no abans, començant a pesar en la carniceria de l'espital cada dia, y enaprés porte per boixart les demés carniceries començant un dia per una y altre per altra. Y que abans de pesar regonega molt bé les reses en la forma que se ha dit en les machors. Y així mateix en lo llevar dels fetges y gastat en presència dels mateixos carnicers ó llanse als gosos y per via directa ni indirecta puga donar-se a persona alguna ni portar-se'n ninguna cantitat de dits fetges sots pena de vint-y-cinch lliures y de privació de offici y altres a arbitre de la ciutat aplicadores *ut supra*, y que en tot y per tot se observe en dites carniceries foranes lo dispost y ordenat en lo clos de les carniceries majors.

8. *Item*, que los carnicers de les foranes no puguen descapsar ningun moltó ni cabró abans que lo credencier y pesador vajen a pesar, sinó que se hajen de descapsar en presència d'ell en la forma que se acostuma sots pena de seixanta sous.

9. *Item*, que per quant lo pesar se ve a retardar més de dos hores de lo que s'acostuma. Per ço proveixen que lo matar se retarde dos hores.

Item, per quant vostra magestat en 29 de nohembre de l'any 1614 concedí a la ciutat de València, en recompensa dels greuges per aquella propossats, la facultat de traure cascun any dels regnes de Sicília desat míllia salmes de forment franques de tots drets. Y fonc servit de concedir-li també llicència per a poder traure huyt míllia salmes cascun any per temps de deu anys contadors de dit dia, y en cas que la ciutat no les pogués traure per no concedir-li la extracció per falta de collita o per altre just impediment tingué per bé vostra magestat que per via de refacció

pogués traure les dites 8 míllia salmes o la part que deixaria de traure en altre any abundant sens que fos necessari altre nou privilegi, sinó sols lo *desuper* calendariat. E com, senyor, la dita ciutat sols haja pogut emplear fins en suma de dos mília salmes per no haver-li concedit extracció en major summa, per tant, lo dit braç suplica a vostra magestat sia de son real servey manar que lo dit real privilegi tinga sa deguda execució manant que la dita ciutat o son procurador ab tot effecte puga traure cascun any les dites huyt míllia salmes fins tant haja empleat dita gràcia sens que lo lloctinent de vostra magestat en lo regne de Sicília ni los officials de la regia cort li acen impediment algú. Y si pareixerà que ab més ||[232] facilitat y comoditat se poden traure los forments de Cerdenya, supplica a vostra magestat sia de son real servey commutar en tot o en part la dita extracció en la isla de Cerdenya sens que lo lloctinent de vostra magestat ni altres officials de dita ysla ho puguen impedir.

Item, per quant la vostra ciutat de València està molt necessitada de forments y altres grans, ganados majors y menors per a poder avituallar als vehins de aquella és forçós haver-se de valer de altres regnes. Per tant, supplica a vostra magestat lo dit braç sia de son real servey concedir permís y facultat per a que cascun any puga traure del regne de Castella 15 míllia caffiços de forment, y 40 míllia caps de ganado, derogant per esta part qualsevol pragmàtiques que hi haja en contrari en dit regne de Castella.

Item, per quant la ciutat de València té facultat segons lo dispost en diferents furs y privilegis de imposar sices *inter suos*, y esta se li ha llimitat en la real lletra de 20 de maig 1612, ab què·s manà per vostra magestat que no se alteràs lo dispost en dita real lletra sens consultar-ho ab vostra magestat. Per tant, lo dit braç suplica a vostra magestat que per execució dels furs y privilegis concedits a dita ciutat sia de son real servey llevar lo impediment contengut en dita lletra real y donat permís y facultat als jurats, racional y síndich per a imposar y llevar sises conforme els pareixerà convenient.

Item, per quant la ciutat de Çaragoça y altres per ser, com són, caps y metròpolis de regne sols los preferix un official real en los assientos y actes públichs, de la qual preheminència deu gozar y fruir la ciutat de València com a cap de regne. Y lo portantveus de general governador *nulliter et de facto* se haja intrús en voler ocupar lo cap del banch que està dins la capella major de la Seu, assistint en la dita capella lo lochtinent de vostra magestat y la ciutat. Per ço, lo dit braç supplica a vostra magestat sia de son real servey manar declarar que, concorrent lo vostre lochtinent de vostra magestat ab la ciutat, lo portantveus de general governador deu seure en segon lloc, entre els dos jurats segons, deixant lliure lo cap del banch per al jurat en cap dels ciutadans.

Item, com segons molts privilegis reals concedits a la ciutat de València per los sereníssims reys de Aragó y senyaladament ab sentència donada per lo senyor rey en Martí en 8 de *mayo* 1401 se ha declarat per vostra magestat y sa família dehuen contribuir y pagar les sises que dita ciutat té impossades. Per ço lo dit braç

suplica a vostra magestat sia de son real servey manar que dits privilegis sien guardats *ad unguem*, y que dits sisses se paguen segons se conté en dita real sentència.

Item, per quant los cavallers de hàbit segons les més rebudes resolucions de theòlechs y canonistes no són verdaderament persones ecclesiàstiques y per consegüent no dehuen gozar de la immunitat ||[233] de les sisses (excepto los comanadors de la religió de Malta) y en Castella y altres parts sols són franchs de alcabala dels fruyts y rendes que procehyran de les encomandes. Per ço, lo dit braç supplica a vostra magestat sia de son real servey, atesa la necessitat en que es troba la ciutat y lo que se observa en altres parts que los dits cavallers de hàbits naturals y domiciliats en la present ciutat sols gozen de la immunitat y franquea, dels fruyts de les sues encomiendes, y que en lo demés se observe lo que en les parts referides en respecte de les demés coses.

Item, per quant los vehins de la present ciutat conforme los furs 1, 4, 8, 12, 16 y molts altres privilegis, són franchs del dret de peatge, y altre qualsevol dret real de qualsevol nom que es nomene y com algunes vegades la dita ciutat per a sa provisió compre forment en les isles de Cicília y Cerdenya y altres parts, y concerte ab los amos dels forments que'ls hy àn de donar possats en la present ciutat a la vora de la mar del Grau de aquella o en altra part a risch y perill dels dits venedors. Y aplegant dits forments a la ciutat y regne los fan pagar dret de peatge y altres drets reals ab motiu que ve a risch y perill de aquells, lo que és causa que·l venen a més preu a la dita ciutat perquè afigen en ell lo que·ls fan pagar de peatje y altres drets reals, de que tot lo qual ve a redundar en dany de la dita ciutat, pues per indirecte y paliadament ve a pagar peatge y altres drets reals, de que com és dit és franca dita ciutat, y sos vehins, conforme dits furs y lo privilegi 7 del rey en Jaume primer 4 y 20 del rey en Pere segon y altres furs. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia de son real servey manar declarar que són franchs de peatje y tots drets reals no sols la ciutat de València, però totes les ciutats y viles reals del regne, vehins y habitadors de aquelles y les demés persones que en lo modo desús dit vendran forments a dites ciutats e viles se obligaran a son risc y perill a portar-lo a la dita ciutat o altra part del regne.

Item, lo dit braç real supplica a vostra magestat que en totes les causes que la ciutat de València fa part, *tam agendo quam deffendendo*, principal o accessòriament, immiscuint-se, appossant-se, *vel alias*, no dega salari algú als jutges de la Real Audiència per la sentència o sentències que en les tals causes se donaran així per la present ciutat com per les demés persones que entrevindran.

Item, per quant vostra magestat té feta mercé a diverses persones dels drets y emoluments de les presons y se haja introduhyt que la ciutat de València done los ferros, cadenes y grillons per a dites presons y no és just que la ciutat haja de gastar son patrimoni y altre goze dels emoluments. Per ço, lo dit braç supplica a vostra magestat sia de son real servey manar que les persones que gozen de dits

emoluments facen a ses despeses los dits ferros, cadenes y grillons, eximint a la ciutat d'este gravamen.

||235 *Item*, per quant los lochtinents de vostra magestat en lo present regne per ocasió de les inquietuts que y ha hagut en moltes viles y pobles del present regne y senyaladament en la vila y honor de Corbera, vila de Cullera, universitat de Sueca, Albalat de Pardines, Puig de Cebolla, Pusol y altres ab pregmàtiques particulars, los han prohibit el portar y tenir escopetes en ses cases de qualsevol mida, de pedra y de metja, sots graves penes. E com al present hajen cessat los inconvenients que ocassionaren a publicar dites reals pregmàtiques y gozen de molta pau y quietut y estiguen dits pobles, viles y universitats situades en la marina del present regne y tinguen precisa necessitat de estar prevenguts en temps que infesten tant los enemichs de vostra majestat estes plajes per a eixir al socorro y defensa de la marina. Per ço, lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey manar cancel·lar la dita prohybició de portar y tenir escopetes los vehyns y habitadors de dites viles y universitats del present regne y concedir-los permís y facultat per a poder tenir escopetes de pedra de la mesura permesa en lo present regne sens encorriment de pena alguna.

Item, per quant lo advocat de miserables de la ciutat de Alacant té excessius treballs en haver de defensar les causes de aquells y un salari tan tènuo com és de 12 lliures. Per tant, lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey manar augmentar dit salari fins en suma de 25 lliures.

||236 Del Colegi de notaris de la present ciutat de València.

Item, per quant en los regnes de Castella, Catalunya, Aragó y Mallorques no són admesos a notaris los originaris de la present ciutat y regne y al present se troben en la present ciutat molts notaris que no ho són originaris de la present ciutat y regne, de què es seguexen alguns inconvenients. Suplica per tant a vostra magestat lo dit braç real sia de son real servey provehir y manar que de huy en avant no·s puga nomenar ni crear notaris així de València com reals que no sien originaris y naturals de aquell ab tal que no se entenguen en lo present acte los que hauran treballat y laborat en les presents Corts com sia just que aquells no·ls comprenga, pues ab bona fe y ab esperansa de la mercet que sa magestat acostuma a fer als laborants en les Corts dexen de optar la merced que se·ls acostuma a fer.

Item, per a obviar algunes difficultats que·s poden oferir en les probes que·s fan dels que es voldran ser notaris de València, suplica dit braç real a vostra magestat sia de son real servey provehyr y manar que tots temps y quant se matriculen per a practicar la art de notaria es fasa prova davant lo jutge ordinari de que són originaris y naturals del present regne, ||237 fills y descendents de cristians vells y no de rasa de juheus ni moros ni luterans ni penitenciats per lo tribunal de la Santa Inquisició, y que al temps y quant se opposaran y crearan notaris així mateix hajen de fer proba davant lo justícia de *moribus et vita* y que no han usat ni exercit oficis mercants ni han estat infamats per tribunal algú ni tingut oficis baxos e infames.

Item, per quant en les exides que acostumen fer los virreys y capitans generals a visita per lo present regne se acostumen a nomenar per dits virreys y capitans generals notaris poch entesos e intel·ligents en la facultat de notaria sens tenir los requisits que per furs y privilegis del present regne està statuït y ordenat. Per ço suplica dit braç real a vostra magestat sia de son real servey provehir y manar que de huy en avant qualsevol persona que serà nomenada per lo virrey anant a visita per lo regne o en altra manera en notari real no puga exercir dita facultat ni despachar-li privilegi de notari que primerament no haja fet prova ser originari del present regne fill y decendent de cristians vells y no de rasa de juheus, lluterans ni moros ni penitenciats per lo Sant Ofici de la Inquisició ni infamat per ningun tribunal, y haja practicat dita art de notaria de *minus* de dos anys y sia examinat y donat per hàbil per los majorals de l'insigne Colegi de art de Notaria sots pena de falsedat.

Item, per quant en lo fur 49 fòlio 15 de les Corts de l'any 1626 se decratà que los escrivans de la Real Audiència hajen de servir personalment sos tractes o posar ||[238] altre notari de València, ab lo qual se dia per consehent que els escrivans y els que rigen los trasts de la Real Audiència han de ser notaris de València, lo que huy no es observa, de què es segueixen grans inconvenients y danys al litigants, lo que també milita en la Real Audiència criminal y en los demés tribunals. Per tant, supplica a vostra magestat dit bras real sia de son real servey provehyr y manar que de huy en avant ningú puga assistir en trast algú axí de la Real Audiència civil y criminal com de qualsevols altres tribunals que no sia notari de València ab tal que en lo present no se entenguen los que tenen trasts, sent notaris reals y ampliats per vostra magestat per a regir aquells.

||[239] (en blanc)

CAPÍTOLS DE XÀTIVA

||[240] Xàtiva.

Determinasions de l'estament real.

Primo, per lo acte de cort 91 de l'estament real de les Corts celebrades en lo any 1626 fonch supplicat fos del real servisi de vostra magestat no concedir títols de jurisdiccions *gubernatorio nomine* per ser alienasions de cosa tan preciosa unida a la corona real, y vostra magestat decretà es tendria atenció. E com després de dit any se hajen experimentat tants de plets y littigis contra les ciutats e viles reals que naixen de dites concessions ab gastos tan considerables de dites ciutats y viles reals. Que per lo reparo de aquells y per los altres inconvenients representats en dit acte de cort es supplica a vostra magestat no sien concedits semblents títols de jurisdicció *gubernatorio nomine*.

Item, senyor, per quant en totes les Corts que se han celebrat en este regne des de les de l'any 1564 fins les de l'any 1626 se haja supplicat que·ls alguazils reals y

altres comissaris com porten presos per lo regne y demanen gent per a acompanyar aquells sia la menys que es puga, y que esta tinguen obligació los dits commissaris y alguazils de pagar-la, lo qual se decretà com se suplicava. Y no obstant lo dispost en dits furs son vexades les ciutats e viles reals de aquelles en donar dits acompanyants y guardes sens donar-se'ls les dietes. Per ço per a deguda observància es supplica a vostra magestat sia provehit que no tinguen obligació los officials de dites ciutats y viles reals de donar dits acompanyants que no sia depossitant los salaris de aquells tals acompanyants en poder dels justísies y demés officials *respective* que donaran les guardes per a els presos.

Item, senyor, com en la ciutat de Xàtiva y haja presons y alcayt que contínuament asitix a la guàrdia y custòdia de aquelles en les quals y ha guineus, fosques, cadenes, grillons, esposes, seps y presos condepnats a sentència de mort y de galeres. Y no obstant la dita seguritat molts alguazils reals solen y acostumen a comanar als justísies de dita ciutat presos en penes de dos-mil y tres-mil lliures, lo que és en notable dany dels officials de dita ciutat. Per ço, es supplica a vostra magestat sia manat a dits alguazils no donen en comanda a dits justícies los presos, puix les presons de vostra magestat són segures, ni que puixen ser compel·lits a la custòdia y guarda dels dits presos.

Item, per quant són tan considerables los gastos y despeses que se ocasionen a la ciutat de Xàtiva en les devolutives que es fan en les insaculacions y habilitasions dels officials de dita ciutat, sent la causa principal lo haver de fer los vots dels electors uniformes *et nemine discrepante* que necessita de reparo, el qual se conseguirà llevant la clàusula del *nemine discrapante*. Per ço, es supplica a vostra magestat sia provehit que en les insaculacios y habilitasions les determinacions sien per la major par de vots, y si cas vingués a paritat se haja de sortejar la differència per a que la opinió que eixirà per sor se haja de observar com si fora determinació per la major part.

Item, per quant la dita ciutat de Xàtiva és la segona del regne y en la governació de aquella y à dos ciutats, ‖[241] tretze viles de les que tenen vot en Corts, sent moltes altres de grans de Espanya y títols particulars y cent-y-vint pobles de senyors, y és convenient al servisi de vostra magestat i llustre de dita ciutat que lo assessor de dita governació vacha ab insígnia per a que per tots sia conegut y respetat. Per ço, es supplica a vostra magestat sia feta mercet a dit assessor de garnacha sie segons als assessors de governador de la ciutat de València.

Item, senyor, en lo fur 11 de les Corts celebrades en lo any 1604 està dispost y manat als officials de les ciutats e viles reals del present regne de fer la despesa de menjar, presents, ni donatius alguns de dites ciutats y viles reals als jutjes de la Real Audiència y demés offisials dels tribunals ecclessiàstichs y seculars y persones que van ab aquells ab graves penes. Per ço, es supplica a vostra magestat la extenció de dit capítol en quant a la persona del virrey y capità general y dels demés que en companyia sua aniran, de tal manera que los offisials que faran o consentiran tot lo desús dit encorreguen en les penes en dit fur contengudes.

Item, senyor, los governadors y justísies així de la ciutat de Xàtiva com de Oriola sempre han acostumat remetre penes de mort fins que vostra magestat ab sa real carta es manà se abstinguessen de fer dites remisions. Per ço, es supplica attento la possessió, costum ymemorial y lo que estan les tesoreries pobres, que és causa de no poder-se fer moltes diligències en servici de vostra magestat, que sia donada llicència, permís y facultat a dits governadors y justícies per a que puixen fer dites remissions, no obstant dita real carta.

Item, per quant los censals en este regne són privilegiats y es deu buscar lo reparo de la conservació de aquells que es aconseguirà dant forsa de especial hypotheca a la adosació. Per ço, es supplica que quant se compre alguna casa o heretat ab càrrech y adosació de algun sensal naixca hypotheca y obligació especial en dita casa com sia preu de aquella, y en virtut de dita hypotheca concórrega lo censaliste a qualsevol concurs de creedors hypothecaris, y si a cas se tornàs a vendre sens càrrech puixa executar lo censaliste sens fer discusió alguna.

Item, senyor, per quant per orde del bal·le general de la ciutat de València obliguen als negociants que hajen de manifestar la moneda que es porta per lo present regne y per rahó de dit manifest se hajen seguit molts robos, morts y altres danys. Per ço, es supplica a vostra magestat ||[242] que no hi haja obligació de fer tal manifest ni portar albarà algú de dita moneda anant per lo regne.

Item, per quant convé molt al benefici públich que entren en lo present regne vitualles de regnes estranys, es supplica a vostra magestat que qualsevol persona de altre regne que porte forments o qualsevol altra provissió puixa traure arròs sens tenir obligació de pagar dret de seca que se acostuma pagar al virrey.

Item, per obviar los excessius gastos, despeses, que se·ls fan als vehins de la ciutat de Xàtiva y de la sua governació per lo jutge de delmes de la ciutat de València per mínimes quantitats. Per ço, es supplica a vostra magestat per evitar inconvenients sia manat al dit jutge de delmes de la ciutat de València subdelegue un advocat en dita ciutat de Xàtiva, el qual *privative* haja de conéixer dels deutors així de dita ciutat com los de la governació fins en suma de vint-y-cinch lliures.

Item, senyor, com en este regne ja may se ha acostumat compel·lir als torsedors a manifestar la seda que torsen y que de poch temps a esta part los arrendadors del peatge els vullen compel·lir cada disapte a fer dit manifest fent-los moltes vexacions. Per ço, es supplica a vostra magestat sia declarat no tenir obligació de fer dit manifest tornant-los en este cap a la libertat de que gozaven.

Item, senyor, per quant la dita ciutat de Xàtiva per continuïtat de temps de pus de dos-cents anys sempre ha provehit en persones idònehes la escrivania de la sala y consell de aquella sens que y hagués en dits actes de nominació interrumpció alguna, experimentant considerables utilitats en la curositat de dits actes determinacions y cuidado en lo archiu hon y ha papers que són de molta importància al bon regiment y govern de dita ciutat. Y lo que més digne de la ponderació de vostra magestat és que provent la ciutat com sempre acostumava tenia lo escrivà el

cuydado necessari de la assistència de son offici en recompensa del benefici havia rebut dels officials de dita ciutat lo que és just. Y de poch temps a esta part vostra magestat ha fet gràcia de la futura successió de dita escrivania a Felip Monfort y ara a Augustí Monfort, son fill, sent com és prejuhy del dret adquirit a la ciutat en lo discurs de tant temps. Per ço, es supplica a vostra magestat sia de son real servici manar declarar ser la dita escrivania de la dita ciutat, restituint-la en sa antiga possessió per a que després dels dies de dits Felip Monfort y Augustí Monfort la puixa provehir en la persona que a dita ciutat pareixerà més convenient.

Item, senyor, com la major collita que y à en este regne és la de la seda y la major part d'esta se obra en lo regne de Castella, així en la ciutat de Toledo com de Sevilla, de tal manera que de no portar-se a dites ciutats serà molt danyós així als dits vehins de Sevilla com de este regne y, lo que més digne de ponderació, és als drets de vostra magestat, y pareix just este benefici y comú als regnes de Castella y València. Per tant, supplica vostra magestat sia de son real servey manar concedir llicència, ||[243] permís y facultat als vehins del present regne per a que sens incurs de pena alguna puixen traure del regne de Castella al present de València los preus de la seda que es portarà en or y plata.

Item, per quant part de la casa de la ciutat de Xàtiva és sensida a vostra magestat per rahó del qual cens se li han demanat alguns quindenis, y com dita ciutat ab molts servicis que té fets a vostra magestat en diverses leves y altres donatius necessite de la merced que espera de vostra magestat. Per ço, li suplica a vostra magestat sia de son real servey fer-li gràcia dels quindenis així deguts com los que *in eventum* per rahó de dit cens deurà.

Item, per quant en estos anys propassats ab una real carta fonch manat als officials de la dita ciutat de Xàtiva no insaculasen als cavallers y militars que no fos examinant lo títol de la milícia en esta Real Audiència per a que examinats aquell fos declarat haver de ser insaculats en los officis y càrrechs majors de dita ciutat a hon solen y acostumen ser insaculats. Y com de poch temps a esta part se ocasionen molts gastos als cavallers de dita ciutat en haver de depossitar lo salari de sentència, no obstant sos antecessors hajen fet ostenció del títol militar y hajen obtés declaració y mandato per a poder ser insaculats, per al qual cas pareix se hauria obtemperat a dita real carta, puix los antecessors haurien fet dita diligència y no es podia dubtar de sa calitat y títol militar. Per ço, es supplica a vostra magestat que los descendents dels tals inseculats no tinguen obligació de fer dita diligència, puix los antecedents de aquells feren lo contengut en dita real carta deixant-ho a l'arbitre dels electors de dita ciutat per a que guardant los furs y privilegis del present regne los puixen insacular.

Item, senyor, com la ciutat de Xàtiva en temps dels godos ans que es perdés Espanya fos cathedral isigne y los bisbes de aquella florien en sanctedat assistint a molts concilis. Ha tengut dos fills papes, lo hú Calixto 3, que concedí a la corona real lo patronazgo dels bisbats y archebisbats de Espanya, y lo altre Alexandro 6, lo qual concedí a dita corona real la conquista de les Índies. Així mateix, ha tengut

9 cardenals, 28 bisbes, 3 mestres de Nostra Senyora de Montesa y hú de Rodas, al present ciutat populosa y la segona del regne, y la governació de aquella és molt estensa, un breu de Sa Sanctedat Gregorio papa 13 per a tenir oficial foràneo ab la omnímoda jurisdicció. Per lo qual y per tenir una insigne iglésia col·legial, 11 convents, molta noblea en lo braç militar del present regne, en les Corts de l'any 1626 supplicà a vostra magestat fos servit de honrar a dita ciutat de Xàtiva ab que en aquella hi hagués bisbe en títol de cathedral y vostra magestat que veuria tota la merced que podria fer a dita ciutat de Xàtiva, y com en lo present dia concurrixquen les mateixes calitats ab nous servicis y donatius que ha fet a vostra magestat en diferents lleves y aloixaments, per lo que espera tota mercet de vostra magestat. Per ço, suppliquen los dits tres braços ecclesiàstich, militar y real del present regne sia de son real servey de erigir dita isglèsia en cathedral, com era en temps antich, intercedint ab Sa Sanctedat y manant donar les reals cartes al embajador de Roma per a que procure bul·les apostòliques de Sa Sanctedat per a dits effectes, ab lo qual restarà més auctorizat lo regne de València y en aquell hi haurà més prelasies y prebendes y es podrà millor y més fàcilment governar y vissitar los bisbats del present regne, redundant en servici de Nostre Senyor y de vostra magestat, utilitat pública de dites ciutat y bisbat.

CAPÍTOLS D'ORIOLA

||[244] Oriola.

Delliberasions de l'estament real 1645.

Primerament, senyor, considerat que lo ofici de jutge racional de la ciutat de Oriola y la nominació de aquell toca a vostra magestat, y a causa de que aquell en cas se proveheixca sols és per tres anys y que en cascun any no té sinó cent lliures de renda, y que si algú ho pretengués y obtingués gastaria més de lo que importaria dita renda, per lo que de molts anys a esta part no se ha provehit, sinó que el que és jurat en cap dels estaments militar y real alternativament en cascun trieni rig y administra dit ofici de racional com a regent. Per ço, supplica lo dit braç real a vostra magestat vulla provehir y manar que de huy en avant es fasa estracsió en dita ciutat de Oriola de les bosses dels militars y ciutadans de mà major per al dit ofici de racional alternativament per cascun any, y que el que sortejarà dit ofici goce la dita renda de cent lliures y que no puxa tenir en dit any altre ofici de la ciutat així de estracció com de elecsió per que més lliurement puga acudir a dit ofici.

Item, la ciutat de Oriola té obligasió de gastar en cascun any setenta-y-cinch lliures en los reparos del castell que y à en dita ciutat, ab la qual quantitat no pot acudir-se a dits reparos y obres per necesitar de major gasto. Y seria cosa de notable perjuhí que dit castell y fortalesa es derruís per ser de molta importància considerada la fortalesa del siti de aquell y el paraje ha hon està. Per ço, suplica a vostra

magestat que aprés los dies de l'alcayt que al present és de dit castell fasa gràsia y mercé a la dita ciutat de Oriola de la dita alcaydia y renda de aquella en esta forma. Que a dita renda sia de la dita ciutat, ab què restarà obligada a reparar y millorar dit castell, y que lo ofici de alcayt ha anexo e inseparable a l'ofici de justícia criminal, que és lo cap de dita ciutat, el qual tinga obligasió en les ocasions de guerra a assistir en dit castell y guarnir aquell de la gent necessària.

Item, en los estatuts que de orde de vostra magestat feu per al govern de dita ciutat de Oriola don Nofre Ginart, oydor de la Real Audiència en lo present regne, hi ha moltes penes impossades contra els transgressors de aquelles. Y ben considerats dits estatuts no es dehuen executar dites penes per consistir la contravenció en la inobservància de algunes solemnitats en dits estatuts conteses, en la qual inobservància no recau frau y dolo algú, ni es segueix perjuhí a la dita ciutat ni a ningun particular. Y sent així que en lo present regne lo defecte de orde y solemnitat no vicia ni annul·la la sentència conforme los furs 5 y 6 *de clamo non mutuando*, molt menys es deu per lo dit deffecte de solennitats de dits estatuts executar les penes de aquells. Per ço, supplica a vostra magestat sia de son real servey manar provehyr que no se executen dites penes menys que no sia constant que en la contravensió y hagué dolo y frau, y no en altra manera.

Item, en los estatuts que feu don Gerony Mingot, commissari de vostra magestat en la ciutat de Oriola, per a ||[245] lo bon govern de les aygües y edificis majors y menors de la horta de dita ciutat, y ha imposades penes molts riguroses contra los transgressors de dits estatuts y ordinacions com són de 25 lliures, de deu y cinch lliures, y jatsia dites penes se impossassen per a refrenar la llibertat y abús dels hòmens richs y poderosos de dita horta, los quals ab llur poder no deixaven utilar al pobre llaurador lo rech y aygua que era sua, sinó que ab mà poderosa se la emportaven y deixaven incultes les sues terres per faltar-li lo rech. Emperò de alguns anys a esta part per la ocurrència del temps se ha experimentat que dites penes no s'executen sinó en los pobres, y los richs y poderosos ussen de les sues llibertats y abussos sens recell de dites penes per falta de execució. Y se ha vist haver restat molts lauradors imposibilitats y pobres per la execució de dites penes y moltes voltes sens tenir culpa y no donar-los loch de defensa per ser causes fiscals y sumàries. Per ço, per a reparo de lo desús dit supplica a vostra magestat sia de son real servey manar minorar dites penes, és a saber la de 25 lliures a 5 lliures y la de deu y 5 lliures a 3 lliures, y que en dites causes no intervinga lo procurador y advocat fiscal.

Item, lo advocat y procurador fiscal de la ciutat de Oriola han acostumat cobrar salaris de les denunçiacions que possen contra los particulars vehins, ço és en les causes de mort de 25 lliures y de 12 lliures y 10 sous, y en les causes de galeres 16 lliures y 8 lliures, y per les causes de desterro y asots 12 lliures y 6 lliures, y per les causes de penes pecuniàries a 8 y a 4 diners per lliura *respective* entre dits advocat y procurador fiscal, lo que és ocasió de que en molts casos que arbitrari el denunciar o no, per cobrar los salaris denuncien, lo que no feren si tingueren

salaris certs per dits sos officis. Per ço, supplica a vostra magestat li plàcia consignar al dit advocat fiscal 100 lliures de salari, y al dit procurador fiscal 50 lliures cascun any, pagadores de les rentes pròpies de dita çiutat, y que no puixen cobrar salari alguns de denunciacions *etiam* que les ordenen y posen a instància de part privada ni menys lo puixen cobrar en cas que se inmescuyexquen en les denunciacions posades a instància de part y les averies de les penes.

Item, en la ciutat de Oriola y vila de Castelló de la Plana los ofiçis de governador són perpètuos, de lo que resulten molts inconvenients. Per ço, supplica a vostra magestat que aprés la fi e mort de l'egregi conde de Almenara, governador de dita ciutat de Oriola, vulla manar que dits governs sien triennals y que acabat cascun trienni los governadors hajen de ser residenciats, que ab açò tindrà vostra magestat tindrà més provisions que fer y oficis que donar a sos vasalls.

Item, lo alguasil ordinari del governador y lo verguer del batle de la ciutat de Oriola acostumen guanyar 22 sous per cascuna dieta quant ixen a fer execucions, y lo mateix guanyen los porters de dits tribunals quant ixen per absència de aquells, dient que van en loch de aquells, lo que és en notori perjuhí als vehins de dita ciutat. Per ço, supplica a vostra magestat vulla provehir y manar que los dits alguacils ordinaris no puixen hexir de la dita ciutat de Oriola a fer execucions ||[246] que no sia per suma que excedeixca de 50 lliures. Y que no puga tenir de dieta sinó 10 sous cascun dia, y los demés porters que aniran així en loch dels dits aguazils ordinaris ara no puixen guanyar més de 5 sous per cascun dia de dieta.

Item, la ciutat de València y les ciutats de Oriola y Alacant y la vila de Castelló de la Plana, considerant los molts y grosos serveys y donatius que en los anys pasats han fet a sa magestat, per lo que han restat casi sens forces ab què poder continuar dits serveys per en avant si no se'ls concedexen alguns arbitres y facultat de poder imposar çisses y fer estanchs y arrendaments *respective*, així del tabaco com de aiguardent y altres mercaderies y qualsevol gènero de botigues. Per ço supplica a vostra magestat vulla concedir y donar facultat a les dites ciutats e vila per a que puxen imposar qualsevol gènero de cisses imposicions *inter suos* y per a poder arrendar y estancar lo tabaco y aiguardient, altre y tot altre qualsevol gènero de botigues.

Item, ab differents privilegis y senyaladament ab lo privilegi del senyor rey don Pere el 2, sa *data* en Monçó en 12 de octubre 1383, y enaprés confermat per lo senyor rey don Felip 3 ab altre privilegi sa *data* en Alcalà a 20 de març 1604, està dispost que lo governador y son llochtinent de la dita ciutat de Oriola no·s puxa entrometre per via de appelació, recurs simple que sela *nec alias* en les estraccions y declaracions de aquelles fetes per los justícia y jurats de dita ciutat. No obstant lo qual, dit governador y sos lochtinents se evoquen dites causes a son tribunal y despachen mandatos de inhibicions ab penes, lo que és contra dits privilegis y en descrèdit de dita ciutat. Per ço, supplica a vostra magestat se li mane al dit governador y sos lochtinents que ni per apel·lació, recors simple, querela, *vel alias* no se

entrometen a conéixer de dites causes d'estracsions y que, no obstant, qualsevols manaments e inhibició per aquells fets los dits justícia y jurats pasen avant en dites estracsions sens encurs de les desús dites penes, y que les appel·lacions de dites causes hajan de ser y sien per a lo jutge de consell y no per altre jutge.

Item, com lo batle general de la ciutat de Oriola gosse de les matexes preminenses y prerrogatives que lo batle general de la ciutat de València precisament deu tenir també la matexa jurisdicció y subdelegació de jutge de sal y quema en dita sa batlia y territori que té lo dit batle general de la dita ciutat de València, ab què los vehins de dita ciutat de Oriola en dites causes no seran desaforats en primera instància segons que ho són. Per ço, supplica a vostra magestat sia de son real servey manar concedir a dit batle general de la dita ciutat de Oriola comissió y subdelegació de jutge de sal y quema per a que la exercixca y use en lo son territori y batlia axí com lo dit batle general de la ciutat de València fins huy la ha usada en tot lo regne.

Item, sempre y quant la ciutat de Alacant demana socorro a la ciutat de Oriola ordinari que és de 40 hòmens o extraordinari que és de tota la gent, dita ciutat de Alacant ha pretés y pretén que la ciutat de Oriola deu pagar lo socorro per al sustent de dita gent, lo que ademés de ser contra justícia és cosa de gran perjuhy per a la dita ciutat de Oriola, ||[247] a dita causa cada dia e sens ocasió alguna demanen dits socorros causant-li excesivos gastos y despeses a la dita ciutat de Oriola, *ultra* de la vexació que sos vehins patexen, obligant-los a penes a anar a la dita ciutat de Alacant y dexar ab descomoditat ses cases. Per ço, supplica a vostra magestat quede huy en avant si se es demanaran socorros per la dita ciutat de Alacant sia y vinga a càrrech de aquesta el pagar la gent tot lo temps que estarà detenguda en dit socorro, excepto lo un dia de anar y altre de tornar, que ha de córrer la paga de dita gent per conte de dita ciutat de Oriola.

Item, per quant en lo privilegi de vila real surreptíciament obtés per la universitat de Callosa se li à concedit un capítol de que lo batle local de dita universitat tinga son tribunal *formiter* y ab les matexes preminènsies que lo batle local de la ciutat de Oriola, lo que és contra jurisdicció y premiènsia de aquell, la qual vostra magestat deu conservar. Y jatsia la dita ciutat de Oriola à dit nul·litats e interposant apel·lasió de dit privilegi enperò per a en cas que aquell se conferme lo que no creu supplica a vostra magestat sia de son real servey mane revocar lo dit capítol respectant a dit batle local de dita universitat y que se li guarden les preminènsies al dit batle local de la dita ciutat de Oriola.

Item, los vasalls de vostra magestat en lo present regne residents acostumen en los contractes que fan desaforar-se de son propi for y es sotsmeten al for y jurisdicció de la Real Audiència volent ésser executats per dit tribunal, per lo que despachen comissions ab alguasil reals y escrivans, los quals accedexen a les ciutats e viles del present regne que fan y causen grosses y excessives despeses en tanta manera que

moltes voltes succehex que per molts béns que se ocupen el preu de aquells no basta a pagar dites despeses. Per ço, supplica a vostra magestat vulla provehir y manar que de huy avant no es puixa despachar alguasil ab commissió de la Real Audiència o de altre qualsevol tribunal menys que no excedeixca lo deute de la summa de 500 lliures, y açò encara que se haja desaforat, y en tal cas que anirà dit alguazil que haja de anar a soles y sens escrivà, puix en les ciutats, viles y lochs del dit regne hi ha escrivans que puxen rebre los actes que aquell farà, y lo matex haja de succehir en lo vergueta, lo qual no haja de portar ab sí escrivà.

Item, suplica a vostra magestat que en les bolses dels insaculats per a los oficis de la casa de la Diputasió hajen de ser la mitat dels insaculats de vehins y habitadors de la present ciutat de València y loch de sa contribució y l'altra la mitat dels vehins de les demés ciutats e viles reals, guardada proporció entre aquelles per a que el dit govern estiga repartit en tots los cavallers del regne, puix tots representen aquell segons que així per vostra magestat fonch provehit e les Cort de l'any 1626 jatsia no se à observat manant ab penes se observe dita provisió.

Item, molts vehins de la present ciutat y regne són agreujats en que havent comprat algunes tafulles o cases per cort, depositant lo preu de aquelles en taula per a que los acrehedors facen sos lliuraments, se seguex que aprés de haver pres posesió de dites tafulles o cases són vexats y molestats per altres crèdits y no obstant que al·leguen ésser compradors de cort y mostren títol se proseguexen les execucions a títol que sos crèdits són anteriors als que ||[248] se han graduat en lo preu de dits béns, lo que és ocasió y causa de haver moltes terres incultes y perdudes perquè los que tenen crèdit en aquelles no gozen procurar-les perquè no les executen. Per ço, supplica a vostra magestat sia servit manar que qualsevol comprador de cort que mostrarà son títol no puga ser vexat en executar per altre acreedor *etiam* que sia anterior en hipoteca, sinó que vinga obligat a anar al preu depossitat de la dita casa.

Item, la ciutat de València y les demés ciutats e viles del present regne han patit y pateixen gran ruïna per caure's moltes cases, lo que és contra el adorno de dites ciutats e viles. Per ço, es suplica a vostra magestat mane donar licència, permís y facultat a les dites ciutats e viles per a que prenguen los solars de dites cases y aquelles establixquen y donen a les persones ben vistes per a que redifiquen aquelles ab tal emperò que avans de fer dits establiments y donacions tinguen obligació los justícia y jurats de dites ciutats e viles de fer crida de dits solars y establiments y subastar-lo per termini de 30 dies, y que los acrehedors que tindran special hypotheca en dites cases o general en dites cases no puixen executar aquelles, puix les obres fetes es preferixen a tota hypotheca.

Item, en les çiutats e viles del present regne se acostuma en les sentències criminals que·s donen contra cavallers y ciutadans, y persones que gocen de privilegi militar al temps de la públicasió de les dites sentències, traure a d'aquells davant lo tribunal y en públich y moltes voltes ab ferros y cadenes, lo qual és de gran bili-

pendi y desohonor dels dits. Per ço, supplica a vostra magestat vulla provehir y manar que los justícies y demés ministres de les dites ciutats e viles al temps de publicar dites sentènçies no traguen en públich y davant los tribunals los dits cavallers, ciutadans y demés que gocen de dit privilegi militar, sinó que se hajen de publicar aquelles dins los secrets, y si es publicarà en los tribunals que haja de ser sens assistència dels dits delinqüents, y enaprés se'ls notifique la públicació de dita sentència.

Item, per quant en les contencions que es susciten y mohuen entre la jurisdicció real y ecclesiàstica moltes voltes succehex que susciten molts dúbios y a vegades de indústria dels jutges àrbitres, a fi de fer moltes declaracions y utilar molts salaris de aquelles. Y també succeheix que per a justificar dits dúbios y contencions es presenten per los fiscals molts processos y actes ab los quals fan grandíssim procés, de tal manera que la part per qui es suscita dita contenció resta imposibilitada de poder pendre còpia de aquell y pateix la sua justícia. Per ço, supplica a vostra magestat sia manat que sempre y quant hi haurà contenció y en aquella es suscitaran altres dúbios que se hajen de declarar y es declaren tots única sentència y que no puxen prendre més que un salari, y en cas que sien incompatibles dits dúbios y per dita rahó sia necessari declarar-los en diferents sentències, y en respecte de la presentació dels processos y actes que aquella es fasa ab *quod insertione* per a instruhir lo ànimo de dits jutges àrbitres, y en cas ||[249] que dita causa haja de anar al terser per discòrdia de aquells es facen certificatòries de lo sustancial de dits procesos y actes y aquells se incerten en dit procés de contensió y no en altra manera.

Item, per quant en les averiguasions de les causes criminals acostumen los jutges posar molts hòmens y dones en la presó ab motiu de que sabrien dels agresors de aquelles. Y ab açò els detenien molts dies patint en dites presons y lo que pitjor és que molts per evadir la vexasió de la pressó digüen y testifiquen coses contraries al fet de la veritat, ab lo que es fa notori agravi als vassalls de vostra magestat. Per ço, supplica a vostra magestat sia senyalat lo termini y dilasió de sis dies dins los quals tinga obligació lo jutge de traure de la presó a dits testimonis o verament haja de justificar dins dita dilació la causa que té per a tenir-los *ab inviso* de dits presos, puix no hi ha major rahó per a que al reo se li haja de fer càrrech del delicte dins dos dies conforme lo fur 19 *sub rubrica De criminibus* fòlio 195, y seria singular dins deu dies conforme lo fur únich títol Si algun singular *in extravaganti* fòlio 59 que al que està pres per testimoni y que pasat dit termini si no se li farà dita justificació que sia escarserat de les presons.

Item, per quant en les Corts que vostra magestat celebrà als vassalls del present regne en la vila de Monçó en lo any 1626 en lo capítol 29 fòlio 13 fonch regulada la pena de la delació de pistoles als plebeyos en 200 lliures y sis anys de galeres, y als militars en altres 200 lliures y quatre anys de Orà sent atrobats ab aquelles y no en altra manera. Y com de cascun dia succehixca que los ministres de vostra magestat reben informacions contra els particulars de que els han vist portar pistoles y ab dites

informacions los capturen y condemnen en penes extraordinàries y a son arbitre, ab lo que entenen salvar la disposició del dit capítol 29, sent així que és prosehir contra la mente de aquell que sol volgué qu·en cas de aprensió ab dites pistoles foren castigats y lo que més és que lo càstich que se'ls imposa a totes penes extraordinàries casi be a inportar lo mateix que si se'ls imposàs la pena ordinària. Per ço, supplica a vostra magestat en observància de dit capítol 29 mane que ningú puixa ésser punit y castigat ab pena extraordinària per portar dites pistoles si no serà atrobat realment ab aquelles, ni es puga rebre informació acerca de dita delasió, y en cas que sia atrobat ab aquelles realment que s'execute la pena de dit capítol imposada.

Item, ab lo fur 119 de les dites Corts de l'any 1626 fonch provehit que per a concórrer y obtenir les places de la Real Audiència y demés assessors del governador y assesors del batle fos necessari que los doctors en drets haguessen de practicar cinch anys en la plaça de la ciutat de València en conformitat del capítol 1 de les Corts de l'any 1604, lo que és prejuhy de les demés ciutats e viles del present regne, puix vendran a restar les places de aquelles sens hòmens pèrits en drets y sent així que en dites plases hi ha hòmens doctes en la jurisprudència y que tenen les parts que es requirixen ||[250r] per a que vostra magestat los proveheixca en dites places de la Audiència y assessories. Per ço, supplica sia de son real servey manar revocar dit fur 119 en quant a la advocasió de cinch anys en la plaça de dita ciutat de València y los demés furs sobre açò disponents, manant al lochtinent de vostra magestat en lo present regne consulte la provissió de dites places y assessories als doctors dignes que resideixen en les demés ciutats y viles del present regne.

Morella.[34]

||[251] Comissió per a este effecte a vostra magestat ohydor de la Real Audiència per a que ab consulta dels síndichs dels 3 estaments se altere o millore lo que convinga.

Item, per quant lo fur 176 de les Corts de l'any 1585 està dispost que totes les pragmàtiques que·s publicaran en la ciutat de València y demés ciutats del present regne en ans se hajen de consulta ab los síndichs dels 3 estaments per a que vetjen si repugnen a furs y privilegis de aquell, lo que és just se observe en utilitat y profit del bé comú. Per ço, suplica a vostra magestat sia de son real servey que dit fur se observe a la lletra segons en la forma que en aquell se decretà.

¶ [34] Continua amb la còpia d'un capítol que va ser ratllat i cancel·lat, però que resulta encara llegible: *Primo, lo dit braç suplica a vostra magestat sia de son real servey confermar dos reals privilegis concedits a la vila de Morella, lo hu per lo senyor rey en Pere datus en Barcelona en tres de març 1374, lo altre del senyor rey en Marti datus en València en 25 de febrero 1404, los quals disponen que tots los drets, preeminències e llibertats que los senyors de lochs tenen y tenen per ser generosos y nobles competeixuqen a la dita vila, de la matexa forma y manera en los lochs que ha comprat o per temps comprarà de dits nobles y generosos, los quals privilegis són conformes a altre privilegi general que es 98 del senyor reg en Pere el 2 in corpore privilegiorum folio 131.*

||[252] Alacant.

Capítols y determinacions que se han acordat y passat per lo bras real y supplica es passen per los demés brasos.

Item, per quant en les Corts celebrades als regnícols del present regne en lo any 1604 se imposà lo dret de doble tarifa, lo qual entre altres fruyts se cobra del vi que es trau del present regne y és de díhuit diners per lliura de moneda sobre lo valor de dit vi. Y se ha experimentat gran dany en esta exacció y à ocació de dit dret no·s pot despedir ni traure ni embarcar dit fruyt, lo que també és en gran dany y perjuhí dels drets reals de sa magestat dels de la Generalitat del present regne interessats en la treta de fruyts y del comersi dels ports, plages, de les ciutats y viles del present regne per tenir com tenen esta part de bastiments tan pechada. Per ço, supplica a sa magestat sia manat decretar es lleve dit dret de doble tarifa en quant a la exacció de dit vi e o verament es faça còmputo de lo que importarà y havia importat dit dret en respecte del dit vi un any ab altre y que·s repartixca higualment tot lo regne. Y si no es faça lo mateix còmputo de lo que·s traurà de dit dret en rahó de dit vi en la ciutat de Alacant y en ella es lleve dit dret obligant-la a la satisfacció en higual quantitat donant-li permís y facultat per a poder imposar-ho sobre dit vi de la manera que més suaument es puixa exigir del que·s consumeix en dita ciutat.

Item, per quant la principal vivienda dels vehins y habitadors de la ciutat de Alacant consisteix en lo comersi y negociació y tracte mercantil, y açò no impedeix no poder los estrangers tremontans y ultramarins gozar de privilegi de franquea dels drets reals de duana encara que sien cassats ab naturals del present regne y de dita ciutat y hajen habitat en aquella per més espay de deu anys. Per tant, supplica a sa magestat que, concorrint les sobredites calitats a saber de cassar ab natural del present regne y habitar deu anys en dita ciutat, sien exempts de pagar dit real dret de duana los estrangers tramuntans y ultramarins de la manera que ho són del real dret de almojarif en la ciutat de Oriola.

Item, per quant lo senyor rey don Fernando ab son real privilegi de l'any 1488 concedí als vehins y habitadors de la ciutat de Alacant que pagant una vegada en aquella y en son terme lo dret real de duana no·s devia de pagar altra vegada en la ciutat de València lo dret real de peatge per ser tot un mateix dret, lo que no se observa en gran dany y perjuhí del vehins y habitadors de la dita ciutat de Alacant. Per ço, supplica a sa magestat en observància de dit real privilegi que pagant dita ciutat de Alacant dit real dret de duana de les robes y mercaduries que allí es compraran y vendran encara que aquelles se porten a la ciutat de València y a son terme ahon se cobra ||[253] lo dit dret de peatge no se haja de pagar aquell.

Item, los vehins y habitadors de Alacant com los demés de les ciutats y viles del present regne tenen privilegi de no ser compel·lits a litigar fora son domicili y açò no se observa en les causes eclesiàstiques en los vehins y habitadors de la ciutat

de Alacant per no haver-hi en aquella vicari general y el de son obispat resideix en la ciutat de Oriola. Supplica a sa magestat que·s mane nomenar vicari general en dita ciutat de Alacant per a que sos vehins y habitadors no sien molestats en ser extrets per a pledejar a dita ciutat de Oriola e o verament donar comissió al vicari foràneo de dita ciutat de Alacant ab títol de oficial per a que conega distinctament de totes les causes eclesiàstiques dels vehins y habitadors de dita ciutat.

Item, per quant lo fur 16 rúbrica de guiatjes de les Corts de l'any 1563, y lo fur 5 de l'any 1552, y lo fur 114 de l'any 1585, y lo privilegi 18 y 22 del senyor rey en Pere, y lo privilegi del senyor rey en Martí la data en 27 de agost de l'any 1407 y ab altres molts furs y privilegis del present regne, està dispost y ordenat que qualsevol gènero de vexells que portaran vitualles a la ciutat de Alacant estiguen guiats y assegurats davall la protecció real. Per ço, supplica a sa magestat se observen y guarden tots los dits furs y privilegis y altres concernents a dit guiatge.

Item, per quant los jurats de la ciutat de Alacant sols tenen cascú setanta lliures per a el preu de una gramalla de son offiçi, lo que no basta ni és sufficient per a el gasto que importa aquella. Per ço, supplica a sa magestat sia servit manar augmentar lo preu de dita gramalla a rahó de cent lliures a cascú.

Item, per quant los dos advocats ordinaris del concell y jurats de la ciutat de Alacant tenen y suporten gran treball en la assistència del govern y negocis de aquella y sols tenen vint lliures de salari cascú. Per ço, supplica a sa magestat los sia augmentat dit salari a rahó de cinquanta lliures a cascú dels propris y rentes de dita ciutat.

Item, per quant lo dret portuguès que·s cobra en lo present regne està finit y extinct segons les cominacions del fur primer fet a instància del bras ecclesiàstich y real en les Corts de l'any 1626 y al present es cobra en gran dany y perjuhí dels drets del real patrimoni de sa magestat y dels vehins y habitadors del present regne. Per ço, supplica a sa magestat que totalment es lleve y no es cobre lo dret portuguès.

Item, per quant los vehins y habitadors de la vila de Elig tenen privilegi de sa magestat de poder fabricar en aquella sabons de llosa dels olis que es cullen en son terme. Per ço, supplica la ciutat de Alacant sia concedida facultat als vehins y habitadors de aquella de poder fabricar sabons ‖[254] de llosa en dita ciutat dels olis que·s cullen en lo present regne.

Item, per quant los vehins y habitadors de la ciutat de Xàtiva y Oriola concorren y van en terna per a els oficis de capitans, vehedors, contadors y demés del present regne. Per ço, supplica que així mateix los dits vehins y habitadors de la dita ciutat de Alacant sien embiats en terna per los diputats del present regne per a dits officis.

Item, per quant lo dret dels pesos que s'arrenda per lo justícia y jurats de la ciutat de Alacant ha tengut gran baixa en lo preu de son arrendament y lo quindeni que·s paga a sa magestat és en gran summa y dita ciutat es troba molt exhausta

a ocació de sos contínuos gastos y particulars servicis que ha fet a sa magestat. Per ço, en remuneració d'ells, supplica a sa magestat sia servit de eximir a dita ciutat de pagar lo dit quindeni e o verament aquell se reduheixca a una quantitat certa y moderada *ad summam* de cinquanta lliures per cada quindeni además del luisme ordinari de cascun any.

Item, per quant se ha experimentat grandíssim dany en la extracció que·s fa dels officis per a la ciutat de Alacant a ocació de que les declaracions que·s fan per los jurats de aquella a consell de sos advocats en casos de impediments y dubtosos los interessats appel·len introduhint la causa en la governació y altres tribunals superiors en les quals se evoquen dites causes ab inhibició penal, lo que és en gran dany de la administració y govern públich de dita ciutat, per quant dita extracció no·s pot retardar y lo dia que·s fa no·s pot prellongar per ser fatal. Per ço, supplica a sa magestat de que no se admeten dites appel·lacions, recursos e inhibicions e introduccions per altres tribunals superiors sinó *ad quo ad effectum* y no *quo ad suspensivum*.

Item, per quant la ciutat de Alacant goza dels mateixos privilegis que la de Oriola y esta té privilegi que per execució alguna per privilegiada que sia no puixen ésser escrites ni penyorades qualsevols cavalcadures ni altres qualsevols instruments ni arreus de llauró, lo que és just se observe en los vehins y habitadors de la dita ciutat de Alacant. Per ço, supplica a sa magestat se observe lo mateix privilegi als vehins de dita ciutat de Alacant.

Item, per quant de pochs anys a esta part han acostumat los arrendadors del real dret de quema cobrar aquell de totes les robes y mercaderies que venen de parts de ponent y passen per lo estret y realme de Castella encara que no hajen tocat ni fet escala los vexells que les porten en port e o plaja alguna del dit regne de Castella. Y lo que pijor és que·s fan pagar dit dret de quema de totes les robes ||[255] y mercaderies que·s fabriquen en dita part de ponent encara que aquelles vinguen de les parts de Ytàlia y altres de llevant a títol que diuhen haver passat per dit realme, lo que és en gran dany del real patrimoni de sa magestat, puix de dita nova introducció no se ha augmenntat lo arrendament de dit ral dret, ans bé se ha diminuhit en molt menys preu los que·s cobren y col·lecten en los ports y plages del present regne per dit nou vetigal. Per ço, supplica a sa magestat mane decretar de que dit real dret de quema no es cobre sinó de les robes y mercaderies que aniran del present regne a Castella y de Castella vindran a present regne, y no de les que passaran per dit estret y realme sens haver tocat en port ni plaja alguna del dit regne de Castella, ni tampoch de les que venen de les parts de llevant fabricades en les parts de ponent sie segons y en la forma que ans de dita nova introducció se ha acostumat.

Item, per quant haurà quatre o cinch anys se intenta introduhir en lo present regne y principalment en la governació dellà Sexona a aquella part offici y tribunal de Almirantazgo executant molts contrafurs, lo que se ha experimentat ser en gran dany del real patrimoni de sa magestat dels drets de la Generalitat y de tots los del present regne. Per ço, supplica a sa magestat sia servit manar decretar que tots los

negocis y causes respectants a les robes de contrabando y execució de Almirantazgo es porten y continuen com fins huy per los virreys del present regne y sos comissaris sens crear nou tribunal.

Item, per quant la ciutat de Alacant gasta cascun any en pertrets, monicions y adops de muralles y artilleria pus de tres-mília lliures, per a lo qual no alcancen sos propris y rentes per estar estes consignades per a pagar càrrech y pensions ordinaris y no és just que essent aquella frontera y lo port més principal de tot lo regne estiga falt de tots los requisits per a sa bona custòdia y defença. Per ço, supplica a sa magestat que (*ultra* dels furs y privilegis que dita ciutat té en son favor de poder imposar sisses y altres qualsevols imposicions) sia decretat donant permís y facultat a dita ciutat de poder imposar tendes de saladura, ayguardent, tabaco y altres adrogues y vitualles hon en elles y no en altres, de què es seguirà que dita ciutat restarà ben pertrejada y custodida sens gasto algú del real patrimoni de sa magestat.

Item, se ha experimentat en los juhins de contencions que mouhen y susciten entre les jurisdiccions eclesiàstica y real que lo official ||[256] ecclesiàstich proceheix no guardant lo orde de la concòrdia ni lo que se observa en la metròpoli, posant los monitoris y fermes per hores en matèries que admeten dilació y que no y ha perill en la tardança, y se acostuma descomunicar a tots los officials; ço és als justícia y jurats de una ciutat y república, deixant sens govern aquella y contravenint a diferents disposicions de justícia. Per ço, supplica a sa magestat mane provehir de condecent remey per a evitar estos inconvenients, manant que no·s puixa per causa alguna publicar per descomunicats a tots los officials de qualsevols ciutats, viles o llochs del present regne.

Item, en lo govern de la ciutat de Alacant se ha experimentat un gran inconvenient a ocasió de que sa magestat ha manat de que en un any dos persones de un nom y armes encara que no sien parents no puixen ésser officials d'ella a un mateix temps, lo que és en dany de sa magestat y dita ciutat perquè per este impediment deixen moltes persones benemèrites de concórrer als officis de dita ciutat. Y deixen també de tenir cavall y armes, requesit que obliga per a concórrer y està privada dita ciutat de esta defença en totes les occacions de enemichs lo que compren per ésser dita ciutat de curta població a la major part de les persones que concorren als officis d'ella y redunda en dany del bé públich y govern de dita ciutat. Per ço, supplica a sa magestat sia servit manar revocar dita real carta y qualsevol altra matèria y *ad summum* que sols se entenga que per a lo offici de jurats essent parents en segon grau y no en més.

Item, per quant de quatre o cinch anys a esta part se ha introduhit en la ciutat de Alacant que lo commisari y demés officials del Sant Offici es fan pagar de qualsevol gènero de vexells que ancora en lo port e o plaja de aquella dret de visita ço és sis rals al comissari de vexells de gàbia, dos a l'alguazil, dos al notari, hu al núncio y dos a la barca que·ls porta. Y dels vexells llatins es fan pagar quatre reals al commisari, real y mig a l'alguazil, real y mig al notari y mig real al núncio y un

real a la barca que·ls porta. Y açò es va alterant de cada dia y és además del gasto que obliguen a fer als capitans y patrons de dits vexells de tres peses de artilleria que·ls fan desparar, y lo intent se pot aconseguir sens gasto y per camí més fàcil. Per ço, supplica a sa magestat mane revocar dita nova introducció per ser de gran dany al real patrimoni de sa magestat y drets de la Generalitat y comersi de dita ciutat.

Item, per quant la ciutat de Alacant ha servit a sa magestat de pochs anys a esta part ||[257] en groses quantitats y en diferents leves de companyies de soldats a ses costes. Supplica, per ço, que en remuneració de dits servisis sa magestat li faça mercé de donar-li títol de senyoria y a la ciutat de València de senyoria il·lustríssima.

Item, per quant lo justícia y jurats de la ciutat de Alacant és verosímil tenir experiència de les persones que seran benemèrites per a servir lo offici de escrivà de la sala y concell de dita ciutat. Per ço, supplica a sa magestat que los dits justísia y jurats de dita ciutat en la vacant de la persona que huy rig dit offici puixen nomenar la persona benemèrita que ben vist los serà per a dit offici.

Item, per quant los capitans, alferis y sarjentos de les companyies de la milícia efectiva solen de pendre patent de reformats y escusar-se per aquest camí de pagar les sisses y altres imposicions de que són franchs dits officials, lo que no és just per ser en dany de les ciutats, viles y lochs del present regne. Per ço, supplica que ningú de dits officials y soldats de a peu ni a cavall goze de dita excepció de sisses e imposicions a títol de reformats, sinó és que hauran servit per espay de vint anys, sinó que tan solament gozen de dita exempció los officials que actualment estaran servint.

Item, per quant lo lloch de Sen Joan y Benimagrell, situats en la horta de Alacant, foren en son principi carrer de dita ciutat y havent-se desmembrat de aquella y fet universitat, enaprés se tornaren a agregar a dita ciutat y huy són carrer de aquella. Y la agregació es feu ab pacte que no·s poguessen desmembrar sens que primer pagassen a dita ciutat totes les quantitats que los tocaven per la obra del pantano conforme les reals sentències donades en favor de dita ciutat ab tots los interessos que hauran discorregut fins al dia de la dismembració, lo qual acte de agregació en que està referit capítol fonch decretat y confermat per sa magestat ab real privilegi *dato* en Madrid en (en blanc). Per ço, supplica a sa magestat que per a que dit pacte y capítol tinga millor execució sia manat decretar per fur del present regne.

Item, per quant en lo fur 165 de les Corts de l'any 1604 sa magestat feu mercé a la ciutat de Alacant que fins tant estigués reintegrada dels gastos y despesses que hauria fet y sostingut en la primera y segona fàbrica y reedificació del pantano de consignar-li lo procehit y procehidor dels fruyts del nou rech del pantano y que no faria gràcia ni merçé a ninguna universitat ni persona de l'augment de dits fruits del pantano, lo que en lo fur 241 de les Corts de l'any 1626 ha tengut alguna limitació. Per ço, supplica a sa magestat la observància de dit fur 165 de dites Corts ||[258] de l'any 1604 y que en quant serà contrari aquell lo dit fur 241 se revoque, y que tot lo que procehirà de l'aument de dit pantano aprés de reintegrada la ciutat

de dits gastos se haja de aplicar y aplique per a alçar la paret, obres y altres gastos que se oferiran en sa conservació y dels demés obs que li convinguen a dita ciutat.

Item, per quant los batles així general com local en la ciutat de Alacant solen y acostumen de poch temps a esta part visitar tots los vexells que venen y aporten al port e o plaja de dita ciutat fen-se pagar de salari de visita per cascun vexell vint reals además del gasto que fan pagar al patrons de aquells per a la barca que els porta y gasto de tres pesses que fan triar a la exida, lo que es pot aconseguir prenint lo manifest y fer les demés diligències que convinguen al temps y quant prenen la pràtica de dits vexells, evitant lo desús dit gasto que·s fa en gran dany dels drets reals de sa magestat, de la Generalitat y dels de la dita ciutat y comersi de aquella. Per ço, supplica a sa magestat sia servit al batle així general com local de dita batlia y ciutat no faça dites visites, sinó en terra sens pendre salari ni dieta alguna.

Item, per quant lo salari de cinquanta lliures que dona la ciutat de Alacant al receptor de sa magestat per rahó de la administració dels fruyts decimals de l'augment del pantano és superfluo y de ningun effecte perquè directament dits fruyts e o lo procehit de aquells poden entrar en poder del clavari de dit pantano, lo qual per a estos efectes té donada suficient caució y fiança. Per ço, supplica a sa magestat sia servit que aprés òbit de Alfonso Martínez de Vera, receptor real de sa magestat, que és lo que al present goza dites cinquanta lliures, sia servit llevar lo dit salari.

Item, per quant en les visites que fan los virreys y capitans generals a la dita ciutat de Alacant solen y acostumen fer grans y excessius gastos dels propis y rentes de dita ciutat. Per ço, supplica a sa magestat sia servit de declarar lo que dita ciutat deu gastar y dispendre en lo gasto dels virreys quant van a dita visita.

Item, per quant, per lo fur 4 *De pondere et mensura* per diferents estatuts reals de la ciutat de Alacant està dispost y ordenat que lo ters de les penes de seixanta sous que executa lo mustaçaf de dita ciutat se aplique al comú de aquella, lo que al present per alguns no s'observa. Supplica a sa magestat sia servit manar que lo ters de dites penes se aplique al comú de dita ciutat y que lo mostassaf haja de donar conte dels dits terços als jurats de ‖[259] aquell buydant lo procehit en poder del clavari aplicant-ho al comú de dita ciutat, y açò sots les penes a sa magestat ben vistes.

Item, per quant de no poder lo sobrecequier de les aygües del terme de la ciutat de Alacant inquirir *ex officio* contra los que defrauden dites aygües y altres cosses respectants a dit offici es segueix gran dany als interesats en dites aygües y bé comú de dita ciutat. Per ço, supplica a sa magestat sia servit donar facultat al sobrecequier de dita ciutat puixa inquirir *ex officio* contra els que defraudaran dites aygües y altres coses tocants a son offici.

Item, per quant de no tenir lo sobrecequier de la ciutat de Alacant y son terme assessor ordinari ab qui aconsellar-se en les causes processals y de punt de dret se ha experimentat gran dany en la administració de dit offici. Per ço, supplica a sa magestat sia servit donar permís y facultat per a que dit sobrecequier puixa nomenar un assessor ordinari ab salari cascun any de deu lliures pagadores dels

emoluments de dit offici y que dit assessor haja de ser hu dels dos advocats ordinaris de dita ciutat e o lo assessor ordinari del justícia civil y criminal de dita ciutat.

Item, per quant se ha experimentat que de tenir lo justícia en lo civil y criminal de la ciutat de Alacant a son càrrech les presons comunes de aquella resulten molts inconvenients en perjuhí de dit offici y en dany de la custòdia de dits presos y los gastos que la dita ciutat té en fer y conservar los ferros necessaris per a la custòdia de dits pressos, de què no té emoluments alguns. Per ço, supplica a sa magestat sia servit nomenar alcayt per a dites presons ab salari de cent lliures cascun any pagadores dels efectes de la tesoreria de dita ciutat y així mateix de dits efectes se paguen los ferros de dites presons.

Item, per quant de no tenir los justícia y jurats de la ciutat de Alacant sitiada de audiència per a tractar los negocis y afers de dita ciutat se experimenta gran dany en lo govern y bé públich de aquella. Per ço, supplica sia manat a dits justícia y jurats tinguen de quinse en quinse dies sitiada de audiència y que lo escrivà de la sala y consell sia tengut portar llibre particular hon adnote y continue lo que s'ordenarà en dites sitiades, y aço sots les penes a sa magestat ben vistes.

Item, per quant lo portantveus de general governador del regne de València dellà Sexona ha acostumat nomenar per a lo offici de subrogat de dita ciutat de Alacant persona no militar, contravenint a diferents furs del ||[260] present regne. Per ço, supplica a sa magestat sia manat a dit portantveus que en les nominacions que farà de dit offici de subrrogat hajen de ser en persona militar y natural de dita ciutat, y açò sots penes a sa magestat ben vistes y sots decret de nul·litat de actes.

Item, per quant se ha experimentat que per ser lo offici de sobrecequier de les aygües de la ciutat de Alacant de tènuo salari y profit moltes vegades renuncien les persones de l'estament militar en lo any que·ls toca sortejar a dit ofici, per hon se recela vindrà any que no y haurà qui concórrega a d'aquell, y també és motiu de duta renunciació llevar lo concurs per a los officis de justícia y mustaçaf en lo any que toquen a dit estament militar, y tot redunda en dany de bé públich y govern de dita ciutat. Per ço supplica a sa magestat sia servit de manar decretar que a dit offici de sobrecequier concorreguen sola y alternativament cavallers y ciutadans de mà major y no ciutadans de mà menor, ab esta emperò modificació que lo any que dits officis de justícia y mustaçaf toquen a l'estament militar sortejen a dit offici de sobrecequier ciutadans de mà major, y quant dits officis de justícia y mostassaf toquen als ciutadans de mà major concorreguen al de sobrecequier los cavallers, y en lloch de dit offici de sobrecequier a què concorrien los ciutadans de mà major concorreguen a l'offici de clavari.

Item, per quant lo salari que al present té lo assessor ordinari del justícia en lo civil y criminal de la ciutat de Alacant és molt tènuo y lo treball que suporta gran. Per ço, supplica a sa magestat li sia augmentat a dit assessor lo salari fins a suma de huitanta lliures cobradores dels emoluments de dit offici a què no concorren los ciutadans de mà menor.

Item, de temps immemorial a esta part se ha observat en la ciutat de Alacant y en lo terme general de aquella que los regents de lo assessor ordinari de aquella governassió àn fet y acostumat fer remissions a qualsevol causa y procés criminal lo que parex pot tenir alguna repugnànsia en dit assessor ordinari en dany del bé comú y bona administrassió de justíssia. Per ço, supplica a vostra magestat sia de son real servey manar provehir y decretar que lo regent de dit assessor ordinari de dita govarnassió encara que no tinga clàusula de y poder especial per a fer remissions les puixa fer en qualsevol causa y procés criminal.

Item, per quant en lo present regne de cada dia solen y acostumen a fer diferents pragmàtiques de les quals moltes vegades no se'n té notícia en les ciutats, viles y lochs del present regne fora de la present ciutat es succehixquen grans inconvenients en administració de la bona justícia de no tenir dites notícies. Per ço supplica lo dit bras a vostra magestat sia de son real servey que totes les pragmàtiques que fins huy se hauran fet es resumeixquen a una donant...[35]

||261 (en blanc)

MEMORIAL DELS JURATS DE VALÈNCIA AL REI EN FAVOR DE JOSEP EXIMENO, ESCRIVÀ MAJOR DE LA CIUTAT

||261bis Al rey nostre senyor.

Senyor.

Joseph Eximeno, escrivà major de la sala, jurats y consell de aquesta ciutat, de la fàbrica de la lonja nova, de l'Estudi General y alcayt de la casa de dita ciutat des de que serveix estos officis, ha acudit a les obligacions de aquells ab tanta puntualitat y satisfacció que la ha donada bastant de que ha sabut continuar la fidelitat, intel·ligència y bona direcció ab què serviren dits officis son pare, avis y altres ascendents seus per més de cent y seixanta anys, tots los quals han anat succehint de pares a fills per haver-se tengut tostemps attendència de remunerar los servicis dels pares provehint los officis en los fills, com últimament ho manà decretar vostra magestat en favor del dit Joseph Eximeno en les últimes Corts Generals de l'any mil sis-cents vint-y-sis ab un acte de cort fet per los estaments ecclesiàstich y real, ab lo qual vostra magestat fonch servit loar, ratificar y confermar la conjunctió del dit Eximeno feta per los jurats que heren llavors de voluntat y consentiment de Francés Geroni Eximeno, son pare, en dits officis en la forma que en dit acte de cort se conté. Y nosaltres, havent reparat en que la ciutat en vint-y-sis de març de l'any mil sis-cents trenta-y-huit li donà per conjunt a Fèlix Benet Eximeno, son fill, la qual conjunctió fonch enaprés aprovada per lo Consell General en vint-y-set de abril del mateix any, nos ha paregut que dits servicis no tenen ab açò suficient sa-

¶ [35] El capítol es troba incomplet ja que falta el full següent.

tisfacció per faltar-li a dita conjuntió la real aprovació y decret de vostra magestat, a qui certificam que lo dit Joseph Eximeno, per haver-se empleat ab totes veres en los ministeris tocants a sos officis, és digne y merexedor de que ab ell faça la ciutat particulars demostracions de regoneixensa y de que vostra magestat tinga per bé fer estimació de estos servicis, puix redundant en benefici de la ciutat són directament del real servey de vostra magestat, a qui supplicam quant humilment podem tinga per bé loar ratificar y confermar la dita conjunctió del dit Fèlix Benet Eximeno concedint-los facultat per a rebre tots los actes concernents a estos oficis arribant a tenir complida edat de vint-y-cinch anys. Y per a que en cas que dits officis vinguen a restar *solide* en cap de qualsevol dels dos per preminència o renunciació de algú puga lo que restarà en dits officis dispondre d'ells una vida tants solament ab tal que haja de ser en fill, gendre, net, nebot o altre parent y no estrany, sens impedir açò qualsevols disposicions contingudes en pragmàtiques, furs, establiments, constitucions y lletres reals que disponguen lo contrari, lo que per a haver de tenir títol de remuneració de treballs fets en benefici de la ciutat estimarem y rebrem en singular gràcia y mercé de la real mà de vostra magestat. La catòlica persona del qual nostre senyor guarde, en la vostra ciutat de València a vint-y-nou de juliol mil sis-cents quaranta-y-dos.

Los jurats, racional y síndich de València.

Vicent de Gascue.

Esteve Pérez Pareja.

Joseph Pasqual.

Gaspar Juan Çapata.

Baltazar Giner.

Pedro de Caspe.

Onofre Esquerdo.

Vicent Sans Boïl, síndich.

La present còpia es treta de son original registre per mi, Marc Antoni Ortí, notari de la ciutat y regne de València, secretari de dita ciutat. E per a que plena fe li sia donada pose ací mon signe.

CAPÍTOLS DE MORELLA

||[262] Morella.

Capítols que per part de la vila de Morella es proposen per a tractar en les presents Corts supplicant a sa magestat se servixca concedir-los.

1. *Primo*, sien confirmats dos reals privilegis, lo hu del senyor rey en Pere *datus* en Barçelona en 3 de mars 1374, lo altre del senyor rey don Martí *datus* en València en en 25 de febrer 1404, los quals disponen que tots los drets, preheminències e llibertats que los senyors de llochs tenien y tenen per ser generosos y nobles competeixquen a la dita vila de la matexa forma y manera en los llochs que

à comprat o per temps comprarà de dits nobles y generosos, los quals privilegis són conformes a altre privilegi general que és 98 del senyor rey don Pere el segon *in corpore privilegiorum* fòlio 131.

2. *Item*, supplica a vostra magestat sia confirmat un real privilegi del senyor rey en Pere el primer *datum* en Barçelona *nonis ianuarii 1283*, que dispon que los privilegis concedits a la ciutat de València és vist ésser concedits a la dita vila de Morella.

3. *Item*, per quant la present vila de Morella és de les més principals del regne y té lo primer lloch de les viles reals en Corts y clau de aquell per tenir una fortalesa inexpugnable, la qual importa moltíssim el conservar-la, lo que no es pot fer no havent-hi gent competent per a la defensa en temps de guerra, si lo enemich se apoderàs de dita vila podria ab facilitat apoderar-se del castell, lo que redundaria en perjuhy del present regne de sa magestat perquè tenint lo enemich la retirada segura en dita vila podria des de ella fer correries per tot lo regne y ab facilitat tractaria de conquistar aquell, lo que necessita de precís remey. Per tant, si supplica a sa magestat sia de son real servey confirmar dos provisions reals, la huna concedida per lo senyor rey en Pere *datam in loco Monte Galbani die 10 aprilis 1364*, y la altra per lo senyor rey don Fernando *datam* (en blanc), ab les quals disponen que los vehins y habitadors de les aldees y demés pobles de la general contribució de dita vila en qualsevol ocasió de guerra y necessitat que seran avisats se recullguen en dita vila per a la custòdia de aquella. Y per a major observació de lo sobre dit ho mane vostra magestat çota grans penes així corporals com pecuniàries segons parexerà convenient en la occorrent necessitat.

4. *Item*, suplica a vostra magestat sia de son real servey confirmar dos provisions reals, la una concedida per lo senyor rey don Pere el segon *datam Valentiae* a 18 de octubre 1369, y l'altra, per lo senyor rey don Fernando *datam* en Barcelona en 18 de juliol 1413, ab les quals se dispon y mana çots graves penes que los vehins de les aldees y demés pobles de la contribució general de dita vila no sien ajustats a parlaments y consells alguns sens orde y precènçia del justícia de la dita vila, y axí matex ab los privilegis del senyor rey don Alfonso, que disponen lo mateix.

5. *Item*, lo dit braç real suplica sia de son real servey confirmat un real privilegi del senyor rey ||[263] en Jaume el primer *datum* en Xàtiva *calendes martii 1255*, lo qual dispon que cada dijous y haja fira y mercat en dita vila de Morella.

6. *Item*, supplica a vostra magestat mane confirmar a altra real provisió concedida per lo senyor rey en Pere el segon *datam* en Barcelona en 2 de janer 1376, en què·s mana y dispon que los hòmens de Morella y ses aldees puxen entrar a moldre forments en lo regne de Aragó y traure lliurement la farina conforme y de la manera que en dita real provisió es conten.

7. *Item*, supplica a vostra magestat que totes les concessions, gràties, privilegis, provisions reals, jurisdictions, ordinacions, estatuts, usos y bons costums concedits y concedides per los senyors reys antecesors en favor de dita vila de Morella sien per vostra magestat confirmats y confirmades segons en aquelles se conté.

8. *Item*, que per quant en lo capítol 148 dels actes de cort del dit bras real de l'any 1626 fòlio 62 se supplica a sa magestat que, per quant lo justícia en lo civil fins en suma de tre-cents sous de la vila de Morella no tenia salari ni emoluments alguns de sa cort, li fosen concedides quinse lliures de salari exigidores dels emoluments del justícia major de dita vila pagats los càrrecs ordinaris de aquella y fonch decretat «Plau a sa magestat ab que sien deu y es paguen dels emoluments de la cort». E com la experiència haja mostrat que en dita cort de 300 sous no y à emoluments alguns de què pagar dit salari, ab que lo dit justícia ve a restar sens aquell y així es seguexen molts inconvenients per a la bona y deguda administració de justícia. Per tant, supplica a sa magestat sia servit de concedir y manar que dites deu lliures se paguen de la cantitat que sobrarà dels emoluments de la cort del justícia major de dita vila pagats los càrrecs ordinaris de aquella.

9. Nono, que per quant la experiència à mostrat que té molts inconvenients lo haver-se de fer en dita vila la elecció de justícies y mustaçaf proposant tres persones per a cascun offici respectivament al batle de dita vila, lo qual nomena la persona que li pareix. Per ço, supplica a sa magestat que de hui en avant la electió de dits offiçis se haja de fer per redolins trent per sort lo que à de restar elet en aquel com se fa per a jurats de dita vila ab tal que durant los dies del bal·le que huy és no se innove cosa alguna en dita elecció, sinó que lo que manarà sa magestat se fasa es posse en execució després dels dies del dit batle.

10. *Item*, que per quant ab diferents reals privilegis y senyaladament ab lo capítol 25 dels actes de cort del dit bras real de l'any 1604 està dispost que tots los ganaders de dita vila y ses aldees y demés pobles de la general contribució de aquella tinguen obligació de acudir al lligallo que cascun any ||[264] se acostuma fer dos vegades en dita vila çots les penes en dits privilegis contingudes per no executar-se, les quals de molts anys a esta part y à molta negligència per hon se presumeix y encara es sab de cert que moltes persones oculten los bestiaris per dits que com a béns mostrenchs toquen a vostra magestat, de lo qual redunda notable perjuhy així als drets reals com a la cosa pública. Per tant, supplica a vostra magestat sia de son real servey manar al bal·le de dita vila que per a que ningú puxa al·legar ignorància cascun any faça les lletres convocatòries dels dits lligallons fent-les publicar en tots los pobles de la general contribució de la dita vila, manant ab aquelles çots les penes a dit bal·le ben vistes que no tinguen lligallons en dits pobles y que tots los ganaders acudixquen als dits lligallons per al dia qu·els serà senyalat y no acudint sien executats ab tot rigor les penes contingudes en dits privilegis.

11. *Item*, per quant lo castell de dita vila és de l'omenatge y plaça molt important per ser la clau del present regne y en tots los castells de omenatge així del dit regne com altres parts y haja castellans e o llochtinents de aquell per conte de sa magestat y cert número de soldats per a guarda de aquells habitant en los mateix castells, corrent per conte de vostra magestat tot lo gasto que fa així en la paga y sou de dits soldats com en lo demés necessari per a la defensa dels dits castells.

Per ço, supplica a sa magestat mane a l'alcayt del castell de dita vila e o al llochtinent de aquell que huy és o per temps serà que habite contínuament en dit castell conforme sempre se à acostumat, y açò mateix que durant lo temps de querra es pose guarnició per a la defensa de dit castell, corrent per conte de sa magestat la paga dels soldats que·s possaran de guarnició que no puixen gozar ni gozen de privilegis e inmunitats algunes, sinó mentres actualment estaran ocupats en la guarda de dit castell.

12. *Item*, que per quant segons furs y privilegis del present regne los ciutadans de la dita vila de Morella gozen de tots los privilegis que·ls ciutadans de les ciutats de aquell per ser dita vila tan antiga y plaça tan important exornada ab tants privilegis tenint com té lo primer lloch en Corts de les viles y se haja presentit que en la religió de Montesa es tracta de no donar hàbit de dita religió a qui no sia ciutadà de ciutat, lo que és en notable perjuhy dels ciutadans de dita vila. Per tant, supplica a vostra magestat mane als officials de dita religió que als ciutadans de dita vila en son cas y lloch los admeten del mateix modo que als ciutadans de les ciutats.

||[265] 13. *Item*, per quant lo castell de dita vila és de omenatje y així en lo present regne com en altres parts los castells de omenatje, soldats y municions corren per conte de vostra magestat pagant tot lo gasto que en dits castells se fa, y la dita vila y aldees y pobres de sa contribució hajen gastat des de lo any 1640 fins al present de orde dels lochtinents de vostra magestat del present regne en la paga del sou dels soldats del dit castell mil cinch-centes seixanta lliures, tretse sous y nou, y les dites aldees molt majors cantitats y *sub spe* de que sa magestat refaria dit gasto. Per ço, supplica a vostra magestat attesa la suma probrea en que dita vila y ses aldees y la necessitat plena de estar previngudes per a qualsevol invació de l'enemich se servixca de manar reintegrar dita vila y sa contribució de dita cantitat donant orde que de les peytes reals que en aquelles es paguen se vagen restant en dita vila y ses aldees per temps de huit anys per a que axí quede reintegrat de dits gastos.

14. *Item*, per quant la dita vila y demés pobles de la contribució general de aquella àn gastat desde lo any 1640 fins al present nou-centes noranta lliures nou sous y sis diners en la custòdia dels pobles de la tinensa del habat de Benifaçà, frontera del principat de Catalunya, y així mateix 3.527 lliures 7 sous en la custòdia de les viles de Vinaròs, Paníscola y pobles marítims de la costa d'este regne, com consta de les certificatòries tretes per lo secretari de la dita vila, la qual deffensa tocava a la Generalitat del present regne. Per ço, supplica a sa magestat mane a la dita Generalitat que reffaça dites cantitats a la dita vila y que en lo esdevenidor la defensa dels dit pobles de la frontera y marina córrega per conte de dita Generalitat.

[Marge esquerre] Que·s guarden los furs assò disponents.

15. *Item*, que per quant la dita vila à servit a sa magestat de molts anys a esta part ab molt groses cantitats, gastant pus de cinch mília lliures en los anys pròxime pasats y donant més de 64 soldats a ses costes per a les leves que últimament que se han fet sent sempre la primera en tot lo que ha tocat en servey de vostra magestat.

Per tant, supplica a vostra magestat que, pues dita vila acudix com les demés del present regne als dits servicis y patix tants trànsits de soldats per estar en lo pas d'este regne al de Aragó per la frontera, sia vostra magestat servit de manar-lo eximir en qualsevol cas que lo present regne se haja de aloxar alguna gent així de infanteria com de cavalleria per les poques forces que té dita vila.

16. *Item*, per quant se seguixen molts inconvenients de haver de anar los vehins de dita vila a la ciutat de Tortosa per los molts lladres que y à en lo camí, perill de micalets y enemichs que corren aquella terra de modo que ‖[266] sense comboy no es pot passar, de què es segueix que los vehins de dita vila que han de anar a litigar per causes matrimonials, beneficials e o de patronats patexen molt perjuhy en sos drets. Per ço, supplica a sa magestat sia de son real servey manar al bisbe de Tortosa que del modo que ara té un official foràneo en dita vila tinga un vicari general davant del qual se hajen de tractar les dites causes del mateix modo que lo y à en la ciutat de Calatayut, bisbat de Taraçona, y en la vila de Monsó, bisbat de Lleyda, per a que d'esta manera dit vicari general puga conéixer dites causes y no serà necessari el haver de anar ab tan gran perill a dita ciutat de Tortosa.

17. *Item*, que per quant així la dita vila com los pobles de la contribució general per la major part confinen ab lo principat de Catalunya y regne de Aragó y altres estan molt prop de ells. Per lo qual contínuament pasen tropes de soldats y en aloxar aquells de trànsit se offerixen moltíssimes difficultats així als officials de dita vila com als dels dits pobles per haver-í molt pochs vehins, y la major part al·leguen diferents privilegis com són lo plat de la redempció, hospital general, hospital de Sant Llàzer y la bulla de la Santa Creuhada, los quals també tenen advocat y procurador y de ordinari són les persones més poderoses y per est camí se eximixen de dits aloxaments restant tant solament gravats los pobres. Per ço, supplica a vostra magestat que durant la vigent necessitat d'estes guerres sia servit de manar que ningú de dits privilegis valga per a eximir de dits aloxaments, trànsits y vagatjes.

[Marge esquerre] Deu pasar per els tres estaments en cas y àja necessitat en Morella.

18. *Decimo octavo*, que per quant la fortalesa de dita vila està en frontera de l'anemich y convé tant per a la deffensa d'este regne que es conserve y deffense. Per tant, se supplica a sa magestat que la gent que haja de exir per al servici de les presents Corts de dita vila y sa contribució es reste per a guarda y guarnició de dit castell, per ser més convenient que dita gent se reste que ninguna altra per que sent com és pràtica y de la terra sabran los puesto per hon millor defensar-se y cuidaran més de la deffensa per ser en causa pròpia.[36]

[Marge esquerre] Acordat.

¶ [36] Aquest capítol va ser cancel·lat i ratllat,
entenem que per oposar-se a les condicions del servei aprovades pels tres braços del regne.

19. *Item*, que per quant ab real privilegi e o provisió conceduts per lo senyor rey en Martí *datis* en Zaragoza en 5 de dehembre 1397 està dispost que tots los nobles, generosos, cavallers, clergues, religiosos, ciutadans y altres qualsevols persones de qualsevol estat y condició que sien que habiten així en dita contribució general de aquella hajen de contribuir y contribuhixquen ||[267] en fer y mantenir murs, valls, ponts, aygua de fonts y altres càrrecs continguts en furs de València y està la dita vila en possessió de cobrar per medi de sos officials tots los impòsits ordinaris y extraordinaris que es posen per a dits efectes així dels vehins de aquella com dels senyors dels pobles recahents en sa contribució general com són los senyors de Todolella, Villores, Ortells y Hervés, pagant y contribuhint en los dits impòsits de temps immemorial a esta part, compel·lint als renitents per via jurídica, despachant comissions y fent totes les demés instàncies necessàries, lo que està molt fundat en rahó, per quant en qualsevol invació de enemichs y guerra los vehins de les aldees y demés pobles dels senyors se recullen en dita vila y ab sos murs se defensen de aquells, y de ordinari per lo comersi que en aquella tenen van y venen a comprar y vendre y lo demés que els convé. E havent-se seguit que en lo any 1643 don Gaspar Esplugues, governador de les armes de sa magestat, en dita vila manàs als manobrers de murs y valls que reparasen les muralles y fesen altres obres necessàries per a la deffensa de la vila per estar en frontera de l'enemich, en lo qual se gastaren moltes cantitats y no són bastant lo imposit ordinari per a pagar-les, fonch precís imposar altre impòsit extraordinari com ab tot effecte se imposà en pagar, lo qual àn dificultat los senyors de dits llochs. Per tant, supplica a sa magestat sia de son real servey confermar dit privilegi y manar als senyors de dits llochs que el obtemperen y guarden pagant així dit impòsit extraordinari com qualsevol altre que havent-hi necessitat en lo esdevenidor se haja de imposar.

20. *Item*, que per quant en la present ciutat de València, ciutats y viles reals del present regne los administradors de les pecúnies de aquelles y qualsevols clavaris no distribuïxen ni paguen quantitat alguna de la pecúnia que administren que no sia ab albarà y bolleta dels jurats de dita ciutat o vila fermat de l'escrivà de aquelles, lo que en la vila de Morella en ja may sa ha fet redundant en perjuhy de aquella. Per tant, supplica a vostra magestat sia de son real servey manar que los manobrers de murs y valls, clavaris y administradors de les carniceries, granerers y qualsevol altres administradors de pecúnies de dita vila que huy són y per temps seran no prenguin cantitat alguna que no sia ab albarà y bolleta fermat *saltim* de dos jurats y de l'escrivà de aquell y que si de fet ó faran no se'ls puixa pendre en conte quant los donen de la sua administració.

||[268] 21. *Item*, que per quant los advocats de dita vila solen y acostumen ser assessors de les aldees de aquella y sent-ho de fet concorren als officis de dita vila, lo que és molt perjudicial y ocasió de molts inconvenients, així per portar dita vila diferents plets ab dites aldees y demés pobles de la contribució general com perquè segons furs y privilegis del present regne les causes de appel·lacions interposades de

sentències donades per los justícies de les aldees y demés pobles se han y deuhen tractar davant del justícia major de dita vila, y concorrent los dos officis en una matexa persona ni es pot bé acudir a la administració de justícia ni els matexos advocats poden llegítimament fer dos officis aconsellant a les dos parts. Per tant, supplica a vostra magestat sia servit demanar que qualsevol advocat que sia assessor de alguna de les aldees o demés pobles de la contribució general de la dita vila de Morella no puxen concórrer a officis alguns de dita vila sens renunciar primer a dites assessories, les quals per ningun camí cogitat ne incogitat puxen tornar a administrar tenint algun offici en dita vila.

||[269] Morella.

Apuntaments de la vila de Morella en orde al reparo dels contrafurs que se han fet per a que es supplique a sa magestat que es revoquen y es propose en la Junta de elets dels contrafurs dels tres estaments en les presents Corts.

1. *Item*, que per quant segons furs y privilegis del present regne no sols los vehins de la dita vila de Morella tenen franqueha com la matexa ciutat de València, més encara segons molts privilegis la pot concedir als que se avehinen en aquella, lo qual per dits furs, privilegis, ussos y bons costums del present regne no està llimitat a usos propris sinó general e indiffinitament concedit, y en esta conformitat se à observat sempre fins que de poch temps ensà lo advocat patrimonial de sa magestat en la Real Audiència, dient tenir horde y carta real, al fermar les franquees les llimita y coarta dient *valeat quo ad usus proprios*. Lo que no sols és en perjuhy de les ciutats y viles reals del present regne, vehins y habitadors de aquelles, però encara en expresa contravenció dels dits furs, privilegis, ussos, llibertats y bons costums del present regne, per lo qual se àn originat diferents litigis en lo tribunal de la bal·lia general axí conta el procurador patrimonial com contra els arrendadors del peatge, los quals estan pendents. Y no obstant aquells, contra dites franquees se ha hagut de pagar si bé protestant sos drets. Per tant, se supplica a vostra magestat sia servit de manar revocar dits ordes y real carta y reparar dit contrafur manar al dit advocat patrimonial que firme dites franquees sens la limitació de *valeat quo ad usus proprios* com antigament se acostumava fermar, confermant tots los privilegis y reals provisions *circa praedicta* concedides per los senyors reys a la dita vila de Morella, que són los següents:

Primo, un real privilegi que tenen los ómens de Morella y ses aldees per totes les terres de sa magestat *datum* en Morella *14 calendas martii* 1249, concedit per lo senyor rey don Jaime, en què es fundà dita vila perquè totos los demés són confirmatoris d'este.

Item, altre privilegi confirmatori concedit per lo senyor rey en Pere primer *datum* en Lleyda 17 *calendas augusti* 1280.

Item, altre privilegi confirmatori del senyor rey don Jaume el segon *datum* en Tortosa 5 *calendas februarii* 1291.

Item, altre privilegi del dit senyor rey *datum* en València die 3 *septembris* 1296.

Item, una provisió de la senyora reyna dona Lleonor *datam Valentiae die 3 nonas ianuarii* 1329.

Item, altre privilegi del senyor rey don Alfonso el primer *datum Valentiae* 14 *calendas martii* 1329.

Item, altre privilegi del senyor rey don Pere el segon *datum in Castillione campi de Burriana 15 calendas aprilis* 1336.

Item, una confirmació del privilegi del senyor rey en Pere el primer concedida per lo senyor rey en Pere el segon *datam Valentiae 7 idus octobris* 1336.

Item, una provisió executòria de dita confirmació *datam Gandiae pridie calendas junii* 1337.

Item, altra provisió concedida per lo senyor infant don Juan *datam Valentiae die 24 aprillis* 1374.

Item, una provisió real confirmatòria de la franquea de Morella *datam* en Tortosa en 20 janer 1365, ab què los ómens de Morella y ses aldees són ||[270] franchs en Tortosa de lleuda, peatje y de tots vectigals especials de què es fa menció en los furs de les Corts de l'any 1604 capítol 188, fòlio 38, y a altra provisió del sereníssim infant don Juan *datam Barchinonae die 27 maii* 1381.

2. *Secundo*, que per quant de pochs anys a esta part se à acostumat y acostuma per algunes persones que quant contracten ab los vehins de la dita vila de Morella els obliguen a fermar actes en lo principat de Catalunya en què els fan renunciar a son propri for y sosmetre's al for y jurisdictió del bisbe de Tortosa, lo qual per lo tribunal de son vicari general los executa rígidament ab excomunions y censures y per est indirecte es trahuen los vehins del present regne, *etiam* laychs, a litigar fora de aquell així en gran perjuhy de la jurisdictió real de sa magestat com dels regnícols del dit regne vehins de dita vila de Morella y sa contribució. Per tant, se supplica a sa magestat sia servit de manar reparar dit contrafur donant per nul·le y de ningun valor qualsevol acte o contracte en que·s pose semblant condició manant al dit bisbe de Tortosa que *de cetero* se abstinga de fer semblants manaments y execucions y si fos menester manant a l'advocat fiscal de sa magestat en la Real Audiència hixca a la defensa de dita causa per ser com és tan perjudicial a la jurisdictió real.

[Marge esquerre] Acordat per tot lo regne.

3. *Tertio*, que per quant des de lo any 1640 ensà la ocasió de les guerres que y à en lo principat de Catalunya àn pasat y pasen per dita vila moltes tropes de soldats, los quals per ser en número molt crexent, restant casi senyors de la terra han vexat y molestat als vehins de aquella fent-se donar a menjar ab molta abundància y més del que les forces dels vehins de dita vila podien bastar y menyscabant sos béns y demanant número exorbitant de vagatjes, lo que à causat y causa gravíssims perjuhins y despoblació de dita vila com de sos llochs y aldees y és contra lo dispost per los furs y privilegis del present regne per quant segons aquells als soldats que se aloxen sols y à obligació de donar-los foch, sal, oli, vinagre y habitació. Per tant, se supplica a sa magestat mane reparar dit contrafur manant als officials y co-

missaris de dits aloxaments façen que dits soldats no demanen més de lo desús dit y que en qualsevol trànsit se dividixquen en tropes de número moderat per a que ab més facilitat puixen ser aloxats y que es dividixca lo treball ab igualdat per a facilitar lo servici de sa magestat, enaxí que una vegada pasen los soldats per la tinensa de la terra del abat de Benifaçà y de allí al primer lloch de Aragó que es Penarroja; la segona, per dita vila y a Monrroig regne de Aragó; la tercera, per lo Forcall y Ayguaviva; la quarta, per Catí, Ares, Cinctorres y al lloch de Mirambell, regne de Aragó, *et e converso* guardant lo mateix al ||[271] venir del regne de Aragó al present regne per a que d'este modo ygualment se repartixca lo treball en servici a sa magestat. Y per quant se an fet grans abusos en demanar més vagaches dels necessaris, lo que causa grandíssim dany, se à manat que al temps de la expedició de les comissions se expresse en cascuna de aquelles lo número dels vagatches que es deuhen donar, ab què els comissaris no podran fer dits abusos, y que se'ls mane que no pasen los vagatjes de la dita vila y ses aldees a puesto de major distància que el trànsit ordinari.
||[272] (en blanc)

CAPÍTOLS D'ALZIRA

||[273] Alzira.

E primerament, lo dit braç suplica a vostra magestat sia de son real servey manar que la vila de Alzira sia mantinguda en sos privilegis, gràcies, exempcions, mercés a d'aquella fetes y fets concedits per los sereníssims reys antecessors y per sa magestat de rey nostre senyor y ara de nou que sien confermades y confermats per sa magestat.

Item, lo dit braç suplica a vostra magestat sia de son real servey confermar lo establiment e mersé del piló de la carnisseria de la vila nova fet y feta a la vila de Alcira ab acte de cort de l'any 1626 capítol 67 fòlio 53 pàgina 2 ab lo cens *ibi* expressat, no obstant qualsevol contradicció y tota replica cessant, attés que la vila no podrà habituallar les sues carnisseries ni trobarà qui lo abitualle, per quant se té experiència que lo ganado portava lo arrendador de aquella atalant horta y bovalars de dita vila pasturant les herbes dels ganados de l'avituallament de dita vila.

Item, per quant a temps que sa magestat feu merced de vila e o universitat a Algemesí fonch ab que se [comprometés] a pagar certa part de els càrrech y censals que responia la vila de Alzira per ser carrer de aquella y de sa jurisdicció y com *de facto* es feu repartiment al temps de dita dismembració. E yatsia que dita vila de Algemesí haja continuat a pagar les responsions dels censals que li foren adjudicats y donats en càrrech per alguns anys. Però de molts anys a esta part trobar-se sensida dita vila de Algemesí no ha volgut pagar ni paga les responsions de dits censals, de tal manera que los acrehedors executen ab execucions rígides a la vila de Alzira com a principal obligada per ser la matrís que fins lo present any té pagades pus de

mil liures de responsions per dita vila de Algemesí ab lo qual càrrech fonch elegida universitat. Y faltant com falta a dita obligació, supplica per ço a sa magestat sia manat a dita vila de Algemesí obtempere dit càrrech de pagar dites responsions per aquella per dita vila de Alzira pagades y les que al present se deuran, y açò dins breu temps per sa magestat prefingidor, lo que si dita vila de Algemesí no farà dins dit temps prifingidor sia la dita vila de Algemesí tornada y restituhyda a la jurisdicció de dita vila de Alzira ab los matexos drets que tenia en aquella ans que fos desmembrada y universitat ab mer y mixt imperi.

Item, que per quant ab fur del regne y ab acte de cort està dispost que les causes així civils com ||[274] criminals de les ciutats y viles reals en primera instància no puixen evocar-se a la Real Audiència ni a altres tribunals superiors de la ciutat de València, sinó que de aquelles hajen de conéixer los ordinaris de les dites ciutats y viles reals. Y no obstant dit fur y acte de cort de cada dia esdevé que dites causes se evoquen així a la Real Audiència com al tribunal de portantveus de general governador, lo que és contrari a dites disposicions forals. Per ço, supliquen a vostra magestat mane provehir que *de cetero* dites causes no se evoquen en primera instància als dits tribunals y que en tot y per tot dites forals disposicions sien observades y guardades, y per a major compliment de aquelles sia decretat que los justícies de les ciutats y viles reals del present regne no puguen ser obligats a donar ni lliurar dites causes, ni tampoch los escrivans de les sues corts, si no és havent donat sentència en aquelles, sinó en cas que per carta de sa magestat se'ls manen.

Item, per quant, no obstant lo fur de les últimes Corts, intenta la Real Audiència despachar comissions a diversos alguazils, per a que ab cert número de soldats accedeixquen y vachen per lo present regne per a haver de perseguir bandolers, amenasant a les ciutats, viles reals y llochs del present regne, que han de pagar los salaris dels soldats y dietes dels dits alguazils, contravenint a la disposició de dit fur y, lo que més és, a justícia, per ser com és dispost que uns per altres no poden ser vexats ni molestats ni per lo delicte de hu altre pot ser punit y castigat. Per ço, supliquen a vostra magestat mane decretar que no es despachesn dites comissions *saltim* a despeses de les ciutats, viles reals y llochs del present regne, sinó tan solament a despeses dels delinqüents receptadors y malfaytors.

Item, per quant ab un acte de cort *capite* 58 fòlio 52 pàgina 2 de les últimes Corts de l'any 1626, tengudes en Monçó, sa magestat feu mercé a la dita vila de Alzira remetent-li los quindenis deguts y devedors fins les primeres Corts. Per ço, supliquen a vostra magestat mane fer-nos mercet remetre'ls així mateix los quindennis que es deuran fins les Corts següents.

Item, per quant ab real privilegi la vila de Alzira té feta mercé del ters delme de son terme y contribució y morabatí, lo que ja més ha cobrat. Y attés que al present la dita vila es troba tan pobre y necessitada que no té per a sos obs y càrrecs que són en major cúmulo que la renda y emoluments de dita vila. Per ço, per a omplir dit buyt y falta y que per a que ab alguna comoditat puga acudir la dita vila

a dits càrrechs, supliquen a vostra magestat mane confermar dit real privilegi y que es pose en execució lo concedit en dit real privilegi.

Item, que per quant en lo readrés de la céquia real de la dita vila de Alzira fet per lo noble don March Antoni Sisternes, doctor del real concell, jutje y real comissari, en 5 del mes de dehembre 1618 en lo capítol 17, està dispost que les penyores que es trauran en rahó de penes y cequiades no es puixen vendre a totes pasades, sinó a deu dies a quitar, lo que ||[275] és en gran dany del comú de dita céquia y viles regants de l'aygua de aquella, puix no es troba comprador y en cas que es trobe se han de vendre a menyscapte. Per ço, supliquen a vostra magestat dites penyores se venen y puixen vendre a totes passades.

Item,[37] per quant en lo capítol 14 de dit readrés està dispost que los justícia hajen de conéixer de l'aygua dels brasals cascú en son terme. Y per quant la vila de Alzira té un brasal del qual rega les terres de son terme y dit brasal passa per lo terme de Alcozer, Alberich y Benimuslem, ahon de ordinari solen furtar la aygua de dit braçal pròpria de la vila de Alzira, lo que fan confiats que àn de posar lo clam als pobles dins lo terme dels quals se fa dit furts de aygua, lo que costa molt gasto per evitar lo qual se deixen de posar clams contra els que lleven dita aygua y los regents de dita vila resten sense dita aygua, lo que resulta en gran dany del patrimoni real y dels vehins de dita vila. Per ço, supplica a vostra magestat que qualsevol clams que s'hauran de posar de aygües que·s furta en lo braçal de Alzira se hajen de posar y executar davant lo justícia de la vila de Alzira ab prompta y real execució.

||[276] (en blanc)

Capítols de Castelló de la Plana

||[277] Castelló de la Plana.

Item, supplica dit braç real a vostra magestat sia de son real servey manar pagar a la vila de Castelló de la Plana les quantitats que ab acte rebut per Armand Ferrera, notari, escrivà de a Diputazió, en 19 de nohembre 1631, ab lo qual los *tunc* diputats del present regne consignaren a dita vila sobre els drets del General y altres 500 lliures per obs de pagar-li cascun any la quantitat de 5.000 lliures que havia pagat de pensions de un censal que dita vila se havia carregat de propietat

¶ [37] Com indica la nota marginal, va haver una versió anterior d'aquest capítol que va ser cancel·lada i ratllada. [Marge esquerre] *No se ha de posar.* [Cos del capítol] *Íttem, per quant en lo capítol 14 de dit readrés està dispost que los justísies hajen de conéixer de l'aygua en son terme y dels brasals de aquell, lo que és en notable dany per a dita vila de Alzira per ser com és la última regant, y furten la aygua en los termes dels pobles circunvehins als regants de dita vila, hajen de anar a posar los claus a dits pobles y demanar justícia a d'aquells. Per ço supliquen a vostra magestat que qualsevols claus que se hauran de posar per brasals de què té utilat dita vila de Alzira se hajen de posar davant lo justícia de dita vila de Alzira y aquell puixa y haja de conéixer y executar aquelles no obstant lo dit readrés.*

de 2.000 lliures en favor de Anthoni Monserrat de la vila de Canet, per obs de la fàbrica de la Torre de la Mar, que està en lo Grau de dita vila, les quals fins huy no se li han pagat encara que vostra magestat en lo capítol 156 dels actes de cort de l'estament real de les Corts de l'any 1626 manà se li pagasen en dita forma y sempre se han escusat dient que no sobra diner algú pagada la cort. Y per a obviar majors inconvenients y gastos a dita Diputasió y que no se aumente lo crèdit de dita vila obtés pensions que cada any pague de dit censal sien carregades les pensions que fins huy es dehuen sobre els drets de dita Generalitat y les que discorreran de huy en avant, així del censal de 2.000 lliures com del que se carregarà per rahó de les pensions degudes, fasa consignació la Diputasió de renta çerta en favor de dita vila per a pagar aquelles.

Item, per quant dita vila està situada prop la mar y en lo Grau de aquella hi ha una torre molt derruïda y no està de profit per a poder defensar les barques y naus que apleguen a dita plaja a descarregar vitualles. Y per dita rahó en lo any propasat havent aplegat un vaxell carregat de sibada per a bastiment dels reals exèrcits de vostra magestat acosat de moros no·l pogueren defensar los vehins de dita vila y ab tot efecte se l'emportaren. Per tant, per obviar y que cesen dits impediments suplica dit braç a vostra magestat sia de son real servey manar redificar dita torre a costes de la Diputació e o Generalitat per a que ab seguretat puguen portar dites vitualles que acostuman portar a dita vila per lo mar.

Item, per quant per les moltes y continues leves que se han fet en lo present regne des de lo any 1636 ensà per a socorro dels reals exèrcits que han servit en Catalunya en Salses, Perpinyà, Fuenterravia y altres parts del principat de Catalunya. Y per los gastos que en aquella se han ofert està molt alcansada en sos propris y casi impossibilitada de poder acudir a les moltes pensions de censals que respon. Per tant, per a subvensió de aquella supplica a vostra magestat sia de son real servey concedir-li permís y facultat per a poder estancar y arrendar la facultat de tenir tendes en dita vila y que ninguna persona altra *ultra* de l'arrendador o tenint causa de aquell no puxa tenir tenda en dita vila sots les penes que als jurats de dita vila parexerà.

Item, per quant per ocasió de les guerres que hi ha al present en la frontera de Catalunya ocasionen el estar ordinàriament lo camí de la vila de Castelló de la Plana a la ciutat de Tortosa subjecte a les invasions que los michalets acostumen a fer cada dia y per dita rahó han succeït moltes desdiches de morts y robos. Per tant, supplica dit braç a vostra magestat sia de son real servey advertir al bisbe de Tortosa que nomene en vicari general que resideixca en dita vila de Castelló de la Plana, per a que donant-li ple y bastant poder per a que conega de totes e qualsevols causes eclesiàstiques que en dita vila y lochs circunvehins de aquella en la primera instànsia ||[278] se oferiran y que no puguen ser tretes dites causes de dita vila que primer no se haja conegut diffinitivament per lo vicari general nomenador.

Item, per quant lo lochtinent del portantveus de general governador del riu de Uxó enllà que residexen en dita vila de Castelló de la Plana à tentat moltes

vegades *nulliter et de facto* a regonéxer als oficials real de dita vila com ser justícia y lochtinent, assesors, lo que és contra tota disposició foral y de justícia. Per tant, suplica dit braç sia manat per vostra magestat a dit lochtinent de portantveus de general governador sia que durant lo exercisi de dits oficis no intente regonéxer dits officials reals per observància del dispost per furs.

Item, per quant ab acte de Cort 183 de les Corts de l'any 1626 fòlio 65 vostra magestat fonch servit de concedir a dita vila de Castelló de la Plana lo terç delme de les marjals per temps de 20 anys, conforme lo que es concordaria dita vila a les persones axí eclesiàstiques com seglars que tenen interés en los dits delmes y ab pacte que les tals persones hajen de remetre a dita vila la matexa part de delmes que vostra magestat los feu mercé. Tot lo qual no se ha pogut ajustar fins de dos anys a esta part y per consegüent dita gràcia y mercé fins huy no ha tengut execució. Per tant, dit braç supplica a vostra magestat sia servit concedir a dita vila *in perpetuum* la mitat del dit terç delme ab que la dita vila haja de tenir perpètuament les séquies conservades, que és la calitat aposada en dit acte de cort dit any 1626, posant capítol exprés als arrendadors de vostra magestat de que la mitat de dit terç delme nos comprenga en lo arrendament per aquells fahedor de huy en avant.

Item, per quant la cort del justícia de dita vila que·s pròpria de vostra magestat està molt deruida y feta inhabitable. Per tant, suplica dit braç real sia manat per vostra magestat al batle de dita vila que dels emoluments procehidors de dita cort sia redificada y fet un arjiu hahon se puguen custodir y guardar los procesos que es fulminaran en aquella, y que los essencials que seran en dita cort tinguen obligació de entregar per inventari los procesos que cascun any se fulminen per a que es custodixquen y guarden en dit archiu.

Item, per quant en lo capítol 27 de les Corts de l'any 1626 fòlio 49 supplica a vostra magestat dit estament real manàs al governador de la ciutat de Xàtiva que no donàs voletes a títol de acompanyants, sinó que quant hagués de menester gent per a alguna ficsió manàs que lo acompanyase y los matexos inconvenients que en dit acte de cort se representaren a vostra magestat militen en dita vila de Castelló de la Plana. Per tant, dit braç supplica a vostra magestat sia servit manar al lochtinent de general governador del riu de Uxó enllà no done bolletes a títol de acompanyants en la matexa conformitat que se li mana al lochtinent de general governador de la ciutat de Xàtiva.

Item, per quant la experiència ha mostrat que és molt danyós que lo lochtinent de governador dellà de Uxó guie los delinqüents estant denunciats per la cort del justícia de dita vila per los inconvenients que se han seguit cada dia en perjuhí de la bona administració de justícia com també per ser dits guiatjes contra lo dispost per furs del present regne. Per tant, supplica ||[279] a vostra magestat sia manat a dit governador se abstinga de concedir semblants guiatjes y en cas que els hi demanen el remeta al jutge ordinari de dita vila que haurà rebut la informació per a que procehixca conforme lo dispost per furs.

Item, per quant ab fur de l'any 1604 y 1626 està dispost y ordenat que les causes que·s tractaran en lo tribunal de la capitania general en grau de suplicació han y dehuen ser conegudes en lo Sacro Supremo Real Consell de Aragó. Y de pochs anys a esta part han atentat los lochtinents de general governador del present regne a conéixer de moltes causes que tocants a la capitania ab modiu de serien subdelegats del capità general del preseny regne y de les causes que aquells en dit nom donen sentències se interposà apel·lasió davant el capità del present regne lo que és contra lo dispost en dits furs. Per ço, lo dit braç supplica per observació de dits furs sia manat als lochtinents de general governador del present regne no hatenten de huy en avant conéixer de causes algunes tocants a dit tribunal de la capitania general ni tinguen auditor de la capitania sin que els hajen de remetre dretament al tribunal de la capitania de la present ciutat.

Item, per quant la vila de Castelló de la Plana està situada en la marina del present regne y succehís moltes vegades haver-hi invasions de enemichs de la marina del Maestrat y per dita rahó lo lochtinent de portantveus de general governador comina a que hixca gent de dita vila per a socórrer la marina de dit Maestrat sens considerar que està en la marina y subjecta a dites invasions. Per tant, supplica a vostra magestat lo dit braç real que dita vila de Castelló de la Plana estiga exempta en cas de semblants socorros per ser marítima y estar subjetce a dites invasions.

Item, per quant en lo privilegi 89 del sereníssim rey en Pere 2 y en lo fur 103 *De iurisdictione omnium iudicum* està dispost y ordinat que los escrivans y familiars y porters del tribunal del lochtinent del governador están subjectes y son del for del jutge ordinari y, no obstant dites disposicions forals sens delinqüents en sos offiçis pretenen los lochtinents de portantveus de general governador que són de son for y jurisdicció. Per tant, per obviar moltes pretensions suplica dit braç real sien guardats *ad unguem* segons en aquelles està dispost y manat a dits lochtinents no se entrometen en la conexensa dels delictes que cometen dist oficials.

Item, per quant lo ofici de advocat fiscal y patrimonial de dita vila de Castelló y procurador fiscal de aquella per no tenir salari algú han estat vacants molts anys y al present ni hi ha qui cuyde de dit ofici, puix los que els provehix pretenen renunciar aquells per no tenir salari algú cert ni determinat, lo que resulta en notable detriment de la bona administració de justícia. Per tant, suplica a vostra magestat mane senyalar salari de 50 lliures cascunany a l'advocat y procurador fiscal de 25 lliures pagadores dels emoluments de les corts de dita vila.

Item, per quant en lo capítol 5 dels actes de cort de les Corts de l'any 1626 està dispost que lo ofici de ||[280] requeridor de la marina que huy à en dita vila sia trienal ab expresa prohibició de poder ser conforme y fins huy no se ha executat lo dispost en aquell. Per tant, supplica a vostra magestat sia de son real servey y que lo ordenat y dispost dit acte de cort se execute com en ell se conté.

Item, per quant en la vila de Castelló de la Plana hi ha un convent de monjes de l'orde de seràfich pare sant Francés fundat sots la invocació de la Puríssima Con-

cepció, lo qual pateix estrema necessitat, puix no alcança per al sustento ordinari de dites monjes. Y per la pobreça tan gran en que·s troba, suplica lo dit bras real a vostra magestat sia de son real servey fer mercé a dit convent de una milícia y noble per a poder-se beneficiar de aquell.[38]

Item, per quant la vila de Castelló de la Plana en tots los servicis y socorros que per part del present regne se han fet tant en servici de vostra real magestat com dels sereníssims reys antecessors sempre ha acudit ab la puntualitat tan notòria no escusant gastos, ni emperò per resultar tot en servici de la real corona. Per tant, supplica lo dit bras sia del servey de vostra magestat confirmar a dita vila tots los privilegis, usos, bons costums y prerrogatives concedits per vostra magestat y antecessors fins lo dia de huy y que aquells se observen y guarden *ad unguem* en la conformitat que en aquelles se conté.

Item, per quant ab diversos furs del present regne està dispost que les causes de amigaments, alcabots y dones pecadrius y vagabundos sia privativament conexedor lo jutge ordinarii, y lo dit governador de dita vila se entromet en semblants causes fent manaments y fulminant processos contra lo dispost per furs. Per tant, dit bras supplica a vostra magestat sia de son real servey manar a dit llochtinent de portantveus de general governador se abstinga de la coneixença de semblants accions per a observància de dits furs y benefici de la cosa pública.

Capítols de Vila-Real

||[281] Villa-Real.

||[282] *Item*, per quant la vila de Villa-Real és una de les que recahuen en la gavella de la sal de Borriana, per lo qual no és rahó pague lo preu de la sal a major preu que les altres viles. Per tant supplica dit braç a vostra magestat sia de son real servey provehir y manar que dita vila de Villa-Real y sos vehins tinga la sal al mateix preu qu·el té la vila de Borriana per ser com és terme dins terme.

Item, per quant les execucions dels clams són pròpries dels justícies de les ciutats y viles del present regne, per lo qual pareix ser rahó no donar loch a que en matèria com esta se admeten recursos y apel·lasions ni en forsa d'elles se supliquen inhibisions de jutges superiors que molt de ordinari se afecten per les parts pe a frustrar les execucions de la matèria penal en què són condemnats y dehuen executar-se ab pronta execució. Per tant, supplica a vostra magestat sia servit manar per acte de la present cort que en causes de clams iniciades en les corts dels justícies de les ciutats y viles reals del present regne per ningun cas ni modo se admeta recors,

¶ [38] Hi ha una versió prèvia del capítol que va ser cancel·lada: *Ítem, per quant de pochs anys a esta part se ha fundat en dita vila un convent de monges de la orde del seràfich sent Francés y per la molt gran pobrea, per tant supplica no sia de son real servey fer mercé de una milícia y noblea per al dit convent per a poder-lo beneficiar.*

appel·lasió, inibisió *vel alias* se entrometra en elles ningun jutge superior, governador, lochtienent, Real Audiència ni altre.

Item, per quant la dita vila de Villa-Real és senyora de les aiguas que li toquen del riu de Millàs y ses séquies per son bon govern destribusió y administració. Per tant suplica a vostra magestat sia servit de concedir-li facultat a d'aquella y son consell de elegir un cequier donant-li tot lo poder y jurisdicció que convinga y sia menester per a el govern y distribució de dits aygües, execució de clams y penes en tot lo que sia respectant a dita aygua y céquies sens dependència de altre jutge algú en tot lo respectant en dita judicatura de aygües y céquies *privative et quo ad alios quoscumque*.

Item, per quant en la dita vila de Villa-Real no hi ha sinó dos forns, los quals no bastan a donar rahó a tota la població, per lo qual se viu ab gran incomoditat. Per tant, suplica a vostra magestat sia de don real servey donar-li facultat per al reparo de dita vila atesos los molts servicis que la dita vila ha fet contínuament y de cada dia fa a sa magestat en les leves passades y que al present ha fet, fent merçé de que puga edificar y construir un forn per conte de dita vila.

Item, per quant la dita pren la aygua del riu de Millàs de hahon també la pren la de Castelló de la Plana, per lo qual en ocasions de falta de aygua solen succeïr alguns plets entre dites universitats de dites viles y sos vehins. Y per habitar com habita lo lochtinent de portantveus en dita vila de Castelló se ha vist tenir alguna més afecció a los de aquella vila, de lo que resulta alguns greujes e opressions. Per ço, supplica a vostra magestat sia servit manar que en les causes de aygües entre les dites dos viles y sos vehins no se entrometrà lo dit lochtinent de portantveus, sinó que córrega de aquelles la Real Audiència.

Item, per quant de no estar diffinits los que són estat ||[283] clavaris, síndichs y administradors de rendes y béns de dita vila y qualsevols deutors de aquella de quantitats en qualsevol manera essent extrets en oficis de la matexa vila com són justícia, jurats, mostassaf y altres redunda en gran dany del bé comú de la universitat per no cobrar-se en la puntualitat que·s requereix los crèdits que aquella té per ser molt contingent ser deutors los matexos que tenen obligació de fer cobrar per sos oficis. Per ço, suplica a vostra magestat sia de son real servey manar que ningun clavari, síndich, administrador y en qualsevol manera deutor de dita vila de qualsevol deute que sia no puxa concórrer a ofici algú de aquela ni ser extret en justícia, jurat, mostassaf ni altre algú que primer no estiga realment diffinit, y si de fet serà extret algun deutor sia la tal extracció nul·le y puxa a instànsia de qualsevol conseller requerir-se no es pase avant en fer la extracció en altra persona no impedida.

Item, suplica a vostra magestat sia servit confermar tots los privilegis, usos, costums y posesió en que de aquells està la dita vila de Villa-Real, *taliter* com si de nou vostra magestat li fes mercé de concedir-los.

Item, per quant los lochtinents de portantveus de les ciutats e viles reals del present regne de poch temps a esta part per alguns respectes particulars manen anar

presos los justícies, jurats y oficials de les ciutats e viles reals fent-los detenir en les ciutats e viles hahon residixen molts dies sens arrivar a saber la causa de sa detensió, de lo que se ocasionen molts grans danys en particular y en comú a la administració de justícia en dites ciutats y viles per faltar d'ellas los oficials y patir aquells en particular en ses persones y hasiendes sens causa ni rahó sussistent. Per tant, suplica a vostra magestat lo dit braç real sia servit manar que los dits lochtinents durant los anys desús dits los oficials de dites ciutats e viles reals no·ls puguen portar presos a qualsevols ciutats ni viles de sos governacions ni detenir-los com se ha dit.

Item, per quant de fer-se escorrenties en les terres del terme de Villa-Real és danyós per a la salut dels vehins y habitadors de dita vila. Per ço suplica a vostra magestat sia de son real servey manat que sien los justícia y jurats de dita vila puguen executar en son terme als que faran semblants corrents sens que en manera alguna se entrometa en executar ni castigar als que les faran lo governador de Castelló.

Item, per quant de poch temps a esta part en diferents tropes de soldats que baxen lligats de Castella són vexades les universitats del present regne en haver de posar dits soldats de trànsit en trànsit, obligant al justícia de aquelles que lo prenga a son càrrech ab penes per a dit effecte y per este indirecte obligar-lo a que faça afers de comissari, faltant a la administració de justícia, puix no pot acudir a la custòdia y guarda de dits presos y soldats y asistències de son offici. Per ço, el bras real supplica a vostra magestat sia provehyt y manat que les tropes de soldats conduhyts de Castella que pasan per lo present regne sien ab comissions, y que als justícies y demés officials de les ciutats y viles del regne no·ls puxen compel·lir a que prenguen a càrrech dits soldats.

Item, per quant per furs y privilegis del present regne està dispost y ordenat que·ls jutjes ||[284] ordinaris deuhen conéixer de totes les causes civils y criminals ab esta distracció: que en les causes criminals dels cavallers pot conéixer *usque ad sentenciam exclusive*, y moltes vegades ha succehit pretendre molts cavallers que los jutjes ordinaris no podrien conéxer de les causes civils y criminals de aquells, ocasionant molts litigis, los quals se dehuen reselar. Per tant, lo dit bras supplica a vostra magestat sia de son real servey decretar per acte de cort que els jutges ordinaris en les causes civils de militars poden y dehuen conéixer fins a sentencia inclusive y en les criminals exclusive.

Item, per quant la dita vila de Vila-Real està en lo Camí Real y a ocasió de açò està molt de ordinari vexada en haver de donar aloxament y vagatjes als soldats que s'oferixen, eximint-se sempre los lochs circunvehins, lo que no és rahó, puix al respecte és just acudixquen totes les viles y lochs circumvehins. Per tant, supplica a vostra magestat sia servit decretar per acte de la present cort que, quant en dita vila se donarà aloxament als soldats, los vagatjes hajen de ser dels lochs circumvehins com sia just que aquells donen aloixaments y dites viles y lochs los vagatjes, excepto lo syndich de la vila de Castelló de la Plana, que dissent y protesta a lo acordat y determinat en lo present.

||[285] De la vila de Ontinent.

||[286] Ontinent.

Delliberasions del braç real en lo any 1645.

Item, per quant la vila de Ontinent se à acostumat sempre juntar per a tenir Consell General 88 hòmens, y per ser tan gran número de consellers y no poder acudir tots ab la puntualitat que dehuen per estar fora en ses eretats que disten quatre llegües y es deixa de tenir consell, lo que resulta en gran dany de dita vila per no tenir expedició y resolució en los negocis que se oferixen al servisi de sa magestat y bé públich. Per tant, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia feta merçé a dita vila reduir lo número de 88 consellers a sexanta y que ab la major part de aquell es puga tenir Consell General.

Item, suplica a vostra magestat dit bras real que sia de son real servey concedir permís y facultat per a que los veïns de dita vila, axí de la terra com dels forasters, puxen comprar forment per a l'avituallament sens encórrer en pena alguna y els puguen vendre al preu que correrà en lo almodí de aquella, tenint la porta uberta per a vendre a dit preu, y que les penes contengudes contra semblants venedors per differents pragmàtiques del present regne no puguen ser executades en lo cas expresat en lo present capítol y d'esta manera se evitaran les molèsties que·ls officials reals han acostumat fer als veïns de dita vila.

Item, per quant dita vila à fet molts donatius a vostra magestat en les lleves que se àn fet en este regne de deu anys a esta part y per esta ocasió està alcançada de manera que no pot acudir a ses obligacions. Per tant, dit bras real supplica a vostra magestat li fasa merset de confermar-li lo privilegi que té de poder arrendar les tendes perpètuament a coneguda del consell de dita vila.

Item, suplica dit bras real a vostra magestat li fasa merced a dita vila del pes que vostra magestat té en aquella que val cascun any quinze lliures de renda y al present està vacant per mort de Pere Gralla y de Pere Inza y de Blay Rodrigues de Lossada, a qui vostra magestat tenia feta merced.

Item, per quant lo justícia de dita vila tan solament té de salari 50 lliures i son assessor 25 lliures, sent així que tenen grandíssim treball per ser la vila populosa y haver de acudir quant succeixen ||[287] alguns delictes a la universitat de Agullent, a hon dit justícia exerseix la jurisdicció criminal y dit salari sia molt mòdich. Per tant, supplica a vostra magestat dit bras real que per acte de la present cort se aumente lo salari al justícia, que huy és y per temps serà, fins cent lliures cascun any. Y a l'assesor, que hui és y per temps serà, fins cinquanta lliures compressos los salaris que al present tenen, los quals se hajen de pagar dels emoluments de la present cort com se acostuma.

Item, per quant la experiènsia à mostrat los molts inconvenients que y ha y cada dia se experimenten de que los balles de les viles reals del present regne tin-

guen vot en les insaculacions que es fan per als officis de aquelles. Per tant, supplica dit bras real sia del real servey de vostra magestat manar que los bal·les de les viles que tenen vot en les insaculacions no el tinguen de huy avant, sinó que tan solament ab la assistència de aquells se facen dites insaculacions per los justícia y jurats y mustasaf de dites viles e o de la major part de aquelles.

Item, per quant lo mustasaf de dita vila de Ontinent té molt treball y no té més de quinse lliures de salari, supplica per tant lo dit estament real a vostra magestat que dit salari sia aumentat fins trenta lliures.

Item, supplica a vosta magestat sia servit que per a subvenció de les necessitats de dita vila li concedeixca el terç delme per temps de tres anys dels fruyts que es culliran en lo delmari de dita vila.

Item, per quant en la major part de les ciutats y viles del present regne està prohibit lo entrar vi foraster que no sia ab llisència dels jurats de dites viles y ciutats. Per tant, supplica a vostra magestat faça mercé a dita vila de Ontinent per a que puga ||[288] prohibir lo entrar vi foraster en aquella ab les penes als jurats de dita vila ben vistes.

Item, per quant Melchor Vilanova, advocat fiscal de dita vila, està en residència, supplica dit bras a vostra magestat que durant lo impediment de dit advocat fiscal ne nomene altre en dita vila, per a que es puguen proseguir los negosis que hi ha pendents en ella.

Item, suppliquen que los salaris de sentències que toquen a cobrar a l'advocat y procurador fiscal de la vila de Ontinent hajen de ser y sien segons la tarifa que tenen en lo tribunal de lloctinent de portantveus de general governador de la ciutat de Xàtiva.

Item, supliquen que a l'assessor de bal·le de dita vila que al present no té salari se li senyalen quinse lliures de salari cascun any, les quals se hajen de cobrar de les rentes de vostra magestat en dita vila e o dels salaris de sentències que donarà en los processos que es portaran per la cort de dit bal·le.

Item, per quant de adossar-se los censals en béns que no són espesials obligacions es seguixen grans inconvenients y moltes vegades pèrdua dels matexos censals per que los compradors que se adosen aquells paguen les pensions sens manifestar la adosació, lo que és en gran dany de la república. Per ço, lo dit bras supplica a vostra magestat sia de son real servey manar provehir que de huy en havent no es puguen adossar aquells sinó en los béns que són espesials obligació de dits censals, y el que adossarà dits censals tinga obligació de manifestar al senyor la dita adosació dins de un mes sots les penes a vostra magestat ben vistes.

||[289] *Item*, per quant de aver-se reduït los censals a sou per lliura se à seguit tan gran menyspreu de aquells que no es troba qui vulla donar diner a censal y tot lo comerci convertit en canvis que són tan perjudicials al bé públich. Per ço, suplica lo dit bras a vostra magestat sia de son real servey restituir lo for de dits censals en respecte dels particulars a for de 16 diners per lliura del present dia de hui en avant.

Item, per quant la gran responsió e interés dels canvis té distruïdes les majors aziendes del present regne. Per ço, supplica a vostra magestat sia de son real servey reduir la responsió e interés de dits canvis a raó de 7 lliures y 10 sous per cent, franques de dret de casa de fira, *cum hoc* que lo donador puga demanar nova seguritat com sia llícita y que dins cinch anys no puguen obligar a quitar aquells que de present responen.

Item, per quant los carregaments de sensal han vengut a menys preu en lo present regne per la poca seguretat de aquells ocasionada de la mutació dels deutors e ignorància dels drets passius axí reals com personals. Per ço, supplica a vostra magestat sia de son real servey manar que los senyors de dits censals puguen compel·lir als deutors de aquells de deu en deu anys, y per a que capbreven, regoneixent de tenir la especial obligació ab les afrontacions davant lo juge ordinari de les ciutats, viles, o lochs de hon són, sots pena de que aquells que seran contumaços en fer dit capbreu encórreguen en pena de quitar dit sensal y pagar les pensions justificant-se los drets actius y passius per lo acreador així en lo petitori com en lo possessori.

Item, per quant en les commissions que se acostument despachar de la present ciutat y altres del regne y viles reals, de 50 lliures fins en 100 lliures es despachen ab notari, vergueta o porter, y de cent lliures ab notari, alguazil y verguetes o porters, ab què venen a causar-se tan excessius gastos que importen més que la cantitat, per què es insten dites execucions y es seguix notable ruÿna de les haziendes públiques y privades. Per ço, sia del real servey de vostra magestat proveir y manar que fins cantitat de 300 lliures no es puixen despachar comissions ab notari, vergueta, porter, y fins cantitat de 500 lliures no es puguen despachar ||[290] comissions de alguazil, notari, verguetes o porters.

Item, per quant la dita vila per los donatius que ha fet a vostra magestat y per los grans gastos se li han seguit de eixir a la custòdia y guarda de la marina en diferents ocasions, està tan alcançada que no pot acudir a les obligacions que té per a la conservació de aquella. Per ço, supplica lo dit bras a vostra magestat sia de son real servey concedir a la dita vila puga arrendar en una e o moltes botigues la venderia de llensos, puix huy lo benefici de aquelles tan solament se'n utilen los francesos y no los naturals de dita vila.

Item, per quant en la yglésia parrochial de dita vila sots invocació de Santa Maria y à de ordinari 45 beneficiats residents, los quals al present estan pobres per la reducció dels censals y altres danys. Per ço, supplica lo dit bras a vostra magestat sia de son real servey fer gràcia y mercé al pleba, clero y beneficiats de dita parrochial de concedir-li privilegi de amortisació fins en suma de 8.000 lliures de béns adquirits y adquiridos franques de tot dret de amortisació y segell.[39]

¶ [39] Aquest capítol el trobem ratllat i cancel·lat.

Item, per quant en lo convent y monastir de frares de l'orde de sent Domingo sots invocació de sent Joan y sent Vicent de dita vila ordinàriament són conventuals 24 frares, los quals vigüen de caritat. Per ço, es supplica a vostra magestat sia de son real servey concedir-li privilegi de amortisació fins en suma de 6.000 lliures de béns adquirits y adquiridors franques de dit dret de amortisació y segell.[40]

Item, per quant la experiència à mostrat que les exides que de dites viles a la marina no són de profit ans bé no són sinó en dany de dites viles. Per ço, suplica dit bras a vostra magestat sia servit proveir y manar que tots tems y quant exiran y es detindran més de quatre dies en la marina la despesa que faran aja de venir a contes de la Diputació o de les viles que no auran exit en dita ocasió, per quant en dites exides ésser bé comú de tot lo regne y tan solament ó patixen aquelles que acudixen a dit socorro.

Item, per quant la vila de Ontinent à acostumat proveyr sempre la escrivania dels jurats y concell de dita vila fins que vostra magestat haurà 15 anys feu mercé de dita escrivania a T. de Oriza, lo qual no l'à servida jamés ans bé l'à venuda y de cada dia passa en terceres persones durant la vida de aquell. Lo que resulta en notable dany y detriment de dita vila per no tenir los actes continuats en son arxiu y haver-los de buscar en totes les ocasions que els àn de menerster en poder dels notaris que l'àn regida. Per ço, suplica a vostra magestat faça mercé a dita vila de que aprés dels dies de dit Oriza puga provehyr dita escrivania *in perpetuum*.

CAPÍTOLS DE CULLERA

||[291] Cullera.

Item, per quant en les últimes Corts de l'any 1626 fonch suplicat a vostra magestat per dit braç real fes mercé a la vila de Cullera de l'offici de alcayt del castell que y ha en aquella ab lo salari de 150 lliures a dit offici pertanyent, y vostra magestat fonch servit decretar que es retirava a cort per a delliberar lo que més convingués, lo qual fins huy no se ha declarat. Per tant, supplica dit braç a vostra magestat sia de son real servey fer gràcia y mercé a dita vila de l'offici de alcayt després dels dies de la persona que huy el posseheix, que dita vila donarà cascun any per a els reparos de dit castell 50 lliures.

Item, per quant és benefici universal de tot lo regne que les mercaderies y grans que es cullen en ell sien trastechades y portades a vendre per tot lo dit regne. Y se ha introduhyt de pochs anys a esta part que los taulagers del General no donen lloch de que els traguen de les ciutats, viles y llochs de hon se cullen que no sia depositant lo dret de General en poder de dit taulager, sent així que portant-les

¶ [40] Aquesta proposta de capítol va ser cancel·lada.

per lo regne no deuhen dret si no és exint del regne y es deu obviar dita mala introductió. Per tant, dit braç real supplica a vostra magestat sia servit manar que de huy en avant no tinguen obligació de depositar la dret de General per rahó de dits grans que·s portejaran per lo regne, sinó tan solament donar fiança a la taula per a que ixquen de dit regne y que portant *responsive* se cancel·le dita fiansa que hauran donat per la seguritat del dret General.

Item, suppliquen a vostra magestat faça merced de remetre y perdonar a la vila de Cullera los quindenis que deurà per rahó dels molins que poceheix censits a vostra magestat en la mateixa conformitat que se li feu gràcia y merced en lo any 1626 per estar molt alcansada per rahó de les leves en que ha servit a vostra magestat estos anys propasats.

Item, per quant dita vila té diferents y reals privilegis concedits per vostra magestat en favor dels vehins de aquella per los progenitors de vostra magestat, supplica que aquells sien confermats com si de lletra a lletra estigueren continuats en lo present capítol.

||[292] (en blanc)

CAPÍTOLS D'ALCOY

||[293] [Alcoy]

Item, senyor, per quant en virtut de furs y privilegis del present regne als regnícols y naturals de aquell els solen y acostumen concedir franquees per tenir-les com les tenen. Y les dites franquees sols se han acostumat concedir per los justícies y jurats de les ciutats, viles reals y universitats de dit y present regne y sens que persona alguna haja posat impediment a dites franquees fins que lo advocat patrimonial de vostra magestat en lo any 1634 reparà en admetre dites franquees y enaprés no ze han volgut admetre, sinó és estant aquelles fermades de dit advocat patrimonial, lo que és no sols contra los dits furs y privilegis, sinó contra los vehins y habitadors de les ciutats, viles reals y universitats del present regne y en particular contra els vehins y habitadors de la vila de Alcoy, que sempre han tengut y tenen dites franquees. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia de son real servici manar provehir que los furs y privilegis respectants a dites franquees se hajen de observar y observen inviolablement, y en quant menester sia confermar aquelles, y que les franquees que han cedit y concediran los justícies y jurats de les ciutats, viles reals y universitats del present regne se hajen de admetre y se admeten indistinctament, no obstant que en aquelles no estiga la ferma de l'advocat patrimonial de vostra magestat.[41]

¶ [41] Aquest capítol va ser ratllat i cancel·lat.

Item, per quant per furs y privilegis del present regne està dispost y ordenat que los justícies de les ciutats, viles reals y universitats de aquell poden difinir dins lo any les deixes y obres pies dexades en últimes voluntats. Y, no obstant les dites disposicions forals, en moltes ocacions ha succehit, així en la dita vila de Alcoy com en altres parts del present regne, que lo official de causes pies després de haver difinit los marmesors, les marmesories, davant dels justícies de dites ciutats, viles reals y universitats del present regne, compel·leix a dits marmesors a que hajen de portar y porten les clàusules y difinicions al tribunal ecclessiàstich de la present ciutat y les més vegades no vol passar per dites difinicions sinó que novament los fa gastar, lo que no sols és contra la dispost en dits furs y privilegis, sinó en gran dany dels particulars de dites ciutats, viles y universitats. Supplica per ço lo dit bras real a vostra magestat sia de son real servici manar provehir que los dits furs y privilegis se hajen de observar y observen inviolablement, y que de huy en avant les difinicions que faran dins lo any los marmesors davant de dits justícies de dites ciutats, viles y universitats no se hajen de portar ni es porten al tribunal ecclessiàstich de la ciutat de València, sinó que això com lo racional de les yglésies parrochials de dites ciutats, viles y universitats dona avís a la cort ecclessiàstica de la dita ciutat de València dels difunts y clàusules de l'ànima en la mateixa conformitat lo haja de donar de dites difinicions.

Item, senyor, per quant la vila de Alcoy està en camí de pasache y los vehins y habitadors de aquella contínuament estan vexats y molestats en haver de donar vagatjes, així per als soldats com per a altres coses del servici de vostra magestat. Y estant com estan sircumvehins la vila de Penàguila y llochs de Benilloba, Benifallim y Vall de Seta, és just y a rahó conforme que hajen de acudir y contribuhir en los gastos de dits vagatjes y altres del real servici de sa magestat, dels quals se eximixen per estar fora camí y tots venen a càrrech de dita vila de Alcoy, lo que és en gran dany y detriment de aquella. Per ço, supplica lo dit bras, exceptada la vila de Penàguila, que discentia al present capítol, a vostra magestat sia servit provehir que de huy en avant en tot cas que dita vila de Alcoy aja de donar vagatjes, així per a soldats com per a qualsevol altre servici de vostra magestat, lo treball y gasto de aquells se haja de repartir proporcionalment ab la dita vila de Penàguila y ab los dits llochs de Benilloba, Benifallim y Vall de Seta. Y si no acudiran les dites vila y llochs ab dits vagatjes després de ser avisats, puga la dita vila de Alcoy cobrar los gastos, tocant a la part de aquell lloch que no acudirà ab dits vagatjes, en lo qual cas sia merament executor lo justícia de dita vila de Alcoy.

Item, senyor, per quant la vila de Alcoy és una de les viles que tenen obligació de acudir al socorro de la vila de Vila Joyosa sempre que se oferixca, la qual sempre és estada la primera en acudir a dit socorro. Y les altres viles y ||[294] llochs que tenen la mateixa obligació moltes vegades no acudexen, lo que redunda en notable dany y detriment de la dita vila de Alcoy perquè aquella ha de pagar y paga tot lo

gasto de dit socorro. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia manat provehir que, sempre y quant les viles y llochs que tenen obligació de acudir al socorro de Vila Joyosa seran cridats y convocats per a dit socorro y no acudiran y acudirà la dita vila de Alcoy, tinguen obligació de pagar la part de gasto que farà la dita vila de Alcoy en dit socorro, puix a lo mateix restarà obligada la dita vila de Alcoy sempre y quant no acudixca.

Item, senyor, per quant ab diversos privilegis y furs del present regne les ciutats, viles reals y universitats de aquell tenen facultat y llicència per a imposar qualsevols sisses e imposicions en lo modo y forma que els parexerà més convenient *inter suos* per a acudir als afers y necessitats de dites ciutats, viles y universitats, y sent com és la dita vila de Alcoy una de les del present regne és cert que està compresa en dits furs y privilegis y que aquella ha y déu tenir la mateixa facultat que tenen les demés del present regne. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia servit manar provehir que los dits furs y privilegis se hajen de observar y observen *iuxta illorum sceriem et thenorem* concedit en quant menester sia llicència y facultat al justícia y jurats de dita vila de Alcoy per a que puguen imposar qualsevols sisses e imposicions per a acudir a les necessitats de dita vila axí *inter suos* com entre els que entraran y trauran mercaderies.[42]

Item, per quant vostra magestat y senyors reys predecessors de vostra magestat han concedit diferents privilegis y mercets a la vila de Alcoy per haver sempre acudit ab puntualitat als servicis que se han oferit fer a vostra magestat y a la real corona. Per ço, suplica lo dit braç real sia servit vostra magestat manar ratificar y confermar totes les mercets y privilegis fetes y concedits fins al dia de huy a dita vila de Alcoy.

Item, senyor, per quant lo Summo Pontífice a petició de vostra magestat ha pensionat la rectoria de la església parrochial de dita vila de Alcoy en sinch-sentes lliures cascun any per a el cabildo y canonges de la ciutat de Xàtiva, per a la qual rahó és just y a rahó conforme que los naturals de la dita vila de Alcoy tinguen alguna preminència en lo dit cabildo de la dita ciutat de Xàtiva. Per ço, lo dit braç real suplica a vostra magestat sia de son real servici intersedir ab Sa Sanctedat per a que concedeixca un motu propri o breu per a que contínuament en la església col·legial de dita ciutat de Xàtiva haja de haver y haja un canonge natural de dita vila de Alcoy.

Item, per quant ab lo real privilegi de la insaculació concedit per vostra magestat a la vila de Alcoy està dispost y ordenat que per a els officis de aquella y haja de haver dos bolses, la una de justícia y jurats en cap, la altra per a jurats segon y tercer. Y havent com hi ha molts vehins en la dita vila de Alcoy que no volen

¶ [42] Aquesta proposta també va ser ratllada i cancel·lada
i tampoc formà part dels capítols que es suplicaren a Felip IV.

estar insaculats si no és en la primera bolsa, que és dels justícies y jurats en cap. Y per aquesta rahó en moltes occasions ha succehit faltar persones idònees per a la segona bolsa, de jurats segon y terçer, lo que redunda en notable dany y detriment de dita vila. Per ço, lo dit braç real suplica a vostra magestat sia de son real servici manar provehir que en la dita vila de Alcoy ninguna persona puga ser insaculada en la bolsa del justícies y jurats en cap que primerament no sia estat jurat segon o terçer de dita vila.

Item, senyor, com la vila de Alcoy y demés ciutats, viles reals y universitats del present regne estiguen llastimades de veure que sos vehins y habitadors estan summament vexats y opresos ab les execucions que ordinàriament los fan ab alguasils, verguetes y notaris, ab tants y excessius gastos, compreses dietes y salaris, es fan pagar que moltes vegades són ||[295] en doble més los gastos que la sort principal per la qual se executa. Per ço, per a reparo de dits danys suplica lo dit braç real a vostra magestat sia son real servici manar provehir que de hui en avant en les commissions y execucions que aniran, axí a la dita vila de Alcoy com a altres ciutats, viles reals y universitats del present regne, no puguen anar notari, alguazils y vergueta sinó que lo alguazil o vergueta que respectivament anirà en la commissió y execució se haja de valer y es valga del notari de la ciutat, vila o lloc hon anirà dita commissió o execució. Y en cas que no hi haja notari, tinga obligació de cridar y valer-se del notari de la ciutat, vila o lloch més prop, ab què lo salari dels actes que·s rebran se haja de pagar y es pague a l'escrivà de la causa y al notari rebedor lo dret de escriure y son treball y dietes personals de anar de un lloc a altre.

Item, senyor, per quant en la vila de Alcoy hi ha un monestir de monjes de l'orde de Sent Augustí sots invocació del Sant Sepulcre, del qual són patrons los justícia y jurats de dita vila y com a patrons los socorren així de les obres com de altres almoynes que en lo discurs de l'any se li oferixen. Per la qual rahó los dits justícia y jurats de dita vila, sempre y quant ha de entrar y entra alguna religiosa en dit monestir y convent, han tengut y tenen coneixement de dita ingresió y dot de dita religiosa. Sinó que de poch temps a esta part lo archebisbe de dita ciutat de València ha tractat y tracta de perturbar a dita vila en la possessió en què està de dit coneiximent pretenent que aquell tocaria a dit archebisbe, ab lo que se li ha causat y causa notable agravi a dita vila. Per ço, lo dit braç real suplica a vostra magestat sia servit manar provehir que als dits justícia y jurats de dita vila de Alcoy li toca y pertany lo coneiximent de la ingresió y dot de les religioses que entraran y entren en dit convent de monjes del Sant Sepulcre de la dita vila de Alcoy, y que lo archebisbe de la dita ciutat de València en manera alguna es puga entrometre en dit coneiximent per tocar com toca a dit justícia y jurats de dita vila per ser com són patrons de dit convent.

||[297] (en blanc)

||[298] Llíria.

Primerament, com vostra magestat y los senyors reys predeçesors de vostra magestat hajen conçedit diversos reals privilegis a la vila de Llíria, los quals és just se hajan de observar y guardar. Per ço, suplica lo dit braç a vostra magestat sia servit manar confermar tots los privilegis concedits a dita vita de Llíria fins al dia de huy, així per vostra magestat com per sos predecessors *a prima linea usque ad ultimam*, manant que aquells se hajen de observar y observen *iuxta illorum seriem et thenorem*.

Item, senyor, com lo hermitori de Sant Miquel de dita vila, per haver-lo fundat lo sereníssim senyor rey en Martí, tinga diversos privilegis concedits per los predecessors de vostra magestat així a dit hermitori com a les beates y procuradors de aquell. Per ço, lo dit braç real suplica a vostra magestat sia de son real servey manar confermar tots los privilegis concedits per los predecessors de vostra magestat així a dit hermitori com a les beates y procuradors de aquell, manant que dits privilegis se observen y guarden inconcusament.

Item, per quant vostra magestat ab lo acte de cort de l'estament real 142 en orde de l'any 1626, fòlio 65, pàgina 2a, donà facultat a dita vila per a que fabricàs los forns que li paregués ab què donàs o fes bones cascun any a vostra magestat 225 lliures, preu de l'arrendament dels dos forns que vostra magestat té en dita vila, prenint aquella per son conte los dits dos forns. E com la dita facultat concedida per vostra magestat a dita vila no se haja posat en execució, per haver restat ocupada dita vila des de dit any 1626 fins al dia de huy en la fàbrica de la nova iglésia de dita vila. Per ço, lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey donar facultat a dita vila per a que pose y puga posar en execució lo contengut en dit acte de cort.

Item, senyor, per quant en la dita vila de Líria una matexa persona rig y administra les oficis de escrivà y assesor del justícia de dita vila y per ser com són incompatibles los dits oficis, la experiència ha mostrat ser inconvenient molt gran, no sols al bé comú de dita vila sinó als particulars de aquella, que una mateixa persona tinga y administre los dits dos oficis. Per tant, supplica a vostra magestat sia de son real servey manar provehir que los justícia, jurats y consell ordinari de dita vila puixen fer y fasen cascun any elecció de assessor de dit justícia a l'altre dia de la festa de Sant Thomàs Apòstol després de haver-se fet la elecció de dit justícia. Y que per a la dita elecció se hajen de possar y possen en redolins los noms de tots los notaris, naturals y habitadors de dita vila hàbils y sufficients, y que per tot se haja de traure un redolí y lo que serà extret sia assessor de dit justícia per lo any següent en les causes ordinàries que no consisteixen en punt de dret nomenat, nomenats per son turno als advocats de dita vila en la ciutat de València. Y que lo assessor extret no puga concórrer en lo altre any *immediate* següent sinó que hajen de passar dos anys per a tornar a concórrer, y que aquell haja de tenir 20 lliures de salari y se hajen de pagar dels emoluments de la cort del dit justícia ans de fer-se ||[299] la repartisió ab lo

règio fisch si aquells abastaran, y si no que la dita vila haja de suplir lo que faltarà a compliment de dit salari.

Item, per quant Joseph Miguel Monrraval, senyor de la escrivania de la sala dels jurats y consell de dita vila, ha arrendat dita escrivania a la persona que rig y té la assessoria y escrivania del justícia de dita vila. Lo qual per esta rahó, regint com rig tants oficis, no pot comodament acudir a les obligasions de aquells y lo dit Monrraval en ja may ha volgut arrendar dita escrivania a persona de qui la vila tingués satisfacció pagant-li lo preu que altres, de hon es seguexen a dita vila molts inconvenients y aquella no pot conseguir com és just lo necessari per al bon govern de dita vila y administració de dits jurats y descàrrech de sos oficis. Per ço, lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servici concedir-li a dita vila de Llíria la prelació en lo arrendament de dita escrivania, no volent servir aquella lo dit Joseph Miquel Monrraval, senyor que és durant sa vida de dita escrivania, ab obligació que dita vila haja de pagar lo preu ordinari que se ha acostumat pagar per lo arrendament de aquella, per a que d'esta manera la dita vila puixa nomenar en escrivà la persona que més apta y convenient li pareixerà. Y que la persona que se eligirà per a dit efecte haja de pagar lo mateix preu de lo arrendament de dita escrivania, lo que suplica ab atendènsia de què vostra magestat ab lo acte de cort de dit braç real 73 de les Corts de l'any 1604 feu merçé de dita vila de dita escrivania per a aprés dels dies del Joseph Miquel Monrraval.

Item, per quant en lo dit acte de cort vostra magestat feu mersé a dita vila de la escrivania dels jurats de aquella per a aprés dels dies de Joseph Miquel Monrraval, lo qual al present així mateix és senyor de la escrivania del batle de dita vila y, encara que dita escrivania de dit batle és de poca consideració, enperò si dita vila tingués lo domini de aquella ab més facilitat trobaria qui la servís sens salari algú, estant anexa a la dels jurats. Per tant, supplica a vostra magestat sia servit fer mercé a dita vila de la escrivania del batle de aquella en la mateixa conformitat que vostra magestat en lo dit any 1604 li feu mercé de la escrivania de dits jurats.

Item, per quant la vila de Llíria a ocasió dels gastos ordinaris que ha tengut y té per rahó de les leves pasades, servicis que ha fet a vostra magestat y fàbrica de la nova església, per la qual rahó no pot acudir als ornaments y altres coses necessàries de dita església. Per ço lo dit braç real suplica a vostra magestat sia servit manar fer gràçia y merçé a la església parroquial de dita vila per a que puixa adquirir béns de realench fins en suma de deu-mília lliures franques de dret de amortisasió y sagell.

Item, per quant ab lo fur 141 de les Corts de l'any 1626 vostra magestat decretà manaria es despachasen les lletres y mandatos oportuns per a la conservació y observància del capítol 53 del títol de lleuda y altres mensionats en lo capítol 8 dels contrafurs de les Corts de l'any 1604. E com les dites lletres e mandatos fins huy no se han despachat per lo que en contravenció de lo desús dit *de facto* en la ciutat de Terol fan pagar als vehins y habitadors del present regne de València lo dret de mig peatge de Albarrazín. Per ço, suplica a vostra magestat que dites lletres y mandatos per a conservasió de dit capítol y fur *desuper* expressats se despachen ab tot efecte.

||[300] Per la vila de Biar.

I. *Item*, senyor, los jurats de la vila de Biar, com a administradors de la obra pia deixada per mosén Estanya, són senyors de la mitat de un molí fariner situat en lo terme de dita vila, la arrenda del qual servix per a subvenció de pobres de aquella y la senyoria directa és de vostra magestat, a cens de dos cafisos de forment y dos de ordi. Y la esterilitat y occurrència del temps ha portat la dita renda a estat que, pagades les obres que se oferixen cada any y lo dit cens, no resta cosa alguna que poder repartir a dits pobres. Per ço, supplica lo dit bras a vostra magestat sia de son real servici fer mercé a la dita administració de reduir-li la cens, tocant a dita mitat del molí a una mòdica cantitat de deu sous per a que dits pobres tinguen alguna subvenció.

[Marge esquerre] Se entén ja durant la vida de qui és ab tal que abite en dita vila lo alcayt.

II. *Item*, la dita vila té un castell que és dels més antichs del reyne y lo sots-alcayt sempre ha habitat en aquell y és estat vehí y habitador de dita vila, y lo que de present és ni habita en dit castell ni en dita vila. Per la qual rahó y no haver-hi qui cuyde de sa conservació aquell està molt derruït y lo que pijor és que *unde* y altres se porten les portes, fusta y teules de aquell. Per ço, supplica a vostra magestat sia servit fer merçé a la dita vila aprés de los dies del alcayt que hui és de la dita sots-alcaydia, revocant qualsevol nominació feta per lo alcayt que hui és de dit castell per a que los jurats que ara són y per temps seran cuyden de aquell y de sa reparació y que aprés mort del que hui és alcayt se li fasa merçé a dita vila de la dita alcaydia.

III. *Item*, ab lo acte de cort 67 de les Corts de l'any 1604 fonch vostra magestat servit a supplicació de este bras fer mercé a la dita vila de que pogués tenir y nomenar racional, lo que fins hui no se ha executat. Suplica dit bras que lo dit acte de cort sia sia possat en execució y que per ser pochs los insaculats haja de regir dit ofici lo jurat en cap que hui és y lo que es trobara acabat lo trienni.

IIII. *Item*, senyor, supplica lo dit bras real a vostra magestat mane confermar tots los privilegis concedits a la dita vila per los sereníssims reys predecessors de vostra magestat y en quant menester sia concedir aquelles, manant en penes se'ls guarden en la conformitat que aquells estan concedits.

V. *Item*, March Anthony Richart, notari de la dita vila, rig la abogacia fiscal de aquella y és persona benemèrita y que dona satisfacció en lo dit offici. Suplica a vostra magestat lo dit bras faça mercé al dit March Anthony Richart de dita abogacia fiscal durant la vida de aquell.

VI. *Item*, la dita vila és senyora de les carniceries y pexcateria, y estes regalies són censides a vostra magestat, y en anys propassats se intentà demanar quindeni sent axí que nunca se ha pagat. Suplica lo dit bras en quant menester sia y per a en cas que pogués constar deure's lo dit dret per rahó de dita peixcateria y carniceria y demés regalies sia vostra magestat servit fer gràcia, remisió y donació de aquell a

la dita vila, attesos los molts servicis ha fet dita vila a vostra magestat en donatius y leves de soldats.

VII. *Item*, senyor, los vehins de la dita vila, havent de pasar a la vila de Capdet y Elda, tenen pas frach pasant per lo regne de Castella ab sols la certificatòria de com són vehins de dita vila. Supliquen ||[301] a vostra magestat que ab sols albarà de guia puguen pasar francament per dit pas del regne de Castella, sent de trànsit per a viles del dit regne sens que guarda ni official algú els puga impedir sots les penes a vostra magestat ben vistes.

VIII. *Item*, com sien molts grans los gastos que es causen en les execucions que es despachen ab alguasil y notari. Suplica a vostra magestat lo dit bras que en aquelles que no passaran de quatre-centes lliures no puga enviar-se alguasil y notari, sinó un vergueta y notari, y que en la execució que no exedirà la suma de cent lliures no puga anar sinó porter a soles.

VIIII. *Item*, segons diferents privilegis concedits, així als vehins de dita vila com a totes les demés viles y ciutats del regne, los vehins de aquelles són franchs y lliures de qualsevol prestació, imposició o altre dret anant y pasant per los termens de les demés viles y ciutats del regne y poden ab sos ganados entrar en los realencs, principalment en los de la ciutat de Oriola, anant a herbajar francament, sens tenir obligació de pagar dret algú així de sal, com qualsevol altre y llicència de dita ciutat. Suppliquen que los dits privilegis sien observats y guardats, manant ab penes no·ls impedixquen la dita entrada y herbatje en dits realencs ni els facen llicència per a aquells.

De la vila de Biar.

Capítols de Bocairent

||[302] Bocayrent.

[Marge esquerre] Acordat per tots.

I. *Primo*, senyor, per quant la vila de Bocayrent té franquea concedida y fermada per los reys anteriors a vostra magestat y així mateix les demés ciutats, viles reals y universitats del present regne, y que ara de 22 de juliol 1634 a esta part no les volen passar ni que valguen sens ferma de l'advocat patrimonial. Suplica a vostra magestat sia de son real servici proveir y manar que les dites franquees valguen com han valgut fins lo dia 22 de juliol de 1634, per quant lo contrari és notori perjuhí y dany de tot lo regne.

[Marge esquerre] Que demanar la part per si matexa.

II. *Item*, senyor, per quant la vila de Bocayrent està molt empenyada per les moltes eixides que ha fet a la marina ab companyies de soldats y de poc temps a esta part ab companyies y esquadres y moltes altres leves així per a Tarragona, Tortosa y Lleyda com per altres parts. Supplica a vostra magestat sia de son real servici proveir y manar que los sensal que dita vila respon sien reduïts a rahó de güit dinés per lliura.

[Marge esquerre] Que y à fur y sentència en juhí de contenció en la Real Audiència.

Item, senyor, per quant en lo fur 1620 de les Corts de l'any 1604 y per lo acte de cort 2 de les Corts de l'any 1626 a instància de l'estament militar y real està proveït que los justícies de les ciutats y viles reals del present regne y del bisbat de Tortosa dins lo any y un dia puguen difinir les causes y obres pies y aquell no estar possat en execució en dita vila de Bocayrent. Suplica, per ço, a vostra magestat sia de son real servici manar per acte de la present cort que·l justícia de la dita vila puga difinir les dites obres pies dins lo any y el dia y que no sia necessari que hajen de venir a València a dar rahó que han definit, sinó que tan solament lo racional done avís del difunt y definició y que per lo salari sia com està dispost a dos diners per lliura.

[Marge esquerre] Acordat.

Item, senyor, que per quant dita vila de Bocayrent té privilegi dels reys anteriors a vostra magestat de poder tenir Consell General ab intervenció y assistència de sent hòmens, lo que al temps de ara és molt dificultós per haver-se desiparat les universitats de Banyeres y Alfafara. Supplica, per ço, a vostra magestat sia servit proveir per acte de la present cort que lo Consell General de dita vila se puga tenir ab intervenció de sinquanta hòmens y lo demés que voldran venir.

[Marge esquerre] Acordat.

Item, que la dita vila de Bocayrent y ha setze insaculats per a el ofici de justícia y, per paréixer ser molts, supplica a vostra magestat sia servit reduir al número de deu, ab què estos no es traguen sinó que es suprimixquen sempre que es moriran fins el número de deu.

||[303] [Marge esquerre] Acordat.

Item, que en la vila de Bocayrent no y pot aver més de hun hostal y que eixe sia de dita vila de Bocayrent sens que altra persona puixa tenir hostal per quant la dita vila està molt empenyada.

[Marge esquerre] Acordat en el bras *inter suos*.

Item, senyor, que la vila de Bocayrent puixa posar qualsevols sisses, rates y imposicions en les mercaderies, així en les que entren com en les que hixen, y quant ben vista li serà posar-les entres els dits moradors conforme el sereníssim rey en Pere el segon en lo privilegi 97 fòlio 131 feu mersé a les ciutats y viles reals per a poder-les posar per les guerres que *illo tunc* hi avia sia servit confermar dit privilegi.

[Marge esquerre] Que·s guarde la costum.

Item, que ningun censal se puga demanar més de deu anyades per evitar molts plets y sospites que esperant a vint-y-nou anyades y ha molts sensals que se àn pagat una, dos y moltes voltes.[43]

[Marge esquerre] Acordat.

¶ [43] Aquest capítol es troba cancel·lat i ratllat donada la falta d'aprovació del braç reial que s'observa en l'anotació marginal.

Item, senyor, suplica a vostra magestat sia servit concedir a la parrochial de dita vila de Bocayrent sis-míllia lliures franques de dret de amortisasió.

[Marge esquerre] Acordat.

Item, així mateix supplica a vostra magestat sia servit concedir a l'espital de dita vila de Bocayrent de 1.000 lliures franques de dret de amortisasió.

Item, senyor, per quant en la vila de Bocayrent ha acostumat haver quatre forns y haurà 40 anys que caygué lo uno de aquells. Y à poc temps després que fonch caygut un particular de dita vila demanà llicència al bal·le general de de València per a reedificar dit forn. Y com en lo discurs d'este temps se haja seguit que los hereus de dit particular vendran a a ser senyors del millor forn de la dita vila y puix tenir lo benefissi de dit forn que podria resultar lo benefissi dels dos, suplica per tant a vostra magestat lo estament real sia de son real servissi manar per acte de la present cort que lo dit forn sia de dita vila y que així mateix puga prendre una casa per a fer dit forn pagat la justa estima de aquella, ab tal emperò que si lo dit particular que té la llisència dins de un any lo voldrà redificar ó fassa a on no sia de dita vila.

CAPÍTOLS D'ALPONT

||[304] Alpuente.

Delliberacions fetes per lo bras real en les Corts de l'any 1645.

Primerament, que per quant en lo any 1487 lo syndich de la vila de Alpuente possà una ferma de dret en la cort del governador y bal·le de la present ciutat sobre la possessió de amprivar en una partida de dita vila nomenada Camp de Benacasira, en què pretenia perturbar a dita vila el bisconte de Chelva. Y havent passat en cosa jutgiada les provisions de dita ferma, ab injucció de dit bisconte, el syndich de dita vila de Alpuente en lo any 1519 posà altra ferma de dret sobre la possessió en que estava dita vila de amprivar en altres partides nomenades Aillas y Alcotas, situades en lo mateix terme de dita vila de Alpuente, y encara que el bisconte contrafermà, fonch *extra tempus*. Y en lo any 1589 se immiscuí en dites causes lo procurador patrimonial de sa magestat per lo interés que té lo real patrimoni en dites partides, que contenen pus de cinch llegües de terra, y supplicà se evocassen dites causes a la Real Audiència. Y també se immiscuí en aquelles el syndich de la vila de La Yessa. Y ab ser aquelles sumàries per ser possessòries y de fermes de dret, no han pogut dites viles conseguir que los biscontes se abstinguesen de perturbar-los en sa possessió per ser aquells poderosos, deixant reconegut sempre a la Real Audiència, ni menys que es declaràs diffinitivament en dites causes possessòries y en les instàncies de la divisió dels términs que se han suscitat en aquelles, havent manat sa magestat ab ses reals cartes que se abreviassen senyalant dies y hores per a son despach y que es deixassen qualsevols altres ocupacions.

Y de differir-se dita declaració se'ls seguix a dites viles total ruïna y perdició, puix en lo discurs de 162 anys que ha que se escomensaren han gastat moltíssims millanars de ducats y han tengut moltíssimes ocassions de perdre's per causa de les molèsties dels biscontes y de les guardes de la vila de Chelva, y de cada dia de fet se n'entren per lo terme judicat de dites viles ha emportar-se'n los ganados dels vehins de aquelles, ocasionant a dites viles a que obren també de fet y redimixquen la vexació que se'ls fa a sos vehins, de què es poden seguir los inconvenients que es poden considerar. Per ço, suplica a vostra magestat lo dit bras real sia de son real servey manar a l'oïdor de dites causes que en continent dexades qualsevols altres ocupacions fasa relació dels processos y declare diffinitivament.

Item, per quant la dita vila de Alpont està falta de proprietats y les entrades no són bastants per a els càrrechs que són molts ocassionats de un plet en què té interés lo real patrimoni que ha 162 anys que porta. Per tant, supplica a vostra magestat sia de son real servey fer mercé a la dita vila de ||[305] concedir-li remissió y franquea dels quindennis dels forns que té, lo hú en la dita vila y lo altre en lo lloch de Titagües, que és carrer y terme de aquella sots directe domini de vostra magestat.

Item, per quant lo forn de dita vila respon a vostra magestat 25 lliures de cens cascun any. Supplica a vostra magestat, per les mateixes attendènsies del capítol antecedent, que lo dit cens sia reduït y moderat a unes cinch lliures cascun any y que es paguen aquelles en la conformitat que es paguen les 25 lliures.

Item, per quant, segons furs y privilegis del present regne tots los vehins y habitadors de aquell són exempts del dret de asadura, borra o borregatge, y alguns senyors de llochs y castells y officials de aquells intenten voler cobrar indebitament los dits drets. Per tant, suplica a vostra magestat sia de son real servey que los dits privilegis sien inviolablement observats y guardats ab imposició de penes pecuniàries a arbitre de vostra magestat.

Item, per quant los vehins y habitadors del present regne a foro gozen de franquea en tots los pasts y les abelles no poden estar tot lo any en una part y alguns senyors pretenen que de les abelles que se han mudat en sos términens los haja de pagar dret de herbatje. Per ço, suplica a vostra magestat sia de son real servey manar que no es cobre herbatje algú de dites colmenes ni altre dret algú ab imposició de penes pecuniàries a arbitre de vostra magestat.

Item, per quant les esglésies parroquials de la dita vila de Alpont y llochs de Ares y Titagües, aldees de aquella, estan molt pobres. Per ço, suplica a vostra magestat sia de son real servey fer gràcia y mercé, ço és a la església de dita vila de franquea, del dret de amortització y sagell fins en suma de 8.000 lliures, a la de Ares de 4.000 lliures y a la de Titagües de 2.000 lliures.

||[306] Xèrica.

Delliberacions fetes per lo estamén real en les Corts de l'any 1645.

Item, per quant la vila de Xèrica té privilegi de insaculació per als officis majors de dita vila, repartits en dos bolses fins en número de quaranta persones, ço és veynte-y-cinch persones en la primera bolsa y quinse persones en la segona. Y la experiència ha mostrat que seria convinient que dits officis se repartixen en tres bolses per a que les persones que entren al govern se instruïssen de aquell començant per los officis menors. Per tant, supplica dit bras real a vostra magestat sia de son servici fer mercé a dita vila de Xèrica de concedir-li permís y facultat per a poder disminuir lo número de les persones que huy y ha insaculades en dites bolses fins lo número de trenta, y dels restants fins a quaranta fer nova y terçera bolsa dels que de nou se han de insacular. Y per a que el número de dites bolses sia igual puixa affigir cinch subjectes en la terçera bolsa que de nou se ha de fer y que los officis se hajen de sortejar en la forma següent: ço és, que de la primera bolsa se haja de fer extracció de justícia *in perpetuum*, y per als oficis de jurats de la primera, segona y terçera bolsa, y per a l'offici de mustaçaf se haja de fer extracció un any de la primera, altre any de la segona y altre any de la tercera, y observant sempre la alternativa ab què en les eleccions dels officis de justícies y mustaçafs sols se haja de fer extracció de una persona sola y no de moltes. Y en les elections de jurats una sola persona haja de ser extreta de cada bolsa, ço és de la primera, segona y tercera, per a que de aquest modo se evitaran los disguts y plets que poden resultar si es fes extracció per a dits officis de moltes persones. Y que lo bal·le de dita vila tinga obligació de habilitar les persones que hauran estat extretes per a dits officis *respective*.

Item, per quant la vila de Xèrica en virtut de reals privilegis a d'aquella concedits per los senyors predecessors reys de vostra magestat té facultat de posar sisses e imposicions *inter suos* en lo modo y forma que li pareixerà més convenient per a subvenció de les necessitats y gastos que dita vila té y pagar los càrrechs ordinaris de aquella, y lo mateix privilegi tenen les demés ciutats y viles reals del regne. Per ço, lo dit bras real suplica a vostra magestat sia de son servey manar confermar així los privilegis concedits a dita vila de Xèrica com los concedits a les demés ciutats y viles reals del present regne respectants a la facultat que aquelles tenen de imposar sisses e imposicions, manant així mateix que dits privilegis se hajen de observar y observen inviolablement.

Item, senyor, com en moltes ocasions que la vila de Xèrica y vehins y habitadors de aquella són estats executats, així per rahó dels drets de la sal y lleuda com per rahó de altres drets imposats per la ciutat de València, han anat y van en les ||[307] comissions notari, alguazil o vergueta, los quals han fet y fan tan excessius gastos que moltes vegades importen més los gastos que la sort principal per la qual

se executa, lo que és en notable dany, perjuhí y detriment de dita vila y particulars de aquella. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia servit manar provehir que de huy en avant en les executions y comissions que aniran contra la vila de Xèrica, vehins y habitadors de aquella no puga anar més que un vergueta o un alguazil, sens que haja de anar notari, sinó que per a rebre los actes que se oferiran fer se hajen de valer de un notari de la vila o lloch més circumvehí, lo qual haja de rebre dits actes y los salaris de aquells hajen de ser y sien per a el escrivà de la causa, y que al notari rebedor se li hajen de pagar solament lo dret de escriure y les dietes y treballs personals que haurà sostengut de anar a dita vila de Xèrica a rebre dits actes.

Item, per quant la vila de Xèrica no té propris alguns ab los quals puga acudir als excessius gastos que cada dia se li ofereixen y molts vehins de aquella tenen hostals y cases de posades en ses cases ab molt gran dany y detriment del bé comú de dita vila. Per tant, lo dit bras real suplica sia de son real servici manar fer mercé a dita vila de Xèrica per a que aquella tinga per son conte tots los hostals que hi ha en dita vila, arrendant aquells a les persones que li pareixerà, per a que dels arrendaments de dits hostals puixa acudir a la subvenció dels gastos y necessitats de dita vila, y que ningun vehí y habitador de aquella puixa tenir hostal ny casa de posada, sinó en cas que la dita vila lo y haja arrendat.

Item, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia servit manar confermar lo privilegi de franquea que té la dita vila de Xèrica manant que dit privilegi y tot lo contengut en aquell se haja de observar y observe inviolablement.

Item, així mateix suplica lo dit bras real a vostra magestat sia de son real servey manar confermar tots los privilegis, gràcies, llibertats y exempcions concedits y concedides a la vila de Xèrica y vehins de aquella, així per vostra magestat com per los senyors reys predecessors de vostra magestat.

Item, per quant de temps immemorial los escrivans de justícia de la vila de Xèrica, per los salaris de les relacions de experts, no han cobrat sinó quatre diners per cascuna de dites relacions. Y no obstant la dita posessió immemorial en què estan los vehins de dita vila de Xèrica los dits escrivans han procurat y procuren cobrar y cobren tres sous per cascuna de dites relacions e o per lo salari de aquelles, lo que és en gran dany dels vehins y habitadors de dita vila, los quals deixen de fer venda de les pomes y mançanes en los mateixos arbres, que és la major collita que tenen, per no pagar tres sous per cascuna ||[308] de dites relacions, que fan los experts que han vissurat y alfarrasat les dites pomes y mançanes en los mateixos arbres. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia servit manar provehir que la dita costum immemorial sia observada y guardada, manant en quant menester sia que los escrivans que al present són y per temps seran del justícia de dita vila de Xèrica no puxen cobrar per los salaris de les relacions que fan los dits experts sinó quatre diners per cascuna de aquelles, segons la dita costum immemorial en què estan los vehins y habitadors de dita vila de Xèrica.

Item, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia de son real servici manar concedir facultad a la vila de Xèrica per a que lo Consell General o particular de aquella puixa tots los anys fer elecció y nominació de una persona, així de les que entren y concorren als officis de dita vila com dels que no concorren a dits officis, per a que aquella cobre les rentes de dita vila y pague los gastos de aquella.

Item, lo dit bras real supplica a vostra magestat que la vila de Xèrica y llochs de Pina y les Barraques, per estar com estan incorporats en la corona y patrimoni real de vostra magestat, no puguen ser alienats ni desmenbrats de dita corona real, ans bé que *in perpetuum* sien conservats y mantenguda en la dita incorporació.

Item, dit bras real supplica a vostra magestat sia servit fer mercé a la església parrochial de la vila de Xèrica de que aquella puixa adquirir béns de realench en cantitat de huyt-mília lliures, franques dels drets de amortització y sagell.

Item, així mateix supplica lo dit braç real a vostra magestat sia servit fer mercé a les confraries que hi ha en la vila de Xèrica per a que totes juntes e igualment puixen adquirir béns de realench fins en summa de mília lliures franques dels drets de amortiçació y sagell.

||[309] (en blanc)

CAPÍTOLS DE LLÍRIA

||[310] Llíria.

Item, senyor, com vostra magestat y los senyors reys predecessors de vostra magestat hajen concedit diversos reals privilegis a la vila de Llíria, los quals és just se hajen de observar y guardar. Per ço, lo dit braç real suplica a vostra magestat sia servit manar confermar tots los privilegis concedits a dita vita de Llíria fins al dia de hui, així per vostra magestat com per los predecessors de vostra magestat *a prima illorum linea usque ad ultimam*, manant que aquells se hajen de observar y observen *iuxta illorum seriem et thenorem*.

Item, senyor, com lo hermitori de Sant Miquel de dita vila, per haver-lo fundat lo sereníssim senyor rey en Martí, tinga diversos privilegis concedits per los predecessors de vostra magestat així a dit hermitori com a les beates y procuradors de aquell. Per ço, lo dit braç real suplica a vostra magestat sia de son real servici manar confermar tots los privilegis conçedits per los predecessors de vostra magestat així al dit hermitori com a les beates y procuradors de aquell, manant que dits privilegis se observen y guarden inconcusament.

Item, per quant vostra magestat ab lo acte de cort de l'estament real 142 en orde de l'any 1626, fòlio 65, pàgina 2, donà facultat a dita vila per a que fabricàs en aquella los forns que li paregués ab que donàs o fes bones cascun any a vostra magestat dos-centes y vint-y-sinch lliures, preu de l'arrendament dels dos forns que vostra magestat té en dita vila, prenint aquella per son conte los dits dos forns.

E com la dita facultat concedida per vostra magestat a dita vila no se haja posat en execució, per haver restat ocupada dita vila des de dit any 1626 fins al dia de hui en la fàbrica de la nova església de dita vila. Per tant, lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servici donar facultat a dita vila per a que posse y puga possar en execució lo contengut en lo dit acte de cort 142 de l'any 1626.

Item, senyor, per quant en la dita vila de Llíria una matexa persona rig y administra les oficis de escrivà y assesor del justícia de dita vila y per ser com són incompatibles los dits officis, la experiència ha mostrat y mostra ser inconvenient molt gran, no sols al bé comú de dita vila sinó als particulars de aquella, que una mateixa persona tinga y administre los dits dos officis. Per tant, lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servici manar provehir que los justícia, jurats y consell ordinari de dita vila de Llíria puixen fer y fassen cascun any elecció de assessor de dit justícia a l'altre dia de la festa de Sent Thomàs Apòstol després de haver-se fet la elecció de dit justícia, y que per a la elecció de dit assessor se hajen de possar y es possen en redolins los noms de tots los notaris, naturals y habitadors de dita vila hàbils y sufficients, y que per sort se haja de traure y es traga un redolí y lo que serà extret sia assessor de dit justícia per a lo any següent en les causes ordinàries que no consisteixen en punt de dret, nomenats per son turno als advocats de dita vila en la ciutat de València, y que lo assessor extret no puga concórrer en lo altre any *immediate* següent, sinó que hajen de passar dos anys per a tornar a concórrer. Y que lo dit assessor haja de tenir y tinga de salari vint lliures y se hajen de pagar y es paguen dels emoluments de la cort del dit justícia ans de fer-se la partició ab lo règio fisch si aquells abastaran, y si no, que la dita vila haja de suplir y suplixca lo que faltarà a compliment de dit salari.

Item, per quant la escrivania de la sala, jurats y consell de la vila de Llíria és de Miquel Monrraval, notari, lo qual té arrendada dita escrivamia a la persona que té y rig la assessoria y escrivania del justícia de ||[311] de dita vila, y per aquesta rahó, regint com rig tants officis, no pot còmodament acudir a les obligacions de aquells y lo dit Monrraval en ja may ha volgut arrendar dita escrivania a persona de qui la vila tingués satisfacció pagant-li lo preu que altres, de hon se han seguit y es segueixen a dita vila molts inconvenients. Y aquella no pot conseguir com és just lo necessari per a el bon govern de dita vila y administració de dits jurats y descàrrech de sos offiçis. Per ço, lo dit braç real suplica a vostra magestat sia de son real servici concedir-li a dita vila de Llíria la prelació en lo arrendament de dita escrivania no volent servir aquella lo dit Miquel Monrraval, amo que és durant sa vida de dita escrivania, ab obligació que dita vila haja de pagar lo preu ordinari que se acostuma pagar per lo arrendament de dita escrivania per a que d'esta manara la dita vila puixa nomenar en escrivà la persona que més apta y convenient li pareixerà per a la assistència y exercici de dita escrivania. Y que la persona que se eligirà en escrivà de dits jurats haja de pagar y pague lo mateix preu de l'arrendament de dita escrivania, lo que suplica ab attendència de que vostra magestat ab lo acte de cort de dit braç

real 73 en orde de les Corts de l'any 1604 feu mercé a dita vila de dita escrivania després dels dies del dit Miquel Monrraval, que al present és amo de dita escrivania.

Item, senyor, com vostra magestat en lo acte de cort del braç real 73 de les Corts de l'any 1604 haja fet mercé a la vila de Llíria de la escrivania dels jurats de aquella aprés dels dies de Miquel Monrraval, notari, amo que és de dita escrivania, lo qual al present així mateix és senyor y té la escrivania del bal·le de dita vila. Y encara que la dita escrivania del bal·le sia de molt poca consideració y de poch profit, emperò si dita vila de Llíria tingués lo domini de dits dos escrivanies dels jurats y bal·le de dita vila redundaria en notable benefici de aquella, puix ab los emoluments de dites dos escrivanies trobaria ab més facilitat dita vila qui la servís sens salari y aquella ab més comoditat podria acudir als servicis de vostra magestat. Per tant, lo dit braç real suplica a vostra magestat sia servit fer mercé a dita vila de Llíria de la dita escrivania del bal·le de aquella aprés dels dies de dit Miquel Monrraval en la mateixa conformitat que vostra magestat en lo dit any 1604 li feu mercé de la escrivania de dits jurats.

Item, per quant la vila de Llíria, a ocació dels gastos ordinaris que ha tengut y té y dels extraordinaris per rahó de les leves pasades servicis que ha fet a vostra magestat, està al present molt alcançada, de tal manera que no pot acudir al remat de la fàbrica de la iglésia nova de dita vila y als ornaments y altres coses necessàries de aquella. Per ço, lo dit braç real suplica a vostra magestat sia servit manar fer gràçia y merçé a la església parrochial de dita vila per a que puixa adquirir béns de realench fins en suma de deu-mília lliures franques de dret de amortisasió y sagell.

Capítols de Penàguila

Penàguila.

Item, senyor, per quant la vila de Penàguila en virtut y execusió dels reals privilegis 97 y 116 *de quibus in corpore privilegiorum*, fòlio 130 et fòlio 139, està en poseció de impossar, fer pagar y cobrar lo dret de treta y sisa que dihuen de saca, de qualsevols forments, ordis, grans, semilles y esplets de tots los compradors de qualsevol estat y condició que sien y els trahuen de dita vila y son terme y de qualsevols tractans en aquella. Com sia just prevenir que la dita vila per ningun temps sia perturbada en la poseció en que està de impossar, fer pagar lo dit dret y cobrar aquell. Per ço, lo bras real supplica a vostra magestat sia de son real servici manar confermar lo desús dit sie segons fins hui se ha acostumat executar en dita vila y en quant menester sia concedir de nou lo desús dit ||[312] dret de saca, y que la dita vila el puga imposar, fer pagar y cobrar, puix la rahó que mogué al sereníssim rey don Pere lo segon per a concedir los dits reals privilegis, que fonch per a subvenció de les guerres de Castella, milita al present ab més urgència, que és per acudir a la conservació de dita vila y servici de vostra magestat.

Item, senyor, com lo justícia de la vila de Penàguila sols té de salari 25 lliures y los treballs que suporta en son offici són excessius y dignes de major remuneració. Per tant, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia servit manar aumentar lo salari a dit justícia de dita vila de Penàguila fins 40 lliures, ço és 30 lliures per a dit justícia y 10 lliures per a lo assessor de aquell, exhigidores dels emoluments de la cort de dita vila.

Item, per quant lo castell de la vila de Penàguila estiga molt derruït y de cada dia se espera la total ruïna de aquell, si no se acudix a la conservació y reparo de dit castell, lo qual és de molta utilitat a vostra magestat y al present regne. Y tenint com té lo dit alcayt de dit castell 50 lliures de salari cascun any, ab lo qual se podia acudir al reparo de dit castell. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia servit provehir que, después dels dies de l'alcayt que huy és del castell de dita vila de Penàguila, haja de ser y sia alcayt de aquell lo jurat en cap que per temps serà de dita vila, y que del dit salari de alcayt tinga obligació de gastar cascun any 20 lliures en obres y reparos de dit castell, per a que d'esta manera es puixa conservar per ser com és la conservació de aquell molt beneficiosa a vostra magestat y al present regne.

Item, senyor, com la vila de Penàguila és de molt poca població y en la contribució de aquella estan los pobles de Benasau, Alcoleja, Beniafé y Benifallim y, encara que de poch temps ha esta part se li à concedit la suprema jurisdicció *titulo gubernatorio*, emperò en cas de necessitat de leves, aloxaments y altres coses que se oferixen en servici de vostra magestat sempre se ha carregat y es carrega tota la càrrega a dita vila com a cap de governació, y los dits pobles ab pretext de que no estaven especialment nomenats tracten de exemir-se y se exemixen, deixant tota la càrrega a dita vila, la qual per aquest camí ha restat sempre y resta molt gravada y los dits pobles exempts, sent just y a rahó conforme que la càrrega y treball se repartixca proporcionalment entre tots. Per ço, lo dit bras real suplica a vostra magestat sia de son real servici manar provehir que en tots los casos de necessitat de leves aloxaments, pasatjes, vagatjes y demés servicis de vostra magestat y del present regne hajen de contribuhir y contribuhixquen uniformement ab la dita vila de Penàguila los dits pobles de Benasau, Alcolexa, Beniafé y Benifallim, ab què al fer-se lo repartiment y distribució de lo que se ha de gastar en los casos referits, la dita vila de Penàguila tinga obligació de convocar un jurat de cada hú de dits pobles per a que ab sa injuncció se faça dit repartiment. Y havent-se fet aquell ab la solemnitat dita y, no volent pasar alguns de dits pobles per dit repartiment, lo justícia de dita vila de Penàguila puga proseguir y proseguixca contra lo inobedient ab prompta y real execusió.

Item, per quant la vila de Penàguila en lo temps de les Comunitats y Germania del present regne prestà al senyor emperador y rey don Carlos, besavi de vostra magestat, 2.000 lliures en or per a ajuda de la paga del exèrcit real, y

les dites 2.000 lliures la dita vila de Penàguila les prengué a censal y de present respon y paga les pencions de aquelles, sent esta la causa de estar dita vila sumament alcançada y empenyada per no haverse-li restituït y tornat fins hui les dites 2.000 lliures. Per ço, lo dit bras real suplica a vostra magestat sia de son real servici fer-li merçed a dita vila de Penàguila per temps de sis anys de concedir-li lo ters delme que vostra magestat té en aquella per a que dita vila tinga algun alívio en lo empenyo en què es troba.

Item, senyor, com lo Concell General de la vila ||[313] de Penàguila consistixca en quaranta persones, vehins y habitadors de dita vila, e com aquella sia de curta població y la major part de sos vehins de ordinari estan ocupats en les llavors y masades y en moltes ocasions ha succehit haver-se de juntar lo Concell General de dita vila per a tractar y determinar coses de utilitat y profit de dita vila. Lo que no se ha pogut fer per estar ausents de dita vila en ses heretats y masades la major part dels vehins de aquella, sens trobar-se en dita vila lo número de quaranta persones que fan lo Concell General de aquella, lo que ha redundat y redunda en notable dany y perjuhí de dita vila. Per ço, lo dit bras real suplica a vostra magestat sia servit de manar reduhir lo número de quaranta a trenta persones, les quals hajen de fer y fasen Concell General en dita vila de Penàguila.

Item, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia de son real servici fer merced a la yglésia parrochial de la vila de Penàguila per a que aquella puga adquirir 4.000 lliures de béns de realench, franques del dret de amortizació y segell.

Item, senyor, per quant per la vila de Penàguila en les ocasions de rebatos de moros en les marines pasen les companyies de Cosentayna, Albayda, Ontinyent, Benigànim, Xàtiva, Ayora y demés de part de tramuntana. Y també passa per dita vila de Penàguila la companyia de cavalls de Vila Joyosa venint a la ciutat de València y tornant-se'n a Vila Joyosa. Y en les dites ocasions la dita vila de Penàguila és estada y és molestada ab grans y excessius aloxaments, a lo que en manera alguna es deu donar lloch, pus és just y a rahó conforme que en los gastos desús dits que se oferixen y es poden oferir contribuhixquen ab igualtat los pobles circumvehins de dita vila de Penàguila. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia de son real servici manar provehir que de así en avant la dita vila de Penàguila no tinga obligació de donar vagatjes y aloxaments que no sia manant-ho lo virrey que al present és y per temps serà ab sa real commissió, especificant en aquella los vagatjes y aloxaments que dita vila de Penàguila ha de donar y lo que li tocaran a dita vila de Alcoy, llochs de Benilloba, Benifallim, Alcoleja y Benasau, per a que d'esta manera tota la càrrega de dits servicis reals no vinguen sobre la dita vila de Penàguila sinó que acudixquen tots los desús dits vila y pobles igualment al compliment de dits servicis reals. Y que, no fent-se en la conformitat dita, puga lo justícia de dita vila de Penàguila acudir a les cases y masades de son terme y contribució y pendre los vagatjes que parexeran convenients al servici de vostra magestat.

||[314] Paníscola.

Item, per quant per furs del present regne està dispost que les sentències dels ordinaris de les ciutats, viles y llochs de aquell que no excedixen de trenta lliures se hajen de posar en execució, sempre y quant se interposaran opel·lacions de dites sentències, prestada primerament idònea y sufficient caució y fermança. E com la experiència haja mostrat y de cada dia mostre que les sentències que dits ordinaris donen són molt justes y jurídiques y per excedir aquelles la dita summa de trenta lliures interpossen apel·lacions de dites sentències sols ab ànima de diferir les execucions de aquelles. Per tant, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia de son real servici manar provehir que la dita disposició foral que dispon que les sentències dels ordinaris que excediran la suma de trenta lliures la puguen possar en execució *praestita cautione*, se haja de extendre y se extenga fins a la cantitat de cent lliures. De tal manera que les sentències de dits ordinaris que no excediran la suma de cent lliures se hajen de possar y es posen en execució de hui en avant *praestita cautione*.

Item, senyor, per quant ab lo fur 13 *rubrica De executione rei iudicatae* y altres està dispost que les sentències posades en autoritat de cosa jutjada no es puguen retardar en posar-se en execució per via de excepcions, si no és que excepcions se proven ab actes e instruments públichs, en les quals se haja de procehir y es proseheixca *absque strepitu et figura iudicii*. Y no obstant la dita disposició foral los ordinaris de les ciutats e viles reals del present regne en moltes ocasions, havent passat les sentències en authoritat de cosa jutjada, han admés qualsevol gènero de excepcions, ab què se han impedit y se impedixen les execucions de dites sentències y se ha donat y dona ocació a molts litigis y plets. Per ço y per obviar aquells, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia de son real servey per a observància de dites dispositions forals manar provehir que, sempre y quant los jutges ordinaris de les ciutats, viles reals y universitas del present regne, havent pasat les sentències per aquells donades en autoritat de cosa jutjada, admetran altres excepcions que les que es probaran en continent ab actes e instruments públichs, hajen de encórrer y encórreguen en pena de sinquanta lliures pagadores de béns propris de dits ordinaris y aplicadores a la part interessada.

Item, per quant los justícia y jurats de la vila de Paníscola de temps immemorial sempre han tengut les claus de la fortalea y castell de dita vila en la mateixa conformitat que les tenen la vila de Vinaròs y altres del present regne. Y de poch temps a esta part lo governador de les armes que està en dita vila se ha ocupat de dites claus, lo que és en notable agravi y deshonor de dita vila, que sempre és estada y és molt fel y obedient al servici de vostra magestat. Per ço, lo dit braç real supplica a vostra magestat sia servit manar provehir que les claus de la fortalea y castell de la dita vila de Paníscola les hajen de tenir y tinguen los justícia y jurats de aquella y que lo governador en manera alguna les puga tenir.

Item, per quant en la vila de Paníscola, a persuasió del governador de la fortalea y castell de aquella, molts vehins y habitadors de dita vila y los més rics se allisten y asenten y prenen plaça de soldats en aquella no ab altre fi sinó per a eximir-se dels officis y càrrechs públichs y sises de dita vila. Y no fent com no fan guàrdia ni servint a vostra magestat en cosa alguna, ve ha redundar en gran dany y perjuhí de dita vila, puix ||[315] per dita rahó se han de posar y es posen als càrrechs y officis de dita vila persones inàbils. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia de son real servici manar provehir que les persones vehins y habitadors de dita vila de Paníscola que hauran assentat plaça de soldats en aquella es desallisten y que en lo esdevenidor *sub nullitatis decreto* lo governador de la fortalea y castell de dita vila no puga donar plaça alguna de soldat als vehins y habitadors de dita vila, o per lo menys que mane vostra magestat provehir que, no obstant que tinguen les dites places de soldats, hajen de concórrer als càrrechs y officis de dita vila y contribuir en les sisses e imposicions de aquella.

Item, per quant la vila de Paníscola està molt alcançada y empenyada, així per sos càrrechs ordinaris com per tants servisis que ha fet a vostra magestat. Y tenint com té la dita vila arrendada la taverna y lo arrendament de aquelles servix en gran part per a la subvenció de dits càrrecs, y lo governador de la fortalea y castell de dita vila és causa que aquella no trobe qui vulla arrendar la dita taverna y panaderia per quant en ocasions de leves de soldats que passen a Tortosa y Tarragona y estan detenguts en lo dit castell, no permet lo dit governador deixar entrar en aquell als arrendadors de dita taverna y panaderia a vendre cosa alguna. Y per aquest camí impedix lo arrendament y que no es trobe qui vulla arrendar dita taverna y panaderia, lo que redunda no sols en detriment de dita vila sinó que és contra el servici de vostra magestat, perquè los revenedors que entren en dit castell de orde de dit governador sols tenen mira de enganyar als soldats y fent-los pagar al doble de lo que val la cosa, lo que no poden fer los arrendadors de dita vila, perquè no poden vendre les coses en dit castell a major preu del que les venen en dita vila. Per ço, lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servici manar provehir que lo governador de la fortalea y castell de dita vila de Paníscola, per via directa ni indirecta, no puga impedir ni impedixca als arrendadors de la taverna y panaderia y altres de dita vila lo entrar a vendre en dit castell les coses que tindran arrendades, ab què la dita vila trobarà qui vulla arrendar y ab los dits arrendaments podrà ab molta més commoditat pagar los càrrechs y al servici de vostra magestat.

Item, per quant la vila de Paníscola està molt empenyada y fa prou de acudir a pagar sos càrrechs y obligacions, y lo governador del castell y fortalea de aquella la obligue a que haja de provehir lo cuerpo de guàrdia dels soldats de llenya, lo que és en notable perjuhí de dita vila, puix la dita provisió de llenya li costa cascun any pus de seitanta lliures. Per ço, lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servici manar provehir que de huy en avant la dita vila de Paníscola no tinga obligació de provehir de llenya al cuerpo de guàrdia de dits soldats, puix aquells per estar tan prop com estan les montanyes poden eixir a fer fagina.

Item, per quant la dita vila de Paníscola, ab real privilegi concedit a aquella per lo senyor emperador y rey don Carlos quinto *dato* en Valladolit en 15 de maig de l'any 1523, té facultat de poder portar forment lliurement ||[316] del regne de Aragó per a son sustento y lo dit privilegi, juntament ab los demés de dita vila, són estats confermats en les Corts dels anys 1604 y 1626. Y no obstant lo desús dit los officials del dit regne de Aragó de poch temps ha esta part han procurat y procuren impedir a dita vila en la treta de dit forment. Per ço, lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servici manar provehir que lo dit privilegi com té la dita vila de Paníscola en respecte de traure forment per a son sustento del regne de Aragó sia observat y guardat segons lo tenor de aquell y vostra magestat lo mane confermar per a sempre, puix és per al sustento de una vila y fortalea tan gran que és la clau de tot lo regne.

Item, per quant la dita vila de Paníscola és molt curta en població, puix no arriba a cent y sinquanta vehins y es troba molt vexada y molestada de vagatjes y aloxament y de soldats de trànsit, y la major part dels vehins y habitadors de aquella consistixen privilegiats per ser los vehins uns soldats de costa, altres soldats del castell, altres soldats del governador y altres gozar del privilegi de la sal. Per ço, lo dit braç real suplica a vostra magestat sia manat provehir que de huy en avant en los vagatjes y alojaments de soldats de trànsit de dita vila de Paníscola hajen de concórrer tots los vehins y habitadors de aquella, no obstant qualsevols privilegis que pretenguen tenir y tinguen per qualsevol causa, via, manera e rahó.

Item, lo dit braç real suplica a vostra magestat sia servit manar provehir que les persones que tenen los plats de les almoynes de Nostra Senyora de la Mercé y altres estiguen obligats a contribuir y contribuixquen en los vagatjes y no sien exempts dels aloxaments de soldats que de trànsit pasen per la dita vila de Paníscola.

Item, per quant en la dita vila de Paníscola hi ha una fortalea y castell en la qual y à bons quartells y molt bona comoditat per a la habitació dels soldats que contínuament estan en dita vila, y per obligar a d'aquella a donar aloxament a dits soldats han succehit y succeheïxen molts inconvenients en dita vila. Per ço, lo dit braç real supplica a vostra magestat sia servit manar provehir que de hui en avant la dita vila de Paníscola no tinga obligació de donar aloxaments als soldats que contínuament estan en la dita vila.

Item, per quant en lo fur 8 dels estravagants fòlio 43, confermat en altres y en lo fur 125 de les Corts de l'any 1585, està dispost que les cases de la gavella de la sal sien nou y que la una d'elles estiga en la vila de Paníscola. Y en lo fur 126 de les Corts del dit any 1585 estiga dispost a la lletra que sots pena de 25 lliures no es puga vendre sal en gros o en menut en altra part que en les dites nou cases de dita gavella. Y de poch temps d'esta part se ven públicament sal en la vila de Vinaroz, que no està compresa en dites nou cases de la gavella, lo que resulta en gran dany y perjuhí de les dites nou cases de dita gavella de la sal. Per ço, lo dit braç real supplica a vostra magestat sia servit provehir manant confermar dits furs y aquells

se hajen de observar y observen inviolablement y que de huy en havant lo justícia de dita vila de Paníscola puga executar les penes dels que contravindran a dits furs.

||[317] *Item*, per quant en la vila de Paníscola y à una plaça de soldats, que fa los fochs per a donar avís de la seguritat de la costa, per ser lo cap de la partida de aquella. Y la dita plaça ha molts anys que la servixen y se li paga lo sou en la mateixa conformitat que als demés soldats de la costa marítima. Per ço, lo dit braç real suplica a vostra magestat sia servit manar fer mercé y gràcia a la dita vila de Paníscola de la dita plaça dels fochs y sou de aquella, attenent als molts gastos que cada dia se li ofereixen a dita vila, així en pagar los càrrechs ordinaris com en acudir al servici de vostra magestat. Y confirmant la dita mercé y gràcia per a sempre, puix la dita vila posarà persona hàbil y sufficient per a servir dita plaça, que no farà falta a dita vila per a ajudar a portar los càrrechs de aquella segons lo qui la serveix al present la fa.

Item, per quant en la vila de Paníscola y à dos forns de coure pa, los quals són del patrimoni de vostra magestat y aquells se arrenden a la persona o persones que pareixen més convenients y en la conformitat que ho dispon lo real patrimoni de vostra magestat, y ab los arrendaments de dits forns si aquells fosen de la dita vila de Paníscola aquella ab major alivi podria acudir a pagar part dels gastos, empenyos y treballs en què es troba. Per ço, lo dit braç real suplica a vostra magestat sia servit manar fer mercé y gràcia a dita vila de Paníscola dels dits dos forns *in perpetuum* o per lo temps que a vostra magestat pareixerà per a que de la renta de aquelles la dita vila puixa acudir y acudixca a pagar part dels càrrechs y gastos que té.

Item, per quant en la vila y terme de Paníscola y à certs herbatjes que són del patrimoni de vostra magestat y aquells lo dit patrimoni los sol arrendar a la persona que li pareix y sols se'n trauhen de arrendament huitanta lliures, ab les quals la dita vila pot acudir a pagar part dels empenyos en què està per rahó dels servicis que té fets a vostra magestat. Per ço, lo dit braç real suplica a vostra magestat sia servit manar fer mercé a dita vila de Paníscola de dits herbatjes *in perpetuum* o per lo temps que a vostra magestat pareixerà per a que ab la renda de aquells puixa dita vila acudir als càrrecs que té.

Item, per quant la vila de Paníscola es troba empenyada en pus de dotze mília lliures per a haver sustentat la artilleria per son conte, lo que huy no pot continuar ni continua, perquè lo patrimoni de aquella en gran part no aplega a poder pagar los càrrechs que té. Per tant, lo dit braç real suplica a vostra magestat sia servit de huy en avant provehir monicions per a la artilleria de dita vila, conforme les proveeix per al castell de aquella, per ser com són tan necessàries en dita vila y se han de menester en tanta abundància, que sols lo patrimoni de vostra magestat pot bastar. Y així mateix manar provehir de carruatje necessari per a dita artilleria.

Item, per quant la dita vila de Paníscola des de el temps de Vespaziano Gonzaga, que fonch virrey y capità general en lo present regne, es derrocaren los murs antichs de dita vila y es mogué una obra nova per a més fortificació de dita vila. La qual fins huy no sols no se ha acabat, sinó que per moltes parts de les pedres que

hixen per a perfecionar y acabar la dita obra y unir aquella, les quals sols servixen de escala per a pujar des de la mar a dita vila y los murs nous estan sens barbacanes y en moltes parts sens estar terraplenats, tot lo qual porta en si notables perills. Per ço, lo dit braç real suplica a vostra magestat sia servit ||[318] manar que ab la brevetat possible es pose mà en la dita obra y se acabe aquella, puix la dita vila és plaça tan important y la clau de tot lo regne.

Item, lo dit braç real suplica a vosta magestat sia de son real servici manar fer mercé a la església parrochial de la vila de Paníscola de que aquella puixa adquirir béns de realench fins en suma de quatre-mília lliures franques dels drets de amortizació y sagell.

||[319] (en blanc)

CAPÍTOLS DE XIXONA

||[320] Sexona.

Capítols que ha propossat lo síndich de la vila de Sexona y se han acordat per lo bras real, los quals supplica a vostra magestat sia servit sien decretats.

Primo, senyor, per quant la rectoria de la església parrochial de la vila de Sexona és de les més pingües del regne de manera que importa la renta de aquella mil y tres-centes liures, y en dita església sols y ha huit benifets y per consegüent gran falta de capellans residents que accedixquen al culto diví, com convé en una vila tan populosa com és la de Sexona. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia servit manar prestar son real consentiment y entercedir ab Sa Santedad per a que en la primera vacant de dita reptoria se apliquen de la renta de aquella quatre-centes lliures de renta per a fundar quatre capellanies o benifets en la dita església parrochial de dita vila de Sexona per a els naturals de aquella y per a que se acudexca millor al culto diví.

Item, per quant la vila de Sexona és lo trànsit per hon venen a la ciutat de València y a tota esta part del present regne de Múrcia, Alacant, Oriola y de totes aquelles parts, y per hon se va a d'aquelles de la dita ciutat de València y de tot lo restant de dit y present regne. Y per esta rahó són molts los pobres que van y els recullen en lo hospital de dita vila y de ordinari sol haver-í molts malalts, y en subvenir a d'aquells y als demés pobres que de nou estan se li oferixen a dita vila molts gastos. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat que per a ajuda de dits gastos y en consideració dels servicis que té fets a sa real corona la dita vila de Sexona sia servit fer mercé a d'aquella del pes de dita vila que solia estar a càrrech del mostassaf, lo que vindria a importar de renta quinse liures poch més o meins, y així matex fer-li merçé de huitanta-sinch liures de renta del ters delme de la vila de Ibi, del qual dita vila feu servici a vostra magestat, e o de les rendes reals que té vostra magestat en dita vila de Sexona.

Item, per quant de alguns anys a esta part lo batle de la vila de Sexona ha establit algunes parts de terme incultes que són montanyes y mallades y altres terres que no es poden cultivar, beneficiar, ni traure de elles fruits alguns, de què ||[321] ha redundat y redunda notable perjuhí a dita vila, puix per aquest camí resta privat lo comú de aquells de l'ús de dites montanyes y terres incultes com és tallar fusta, llenya, fer cals, algeps y altres coses de que necessiten molt comunament los vehins de dita vila. Y també es venen a estretir molt los abeuradors de ganados y acagadors. Y de dits establiments vostra magestat no ve a tenir altre profit sinó els censos que es responen, que són de molt poca consideració. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia servit manar provehir y decretar que, sens tenir esguart als dits establiments que ha fet lo dit bal·le y als que farà de hui en avant, puguen los vehins y habitadors de dita vila de Sexona liurement entrat en qualsevols montanyes, barranchs y terres que no es planifiquen ni cultiven, y usar de aquelles de la matexa manera que usen y poden usar de les altres terres que no estan establides y com si dites terres no se aguesen establit.

Item, per quant la vila de Sexona és trànsit per hon venen a pasar la major part dels soldats que van de una part de regne a altre y dels presos que·s porten a la ciutat de València. Y per aquesta rahó la dita vila de Sexona està molt carregada en donar vagaches, aloxaments y altres coses que se offerexen en los trànsits de soldats y presos, visites dels virreys y altres en servici de vostra magestat. Y encara que la dita vila de Sexona tinga algunes viles circumvehines com són les de Ibi, Castalla, Onil, Tibi y Relleu, emperò per estar fora camí real se eximixen de dites coses y és just y a rahó conforme que per sa part ajuden a dita vila de Sexona y la alivien y acudixquen també a les coses del servici de vostra magestat. Supplica, per tant, lo dit bras real a vostra magestat sia servit de provehir y decretar que en les ocasions de trànsits de soldats, presos, vissites de virreys y altres coses en les quals dita vila de Sexona se li demanen li demanen vagaches, tinguen facultat los justícia y jurats de dita vila de embiar a demanar vagaches a les dites viles circumvehines de Ibi, Castalla, Onil, Tibi y Relleu, y que los officials de aquelles tinguen obligació de embiar dits vagaches qu·els repartiran y demanaran. Y que en cas que no·ls embien y dita vila de Sexona els done per no detenir lo vagache, tinguen obligació dites viles circumvehines de refer y pagar a la dita vila de Sexona la que es gastarà en dits vagaches conforme la repartició que faran los justícia y jurats de dita vila de Sexona o governador de Xàtiva o altre jutje superior, considerada la població de les dites viles circumvehines a les quals se demanaran dits vagaches.

Item, per quant lo castell de la vila de Sexona és de homenage y plaça de armes y està la major part derruhit y si no es tracta de reedificar-lo vindrà en breu temps a ||[322] dirruhir-se y caure's del tot, y los alcayts que són estats de dit castell ja may han cuidat de son reparo per no haver habitat ni habitar ja may en dita vila. Han acostumat y acostumen posar per sota-alcayts hòmens dels més ordinaris de dita vila y de més poca satisfacció, lo que además de ser en descrèdit de dita vila

potser de molt gran perjuhí y desservici a vostra magestat en les ocasions que se offerixen. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia servit aprés dels dies de l'alcayt que hui és *nunc pro tunc* fer mercé a dita vila de Sexona de dita alcaydia en esta forma: que aquella ab delliberació del Consell General haja de nomenar lo alcait y que sia natural y habitador de dita vila y lo que pareixerà més convenient y de major satisfacció a dita vila y consell, y que se haja de aprovar y confirmar la nominació per vostra magestat e o per lo virrey y capità general del present regne y despachar-li son privilegi. Que de les cinquanta lliures de renda que tenen los alcayts se appliquen y se hajen de aplicar les 25 lliures per a obres y reparo de dit castell, que ab aquelles se obligarà la dita vila a tornar-lo y reedificar-lo y millorar-lo, anyadint lo que faltarà de propris de dita vila en la conformitat que ha acostumat fer altres obres de esglésies y convents. Y que lo alcayt de dit castell tan solament haja de tenir y tinga les altres 25 lliures de renta, la qual nominació sia tan solament de vida de aquell com després haja de tornar a provehir dita vila y consell dita alcaydia en altra persona que li pareixerà de satisfacció.

Item, supplica lo dit bras real a vostra magestat sia servit manar provehir que la terra que dividix los términs de la vila de Sexona, ciutat de Alacant y vila de Muchamel, que es nomena lo Contrast, lo qual vostra magestat fonch servit decretar en lo capítol 228 de l'estament real de les Corts de l'any 1626 que no se establiria a persona alguna, sia mollonada perquè es sàpia fins a hon apleguen los términs de dites viles y ciutat y que la dita terra reste comuna a aquelles com fins hui.

Item, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia de son real servici manar confermar tots los privilegis y franquees concedits y concedídes a la vila de Sexona fins al dia de hui, així per vostra magestat com per los senyors reys predecessors de vostra magestat.

Item, per quant en la vila de Sexona sempre se han acostumat fer les eleccions de justícia, jurats y demés officials de aquella sols ab assistència e intervenció dels justícia, jurats, bal·le, mustasaf y cequier ajustant-se en la sala de dita vila en un puesto apartat del Consell General de aquella de tal manera que venen a ser les eleccions secretes y lo Consell no té notícia alguna fins que estan fetes. Y havent mostrat la experiència que el fer dites eleccions en la forma desús dita és causa de molts grans inconvenients y per a evitar aquells és just que es facen dites eleccions en públich y com se acostumen fer en la ciutat de València y altres ciutats y viles reals del regne. Per ço lo dit bras real supplica a vostra magestat sia de son real servici manar provehir que, no obstant la referida costum que té la dita vila de Sexona o qualsevol privilegi o concessió que tinga *circa praedicta* de hui en avant en dita vila se hajen de fer y es fasen les eleccions de justícia, jurats, mustasaf y cequier de aquella en presència de tot lo Consell que·s sol convocar per a fer semblants eleccions en esta forma que los redolins se hajen de extraure en presènsia de dit Consell y los albarans que es faran en los redolins ||[323] que seran extrets se hajen de llegir y es llixguen davant de dit Consell.

Item, per quant la vila de Sexona porta un proçés en lo senyor de Bulsot en la Real Audiència sobre la divisió dels térmens y ha pus de sexanta anys que se escomensà. Y per ser sobre la divisió dels térmens té molt gran perjuhí dita vila en la dilació y també el té el real patrimoni de vostra magestat per lo interés que té en lo ters delme. Per ço, lo dit bras supplica a vostra magestat sia servit manar que lo dit procés se declare ab la brevetat posible deixant lo hoïdor de aquell qualsevols altres causes per a que, donada sentència, es mollonen dits térmens y que fins tant se haja declarat es mane provehir que los hereters que tenen terres en les partides que es litiguen hajen de pagar per via de depòsit lo delme alternativament, ço és un any en dita vila de Sexona y altre en la ciutat de Alacant en poder dels depositaris y persones que los justícies o governadors de dites viles y ciutat de Alacant nomenaran *respective* conforme una concòrdia que es feu antigament.

Item, senyor, per quant la vila de Sexona comprà lo loch y castell de Ibi y juntament comprà los drets que tenien certes persones de recuperar-lo, en què gastà molts milianars de ducats y feu moltes millores en dit loch. Y després serví a vostra magestat en lo ters delme de aquell y vostra magestat lo encorporà en la corona real, restant la jurisdicció suprema en poder de dita vila de Sexona y ab tal que sempre dit loch estigués subjecte a dita vila y fos carrer de aquella. Y dit pacte fonch confermat per lo sereníssim senyor rey don Alonso y per la magestat cesàrea del senyor emperador y rey don Carlos quinto ab sos reals privilegis, lo hú *dato* en Tortosa en 3 de abril 1420 y lo altre en Monçó en 13 de octubre 1537, y vostra magestat en lo any 1626 fonch servit manar decretar de que no es donàs loch a la pretensió que tenia dit loch de Ibi de que vostra magestat lo eregís en vila real sens iniuncció y notícia del síndich de dita vila de Sexona. Y no obstant lo desús dit, en lo any 1629 vostra magestat al dit loch de Ibi lo eregí en vila real desmembrant-lo de dita vila de Sexona, y per lo síndich de aquella es feren diferents protets y se li representà a vostra magestat lo fet referit y que per dita rahó se havien de tornar les coses al prístino estat per haver obtés lo dit privilegi lo dit loch de Ibi obreptícia y subreptíciament. Y vostra magestat fonch servit manar al virrey y capità general y Real Audiència del present regne que se li administràs justícia a dita vila de Sexona ab carta real despachada a 6 de juny de l'any 1629. Y en conformitat de açò lo síndich de dita vila de Sexona en dita Real Audiència supplicà se annul·làs lo dit privilegi de vila real concedit a dit lloch de Ibi y fins hui no y ha hagut declaració en dita causa. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia de son real servici manar provehir que la dita causa que es portà en la Real Audiència entre la dita vila de Sexona y loch de Ibi sobre les coses referides es declare ab tota brevetat, manant que lo hoïdor de aquella dexe totes y qualsevols altres causes per a que ab brevetat puga acudir a la decissiò y determinació de dita causa.

Item, senyor, les viles de Sexona, Ibi, Tibi y Castalla, ||[324] Onil y Biar tenen obligació de acudir als socorros de la ciutat de Alacant. Y la dita vila de Sexona, per estar la més prop y ser la més prompte en acudir a dits socorros, sempre ha acudit

y acudix a aquells, y les demés viles circumvehines en moltes ocasions han deixat de acudir a dits socorros, y no és just que tota la càrrega la haja de tenir la dita vila de Sexona. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia servit manar provehir que en qualsevol ocasió que la dita vila acudirà a dits socorros y les damunt dites viles deixaran de acudir, que lo gasto que farà la dita vila de Sexona en acudir a dits socorros sia repartit entre les demés viles que deixaran de acudir a d'aquells, guardant sempre igual tot en la repartició segons la població de les viles que dexaran de acudir a dits socorros.

Item, per quant lo assessor de justícia de la vila de Sexona té molt treball en acudir a les coses del servici de vostra magestat axí en les causes criminals com en els civils y altres que se oferexen en dita vila y el salari que aquell té tan solament és de quinse lliures. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia de son real servici manar aumentar al dit assessor del justícia de dita vila de Sexona lo salari fins en cantitat de 25 lliures y que aquelles se hajen de pagar y es paguen dels emoluments de la mateixa cort.

Item, senyor, com lo bal·le de la vila de Sexona haja pretés y pretenga tenir vot en les elections y extractions qu·es fan en dita vila per als oficis de justícia, jurats y altres de aquella, lo que és molt perniciós a dita vila, puix en la ciutat de València y altres ciutats y viles reals del regne sols té la assistència lo bal·le en dites elections y extractions. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia de son real servici manar provehir y declarar que lo bal·le de dita vila de Sexona en manera alguna ha de tenir, ni té, ni pot tenir vot en les eleccions y extraccions que es fan per als oficis de dita vila, sinó tan solament la assistència en aquelles y habilitació de les persones extretes per a dits oficis.

Item, senyor, per quant la experiència ha mostrat y mostra la insaculació per a els oficis de les ciutats, viles reals y universitats del present regne és molt utilosa y de profit pagar per via de depòsit lo delme alternativament, ço és un any en la vila de Sexona y altre en la ciutat de Alacant, en poder dels depositaris y persones que los justícies de dites vila y ciutat nomenaran *respective* conforme una concòrdia qu·es feu antigament.[44]

Item, per quant la dita vila de Sexona ha obrat y fabricat una iglésia y ha gastat molta part de son patrimoni y se ha carregat alguns censals per a fabricar y fer dita obra y al present està exausta per los molts gastos ha tengut en servici de vostra magestat per a poder-la ||[325] acabar y adornar. Per ço, supplica a vostra magestat sia servit concedir a dita vila y fer mercé de una milícia y noblea per a que de lo prosehit de aquelles puga acabar y adornar dita iglésia.

¶ [44] Aquest capítol es troba ratllat i cancel·lat,
però resulta encara llegible i no apareix entre les supliques que es presentaren a Felip IV.

Item, lo dit bras real suplica a vostra magestat sia de son real servici fer mercé a la yglésia parrochial de la vila de Sexona y convent de monges de Santa Anna de la orde del pare seràfich sent Francés per a que puguen adquirir, ço és dita parrochial deu-mília liures y lo dit convent sis-mília liures de béns de realench franques dels drets de amostisació y de sagell.

Capítols de La Vila Joiosa

||[326] Vila Joyosa.

I. *Item*, senyor, per quant la Vila Joyosa és de poca població y los vehins de aquella de ordinari estan ocupats en ses fahenes fora de dita vila, a ocació de lo qual moltes vegades ha succehit no poder-se juntar lo Consell General de dita vila per a delliberar algunes coses tocants al real servici de vostra magestat y regne y a la conservació y govern de dita vila, lo que és estat causa de molts irreparables danys. Per ço, lo bras real del present regne suplica a vostra magestat sia de son real servici manar provehir que de hui en avant en dita vila de Vila Joyosa cinquanta veïns de aquella, caps majors de ses cases, hajen de fer y facen ple y bastant Consell General per a que ab més puntualitat es puixa acudir y se acudixca a dites coses.

II. *Item*, per quant la vila de Vila Joyosa és de les més importants per a la conservació del present regne y al present està tan pobra y alcansada que si per algun camí no es tracta de subvenir-la y socorrer-la és cert se ha de anar despoblant, lo que és forçós redunde en notable dany y detriment de dit y present regne. Per ço, lo dit bras real, per a evitar lo dany que en lo esdevenidor se pot esperar y espera, supplica a vostra magestat sia servit manar provehir que de les pecúnies de la Generalitat del present regne se haja de pagar y es pague lo gasto de la conservació de la artilleria del pany de muralles que miren a la mar y reparos del castell de dita vila de Vila Joyosa, a hon la dita Generalitat té tres guardes, puix dita conservació ha de redundar y redunda en benefici universal de tot lo regne.

III. *Item*, per quant a ocació de haver-hi com hi ha una taula del dret del peatge en moltes ocasions ha succehit que havent-hi moros en la isla de Benidorm, Penyes d'Elvir y port de Morayra. Y encara que dita vila de Vila Joyosa se'ls avisa desparant una pesa als vajels que pasen de la part de ponent, port de Alacant, a llevant, emperò per no pendre lo port de dita vila de Vila Joyosa, tement que no·ls fasen pagar lo dit dret del peatge, se arrisquen a passar y els cativen los moros, no sols en notable dany del present regne sinó en dany universal, puix los enemics se'n porten les persones, vaxells y mercaderies. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia de son real servici manar provehir que la dita taula del peatge que al present està en dita vila de Vila Joyosa es mude en lo lloch de Orgeta o Callosa d'En Sarrià o Finestrat, que són llochs y poblacions que estan més la terra a dins y són capasos per a dita taula y conservació de aquella, oferint-se la dita vila de Vila

Joyosa a que, fet conte de lo que uns anys ab altres se trau en la dita taula de Vila Joyosa, si vingués a menyscabar-se lo dit dret del peatge, fet còmputo del que es traurà mudada la dita taula, a refer lo dany y menyscapte que y pot haver. Y si acàs hi hagués aument en la mudança y translació de dita taula serà de vostra magestat, perquè la dita vila no entén ni vol tenir altre interés que evitar lo dany de la pèrdua del cativeri dels vaxells. Y lo que acàs venint aquells al port de dita vila podran tenir los vehins de aquella alguna comoditat de vendre alguna figa pança y almelló que tenen de ses collites.

IIII. *Item*, per quant en lo terme de la vila de Vila Joyosa hi ha moltes terres que posehiren los moriscos expulsos, ||[327] les quals responen peyta a dita vila, y encara que lo virrey y real junta patrimonial en 20 de juliol 1612, al peu de una súpplica possada per dita vila, manà pagar la peyta de dites terres, emperò no pogué tenir efecte per haver manat vostra magestat fer mercé de dites terres als senyors dels llochs de Finestrat y Orgeta, de hon eren los moriscos que posehiren y compraren dites terres ab càrrech de dita peyta, y per no haver-la cobrada la dita vila de Vila Joyosa ha patit y patix sumament, y los senyors de dits llochs en perjuhí de dita vila se han utilat y utilen de dites terres. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia servit manar provehir que les dites peytes des de lo dit any de la expulsió dels moriscos fins hui y de hui en avant les hajen de pagar y paguen a dita vila de Vila Joyosa los senyors de dits llochs o los que posehiran les dites terres, peytes, y que en la cobrança de aquelles se haja de procehir y es prosehixca en la forma y de la manera que en totes les demés peytes se acostuma cobrar y es cobrava de dites ans de la dita expulsió dels moros.

V. *Item*, per quant, senyor, en la vila de Vila Joyosa en lo any 1609 la Real Audiència criminal manà derrocar unes cases de Àngela Llinares *sub praetextu* que aquelles serien del capità Pere Llinares, perquè fonch vist habitar en dites cases, y encara que de llavors constà que no eren de aquell sinó de la dita Àngela Llinares, sa germana. Emperò es manaren derrocar perquè es digué que convendria a la bona administració de justícia que aquelles se derrocassen per delictes que hauria fet lo dit capità Llinares y la dita demolició de dites cases fonch feta no sols contra justícia, perquè no eren de dit capità Pere Llinares, ni hagué causa per a que directa ni jurídicament se pogués impossar semblant pena a son amo, sinó que redundà a dany de dita vila perquè les dites cases servien y eren estrep de la muralla de aquella. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia de son real servici manar provehir, donant facultat a la senyora y amo que hui és de dites cases e o del sòl de aquelles per a que, sens encórrer en pena alguna, les puga tornar a reedificar y reedifique.

VI. *Item*, per quant la vila de Vila Joyosa des del primer de maig fins lo mes de octubre sempre ha posat y posa quatre guardes que es dihuen camperes además de les guardes de la muralla, y les dites guardes camperes sols serveixen dos a la part de ponent y dos a la part de llevant per la vora de la mar, en los puestos hahon los moros poden desembarcar sens ser sentits, lo gasto de les quals ve a redundar

y redunda en benefici no sols de dita vila sinó de tots los llochs circumvehins que estan la terra dins. Per consegüent, és just y rahó conforme que aquells hajen de contribuir y contribuixquen en lo gasto de dites guardes. Suplica, per ço, lo dit bras real a la vostra magestat sia servit manar provehir que lo gasto de dites guardes camperes que la dita vila de Vila Joyosa posa desde el primer de maig fins lo mes de octubre se haja de repartir y es repartixca proporcionalment entre la dita vila y pobles circumvehins y del partit fins a hon arriba lo segur de dites guardes.

||[328] VII. *Item*, per quant des de la torre de Giravey fins la torre de Aygües, que estan a la vora de la mar prop de la vila de Vila Joyosa, no es descobrí la costa. Y a ocasió de açò, anant com va lo camí real per la vora de la mar no se asegura ab les guardes y és molt contingent cautivar les moros als caminants. Per ço, lo dit bras real suplica a vostra magestat sia servit manar provehir que a les guardes de dites torres Giravey y Aygües se'ls aumente lo sou unes cinch lliures més, ab què dites guardes tinguen obligació de descubrir des de la una torre fins a l'altra. Y que lo dit sou y augment de aquell se haja de pagar y es pague de les pecúnies de la Generalitat, puix redunda en benefici de tot lo present regne.

VIII. *Item*, per quant la vila de Vila Joyosa té un puesto que servix de peixcateria y carniceria. Y per ser com és tant curt lloch si se hagués de vendre no es trobaria qui en donàs deu lliures de aquell, y lo bal·le demana setse sous y quatre diners de censos cascun any y lo quindeni, cosa que en ja més ha pagat la dita vila, la qual entre altres censals se ha carregat dos. Lo hú per a desempenyar la jurisdictió de dita vila y lloch de Orgeta, que lo senyor rey don Joan empenyà, y ab lo diner de dita vila se ha tornat a encorporar al real patrimoni y, lo altre, per a rescatar de poder de moros dotze doncelles. Suplica, per tant lo dit bras real a vostra magestat sia de son servici fer mercé a dita vila de Vila Joyosa dels dits setze sous y quatre dinés de censos que cascun any demana lo dit bal·le per lo puesto que servix de peixcateria y carniceria y juntament del quindeni en cas que la dita vila el dega pagar.

VIIII. *Item*, per quant la vila de Vila Joyosa així per los excessius gastos que ha sostengut y molts y considerables censals que se ha carregat y hui respon per a fabricar los murs torreons y església de dita vila a modo de fortalesa. Ocasionant aqueste gasto ser la dita vila el puesto més important que y à en lo regne segons que vostra magestat té llargues notícies, per les quals ha manat es cuyde tant de la conservació de dita vila, lo que és imposible segons lo miserable estat en que hui es troba, de tal manera que paga més de mil y huit-centes lliures més de exida que de entrades. Y, per consegüent, trobant-se com se troba dita vila ab tants de càrrechs que respon y atrasada en més de 16.000 lliures de resagos, serà molt contingent si no es dona remey que dita vila reste del tot desmantelada y despoblada, cosa que redundara en tant enormíssim dany de tot lo regne. Per ço, lo dit bras real suplica a vostra magestat sia de son real servici manar fer mercé a dita vila de Vila Joyosa del ters delme que en aquella té vostra magestat, que importa cascun any 250 lliures, fins que dita vila haja acabat de pagar dits resagos o per lo temps que vostra magestat serà servit.

X. *Item*, lo dit bras real suplica a vostra magestat sia servit manar fer mercé a la iglésia parrochial de la vila de Vila Joyosa de que aquella puga adquirir béns de realench fins en suma de quatre-mília lliures franques dels drets de amortizació y sagell.

XI. *Item*, per quant la vila de Vila Joyosa del real patrimoni de vostra magestat és plaça tan important, com és ben notori, tant que per a la conservació de aquella los més anys en ocasions de enemichs que van per la costa baxa lo governador de la ciutat de Xàtiva ab mil hòmens per a la custòdia de dita plaça. Y aquella es sustenta de llaurar, peixquera, traginar. Y los peixcadors de dita vila solen matar peix, de què redunda ||[329] lo sustento dels vehins y en particular dels pobres de aquella. Y los llauradors ab ses bèsties trahuen y porten a vendre dit peix per tot lo regne y a la ciutat de València en barques. De què resulta no sols benefici a dita vila, al regne y a dita ciutat de València sinó a vostra magestat per tenir com té lo dret del quint de dit peix. Y acabada la peixquera les barques les fan de càrrega y porten a la ciutat de València forment, cevada y garrofes, y en moltes ocasions han portat y porten farina, sivada, peixca salada, ayguardent, cebes y alls a Tarragona quant estava apretada de l'enemich, a Vinaròs y Panícola per a abastar los reals exèrcits de vostra magestat. Lo que hui no gosen fer perquè los acrehedors del comú de dita vila fan apreensió de les cavalcadures per los ostals y camins y de les barques en los ports y les venen per menys de la mitat de lo que valen, y la dita vila ha de refer lo just valor als senyors de dits béns. Y ademés de aqueste dany, que és molt gran per a dita vila, és en dany del del bé comú del present regne per faltar-li aquest comersi y bastiments que los vehins y habitadors de dita vila ab ses bèsties y barques porten. Y a vostra magestat així mateix li causen notable dany en lo dret del quint del peix. Per ço, lo dit bras real suplica a vostra magestat sia de son real servici manar provehir que les cavalcadures de llauró y tragí y barques dels vehins de dita vila de Vila Joyosa no puguen ser embargades, ni en aquelles se puga fer execució per deutes del comú de dita vila, puix poden los acrehedors cobrar dels béns mobles sitis y collites, ab què la dita plaça, que és de tanta importància, es conservarà y, continuant lo treballar, los vehins y habitadors de aquelles pagaran y aniran pagant als acrehedors.

CAPÍTOLS DE CABDET

||[330] Capdet.

Delliberassions de l'il·lustre bras real en les Corts de l'any 1645.

Primerament, per quant la vila de Capdet i els vehins de aquella és fins número de dos-cents y no hy ha resident més de un notari y este servix de escrivà de la sala dels jurats y ha molt de ordinari ausències de dita vila. Per la qual rahó, per les coses convenients al benefici de aquella y que demanen remey breu y dellibera-

sió dels jurats o consell de dita vila, no y ha notari y escrivà que reba dites delliberacions que es fan o dehuen fer per lo consell o jurats de la dita vila. Es supplique a sa magestat que per acte de cort del present estament real se done facultat als jurats que al present són y per temps seran de nomenar un escrivà durant les ausències de dit notari. Y que dit escrivà puixa rebre totes les delliberacions de dit conçell y provissions dels dits jurats. Y de la mateixa manera en quan menester sia, puixa rebre qualsevols sindicats que se hajen de fermar per lo dit consell y jurats així general y particular. Y que la dita nominasió en respecte de les persones nomenadores les puixen variar *toties quoties*, y així judicial com extrajudicialment als dits escrivans y actes y delliberacions se'ls done fe y crèdit.

Item, per quant dita vila y vehins de aquella els obliguen a que prenguen sal del gavellot y districte de Xàtiva, així per a el menjar dels vehins com per als ganados y altres de la dita vila dista de les salines de dita ciutat de Xàtiva nou llehues y les salines de la vila de Elda disten tan solament tres llegües y les unes y les altres són del patrimoni real de vostra magestat. Per ço, supplica a vostra magestat sia de son real servey donar facultat a la dita vila y als vehins y terratinents de aquella, y de la mateixa manera als foraster que tindran ganados, y als que per rahó de tenir ganados en dit terme seran herbajants, sens encórrer en pena alguna puixen així los vehins de dita vila com los herbajants per a el servici de aquells y de sos ganados y per a salar y resalar y demés coses que se offerixquen usar de la sal de les salines de dita vila de Elda.

Item, per quant la dita vila de Capdet és lo trànsit més ordinari per a les tropes que passen de Castella al present regne y de les que també desembarquen en Cartaixena, y ha succehit que en tres dies han fet trànsit per dita vila y terme de aquella mil cavalls y dos-mil infants, ab què han ocasionat danys a les heretats y als vehins obligant-los ademés dels aloxaments a donar vagages en número excessiu, component-se dita vila de dos-cents vehins tant solament. Y esta, havent-ne altres circumvehins, no és just senta un dany tan intolerable y és just que igualment les demés viles circumvehines porten lo dit càrrech. Per ço, supplica a vostra magestat sia de son real servey que, sempre y quant se offerixca el baixar tropes de Castella al present regne y altres de qualsevol altres parts, ||[331] que per la dita vila y terme de aquella no puixen fer trànsit ni aloxar-se més soldats del número dels vehins y que no tinguen obligassió de donar més vagages de deu, que és lo corresponent al número de vint cases un vagage, perquè és molt ordinari lo pasatje y intolerable lo dit dany per la pobrea dels vehins, als quals no puixen obligar-los los commissaris que van en dites tropes a pasar ab dits vagatjes del primer poblat.

Item, per quant la dita vila està situada en lloch y puesto que té pasatje per a les parts de la ciutat de Alacant y Oriola, y alguns jutges o altres ministres superiors de vostra magestat obliguen als justícia y jurats de dita vila a que els donen vagatjes y persones per a acompanyar-los y aquells y los alguazils y verguetes qu·els acompanyen tenen ses dietes de sa magestat. Per ço, supplica que no puixen obligar als

dits justícia y jurats a que els donen vagatjes ni persones que·ls acompanyen si no és pagant les dietes a les persones que hauran menester que els acompanyen y los lloguers de les cavalcadures que aniran per vagajes y que no puixen ser obligats a pasar del primer poblat que recta via vindrà en camí.

Item, per quant la dita vila de Capdet està molt alcançada per los molts crèdits y responsions de censals que tenen differents persones, y les regalies de aquella no són bastants a satisfacer a dits acrehedors y és precís entre els vehins es faça alguna tacha y repartiment per a acudir a la satisfacció de dits acrehedors, y no pot fer la cobrança de dites regalies y repartiments ab la celeritat y brevetat que es requerix per a fer paga a dits acrehedors. Per los quals, en continent, caygudes les pagues, insten execucions y despachen commissions ab alguazils, verguetes y notaris, causant excessius gastos y despesses a la dita vila, imposibilitant-la ab aquelles de poder acudir a pagar dites pensions y responsions. Per ço, supplica a vostra magestat sia de son real servey manar que de ací avant per ningun acrehedor se puixa instar execució ni commissió fahedora per alguazil real o dels demés tribunals inferiors fins al de la Real Audiència per menys cantitat de 500 lliures. Y que per menys cantitat de 300 lliures no es puixa despachar commissió ab notari si no és ab porter o vergueta tan solament, puix los gastos y despeses no paguen lo principal ans bé imposibiliten dita vila.

Item, per quant tots o la major part dels assessors dels justícies de les viles reals del present regne tenen salaris competents, exigidores de les calònies y penes y emoluments de la cort y la dita vila està imposibilitada de poder-lo donar a l'assessor del justícia de aquella. Per ço, supplica a vostra magestat sia de son real servey senyalar per lo salari de l'assessor del justícia trenta lliures cascun any pagadores y exigidores de les dites penes y calònies.

Item, per quant la dita vila té privilegi de que ab seixanta vehins puixa tenir Consell ‖[332] General. Y quant la tingué el número dels vehins passava de 400 y al present no arriba a 200 y ab dificultat se pot tenir dit Consell General per no acudir los vehins. Per ço, supplica a vostra magestat sia de son real servey que en consideració de la diminussió dels dits vehins la dita vila y officials de aquella puixen juntar Consell General ab quaranta vehins, restant en facultat de dita vila si pareixerà convenient la aumentar lo dit número de 40 concellers o vehins en la ocasió que als officials los parexerà.

Item, per quant en dita vila y à molts vehins y terratinents que estan molts anys sens pagar les peytes de les terres que posseheixen en la dita vila y son terme, lo que ha redundat y redunda en gran dany de la dita vila, puix aquella per la dita rahó no pot acudir a pagar los càrrechs a què està obligada. Per ço, supplica a vostra magestat sia de son real servey manar provehir que qualsevols persones de qualsevol estat y condició que sia que posseheixquen terres en lo terme de dita vila, així vehins com estrangers, hajen de pagar y paguen la peyta que responen sobre dites terres, y si la deixaran de pagar per espay de tres anys hajen de perdre lo domini

de aquelles, de tal manera que los jurats de dita vila puixen establir dites terres a la persona o persones que els pareixerà ab la mateixa peyta o altra major.

Item, supplica a vostra magestat sia de son real servey concedir que sia permés a qualsevol vehí de dita vila per a que puga comprar forment, així en Castella com en altres parts del present regne, per avituallar dita vila y altres del present regne, donant-li facultat per a que el puga vendre al preu corrent que la dita vila o té posat en la cambra o almodí de aquella. Y que les pregmàtiques que parlen de la matèria y les penes en aquelles contengudes no puixen ser executades en dit cas per ningun oficial per preheminent que sia, per a que se eviten les molèsties que en semblents casos se acostumen fer.

Item, supplica lo dit bras real a vostra magestat sia de son real servey que el salari de justícia de dita vila, que huy és de 30 lliures, sia aumentat fins en suma de cinquanta lliures, exigidores dels emoluments de la cort, penes y calònies, en consideració dels molts treballs que se li offerixen a dit justícia.

Item, per quant lo salari del almustaçaf és molt tènue, puix no té més de 15 lliures. Per ço, suplica a vostra magestat sia de son real servey concedir e aumentar lo salari del dit almustaçaf de dita vila fins en suma de 30 lliures, exigidores de les penes y calònies de son offici.

Item, per quant en la dita vila no tenen los vehins altre modo de viure sinó és en la llauró, puix tot son ser consistix en la cultura de les terres, el qual se impedix totalment en la aprehensió que fan en les execucions que insten los acrehedors, als quals se'ls seguix també notable dany com es dexa considerar. Per ço, supplica a vostra magestat sia de son real servey concedir als vehins de dita vila de que en ninguna execució se puga fer aprehensió dels instruments y animals de la llauró, puix en això se animaran tots a llaurar y la dita vila y sos vehins no estaran tan imposibilitats y podran acudir a sastisfer als acrehedors.

Capítols de Benigànim

||[333] Benigànim.

Deliberacions fetes en lo bras real de les Corts de l'any 1645.

Primerament, supplica lo dit bras real a vostra magestat que per quant la dita vila de Benigànim està en lo camí real de molt pasaje y a una jornada *respective* de València, Múrcia, Alacant, Oriola, Ontinient y Alcoy, y per dita rahó vexada cada dia en haver de donar vagaches a tots los jutjes, alguazils y comissaris en les comissions y captures de alguns delinqüents. Y en haver de tenir aquells en custòdia y guarda lo dit justícia de dita vila per temps de hu, dos y tres mesos a despeses de aquella, occasionant-li grandíssims gastos així en los dits delinqüents com en les embaxades que remet la dita vila a València per a saber la determinació y orde que es deu tenir en aquells. Per ço, es supplica a vostra magestat sia de son real

servey manar decretar que ningun jutje, ni alguazil o comissari puixa dexar ningun delinqüent encomanat al dit justícia de dita vila y a despeses de aquella per més temps que el de sis dies. Y que si pasats aquells no tornaran per los dits delinqüents acomanats puixa lo dit justícia sens encórrer en pena alguna deixar la custòdia del dit delinqüent o pres, y que des de se llavors en havent ha tengut y obligat lo dit jutje alguazil o comissari donar rahó y conte de aquell y no lo dit justícia.

Item, que per quant en la extracció de justícia, jurats y mustasaf de dita vila se acostuma y se observa lo traure quatre persones per a que concórreguen a justícia y altres 4 per a l'ofici de mustasaf y huyt per a jurats, dels quals lo bal·le nomena un justícia, un mustasaf y tres jurats *respective* aquells que ben vist li parexen segons lo afecte y passió. Y moltes vegades es fa dita elecció dels que són més inútils y perniciossos per a la administració de la justícia y bon govern de dita vila. Per tant, supplica a vostra magestat com a font de justícia y bon govern decrete y mane que *de cetero* no es fasen per lo dit bal·le les dites ni altres eleccions de officials y càrrechs de dita vila, sinó que los noms dels que concorren es posen en redolins y que aquells ixquen per sort y per redolí, segons se acostuma en altres viles sens que tinga en manera alguna la elecció y nominació de dits officis lo dit bal·le no obstant qualsevol privilegi o consuetut en contrari.

Item, per quant la població de dita vila de Benigànim tan solament consta de 280 vehins y no tots poden concórrer als officis de dita vila y els que poden procuren obtenir lo privilegi de la crehuada y els plats y acaptes de l'Hospital General, de redenció de catius y altres per escusar-se de aquells. Y la matexa excempció pretenen altres molts a títol de associats de dits privilegiats. Per ço, supplica a vostra magestat sia de son real servey decretar y manar que no y haja més de un privilegiat en la crehuada y en cada hu de dits plats y acaptes, y cas que hajen de tenir asosiats que no es puguen alegrar los dits asosiats del dit privilegis ni excempcions dels dits officis de justícia, jurats y mustasaf y altres de dita vila.

Item, per quant dita vila de Benigànim ha occasió ||[334] de estar en camí real està més vexada que les demés viles y llochs en tots sos aloxaments y vagaches dels soldats, ab notable molèstia y despeses de dita vila sens contribuhir en cosa alguna los llochs circunvehins com són Quatretonda, Luchent y La Pobla. Supplica a vostra magestat sia de son real servey concedir decretar y manar que en qualsevol cas de aloxaments y vagaches de dits soldats tinguen obligació dits tres llochs circunvehins contribuhir en aquells juntament ab dita vila y concedir aquella ple y bastant poder per a obligar y compel·lir als dits tres llochs que contribueiquen en dits aloxaments y vagaches.

Item, que per quant lo bal·le general y altres intenten que no sien admesos ni puguen passar per tot lo regne los privilegis y franquees concedides per tots los antecessors de vostra magestat a la vila de Benigànim sens la ferma del dit bal·le general. Per ço, y perquè dits privilegis y franquees porten ab la total crèdit sens necessitat de adminicle algú, supplica a vostra magestat sia de son real servey decre-

tar y manar que los dits reals privilegis y franquees puguen pasar y pasen per tot lo regne sens la ferma de dit bal·le general ab que se escusaran molts altercats y plets voluntaris.

Item, supplica a vostra magestat que per quant la yglésia parrochial de dita vila està molt pobre y menesterosa, així per la reducció com per lo menyscapte y pèrdua de molts censals y rendes, sia de son real servey fer gràcia y mercé a la dita vila de un privilegi de amortisació fins en suma de 6.000 lliures en propietats franques de dret de amortisació y sagell.

Item, que per haver fabricat dita vila un temple que costà més de 60.000 lliures y per dita rahó està tan pobre y també per haver servit a vostra magestat en totes les leves, donatius y altres dàdives. Supplica a vostra magestat sia de son real servey manar se li concedeixca més de cinc anys del ters delme que val 200 lliures per a acabar dita fàbrica conforme es supplicà a vostra magestat en les Corts de l'any 1626 y fonch decretat ho miraria vostra magestat.

Item, per quant lo assessor del justícia de dita vila de Benigànim no té salari algú y los treballs són molts y excesius los que en regir dita assessoria té. Per ço, supplica a vostra magestat sia de son real servey manar que li sien senyalades 24 lliures de salari de emoluments de la Cort de dit justícia.

||[335] (en blanc)

CAPÍTOLS DE LA VILA I HONOR DE CORBERA

||[336] Vila y honor de Corbera.

Primo, per quant la vila y honor de Corbera se forma de dos-centes cases y en aquella y son terme se cull molt arròs. Y per a blanquejar-lo els és forsós als vehins de aquella haver de anar a diferents parts y viles per no haver-i en dita vila suficient recapte de molí per a blanquejar-lo y sia molt gran dany per als vehins de dita vila lo haver de anar fora de dit terme per a dit effecte. Supplica, per ço, a vostra magestat sia de son real servisi fer mercet y gràcia a dita vila y honor de Corbera de concedir-li llicència y facultat per a que puga fabricar un molí arroser en lo terme de aquella.

Item, per quant la vila y honor de Corbera y llochs de Riola, Polinyà, Fortaleny y a d'aquell adjasents se troben molt empenyats, així per sos càrrechs ordinaris com per rahó dels servisis que en anys propassats han fet a vostra magestat. Y los acrehedors de dita vila y llochs han tractat y tracten de fer rigoroses execucions contra els vehins y habitadors de aquella y aquells fent aprehensió de les cavalcadures de llauró, vestits y llits de dits vehins y habitadors de dits llochs ab que els impossibiliten a pagar sos deutes. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia de son real servey manar provehir que de huy en havant als vehins y habitadors de la dita vila y honor de Corbera, llochs de Riola, Pulinyà y Fortaleny, los acrehedors

de dita vila y habitants de aquella no els puguen executar fent aprehensions dels animals y arreus del llauró, ni dels llits y vestits de ses persones en la mateixa conformitat que vostra magestat fonch servit fer mercé en les Corts de l'any 1604 a la ciutat de Oriola y llochs de la horta de aquella.

Item, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia servit manar provehir que de huy en havant los vehins y habitadors de la vila y honor de Corbera puxen anar per lo present regne venent lo arròs que cullen en lo terme de aquella sens obligació de depossitar en la taula del general del present regne sinó tan solament hajen de portar albarà de guia y no altra cosa. Y en las que se haja de embarcar tinguen obligació de pagar lo dret en la darrera taula de hon se embarcarà. Y que per a dit effecte de traure'l del regne no hajen demanar llicència del llochtinent y capità general de vostra magestat.

Item, per quant la vila y honor de Corbera dista tan solament una llegua del mar y sempre ha acostumat tenir un castell fort per a que en cas de invasió dels enemichs y pirates es poguesen retirar en aquell los vehins y habitadors de dita vila y altres e invadir de allí a dits enemichs y moros, y com al present estiga lo dit castell derruhit y derrocat de tal manera que no es de ningun profit. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia servit manar provehir que lo dit castell es repare y es reedifique en la conformitat que puga aprofitar per a servisi, custòdia y guarda de dita vila y habitants de aquella.

Item, per quant ab real precmàtica concedida per ||[337] vostra magestat fonch donada general a tots los vehins y habitadors del present regne de València, viandans y passatgers per a que sens incurrir en pena alguna poguessen portar tot género de escopetes de pedrenyal e o gispes com fosen de medida valenciana. E com ab provisió feta per lo marqués de los Veles, sent virrey y capità general del present regne, fonch prohibit y vedat que los vehins y habitadors de la vila y honor de Corbera no poguesen portar escopetes ni tenir-les en ses cases, la qual prohibició fonch y és nul·la per haver-se fet contra reals pragmàtiques. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia de son real servisi manar declarar ser nul·la la dita provisió y prohibició y que los vehins de dita vila y honor de Corbera puguen portar lliurement y sens pena alguna escopetes segons les porten los demés vasalls de vostra magestat, pues en ells militen les mateixes rahons.

Item, per quant en la vila y honor de Corbera molts anys ha succehit y succeeix que en aquella són jurats dos germans o pare y fill o gendre y sogre, de lo que han resultat y resulten molt grans inconvenients a dita vila. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia servit manar provehir que de huy en havant en la dita vila y honor de Corbera dos germans, pare y fill o gendre y sogre no puguen ser en un mateix any justícia y jurats o mustasaf de dita vila, sinó que separadament y en diferents anys hajen de concórrer a dits officis.

Item, per quant en la vila y honor de Corbera y son terme y à molts vehins y terratinents que estan molts anys sens pagar les peytes de les terres que possehei-

xen en la dita vila y son terme, lo que ha redundat y redunda en gran dany de la dita vila, puix aquella per dita rahó no pot acudir a pagar los càrrechs a què està obligada. Suplica, per tant, vostra magestat lo dit bras real sia de son servisi manar provehir que qualsevols persones de qualsevol estat y condició que sien que possehexquen terres en lo terme de dita vila y honor de Corbera tant vehins com estrangers hajen de pagar y paguen la peyta que responen sobre dites terres. Si la deixaran de pagar per espay de tres anys hajen de perdre lo domini de aquelles, de tal manera que los jurats de dita vila puixen establir dites terres a la persona o persones que els parexerà ab la matexa peyta o altra major.

Item, per quant la vila y honor de Corbera *ab antiquo* ha acostumat pendre sal de la salina de la ciutat de Xàtiva en la qual tenia un pou que per dita rahó es nomenava lo Pou de Corbera. E com, de poch temps a esta part, los saliners de dita ciutat de Xàtiva han pretés alterar com *de facto* han alterat la provisió de dita sal als vehins y habitants de dita vila, lo que no es just ni a rahó conforme. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia de son real servisi manar provehir que de huy en havant los saliners de dita salina de la ciutat de Xàtiva tinguen obligació de donar y donen la sal a la dita vila y honor de Corbera en lo modo y forma que la donen als vehins y habitants de la ciutat de Xàtiva, vila de Alzira y altres.

Item, supplica lo dit braç real a vostra magestat sia de son servisi manar fer mercé a la dita vila y honor de Corbera per a que puga adquirir béns de realench fins en suma de 4.000 lliures franques dels drets de amortisació y segell, ço és 1.000 lliures per a la yglésia de Riola, 1.000 lliures per a la yglésia de Polinyà, 500 lliures per a la yglésia de Fortaleny y 500 per a la yglésia de Corbera.

CAPÍTOLS DE CASTELLFABIB

||[338] *Die 29 novembris 1645*. Acordat per lo stament del bras real segons les adnotacions que en aquell se conté.

Señor.

[Marge esquerre] Que ó demane a part.

El syndico de la villa de Castielfabí representa a vostra magestat como sirvió a los señores reyes y en particular al padre de vuestra magestad, que goza de Dios con mil ducados, para el qual servizio se cargó un censo de mil y cien libras. También representa a vuestra magestad que la dicha villa para hazer un azut en el río Cuerbo en mojón de Aragón se cargó cinco mil libras que como en dicha ocasión. Representa también que por haverse apedreado tres años continuos la dicha villa huvo de tomar a censo tres mil libras para socórrer las necesidades de aquella, y sin estos censos responden otros muchos más y la villa por ser tan pobre no tiene de donde pagar las pensiones a meras ni entre los vecinos. Por dicha razón puede poner pechos por estar del todo impossibilitados y com estrema pobreça de tal manera que hoy se ven de rédditos más de tres mil libras. Y dize también que en las ocasiones que se án

ofrecido de las levas ha servido a vuestra magestad como la más rica procurando adelantarse más de lo que sus fuerças podían, porque en la primera sirvió a vuestra magestad con tres soldados pagados. En la segunda de Fuenterabía sirvió con seis. En la leva para Salzes con quinze. En otra que después se hizo para Tortosa con tres pagados. Y después sirvió con dos que se entregaron en Trayguera, y en todas las occationes ha sido pagando los soldados, y para esto se yva empeñando por no tener proprios, de manera que oy debe más de quinze mil libras de propiedades de censos. Por tanto, supplica a vuestra magestad reducir al fuero que pareciere conviniente.

[Marge esquerre] Acordat.

También representa a vuestra magestad como el comersio que tiene la dicha villa de Castielfabí y de donde se provehe de lo necessario para la vivienda humana es de la presente ciudad, a la qual los vezinos de aquella no pueden venir ni bolver d·ella a la dicha villa de Castielfabí que no sea passando por Castilla, y assí supplica a vuestra magestad ||[339] *que por las tierras de Castilla por donde passan se les conçeda passo libre como se hizo en las Cortes del año 1604 y de otras a los vezinos de Castielfabí y de Ademús.*

[Marge esquerre] Acordat.

Dize tambien que la dicha villa de Castielfabí, para regar las heredades de aquella, en que consiste la vivienda de los vezinos de dicha villa, tienen necessidad de traher del agua para un azut tomándola del lugar del Cuerbo por algunas heredades de los vezinos de dicho lugar y por la misma acequia que los del Cuerbo riegan sus heredades, en que los vezinos de dicho lugar no tienen incomodidad ni daño. Por tanto, supplica la dicha villa de Castielfabí mande vuestra magestad concederles el camino y passo franco para atraher y formar dicha agua por el término del lugar del Cuerbo, que es de Aragón, pagando el presio de las tierras que tomare a los vezinos de aquellas, lo que es en beneficio de entrambas partes. Todas las quales cosas supplica a vuestra magestad la dicha villa por los servicios grandes que tiene hechos a la corona real de vuestra magestad, que es la que más bien ha servido en todas las ocaciones, aventajándose a todas las demás villas, siendo sus fuerças menores que la menor d·ellas, en que confia recivir particular gracia y merced de la mano de vuestra magestad que Dios guarde.

CAPÍTOLS DE LA VILANOVA DE CASTELLÓ

||[340] Vilanova de Castelló.

Delliberasions fetes per lo braç real de l'any 1645.

Primo, per quant vostra magestat ab son real pivilegi despachat per cancelleria en 26 de abril 1631, ab motiu y atendènsia dels molts censals que se ha carregat per la construcció y fàbrica de la céquia que ha tret del riu de Xúcar per a regar cinch-mil fanecades de terra del terme de aquella, li feu mercé de concedir-li per via de prèstamo y comoditat lo ters delme dels fruits de les dites terres tocants a vostra magestat per temps de 15 anys per a quitar part de dits censals. Y també li feu remissió del terç delme percebut en los anys 1626, 1627, 1628, 1629 y 1630, així

dels fruits de dites terres com de les altres dos-mil que es reguen de la céquia antiga, ans dels quals havien finit los altres 15 en que persiveren dit terç delme per gràcia y conçesió de la magestat cathòlica del rey don Phelip 2 de gloriosa recordació, avi de vostra magestat. Y com per importar les pensions de dits censals cascun any més de sis-mília lliures y los interessos dels canvis que pateix més de sis-centes lliures y tenir necessitat cascun any en la conservació de dita céquia, ço és en escurar y reparar aquella mil lliures, sia estat forçós convertir lo prosehit de dit terç delme en pagar pensions de dits censals y acudir a part de dits gestos. Per ço, que les regalies sisses y talles de dita vila no apleguen a set-mília lliures de renda. Per tant, y per que la dita vila està molt necessitada y des de lo any 1633 fins lo propassat 1644 ha servit a vostra magestat en diferents ocasions en més de 3.000 lliures per a les guerres, supplica lo dit bras li faça merced de concedir-li dit ters delme dels fruits de dites terres, que es reguen de dites céquies nova y vella, per a pagar les dites pensions per dos quindennis contadors del dia que finirà lo quindeni concedit ab lo dit real privilegi.

Item, per quant la Vilanova de Castelló se ha carregat en diferents temps més de cent y vint mília lliures de censals. Ço és trenta mil des de lo any 1587 fins lo any 1605, y des de lo dit any fins lo any 1609 quaranta mília lliures. Ço és trenta-una mil y cinc-centes per a la construcció y fàbrica de la céquia nova que ha tret del riu de Xúquer y les restants per a pagar les terres dels termes dels llochs per hon havia de passar, lo privilegi de vostra magestat y licència per a fer-lo y les cinquanta mil per a reedificar y conservar dita céquia y pagar pensions de dits censals carregats per obs de aquella. De forma que la responció anual importa cascun any més de 5.000 lliures *et ultra praedicta* respon sis mília lliures que ha pres per al mateix efecte, y també ha menester cascun any 1.000 lliures per a escurar y reparar dita céquia y 1.000 lliures per a salari de oficials, plets y altres gastos ordinaris que toca a la dita reponció y los interessos de dits cambis importa huit mil y 600 lliures. Y com les regalies sols fan de renta 3.000 lliures haja imposat una talla de deu sous per cascuna fanecada de terra, de les que es reguen de dita céquia, y 16 sous 8 diners per cada cent de lo que valen les altres 2.000 fanecades que es reguen de la ||[341] céquia de la Hénova y cases de dita vila, que importa dita imposició 4.000 lliures, que tota la renda són set y així li falten mil y 600 lliures per a acudir a dita responsió. Y com los terratinents no vullen pagar dita talla de les terres y cases que posseixen en dita vila y son terme, y per este camí ve a importar 1.000 lliures menys per quant la quarta part de dites terres y cases lo qu·és gran dany de dita vila. Estant obligats a pagar-la, així perquè segons lo fur 21 *rubrica De rebus divisione* los terratinents estants obligats en tot cas a pagar que la imposició es guarda la utilitat y profit de les pocessions de aquelles y ninguna ho és més que la imposada per a pagar les pensions dels censals carregats per a construir, fabricar y conservar les dites céquies, de què es reguen les dites heretats; *tum* perquè les terres y cases que posseheixen estan obligades casi a tots los dits censals, perquè eren de vehins de dita vila al temps que

es carregaren y han pervengut y pasat als dits terratinents ab la dita obligació segons que així se ha declarat per la Real Audiència de la present ciutat y regne ab sentència públicada per don Francisco Alreus en 24 de abril 1614 en favor del síndich del loch de Mascarell contra los terratinents de la villa de Nules. Y encara han comprat ab menor preu ab atendència que havien de pagar dita talla imposada per a pagar les pencions dels referits censals. Per tant, supplica lo dit braç a vostra magestat que per execusió de dit fur 21 sia estat estatuït y manat que los dits terratinents paguen la dita talla imposada per a pagar les pensions de dits censals.

Die prima mensis decembris anni .MDCXXXXV.

Comparent davant de mi Jacinto Gades, notari, en loch y per lo secretari del present estament Joseph Pérez Roca, ciutadà, lo qual dix que *veniens ad notitiam* la desús dita delliberació dix que dissentia y contradia a d'aquella y protestava que per lo contingut en aquella no le cesaria en causar perjuhy en los drets que *quomodocumque qualitercumque* le puxen competir y competixquen contra la dita Vilanova de Castelló. *Et primo*, perquè dita deliberació és contra la pramàtica de succesa lo 21 *De rerum divisione*, ahon dispon y ordena lo que s'han de pagar los terratinents y per que lo privilegi *quatenus* per a posar dita talla ha expirat y així no poder-se proceguir en aquella y no han donat conte conforme tenia obligació cascun any, y la facultat que tenien era limitada a cinch sous per la siguda y no han pogut exedir de dita facultat y primera imposició de les convocas a los interesats. Y així mateix no deu pagar los 16 sous 8 diners per 100 de la estima de les asiendes per no haver complit lo contracte sobre que no paguen dita imposició y ademés que dita pretenció és la litigiosa per lo plets que es posen en resposta de dit compte de una y síndich de dita vila de altra. Y així, disentix y protesta de aquella y que sos drets li resten salvos e il·lesos in *omnibus* et pro omnes aizí en lo fet com en lo fahedor. Requerint *etcetera*. *Registrat* Sixto Godes.

CAPÍTOLS DE LA IESSA

||[342] La Yesa.

I. *Item*, la vila de La Yesa té un forn y tres molins que molen ab una mola cada hú y a baçades censits a vostra magestat. Y fins a pochs dies a esta part ha tengut dos hostals censits també a vostra magestat, los quals ha venut per a pagar part de molts deutes que pateix, carregats los més per coses tocants al servici de vostra magestat, y ara se li demanen lloÿsmes y quindenis de dites propietats. Supplica a vostra magestat sia de son real servey fer mercé a la dita vila de remetre-li y perdonar-li així los dits quindenis com lloÿsmes.

II. *Item*, senyor, segons disposicions de justícia, en les execucions que se insten, així contra universitats com particulars no es pot fer aprehensió, ni executar lo tocant a la llauró, com són mules, bous y les demés cavalcadures y adresos e instruments de dita llauró, ni en lo gra que és menester per a sembrar. Suplica lo

dit bras que vostra magestat fasa mercé a la dita vila que en les execucions que se instaran contra aquella o sos particulars no se'ls puga fer execució ni aprehensió de dits béns ni en lo llit.

III. *Item*, supplica que vostra magestat sia servit fer mercé a la dita vila que de les penes tocants a vostra magestat puga pendre trenta lliures. Ço és deu lliures per a donar a un assessor perit en drets per a que aquell aconselle al justícia en les causes que consistiran en punt de dret, quinze per a el assessor ordinari que assistix en la dita vila y les cinch per a un procurador fiscal.

IIII. *Item*, com sien molt grans los gastos que es causen en les execucions que es despachen ab alguacil y notari. Supplica a vostra magestat lo dit bras que en aquelles que no pasaran de quatre-centes lliures no puga imbiar-se alguacil y notari, sinó que se hajen de fer ab notari y vergueta y que en la execució que no exedirà la suma de cent lliures no puga anar notari.

V. *Item*, suplica a vostra magestat lo dit bras sia de sa real mercé confermar a la dita vila tots los privilegis, franquees e inmunitats de què goça y que per los sereníssims reys y senyors predecessors de vostra magestat li foren concedits y en favor de totes les viles reals del present regne y en quant menester sia de nou otorgar-los y concedir-los.

||[343] (en blanc)

CAPÍTOLS DE L'OLLERIA

||[344] Olleria.

Item, per quant vostra magestat à fet mercé de la scrivania de la vila de La Olleria a Jusep Eraso durat sa vida, lo qual no és notari ni servix la escrivania personalment, sinó que la arrenda, de lo que resulta molt dany y detriment a dita vila particularment per no tenir los actes custodits y guardats en un arxiu y mudant-ze los arrendadors de dita escrivania es perden molts actes. Per tant, lo dit braç suplica a vostra magestat sia de son real servey fer mercé a dita vila de dita escrivania després dels dies de dit Jucep Eraso.

Item, suplica lo dit bras real sia de son servey manar concedir salari al justícia de la vila de La Olleria de 30 lliures cascun any y a l'assessor de 15 lliures y al mustasaf 20 lliures, attés que la dita vila és populosa y no és just ni a rahó conforme que hajen de servir dits officis sens salari.

ACORD SOBRE UN CAPÍTOL

||[344bis] Acordat a 2 de dehembre 1645.

Item, senyor, per quant la retoria de la vila de Castalla, la retoria de la vila de Carcaxent, la retoria de la vila de Alcoy estan pensionades en cantitat de sinch-centes liures cada una de aquelles cascun any fahedores a la col·legial de la ciutat de Xàtiva.

Lo que és en gran dany de dites retoris y pobres de aquelles per haver-se obtingut la bulla de Sa Santetat obrreptísia y subrepsiament, perquè allò que restava franch a dits retors era haver de repartir als pobres de les dites villes y socórrer moltes necessitats, lo que no poden fer per haver de acudir a dites pensions. Per ço, lo dit bras real suplica a vostra magestat sia de son real servey intersedir ab Sa Santedat donant una carta fermada de sa real mà per a que Sa Santetat los oia de justícia.

Capítols de Carcaixent

||[345] Del síndich de la vila de Carcaxent.

[Marge esquerre] Acordat per tots.

Primo, que supplique a sa magestat per ser una de les coses més utiloses no sols a sa magestat en lo dret del ters delma y altres drets reals y al delme y cosa pública que, per quant en lo present regne de València y à molts millanars de caffisadas de terra molt boníssima que cultivada donarà molts fruits y estan ermes y sens cultura alguna ni que es traga de elles fruit algú, de molts anys a esta part que ni se arrenden ni es venen per temor dels molts deutes y crèdits que y à sobre elles. De què los justícia y jurats de qualsevol universitat axí de la ciutat com de vila real dins lo terme y jurisdictió de la qual *respective* estaran facen pregonar en pública crida que dites terres incultes y ermes dins tres mesos aprés de la crida sien posades en cultura y al benefici de que fructuen y fruixquen, així per sos amos com per los acrehedors que tindran crèdit ab elles no havent-ne fet execusiò. Y pasat dit termini, que los dits justícia y jurats les puxen arrendar a preu sert de diner o a part de fruits y que los arrendadors no puxen ser vexats ni molestats per algun acrehedor y que no tinga altra obligació lo arrendador sinó és lo depositar lo arrendament o en diner o en fruits segons haurà arrendat en poder del taulager o depositari que serà nomenat per qualsevol de dites universitats. Y de fer-se així resulten notoris beneficis, ço és lo delme y ters delme dels fruits que es colliran en les tals heretats ermes y més abundància de forments y grans y les universitats del preu de l'arrendament cobraran ses peites, taches y redelmes permesos de justícia y lo que sobrarà serà per als acrehedors. Y que los dits justícia y jurats puxen tachar un salari competent al tal tauleger o depositari pagador del preu de dits arrendaments deduhits los delmes, ters delmes, primícies, peites, redelmes y altres pechos aderens a les dites terres con són sequiatges y altres semblants que tenen primer lloch que los acrehedors.

[Marge esquerre] Qu·es guarde lo acostumat.

Item, qu·es supplique per los tres braços a sa magestat sia servit que tots los deutes de obligacions y albarans de preu de cavalcadures y de béns movents y se movents y arrendaments ||[346] y lloguers de terres y cases pasats cinch anys, caiguda la paga y no constant de execució, ni altre llegítim impediment estiga prescrita la acció de poder-se demanar y cobrar haçò. Per haver mostrat la experiència y haver vist exemplars de pagar-se molts deutes dos vegades per no trobar-se cansel·lats los actes.

[Marge esquerre] Acordat.

Item, supplica a vostra senyoria molt il·lustres sien servits que en nom de tot lo estament real se supplique a sa magestat que per quant la vila de Carcaxent és molt notori los molts negosis que y à així civils com criminals y que los assessors que acostuma tenir dita vila inseguint lo privilegi real de sa magestat en la erecció és y ha de ser pèrit en drets, de què sia servit sa magestat fer-li merced de vint-y-cinch lliures cascun any del emoluments de dita cort en ajuda de costa al major salari que se acostuma a donar.

[Marge esquerre] Acordat.

Item, que així mateix per quant vostra magestat té en la vila de Carcaxent nomenats advocat y procurador fiscal y no tenen salari ningú, que així mateix sia servit vostra magestat senyalar a l'advocat fiscal quinse lliures de salari y al procurador fiscal deu, y que estos se cobren dels emoluments y rendes de la cort del justícia de dita vila.

[Marge esquerre] Acordat.

Item, que per este molt il·lustre bras real supplique a sa magestat sia servit fer merced a dita vila de Carcaxent del pes que sa magestat té en dita vila y que sols li renta quinse lliures. Y és de gran perjuhí a dita vila, quant arrenda la sisa de la mercaderia no arrendar lo pes juntament en ella y serà de molt gran benefici a les regalies de ella per a que ab més comoditat aquella puga servir a sa magestat en les ocasions que se oferixquen de son real servici en rahó de açò promet fer altre tant per vostra magestat lo síndich de dita vila.

||[346bis] Carcaxent. Alcoy.

Item, supplica a vostra magestat lo bras real sia de son real servici intersedir ab Sa Santedat ab real carta que per quant lo capítol y canonges de la çeu de Xàtiva té obtessa penció de Sa Santedad sobre la rectoria de la vila de Carcaxent de 500 lliures cascun any. Y que per ser de les pingües del regne la major part de dites 500 lliures se repartiren en pobres de aquella ||[312v] rectoria, sia servit decretar y concedir que en lo capítol y col·legial de Xàtiva *in perpetuum* y haja un canonge fill y natural de ditta vila de Carcaxent y altre de la vila de Alcoy, pues dita col·legial goza de dita penció dels fruits primicials de dita vila.

||[347] ...y lloguers de terres y cases, pasats deu anys caiguda la paga y no constant altre llegítim impediment estiga prescrita la acció de poder-se demanar y cobrar. E açò per haver mostrat la experiència y haver-se vist pagar-se molts deutes dos vegades per no trobar-se cansel·lades les obligacions.[45]

Carcaxent.

Acordat *intus* per a tot lo regne.

¶ [45] L'inici del capítol es troba incomplet.

||[348] 1 dehembre 1645.

Tots los desús dits *ut supra* ajustats lo dit braç real representants, proveheixen, delliberen y determinen que·s supplique a sa magestat sia servit llegitimar en la forma infrascrita les persones següents:

Primo, a Ramón Anglesola, Thomàs Anglesola, Josepha Maria Anglesola y Gertrudis Anglesola, fills de Miquel Geroni Anglesola, cavaller de l'àbit de Montesa, ha tengut sent fadrí ab dos soltes.

Item, a Agostí Anglesola fill de Gaspar Anglesola *quondam* generós, hagut sent aquell fadrí ab solta.

Item, a Vicent Salvador, fill del *quondam* Luys Salvador, lo qual aquell hagué sent casat ab solta.

Item, Vicent Vidal, fill de Narcís Vidal, ciutadà, lo qual agué set fadrí ab solta.

Item, Remualdo Trilles, fill de Vicent Trilles, ciutadà, secretari de lo Sant Offici, lo qual hagué sent fadrí ab dona casada.

Item, a don Gaspar Torrelles y Esplugues y dona Getrudis Torrelles y Esplugues, fills del *quondam* don Juan Torrelles y Esplugues de solt y solta.

Item, a Macià Segura, fill de Francés Segura, doctor en medecina, lo qual agué sent solt ab dona solta.

Item, a dona Vicenta Sans, filla de don Vicent Sanz de Cardona, la qual hagué set casat ab viuda.

Item, a Juan de Peralta, fill de March Antoni de Peralta, generós, lo qual agué sent solt de dona solta.

Item, a dona Paula Antist, filla del don Justiniano Antist, prevere, aguda ab dona solta.

Item, a Gerarda Lleó, filla de Juan Batiste Lleó, ciutadà, aguda sent ell casat ab soltera.

Item, a don Vicente Fenollet y dona Estefania Fenollet, filles de don Alonso Fenollet, les quals agué sent casat ab solta.

Item, a don Jaume Munyoz, fill de don Jaume Munyoz, lo qual agué sent fadrí ab soltera.

||[349] *Item*, a dona Anna Maria y dona Francisca de Brisuela, filles de don Joseph Brisuela, les quals agué sent fadrí ab soltera.

Item, a don Francisco Montoro, fill de don Joseph Montoro, lo qual agué sent solter ab dona solta.

Item, a don Ignasio Sanches Dalmau, fill del *quondam* don Pedro Sànchez Dalmau, lo qual agué sent fadrí ab soltera.

Item, a dona Margarita Sànchez Dalmau, filla del dit don Pedro Sànchez Dalmau, la qual agué sent casat ab soltera.

Item, a don Gaspar Adell, fill de don Vicent Adell, agut sent ell fadrí ab soltera.

Item, a don Luys Pardo de la Casta, dona Catalina Pardo y dona Àngela Pardo de la Casta, fills de don Pedro Pardo de la Casta, aguts sent fadrí ab soltera.

Item, a dona Gesualda Ros, filla de don Vicent Ros, la qual agué sent casat ab soltera.

Item, a dona Maria Torà, filla de Vicent Torà, alguazil, la qual agué sent casat ab soltera.

Item, a Rafel Salat y Paula Salat, fills de Rafel Salat, cavaller, hagut sent aquell solter ab soltera.

Item, a Pere Juan Palomar, fill de Pere Juan Gil Palomar y Siurana, generós, senyor de Villores hagut sent fadrí ab dona casada.

Item, a sor Esmeregilda Rodríguez y sor Gregoria Rodríguez, monjes del convent de Magdalenes, filles de Berthomeu Rodrigues hagudes de solter y soltera.

Item, a don Melchior Sisternes, fill de don Vicent Sisternes de Oblites, de l'àbit de Montesa, lo qual hagué sent casat ab dona solta.

Item, a don Jucep Garcia de Ursino, fill de don Pere Lluís Garcia de Ursino, de l'hàbit de Montessa, lo qual hagué sent solt ab soltera.

Item, a don Antoni Ferrer de Calatayú, fill de don March Ferrer hagut sent casat ab soltera.

Item, a Catarina Jucepa Bonaventura Valeriola y Tolzà filla de Diego Valeriola y Tolzà, la qual hagué sent casat ab soltera.

Item, a Jaume Andreu Savedra, fill de mosén Miquel Savedra, de la vila de Morvedre, hagut ab ||[350] solta.

Item, a Madalena de la Torre, Jucepa de la Torre y Jacinto de la Torre, fills de Jacinto de la Torre, notari, los quals hagué sent casat ab dones soltes.

Item, a Joana Batista Antònia Aguirre, filla de Juan Maria de Aguirre, la qual hagué sent casat ab dona solta.

Item, a Joan Martínez de Vera y Luisa Martínez de Vera, fills de Alfonso Martínez de Vera, de l'hàbit de Sant Jaume de la Espasa, haguts de solt y solta.

Item, a Francés Calduch, fill de Miquel Calduch, de la vila de Chert, hagut sent casat ab soltera.

Item, a Matheu Meseguer, fill de mosén Vicent Meseguer, prevere de Vinaroz, lo qual hagué de solta.

Item, a Vicent Yvànez y Gil Gerony Yvànez, fills de Pere Yvànez, batle de Vila Joyosa, los quals hagué sent casat ab soltera.

Item, a Joachym Ribera, fill de Miquel Ribera, lo qual hagué sent fadrí ab soltera.

Item, a Jucepa Maria Martí, filla de Francés Martí, prevere, la qual hagué sent fadrí ab soltera.

Item, a Francés Tortosa, fill de Francés Tortosa, de la vila de Moixent, lo qual hagué sent casat ab soltera.

Item, a Vicent Antoni Erasso, fill de Jucep Eraso, lo qual hagué sent casat ab soltera.

Item, Jucep Vicent Aznar, fill de Jucep Aznar, doctor en drets, lo qual hagué sent viudo ab solta.

Item, a Jaume Vicent Luys y Paula Maria Getrudis, fills de Jaume Escorigüela, los quals hagué de dona solta.

Item, a don Nicolau Santa Fe, fill de don Francés Joan Santa Fe, lo qual hagué sent fadrí ab soltera.

Item, a Juan Merita, fill de Christòfol Merita, cavaller de la vila de Alcoy, lo qual hagué sent casat ab soltera.

Item, a Pere Luys Juan Bernabeu, fill de Pere Luys Bernabeu, lo qual hagué sent casat ab dona solta.

Item, a Miquel Borrull, fill de Vicent Borrull hagut sent ell casat ab dona solta.

Item, a Luys Despuig, fill de Juan Despuig, generós, lo qual agué sent casat ab solta.

Item, a don Luís Benito, fill de Ferran Benito, lo qual agué sent fadrí ab soltera.

Item, a don Jucep Rocamora, fill de don Geroni Rocamora, lo qual agué sent fadrí ab solta.

Item, a don Jaume Rocamora, fill de ||[351] don Nicolau Rocamora, lo qual agué sent casat ab solta.

Item, a Francés Juan Peres de Morata Tallafell, de Francés Peres, hagut ab soltera.

Item, a Teresa Semanques, filla de Thomàs Semanques, doctor en drets, haguda de dona solta sent ell casat.

Item, a Carlos Martínez de Gay, fill del doctor Juan Battiste Martínez de Gay hagut de dona solta ans de ordenarse *in sacris*.

Item, a Joseph Reixach, fill de Francés Reixach, solt, hagut en dona solta.

Item, a don Carlos Aguiló y Perpinyà, fill del *quondam* don Geroni Aguiló y Perpinyà, lo qual hagué sent viudo ab soltera.

Item, a don Martín Franquessa, fill de don Martín Valerio Franquessa, conte de Villafranca, hagut sent casat ab soltera.

Item, a Thomàs Vicent López, fill de mosén Thomàs López, prevere, lo qual hagué ab dona solta.

Item, a Maria Vicenta Ramos, filla de Balthazar Ramos, generós, la qual hagué sent fadrí ab soltera.

Item, a Miquel Vicent Belenguer, fill de Miquel Belenguer, prevere, lo qual hagué sent ordenat *in sacris* de soltera.

Item, a Vicent Pere Mateu Casanova y Joseph Mateu Casanova, los quals hagué ordenat *in sacris* ab dona soltera.

Item, a Carlos Leonart Esteve, fill de Jacinto Leonart Esteve, lo qual hagué sent fadrí ab dona soltera.

Item, a Dionís Fuster, fill de mosén Dionís Fuster, lo qual hagué sent fadrí ab dona soltera.

[Marge esquerre] Duplicat.

Item, a Luys Despuig, fill de Joan Despuig hagué sent casat ab solta.

Item, a Jucep Guilabert, fill de Francés Guilabert sent ell casat ab soltera.

Item, a don Francés Pérez Pastor, hagut de don Berenguer Pérez Pastor, hagut sent casat ab dona casada.

Item, a Nicandra Vidal, filla de Honorat Vidal, notari, haguda sent casat ab soltera.

Esperança Giner, filla de Balthazar Giner, ciutadà, la qual hagué sent aquell solt ab dona solta.

Item, a Joan Damunt y Joseph Damunt, fills del doctor Joan Damunt, solt ab dona solta.

Item, a Antoni Pérez Morrelles, fill de Pere Pérez, ||[352] solt, de dona solta.

Geroni Ferrando, fill de Gerony Ferrando, de Gandia, secretari del duch de Arcos, solt y de dona solta.

Francisca López, filla de don Vicent López Català, solt y de dona solta.

Luys Martínez, fill de Alonso Martínez, solt y dona solta.

Don Juan Crespí de Valldaura, fil de don Auciàs Crespí de Valldaura, senyor de Sumacarsel de solt y solta.

Vicent Belenguer, fill de mosén Miquel Belenguer de viuda.

Item, a don Balthazar Jaume Portadora, dona Margarita Portadora, fills de don Fedrich Portadora, los quals hagué sent ell casat ab dona solta.

||[353] (en blanc)

SÚPLICA DE PRIVILEGI D'AMORTITZACIÓ

||[354] Privilegis de amortisacions que supplica lo bras real.

Xàtiva.

La parròquia de Santa Tecla de la ciutat de Xàtiva. 2.000 lliures.

La yglésia col·legial de dita ciutat de Xàtiva. 6.000 lliures.

Lo convent de Nostra Senyora de Consolació, dit del Portal de València, de dita ciutat de Xàtiva. 1.000 lliures.

Lo convent de Sant Agustí de dita ciutat de Xàtiva. 2.000 lliures.

Lo ospital de dita ciutat. 3.000 lliures.

Paníscola.

La parrochial de la vila de Paníscola. 4.000 lliures.

La parrochial de la vila de Sexona. 8.000 lliures.

Lo convent de monges de Santa Anna de dita vila de Sexona. 4.000 lliures.

Cabdet.

La parroquial de la vila de Caudet. 3.000 lliures.

Lo convent de frares del Carme de dita vila. 2.000 lliures.

Lo ospital de dita vila de Capdet. 2.000 lliures.

Alzira.
La parrochial de Santa Catherina de la vila de Alzira. 8.000 lliures.
Lo convent real de Sant Agustí de dita vila. 2.000 lliures.
Lo convent de monges de Sant Lúcia de dita vila. 1.000 lliures.

Corbera.
La parrochial de la vila de Corbera en Riola. 1.000 lliures.
La parrochial de Polinyà. 1.000 lliures.
La parrochial de Fortaleny. 500 lliures.
La parrochial de Corbera. 500 lliures.

Alacant.
La col·legial yglésia de la ciutat de Alacant. 6.000 lliures.
La parrochial de Santa Maria de dita ciutat. 6.000 lliures.
Lo convent de Sant Francés de dita ciutat, dos mília liures. 2.000 lliures.
Lo convent de monges de la Santa Verònica de dita ciutat. 2.000 lliures.
Lo convent de monges de la Sanch de Jesuchrist de dita ciutat. 2.000 lliures.
Lo hospital de dita ciutat. 2.000 lliures.

Vilanova de Castelló.
La yglésia parrochial de la Vilanova de Castelló. 4.000 lliures.

Lo Carme de València.
Lo convent de Nostra Senyora del Carme de la present ciutat de València. 14.000 lliures.

Aracrist.
Lo convent de Ara Crist de la cartuxa. 20.000 lliures.

Morella.
La parrochial de la vila de Morella. 4.000 lliures.

Alpuente y aldees.
La parrochial de la vila de Alpuente. 8.000 lliures.
La parrochial del lloch de Aras de Alpuente. 4.000 lliures.
La parrochial del lloc de Titaguas de Alpuente. 2.000 lliures.

Castelló de la Plana.
La parrochial de la vila de Castelló de la Plana. 10.000 lliures.
||355 La casa y hermita de Nostra Senyora del Lledó, situada en lo terme de dita vila. 8.000 lliures.
Lo ospital de dita vila. 8.000 lliures.
Lo convent de monges de la Puríssima Concepció de dita vila de Castelló. 6.000 lliures.

La parrochial de la vila de Alcoy. 12.000 lliures.

Lo convent de Sant Agustí de dita vila. 2.000 lliures.

Lo convent de les monges del Sant Sepulchre de dita vila de Alcoy. 2.000 lliures.

Lo ospital de dita vila de Alcoy. 500 lliures.

Lo convent de frares de Nostra Senyora del Remey de la orde de la Santíssima Trinitat de la present ciutat de València. 10.000 lliures.

La parrochial de la vila de Ontinient. 10.000 lliures.

Lo convent de Sant Domingo de dita vila de Ontinient. 6.000 lliures.

La parrochial iglésia del lloc de la Llosa de Almenara. 1.500 lliures.

La parrochial de la vila de Elda. 1.000 lliures.

La parrochial de la vila de Borriana. 2.000 lliures.

La parrochial de la vila de Morvedre. 6.000 lliures.

La parrochial església de Carcaxent. 2.000 lliures.

Al convent de frares Dominicos de Sant Vicent de Algemesí. 2.000 lliures.

La parrochial yglésia de Algemesí. 4.000 mília lliures.

La parrochial yglésia de Catí. 3.000 lliures.

La parrochial yglésia de Sant Llorens de la present ciutat de València. 5.000 lliures.

Vicent Sant Joan en la yglésia de Catí. 400 lliures.

La parrochial de la vila de Benigànim. 8.000 lliures.

Lo ospital de dita vila. 2.000 lliures.

La parrochial de la vila de Castalla. 3.000 lliures.

Lo ospital de la vila de La Olleria. 1.000 lliures.

La parrochial de la vila de Elda. 1.000 lliures.

Lo convent de Nostra Senyora de la Mercé de la present ciutat. 10.000 lliures.

La parrochial del lloch de Faura. 2.000 lliures.

Lo clero y capellans de la parrochial de Sant Martí. 10.000 lliures.

Lo convent de Sant Augustí de la ciutat de Oriola. 6.000 lliures.

Lo convent de Sant Augustí de la ciutat de Alacant. 2.000 lliures.

Lo ospital de dita ciutat. 2.000 lliures.

La yglésia parrochial de Vila-Real. 8.000 lliures.

La parrochial de la Vistabella de la setena de Culla. 5.000 lliures.

La església parrochial de Sant Martí de la vila de Callosa, dos mília liures. 2.000 lliures.

La església parrochial de Sant Nicolau de la ciutat de València. 10.000 lliures.

La yglésia parrochial de la vila de Oliva. 4.000 lliures.

Lo convent de monges de la Puritat de la present ciutat de València. 30.000 lliures.

Lo convent de monges de la Santíssima Trinitat de València. 20.000 lliures.

Lo convent de monges de Hierusalem de València. 15.000 lliures.

Lo convent de Santa Clara de Xàtiva. 12.000 lliures.

356 Lo convent de Santa Clara de la vila de Elig. 12.000 lliures.

Lo convent de Santa Ana de Xexona. 12.000 lliures.

Lo convent de Santa Isabel de Oliva. 12.000 lliures.

Lo convent de la Consepció de Castelló de la Plana. 12.000 lliures.

Lo convent de la Consepció de Onda. 12.000 lliures.

La parrochial de Benisa. 2.500 lliures.

La església parrochial de Traiguera. 6.000 lliures.

La església parrochial de la vila de Ares del Maestrat veu de Montesa. 3.000 lliures.

Lo convent real y frares de Sant Miquel de los Reyes construhyt fora els murs de la present ciutat de València, trenta mília lliures. 30.000 lliures.

Privilegis de amortisació que supplica lo bras real ultra del que té supplicats.

La parrochial yglésia de Vila-Real. 1.000 lliures.

La parrochial yglésia de Monserrat. 1.000 lliures.

La parrochial yglésia de Pedralva. 1.000 lliures.

La parrochial yglésia de Beniatjar. 1.000 lliures.

La parrochial yglésia del Ràfol. 1.000 lliures.

La parrochial yglésia de Salem. 1.000 lliures.

La parrochial yglésia de Millàs. 1.000 lliures.

La parrochial yglésia de Alcalà. 1.000 lliures.

La parrochial yglésia de la vila de Elda. 2.000 lliures.

La parrochial yglésia de Petrel. 1.500 lliures.

La parrochial yglésia de Salines. 800 lliures.

La parrochial yglésia de la vila de Enguera. 3.000 lliures.

La parrochial yglésia de Ana. 1.000 lliures.

La parrochial yglésia de Palmera. 1.000 lliures.

La parrochial yglésia de Pedreguer. 1.500 lliures.

La parrochial yglésia de Finestrat. 1.000 lliures.

La parrochial yglésia de Albayda. 4.000 lliures.

La parrochial yglésia de Palomar. 1.000 lliures.

La parrochial yglésia de Alchorf. 1.000 lliures.

La parrochial yglésia de Adsaneta. 1.000 lliures.

La parrochial yglésia de Bufalí. 1.000 lliures.

La parroquial yglésia de Carrícola. 1.000 lliures.

Lo capítol y canonges de la Seu de Sogorb. 20.000 lliures.

Dissentiment del síndic d'Oriola contra la participació del síndic de Callosa. 4 de desembre

||[357] *Die quarta mensis decembris anni a nativitate Domini .MDCXXXXV.*

Andreu March y Alcanyís, síndich de la ciutat de Oriola, comparent davant lo secretari y escrivà de l'estament real, com millor pot diu que la ciutat de Oriola té plet pendent contra la universitat de Callosa davant sa magestat y son Sacro y Supremo Real Consell de Aragó sobre lo privilegi que subreptíciament à obtés de vila real y dit privilegi ab la impugnasio y *nullitatis* que contra de aquell se àn dit y fet à restat y resta sens exsersisi y en exa conformitat fins lo dia de güi li à empedit en entrar en les juntes de dit il·lustre estament. E com en lo present acte de la selebrasió del sólio feta per sa magestat a Miquel Cardona, pretés síndich de dita universitat, atenta *nulliter et de facto* assistir en lo dit síndich, lo que podria causar perjuí als drets de dita ciutat. Per so, dit supplicant en dit nom diu que y dissent de la assistència que dit pretés síndich fa en dit estament y que la protesta contra la dita universitat y que per aquella no se li pose perjuí algú a la dita ciutat de Oriola, ans bé sos drets y causa de nul·litat que té pendent en dit Consell de Aragó resten salvos y il·lesos *taliter etcetera* y que del present desentix y protesta se li reva acte públich y que es inserte entre los demés actes de les presents Corts. Lo qual *etcetera*. *Actum ut supra.*

Testes Marco Fernandes y March Calatayut, treballants.

Protest del síndic de Callosa contra el dissentiment posat el dia anterior pel síndic d'Oriola. 5 de desembre

Die 5 desembris 1645.

Comparent *etcetera*, Miquel Cardona, síndich de la vila de Callosa, lo qual venint a sa notícia lo damunt dit protest dix que en lo privilegi real concedit per sa magestat té facultat la dita vila de entrar en Corts. Y no obstant que per la ciutat de Oriola se ha impugnat la entrada, en virtud de certa pretesa provisió y, no obstant la dita impugnació, se ha declarat per sa magestat deu entrar dita vila y tenir vot ab carta de 29 del passat, de lo qual té notícia lo síndich de Oriola. Y així que dit protest no és de consideració y descència de aquell y protesta contra qui protesta per no obehyr les órdens de sa magestat. *De quibus etcetera.*

Testes Antoni Miquel, notari, y Frància.

||357bis *Sindicati instrumentum.*

||357tri *Die .XXV. mensis octobris anni a nativitate Domini .MDCXXXXV.*

Nos Petrus Feliu, agricola, iustitia praesentis villae Ondae, Iohannes Ribes, medicinae doctor iuratus in capite, Michael Roca, Michael Alcuçer, Lucas Verdier agricolae iurati; Petrus Andres, civis, sindicus; Iohannes Alvaro agricola locumtenens, Iosephus Arnau civis, Matheus Llistar mercator, Iosephus Bonet faber lignarius, Petrus Roca, civis, Franciscus Tuesta, Michael Uget, Hieronymus Marti notarius, Petrus Manuel tinctor, Hieronymus Collas, Iohannes Sancho, Petrus Matamoros, Thomas Esquierdo, Iohannes Dobon, Ludovicus Remolar, Petrus Aguilella Michaelis filius, Franciscus Salvador, Michael Llopico Hieronymi filius et Hieronymus Exulbi agricolae, omnes consiliarii dictae villae, asserentes nos esse maiorem et saniorem partem omnium consiliariorum eiusdem villae, totam dictam villam et eius singulares repraesentantes unanimes et concordes et nemine nostrum discrepante, convocati, congregati et existentes in aula consilii dictae villae ubi pro similibus infrascriptis et aliis peragendis negotiis soliti sumus convocari, congregari et existere. Convocati per Franciscum Llanes nuntium et praeconem eiusdem villae, qui retulit notario infrascripto se praesenti die convocasse omnes consiliarios dictae villae ad praesentem locum, diem et horam ad Consilium Generale tenendum et celebrandum super rebus in-||357quart*frascriptis quia ad Curias Generales per Sacram Catholicam Regiam Maiestatem domini nostri regis in civitate Valentiae suis huius civitatis et Regni Valentiae incolis et habitatoribus noviter celebrandas ac ad dictam civitatem convocari mandatas decimam sextam diem praesentis mensis octobris convocata fuit dicta villa, regia epistola data in civitate Caesaraugustae decima octava die mensis augusti proximi praeteriti praesentis anni millesimi sexcentesimi quadragesimi quinti. Ideo gratis et scienter eisque melioribus via, modo et forma quibus magis ac melius facere possumus et debemus, facimus, constituimus et solemniter ordinamus sindicum et procuratorem nostrum et seu verius dictae villae certum etcetera, itaque etcetera vos, Iosephum Roca de Banyatos, iuris utriusque doctorem, oriundum, originarium et naturalem a dicta villa, vere et non ficte civitatis Valentiae habitatorem absentem tanquam praesentem etcetera, videlicet ad nomine nostro et pro nobis et seu dictae villae comparendum coram praefata regia maiestate et manu dictae regiae maiestatis osculata cum humili et debita reverencia necnon iuramento ad Dominum Deum et eius sancta quatuor evangelia praestito promittendum et iurandum debitam oboedientiam, humilem subiectionem et fidelitatem. Promittendum et omnia alia in similibus iuramentis consueta faciendum, concedendum et firmandum, necnon acceptandum iuramentum per praefatam regiam maiestatem praestandum de servan-*||357cinqué*dis foris, privilegiis et consuetudinibus dicti Valentiae Regni, nomine nostro et pro nobis et seu dicta villa acceptandum et personaliter nomine nostro et pro nobis in eisdem Curiis Generalibus interviniendum necnon propositioni, celebrationi Curiarum praedictarum asistendum et residendum proponendumque et supplicandum quae vobis videbuntur expedientia et utilia dictae villae, propositionem ac propositiones audiendum et simul cum aliis in dictis Curiis Generalibus*

intervenientibus concorditer aut separatim respondendum necnon omnia et singula quae in dictis Curiis Generalibus dicentur, agentur, tractabuntur, consentientur, concordanter fient et concedentur laudandum et consentiendum et in eis et eorum quolibet si vobis videbitur dissentiendum, contradicendum et impugnandum de iuribus nostris et seu dictae villae brachi realis et aliis prout volueritis et opportunum fuerit allegandum, docendum et ostendendum, capitula firmandum, gravamina offerendum et exponendum repararique petendum et super eis debite provideri requirendum cum liberta et generali administratione, et supra praedictis omnibus [et] singulis quaecunque publica instrumenta pro eis necessaria et oportuna fieri faciendum, requirendum ||[357sisé] *et instandum, et generaliter etcetera, procuratoremque et procuratores unum et plures cum simili aut limitata potestate substituendum et revocandum etcetera. Promittentes etcetera. Obligantes etcetera. Actum in dicta aula praesentis villae etcetera.*

Testes huius rei sunt Hieronymus Marti dierum minor scriptor et Iosephus Soriano mercator, praedictae villae Ondae habitatores.

Iesus.

In quorum fidem ego Iosephus Estefanus Verdier, notarius publicus per totum Valentiae regnum, hic meum quo utor pono signum.

PROTEST DEL SÍNDIC D'ONDA SOBRE LA PRECEDÈNCIA EN EL BRAÇ REIAL. 5 DE DESEMBRE

||[358] *Dicta die quinta decembris anni .MDCXXXXV.*

Comparent davant mi, Sixto Godes, notari en loch y per lo scrivà de la sala y jurats y consell de la present ciutat de València y son ajudant en dita scrivania, secretari y escrivà de l'estament real en les presents Corts celebrades per la magestat en lo convent real de Sant Domingo lo present dia del sólio als regnícols del present regne y dels testimonis davall scrits y en presència de molta part dels síndichs de les ciutats y viles del present regne, Joseph Roca de Banyatos, generós, doctor en drets síndich de la vila de Onda per a asistir en dites Corts consta del sindicat ab acte rebut per Joseph Verdier, notari de dita vila de Onda en vint-y-cinch de octubre propasat 1645, lo qual presenta una real carta a mi dit notari la data de la qual és en València en 24 de nohembre 1645 del thenor següent.

El rey.

Por quanto por parte de la villa de Onda se me ha representado el impedimento que se le pone en la presedencia en estas Cortes haviendo de ser su lugar y voz immediatamente al síndico de la villa de Alcoy y me supplica sia servido mandarlo en esta conformidad supuesto que ha tenido sentencia en su favor con que ha venido a las demás villas interesadas y yo lo he tenido por bien.

Por tanto en virtud de la presente mando a la persona o personas a quien tocare lo executen en esta conformidad toda duda consulta, dificultad y otro qualquier impedimento cesante. Data en Valencia a 29 noviembre .MDCXXXXV.

Yo el rey.

Joseph de Villanueva, secretario.

Vidit don Christophorus Crespi regens.

Per thenor de dita carta real sa magestat mana que en dites presents Corts després de la veu del síndich de a vila de Alcoy tinga sa veu y puesto la vila de Onda. Requerí a mi dit notari li rebés acte públich per haver-ne memòria en lo esdevenidor de que en execució de lo contengut en dita real carta havia besat les mans a sa magestat en lo present sólio de dites Corts després y immediatament de Vicent Margarit, síndich de la vila de Alcoy, lo dit Joseph Roca de Bonyatos, síndich de la vila de Onda, ans de besar-la los síndichs de les demés viles reals que enaprés tenen veu y loch quieta y pacíficament sens enpeny ni contradició de persona alguna.

Lo qual per dit Sixto Godes, nottari en loch y per dit scrivà y secretari, li fonch rebut en dit puesto los dia, mes y any desús dits, essent presents per testimonis Marco Fernandes y Geroni Boades, scrivents, treballans en dites Corts reals, atrobats en dit sólio.

Recepit Godes notarius y per scribà.

||[359] [Marge esquerre] Incerta la carta y sindicat lo dit Roca.

Dit dia celebrant sa magestat el sólio, lo doctor Roca, síndich *etcetera*, requerit donarà lo sindicat y privilegi e o carta de sa magestat.

Testes Marco Fernandes y Geroni Boades.

||[360-365] (en blanc)

APÈNDIX DOCUMENTAL

I

1645, agost, 11.

Consulta del Consell d'Aragó sobre la preparació de les Corts d'Aragó i València.

ACA, *Consell d'Aragó*, llig. 1357, núm. 23.

Cardenal de Toledo
Regentes:
Vico
Bayetola
Magarola
Crespí
Pons y
Sanz.

Señor.

Luego que llegó a manos del Cardenal de Toledo el decreto de vuestra magestad de 7 d·este con la consulta que le acompaña tocante a las Cortes que vuestra magestad manda se convoquen en esse reyno de Aragón y en el de Valencia, se dio la orden conveniente para que se vayan formando los despachos necessarios para ellas. Y esto con tanta prissa que aún hoy se embían algunos a firmar de la real mano de vuestra magestad de uno y otro reyno y se va continuando.

El regente Mathías Bayetola y Cabanillas como provincial de esse reino de Aragón se dispone a executar su jornada. Haziendo lo mismo los dos regentes don Christóval Crespí de Valdaura y don Andrés Sanz y el secretario don Jusepe de Villanueva por lo que toca al reino de Valencia, cuyos provinciales son.

Pero para en quanto a las Cortes de Valencia ha parezido representar a vuestra magestad lo siguiente:

Que para en casso que a vuestra magestad le detuviessen las Cortes de Aragón u otras occupaciones y no pudiesse llegar el día señalado a Valencia se havían de hyr haziendo prorrogaciones, y para ello es necessaria comunicación de vuestra magestad y se despachará a los dos Regentes de la provincia; advirtiendo que todas las prorrogaciones no han de passar de quarenta días según la disposición de los fueros y su observancia, de suerte que desde el día que se señala para las Cortes hasta el en que se comiençan no pueden passar más de quarenta días sin hazerse nueva convocación; y assí señalándose el día 16 de octubre, si vuestra magestad no estuviesse a 25 de noviembre por lo menos en Valencia para començarlas, havrá expirado la convocación y sería necessaria hazerse de nuevo y para que vuestra magestad con esto se sirva de señalar el plazo que le pareciere mejor se pone esto en su real noticia.

También pareze justo darla de que si bien antes de la proposición aunque vuestra magestad haya señalado para las Cortes un lugar puede prorogar para otro donde fuere servido sin dependencia de los braços, pero hecha la proposición y començadas las Cortes han de pretender que esta prorrogación ha de ser con su consentimiento, porque las que hay de los señores reyes progenitores de vuestra magestad están con la cláusula de voluntad de la Corte. Y siendo sin ella se ha de dar materia de desconsuelo, que para el buen successo de las Cortes será servido vuestra magestad que se procure evitar.

Es muy necessario el secreto que vuestra magestad encarga quanto al nombrar presidente, porque sin duda sería de las cosas de más sentimiento que tendrían los naturales de aquel reino entender que se fuesse a las Cortes con este presupuesto, porque en las de Monçón le mostraron grande y fue servido de no nombrarle sino dejar tratadores. Los fueros del Reino disponen que las Cortes las hayan de tener personalmente los señores reyes, y en caso que no pueden las deben de presidir sus inmediatos successores, y aunque conveniendo en los dos razón que impida la assistencia se podía nombrar quien las presida. Pero d·esto siempre suele resultar desconsuelo y más si no son muy allegadas a la sangre real los que se dejan en este puesto y también han de pretender los braços que para qualquiera ha de preceder su habilitación. Por esto siente el Consejo que no solo será conveniente al servicio de vuestra magestad que se tenga en secreto este intento, sin que se procure que se evite la occasión de pensarlo, y que sería bien escrivir al virrey de Valencia que dijesse a los estamentos y procurasse que con todos viesen si se podía conferir algunas materias antes para que quando llegasse muestra magestad estuviessen tan adelante que se pudiessen concluir las Cortes brevemente para acudir vuestra magestad a las assistencias precisas que llaman y requieren su real persona. Vuestra magestad mandará lo que fuere servido, en Madrid a 11 de agosto 1645.

Cardenal, vicecancellarius.

Vico. Bayetola regens, Magarola regens. Don Christoval Crespi regens. Pons regens. Don Andres Sanz regens.

[Marge esquerre primera pàgina, resposta del rei] Está bien todo lo que aquí me dezís en que se se van executando mis órdenes, no hai que innovar en los plazos que he señalado para la convocación en ambos reinos, el haverse de nombrar presidente vuelvo a encargar que el Consejo le considere por tan importante y necessario como lo es.

Al virrey se escriba como se me propone para que vaya procurando disponer y facilitar como de suyo y haciéndolo negocio de mayor fineça de aquel reino y todo lo que pudiere de lo que adelante podría ser necesario. Y de todo lo que aquí me dezís quedo advertido.

[Firma autògrafa de Felip IV]

II

1645, octubre, [entre el 16 i el 20]

Memorial dels elets dels tres estaments entregat al virrei duc d'Arcos sobre el problema de les cortesies que s'havien de fer en les prorrogacions.

ARV, *Reial Cancelleria*, 539, ff. 218-220.

Lo que los eletos de los tres estamentos en su embaxada han representado y supplicado al ilustrísimo y excelentísimo señor duque de Arcos a octubre 1645 es lo siguiente.

Por haver señalado su magestad por plaço pare el principio de las Cortes el día 16 octubre de 1645 y por puesto la ciudad de Valencia, acudieron el dicho día al convento de Santo Domingo, lugar destinado para las Cortes y su iglesia para la celebración del solio los síndicos de los tres estamentos. Estando ya prevenido en ella un tablado para el trono real con su dozel y silla y havía de subir al dicho entablado el regente don Christóval Crespí, que tenía poder de su magestad para prorrogar las Cortes. Acudieron también al mismo convento muchos particulares del estamento militar y vozes del ecclesiástico, con los quales los síndicos confirieron sobre lo que entonces se havía de hacer por parte del reyno siguiendo la costumbre que se ha observado en semejantes casos. Advirtiose que lo primero que se suele hacer después de estar en sus puestos la persona que tienen el poder para prorrogar y los demás es levantarse los síndicos, subir hasta el llano del tablado y dar cada uno de ellos al que sirve de protonotario una súplica dirigida a su magestad como si estuviera allí presente, suplicando que se le admita la presentación y asistencia, y luego después de entregada baxarse y volverse a sentar en sus puestos.

Hecho esto, el que asiste en lugar del protonotario lee en presencia de todos la comisión o poder de su magestad para la prorrogación, y acbándola de leer se prorrogan las Cortes. Y luego los síndicos suben sigunda vez al mismo lugar que antes con otros tres papeles uniformes que contienen un protesto que se hace para salvar los drechos del reino respecto de que no haciendo la prorrogación su

magestad se contraviene e los fueros, privilegios usos y buenas costumbres del reyno, y en este protesto se habla directamente con la persona que asiste para hacer la prorrogación y no con su magestad, entendido esto se repare referidos era forçoso detenerse en pie hasta hoyr la respuesta que se suele dar a lo que en ellos se dice, vendría a rredundar en desautoridad del reyno, represéntandole ellos el que el regente don Christóval Crespí se estuviere sentado en un puesto estando los síndicos en pie. Y por consiguiente pareció que no sería bien aventurar en estae lance la autoridad del reyno y que pera no incurrir en este desayre sería bien dexar asentado este punto y quedar con seguridad de que en las dos ocasiones de entregar los papeles los síndicos, usaría el regente con ellos la cortesía de levantarse y estar ellos en pie aguardando su respuesta. Para conseguir esta seguridad se tomó por expediente que los mismos síndicos antes que don Christóval entrase en Santo Domingo se fuesen a su casa y confirieron con él estos reparos a fin de averiguar su intento en eta parte. Haciéndolo assí los síndicos y después de haver tenido una plática muy larga esforçando cada parte su parecer y pretensión se revolvió don Christóval en que ninguna manera se levantaría, aunque subiesen los síndicos y estuvieran en pies si para ello no teviesen licencia de su magestad.

Bolvieron los síndicos al convento de Santo Domingo, en cuyo claustro estaban muchos ecclesiásticos y cavalleros, con quienes consultaron la respuesta de don Christóval, y habiéndola oÿdo mandaron traher el proceso que hiço el estamento militar en las Cortes del año 1604, en el principio del qual está el exemplar de lo que se hiço entonces en la primera prorrogación, por donde se hacha de ver claramente que quando los síndicos entregaron los primeros papeles al regenete Bañatos, que en aquellas Cortes tenía ‖[219] el mismo poder que don Christóval en estas, estuvo en pie porque dice que luego después que le entregaron los memoriales se sentó, y si no se halla exemplar semejante en el proceso de las Cortes del año 1626 es porque no se hallaron en las prorrogaciones todos los síndicos.

Con este exemplar volvieron a casa de dicho regente y se le enseñaron, y sin embargo de haverle visto dixo que él tenía otros y que este estava sujeto a interpretación y de ninguna manera se levantaría; oÿda esta resolución dixeron los síndicos que era fuerça dar qüenta d·ello a los estamentos y le pidieron que, en tanto que la diesen y ellos tomasen acuerdo de lo que se havía de hacer, susupendiese el hir a Santo Domingo porque no se hiciesse la prorrogación antes de haver resuelto los estamentos lo que les pareciere convenir. Y habiendo ofrecido el regente que lo haría assí volvieron los síndicos de los estamentos a donde estaban los estamentos. Y para oyr esta respuesta se juntó el militar en la sacristía, donde la oyó. Y estando confiriendo sobre ella llegaron algunas perçonas diciendo que ya el regente havía entrado en la iglesia y subía al tablado a hacer la prorrogación, y de allí a poco rato volvieron diciendo que ya se estava publicando. Con esto, reparando el estamento militar en que no sería bien que allí se hiciese deliberación alguna por no haberse juntado como es costumbre en el puesto que suele fuera de Cortes ni haver pre-

cedido la convocación ordinaria, acordaron de hirse a la Diputación, ordenando el síndico al portero del estamento que convocase generalmente a todos los que estaban allí y a los demás que no habían acudido para la Diputación de las cinco a las seis de la tarde, y lo mismo hiço el estamento ecclesiástico, que estava junto en otra parte del mismo convento. Y para que saliendo todos juntos por una misma puerta por ser muchos no causasen algún ruydo y alboroto acordaron salir lo más dicimuladamente que pudieron de pocos en pocos y por diferentes puertas, y con todo efeto hiço el regente la prorrogación sin asistencia de los síndicos, con que por consiguiente vino a espirar la convocación de las Cortes y se dexaron de hacer las protestas acostumbradas.

El estamento militar se juntó en la Diputación, el eclesiástico en el cabildo y los jurados que representan el estamento real, por no haver venido aun a las cortes los síndicos de las ciudades y villas reales del reino, en la Casa de la Ciudad. Resolvió el estamento militar se nombraresn eletos con poder bastante para suplicar a su magestad la reparación y remedio de estos dachos y para despachar embaxador para este efecto. Y considerando que este caso por haberse tocado en la auctoridad y opinión y reputación del reyno es el más grave que se á podido ofrecer. Resolvió también el estamento que no se pudiese disolver la junta ni el síndico prorrogarla hasta conseguir el remedio de que necesitan estos inconvenientes. Excepto este último punto, resolvieron todo lo demás en la misma conformidad los estamentos eclesiástico y real. Y porque para que el embaxador que sea nombrado en virtud de estas deliberaciones de los estamentos no se puede despachar sin que primero se den a su excelencia los diez días que dize en el fuero que da la forma que se á de guardar en la execución de embaxadas semejantes, han acudido los dichos eletos a dar los diez días a su excelencia representándole todo lo referido, y que el dicho don Christóval para apoyar su pretensión pretende que en aquel puesto representa la perçona de su magestad, en que claramente se hecha de ver que recibe equivocación porque demás de que los exemplares se ve que no se la habla como a tal sino como a un ministro particular la persona que lee allí el poder y publica la prorrogación está cubierta delante d'él, y también los juezes de la Real Audiencia que asistieron dicho día al dicho regente estaban cubiertos ||[220] y algunos d·ellos con ferrechuelos sobre las garnachas, según esto vendrían a tener mayor honrra estos ministros que todo el reyno representado por los síndicos, siendo verdad que en Cortes su magestad y los sereníssimos reyes sus progenitores a nadie han acostumbrado a honrar más que a los vasallos que representan el reyno.

Y suplicando a su excelencia se sirva de tener entendido que por haver prorrogado las Cortes el dicho don Christóval Crespí sin asistencia de los síndicos de los estamentos ni haver puesto ellos las súplicas y protestos referidos á espirado la convocación de las Cortes. De manera que en virtud de la convocación hacha no se puede pasar adelante en lo tocante a las Cortes y así suplican a su excelencia sea servido amparar y favorecer al reyno como siempre ha acostumbrado intercediendo

con su magestad para que sirva de manadar hacer nueva convocación de Cortes y que la perçona a quien fuere servido cometer el poder para prorrogallas haga a los síndicos la cortesía que no le ha querido hacer el dicho don Christóval, con que el reyno quedará libra de semejante desayre y el motivo de su mayor estimación será obtener esta merced por medio de su excelencia.

III

1645, octubre, 17.

Els jurats, síndic i racional de la ciutat de València, representant el braç reial, escullen elets per a suplicar reparació als greuges de les cortesies de les prorrogues.

AMV, *Manual de Consells*, A-174, ff. 292-294.

Die martis 17 octobris 1645.

Tots los senyors jurats, comendatari de racional y Matheu Moliner, ciutadà, síndich de la ciutat de València, ajustats en la sala Daurada que per lo clavari comú sien pagades a Thomàs Argensola huit lliuures, sis sous y huit diners per tantes ne ha bestret y pagat al racional y micer don Joan Batiste Roig per terça de salari de sentència en la causa de empares posades per lo síndich en uns censals que la ciutat respon a Bernardino Martínez de Salcedo.

[Marge esquerre] Elets.

Item, lo braç real representants. Attés y considerat que lo rey nostre senyor ab ses reals lletres dades en la ciutat de Çaragoza a 18 de agost propassat és estat servit convocar als tres estaments de dit regne per a el dia de huy per a tenir-los y celebrar-los Corts Generals, y que los dits tres estaments en lo di de huy han acudit a la església del convent y monestir de Predicadors, puesto senyalat per a la celebració de dites Corts, y juntament ab aquells los síndichs dels dits estaments, los quals portaven les supplicacions y protests que en semblants occasions de Corts acostumen presentar y fer.

Y havent entés que la prorrogació de dites Corts se havia de fer per medi del noble don Christòfol Crespí de Valldaura, del real consell de sa magestat y regent sa real cancelleria en lo Supremo de Aragó, y que aquell tractava de no usar ab los dits estaments la cortesia que a aquells y a sos síndics se deu, que es lo que·s desprén de altres exemplars de Corts General, per la qual rahó lo dits síndichs acudiren al dit regent a effecte de veure y saber si repararia en fer la dita cortesia. Els donà de resposta que no la havia de usar sens tenir per a fer-la licència de sa magestat. Y per segona vegada tornaren los dits síndichs a representar-li les rahons per les quals se deu dita cortesia als dits estaments portant-li los exemplars de les Corts Generals celebrades per sa magestat en la present ciutat de València en lo any 1604, no res menys insistí en que no faria la dita cortesia.

Per la qual rahó los dits síndichs li demanaren que suspengués la dita prorrogació fins tant los estaments aguessen pres resolució en rahó de açò. A què respongué que encara que no es trobaren los síndichs presents faria la dita prorrogació com ab tot effecte la ha feta sens assistència dels estaments ni dels síndichs, per hon la dita prorrogació ve a ser nul·la, y també per les rahons contingudes en lo protest que tenien prevengut los dits síndichs. Tots los quals procehiments són directament contraris y repugnants als furs, privilegis, usos y bons costums de dit regne.

Per ço *et alias* tots concordantment et *nemine discrepante* proveheixen, delliberen y determinen que elegixen y nomenen a Vicent Juan del Villar; Melchior Malonda; Cristòfol Roglà, Juan Batiste Palau, ciutadans; racional i síndich, als quals o la major part de aquells juntament ab les persones per los altres braços ecclesiàstich y militar de dit regne per al mateix efecte eletes o elegidores tinguen ple y bastant poder per a suplicar a sa magestat la reparació y remey de dit greuge, prejuhins, contrafurs, privilegis, ussos y bons costums, y provehir y delliberar tot lo que·ls pareixerà convenient per a obtenir complida reparació y remey de aquells. Y que per occasió de dit negoci ab sos incidents dependents annexos puguen provehir, delliberar y executar una o més embaixades o missatgeries a la magestat del rey nostre senyor y convenir y ajustar-se ab los diputats y demés officials del dit regne a fi que les que en virtut del present poder seran provehides y delliberades puguen ésser y sien portades a son degut effecte compliment y execució. E per quant importa sumament a la autoritat y reputació del regne que les coses desús dites tinguen lo reparo de que necessiten. Ab la mateixa conformitat provehixent, delliberen y determinen que de ninguna manera es disolga la present junta ni lo dit síndich la puga prorrogar fins tant altra cosa sia provehida per lo dit braç. E que tinguen poder per a subdelegar com és acostumat.

Item, lo braç real representant, provehixen, delliberen y declaren lo fet y negoci contengut en la provisió y delliberació feta per dit braç poch ans de la present ésser cas extraordinari nou e inopinat per als effectes contenguts en lo fur y capítol de les Corts de l'any 1585. Y en conseqüència de dita declaració de cas inopinat, ab la mateixa conformitat provehixen y delliberen que per als gastos que s'han de oferir en dit negoci es dispenguen de pecúnies de la generalitat de dit regne fins en suma de tres mília lliures, per al qual effecte provehixen que als elets nomenats en dita delliberació los sia donat y conferit ample y bastant poder per a que aquells o la major part de aquells ab les persones per los altres braços ecclesiàstich y militar de dit regne per al mateix effecte necessàries per a traure de la dita generalitat les dites tres mília liures. E no res menys donen poder als dits elets per a que juntament ab los dels altres estaments, diputats y demés officials de la casa de la dita generalitat puguen fer y facen la mateixa o consemblant declaració de cas inopinat en observància del dit fur de l'any 1585, que tracta dels casos inopinats e que tinguen facultat de subdelegar com és acostumat.

IV

1645, octubre, 23.

El Consell General de la ciutat de València nomena síndics per a intervenir en les Corts amb poder per a jurar al príncep i per a la resta de tasques de les Corts, però limitat en el cas del servici.

AMV, *Manual de Consells*, A-174, ff. 311-318.

Dicto die.

Consell General.

Anno a nativitate Domini .MDC. quadragesimo quinto, die vero intitulata vigesima tertia mensis octobris in civitate Valentiae fonch appel·lat Concell ab veu de pública crida a so de trompeta per deu de Pere Pi, trompeta major de la present ciutat de València, e ab albarans tramesos ab los verguers en lo vespre propassat als concellers, així de cavallers e generosos ciutadans e juristes com de parrochies officis e mesters, e ajustat e congregat en la sala de concell de dita ciutat, on segon és acostumat congregar y celebrar concell, en lo qual foren e es trobaren presents los senyor justícia, jurats, comendatari de racional, advocat síndich e prohòmens següents.

Pere de Caspe, generós, justícia en lo civil.
Gaspar Juan de Alçamora.
Gaspar Juan Çapata.
Joseph Luys Giner.
Juan Reig, jurats.

Gaspar Juan Çapata, ciutadà, comendatari de racional.
Micer don Juan Batiste Roig, advocat.
Matheu Moliner, ciutadà, síndich.

Cavallers:
Àlvaro Vives y Çapena.
Severino Feo de Sfòrcia.
Luys Arinyo.

Ciutadans:
Joseph Perdiguer.

Juristes:
Micer Thomàs de Torres.
Micer Francisco Villena.

Notaris:
Batiste Esteve.

Parròchia:
Francisco Espada.
Gabriel Franqueza.

Juan Baixet.
Gregori Nava.
Miquel Yvànyez.
Jaume Villar.
Florià de Rebolledo.
Vicent Vergara.
Gregori Carpi.
Bernat Cumba.
Vicent Monvila.
Vicent Torà.
Miquel Ferrer.
Batiste Salvaterra.
Lorens Agüir.
Andreu Garcia.
Vicent la Torre.
Battiste Madrigal.
Luys Ferrando.
Macià Oriol.
Pere Esteve.
Joseph Domingo.
Cristòfol Saboya.
Miquel Carnicer.
Vicent Capis.
Joseph Tàpia.

Offici:
Vicent Ferri.
Joseph Arnau.
Jaume Falcó.
Gregori Navarro.
Francés Moreno.
Juan Martínez.
Juan Font.
Joseph Llopis.
Juan Batiste Argent.
Juan Morlà.
Pere Ferrandis.
Melchior Jover.
Francés March.
Miquel Puntarró.
Berthomeu Penadés.

Antoni Pumis.
Juseph Calatayut.
Berthomeu Ubon.
Matheu Vinyerta.
Antoni Viader.
Joseph Navarro.
Cristòfol Girona.
Batiste Oviedo.
Joseph Artigau.
Vicent Benet.
Vicent Tordera.
Balthasar Torà.
Antoni Meseguer.
Miquel Gadea.
Batiste Albarraçín.
Salvador Franqueza.
Joseph Pavia.
Sebastià Salvaterra.
Vicent Cegasa.
Lorens Garcia.
Geroni Teixidor.
Juan Gómez.
Vicent Vanacloig.
Luys Soriano.
Domingo Durà.
Luch Carpi.
Luys Arellano.
Pere Juan Voltes.
Antoni Casero.
Vicent Gisbert.
Pere Lleonart.
Joseph Carbó.
Martí Casaria.
Antoni Palau.
Macià Fos.
Vicent Vidal.
Diego López.

Essent així ajustat y congregat lo dit insigne concell, fonch propossat en aquell per los dits senyor jurat Gaspar Juan Çapata, ciutadà, jurat en cap dels ciutadans, en la forma següent.

[Marge esquerre] Corts.

Proposició en lo dit insigne Concell General per quant la magestat del rey nostre senyor ha convocat a esta ciutat així per a jurar al sereníssim príncep don Balthasar Carlos, son primogènit y successor en sos regnes després de sos llarchs dies, com per a celebrar Corts Generals als regnícols en esta ciutat segons se veu per lectura de sa real lletra de convocació, la qual és del tenor següent.

Philippus Dei gratia rex Castellae, Aragonum, Legionis, utriusque Siciliae, Hierusalem, Portugalliae, Hungariae, Dalmatiae, Croatiae, Navarrae, Granatae, Toleti, Valentiae, Galletiae, Maioricarum, Hispalis, Sardiniae, Cordubae, Corsicae, Murtiae, Giennis, Algarbii, Algezirae, Gibraltaris, Insularum Canariae, necnon Indiarum Orientalium et Occidentalium, insularum et terrae firmae maris oceani; archidux Austriae; dux Burgundiae, Brabantiae, Mediolani, Athenarum et Neopatriae; comes Abspiorgi, Flandriae, Tirolis, Barchinonae, Rossillionis et Cerritaniae; marchio Oristani et comes Goceani.

Magnificis, dilectis et fidelibus nostris iuratis, rationali et sindico civitatis Valentiae, salutem et dilectionem. Cum nos pro divini numinis cultu et iuramento serenissimo principi Balthasari Carolo filio primogenito nostro charissimo per Regna Aragonum et Valentiae praestando, meum erga tot tantosque optimos et fideles vassallos praecipuum amorem et animi propensionem imittetur et pro servitio nostro honoreque, tuitione et conservatione nostri regii diadematis ac beneficio et tranquillo statu et deffensione nostri Regni Valentiae bonaque iustitiae administratione omnibus illius incolis et habitatoribus Curias statuerimus celebrare, ad quam quidem celebrationem pro isto Regno Valentiae civitatem Valentiae tamquam magis commodam et opportunam elegimus, eandem civitatem et diem decimam sextam mensis octobris praesentis anni cum dierum sequentium continuatione harum serie assignamus.

Ideo vobis dicimus et mandamus quod constituatis ex vobis sindicum vel procuratorem vestrum plena postestate suffultumque vice et nomine vestris celebratione huiusmodi Curiarum loco et die praestatutis intersit. Nos enim rex et dictus serenissimus princeps ibidem presonaliter erimus die eodem Altissimo concedente. Datus in civitate nostra Caesaraugustae die decima octava mensis augusti anni a nativitae Domini .MDC. quadragesimi quinti.

Yo el rey.

Dominus rex mandavit mihi Petro de Villanueva.

E com sia necessari elegir síndich per al jurament del dit sereníssim príncep y per a la celebració de les dites Corts, per ço propossa plàcia-us-hi delliberar.

E lo dit insigne Conçell General, ohida y entesa la dita proposició en unitat y concòrdia *et nemine discrepante*, elegeix en síndichs de la dita ciutat a Gaspar Juan Çapata, ciutadà, jurat en cap dels ciutadans; al dit Çapata, comendatari de l'offici de racional de dit ciutat; al doctor Carlos del Mor, advocat ordinari de dita ciutat en primer loch; al doctor March Roig, també advocat ordinari de dita ciutat en segon lloch, conforme són estats nomenats en altres a Matheu Moliner y Joseph Pérez Roca, ciutadans, qui al present són síndichs de dita ciutat, lo hu da la cambra y lo altre del racionalat.

Als quals elegeix en síndichs de la dita ciutat per a que, prestat primerament per part del dit sereníssim príncep don Balthasar Carlos, primogènit y sucesor de sa magestat, lo jurament del tenor següent: jurau per nostre senyor Déu e a la creu

de Jesuchrist e als sants quatre Evangelis ab les sues mans corporalment tocats tenir y observar als perlats y religiosos, ecclesiàstichs, varons, nobles, cavallers generosos y a la ciutat de València y altres ciutats, viles e llochs del dit regne e al dit regne e als ciutadans, vehins y habitadors de aquells los furs y actes de cort de la dita ciutat y regne e privilegis reals otorgats generalmente o especial a la dita ciutat, regne o a alguna vila o lochs de aquel fets y otorgats per los senyors reys de eterna recordació y predecessors de la Sacra Catòlica Real Magestat del rey nostron senyor, usos e bons costums de la dita ciutat e regne, practmàtiques, lletres e provissions fets e fetes e fahedores e qualsevols contractes fets entre los predecessors de sa real magestat e a la dita ciutat de València e altres qualsevols ciutats e viles reals, varons, nobles, cavallers e altres persones del dit regne; los quals lloa, aprova y conferma perpètuament a la dita ciutat y regne de València, vehins y habitadors de aquel, e més jura e promet que en la benaventurada succesió del dit sereníssim prínncep en lo dit regne de València e venint a la dignitat real dins lo termini en los furs e privilegis del dit regne contengut. Personalment jura lo dit sereníssim príncep a la dita ciutat y celebrarà Corts Generals en la dita ciutat de València, en les quals hans que li sia prestat lo jurament de fidelitat per los estaments y singulars de dita ciutat y regne de València los jurarà, confermarà de nou otorgarà los dits furs, actes de cort, privilegis, pracmàtiques, provissions, lletres reals e contractes fets per los senyors reys predecessors a la dita ciutat e a les altres ciutats e viles reals, varons, nobles, cavallers e altres persones del dit regne, usos e bons costums de la dita ciutat y regne, e aquel observarà e observar farà e no contravendrà per si ni per altre iuxta forma dels furs e privilegis del senyor rey en Pere primer e del senyor rey en Alfonso segon.

Lo qual jurament e actes se facen ab les salvetats e protests que·s supplicaran per los tres braços ab la supplicació per aquells interposadora davant la dita Cathòlica Real Magestat, e la qual haja de ser incertada en lo dit jurament y assentint la persona que jurarà per lo dit sereníssim príncep ab los protests e salvetats en la dita supplicació espesificadors y ab que lo acte de cort de dit jurament sia lliurat francament a la cort del dit regne e als dits braços.

Los dits síndichs en dit nom de síndichs de la present ciutat presten e puixen prestar al dit sereníssim príncep lo jurament del tenor següent:

Delliberadament e de scerta sciència per vos e vostres successors juraren dits nom per nostre senyor Déu e sobre la creu de nostra senyor Déu Jesuchrist e los sants quatre Evangelis per nosaltres e cascun de nosaltres corporalment tocats al sereníssim senyor don Balthasar Carlos de Castella e Aragó, en príncep nostre e primogènit de la Sacra Cathòlica Real Magestat del rey nostre senyor durant la llarga y benaventurada vida de aquell y en lo cas que finisen los benaventurats dies de la dita Cathòlica Real magestat. Prometen de jurar y prestar lo jurament al dit sereníssim senyor príncep en la ciutat de València, anant sa alteza dins lo termini en los furs e privilegis del dit regne contengut a la dita ciutat conforme als dits furs e privilegis, ussos e bons costums e de la mateixa manera que se ha acostumat prestar

lo dit jurament als primogènits y succesors en lo temps que han començat a regnar anant a celebrar Corts a la dita ciutat de València en lo principi de son regnat conforme als dits furs e privilegis y en lo temps en aquells estatuhit.

Car ara per llavors e llavors per ara lo dit insigne concell tendrà per ferm y agradable tot ço e quant per los dits síndichs serà fet y efectuat sobre dit negoci.

Item, per a entrevenir en nom del dit concell e universitat de la dita ciutat en la celebració de les Corts que sa magestat vol tenir y en tots y qualsevol actes en les dites Corts fahedors fins a la real e final conclusió de aquells, donant e cometent a tots los dits síndichs concordantment tot lo lloch poder e veres dels dits senyor jurats e consell de la universitat de la dita ciutat, així per a fer tots e qualsevol protest dissentiments e contradiccions que convindran per a observança dels furs, privilegis, ussos y bons costums del present regne y senyaladament dels concedits a la dita ciutat y braç real y a tots los estaments sie segons se trobaran convenir y ésser necessari y per a assistir y entrevenir en lo jurament fahedor per sa magestat sobre la observança dels dits furs, privilegis, ussos y bons costums, ab tots los incidents emergents y dependents y no res menys per a poder prestar en nom de dita ciutat y universitat e concell general, sacrament e omenatges en poder de sa magestat en lo modo y forma que de justícia es requereix y en semblants casos se ha acostumat. Y també per a poder demanar qualsevols greuges en rahó de contrafurs y coses fetes contra dits furs, privilegis, actes de cort, ussos y bons costums, e per lo semblant per a poder instar e demanar revocació o milloració de alguns furs o actes de cort si pareixerà convenir, y per a poder demanar nous furs, actes de cort e privilegis ab los altres estaments e sens ells sie segons pareixerà convenir; y per a supplicar e instar les concessions e decretates de aquells y generalment per a fer y exercir tots qualsevols actes que en les dites corts seran necessaris per lo interés de la dita ciutat e universitat de aquella així en contradir, posar e deduir greuges per a reparació y redrés de la justícia, com a altres ab tots los incidents dependents, emergents, annexos e connexos y ab llibera y general administració; y ab totes aquelles clàusules necessàries e oportunes per a en cas que·s tracte fer algun donatiu a sa magestat los donen poder *ad referendum* tan solament e ab poder de substituir en cas de necessitat e just impediment ab la dita declaració feta en respecte dels dits advocats essent sempre nomenat lo dit doctor Carlos del Mor en primer lloch. Car les coses dessús dites annexes, connexes e emergents y dependents de aquelles lo dit insigne Concell en nom de tota la universitat de la present ciutat de València des de ara per llavors té per ferm y agradable, lloa y aprova tots los actes en los quals dits síndichs o los substituhits de aquells entrevindran e concordantment faran e fermaran en nom de la dita ciutat e Concell General de aquella, així com si personalment per lo dit insigne concell fos fet e fermat en la celebració de les Corts e conclusió de aquelles, e no y contravendrà lo dit insigne Consell sots obligació dels béns de la universitat de la present ciutat. La qual nominació de síndichs fa lo dit insigne concell ab que no puguen aquells pretendre de la ciutat dietes, salari ni remuneració alguna per celebrar-se les dites Corts en la present ciutat.

V

1645, octubre, 28.

Els jurats, síndic i racional de la ciutat de València representant el braç reial escullen elets per a suplicar que el jurament del príncep es retarde fins a després de publicades les contumàcies.

AMV, *Manual de Consells*, A-174, ff. 333v-334r.

Item, lo braç real representants. Attés y considerat que se ha sabut per cosa molt certa que sa magestat es servit de jurar al sereníssim príncep nostre senyor lo dia de trenta del present més de octubre, per al qual estan prorrogades les Corts Generals que sa magestat ha manat convocar. E considerat que·s costum que, aprés de prestat lo dit jurament del sereníssim príncep nostre senyor, los tres estaments, ecclesiàstich, militar y real, del dit regne presten jurament de fidelitat en la forma acostumada, y per a que aquell tinga la força y validitat que deu tenir és necessari assistixquen a ell totes les veus y particulars del tres braços o que hajen passat les contumàcies que s'acustumen acusar als absents. Lo que no podrà ser així si lo dit jurament de fidelitat se presta lo dit dia de trenta del present, per ço que lavor encara no hauran passat les dites contumàcies ni estaran abilitats los braços. En consideració de tot lo qual, en lo any 1585, en les Corts Generals celebrades per sa magestat als regnícols del dit regne en la vila de Monçó, consemblants juraments de príncep y fidelitat se prestaren aprés de haver pasat les dites contumàcies.

Per ço et altres, tots concordantment *et nemine discrepante* elegixen y nomenen al racional, síndic, Gerony Ximénez, Pere Juan Pujades, Juan Batiste Palau y Cristófol Roglà, ciutadans, los quals o la major part de aquells juntament ab lo dit síndich y ab les persones per los altres braços, eclesiàstich y militar, per al mateix effecte eletes o elegidores y sens elles, tinguen ple y bastant poder per a representar a sa magestat les coses desús dites y supplicar-li sia de son real servey manar que lo dit jurament de fidelitat se preste conforme lo exemplar de les dites Corts de l'any 1585 en quant a que sia aprés de pasades les contumàcies, puix llavors estaran abilitats los estaments y, per consegüent, lo dit jurament tindrà tota la deguda solemnitat y sa magestat estarà més servit. Per al qual effecte puguen fer y façen totes les provisions y delliberacions que més los pareixeran convenir e que tinguen facultat de subdelegar.

VI

1645, novembre, 4.

El Consell General de la ciutat de València acorda no ampliar el poder als síndics que els representen en les Corts i accepta la renúncia de Marc Roig.

AMV, *Manual de Consells*, A-174, ff. 343-345.

Dicto die.

Consell General.

Anno a nativitate Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo quinto, die vero intitulata quarta mensis novembris in civitate Valentiae fonch appel·lat concell ab veu de pública crida a so de trompeta per veu de Pere Pi, trompeta major de la present ciutat de València, e ab albarans tramesos ab los verguers en lo vespre propassat als consellers, així de cavallers e generoros, ciutadans e juristes com de parròchies, officis e mesters. E ajustat y congregat en la sala de Concell on e segons és acostumat congregar y celebrar concell, en lo qual foren e es trobaren presents los senyors justícia, jurats, comendatari de racional, advocat, síndich e prohòmens següents.

Severino Feo de Sfòrcia, generós, subdelegat de Pere de Caspe, generós, justícia civil.

Gaspar Juan Çapata.
Joseph Luys Gómez.
Bernat Adell.
Juan Roig, jurats.

Gaspar Juan Çapata ciutadà, comendatari de racional.

Micer don Juan Batiste Roig, advocat.

Matheu Moliner, ciutadà, síndich.

Cavallers:
Severino Feo de Sfòrcia.
Antonio Garcia de Padilla.

Ciutadans:
Joseph Perdiguer.

Juristes:
Micer Joseph Palomeres.
Micer Thomàs Torres.

Notaris:
Batiste Esteve.
Francés Lleonart.

Mercaders:
Ambrós Castelló.
Vicent Ferri.

Parròchia:
Batiste Salvaterra.

Miquel Carnicer.
Joseph Ricart.
Luys Navarro.
Miquel Yvànyez.
Gregori Nava.
Joseph Baset.
Francés Espada.
Luys Ferrando.
Vicent Martínez.
Vicent Monvila.
Andreu Garcia.
Juan Baixet.
Vicent Vergara.
Cristòfol Saboya.
Vicent Latorre.
Batiste Madrigal.
Miquel Ferrer.
Jaume Villar.
Lorens Agüir.
Gabriel Franqueza.
Macià Oriol.
Florià de Rebolledo.
Francés Marí.
Pere Juan Dolz.
Pere Esteve.
Agostí Belenguer.
Antoni Brina.
Geroni Lozano.
Joseph Tàpia.

Offici:
Juan Font.
Antoni Meseguer.
Vicent Ripoll.
Vicent Abril.
Pere Juan Voltes.
Juan Batiste Argent.
Luys Soriano.
Francés March.
Joseph Calatayut.
Francés Lita.

Juan Gómez.
Juseph Buades.
Joseph Llopis.
Luch Carpi.
Pere Ferrandis.
Balthasar Durà.
Domingo Durà.
Juan Morlà.
Joseph Arnau.
Matheu Vinerta.
Salvador Franqueza.
Geroni Galant.
Batiste Albarrazí.
Sebastià Salvaterra.
Vicent Vanacloche.
Vicent Cegasa.
Joseph Garcia.
Gregori Carpi.
Melchior Giner.
Jaume Falcó.
Berthomeu Penadés.
Francés Moreno.
Vicent Tordera.
Joseph Domingo.
Gregori Navarro.
Vicent Sant Pere.
Pere Febrer.
Juan Martínez.
Antoni Pàmies.
Miquel Puntarró.
Miquel Gadea.
Cristòfol Girona.
Pere Torner.
Martí Casanya.
Geroni Teixidor.
Antoni Casero.
Luys Arellano.
Batiste Oviedo.
Antoni Palau.
Lorens Garcia.
Pere Blay.

E éssent així ajustat y congregat lo dit insigne Concell fonch proposat en aquell per dits senyors jurats exprimint-ho per tots lo senyor Gaspar Juan Çapata, ciutadà, jurat en cap dels ciutadans en la forma següent.

Proposició en lo dit insigne Concell General.

Per quant als síndichs que nomenà dit insigne Concell per a entrevenir en les Corts que sa magestat celebra en la present ciutat als regnícols en vint-y-tres del propassat més de octubre els donà, entre altres poders, poder *ad referendum* en respecte del donatiu fahedor a sa magestat, lo qual poder se ha de ampliar *ad decidendum* com lo porten los síndichs de les demés ciutats y viles del regne. Per ço proposa plàciaus-hi delliberar.

E lo dit insigne Conçell General, ohida y entesa la dita proposició, la major part de aquell provehix dellibera y ordena qu·està y persevera en lo que té delliberat en dita delliberació de vint-y-tres del propassat més de octubre.

Proposició en lo dit insigne concell general.

Per quant entre els altres síndichs que nomenà lo present concell per a entrevenir en les Corts que sa magestat celebra en la present ciutat als regnícols nomena al doctor March Roig, advocat ordinari de la present ciutat, lo qual per ses indisposicions no pot exercir com desitja dit sindicat y à suplicat a la ciutat propose a este insigne Concell lo admeta a renunciar aquell. Per ço, proposa plàcias-hi delliberar.

E lo dit insigne Concell General, ohida y entesa la dita proposició la major part de aquell, provehix, dellibera y ordena que s'admeta la renunciació que à suplicat a dit concell li admetés lo dit doctor March Roig, altre dels síndichs nomenats per a entrevenir en dites Corts.

E feta delliberació fonch cridat lo dit doctor March Roig, lo qual en presència de dit insigne Concell dix que estimava en molt la merçé y honra que dit insigne concell li havia fet en nomenar-lo síndich per a entrevenir en les Corts, emperò per sa poca salut e indisposicions no podia assistir a servir a dit concell com desitjava y que per ço renunciava com de fet renuncià a dita nominació de síndich. El dit insigne concell li admeté dita renunciació.

VII

1645, novembre, 6.

Consulta de la Junta de Matèries sobre la sol·licitud d'un servici de 3.000 homes armats que s'ha fet al braç militar.

ACA, *Consell d'Aragó*, llig. 1355, núm. 24.

Conde de Monterrey.
Don Fernando de Borja.
Conde de Lumiares.
Don Christóval Crespí.

Señor.

El Conde de Monterrey refirió oy en la Junta que la intención de vuestra magestad será se pidiesen tres mil hombres a este reyno durante la guerra de Cathaluña. Y confiriendo en la materia conforme las noticias que han dado algunas de las personas de más séquito de los Vraços y estado de las fuerças de este reyno, ha parecido conviniente pedir solo dos mil y quinientos hombres pagados por todo el tiempo que dure la guerra de Cathaluña, los mil y quinientos para campear con el exército de vuestra majestad y los mil para presidiar a Tortossa y la armada que ha de asistir en estas costas, conforme pidiere la necessidad y accidentes de la guerra.

Para estos effectos se embió al conde de Lumiares, y demás de decírselo al braço militar, (por no estar aun avilitados los demás) y dádoles el papel incluso de que les dexó copia, les recibió como en él se expressa desseava su majestad fuesse la jura del príncipe, nuestro señor, lunes 13 del corriente, y que procurassen aliviar las materias pues le llamavan a su majestad las generales de la Monarchía y haver de acudir a Madrid para las provisiones del año que viene y que para estos effectos avilitassen más oras. El reyno ha respondido la estimación que haze de la confianza que vuestra majestad haze de su fineça que se avilitarán más horas y se procurará adelantar todo lo posible lo que vuestra majestad manda.

En el recado al braço militar pareció no expresar que se dividiesse el servicio la mitad de la gente, pues este medio se juzga por conveniente, excusarse si no es en caso de no conseguirse lo que se ha pedido.

De todo da qüenta la junta a vuestra majestad para que mande lo que fuere más de su servicio. En Valencia a 6 de noviembre 1645.

[Revers de l'últim full] Junta de Cortes de Valencia. En 6 de noviembre de 1645. Da qüenta del recado que se ha embiado al estamento militar para adelantar las materias corrientes.

[Resposta del rei] Apruebo lo que se ha hecho y encargo la brevedad pues el plazo que me puedo detener aquí es corto.

[Firma autógrafa de Felip IV]

VIII

1645, novembre, 11

Consulta de la Junta de Matèries de les Corts sobre el poder dels síndics de la ciutat de València.

ACA, *Consell d'Aragó*, llig. 1355, núm. 26.

El Conde de Monterrey.
Don Fernando de Borja.
Don Cristóval Crespí.

Señor.

El Consejo General d·esta Ciudad nombró los síndicos que acostumbra para intervenir en Cortes y les dio poder decessivo para todo lo que se puede offrezer en ellas menos para el servicio que en esto le limitó expresando que fuesse solo *ad referendum*. Los avilitados del estamento real avilitaron esta vez con calidad de que se hubiesse de suplir este defeto traiendo poder decissivo para todo. Y aunque tocava a las personas nombradas y a la ciudad la diligencia, se han hecho muchas por los que intervenimos en esta Junta para facilitallo, teniendo lo por gran conveniencia del servicio de vuestra majestat. Tres vezes se ha tratado el negocio en el Consejo General de la ciudad y nunca se ha podido vençer. Ayer fue la última y, si bien huvo al principio algún ruido, se sosegó por los ministros que allí concurrieron, haviéndolo prevenido por lo que podía suceder, y dixeron tantas raçones a los consejeros que juzgaron desearlos persuadidos pero el effeto mostró lo contrario, porque se resolvieron a no otorgar el poder.

La Junta ha considerado este negocio con gran atención discurriendo sobre lo que se ha de hazer con los síndicos de la ciudad.

Y, por una parte, se offreze que, supuesto no vienen con poderes suffiçiente para todo lo que se ha de tratar en Cortes y se expressa en las cartas de convocación, deven ser excluidos. Y demás de ser esto conforme justicia, tiene raçones de conveniencia, como son que ven las demás villas no se permite este exemplar que con facilidad le querrían todas seguir y que los consejeros que han negado el poder reconozcan el perjuicio que han hecho a la ciudad con lo que han votado.

Por la otra, se considera que el faltar en las Cortes la ciudad de Valencia y más en el juramento de su alteza es cosa que puede traher inconvenintes y desconsolar al pueblo. Y que faltar en el braço real el cuerpo que le haze de más sustançia, pues demás de ser la metrópoli y caveça de todo el reyno, ha pretendido siempre que su voto solo haze la mitad del braço real y assí ha parecido dificultossa la materia.

Pero haviéndolo ponderado todo, se ha juzgado que el medio que se podría tomar es que vuestra majestad por su real çédula en la forma que se acostumbra mandasse que, por no tener los síndicos de la ciudad de Valencia los poderes necessarios para la intervenção de las Cortes, manda vuestra majestad que no sean admitidos en ellas, pues procede assí de justicia, mas que por gracia especial de vuestra majestad esta vez, sin que pueda sacarsse en conseqüencia, les haze merced vuestra majestad de avilitarles para que puedan intervenir en el juramento de su alteza y prestarle como se acostumbra, excluyéndolos de los demás actos asta que traigan sufficiente poder. Con que se consigue que no falte una parte tan principal a la jura del príncipe nuestro señor, y en lo demás que se vea se guarda lo que es de justicia y que no se permite un exemplar tan malo como sería que los síndicos de las universidades se admitiessen en Cortes con poderes tan limitados y dependientes de sus universidades, que es cosa que se juzga de grande perjuicio, pues se opone a la regalía de la convocación de las Cortes que puede hazer vuestra majestad para

el lugar que es servido, suppuesto que con estos poderes siempre se havrían de hazer las negociaciones con las universidades, siendo ellas más dueñas de las resoluciones en sus lugares que los braços con vuestra majestad juntos en Cortes.

Y aunque las personas nombradas por la ciudad de Valencia han representado a la junta que podría vuestra majestad suplir este defeto y darles el poder que el Consejo Goneral les ha negado, conque estarían áviles para la intervención de todo en las Cortes siendo avilitados. Pero repara la junta en que de justicia proçeda darse este suplemento, suppuesto que el camino ordenado es tratarlos como contumaces y proçeder en las Cortes sin su intervención, pues los demás que la tienen les pagarán perjuicio en las resoluciones como si actualmente interviniesse la ciudad. Y siendo el poder que les falta para lo que toca al donativo y servicio, parece más difícil este supplemento y cuando se pueda dar lo podrá vuestra majestad resolver después.

Y por si vuestra majestad se conformare con la resolución de la Junta se pone en su real mano la cédula que se consulta para que se sirva vuestra majestad de firmarla quando mandará lo que fuere más de su real servicio. En Valencia a 11 de noviembre 1645.

[Dors del darrer full]

Junta de Materias de Valencia. A 11 de noviembre 1645.

Sobre la falta de poderes de los síndicos de Valencia para las Cortes.

[Resposta del rei]

Está bien y va firmada.

[Firma de Felip IV]

IX

1645, novembre, 14.

El Consell General de la ciutat de València amplia el poder als seus síndics en les Corts i redacta noves instruccions.

AMV, *Manual de Consells*, A-174, ff. 367-369.

Dicto die.

Concell General.

Anno a nativitate Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo quinto, die vero intitulata decima quarta mensis novembris in civitate Valentiae. Fonch appellat consell ab veu de publica crida a so de trompeta per veu de Pere Pi, trompeta major de dita ciutat, e ab albarans tramesos ab los verguers en lo vespre propassat als concellers així de cavallers e generosos ciutadans e juristes com de parròchies, officis e mesters. E ajustat e congregat en la sala de concell de dita ciutat, on segons és acostumat congregar y celebrar concell, en lo qual foren y es trobaren presents los senyors justícia, jurats, comendatari de racional, advocat, síndich e prohòmens següents.

Lorens Bou Penarroja, generós, subdelegat del justícia civil.

Gaspar Juan de Alçamora.
Gaspar Juan Çapata.
Ambrós Morlà.
Joseph Luys Gómez, jurats.

Gaspar Juan Çapata, ciutadà, comendatari de racional.

Micer don Juan Batiste Roig, advocat.

Matheu Moliner, ciutadà, síndich.

Cavallers:
Lorens Bou Penarroja.

Juristes:
Thomàs Torres.
Juan Francisco Villena.

Notaris:
Batiste Esteve.

Mercaders:
Ambròs Castelló.

Parròchia:
Batiste Madrigal.
Andreu Garcia.
Juan Baixet.
Francisco Espada.
Vicent Latorre.
Gabriel Franqueza.
Joseph Sòria.
Vicenit Monvila.
Miquel Yvànyez.
Batiste Salvaterra.
Luys Ferrer.
Joseph Domingo.
Lorens Agüir.
Vicent Lopis.
Miquel Carnicer.
Gregori Nava.
Luys Ferrando.
Diego López.
Joseph Navarro.

Joseph Riera.
Jaume Vilar.
Juan Sonsoni.
Joseph Tàpia.
Pere Esteve.
Luys Bargeno.
Pere Juan Dolz.
Cristòfol Saboya.

Offici:
Miquel Puntarró.
Juan Morlà.
Sebastià Salvaterra.
Luch Carpi.
Antoni Meseguer.
Batiste Albarrazín.
Geroni Galant.
Joseph Llopis.
Berthomeu Ubon.
Vicent Cegasa.
Joseph Garcia.
Domingo Durà.
Antoni Viader.
Balthasar Torà.
Juan Martínez.
Lorens Garcia.
Martí Casanya.
Vicent Vanacloig.
Joseph Calatayut.
Salvador Franqueza.
Francés Moreno.
Geroni Teixidor.
Vicent Abril.
Jaume Falcó.
Antoni Casero.
Pere Febrer.
Gregori Navarro.
Macià Oriol.
Jordi Soler.
Joseph Buades.
Vicent Vidal
Joseph Pavia.

Luys Arellano.
Joseph Artigau.
Vicent Sarinyena.
Francés Lita.
Vicent Ripoll.
Joan Voltes.

E essent així ajustat y congregat lo dit insigne concell, fonch propossat en aquell per los dits senyors jurats exprimint-ho per tots lo senyor Gaspar Juan Çapata, ciutadà, jurat en cap dels ciutadans, per la forma següent.

Proposició en lo dit insigne Concell General.

Per quant en vint-y-tres del propassat mes de octubre este molt insigne Concell nomenà en síndichs de dita ciutat per a entrevenir en les Corts Generals que sa magestat celebra als regnícols en lo convent de Predicadors de aquella a Gaspar Juan Çapata, ciutadà, jurat en cap dels ciutadans; al dit Çapata, comendatari de l'offici de racional; al doctor Carlos del Mor; a Matheu Moliner y Joseph Pérez y Roca, ciutadà, síndichs de dita ciutat, y els donà ple y bastant poder per a entrevenir en dites Corts, y en respecte del donatiu fahedor a sa magestat los donà lo poder *ad referendum* com més llargament se veu en dit acte de poder. E com havent entrat dits síndichs de València en lo braç y estament real del regne per a la celebració de dites Corts sien estats abilitats per los abilitadors nomenats per dit braç ab que aguesen de portar poder bastant per a dit donatiu, y com fins lo dia de huy no tinguen aquell, y no tenint-lo és forçós quedar exclosos de entrar en dit braç. Per ço, es representa a este molt insigne Consell per a que dellibere lo que més convinga al bé públic y servey de sa magestat.

E lo dit insigne Concell General, ohida y entesa la dita proposició, la major part de aquell amplia lo poder donat a dits síndichs per a entrevenir en dites Corts Generals y fer dit donatiu, y en quant menester sia los dona y conferix ple y bastant poder per a fer dit donatiu a sa magestat ab lliure y general administració *ad decidendum*.

Et factis praedictis lo dit insigne Concell General ordena als síndichs infrascrits les instruccions següents.

Instruccions que lo insigne Concell General de la ciutat de València ordena als síndichs de aquella que han de entrevenir en les Corts Generals que sa magestat celebra en la present ciutat als regnícols en lo convent de Predicadors.

Primerament, los ordena que quant se haja de tractar cosa consernent al servey y donatiu de sa magestat no puguen dits síndichs delliberar cosa alguna sens consultar-ó ab lo dit Concell.

Item, en la mateixa conformitat los ordena que sent elets y nomenats qualsevol dels síndichs de la ciutat per a la cituació de qualsevol servici fahedor a sa magestat no puguen delliberar-ó sens lo mateix consentiment del Consell.

Item, que hajen de esforçar tots los memorials que los officis d'esta ciutat posaran a sa magestat per al reparo de aquells.

Darrerament nomenaren al doctor Thomàs de Torres, Batiste Esteve, Batiste Madrigal, Joseph Garcia, Joseph Artigau, Vicent Cegasa, Luys Ferrando, Christòfol Saboya, Matheu Vinerta, Juan Ripoll, Miquel Carnicer, Miquel Puntarró y Antoni Viader conceller de la present ciutat per a que advertixquen y façen los apuntaments que·ls pareixeran en benefici de la ciutat per a que dits síndichs ó suppliquen a sa magestat.

X

1645, novembre, 27.

El Consell General aprova la proposició dels servei i mana als seus síndics acceptar-la.

AMV, *Manual de Consells*, A-174, ff. 388v-391r.

Die lunae 27 novembris 1645.

Consell General.

Anno a nativitate Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo quinto, die vero intitulata vigesima septima mensis novembris in civitate Valentiae fonch appel·lat consell ab veu de pública crida a so de trompeta per veu de Pere Pi, trompeta major de la present ciutat de València, e ab albarans tramesos ab los verguers en lo vespre propassat als concellers, així de cavallers e generosos, ciutadans e juristes com de parròchies, officis e mesters. E ajustat e congregat en la sala de consell de dita ciutat hon e segons és acostumat congregar y celebrar concell, en lo qual foren e es trobaren presents los senyors justícia, jurats, advocat, substituhit de síndich e prohòmens següents.

Pere de Caspe, generós, justícia civil.
Ambrós Morlà.
Joseph Luys Gómez.
Bernat Adell.
Juan Reig, jurats.

Micer don Juan Batiste Roig, advocat.

Vicent Matheu Moliner, ciutadà, subdelegat de síndich.

Cavallers:
Àlvaro Vives y Çapena, senyor de Pàmies.

Juristes:
Micer Juan Francisco Villena.
Micer Thomàs de Torres.

Notari:
Batiste Esteve.

Parròchia:
Andreu Garcia.
Batiste Madrigal.
Juan Baixet.
Miquel Carnicer.
Vicent Latorre.
Gregori Nava.
Pere Juan Dols.
Joseph Sòria.
Luys Ferrer.
Vicent Martínez.
Francés Espada.
Juan Sonsoni.
Juseph Domingo.
Miquel Ferrer.
Gabriel Franqueza.
Pere Esteve.
Bernat Cumba.
Gregori Carpi.

Offici:
Antoni Viader.
Jordi Soler.
Vicent Ripoll.
Asensi Glaudi.
Joseph Garcia.
Vicent Vanacloig.
Matheu Vinyerta.
Vicent Cegasa.
Luch Carpí.
Antoni Pamis.
Salvador Franqueza.
Geroni Teixidor.
Juan Batiste Argent.
Antoni Casero.
Miquel Gadea.
Cristòfol Girona.
Macià Fos.
Vicent Vidal.
Joseph Llopis.
Juan Morlà.
Berthomeu Ubon.

Gregori Navarro.
Lorens Garcia.
Antoni Meseguer.
Antoni Palau.
Vicent Abril.
Batiste Albarracín.
Vicent Tordera.
Martí Casanya.
Florian Rebolledo.
Vicent Vergara.
Vicent Torà.
Luys Ferrando.
Jaume Vilar.
Miquel Yvànyez.
Francés Marí.
Macià Oriol.
Geroni Lofriu.
Vicent Lopis.
Francés Moreno.
Francés Lita.
Pere Ferrandis.
Miquel Puntarró.
Geroni Galant.
Joseph Carbó.
Pere Juan Voltes.
Domingo Durà.
Roch Burguera.
Joseph Calatayut.
Sebastià Salvaterra.
Jaume Modo.
Joseph Pavia.
Balthasar Pomar.

E essent així ajustat y congregat lo dit insigne Concell fonch propossat en quell per los dits senyors jurats exprimint-ho per tots lo senyor jurat Gaspar Juan Çapata, ciutadà, jurat en cap dels ciutadans en e per la forma següent.

Proposició en lo dit insigne Consell General.

Per quant lo estrenu braç militar en lo dia de huy ha delliberat lo servici fahedor en estes Corts General que lo rey nostre senyor celebra en la present ciutat als regnícols, la qual delliberació fonch lleita ab alta e intel·ligible veu y era del tenor següent:

Tots los desús dits *ut supra* ajustats lo dit estrenu braç militar representants concordantment *et nemine discrepante* provehixen, delliberen y determinen que per servici ordinari y extraordinari de les presents Corts servixca lo present regne a sa magestat ab mil y dos-cents hòmens pagats per sis campanyes, servint aquelles per temps de huit mesos cada campanya en la ciutat de Tortosa com està delliberat, ab què sa magestat se servixca de concedir al regne les coses següents.

Primo, que en lo present servici es comprenguen qualsevol sumes y cantitats de diner que reste devent lo dit regne així del servici de les Corts de l'any 1626 com també de qualsevol altres servicis fets fins al dia de huy y també lo servici ordinari de les presents Corts.

Que lo pa de munició com està delliberat ha de donar sa magestat pagant-lo de sa real hacienda sia de vint-y-quatre onçes.

Que sa magestat se servixca de donar per son compte lo comboy y comissaris que seran menester per a la gent fins ahon sia necessari com és estat servit fins huy y també per a la tornada.

Que la gent que vindrà de ponent passe mostra en la casa de les armes y havent-la pasada haja complit lo regne ab sa obligació y així mateix quant la gent de la part de llevant la haja pasada en Sant Matheu.

Que sa magestat se servixca de donar les patents de mestre de camp, sarjento major, capitans y demés officials ab les mateixes preeminències de sou de reformats que fonch servit concedir als de la leva pasada.

Que la dita gent que ha de servir en la plaça de Tortosa com està delliberat no puga per lo governador ni per ningun altre ministre per preeminent que sia ésser treta sens exprés consentiment dels tres estaments y ab aquell puga ésser treta a servir en los regnes de Aragó, Catalunya y València, ab què no es puga embarcar com està delliberat.

Que los capitans de les companyies que han de eixir del present regne hajen de ser nomenats per la ciutat o vila a qui tocarà donar lo capità.

Que, per quant lo present regne ha fet en açò lo major esforç que li és estat possible, fa lo dit servici a sa magestat ab que no puga haver en lo regne aloxament algú de cavalleria ni infanteria.

Que sa magestat sia servit concedir tots los furs y actes de cort que se li han presentat y presentaran en les presents Corts concernents al benefici comú del regne.

Per ço, proposa a este insigne Concell per a que done les órdens que convinguen als síndichs que té nomenats per a entrevenir en dites Corts.

E lo dit insigne concell, ohida y entesa la dita proposició y la delliberació feta per dit estrenu braç militar concordantment *et nemine discrepante*, dona orde als dits síndichs per a que vinguen bé en dit donatiu conforme y de la manera que·s conté en dita delliberació.

XI

1645, novembre, 28.

Consulta de la Junta de Matèries sobre les dificultats perquè el braç eclesiàstic col·labore en el servei ofert en les Corts.

ACA, *Consell d'Aragó*, llig. 1355, núm. 39/2.

Conde de Monterrey.
Conde de Oropessa.
Conde de Lumiares.
Conde de Puñoenrostro.
Don Christóval Crespí.

Señor.

En el braço ecclesiástico se ha tenido duda en consentir la situación del servicio que se hace a vuestra majestad en estas Cortes, de suerte que contribuían las personas ecclesiásticas si no es que se obtenga primero bulla del pontífice para ello. Y aunque en las levas passadas han contribuido con solo los decretos de los ordinarios, se dize reparan en darlos respeto de no ser necesaria la execución asta de aquí a março en que hay tiempo competente para obtener el breve de Su Santidad. Y a las réplicas que sobre esto se han hecho de que la disposición ha de començar desde ahora y no causa para ella, responden que por lo menos no pueden consentir en la contribución de los seis años.

A la Junta parece que convendría por una parte que se sirviesse vuestra majestad de escribir a su embaxador en Roma que solicite este breve y por otra que se escriviessen cartas firmadas de la real mano para el arçobispo y obispos que den un decreto para que se preste en Cortes este consentimiento y quede asentado para todo el servicio que se haze en ellas, porque no le falte esta calidad mientras se obtiene el breve del pontífice, maiormente que llegando a tal extremo la necesidad de que vuestra majestad se halla no pueden tener materias de reparo, supuesto que la misma raçón que hay para el effeto en cada campaña milita para que ahora se haga para las que se ofrecen en estas Cortes. Y por si vuestra majestad se conformare con este parecer se ponen en la real mano las cartas para los prelados. Vuestra majestad mandará lo que fuere más de su real servicio. En Valencia a 28 de noviembre 1645.

[Al dors de l'últim full]

Junta de Materias de Valencia. A 28 de noviembre 1645.

Sobre la dificultad que se ha ofrezido en el braço ecclesiástico en orden a la contribución de los ecclesiásticos para el servicio de estas Cortes.

[Resposta reial]

Está bien y van firmadas.

XII

1646, gener, 25.

Informe del regent don Cristòfol Crespí sobre els furs i actes de cort.

ACA, *Consell d'Aragó*, llig. 1355, núm. 48/7-26.

Don Christóval Crespí.

Señor.

El tiempo que duraron las Cortes fue servido vuestra magestad resolver los fueros que se dieron por los braços, pero el día antes del solio se entregaron algunos más y tantos capítulos de corte que no solo no se pudieron determinar en tan poco tiempo, pero ni le había para leerlos, porque del braço real solos son más de trecientos y ochenta.

Helos mirado todos con particular cuidado y reducido su substancia de cada uno a la más ceñida relación que he podido, y con igual brevedad propondré a vuestra magestad mi inteligencia para que pueda servirse de tomar resolución. Y por que será medio para la expedición hablar en algunos puntos generales que tocan a muchos capítulos, los propondré primero a vuestra magestad y luego los demás por su orden.

1. En los fueros y en los capítulos de los braços haze el Reyno diferentes intercessiones por cosas particulares. Algunas es forçoso que vengan assí como cuando se propone que se dispense alguna disposición de los fueros o capítulos de corte. En estas es justo que la concessión se ponga en el decreto, porque es necesario para su execución. Pero las demás, que vienen a ser voluntarias, parece que no han de tener allí la resolución, assí porque no sería conveniente multiplicar ejemplares de que las materias de gracia se encaminan por este medio, como porque no es bien que el Reyno se persuada que sus intercesiones son las que granjean las gracias, sino el mérito y servicio de cada uno, qué es lo que le hace lugar en la justificación y grandeza de vuestra magestad en ellas, y con este conocimiento traten en las Cortes de proponer los negocios públicos y no de embaraçarse con tanta multiplicación en los particulares. Parece que la respuesta podría ser a todas ellas que vuestra magestad tendrá memoria de lo que se le supplica y aparte tomar a vuestra magestad resolución como la ha tomado en algunas por el camino ordinario de las consultas sobre las pretensiones de las partes que han dado hoy memoriales.

2. Piden también la maior parte de las villas del reyno algunas cosas del real patrimonio de vuestra magestad como son el tercio diezmo y otros drechos de vuestra magestad. De suerte que si se concediessen, o perpetua o temporalmente, vendría a quedar disipada la Real Hazienda y aunque unas representan sus empeños, otras su pobreza y otras créditos que tienen contra vuestra magestad aunque de diferentes estaciones. Pero en tiempo tan apretado y que está tan exhausta la Real Hacienda de vuestra magestad que pide a todos sus reynos los servizios que

le están haciendo, los quales aún no son bastantes para las necesidades presentes, parece que a nadie puede hacerse esta concesión por la conseqüencia y que se les podría responder a cada uno de los capítulos que la estrecheza de los tiempos impiden estas gracias. Algunos drechos atrasados y debidos que no son cosa de gran consideración se les podría perdonar, como son los quindenios pasados que llaman en este reyno a los drechos que se deben al señor directo por dificultarse la enajenación posseiendo los bienes las universidades en que no se da mucho, y con esto no será aún en este género negarlo todo.

3. También piden las villas que tienen castillos de homenaje que después de los días de los que hoy son alcaydes les haga merced d·ellos vuestra magestad con pretexto de que en unos no se cuida de sus reparos y se pierden y por este medio se podría poner en defensa y en otros por sus méritos y servicios. El entregar los castillos a las villas parece materia de tal inconveniente que no se puede ||48/8 conceder y cuando en algunas huviesse conveniencia de entregarlos con límite para que los reedificassen no havía de ser por capítulo de corte con que no se tuviese libre mano en la revocación. Y assí parece que a todos podría responderse les que se guarde lo acostumbrado o que vuestra magestad lo mandará ver en los casos de vacantes.

4. Han supplicado también en la contribución de los vagajes y alojamientos de tránsitos se guarde tal igualdad que concurran todos los lugares del reyno y no se carguen solos los que están en los caminos y los de sus contornos. En esto parece que tienen justificada pretensión. Pero ni es possible ajustarlo en el decreto de un capítulo de corte ni conveniente, porque como es a instancia de solo un braço han de pretender los demás que no les comprehende y aún conforme a los fueros son exentos de este gravamen los lugares de todos los cvballeros y con todo pasan por él agora sin haberse quejado en estos tiempos ni en estas Cortes y si se trata del ajustamiento por otro camino es de creer que lo passarán tambien. Pero decretado a instancia de un braço solo se les ocasiona la contradicción que se les viene fácilmente a los ojos de que no comprehende a los demás, y así parece que sería mejor responderles que vuestra magestad tiene encargado a su lugarteniente general que disponga esto de suerte que se observe toda igualdad. Y con esto podría servirse vuestra magestad de mandar escribirsele en la materia encargándosela mucho para que desde luego la consulte, si fuere necesario, o la disponga.

5. Muchos capítulos de corte hay en que suplican mande vuestra magestad que a los labradores no se les pueda executar ni hacer aprehensión de los instrumentos y animales de labrança. A la ciudad de Orihuela se concedió esto por fuero el año de 1604 que es el 170. Concederlo agora por acto de corte puede tener inconveniente por la desigualdad supuesto que en los lugares de los braços eclesiástico y militar no se observaría, pues es solo el braço real el que lo pide y cuando los contratos fuesen entre dos de diferentes estamentos se podría dudar el modo de la observancia que es multiplicar los pleitos en la república; y aún a los mismos labradores suele esto impedirles el comercio y estando hoy en este reyno de tan mala

calidad las execuciones sería camino de empeorar aún más a los acreedores su derecho y todo resulta en des autoridad de la justicia. Con que sería mejor que se le respondiese que se guarde el acostumbrado y que, cuando estén conformes los estamentos, lo podía resolver vuestra magestad. Pero en caso que esto parezca concessible entendería yo que por el perjuicio de tercero necesitaría de de limitaciones la essención: la una que no se entendiese en las execuciones de los precios de los mismos bienes, y la otra, que fuesen en los contratos que se hagan de aquí adelante y no en los passados.

6. Al tiempo que vuestra magestad hace merced de hacer villas reales a los lugares, se les suele señalar el número de vecinos que han de concurrir para celebrar Consejo General. Piden las más que se reduzca esta facultad a menor número del que cada una tiene señalado en su privilegio. Parece que esta concesión no solo es fácil, sino conveniente, pues en estos tiempos cuando menor número se junte el pueblo se hacen las cosas con más quietud, y podría otorgarse a cada una esta limitación como la propone.

7. A la ciudad de Valencia ha concedido vuestra magestad por privilegio el amassijo, y sirvió a vuestra magestad con una cantidad considerable por ello. Piden lo ||[48/9] Mismo todas las ciudades y villas del reyno y también piden facultad de imponer sissas y hacer estancos. Aunque se pierde el útil que se podría sacar de estas concesiones parece que se podría en cuanto al amassijo decir que vuestra magestad mandará a reconocer las conveniencias que esto puede tener en cada villa y tomará sobre cada particular resolución, pues puede haber razones particulares para que no sea uniforme en la substancia o en el modo. Y en cuanto a los estancos que se hagan hasta las primeras cortes y con que en primer lugar se convierta el útil en la paga del servicio, concuerda con una de las condiciones insertas en la petición de la oferta, y aunque parece que si aquella está aprobada está concedido la general, siempre entenderá yo que al pie de estos actos de corte es bien que solo se otorguen los estancos particulares que proponen y no con generalidad, porque siendo sin particularizarse se puede encontrar con algunos derechos reales o cosas prohibidas por vuestra magestad, y es bien evitar este daño con la noticia individual de lo que se concede en cuanto sea possible.

8. Supplican también la maior parte de las villas que las execuciones no se despachen con alguacil, sino por cantidad de quatrocientos escudos; algunas que no vaya notario en ellas, sino que sirva el de las villas de sus contornos, y otras que no pasando de cien libras no pueda ir notario. Todo esto parece que es dificultar a los acreedores la exacción de sus créditos y en perjuhizio tiene dificultad innovar de lo que se ha acostumbrado mayormente a instancia de un braço solo, pues con los vasallos de los demás no se observaría lo mismo, y así parece que se les podría responder que no conviene hacer novedad en ello por acto de corte com a pues no están conformes los braços, o si no que se guarde lo acostumbrado y los fueros de las exacciones se hagan el menor gasto del executado que sea possible.

9. Las villas de Morella, Onteniente, Benigànim y Sexona piden que los bayles d·ellas que son ministros de vuestra magestad no hagan como acostumbran las elecciones de los oficiales de las villas, sino que tengan solamente intervención como en todas las demás del reyno. Esto es quitar una gran preeminencia a estos officios. Pero como solas estas tres villas son las que las tienen los bayles por igualarlas con todas se podría conceder. Pero entendiera yo conveniente que fuese hasta las primeras cortes y que no començasse desde luego la execución, sino después de los días de los que hoy tienen los officios. Que la villa de Morella con esta limitación lo pide porque haviéndoseles dado con esta preeminencia, y haviéndola tenido siempre, no se despojen de ella en su tiempo y al primer succesor se le hará más llevadero. Y aunque por la universidad de Agullente se pide otra cosa semejante y que para sus instalaciones no necesite de aprobación de superior, no teniendo voto en Cortes, no parece justo que se le iguale con las que le tienen.

10. Piden casi todas las villas confirmación de sus privilegios. Hacerla absoluta sin verlos tiene notorio inconveniente porque muchos, o por tener perjuicio de tercero o por otras causas, no tienen execución. Suélese hacer la confirmación en cuanto los privilegios estuvieran en uso y esto mismo parece que se puede agora observar. ||48/10 11. Aumentos de salarios a los justicias y otros oficiales de las villas piden también, y aunque la misma estrecheza de los tiempos parece que los impide a ellos los ocasiona. Y porque no son grandes las cantidades parece que se los podría conceder un tercio más de lo que cada uno tiene de los que proponen y esto hasta las primeras Cortes.

12. Los socorros de la Marina para en caso de rebatos o invassiones de moros están dispuestos en el Reyno por premáticas y órdenes antiguos, de suerte que cada lugar tiene señalada la parte a donde ha de ir quando sea llamado. Piden unos que se excusen estos socorros o les pague la generalidad por lo menos la detención. Esto no es posible decretarlo a instancia de un solo braço, pues en la Diputación tienen igual interés los tres, y esto mismo milita en todos los capítulos que piden que vengan algunas cosas a cargo de la generalidad. Otros piden que entre todos los que fueran llamados por el ministro o persona a quien tocare se reparta el gasto en esta forma, que aunque no vaian algunos devan contribuir en el gasto que hicieren los que con efeto acudieren al socorro. Esto parece justo que no sean de mejor condición los que obedecen menos, con que esta contribución no sea en maior cantidad que importara el gasto de la salida si si la huvieran executado y obedecido. Pero esto no ha de quitar la pena y castigo que merecieren por la falta de no acudir, en que puede interesarse tanto por la ommisión, y en cuanto el escusarse los socorros se puede decir que ha encargado vuestra magestad que no se pidan sin un caso de necesidad, que es lo que se ha respondido otras veces al reyno que ha suplicado esto también en Cortes passadas.

13. Algunas villas suplican se les dé facultad de fabricar algunos hornos o molinos. A la de Liria se le concedió en el capítulo 142 folio 65 del año 1626

y pide agora en el 238 del braço real su execución y fue con calidad de responder cada año a vuestra magestad una cantidad considerable. Podría concederse en la misma forma que lo piden remitiendo al virrey y Junta patrimonial el medir la cantidad a esta proporción, considerando lo que puede importar el valor según la calidad de la villa y las demás circunstancias que se pueden ofrecer.

14. Supplica también el braço real se le conceda para las iglesias y lugares píos que señalan privilegio de amortización, que viene a ser licencia de adquirir bienes raíces que de otra suerte no los pueden poseer conforme los fuegos y que sean las cantidades que por cada una expressan y francos de todos los drechos. Es ordinario hacerse estas concesiones en la mitad de lo que se pide francas de derecho con que paguen un sueldo por libra del derecho del sello. Cuando parezca a vuestra magestad concederles por toda la cantidad que suplican no lo tendría por de inconveniente.

15. Supplican también se les conceda que puedan sacar de los reynos De Castilla en oro y plata el valor de los frutos que entraren en ellos y el precio de la seda y que los bienes que manifestaren a la entrada los puedan bolver a sacar sin limitación de tiempo por qualquier parte como estén contenidos en el manifiesto. Que la ciudad de Valencia para su abasto pueda sacar de Castilla cada año quince mil cahizes de trigo y quarenta mil cabezas de ganado. Y que los vecinos de Biar que pasan por Castilla a Elda y otros lugares del reyno de Valencia francos de todos drechos con certificatoria de que son vecinos de Biar puedan pasar con solo albarán de guía. Todo esto conveniente es a los ‖[48/11] del reyno de Valencia. Pero como puede interesarse en ello el servicio de vuestra magestad por los de Castilla sin oír las razones que se ofrecen en contrario por aquella parte no se puede discurrir en la resolución. Y assí no tengo yo que de decir sino esperar la que vuestra magestad fuere servido de tomar.

Esto es lo que se me ofrece en general. Diré agora lo particular por el orden que se propone.

Los contrafueros que han pedido los tres braços son los siguientes.

1. Del hombre que ahorcó el duque de Arcos sin darle los términos de los fueros.

Tengo por cierto que fue contrafuero la acción, pero puede haver caso en que ella se puede hacer sin faltar a su observancia como cuando miran a prevención que no se tiene otro medio para evitar el daño inminente y puede el príncipe por sola la sciencia privada proceder con justicia a esta demostración y no se trata principalmente del castigo. Y assí podría responderse que se les guarden los fueros y que los procedimientos que refieren hechos contra ellos no puedan sacarse en consecuencia.

2. De la prisión y destierro de Leandro Escales sin proceso y que se le dé libertad.

Vuestra magestad resolvió el destierro al Peñón. Por consulta del Consejo dar libertad al presso sería inquietar el reyno porque es cabeça de una parcialidad. Parece que podría decírseles que se guarden los fueros sin declararse más, que es decreto observado muchas vezes.

3. De la prisión y destierro de Ramón Anglesola y otros.

Este ia está resuelto por vuestra magestad, aunque no es de los fueros que ha visto el reyno y habiéndose acabado las Cortes no parece que hay que remitir a los juezes de greuges, sino que podría quedarse el decreto diciendo solo que se haga justicia.

Síguense los fueros que proponen los tres braços.

1. Que sea fiesta de guardar la Concepción y se interceda con Su Santidad.

Plau a sa magestad.

2. Que las encomiendas de Montesa de aquí adelante no se den a mugeres.

Plau a sa magestad.

3. Que se cubra el marqués de Guadaleste.

Sa magestad tindrà particular memòria de la casa del dit marqués atenten a sa calitat y servicis.

4. Que se den quatro mil libras de pensión al Hospital General de Valencia.

Plau a sa magestat fer merced a l'Hospital General dos mília lliures de pensió en la primera vacant de l'archebisbat de la present ciutat y altres dos mil en altres esglèsies.

5. Que el arçobispado y obispados se dé a naturales.

Plau a sa magestad en respecte dels bisbats fins al soli de les primeres Corts, y en quant a l'archebisbat tindrà memoria dels naturals de aquest regne.

6. Que que sean naturales los que exerçan jurisdicción secular y eclesiástica.

Plau a sa magestat intercedir ab sa Santedat lo que se li supplica.

7. De las franquezas.

Plau a sa magestad finit lo present arrendament.

8. De la venta del cardenal Borja.

Plau a sa magestat revocar la venda feta en favor del cardenal Borja des de la primera línia fins a la darreca com si feta no fos.

9. De las plaças de capa y espada.

Plau a sa magestat ab que pague lo regne lo salari de les de València, les quals de València han de durar fins al soli de les primeres Corts, y que lo vot en ‖[48/12] *les matèries de gràcia y govern sia com los dels demés conselles dels dits consells respectivamente, resevant-se facultat en la plaça del Consell Supremo que ha de pagar sa magestat de concedir sia la alternativa ab los demés regnes d'esta Corona començant esta vegada per València.*

10. Del Padre Simón y aiuda de costa al que esté en Roma.

Plau a sa magestad.

11. La prorrogación de la jurisdicción de los lugares del término de Molviedro.

Plau a sa magestat fins a les primeres Corts.

12. Que diga señoría la Audiencia a la ciudad.

Plau a sa magestat ab que la Real Audiència se li corresponga ab la mateixa cortesia.

13. Dosel y señoría de los diputados.

Plau a sa magestat com se ha deit en respecte de la ciutat en lo antecedent capítol, y quant al dosel qu·el puixa tenir dins la casa de la Diputació.

14. De la observancia de los fueros a la letra sin interpretación intrínseca.

Plau a sa magestat confermar lo dit fur en quant menester sia y que se observen los furs llevats tots abusos y se entenguen a la lletra.

15. Que sea privado e inhábil para oficios el que contravendrá los fueros.

Plau a sa magestat.

16. Que se suspenda la execución de las sentencias y provisiones siempre que se pretendan por los electos contrafueros hasta que se haia hecho embajada y declarado su magestad.

Plau a sa magestat que en les matèries judicials se seguixquen en los tribunals les causes per los graus y camins estatuïts conforme dret y furs, y en los procehiments que es facen extrajudicialment se acudixca a son reparo per via de ambaixada, y mana que es faça la declaración de qualsevol pretensió d'este gènero que tinga el regne dins un mes aprés que se haurà propposat a sa magestat encarregant com encarrega molta a tots sos ministres guarden los furs perquè la intención de sa magestat és que siaa molt puntual la observància y persevera sa magestat, no obstant lo que de nou se li ha representat per la Cort.

17. Que para los contrafueros se nombren seis eletos de cada braço.

Plau a sa magestat.

18. Que dados los diez días al virrey puedan embiar con los diputados embajador y que el que contraviniere pague al reyno todos los daños.

Plau a sa magestat.

19. Que el nombramiento de los electos sea por electores.

Plau a sa magestat.

20. Que puedan subdelegar y nombrar los que quedaren otros en lugar de los muertos o impedidos.

Plau a sa magestat.

21. Que no pueda pretender nada por sí ni por otro el embajador.

Plau a sa magestat.

22. Que sea la aiuda de costa trecientas libras y la dieta seis.

Plau a sa magestat.

23. Que se imponga un valenciano en cada baraja de naipes para este fin.

Plau a sa magestat.

24. Que lo procedidio se deposite cada medio año en nombre de los síndicos y a suelta de los eletos.

Plau a sa magestat.

25. Que la imposición sea fenecido este arrendamiento.

Plau a sa magestat.

26. Que los eletos no puedan convertir en otros usos este dinero.

Plau a sa magestad.

27. Que puedan tomar copia de lo que pretenderán contrafuero.

Plau a sa magestat que hi haja obligación de dar dita copia precehint orde del virrey a qui se ha de representar, en lo qual persevera lo senyor rey no obstant lo que se li ha representat per la Cort.

28. Que no puedan impedir los virreyes las embajadas.

Plau a sa magestat.

29. Que los eletos y síndicos por esto no lleven salarios.

Plau a sa magestat.

Estos veintinueve están decretados por vuestra magestad, habiéndose enmendado de como fueron concedidos la primera vez con orden que tuvo d·ello de vuestra magestad a voca el conde de Monterrey, que la refirió a la Junta.

30. Que las ropas forasteras no se muden de especie ni se tiñan y que antes de venderse se reconozcan por el almotazén.

Parece que es contra el comercio y beneficio público la primera parte y assí se podría responder a la segunda sola que se reconozcan las ropas forasteras por las personas a quien toca.

31. Recomendación de don Nuño Pardo para que tenga libertad y premio.

Aunque está comprendido en lo que se ha dicho en general de las intercesiones, por las circunstancias que concurren en este cavallero podría ser la respuesta más particular y decírseles que vuestra magestad tiene recomendada su persona por donde toca para que tenga libertad y que se acordará d·ella en sus ocasiones para honrarla como merecen sus servicios.

32. Revocación del almirantazgo.

Largamente allegan contra la destitución del almirantazgo, que por la mayor parte no está puesta en execución en el reyno de Valencia. Y para reservar para más examen la resolución podría responderse que se sirve vuestra magestad de revocar en ella todo lo que se disponga contra los fueros del reyno.

33. Que sea cavallero y noble Marco Antonio Ortí.

34. Recomendación de la conjunció del Alcayde de la cárcel.

35. Recomendación de los porteros de los braços.

36. Recomendación del doctor Onyate.

37. Los notarios laborantes.

Son recomendaciones en que se ha discurrido en el primer capítulo de los generales, pero el 35 por ser cosa menuda y que toca el reyno y parece de las forçossas se podría conceder.

Capítulos de corte de los braços eclesiástico y militar.

1. Jurisdición privativa de los barones en caso de escopetaços y que los alguaciles que prendieren a algunos en sus baronías se entienda que lo hacen como oficiales suios.

En este capítulo están interesados todos los barones del reyno y piden esto con gran instancia y aún si llegan a ver malograda la esperanza de obtenerlo les á de consolar más que los que se denieguen al braç real, aunque toman sus peticiones por pretextos de pedir las decretatas. Concederse tiene dos inconvenientes, el 1 quitarse a vuestra magestad mucha jurisdicción en estos lugares y ocasionar en ellos falta de respecto a los ministros reales, que es cosa que suele turbar la paz, y el otro haver de pretender los del braço real que no se pudo hacer la concesión en su perjuicio, pues casi solos ellos le tienen, y aún podría dudarse si se les puede hazer salva la real clemencia de vuestra magestad. Parece que se les podría responder que no es bien proveer los que suplican sin concordia de los tres braços, y si pareciese a vuestra magestad que no se publicasse tan presto esta resolución y se dijesse que se queda mirando podría ser conveniente; cuando vuestra magestad juzgue concesible lo que piden entendería yo que sería justo expressar que solo se entendiesse en respecto de los vassallos de los dos braços promiscuemente que lo piden, y que esto no se entienda en caso que haia bandos en el reyno ni dure la concessión sino hasta las primeras Cortes, porque puede dezir la experiencia si tendría inconvenientes la continuación.

2. La prosequución de los drechos de la costa en cierta forma.

Lo que se suplica en este capítulo es muy importante al servicio de vuestra magestad porque la defensa de la costa queda de otra manera arriesgó y fuera muy conveniente que el braço real hubiera venido en ello como se procuró harto. Parece que se ha de decretar como se suplica, con calidad de que se observe todo lo que se dispuso en las Cortes del año 1626 y otras en orden y tenerse las juntas en presencia del virrey y lo demás que no fuera contrario a lo que agora se pide. Y después de la execución se havrá de ver cómo se ha de suplir la falta de consentimiento del braço real. En que entonces diré a vuestra magestad mi entender supuesto que agora para este decreto no es necessario.

Capítulos de los braços eclesiástico y real.

1. La continuación del oficio de Vicente Gaçul, escrivano de la Diputación.

Este capítulo y el único del braço militar tratan de una misma materia es del interés forzoso y que piden respuesta en el decreto como se dijo en los generales. La continuación d·estos oficios de por vida es contra los fueros, y no estando conformes los braços agora no parece que se pueda alterar su disposición. Puede decretarse por un quadriennio en que concurren todos. Y la intermissión del tiempo la tengo por justa para que no puedan ser reelegidos cómo lo dice el braço militar. Aunque si vuestra magestad fuere servido se podría dezir con limitación de que pueda vuestra magestad dispensarlo con justa causa a instancia de todos

los diputados, si bien el concederlo absolutamente no lo tendría por de reparo. El conceder que puedan ser de todos estados los escribanos de la diputación con título de secretarios lo tendría yo por de inconveniente porque es justo que esto se dé a la prosfesión de los notarios, que tienen pericia en lo importante a este ministerio, y lo demás sería novedad que a instancia solo el braço miltar quando los tres on interesados no hay para qué hacerla, y assí bastaría responder a lo demás que sean cuadrienales los oficios como se dispone por fueros y que no se puedan reelegir los que lo tuvieren una vez aunque renuncien antes de cumplir el tercero sin pasar dos quadriennios si no fuere con dispensación de vuestra magestad a instancia de los diputados conformes, y que a los que tienen estos oficios se les continúen por otro quadriennio que se cuente del día en que había de fenecer el que huvieren començado antes de las Cortes.

2. De don Gaspar Vidal, assessor de la Diputación.

Con la respuesta del antecedente capítulo está dicho todo.

3. Recomendación por los porteros.

Ya está respondido sobre el fuero 35, que esta viene a ser duplicación.

4. Del estanco de las casas de feria.

Parece que se puede responder que se guarde el acto de corte del año 1626, que dispone que no se puedan hacer estos estancos sino ir antes a la ciudad, y que en este fue ya oída antes de la resolución, pues ella pedía este estanco para su beneficio.

5. Recomendación de una pensión de cien libras a mossén Tomás Falcó.

Es de lo que toca al primer capítulo de los generales.

6. Que el obispo de Tortosa vaia a Roma por la causa da la Concepción de Nuestra Señora.

Toca al mismo capítulo de los generales pero por la calidad del negocio y de la persona podría decirse que tendrá del particular cuydado vuestra magestad y de la persona del obispo por lo que merece.

7. Que se conceda nobleza a todos los canónigos y dignidades de la Iglesia de Valencia, de suerte que solo por ello la adquieran.

Este capítulo tiene desvío inconveniente por la materia y por la conseqüencia, y el síndico del cabildo, que lo es juntamente del braço eclesiástico, pareciéndole mal fundada esta pretensión me ha dicho que se hizo en tiempo de su antecessor sin noticia del cabildo y que deseaba que se retirase, pero como viene propuesto por los dos braços no se ha podido hazer. Parece que se puede responder que se guarde lo acostumbrado.

8. Que al portero del braço ecclesiástico se le den cinqüenta libras de dinero de la generalidad.

No tiene inconveniente conceder lo que piden.

9. Que la pensión de trecientsa libras por diez años que sobre la iglesia de Tortosa ha dado su magestad a la nueva fundación del obispo sea de 500 por veinte años.

Es de lo que está dicho sobre las generales.

Capítulos del braço militar y real.

1. Que los arrendadores no se entiendan primeros compradores de los frutos decimales como se declaró en el acto de corte 4 de 1626.

En el año 1626 declaró vuestra magestad a instancia del braço eclesiástico lo contrario de lo que agora piden los otros dos y hay pleyto sobre ello. Parece que se puede responder que no estando conformes no se puede proveer loque suplican teniendo interés y pleyto entre sí y que manda vuestra magestad que sobre ello se haga justicia.

Capítulos del braço ecclesiástico.

1. Que se revoquen todos los procedimientos hechos contra los eclesiásticos y arrendadores de los frutos decimales.

Por haber pleyto sobre lo que supplican se puede responder lo mismo que el antecedente.

2. Que se den sobre el obispado de Segorbe al Cabildo de aquella ciudad quinientas libras de renta.

Es de las intercesiones de qué se habla en el capítulo primero de los generales.

3. Lo mismo por la de Orihuela en cantidad de seiscientas libras y que se le apliquen 3 beneficios intercediendo con su santidad para ello de Elche, Ayora y Santa Justa.

En cuanto a la pensión es lo mismo que el antecedente. Pero en cuanto a los beneficios parece que se les podría responder que no habiendo patrón interesado en ello agora vuestra magestad a su santidad la intercesión.

4. Que se interceda con su santidad que se aplique la fábrica de la Iglesia de Segorbe lo que pareciere al obispo.

No parece que tienen conveniente esta intercesión.

5. Que el governador govierne la Audiencia en caso de vacantes de virreyes y no de ausencia de la ciudad.

También son de las intercesiones generales.

6. Recomendación del Dr. Miguel de Robles, abogado del braço eclesiástico.

Es de las generales.

7. Que se declare que el nombramiento de juez de diezmos toca al arçobispo.

En possessión contraria está a vuestra magestad en el reyno y sus virreyes nombran juez de diezmos y lo contrario sería perder una gran regalía y así se puede responder que se guarde lo acostumbrado.

8. Que se conceda el Cabildo de Alicante la impresión del Arte de Antonio y se favorezca atenta su pobreza.

También es de los generales.

9. Que los notarios gocen de privilegios militar y que se declare en favor d·ellos el del rey don Alonso como de los médicos en el año 1626.

Esta declaración es contra justicia en este reyno y por consultas del Consejo tiene resuelto vuestra magestad que no se haga y assí puede dezir que se guarde lo acostumbrado.

10. Recomendación de don Francisco Escorcia Ladrón abogado del estamento eclesiástico.

Generales número 1.

Capítulo del braço militar.

1. Que los oficios de assessor, síndico y escribano de la Diputación sean quadrienales y que no los pueda volver a tener el que los havrá tenido si no es passados dos quadrienios, que a los que hoy los tienen se les continue por uno.

Ya está dicho en el primero de los de los braços eclesiástico y real.

Capítulos del braço real.

1. Que se dé el título de señoría a la ciudad de Valencia por el virrey de Valencia.

Está decretado en el fuero 12.

2. De la de los diputados.

Está decretado en el fuero 13.

3. Que tengan poder de avituallar los jurados, racional y síndico aunque no le dé el Consejo General.

Dar a los jurados la facultad que piden es querer no estar dependientes del Consejo General ni de vuestra magestad y tienen conveniente, pues cuando el Consejo General niega el poder es justo que el concederle este a la censura de vuestra magestad, y así se les podrá responder que se guarde lo acostumbrado.

4. Que los pleytos de los oficios conozca solo la ciudad y no la Real Audiencia y governador.

5. Que lo mismo sea de las causas de avituallamiento.

Hay fueros que hablan d·estas dos cosas en cuia inteligencia ha habido dificultad, pero es corriente y asentado tener conocimiento en las causas de los oficios el governador y la Real Audiencia. En las de avituallamiento también hay órdenes de vuestra magestad. Parece que se podría responder que se guarden los fueros y órdenes quitados los abusos porque conceder absolutamente lo que piden es materia de inconveniente.

6. Que no se puedan impedir las embajadas de la ciudad a su magestad.

También tienen conveniente esta concesión absoluta porque sería dar a la ciudad lo que nunca ha tenido. Que en cuanto a ella se observen las disposiciones del drecho común y suelen hacer las embajadas tan sin causa que es justo que los virreyes puedan impedirlas. Con todo, para concederles algo se podría decir que haian de pedir licencia el virrey con explicación de las causas y que si no la diere

la puedan hacer passados diez días, como está dispuesto en las cosas del reyno, sino llegare dentro d·ellos contrario orden de vuestra magestá, y que esta concessión dura hasta las primeras Cortes.

7. Que para feriar fiestas y hacer processiones no tengan los jurados obligación de dar qüenta al virrey ni arçobispo.

Con responder que se guarde el privilegio parece que se cumple. Y no dar cuenta al virrey es contraórdenes de vuestra magestad y contra la preeminencia del oficio que no se encuentra con el privilegio.

8. Que se hagan fueron las órdenes sobre que los horneros del arçobispo, virrey e inquisidores no puedan vender ni cocer pan ni comprar trigo en la alondiga.

Fuero no se puede hacer a instancia de un braço, solo parece que se podría responder que se guarden los fueros y órdenes que están dados quitando los abusos.

9. Que el privilegio del Pastim General se haga fuero y que el conocimiento sea de la ciudad privativo.

Dar conocimiento privativo a la ciudad no teniéndola en el privilegio que se miró con gran examen y conferencia habiendo servido con cantidad considerable por él tiene inconveniente y es querer ampliar demasiado la jurisdicción. Parece bastaría responder que se observe el privilegio que se concedió precediendo tanto examen.

10. Que a todas las ciudades y villas se conceda el privilegio del Pastim General.

Este punto está en los generales número 7.

11. Que contribuian en las sissas de todas las ciudades y villas reales los soldados y oficiales de la guarda costa y milicia.

En esto hay interés de tercero y pleito pendiente con los soldados de la guarda. Parece que con este motivo se podría dezir que no se puede proveer lo que se suplica en general, aunque en quanto a los soldados y oficiales milicianos no entendería yo que hay inconveniente en concederlo porque gozar ellos d·esta essención sería quitar la maior parte de las contribuciones.

12. Que puedan sacar de Castilla en oro y plata los d·este reyno en valor de los frutos que entren en ella.

Hablase d·esto en los generales número último.

13. Que que el síndico del braço real preceda al de la diputación como los de los otros dos braços.

Parece justo que no se haga a diferencia del síndico del braço real a los otros.

14. Que Gaspar Çapata puede disponer de su oficio d credencial cero o su hijo aprobando la coniuncción.

Es de los generales número primero.

15. Que se confirme el racional y síndicos por otro trienio y siendo hasta que se comience el racional comendatario de este oficio omo se tiene agora.

Está decretado.

16. Que se mejore el privilegio de la insaculación en quanto al oficio de racional y se saque por suerte sin que sea necesaria la elección ni aprobación de vuestra magestad.

La suerte hace mucho de acertar un sujeto sacando tres de los cuales hace vuestra magestad en la elección, limitarlo a uno es crecer el inconveniente y quitar a vuestra magestad lo que siempre ha tenido. Y cuando la ciudad pagó el privilegio de la inauguración no se atrevió a pedirlo y así se podría responder que se guarde el privilegio.

17. Que se revoque la carta de vuestra magestad que prohíbe nombrar algunos oficios de la ciudad sin su real licencia.

La ciudad está en tales términos que estrechar la mano a vuestra magestad en estas diligencias sería acabarla. Podría responderse que por agora tiene inconveniente la concessión.

18. Que se mande al arçobispo nombre un subdelegado para la administración de San Gregorio.

Podrá vuestra magestad recomendar esto al arçobispo si fuere servido.

19. Que no puede a vuestra magestad nombrar visitador de la ciudad sino por tiempo limitado y que la visita de agora sea de un año, como lo ha mandado vuestra magestad confirmándola por acto de corte.

El aprieto de la ciudad no da lugar a esto. Y los que piden que no haia vissita o que se limite no tienen en su favor la presunción. Podría responderse lo mismo que al 17.

20. Que no se firmen los decretos del justicia por los dos asesores como sino por el uno, como se acostumbraba antes del año 1626.

Lo que dispuso el acto de corte del año 1626 aún no basta a prevenir los inconvenientes que en esto se an experimentado. Podría responderse que se observe lo dispuesto a aquellas Cortes.

21. Que se confirmen los privilegios de la ciudad aunque no estén en uso.

Háblase en los puntos generales número 10. Pero porque aquí dicen que se confirmen aunque no estén en uso se podría responder que, habiéndolos visto, tomará vuestra magestad resolución.

22. Que los naturales del reyno manifestando cuando entren en los de Castilla los bienes que llevan los puedan sacar por qualquier parte como estén contenidos en el manifiesto sin prefingirles término.

23. Que la elección de síndicos de la ciudad salga por suerte y al que saliere tenga obligación el Consejo General de darle poder.

También es quitar el Consejo General lo que le toca y en él creería yo que se á de rezivir muy mal esta petición. Parece que podría dezirse que se observe el privilegio de la insaculación.

24. Que el salario del administrador de trigos sea catorze dineros por cahiz.

Esto solía acostumbrarse y, por traer en sí graves inconvenientes porque los administradores y jurados lo habían de ser medían más con su ganancia las resoluciones d·este abastecimiento que con la conveniencia pública, mandó vuestra magestad que el salario no se diese por el número de los caízes, sino que fuese cierto. Podría decírseles que se guarden las últimas órdenes de vuestra magestad y lo que se acostumbra por su execución.

25. Que los arrendadores del peaje no puedan vender las prendas que se huvieren tomado por las sisas.

Parece que tiene en esto razón la ciudad pues los derechos del peaje podrán cautelarse con otras prendas y así se podría conceder lo que se suplica.

26. Que se confirmen los capítulos del avituallamiento de la ciudad que se insertan.

No tiene inconveniente esta confirmación como sea reservándose facultad vuestra magestad para mudarlos si pareciera conveniente con el tiempo.

27. Que se cumpla el privilegio de las tratas de Sicilia sin que lo puedan pedir el virrey y que si será más fácil sean de Cerdeña.

Supuesto que tiene el privilegio es justa la execución y dar los órdenes necesarios para ella, y creería yo que sacar el trigo de Cerdeña no tiene inconveniente como la ciudad pague las tratas.

28. Que pueda la ciudad sacar de Castilla cada año quince mil cahizes de trigo y quarenta mil cabeças de ganado.

Es de las generales número último.

29. Que pueda imponer sissas la ciudad de Valencia sin consulta de vuestra magestad el revoque la carta en que mandó no se hiziese sin ella.

Tiene esto los inconvenientes que se han dicho en los capítulos 17 y 19. Y assí se podría responder lo mismo.

30. Que el governador se siente entre los dos jurados cuando estará el virrey y se mude lo que agora se observa.

Justo es tomar en este punto resolución, pero necesita de mayor examen y oír al governador y a los otros oficiales reales. Sobre los papeles que dieren resolver a vuestra magestad lo que fuere servido. Y agora se podría decir que se quedan mirando y se resolverá brevemente.

31. Que pague vuestra magestad de las sisas de la ciudad conforme una declaración del rey don Martín.

Vista la declaración se puede decir que se tomará resolución o responder lo que se dice en las generales número 10.

32. Que los cavalleros de hábito no gocen de essención de sisas sino los frutos de las encomiendas.

Es de interés de tercero y de las personas del ||48/13 braço eclesiástico, y se puede responder que por este respecto no se puede conceder.

33. Que las mercaderías y toallas que vienen de fuera del reyno no paguen los derechos reales, aunque vengan a nombre y riesgo de extranjeros.

Sería menoscabar summamente los derechos reales, como se dice en los puntos generales número 2, y así se puede decir que se guarde lo costumbrado y los fueros del reyno.

34. Que la ciudad no pague salario en las causas y pleitos que lleve sea actor, o reo, o tercero.

Además de ser perjuicio de los ministros de la audiencia a quien tocan estos gajes sería el quitárselos darles título para pretender aumentos de salarios, que aún con estos emolumentos son limitados. Y esta concesión a la ciudad de Valencia ocasionaría que lo pidiesen tantos más, que se puede negar por el inconveniente de la conseqüencia expresándolo así en la respuesta.

35. Que los que tienen los emolumentos de la cárcel paguen las cadenas, yerros y grillos, y no la ciudad.

Es interés de tercero y contrario a lo que siempre se ha hecho, y exonerarse la ciudad de la obligación que tiene podría decirse que por interés de tercero como no se puede proveer.

36. Que los del centenar tengan por juez peculiar al de la capitanía general.

Parece concesible esta petición, pero porque estoy advertido que esta compañía conforme sus privilegios tiene obligación de salir del reyno en servicio de vuestra magestad en caso de rebelión de Cataluña voy haciendo las diligencias para averiguallo. Podría decirse que vistos los privilegios del centenar tomar a vuestra magestad resolución.

37. Que en todas las ciudades y villas del reyno se tenga el libro donde se registren las ventas judiciales y declaraciones de sucesiones.

Parece esto muy conveniente y que se debe conceder.

38. Que el escribano de la corte eclesiástica no pueda llevar más derechos que el de la governación.

Podría decirse que se observen los fueros que hablan d·esta materia.

39. Que se nombre albacea para las obras pías y que por el bien del alma no se puede señalar sino la décima con que no se exceda de mil libras, y que los que no tendrán parientes ni muger sucedan los hospitales de los lugares.

Parece que se podría conceder en cuanto los bienes de realengo y que suceda en los hospitales cuando por fueros están llamados *ab intestato* los lugares píos tampoco tiene inconveniente, solo se podría hacer reparo la diferencia que se havrá de observar no viniendo en ello los otros estamentos pero no esto no será de gran consideración.

40. Que no se puedan evocar las causas de los ordinarios.

En este punto hay fuero y órdenes de vuestra magestad, podría decirse que se observen quitado todo abuso.

41. Que no conozca la Audiencia ni governador de los amancebados, sino [el] justicia criminal.

Tiene notable inconveniente, así porque se quitaría la jurisdicción a los tribunales más superiores como por que en los de los justicias ordinarios más se trata

de sacar emolumentos d·este conocimiento que de remediar los daños. Puedes responder que se guarde lo acostumbrado.

42. Que se guarde el privilegio de que los oficiales de la ciudad no sean suspendidos durante el oficio.

Este privilegio dispone lo que el derecho común y solo en los casos de limitación como son el de cohechos y otros se puedan suspender. Podría decirse que se guarde el privilegio como es de justicia.

43. Que por acto de corte se conceda que los ministros de la ciudad puedan llevar escopeta conforme el capítulo 10 del pastim general.

Puédese decir que se guarde el privilegio que citan.

44. Recomendación para aprobación de la coniunció de Jusepe Ximeno.

Es de los generales número 1.

||48/14 45. Que se dispense en la carta del año 1612 puedan hacer conjunto en el oficio de Benito Molins.

46. Que se dispensen las órdenes que prohíben dar cada tres años a los conjuntos de los vergueros una ropa.

Estos son de los generales número primero.

47. Que se guarde la letra de salvaguarda concedida a la ciudad de Segorbe para que se prosiga el pleito de la reducción.

Puédese decir que se informará a vuestra magestad del estado del pleito y proveerá lo que fuera justo, porque entendería yo que la salvaguarda que piden deve haberse revocado, y en summa esto es una intercesión.

48. Que se dé a Vicente Gaçul el oficio de escribano de la diputación para toda la vida.

Está dicho en el acto de corte primero de los estamentos eclesiástico y real.

49. Que los porteros de los braços puedan disponer de sus oficios dispensando en los fueros que digan lo contrario.

Está dicho en los fueros 35.

50. Que en la corte eclesiástica no lleven más de dos dineros por libra de las difiniciones y no quatro, y que se deduzgan del bien del alma y no de la herencia, y que no tengan salario de los legados del hospital, redigiones y otras partes.

Puede decirse que se guarde el fuero 120 de las Cortes del año 1604 que trata d·esto, y en causas de contención que ha havidi sobre su observancia á ganado la declaración la jurisdicción real contra la eclesiástica.

51. Que no se puedan proveer los beneficios en los que no sean naturales.

Ya está dispuesto por bulas apostólicas y por fueros. Podría decirse que se guarden, y aunque el braço real com pedir esto podría ser que quisiese decir que tenga lugar en los casos de las limitaciones, que son los del real patronazgo de vuestra magestad y los que por su institución admiten a forasteros, pero ni es justo quitarlas ni hay para qué entender lo que no han expresado, y más no siendo petición de los tres braços.

52. Que los ecónomos de las retorías sean naturales y los frutos se guarden a los curas futuros.

Puede interceder se con su santidad si pareciese a vuestra magestad. Y nace el motivo de suplicarlo de que de ordinario los arçobispos ponen por ecónomos a los naturales de sus tierras porque no les pueden dar en este reyno otro, y no lo tengo por cosa de poca importancia.

53. Que se señalen cuatro canonicatos de opposición en cada cathedral del reyno y se interceda a Su Santidad por ello.

Parece que tiene conveniencia pública hacer esta intercesión al pontífice con que sea sin perjuicio de los del patronazgo de vuesta magestad.

54. Que se confirmen los privilegios concedidos a la cofradía de Nuestra Señora de los Desamparados.

Es de las generales número 10.

55. Que se observe el instrumento de concambio del Puche y Chelva.

No le presentan, y ese estilo responder que cuando se vea vuestra magestad proveerá lo que fuere justo.

56. Que al hospital de Orihuela se conceda una milicia y nobleza para beneficiar.

Es de los generales número primero.

57. Que se guarde a Callosa lo que se ha concedido a Orihuela de que la pena de los que contravienen a los estatutos de las aguas sea de cinco libras.

Conceder a Callosa lo que se concede a Orihuela parece que no tiene inconveniente.

58. Que se confirmen todos los privilegios de Nuestra Señora de la Merced y Redención.

Es de los generales número primero.

59. Que se ponga Leandro Escales en libertad.

Está dicho en los contrafueros.

60. Que se quite el estanco de las casas de feria.

Está dicho en el capítulo cuatro de los braços eclesiástico y real.

||48/15 61. Que para quando esté graduado don Francisco Roig se ha conjunto de don Juan Bautista Roig, su padre, en la abogacía de la ciudad.

Es de los generales número primero.

62. Que se revoquen todas las provisiones hechas en favor de don Pedro Maça contra Castalla y el acto de corte 40 del año 1585, y que el procurador patrimonial salga a coadiubar al síndico de la villa.

Por ser materia de pleyto interés de tercero no se puede proveer, y así se les puede decir y expresar.

63. Que la villa de Ontiniente provea la escribanía de sus jurados después de los días del que hoy la tiene.

Parece que no tiene inconveniente esta concesión hasta las primeras cortes.

64. Que interceda vuestra magestad con el pontífice para que hoyga en justicia a las villas de Alcoy, Carcajente y Castalla sobre la pensión de sus retorías que se aplica a Xàtiva.

Con aprobación de vuestra magestad se hizo la supresión, y dar lugar al pleito tendría inconveniente y si obtienen lo que suplican en otros capítulos de que cada una d·estas villas haia un canonigo en la iglesia de Xàtiva ya vienen a tener satisfacción. Puede responderse de vuestra magestad se informará de las pretensiones de las partes interesadas y tomará resolución.

Los capítulos siguientes tocan interés de Xàtiva.

65. Que no conceda vuestra magestad jurisdicciones *gubernatorio nomine*.

Quitarse vuestra magestad esa facultad tiene inconveniente, porque el aprieto de los tiempos pide que no se estrechen estas regalías. Podría decirse que tiene encargado vuestra magestad al Consejo que reparen en las consultas d·estas concesiones y haga memoria vuestra magestad d·esta petición para que en sus casos resuelva lo que tuviere por justo.

66. Que paguen los alguaziles las guardas quando las toman para llevar presos de tránsito.

Ay disposiciones de fueros que sería justo que se observassen si la estrechura o imposibilidad de la thesorería no le impidiese sin poderse hacer más. Puede responderse que se guarden los fueros quitado todo abuso.

67. Que los alguaciles no den en encomienda los presos al justicia de Xàtiva sino al alcayde.

Parece que debe guardárselo acostumbrado porque el justicia es el jefe del alcayde y es justo que a quien tiene la superintendencia se dé la orden y no al ministro más inferior, y al cuidado de la custodia de los presos que se ponen de tránsito es esto conveniente.

68. Que las habilitaciones de la ciudad de Xàtiva sean por maior parte y no *nemine discrepante*.

Parece conveniente esta concesión porque el *nemine discrepante* en todas partes ha de ser de perjuhizio y aunque quita las devoluciones de la elección también quita el cuidado y da maior quietud.

69. Que el asesor de governador de Xàtiva tenga garnacha.

Esto sería consuelo de la ciudad, que es la más principal en el reyno después de la de Valencia y autoridad de la misma administración de justicia, y así se puede conceder.

70. Que el fuero 11 del año 1604, que prohíbe dar de comer ni hacer otro gasto con los ministros, se extienda al virrey y la gente que lo acompañe con las mismas penas y forma.

También parece justa esta concesión, pues no es bien que las universidades se graven por esto.

71. Que los asesores y justicias de Xàtiva y Orihuela pueden remitir penas de muerte.

Harto parece que sería igualarlos con el governador y justicia de la ciudad de Valencia y así se les podría responder, pues lo demás que piden es que tengan más potestad.

72. Que la seda de la cosecha cuando la vendan no tengan ||[48/16] obligación de manifestarla los naturales que no deven derechos.

Puédese decir que se observe en Xàtiva lo que las demás partes del reyno. Porque el síndico de lo que se queja es de la desigualdad.

73. Que se dé a la adossación, que es el cargo con que se venden los bienes, fuerça de especial hipoteca, pues es precio de la cosa vendida.

Privilegiar el precio como se suplica también parece justo, porque lo que agora se observa es rodeo que es bien evitarle.

74. Que para llevar moneda por el Reyno no sea menester licencia del bayle.

Esto tiene inconveniente por el peligro de la saca y fraude de los drechos reales. Podrá decirse que se guarde lo acostumbrado.

75. Que los que traigan trigo u otra provisional reyno puedan hacer arroz sin pagar al virrey derecho de saca.

Por fueros y prematicas y órdenes de vuestra magestad está dispuesto que los virreyes no lleven derechos d·estas sacras. Podría mandarse que se observen estas disposiciones sin que el abuso que se hubiera introducido contra ellas se pueda sacar en conseqüencia.

76. Que haia un subdelegado de juez de diezmos en la ciudad de Xàtiva con jurisdicción privativa.

Es perjudicial al juez de diezmos que tiene en Valencia vuestra magestad y no hay por qué este en otra parte, y cada ciudad y villa querría lo mismo, y estos exercicios de jurisdicción principales es justo que tengan la residencia en las metrópolis. Puede dezirse que se observe lo acostumbrado.

77. Que los torcedores no tengan obligación de manifestar la seda a los arrendadores del peaje, sino que tengan la libertad que solían.

Es contra los derechos reales esta petición y por esto es de los generales número 2.

78. Que la ciudad de Xàtiva después de los días del que hoy tiene la escribanía de su sala y su conjunto la pueda proveer.

Parece que se podría conceder hasta las primeras cortes.

79. Que los precios de la seda que llevan a Castilla puedan los naturales del reyno sacarles en oro y plata.

Es de los puntos generales número último.

80. Que se le perdonen los quindennios de la casa de la ciudad passados y futuros.

Es de lo que se puede perdonar por lo passado, como se dijo en las generales número 2.

81. Que se revoque la carta en these mando que no se habilitasen por cavalleros en la ciudad de Xàtiva los que no huviessen obtenido declaración en la Real Audiencia y que quede a arbitrio de los habilitadores.

Como se haia obtenido una vez la declaración en la Real Audiencia el examen de las successiones parece que se les podría conceder.

82. Que se erija catedral la iglesia de Xàtiva.

Sobre este negocio hai muchos papeles y consultas del Consejo, no es materia para que se resuelva al pie de un capítulo de corte. Puede decirse que ha mandado vuestra magestad al Consejo ha dado consulta con los papeles que tiene d·ella y tomará resolución brevemente.

Capítulos que tocan a la ciudad de Orihuela.

83. Que el racional de Orihuela se saque por suerte cada año de la bolsa de ciudadanos y cavalleros alternativamente y que no pueda tener otro oficio ni tenga elección vuestra magestad.

Aunque siendo el oficio de tan poca consideración y a tanto que no le provee vuestra magestad parece concesible, pero el negarse a la ciudad de Valencia en el capítulo 16 hace reparo, porque no es fácil en los interesados percibir la diferencia y podría serville de concederlo aparte vuestra magestad.

84. Que se dé a la ciudad la alcaydía del castillo después de los días del que hoy le tiene.

Es de los generales número 3

||48/17 85. Que no se executen las penas de los estatutos sino en caso que haia dolo o fraude.

Es de los generales número 2.

86. Que las penas de los estatutos te los riegos se moderen la de veinticinco libras a cinco, la de diez y la de cinco a tres y que no intervenga el procurador patrimonial.

Se podría moderar al tercio menos, pero no concederse que no intervenga el abogado patrimonial supuesto que son interesados los derechos reales.

87. Que al procurador y abogado fiscal de Orihuela les de la ciudad de sus propios al abogado cien libras y al procurador cinqüenta libras de renta y no puedan llevar salarios de las acusaciones criminales.

Parece que puede concederse por qie es más contingente que por los emolumentos excedan en acusar lo no debido, que por dejar de tenerlos tengan ommisión en las acusaciones y también están sujetos a residencia.

88. Que los gobiernos de Castellón de la Plana y Orihuela sean trienales y sujetos a residencia acabado el tiempo.

Esto es novedad y los oficiales reales casi todos en el reyno son de por vida. Puede decirse que en caso de vaccante tomará vuestra magestad resolución

y en cuanto a la residencia se proveerá siempre que le parezca necesario a vuestra magestad.

89. Que los alguaziles ordinarios de Orihuela no puedan salir de aquella ciudad por execuciones de menos de cinqüenta libras y la dieta sea de diez sueldos y los demás porteros no lleven sino cinco aunque salgan por alguazil.

Es de los generales número 8.

90. Que a Valencia, Orihuela, Alicante, Castellón de la Plana se dé facultad de imponer sisas entre los suios y para arrendar y estancar las tiendas, tabaco, aguardiente y qualquier otro género de tiendas.

Es de los generales número 7.

91. Que el governador de Orihuela no pueda conocer de las elecciones de los oficios de aquella ciudad ni impedir que se hagan, sino que se executen sin embargo de las inhibiciones conforme su privilegio.

Quitar el recurso al juez superior como lo es el governador en aquel distrito tienen notorio inconveniente y redunda en des autoridad del oficio y de la paz que ha menester y dar la administración de la justicia. Podría respondérseles que se guarde el privilegio que allegan como estuviere en uso y observancia.

92. Que el bayle de Orihuela sea en aquel distrito juez de sal y quema.

Es contra la preeminencia que tiene el bayle general de Valencia, en cuyo poder sea juzgado por más conveniente poner esta jurisdicción, y así parece que será bien se guarde lo acostumbrado y se responda así, pues en materia el que no interesan sino los oficiales reales de vuestra magestad no es bien que por acto de corte se haga novedad irrevocable, sino que la separación y unión de estas jurisdicciones quede siempre pendiente del real beneplácito de vuestra magestad.

93. Que los socorros que pide Alicante a Orihuela pague esta el día de la ida y el de la buelta y Alicante los de la detención.

Es de los generales número 2.

94. Que en caso que Orihuela tenga sentencia contra sí en el pleyto con Callosa se revoque el capítulo del privilegio hecho en favor del bayle de Callosa.

Supuesto que hay pleyto pendiente es debido remitir la petición a justicia para que se administre oídas las partes, y pedir que se le conceda por gracia lo que huviera perdido por justicia ya se ve que es injusta petición.

95. Que no se despache comisión alguacil sino por execución de quinientas libras aunque se haia obligado el reo a ello y que no vaia escrivano, pues los hay en los lugares.

Es de los generales número 8.

96. Que en los oficios de la casa de la Diputación sean la mitad de los insaculados esta ciudad y la otra mitad del reyno.

Es materia que toca al estamento militar donde tuvo incon-||[48/18]veniente tratarse solo en una ocasión en las Cortes, no es cosa para decidirla a instancia del braço real. Podría decirse que no se puede proveer por capítulo de corte del braço

real y que vuestra magestad en sus ocasiones tendrán esto la consideración que parezca justa.

97. Que al comprador de corte no puedan executarle los acreedores sino al precio.

Hay disposiciones de fuero que es justo que se observen, puede responderse así, pues no es bien que se alteren por capítulo de corte de un braço solo.

98. Que las ciudades y villas del reyno puedan establecer las áreas de las casas que han caído y que se subasten treinta días y no puedan ser inquietados por los acreedores los que edificarán en ellas.

El capítulo 37 del braço real de las Cortes del año 1626 hay disposición que trata d·esto. Puédese mandar que se guarde.

99. Que los cavalleros y ciudadanos que gozan de privilegio militar no puedan ser sacados a los tribunales a oír las sentencias sino en secreto o en su ausencia y se les notifiquen después.

Es derechamente contra la autoridad de la justicia y contra el temor que puede incurrir el escarmiento d·esta publicidad, y esto toca más al estamento militar, que no habla en ello. Podría decirse que se guarde lo acostumbrado.

100. Que todas las dudas de las contenciones con la jurisdicción eclesiástica se declaren con una sentencia y que las presentaciones de otros procesos se hagan sin inserción y basten para el del canciller certificatorias d·ellos.

Es materia en que interesa el braço eclesiástico y su jurisdicción y como se propone es contra justicia y a veces contra la conveniencia de la jurisdicción real, y hay concordia hecha con autoridad del pontífice y fueros que tratan d·ello. Puédese responder que se observen estas disposiciones.

101. Que los que estarán presos por testigos se haian de sacar dentro de seis días o justificarle la causa de su detención citándole conforme los fueros.

La averiguación de los delitos es en el Reyno sumamente difícil y lo que se suplica es para ponerla de peor calidad, tiene notorio inconveniente la concesión contra la administración de justicia. Puede responderse que se guarden los fueros y lo que es de justicia.

102. Que las penas de las pistolas no se puedan executar sino al que fuera hallado en ellas, observando en esto el fuero del año 1626 capítulo 29.

Que se observe el fuero es justo. Pero que se quite la pena extraordinaria al que no fuere hallado con la arma prohibida sino convencido es ocasionar la continuación del delito. Parece que se puede decir que se guarde el fuero.

103. Que los letrados de las villas y ciudades del reyno se consulten en las plaças aunque no tengan cinco años de plática de Valencia que requieren los fueros.

Podría decirse que vuestra magestad encarga su lugarteniente general que tenga memoria en las consultas de los sujetos que residen en el reyno para proponerlos conforme sus méritos. Porque hay disposiciones de fueros y no es bien alterarlas a instancia de un braço solo.

Capítulos que tocan a la ciudad de Alicante.

104. Que se quite la doble tarifa del vino para que se pueda embarcar o que se compute lo que importa en todo el Reyno y se reparta con igualdad, que la ciudad de Alicante pagará su parte con que tenga facultad de imponer el derecho en él como le parezca más suave.

Alterar la disposición de los fueros por una ciudad sola tiene inconveniente. Podría decirse que se guarden los fueros.

105. Que los que casen con naturales de Alicante y vivan diez años en aquella ciudad aunque sean tramontanos y ultramarinos sean exentos del drecho de duana.

Es de los generales número 2.

106. Que pagando en Alicante el derecho de duana no paguen las ropas que se sacan de allí el derecho de peaje conforme el privilegio del rey don Fernando.

También toca en lo mismo. Puede decirse que he visto el privilegio resolver a vuestra magestad lo que parecerá justo.

107. Que se tenga en Alicante un vicario general por el obispo para que no haian de ir a litigar a Orihuela.

Podría decirse que encargar a vuestra magestad al obispo de Orihuela tenga cuidado de que se eviten los de Alicante los gastos y molestias que pueda en sus pleytos, porque no es materia que toca decidirla a vuestra magestad.

108. Que se guarden los fueros y privilegios que conceden salvoconducto a los que entran vituallas al reyno.

Es justo que se guarden los fueros.

109. Que el precio de las gra mallas que se da a los jurados de Alicante se aumente a cien libras como es agora setenta.

110. Que los abogados tengan cinqüenta libras como agora veinte de salario.

Podría concederse hasta las primeras cortes.

111. Que se quite el derecho portugués conforme el capítulo 90 del año 1626 de los braços real y eclesiástico.

En el capítulo que citan del año 1626 se dice que se haga una notificación judicial a los interesados para que aquel derecho tenga fin sino mostrar en cosas relevante dentro del término que se les señala. No muestran la notificación, puédese responder que cuando se vea tomar á vuestra magestad de resolución, y no parece tiempo para quitar en favor de los portugueses ningún derecho. Es verdad que le cobra el Tribunal de la Inquisición por una confiscación y sería bien que el procurador patrimonial saliese a esto, porque vuestra magestad tiene el quinto y se entiende que á tiempo que no le ha pagado, y el continuarse en beneficio de vuestra magestad sería mejor.

112. Que se puedan fabricar jabones de lossa en Alicante como en Elche.

En Elche se fabrica el jabón del azeite que se coge en su término porque es abundante esta cosecha. En Alicante se ha tenido por prejudicial permitir que se

fabrique del azeyte del reyno porque consumiéndose en este empleo haría falta esta provisión. Podría decirse que puedan fabricar el jabón en Alicante con que no sea de azeyte del reyno fuera de la cosecha de su distrito por el perjuicio que se puede hacer en esta vitualla.

113. Que no se pague quindenio del derecho de peso o se reduzga a cinqüenta libras.

Es de los generales número 2.

114. Que los vecinos de Alicante se envíen interna para los oficios de capitanes, veedores y contadores como los de Xàtiva y Orihuela.

No sé que esto esté en uso ni para qué fin. Pero podría decirse que sea con los vecinos de Alicante lo mismo que con los de Xàtiva y Orihuela.

115. Que de los oficios de la ciudad de Alicante no se puede admitir por el governador y otro tribunal apelación suspensiva.

Es lo mismo que contiene el capítulo 91.

116. Que se guarde a Alicante el privilegio de Orihuela de que las execuciones no se puedan appreender las bestias ni instrumentos de labranza.

Es de las generales número 5.

117. Que el derecho de que mano se pague de los vajeles que solo pasan de paso por Castilla sin haber ancorado en los puertos de aquellos reynos ni de los que vienen de levante fabricados en poniente como se solía antes.

Es de los generales número 2.

118. Que no se cree nuevo tribunal del almirantazgo, sino que toque al virrey y sus comisarios.

Ya está dicho en el fuero 32.

119. Que la ciudad de Alicante pueda estancar el tabaco, tiendas de saladura y otras drogas y vituallas.

Es de los generales número 7.

120. Que no se puedan publicar por descomulgados todos los oficiales de qualquier ciudad.

Es cosa que toca a los prelados eclesiásticos. Puédese decir que vuestra magestad les encargará que tengan d·esto la devida consideración.

121. Que los impedimentos de concurrir a oficios de Alicante dos parientes se limiten a segundo grado y en el de jurados y no otros, revocando la carta real.

No tiene grande inconveniente la concesión.

122. Que se quite el gasto que hacen pagar los oficiales del Santo Oficio en Alicante por visitar los navíos.

Este gastos introducido de tan poco tiempo a esta parte que sería bien encargar al inquisidor general lo prohibiese, dando orden a sus oficiales que no le cobren.

123. Que a la ciudad de Alicante se llame señoría y a la de Valencia señoría ilustrísima.

Parece que se deve observar la premática y fueros y no concederla a Alicante por la conseqüencia.

124. Que en la vacante del que hoy es escrivano de la sala de Alicante sea la provisión de los jurados.

También se puede conceder hasta las primeras Cortes después de los días del primer succesor, Por haber hecho merced vuestra magestad al que hoy lo es de darle Facultad de nombrarle y se ha beneficiado este expediente para efectos del servicio de vuestra magestad.

125. Que los oficiales y soldados de la milicia efectiva reformados no gocen de la essención de las sissas.

Parece justo que ni los soldados ni oficiales milicianos gozen d·esta essención como se dijo en el capítulo 11, pero podría reservarse facultad vuestra magestad para proveer lo contrario quando le parezca justo.

126. Que San Juan y Benimagrell no se puedan separar de la jurisdicción de Alicante conforme la concordia que tienen hecha y privilegio de su magestad.

Es materia de interés de terceros. Puede decirse que he visto el privilegio y concordia resolver a vuestra magestad lo que fuere justo.

127. Que los frutos decimales consignados por vuestra magestad para la paga del gasto del pantano den después de la ciudad para levantar las paredes y otros gastos del mismo, quitando la limitación que se puso en el acto de corte 241 del braço real del año de 1626, fuero 165 de 1604.

Sería justo ver lo que importan estos frutos y para que se abre bien las cuentas de donde se ha de sacar se podría decir que cuando estén examinados proveerá vuestra magestad sobre lo que se le supplica y toca la concesión en los puntos generales número 2.

128. Que el bayle general y local de Alicante visiten desde tierra los vajeles y no hagan pagar cosa alguna por las visitas.

El bayle de Alicante tiene cortísimo salario y apenas otros emolumentos que estos que a tiempo que los lleva él y sus predecesores. Vissitar los navíos desde tierra no puede tener igual satisfacción. Y así se podría decir que se observe lo que justamente se hubiera acostumbrado. Y el síndico ha dicho que esto no era de su instrucción.

129. Que después de los días de Alfonso Martínez se quite el salario de cinqüenta libras que goza sobre los frutos del pantano por su administración, pues pueden entrar en poder del clavario.

Fácil es quitar este salario, pero que los frutos entren en poder del clavario no es justo. Podría decirse que lo acuerden quando vaque el oficio y se hallan visto las cuentas de los frutos de que trata el capítulo 127.

130. Que se declare qué ha de gastar la ciudad de Alicante en las visitas de los virreyes.

Nada han de gastar conforme el fuero 11 del año 1604 y la extensión que piden en el capítulo 70 d·estas si se sirve de concederle vuestra magestad.

131. Que por execución del fuero 4 *De pondere et mensura* el tercio de las penas que se executa el almotacén sea de la ciudad y dé qüenta a los jurados.

Puede mandarse que se observe el fuero conforme su disposición.

132. El sobrecequiero de Alicante pueda inquirir *ex officio* contra los que defraudan las aguas.

Parece conveniente concederse lo que supplica.

133. Que pueda el sobrecequiero nombrar assessor ordinario con salario de diez libras y que sea uno de los abogados de la ciudad o assessor de los justicias y que se paguern de los emolumentos del oficio.

Es de los generales número 11.

134. Que se ponga un alcayde en las cárceles de Alicante y estén a cargo del justicia y que se le paguen cien libras de salario de los emolumentos de la tessorería y que también se paguen d·ellos los yerros.

Los yerros toca a la ciudad darlos. Que haia alcayde es justo. Podría dársele 50 libras de salario, pues hay tiempo de aumentarle.

135. Que el justicia y jurados tengan sitiada de audiencia cada quince días en Alicante y el escrivano lleve el libro de lo que en ellas se provea.

Parece justo conceder este capítulo.

136. Que el subrogado de governador en Alicante sea militar y natural de aquella ciudad.

Está concedido en el capítulo de corte 3 del año 1604 folio 59 y es justo mandar que se observe y lo ha mandado vuestra magestad con órdenes particulares cuando estuvo en esta ciudad.

137. Que a oficio de sobrecequiero solo pongo un cubrir cavalleros o ciudadanos de mano mayor alternativamente y que en lugar d·este concurran los ciudadanos tema no menor al de clavario.

No tiene inconveniente esta concesión.

138. Que al oficio de asesor del justicia de Alicante se le aumente el salario hasta ochenta libras de los emolumentos del oficio a que no concurran los ciudadanos de mano menor.

Es de los generales número 11.

139. Que el que rija el oficio de assessor en Alicante pueda hacer remisiones aunque no tenga poder especial del assessor ordinario.

Es pretensión contra el assessor proprietario y no parece justo que su subdelegado tenga más poder del que le diere ni todas vexes conviene que sea para este fin. Y así parece se podría responder que se guarde lo acostumbrado.

140. Que se haga un resumen de las premáticas por un oidor de la Real audiencia para que con consulta de los síndicos de los tres braços se altere lo que convenga.

Puédese responder que vuestra magestad lo ha encargado a su lugarteniente general y es justo que se haga este resumen.

141. Que se observe el fuero 176 del año 1585, que dispone que antes de publicarse las prematicas se consulten con los síndicos de los braços.

No dice el fuero que cita lo que este capítulo representa, sino que vuestra magestad encargará que no se hagan prematicas contra los fueros. Y puede responderse que manda a vuestra magestad se observe lo que en las Cortes del año 1585 se concedió.

Capítulos que tocan a la villa de Morella.

142. Que se confirme el privilegio 98 del rey don Pedro el segundo y otros dos del rey don Pedro y don Martín que conceden a Morella que le competan las preminencias de los ricoshombres y generosos de quien los hubiere comprado o compraren adelante.

143. Que se confirme otro del rey don Pedro el primero en que comunica a Morella todos los que concediere a Valencia.

144. Que se confirmen los privilegios que dicen que en caso de guerra se recojan en Morella los vecinos de sus aldeas con las penas corporales y pecuniarias que parecerán convenientes a la ocurrente necesidad.

145. Que sean confirmados los privilegios y provisiones de que las aldeas no puedan juntar a Consejo sin orden y presencia del justicia de Morella.

146. Que se confirme otro privilegio del rey don Jaime que dispone que cada jueves haia feria y mercado en Morella.

147. Que se confirme otro privilegio del rey don Pedro el segundo que dispone que puedan los de Morella ir a moler y sacar el trigo de Aragón.

148. Que se confirmen todos los privilegios, concesiones, provisiones reales, jurisdicciones, ordinaciones, estatutos, usos y costumbres concedidos por los señores reyes de Aragón.

Son de los puntos generales número 10.

149. Que las diez libras de salario del justicia de Morella sea de trecientos sueldos se paguen un de los emolumentos del justicia mayor deducidos los cargos y no de la misma corte, qie es lo que dispone el capítulo 148 de los actos de corte del braço real del año 1626.

Es de las generales número 11.

150. Que después de los días del bayle de Morella no tengan sus sucesores elección en los oficios de la villa com a sino que la hagan los jurados sin ser necesario hacerle al bayle terna.

Es de los generales número 9

151. Que los pregones que llaman *lligallons*, que quiere decir del ganado o perdido, se publiquen cada año en todos los pueblos de la general contribución de Morella.

Es justo que se hagan los pregones para que se manifieste el ganado perdido y se aplique como es costumbre en que tiene interés el real patrimonio.

152. Que se mande al alcaide o teniente del castillo de Morella que habite en él y que se ponga guarnición durante la guerra de Cataluña a costa de vuestra magestad y que no gozen exenciones si no estando en actual custodia.

Esto será justo encargarlo al virrey, pero no parece conveniente que quede por asentada obligación en un capítulo de corte. Podría responderse que ha mandado vuestra magestad al lugarteniente general ponga en execución los órdenes que tiene y mire con cuidado lo que conviene a la conservación del Castillo como requiere su importancia.

153. Que el hábito de Montesa se dé a los ciudadanos de Morella como a los de las ciudades.

En esto deben observarse las difiniciones de la orden que están hechas con autoridad apostólica y no tienen ocasión de suplicar lo que contiene el capítulo. Podría respondérseles esto mismo.

154. Que de las peitas reales se puedan cobrar lo que pagaron a los soldados del castillo la villa y aldeas.

Sobre esto hizo consulta el Consejo a vuestra magestad y se dio una orden al duque de Arcos para que procurase ajustar con la villa que no pidiese lo pasado o se buscase algún expediente, y dar por asentada la obligación d·esta restitución no parece conveniente. Podría responderse que ya tiene dada orden vuestra magestad en la materia a su lugarteniente general.

155. Que la generalidad reaga a la villa las cantidades que ha gastado en la custodia de los lugares de Benifaçà y de la marina del reyno.

Es interesado todo el Reyno y no se puede tomar resolución sin oírle, como se dice en número 12. Parece que se podría decir que se haga justicia en la materia oídas las partes.

156. Que Morella sea exenta de alojamientos.

Es de los generales número 4.

157. Que se mande al obispo de Tortosa tengan Morella un vicario general como agora tiene oficial foráneo.

Es cosa que toca al obispo y lo piden otras villas también. Puédese responder que vuestra magestad se informará de lo que en esto se pudiere hacer, porque claro está que no es concesión para capítulo de corte.

158. Que ninguna essención valga para vagajes, tránsitos y alojamientos durante la necesidad d·estas guerras.

Vuestra magestad ha mandado proveer en esto por tiempo de un año, atentas las necesidades presentes. Pero concederlo del todo por capítulo de corte tienen conveniente respecto de ser algunas exenciones establecidas por fueros que sin consentimiento de los tres braços no se pueden dispensar. Podría responderse que ya vuestra magestad ha dado órdenes sobre la materia.

159. Que se mande a los señores de lugares de la contribución de Morella paguen qualesquier gastos hechos por su conservación confirmando el privilegio que trata d·ello.

Hay en esto interés de terceros, los cuales son del braço militar, y así parece que no se puede proveer sin oír a la parte, así se podría responder.

160. Que los administradores de dinero de la villa no puedan pagar sin cédula firmada de los jurados y de otra manera no se tome en qüenta.

No parece que tiene reparo esta concessión.

161. Que los abogados que sean asesores de las aldeas de Morella no puedan concurrir a los oficios de la villa sin renunciar a las abogacías con obligación de no volver a tenerlas.

No tiene grande inconveniente conceder lo que se suplica.

162. Que no firme las franquezas el abogado patrimonial.

Ya está proveído en el fuero 7.

163. Que se confirmen el privilegio de la fundación de la villa y otros.

164. Que se confirme el privilegio de que en Tortosa sean exentos de pagar toda imposición.

Son de los generales número 10.

165. Que se dé por nulla qualquier execución que se hiciere por los vecinos de Morella y su contribución en los contratos que firman en Tortosa para poder ser executados por el tribunal ecclesiástico.

Es justa y conforme a los fueros del reyno esta petición.

166. Que, pues no se deve dar al soldado que se aloja sino fuego, sal, azeyte, vinagre y habitación, se mande a los oficiales y comisarios les manden que no pidan más y que en qualquier tránsito en tropas de número moderado para que se reparta el alojamiento con igualdad y que una vez passen por los lugares de Benifaçà, y de allí a Peñarroja y otra por Morella y de allí a Monroig y la tercera por el Horcajo y de allí a Aguaviva, la quarta por Catí, Ares y Cinctorres y Mairambell, y lo mismo quando entren en el reyno, y que se expresse en cada commissión los bagajes que se han de dar.

Parece qie es bien declarar que al soldado no se le ha de dar más de lo que contiene el capítulo y esto es lo que se observa en el reyno. Lo demás está dicho en los generales número 4.

Capítulos tocantes a la villa de Alzira.

167. Que se confirmen los privilegios de Alzira.

Es de los generales número 10.

168. Que se confirme el establecimiento del pilón de la villa de Alzira conforme el capítulo 67 de las Cortes de 1626 folio 53, sin embargo de qualquier contradición.

Hay pleyto sobre la materia porque obtuvieron la concesión no refiriendo a la verdad. Puédese decir que se haga justicia.

169. Que se mande a Algemesí pague los cargos que se le señalaron quando se separó de Alzira, y si no, se buelva a su jurisdicción.

Es justo que se mande a la villa de Algemesí pague estos cargos que le tocaron al tiempo de la desmembración, con apercibimiento que no lo haciendo se procederá como fuere de justicia y está se administre en la Real Audiencia, oída la parte. Assí se podría responder.

170. Que las causas en primera instancia no se pueden evocar sino dejarse a los justicias, ni los escrivanos tengan obligación de darla copia de los procesos.

En cuanto a la cárcel en las causas hay disposiciones de fueros. Pero que los escribanos no den copia es ocasionar que se desprecien los mandatos de los virreyes y real audiencia y no conviene mandarlo porque hay casos en que las causas se pueden evocar, y es conveniente hacerse para la mejor administración de justicia y evitar inconvenientes de que se conozcan en las villas, y por esta y otras razones se deben dar las copias y siempre obedecerse las órdenes del superior. Y con responderse que se guarden los fueros se satisface este capítulo.

171. Que no se despachen comisiones para perseguir delincuentes a costa de las villas sino de los delincuentes.

Hay fueros que dan en esto la forma. Podría decirse que no se despacha en comisiones contra las villas sin guardarse en todo las disposiciones forma de los fueros. Porque cerrar la puerta esta diligencia sería quebrar la fuerza de la autoridad de la justicia que en ocasiones de bandos no tiene algunas vezes otro medio para la quietud.

172. Que se le perdonen a Alzira los quinquenios debidos y que se deberán hasta las primeras cortes como en la de 1626 capítulo 58 folio 52.

Es de los generales número 2.

173. Que se ponga en execución el privilegio de que se le dé el tercio diezmo y morabatín.

Es de los generales número 2. Pero por ser particular este privilegio podría decirse que habiéndole visto proveerá a vuestra magestad lo conveniente.

174. Que las prendas que se sacan por los cequiajes y penas de la acequia real se vendan sin esperar diez días que dize el estatuto.

No parece que tiene inconveniente la concesión como se haga citando primero al interesado.

175. Que las querellas del agua que se hurta del brazal de Alzira se executen delante del justicia de la villa con pronta y real execución aunque se haga en otro término.

Es querer la villa de Alzira exercer jurisdicción fuera de su territorio en que son interesados muchos barones del reyno como el duque del Infantado y otros. Podría decirse que por haber interés de tercero no se puede conceder lo que se pide.

Capítulos que tocan a la villa de Castellón de la Plana.

176. Que se ponga en execución lo contenido en el capítulo 156 del año 1626, que dispone que se pague en cierta forma a la villa las cantidades que le debe el Reyno.

Parece justo que se ponga en execución lo que se concedió en el acto que se cita del año 1626.

177. Que se reedifique a costas de la generalidad la torre del Grao de Castellón de la Plana.

Podría decirse que ha mandado vuestra magestad a su lugarteniente general visite la costa y disponga lo que convenga sobre el reparo o reedificación de la torre, porque conceder a instancia de un braço lo que toca a los tres es materia de inconveniente, como se dijo en los generales número 12.

178. Que se le conceda facultad de estancar el tabaco y tiendas, prohibiéndolo con las penas que a los jurados parecerá.

Es de los generales número 7.

179. Que se advierta al obispo de Tortosa tenga un vicario general en Castellón de la Plana.

Lo mismo pide Morella en el capítulo 157 y se le podría responder lo mismo.

180. Que el governador de Castellón no puedo reconocer a los oficiales reales que allí residen.

Es justo que no lo reconozca sin causa, pero no que se le quite esta potestad que le compete como ministro superior del justicia. Podría decirse que se dará al governador la orden que convenga sobre lo que se suplica.

181. Que el tercio diezmo de las almarjales que se le concedió en el capítulo 183 de 1626 por tiempo de veinte años, que no tuvo execución sino de dos años a esta parte se ha perpetuado el la mitad con que tenga siempre conservadas las acequias y que se exprese en los capítulos del arrendamiento de los derechos reales.

Es de las generales número 2. Por ser concesión hecha se podría decir que se cuenten los veinte años desde el día de la execución o concederlo hasta las primeras cortes.

182. Que se mande al bayle que reedifique la corte del justicia de los emolumentos d·ella y se haga un archivo donde se guarden los procesos y se entreguen por inventario cada año.

Podría decirse que se mande que lo reedifique la persona a quien toca, y lo demás del archivo inventario parece justo concederlo.

183. Que se mande al governador de Castellón de la Plana lo que al de Xàtiva en el capítulo 27 de 1626 folio 49, que no diese boletas a título de acompañantes.

Parece justo conceder a Castellón lo que se concedió a Xàtiva.

184. Que no pueda guiar el governador de Castellón a los que tuvieren proceso en la corte del justicia por ser contra fueros del reyno.

No es conveniente limitar esta potestad al governador que, como superior en aquel distrito, la tiene y puede ser importante al beneficio público usar d·ella algunas veces. Podría responderse que se guarden los fueros.

185. Que los lugartenientes de governador del reyno no tengan oidor de la capitanía general ni conozcan de sus causas sino el tribunal de la capitanía general de Valencia.

Sería gravamen de los soldados y de los que gozan del privilegio d·este fueron y en causas menudas sacarles de sus casas ya se ve que tendría inconveniente. Sobre esto hay premática hecha por vuestra magestad con mucha deliberación. Puédese mandar que se guarde lo que ella contiene.

186. Que la villa de Castellón de la Plana se asenta de acudir a los socorros y marina del Maestrazgo por ser también marítima.

Es de los generales número 12.

||48/19 187. Que se declare que los oficiales del lugar teniente de governador están sujetos a la jurisdicción del ordinario.

Podría remitirse a justicia esta pretensión porque hay interés de tercero. Porque la concesión ya se ve que tiene inconveniente pues los ministros del governador sujetarlos al justicia sería poder el quitar al governador los medios por quien ha de obrar.

188. Que en Castellón de la Plana al abogado fiscal se den cinqüenta libras de salario y veinticinco libras al procurador fiscal de la villa que se paguen de los emolumentos de la corte.

Es de los generales número 11.

189. Que se ponga en execución el capítulo 5 del braço real del año 1626, que dispone el oficio de requeridor de Castellón sea trienal.

Que se guarde lo concedido en el capítulo que allegan es justo y se puede conceder.

190. Que a las monjas de San Francisco de aquella villa se dé una milicia y nobleza para beneficiar.

Es de los generales número 1.

191. Que se confirmen todos los privilegios de Castellón de la Plana, usos, buenas costumbres y prerrogativas.

Es de los generales número 10.

192. Que el governador no conozca de amancebados ni mujeres ruinas sino justicia de Castellón.

Ya está dicho sobre el capítulo 4.

Capítulos que tocan a la villa de Villarreal.

193. Que Villarreal tenga la sal al precio que Burriana.

En esto hay disposiciones de fueros que se pueden mandar guardar.

194. Que no se pueda admitir recurso de las causas de clams al governador ni real audiencia.

Hay fueros que hablan de la materia, puédese decir que se guarden.

195. Que se dé facultad a Villarreal de nombrar un cequiero con amplia jurisdicción y sin dependencia de ninguno y privativa.

Hay interés de terceros y sin oírles no se puede proveer lo que se pide. Así se les podría responder.

196. Que se le dé facultad de hacer un horno.

Es de los generales número 13.

197. Que no sea juez el governador de Castellón entre las villas de Villarreal y Castellón atento que por habitar y residir en Castellón tiene affecto a las pretensiones de aquella villa.

El pretexto d·esta pretensión es injusto, pues la residencia de los que gobiernan en los lugares principales no basta para hacerles sospechosos, y aquí aún hay menos razón porque las materias de justicia declaran los assessores y quando en algún governador se huviesse experimentado pasión que ni se prueva ni se allega; no hace conseqüencia para que contra todos sus successores se establezca por ley. Podría decirse que vuestra magestad ha encargado al governador de Castellón que proceda con toda igualdad y a su assesso a cuio Consejo se hacen las provisiones y en caso de recusación se nombre otro conforme los fueros y premáticas.

198. Que el deudor de la villa o administrador no difinido, no pueda tener oficios y a instancia de qualquier del Consejo se pase a elección de otro si de hecho concurriere.

Parece conveniente conceder esta súplica.

199. Que se confirmen los privilegios de Villarreal.

Es de los generales número 10.

200. Que los lugares de governador del reyno no puedo emprender ni llevar a otras partes a los oficiales de las villas ni detenerlos en ellas durante los oficios.

Hase tocado en el capítulo 41 esta pretensión, y no parece conveniente estrechar a los superiores esta potestad. Podría decirse que no puedan sacarlos durante los oficios, sino en los casos que proceda de justicia.

201. Que los justicia y jurados de Villarreal sean jueces de las escorrentías y no el governador.

Quitar la jurisdicción al governador para darla a los jurados es de inconveniente. Podría decirse ||[48/20] que se guarde el acostumbrado.

202. Que las tropas de soldados vaian con comisario y no se puedan encargar a los justicias.

Es de los generales número 4.

203. Que se declare que los jueces ordinarios de las villas pueden conocer de las causas civiles de los militares hasta sentencia inclusive y las criminales exclusive.

Tienen interés los militares y no se puede proveer por sola instancias del braço real sino que se guarden los fueros que tratan d·esto.

204. Que cuando se den en Villarreal alojamientos a los soldados de tránsito den los vagajes los lugares circunvecinos. Disiente el síndico de Castellón.

Es de los generales número 4.

Capítulos que tocan a la villa de Ontiniente.

205. Que puedan tener Consejo General sesenta vecinos en Ontiniente bajando el número de ochenta y ocho qué está dispuesto.

Es de los generales número 6.

206. Que los vecinos puedan comprar y vender trigo para el avituallamiento de la villa sin incurrir en pena alguna.

Las premáticas lo prohíben por los monopodios. Podría concederse exceptuando este caso y el del estanco que se hiciese sin aprobación de vuestra magestad.

207. Que se le confirme el privilegio de poder arrendar las tiendas perpetuamente a conocimiento del Consejo General.

Es de los generales número 10.

208. Que se le dé el peso que tiene su magestad en la villa, que vale quince libras de renta.

Es de los generales número 2 y aunque es cosa menuda sería de prejuicio la conseqüencia.

209. Que al justicia se le aumente el salario que hoy tiene de cinqüenta libras a ciento y al assessor hasta quarenta que se paguen de los emolumentos de la corte.

Es de los generales número 11.

210. Que los bayles de las villas no puedan tener voto en las insaculaciones sino assistencia.

Es de los generales número 9.

211. Que al almotacén se le aumente el salario de quince libras que hoy goza a treinta.

Es de los generales número 11.

212. Que se conceda a la villa el tercio diezmo por tres años.

Es de los generales número 2.

213. Que puedan prohibir los jurados de Ontiniente la entrada del vino forastero con penas a su arbitrio.

Es de los generales número 7.

214. Que durante el impedimento del abogado fiscal se nombre otro.

Es justo que se haga el nombramiento por la persona a quien tocare durante el impedimento del propietario.

215. Que los salarios de abogado y procurador fiscal sean en Ontiniente como en Xàtiva.

Es de los generales número 11.

216. Que al bayle se le den quince libras de salario que hoy no le tiene.

Es de los generales número 11. Y no teniéndole antes el darle quince libras no parece cantidad considerable.

217. Que en los socorros de la marina si la detención pasa de quatro días venga a costas de la generalidad o de las villas que no saldrán a ellos.

Es de los generales número 12.

218. Que no se puedan vender con cargo de censos los bienes sitios si no fuera de especial hipoteca.

Es impedir el comercio y comodidad en los contratos y habiéndose dado a todos los cargos en las ventas fuerza del especial hipoteca, como se dijo en el capítulo 73, tiene esto menos razón. Puede responderse que se guarde lo acostumbrado.

219. Que se restituya el fuero de los censos de los particulares a diez y seis dineros la libra.

Este se quitó por premática por igualar el fuero de los censos en toda España, que es a veinte mil el millar, esta baja ha ocasionado los cambios que destruyen más haciendas, y en este reyno con la ganancia de quince mil el millar se contentarán los que tienen empleos. No tendría yo por de inconveniente esta concesión en respecto de los que en adelante quisiesen contratarlo.

220. Que el interés del cambio se reduzga a siete libras ||[48/21] y media por ciento franco de drecho de casa de feria y que el dador pueda pedir nueva seguridad que sea lícita y no se puedan compeler a quitar dentro de cinco años.

Es innovar tanto que se estrecharía mucho el comercio y se buscarían medios más ilícitos para crecer el interés. Podría decirse que se guarde la premática que toca este punto o que vuestra magestad la mandaría ver pera que se disponga lo que en esto parezca más conveniente.

221. Que los dueños de los censos con especial hipoteca puedan compeler a reconocerla de diez en diez años so pena de quitarlos y pagar las pensiones al dueño con que justifique sus derechos en juicio de propiedad y possessión.

Parece conveniente esta concesión porque con el tiempo no se pierda la noticia de las especiales como agora sucede algunas veces en perjuicio del derecho de los acreedores.

222. Que no se puedan despachar comisiones con notario si no está la cantidad de trecientas libras y con alguacil hasta quinientas.

Es de los generales número 8.

223. Que pueda estancar la vendería de lienzo.

Es de los generales número 7.

Capítulos que tocan a la villa de Alcoy.

224. Que las definiciones de los justicias que hacen dentro del año del bien del alma no se hallan de llevar al tribunal eclesiástico.

Hay fueros y concordias en la materia con la jurisdicción eclesiástica hechas con autoridad apostólica. Puédese mandar que se guarden y que el fiscal de vuestra magestad salga siempre que fuere necesario a defender su observancia.

225. Que cuando Alcoy haia de dar vagajes se repartan entre Penáguila, Benilloba, Valdegeta y si no los pueda executar el justicia de Alcoy. Dissiente Penáguila.

Es de los generales número 4.

226. Que siempre que serán convocados los lugares que deben acudir al socorro de la marina si fuere la villa de Alcoy y no las demás se haia de repartir el gasto que ella hiciere con las demás y que lo mismo sea con ella quando no acuda.

Es de los generales número 12.

227. Que se confirmen los privilegios y gracias hechas hasta hoy a la villa de Alcoy.

Es de los generales número 10.

228. Que se interceda con Su Santidad para en que la iglesia de Xàtiva haia un canónigo natural de Alcoy, pues se le han aplicado quinientas libras de sus frutos.

Parece que se puede hacer esta intercesión como se dijo el capítulo 64 *et infra* 364.

229. Que no pueda ser jurado en cabeza de Alcoy el que no havrá sido segundo o tercero.

Parece justo conceder este capítulo y conveniente al gobierno de la villa.

230. Que no pude ir notario en las execuciones sino que sirva el de la parte donde se haga la execución o lugar más vezino, al qual se le pague el derecho de escribir y dieta personal y trabajo solamente y el salario de la escritura al escrivano de la causa.

Es de los generales número 8.

232. Que se declare que el conocimiento de la ingressión de las monjas de San Agustín de Alcoy toca a los justicia y jurados de la villa que son patrones y no al arçobispo.

Materia eclesiástica ya se ve que no se puede declarar en capítulo de corte ni toca a la jurisdicción real. Podría decirse que vuestra magestad se informará del derecho de las partes y verá lo que se podrá hacer en lo que se ha suplicado.

Capítulos tocantes a la villa de Cullera.

232. Que el castillo de Cullera se dé a la villa, esto es el oficio de alcaide y dará cada año cinqüenta libras para los reparos.

Es de los generales número 3.

||48/22 233. Que dé los frutos que no se sacan del reyno no haia obligación de depositar el derecho del general sino dar fiança y se cancele cuando traigan responsiva.

Parece justo que no se deposite el derecho sino que den fianza, pero en esto son interesados los otros braços. Podría cometerse a los diputados, a quien toca, para que se execute lo que disponen los fueros sin gravamen de las partes.

234. Que se le perdonen los quindenios de los molinos.

Es de los generales número 2.

235. Que se le confirmen los privilegios de Cullera.

El de los generales número 10.

Capítulos que tocan a la villa de Liria.

236. Que se confirmen sus privilegios a Liria.

237. Que se confirmen también los de la ermita y beatas de San Miguel.

238. Que se ponga en execución el auto de corte 142 de 1626 folio 65, que disponen que fabrique los hornos que quiere haciendo buenas a vuestra magestad ducientas veinticinco libras.

Es justo y se ha dicho en los generales número 12.

239. Que no sea uno mismo assessor y escrivano en Liria si no por suerte cada año con vacante y intermisión, y que tenga veinte libras de salario de los emolumentos de la corte y si no lo supla la villa.

Aunque parece justo a la primera visita, pero el que es interesado ha mostrado privilegio real en virtud del qual tiene este derecho y no debe ser despojado sin ser oído. Podría decirse que por haver interés de tercero no se puede proveer, pero ajustándose con él la villa, resolverá vuestra magestad lo que más importare a la conveniencia d·ella.

240. Que se le conceda a la villa de Liria la prelación en el arrendamiento de la escrivanía de la sala pagándole el precio ordinario y acostumbrado.

Parece que no tiene inconveniente esta concesión, pues se ha de pagar el justo precio.

241. Que se le dé la escribanía del bayle como se le dio la de los jurados.

Diferencia hay de la escribanía de los jurados que son de la villa a la del bayle que es ministro y tribunal de vuestra magestad, en que no es justo tenga ella mano, y así se podría responder que se guarde lo acostumbrado.

242. Que a la iglesia de Liria se dé privilegio de amortización en cantidad de 4.000 libras.

Es de los generales número 14.

243. Que para no pagar en Teruel derecho de medio peaje de Albarracín se despachen los mandatos ofrecidos en el fuero 141 de 1626 y 8 de contrafueros de 1604 y 53 de Leuda.

Cumplir lo ofrecido ya se ve quan justo es. No se puede dejar de conceder, aunque la execución en Aragón huviesse de tener dificultad pues con esto se hace por vuestra magestad todo lo possible para el cumplimiento de la promessa.

Capítulos que tocan a la villa de Biar.

244. Que el censo del molino que responde a vuestra magestad en la villa de Biar dos caízes de trigo y dos de cevada se reduzga a diez sueldos atento que sirve para una obra pía.

Es de los generales número 2.

245. Que se revoque el nombramiento del sotalcayde del castillo y se dé la alcaydía a la villa después de los días del que hoy la tiene.

Es de los generales número 3.

246. Que el acto de corte 67 de 1604 queda facultad a la villa de nombrar racional y que lo sea el jurado primero y el que lo será acabado el trienio.

Es justo que se execute lo que se concedió.

247. Que se les confirmen los privilegios.

Es de los generales número 10.

248. Que a Marco Antonio Richart se dé nombramiento de abogado fiscal de la villa de Biar que solo le tiene del duque de Arcos.

Es de los generales número 1 y aparte se podría conceder.

||48/23 249. Que se perdonen los quindennios de las carnicerías y pescaderías.

Es de las generales número 2.

250. Que como passan hoy a Elda y Caudete francos de derechos por Castilla con certificatoria de que son vezinos de Biar passen con solo albarán de guía.

Es de los generales número último.

251. Que cuando las execuciones no pasen de quatrocientas libras no se pueda imbiar alguazil y notario sino vergueta y notario, y en las que no passe de cien libras vaia portero solamente.

Es de los generales número 8.

252. Que tienen privilegio de ser francos todos los del reyno y pacer los ganados en términos de Orihuela que se observe sin que hayan de pedir licencia a dicha ciudad.

Es de los generales número 10.

Capítulos de la villa de Bocayrent.

253. Que no firme las franquezas el procurador patrimonial.

Está ya proveído en el fuero 7.

254. Que el justicia de Bocayrent pueda difinir dentro del año y día el bien del alma y no se alla de traer la difinición a Valencia, y que el salario sea de dos dinero.

Está ya dicho en el capítulo 224.

255. Que se pueda tener el Consejo General con cinqüenta personas y los demás que querrán intervenir, rebajándose el número de cien que estaba dispuesto.

Es de los generales número 6.

256. Que como son insaculados diezyséis sean diez suprimiéndose cuando vaquen las plaças.

Podría concederse hasta las primeras cortes.

257. Que solo pueda la villa tener mesón y tomar pagando el precio para ello la casa que le parezca.

Como sea perjuicio de tercero se puede conceder en la forma que se dice en las generales número 7.

258. Que el privilegio 97 del rey don Pedro folio 131 se confirma la villa de Bocayrent que es facultad de imponer sisas.

Es de los generales número 10.

259. Que pueda reedificar un horno de un particular para ella pagando el luismo que los otros.

Concederlo en perjuizio de particular parece dificultoso. Pero se podría conceder la facultad de fabricar un horno como se dice en los generales número 13.

260. Que se le conceda privilegio de amortización a la parrochia de Bocayrente en cantidad de seis mil libras.

261. Que al hospital se le concedan quinientas.

Son de los generales número 14.

Capítulos que tocan a la villa de Alpuente.

262. Que dejadas otras ocupaciones se mande al oidor de la causa de Alpuente con los condes de Sinarcas las despache con brevedad.

Puédese mandar que se despache la causa precisamente, pero que se dejen otras ocupaciones no, por el perjuicio de los demás litigantes y porque esto mismo piden otras villas y habría menester cada negocio un oidor.

263. Que se le perdonen los quindenios de los hornos de Alpuente y Titaguas.

264. Que el censo de veinticindo libras que se responde el horno se reduzga a cinco.

Son de los generales número 2.

265. Que se guarden los privilegios de franqueza del derecho de assadura con penas arbitrarias.

Que se guarden los privilegios se puede responder porque siendo de los que están insertos en el cuerpo de los privilegios no se ha de poner cláusula de quanto están en uso porque tienen en su favor la presunción.

266. Que de las abejas no cobren los señores de lugares derecho de herbaje.

Por haver interés de terceros de otros braços se puede decir que no se puede proveer.

267. Que a la iglesia de Alpuente se conceda privilegio de amortización hasta ocho mil libras, a Ares quatro mil y a Titaguas dos mil.

Es de los generales número 14.

||48/24 Capítulos tocantes a la villa de Paníscola.

268. Que las sentencias de los ordinarios se executen con fiança, no exediendo de cien libras como está dispuesto agora en la cantidad de treinta.

No parece justo innovar en esto de lo que ya está dispuesto por fueros a instancia de un braço. Y assí se puede decir que no conviene.

269. Que admitiéndose excepciones contra la cosa juzgada que no se prueben en continente pague el juez cinqüenta libras de pena que se aplique a la parte.

Ya está proveído en los fueros d·estas Cortes la pena de los que los contravengan.

270. Que las llaves del castillo de Paníscola las tengan los justicia y jurados y no el governador de las armas.

Parece contra toda razón. Puédese decir que se guarde lo acostumbrado.

271. Que los vecinos de Paníscola no puedan ser alistados ni assentar plaça para la guarnición, y los que la tienen se revoquen, pues solo hace a fin de eximirse de los officios y cargos.

Parece conveniente alistar a los que suplican y se puede conceder pues alistar a los naturales es quitar de la guarnición.

272. Que el governador de las armas no pueda impedir a los vecinos entrar en el castillo a vender vituallas.

En el castillo parece forzoso que tenga arbitrio el governador de los que hubieren de entrar en él. Pero si lo impidiera contra la conveniencia de los vecinos y de los soldados del presidio es justo evitarlo. Parece que se podría decir que se encargará al alcaide o persona que govierne lo que en esto deve observar.

273. Que no tenga obligación la villa de dar leña al cuerpo de guardia.

Por la razón y por la consecuencia parece que no se puede conceder lo que suplican.

274. Que se observe el privilegio de que puedan sacar de Aragón los vecinos de Paníscola el trigo necesario para su sustento y se despache para ello mandato a los oficiales de aquel reyno.

Esto es como lo que se dijo en el capítulo 243.

275. Que a los alojamientos y vagajes de tránsito hayan de concurrir los vecinos sin embargo de qualquier privilegio.

Ya está dicho en el capítulo 4 de los generales.

276. Que los que recogen la limosna de la Merced y otros no sean exemptos.

Hay disposiciones de fueros sobre esta essención. Podría decirse les que lo que ellas dan lugar tiene ia dados órdenes vuestra magestad.

277. Que los soldados estén en el castillo y no tengan obligación de alojarlos en la villa.

Es de los generales número 4 y obligarse a no alojar soldados en la villa sino en el castillo ni el tiempo, ni la razón, ni la conveniencia parece que lo permiten.

278. Que se guarden los fueros de las gabellas de la sal y que el justicia de Paníscola pueda executar las penas de los que contravienen.

Con responder que se guarden los fueros parece que se satisface el capítulo y dar jurisdicción al justicia no conviene, porque toca por fueros al bayle y por la conseqüencia.

279. Que se da la villa la plaça de fuegos que hay en ella y el sueldo que le paga la costa.

Es cosa que toca a los eletos de la costa. Podría decirse que vuestra magestad ha encargado a su lugarteniente se informe d·esto y lo procure ajustar como más convenga.

280. Que los dos hornos que tiene su magestad en Paníscola se den a la villa o perpetuo o a tiempo.

281. Que se le dé también el derecho de herbaje que es del real patrimonio.

Son de los generales número 2 y 13.

282. Que vuestra magestad provea artillería a la villa como al castillo porque ella se ha empeñado por esto en más de doze mil escudos.

Lo mismo parece que se podría responder porque ponerse vuestra magestad en nuevas obligaciones d·esta calidad sería gravamen, aunque la importancia ||48/25 de la plaça pide que por todos caminos se procure su conservación.

283. Que se acabe la obra nueva de la fortificación de Paníscola.

Es justo que se encargue el cuidado d·esta plaça como conviene y se debe a su importancia. Se podrá decir que ya está encargado.

284. Que la iglesia pueda adquirir bienes de realengo hasta quatro mil escudos.

Es de los generales número 14.

Capítulos que tocan a la villa de Penáguila.

285. Que se confirme a Penáguila los privilegios del derecho de saca de que está en possessión.

Es de los generales número 10.

286. Que al justicia se le aumenta el salario de veinticinco libras hasta treinta y al assessor se le den diez.

Es de los generales número 11.

287. Que el jurado primero sea alcaide del castillo después de los días del que hoy lo es y que gaste veinte libras cada año en sus reparos.

Es de los generales número 3.

288. Que en los casos de alojamiento, tránsitos de soldados contribuian igualmente con Penáguila los lugares de los señores circunvecinos.

Este los generales número 4.

289. Que por un emprestido que hiço al señor emperador Carlos Quinto le conceda el tercio diezmo por seis años.

Es de los generales número 2.

290. Que se reduzga el número de quarenta para el Consejo General a treinta.

Es de los generales número 6.

291. Que se le conceda privilegio de amortización de hasta quatro mil libras.

Es de los generales número 14.

292. Que no tenga obligación de dar vagajes sino especificados con orden expresa del virrey donde se diga los que se señalan a otros pueblos que nombra para que se vea el repartimiento con igualdad.

Es de los generales número 4.

Capítulos tocantes a la villa de Gérica.

293. Que el privilegio de la insaculación de Gérica se mude en cierta forma.

No muestran el privilegio ni lo insertan y así no se puede tomar resolución. Puédese decir que habiéndose visto la mandará tomar vuestra magestad.

294. Que se guarden los privilegios que tienen las villas de imponer sissas.

Es de los generales número 10.

295. Que en las execuciones contra Gérica no pueda ir sino un vergueta o un alguacil sin notario y este sea de la villa o otro lugar vecino que se le pague el trabajo personal.

Es de los generales número 8.

296. Que se le conceda facultad de estanco en los mesones y que nadie pueda tenerlos sino la dicha villa.

No haviendo perjuicio de tercero se puede conceder en la forma que se dice en los generales número 7.

297. Que se le confirme el privilegio de franqueza.

298. Que se le confirmen todos los privilegios.

Son de los generales número 10.

299. Que los escrivanos del justicia por las relaciones no puedan llevar sino quatro dineros, que es lo que de tiempo immemorial se ha acostumbrado.

Es justo que se guarde lo acostumbrado y así se podrá responder.

300. Que pueda cada año nombrar persona el Consejo General para que cobre y pague lo que toca a la villa.

No tiene inconveniente concederlo.

301. Que la villa de Gérica y lugares de Pina y las Barracas no puedan ser enagenadas de la corona.

Puédese decir que se guarden los privilegios de las incorporaciones.

302. Que a la iglesia de Gérica se den ocho mil libras de privilegio de amortización.

303. Que las cofradías de dicha villa puedan adquirir hasta mil libras.

Son de los generales número 4.

||48/26 Capítulos que tocan en la villa de Sexona.

304. Que en la primera vacante de la retoría de Sexona se apliquen quatrocientas libras de renta para fundar quatro capellanías en la iglesia y su magestad interceda para ello con su santidad.

Esta retoría es muy pingüe. No tendría por inconveniente que se haga esta intercessión.

305. Que vuestra magestad le haga merced del peso que vale quince libras de renta y ochenta y cinco más del tercio diezmo de Ibi o Sexona atento los pobres que tienen en el hospital por ser lugar de tanto tránsito.

Es de los generales número 2.

306. Que en las tierras incultas puedan entrar los vecinos sin embargo de los establecimientos que ha hecho el bayle de algunos montes.

Parece justo lo que suplican, pues no puede el bayle estableciendo los montes hacer a las villas este perjuizio.

307. Que en caso de pedir vagajes a aquella villa por qualquier ocasión lo haian de dar las circunvecinas de Castalla, Onil, Tibi y Relleu.

Es de los generales número 4.

308. Que se dé a la villa la alcaydía del castillo después de los días del que hoy lo tiene, de suerte que el Consejo General le pueda nombrar y sea natural d·ella y que se confirme por vuestra magestad o virrey el nombramiento y despacharse su privilegio, y que del salario se apliquen veinticinco libras a reparos y con ellas se obligue la villa a su reedificación.

Es de los generales número 2.

309. Que se mojone la tierra que llaman el Contraste, que divide los términos de Alicante, Sexona y Muchamiel, quedando la tierra común como está mandado por acto de corte 228 de 1626.

Parece justo y conveniente concederlo.

310. Que se le confirmen todos los privilegios.

Es de los generales número 10.

311. Que las elecciones de justicia y jurados se hagan en presencia del Consejo General sin embargo de lo que han introduzido de hacerlo separadamente.

Parece justo concederlo porque no es bien que se hagan escondidas las elecciones porque se pueden defraudar y es bien que en esta villa se haga lo que en todas.

312. Que se declare el proceso que lleva Sexona con el señor de Buçot y se depossiten los frutos en cierta forma conforme una concordia antigua, y que el oidor despache esta causa dejando qualquiera otra.

Es materia de justicia e interés de parte sobre que pende pleyto. Puédese decir que manda vuestra magestat se despache luego la causa y se administre justicia oídas las partes.

313. Que se despache la causa de Sexona con Ibi y que el oidor deje todas las otras.

Lo mismo es que en el antecedents y lo que se dijo sobre el capítulo 262.

314. Que en caso que las villas que han de acudir al socorro de Alicante no fueren se reparta el gasto que hizieren las que irán entre todas.

Es de las generales número 12.

315. Que el salario de quince libras que tiene el assessor del justicia de Sexona se aumente a veinticinco libras que se paguen de los emolumentos de la corte.

Es de las generales número 11.

316. Que se decrete que el bayle de Sexona no tiene voto, sino asistencia en las elecciones y habilitación de las personas.

Es de las generales número 9.

317. Que se le conceda una milicia y nobleza para beneficiar para la obra de la iglesia.

Es de los generales número 1.

Capítulos que tocan a la villa de Villajoyossa.

318. Que se pueda juntar Consejo General con cinqüenta vecinos cabeças de casas.

Es de los generales número 6.

319. Que el gasto de la muralla y artillería se pague de dinero de la Generalidad.

Es de los generales número 12.

320. Que la tabla del peaje se mude a Orcheta, Finestrat o Callosa y la villa hará bueno lo que importa estando en Villajoyossa si faltare, y si fuere más no lo pide.

Es de los generales número 2 aunque en provarlo por tiempo limitado no tendría inconveniente. Pero no por capítulo de corte, porque se puede revocar y tener siempre libre la mano vuestra magestad en la disposición de los derechos reales como es justo, y así se podría dar la orden aparte.

321. Que se mande a los señores de lugares paguen a Villajoyossa la peyta que deben de las tierras de moriscos conforme una carta de veinte de julio 1612.

Por haber intereses de terceros de otros estamentos parece que se ha de remitir a justicia esta petición, mandando se execute la carta como fuere de derecho oyendo a la parte.

322. Que se dé facultad a la persona quien toca de reedificar unas casas que se mandaron derribar por delitos del capitán Linares y no eran suias.

No tiene inconveniente esta concesión, pues ha pasado tiempo bastante para el escarmiento.

323. Que el gasto de las guardas camperas se reparta con los lugares circunvezinos.

También hay interesados en esto de otros estamentos y así podría remitirse a la justicia esta pretensión.

324. Que se aumente a cinco libras más el salario de las guardas de las torres de Chiravey y Agües.

Es cosa tan poca que se puede conceder.

325. Que se le remita el censo y quindenios de la pescadería y carnicería.

326. Que se le haga merced del tercio diezmo hasta que la villa pague lo que deve o el tiempo que fuere servido su magestad.

Son de los generales número 2.

327. Que se le dé a la iglesia quatro mil libras de amortización.

Es de los generales número 14.

328. Que no se puede hacer aprehensión por deudas de la villa las bestias e instrumentos de labrança y las barcas.

Es de los generales número 5.

Capítulos que tocan a la villa de Caudete.

329. Que se dé facultad a los jurados para nombrar un escrivano que tenga facultad de recibir sus deliberaciones y sindicados en ausencia de un notario solo que hay en la villa.

Podría concederse con calidad de que se proponga la persona al virrey y tenga su aprobación.

330. Que como toman sal de Xàtiva la puedan tomar de Elda.

Hay fueros que hablan d·esta materia. Puédese mandar que se guarden.

331. Que en Caudete no se puedan alojar ni hacer tránsito más soldados que son los vecinos y no tengan obligación de dar sino diez vagajes que corresponden a uno por cada veinte vecinos.

Es de los generales número 4.

332. Que no tengan obligación los justicia y jurados de dar vagajes ni personas que acompañen, si no es pagando el coste y alquiler y esto hasta el primer poblado y no más.

Está dicho que se guarden los fueros, que es lo mismo que contiene el capítulo 66.

333. Que no pueda enmbiarse execución con alguazil sino por quinientas libras, ni notario por menos de trecientas.

Es de los generales número 8.

334. Que de las penas y calonias se paguen al assessor del justicia treinta cada año.

Es de los generales número 11.

335. Que el número de sesenta vecinos para juntar Consejo General se reduzga a quarenta quedando en el vicio de los jurados que sea más cuando les parezca.

Es de los generales número 6.

336. Que paguen peyta los vecinos y forasteros y no pagándola tres años pierdan las tierras y las puedan establecer a otros los jurados.

Hay fueros en la materia. Puede decirse que se guarden y se haga justicia oídas las partes.

337. Que los vecinos puedan vender trigo en sus casas al precio que la villa en su depósito.

Es lo mismo que se dijo en el capítulo 206.

338. Que el salario de justicia, que es de treinta libras, sea de cinqüenta de los emolumentos de la corte.

339. Que el almotacén tenga treinta libras como hoy tiene quince.

Son de los generales número 11.

340. Que no se haga execución en los instrumentos y bestias de la labranza.

Es de los generales número 5.

Capítulos que tocan a la villa de Corbera.

341. Que se dé facultad a Corbera para fabricar un molino de arroz.

Es de los generales número 14.

342. Que no se puede hacer execución en las bestias e instrumentos de labrança cómo se concedió a Orihuela en el año 1604.

343. Que puedan ir por el Reyno los vecinos de Cullera[1] vendiendo el arroz con solo albarán de guía y que habiéndose de embarcar pague el derecho en la última tabla.

Se ha dicho en el capítulo.

344. Que se reedifique el castillo para guarda de la villa pues solo dista una legua de la mar.

Puede decirse que han mandado vuestra magestad al virrey que disponga lo que convenga a esta reedificación en la visita del reyno.

345. Que los vecinos de Corbera puedan llevar escopetas y se declare nula la prohibición.

Por bandos particulares hicieron los virreyes esta prohibición. No conviene quitarla por capítulo de corte porque sería irrevocable. Podrase responder que se ha encargado al virrey disponga en esto lo que más convenga a la administración de la justicia y beneficio público.

346. Que padre y hijo, suegro y hierno y dos hermanos no puedan ser en un año jurados, justicia o almotacén en dicha villa.

No tiene inconveniente esta concesión.

347. Que paguen los vecinos y forasteros la peita y pasados tres años sin pagarla pierdan el dominio y pueden establecer las tierras los jurados.

Es lo mismo que contiene el capítulo 336.

348. Que se dé la sal a los vecinos de Corbera en Xátiva como a los de Xátiva, Alcira y otras partes.

Puédese decir que se guarden los fueros que tratan del precio de la sal.

Capítulos que tocan a la villa de Castelfabí.

349. Que a los vecinos de Castelfabí se les conceda paso franco por Castilla para venir a esta ciudad donde se proveen por ser forçoso el paso.

Es de los generales número último.

350. Que se les dé paso por el lugar del Cuervo, qu·es de Aragón, para traer agua para el riego de sus huertas pagando las tierras que tomaren para ello.

Parece que podría concederse.

¶ [1] Deu ser una errada i hauria de dir Corbera.

Capítulos tocantes a la Villanueva de Castellón.

351. Que se le conceda el tercio diezmo de las tierras que se riegan de las acequias nueva y vieja por dos quindennios que se cuenten del día que acabe el que tiene concedido.

Es de los generales número 2. Pero por ser prorrogación se podría conceder por quatro años.

352. Que por execución del fuero 21 *De rerum divissione* se mande que paguen los terratenientes los censos que Castellón se ha cargado para la fábrica y reparos de la cequia.

Es interés de terceros y hay fueros en la materia. Puédese decir que se guarden y se haga justicia oídos los interesados.

353. Que a la iglesia se le dé amortización hasta quatro mil libras.

Es de los generales número 14.

Capítulos que tocan a la villa de La Yessa.

354. Que se le perdonen los luismos y quindenios que deve a vuestra magestad del horno y molinos y mesones.

Es de los generales número 2.

355. Que no se pueda hacer execución en los instrumentos de la labranza ni en la cama a los vezinos.

Es de los generales número cinco.

356. Que se den de salario a un letrado para assessor del justicia diez libras, para el assessor ordinario que reside en dicha villa quince y para el procurador fiscal cinco, y todo de las penas que tocan a vuestra magestad.

Es de los generales número 11.

357. Que no pueda ir notario en las execuciones que no passen de cien libras ni alguazil no passando de quatrocientas.

Es de los generales número 8.

358. Que se le confirmen todos los privilegios y inmunidades y a todas las villas reales.

Es de los generales número 10.

Capítulos tocantes a la villa de La Ollería.

359. Que se le dé a la villa la escrivanía después de los días del que hoy la tiene.

Podría concederse hasta las primeras Cortes.

360. Que se dé al justicia de la villa por salario treinta libras, al assessor quince y al almotacén veinte.

Es de los generales número 11.

Capítulos tocantes a la villa de Carcajente.

361. Que se den a la villa de los emolumentos la corte de Justicia veinticinco libras cada año en aiuda de costa de maior salario que da el asssesor.

362. Que de los mismos emolumentos se den al abogado fiscal quince libras de salario y al procurador fiscal diez.

Son de los generales número 11.

363. Que se le haga merced del peso que tiene vuestra magestad en dicha villa.

Es de los generales número 2.

364. Que interceda vuestra magestad con su santidad para que haia en la iglesia de Xátiva un canónigo natural de Alcoy y otro de Carcajente por haberse aplicado aquellas inmensa parte de los frutos de las tierras d·estas dos villas.

Se ha dicho en los capítulos 228. y (en blanc).

Capítulos tocantes a la villa de Benigànim.

365. Que al justicia de Benigánim no se pueda encargar preso alguno por ministro sino que se le den las llaves y los yerros de la cárcel al ministro y si se ausentare pueda quedar a cargo del justicia seis días, passados los quales si no se le da nuevo orden le pueda librar.

Es lo mismo que pide Xátiva en el capítulo 67.

366. Que sin embargo de qualquier privilegio o costumbre el bayle de Benigánim no tenga elección sino asistencia en las elecciones de los oficios de la villa.

Es de los generales número 9.

367. Que en los vagajes y alojamientos de Benigánim contribuían por mitad La Puebla, Luchente y Quatretonda.

Es de las generales número 4.

[Marge esquerre] Esta decretata mira al 368 y a esta prosigue aunque no coincidan los números.[2]

368. Que valgan las franquezas sin firma del bayle.

Ya esta proveído en el fuero 7.

369. Que puedan entrar a vender vino en Gandía y Denia los de Benigánim.

Es pretensión contra el marqués de Denia y duque de Gandía. Puédese decir que por ser perjuicio de tercero y de otro estamento no se puede proveer lo que supplica.

370. Que se le conceda el tercio diezmo por cinco años que vale ducientas cinqüenta libras para la fábrica de la iglesia.

Es de los generales número 2.

¶ [2] Segons açò, Crespí es va saltar el capítol 367
i, aleshores, el 367 correspon al 368, el 368 al 369 i així fins a la fi.

371. Que al assessor del justicia se le señalen veintiquatro libras de salario de los emolumentos de la corte.

Es de los generales número 11.

372. Que se le conceda amortización a la iglesia de ocho mil libras y al hospital mil.

Es de los generales número 14.

Capítulos tocantes a la villa de Muchamiel.

No tiene voto en Cortes esta villa, pero el braço real á deliberado los capítulos siguientes que miran a su interés.

373. Que se le conceda facultad de hacer estanco del tabaco, aguardiente, adrogas, lienzos, ropas de lana y seda.

Es de los generales número 7.

374. Que se le dé la escrivanía de la sala para después de los días del que hoy la tiene y que lo que procediere del arrendamiento sea para el servicio que le tocará.

Supuesto que no tiene el voto en cortes la villa no parece justo se le haga esta gracia, pues es bien que haia diferencia d·ella a las demás y sería conseqüencia para que todas las demás procurasen que se pidiese lo mismo y ganarlo por esta intercesión. Podría decirse que se guarde lo acostumbrado.

375. Que se le haga merced de cinqüenta libras de renta de bienes de la Generalidad para aiuda del gasto de las guardas.

Por la razón que se ha dicho en el antecedente capítulo y porque los bienes de la Generalidad no se pueden dar a instancia de un braço solo, no se deve conceder lo que suplican. Puédese decir así.

376. Que de los emolumentos de la corte del justicia se den sesanta libras de salario al justicia y sesenta al assessor, que agora solo tiene diez cada uno.

Es de los generales número 11.

377. Que el privilegio que tiene Orihuela de que no se executen los instrumentos aratorios y bestias de la labrança se observen en Muchamiel.

Es de los generales número 5.

378. Que los jurados no sean sino tres, aunque conforme su privilegio son quatro.

No parece que tiene inconveniente concederlo.

379. Que ninguno pueda estar en la segunda bolsa sin haver sido insaculado en la primera y que el passarle quede a elección del Consejo.

Puede concederse que no passen a la segunda bolsa sin haver pasado por la primera. Pero quanto al insacular será bien que se observe el privilegio que para esto se concedió.

380. Que se confirmen todos los privilegios sin perjuicio de tercero y en particular de Alicante.

Es de los generales número 10.

Capítulos tocantes a la universidad de Agullente.

No tiene voto en Cortes Agullente ni es villa real, pero el braço real ha propuesto estos capítulos que le tocan.

381. Que pueda imponer sissas, tallas o otras collectas para los gastos passados y venideros.

Es de los generales número 7.

382. Que los justicia y jurados puedan hacer con asistencia del bayle la inseculación de los officios como les parezca sin necesssitar de aprobación de superior.

Aunque es de los generales número 9. Pero no teniendo voto en Cortes ni siendo villa esta universidad no parece conveniente concederle esta preeminencia. Puede decirse que se guarde lo acostumbrado.

383. Que pueda cada tres en tres años nombrar la villa racional de la bolsa maior de la insaculación.

Por la misma razón antecedente parece que se podría responder que se observe el privilegio que tiene.

384. Que después de los días de Luis Sanz pueda nombrar escrivano la universidad.

Podría decirse que se guarde lo acostumbrado, pues esto viene a ser intercesión y puede beneficiarse esta concessión que no hay por qué se dé de otra suerte a quien no tuvo voto en Cortes.

385. Que puedan los vecinos de Agullente pascer sus ganados por todo el reyno y en Teruel conforme los fueros y franquezas.

Puede decirse que se observnen los fueros que disponen lo que suplican.

386. Que se le confirmen los privilegios.

Es de los generales número 10.

Capítulos que son más generales.

387. Que los justicia y jurados de qualquier universidad, de ciudad o villa real puedan pregonar las tierras incultas de sus términos para que los dueños o acreedores las reduzgan a cultura dentro de cierto término, passado el qual les puedan arrendar con cargo de depositar el dinero o frutos del precio en poder de los tablajeros que ellos nombraren y les pueden señalar salario competente, y que no puedan ser obligados a otro que a este depósito a instancia de los acreedores.

Con dos calidades podría concederse el capítulo. La primera con que las tierras sean incultas seis años continuos *immediate* antecedentes a las diligencias que se proponen porque si fuese menos tiempo podría hacerse con intención de defraudar a los acreedores. Y la segunda con que los arrendamientos y demás diligencias las hagan los juezes ordinarios a quien toca la jurisdicción, que no es bien quitarla para darla a los jurados de las villas, que en esta materia sería novedad. Y haviéndose pedido en las Cortes del año 1626 en el capítulo 31 folio 50 una cosa semejante en cuanto a las casas, se ve en la respuesta que tuvo este reparo vuestra magestad.

388. Que se concedan amortizaciones a diferentes iglesias y obras pías que expressan.

Acostúmbranse conceder estas amortizaciones en la mitad de las cantidades que se suplican francas de derecho con que paguen un sueldo por libra del derecho del sello. Assí se hizo el año 1626 folio 45.

389. Las legitimaciones de diferentes personas que están expresadas con la calidad de la ilegitimidad que cada una tiene.

Es justo conceder las legitimaciones con que conste primero que los padres han reconocido por hijos a los que se proponen para evitar el fraude que podría haver y se hagan en la forma ordinaria sin perjuicio de tercero en successiones de maiorazgo y intestadas.

De la oferta.

Lo que queda en último lugar es el servicio y las condiciones con que se concedió, y aunque vuestra magestad estuvo aquí enterado d·ellas y habiéndose replicado con acuerdo de la Junta y orden de vuestra magestad lo que importava mejorarlas, no tomaron los braços sobre todo resolución y así quedaron casi como la primera vez, y parece debido repetir aquí a vuestra magestad la sustancia de todo. Sirve el reyno con mil y duzientos hombres pagados por seis campañas sirviendo ocho meses por cada una, comprendiendo en ellos el de ida y vuelta con la condición ordinaria de que se decreten los fueros y actos de corte como los piden, y de otra suerte no los consienten sino en lo favorable, que es condición que se ha puesto en todas las Cortes y son las siguientes:

1. Primera, que se comprendan en este servicio todos los que se devieren atrassados así del año 1626 como todos los demás hechos hasta hoy.

En esto se propuso a los braços, que parecía justo que lo que estuviese cedido no se huviese de comprehender, pero no lo acetaron. Tenía vuestra magestad aplicados diez mil escudos d·este servicio al socorro de su real receta. Lo justo fuera que lo devido a los arrendadores no se compreendiera en esta absolución.

2. Con que no salgan de Tortosa sino quando mucho quatro leguas alderredor en las ocasiones que fuere necesario para la defensa de aquella plaça cumpliendo con las obligaciones que tienen los soldados de semejantes presidios, estando en esto orden del governador.

Antes solo contenía que no pudiesen salir de la plaça los soldados y se mejoró después en esta forma.

3. Que no pueda salir la gente al exército sin consentimiento de los tres braços y con él se pueda sacar a servir dentro de Aragón, Valencia y Cataluña, pero sin embarcarse, y esto dándose el consentimiento para cada campaña sin estenderse de una a otra.

No se pudo vencer en otra forma este punto y fuera conveniente que no quedara a los estamentos sino a los electos esta potestad.

4. Que se haia de dar a la gente pan de munición por qüenta de vuestra magestad y que sea de veintiquatro onças cada pan.

Pareció que havía de ser igual con el que se diesse a lo demás del exército. Y no lo deliberaron, aunque se les propuso, y haviendo acostumbrado el duque de Arcos a darle desde que comenzaron a marchar en las levas pasadas, havrá de ser lo mismo agora.

5. Que para la ida y buelta se dé a la gente el comboy necesario como en las levas passadas.

6. Que cumpla el reyno con entregar la gente de la parte de poniente en la Casa de las Armas y la de levante en la villa de San Matheo.

Mucho se insistió por la Junta en que la entrega huviesse de ser con efeto en la plaça de Tortossa, pues de otra suerte no se consigue el fin. Pero no se pudo vencer este punto en los braços y dan por assentado que siempre se ha hecho assí sin haver faltado la gente en las marchas.

7. Que al maestre de campo, sargento maior y demás oficiales que elija el reyno se les den patentes y suplimientos para que les toquen sueldos de reformados en sus casos.

8. Y que los capitanes les nombren las villas aquellas a quien conforme al repartimiento tocare darlos.

9. Que se reparta el servicio por las ciudades, villas y lugares conforme parecerá a los electos distribuyendo el número que tocará a cada uno y que tengan facultad las ciudades com a villas aunque sean de los tercios particulares de las villas y lugares para buscar la gente, pagarla y conducirla como les parecerá conveniente. Y que puedan imponer sisas, hacer estancos o repartimientos a su arbitrio con que no se graven los que llaman terratenientes ni las mercaderías de tránsito sino de las que respectivamente se consumieren en cada lugar. Y que los cavalleros puedan acudir a los electos para que se reduzga a lo justo el exceso que pretendiere que en el repartimiento particular se les hubiere hecho. Y que no se pueda imponer duana ni los derechos de las Cortes del año 1626 ni prejudicar las regalías de los dueños de lugares.

Esta facultad de los estancos siempre convendría que no fuese general, como tengo representado a vuestra magestad en el principio d·esta consulta número 7.

10. Que vuestra magestad interceda por bulla para que contribuyan los eclesiásticos y entre tanto se obtenga decreto de los ordinarios. Esto piden los dos braços militar y real.

Ya están concedidos los decretos de los ordinarios y será justo obtenerle de su santidad para todos los años.

11. Que no pueda haver alojamientos en el reyno y en caso de necesidad estén a disposición de los electos que nombraran los braços y que los patrones no les haian de dar de comer sino solo cama, agua, sal y caballeriza. Y que si los cabos permitieren otra cosa mande vuestra magestad a su lugarteniente y capitán general les prive de los puestos. El braço real absolutamente hace el servicio con que durante las seis campañas no hay alojamientos en el reyno.

Conforme los fueros, no necesita el alojamiento de consentimiento del reyno. Pero por más suavizar le se puede disponer como piden los dos braços y no tiene poco fundamento que los lugares de cavalleros son essentos y con todo ceden esta essención con lo que piden. Hasta que llegue el caso se puede suspender la resolución porque agora no ocasione contradiciones.

12. Que entienden hacer el servicio con que todas las condiciones se observen a la letra y sin interpretación alguna a sana inteligencia y llana.

13. Que los fueros d·estas Cortes se observen estando publicados.

Aunque no pusieran esta condición ahi fuero que lo dispone en general de todos los de todas las Cortes que comiencen a observarse el día del solio, que es donde los da vuestra magestad por publicados.

14. Que se libren al reyno la oferta y actos de las Cortes libres de media annata y qualquier derecho y gasto en la forma ordinaria.

Esto es ordinario y en todas las Cortes se han dado estos despachos francos.

La oferta se acetó con todas estas condiciones reservándose facultad vuestra magestad para declarar lo conveniente después con estas palabras. «Reservándose facultad para declarar lo que parezca justo sobre lo que no están conformes los tres braços (vistas sus declaraciones) y lo demás que convenga». Y si no se pone el paréntesis no es fácil de advertir que es la reservación tan general. Bien entendiera yo que en las condiciones se habían de reducir a lo justo. Pero habiéndose pasado por ello sin decirlo entonces (porque pareció lo mejor según me dijo el conde de Monterrey si no me engañó de orden de vuestra magestad) ya podría causar novedad inconveniente y así creería que es lo mejor dejarlo sin hacerla. Mas sin embargo juzgué de mi obligación prevenir esta reservación porque siempre queda en la real mano de vuestra magestad resolver lo más justo. Vuestra magestad mandará lo que más fuere de su real servicio. Valencia y henero a 25 de 1646.

[Firma autògrafa del regent don Cristófol Crespí de Valldaura]

XIII

1646, febrer, 6.

Consulta de la Junta de Matèries sobre la organització de la lleva del servici ofert en les Corts.

ACA, *Consell d'Aragó*, llig. 1355, núm. 39/3.

Conde de Oropesa.
Don Christóval Crespí.
Joseph de Villanueva.

Señor.

A 4 de deziembre celebró vuestra magestad el solio de las Cortes d·esse reyno y se partió d·esta ciudad. Húvosse de disponer para el effecto del servicio en los

estamentos el nombramiento de los electos y en la junta d·ellos el repartimiento por casas, que es el modo con que le resolvió el reyno y el nombramiento de los oficiales y todo los demás necesario para su entera situación y forma. Los estamentos nombraron brevemente las personas, estas se juntaron a hacer lo que les tocaba y viendo que havía quexas de los repartimientos passados, afirmando que havían tenido desigualdad, resolvieron que se sacasse una memoria segura de todas las casas de los lugares del reyno por medio del arçobispo y de los obispos porque en los libros de las parroquias sería más cierta esta averiguación.

Fuesse acercando en estos días la Pasqua y a los síndicos pareció que devían ir a sus universidades a passarla y dar qüenta de la resolución de las Cortes. Que el travaxo que havían tenido en ellas merecía este rato de intermisión, supuesto que el tiempo que tardase la everiguación del número de las casas no havía qué hacer. Prorrogaron para 10 de enero sin que fuese possible evitarlo. Hízose diligencia para que abreviassen los obispos la remisión del número de las casas por los libros de las parroquias y, pareziendo que se conseguiría para fin de diciembre, escribió el conde de Oropesa a las villas a quien tocaba que embiassen en las vacaciones sus síndicos para acabar de asentar esta situación, supuesto que iba en la brevedad tanto. Algunos vinieron antes de año nuevo, otros poco después, pero las listas del número de casas aún de enero no pudieron acabar de estar cumplidas, y luego que se hizo la prorrogación para 10 de enero, considerando esta dilación podría ocasionar necesidad de introducir alguna gente en Tortosa antes que fuese la del servicio. Hizo la Junta a vuestra magestad en 24 de deziembre la consulta que se puso en su real mano pidiendo el dinero necesario para este fin y juntamente tretava aquí el conde de Oropesa de ver si sería conveniente embiar a Tortosa desde luego alguna gente del gobierno de Castellón de la Plana porque el governador de aquel districto en algunas occasiones passadas decían que no lo havía dispuesto.

Pero comunicado con los soldados que hay aquí de más experiencia este punto tuvieron contrario parecer, assí porque juzgaron que hasta mediado febrero no instava la prisa, como porque el modo d·estas levas es juntar la gente poco a poco y introducirla en la plaza de suerte que quando llegan 200 u 300, hombres que son los que más se pueden juntar con grandes diligencias, se habrá consumido tanto tiempo y tanto dinero inútilmente que viene a ser de poco o ningún effecto y podría hacer daño este medio a la leva del reyno que era la importante, pues ducientos hombres solos no socorrían la plaza para nada, con que era mejor insistir en la brevedad del effecto del servicio de manera que se procurasse conseguir por todo febrero.

A esto se encaminaron las diligencias y en la Junta se ha tenido particular cuidado de hazerlas todas. El conde de Oropesa las ha hecho por su parte hallando a todos y escribiendo con gran continuación y repetidas instancias a los electos del reyno y don Christóval Crespí y don José de Villanueva por la suia, hablando también a los mismos electos y acudiendo a la Casa de la Diputación quando ha parecido conveniente. Porque ni la sobrada continuación en esta asistencia pareziesse

demasiada solicitud, que a veces le hazen punto de desconfianza, ni la omissión en ella pudiesse parecer descuido o hiziesse falta para la brevedad, que como los tiempos son tan vidriosos y la gente tan delicada es menester gran atención para no dar en el riesgo que puede traer qualquiera d·estos dos estremos, como se ha experimentado alguna vez.

Con estas diligencias que no se refieren por menor por evitar lo prolixo a vuestra magestad se ha ido dispuniendo el servicio. Se ha hecho el repartimiento, se han nombrado los oficiales, se ha señalado día para la salida de la gente, y aunque esto se dice brevemente, las dificultades que cada una d·estas cosas ha tenido, los accidentes que se offrezen, las contradicions que se oponen y lo demás es notorio a vuestra magestad no ha costado poco de vencer, y bien se vee claro que aun en la real presencia de vuestra magestad tuvo tantos tropiezos qualquiera negociación.

En las levas passadas desde la resolución de los estamentos hasta el principio de la disposición passavan tres y quatro meses; en la situación d·este servicio, contando desde 10 de enero, que fue quando se pudo comenzar a tratar con la averiguación de número de las casas, han passado solos 25 días, porque el domingo 4 del presente mes de febrero se tomó la última resolución y se señaló el día de la entrega de la gente en la que ha de dar Valencia que a 28 de febrero pase muestra en la Casa de las Armas d·esta ciudad; en la de levante que ha de entregarse en Sant Matheo, villa distante ocho leguas de Tortosa, para que pase muestra allí a 8 de marzo, donde se juntará con sus marchas la que habrá passado de Valencia antecedentemente. Para la gente de los lugares de poniente se ha señalado que pase muestra en Valencia a 8 de marzo también, de suerte que a diez entrará en la plaza la de la parte de levante y Valencia y a quince o veinte la de poniente.

Bien reconoce la Junta que el plazo no es breve y que importara que antes que comenzará marzo se introduxera toda, pero no ha faltado representación de las razones que havía para ello en la importancia de su conservación, que es la inmediata y casi única defensa del reyno, en correr por qüenta de los electos su logro, pues el reyno junto en Cortes cumplió con su parte con el ofrecimiento y con la comisión con que se les encargó y en quando la dilación no fuese en ellos culpa, pero si el enemigo por dos días más o menos impedía la entrada no podría dejar de ser en cada uno dolor y aún era crecer a todos el gravamen, pues esse día se ponían obligación de salir sin limitación de número quando a cada uno le iba la conservación de su casa, todo se ha dicho con ponderación, y no se ha omitido ninguna diligencia. Pero no han vastado todas a conseguir el fin, porque han representado total imposibilidad de hacer la prevención de la gente y del dinero antes d·este plazo, en él será segura la salida y si se pudiere por algún camino adelantar lo hará con particular cuidado el conde de Oropesa, a quien toca. Hasta entonces será Dios servido que no haya impedimento en la entrada d·esta gente en aquella plaza, y supuesto que se ha de guarnecer de más número de la que ha de baxar de Castilla, pareze que convendría que comenzase desde luego a marchar para que fuese entrando primero.

Piden los electos que para que pueda tener effecto la leva el plazo señalado que cesse la diligencia de don Gerónimo Valls, governador de Castellón de la Plana, porque tienen por imposible que en aquella parte se puedan conseguir entrambas cosas, y aunque executando la orden de vuestra magestad la ha dado el conde de Oropesa para que se haga como actualmente se está levantando, se proseguirá hasta que vuestra magestad mande lo contrario. Pero si se viesse que es estorvo del cumplimiento del servicio y insistiesen en ello las universidades de aquel districto pareze que sería forzoso suspenderla en el punto que se hallare (aunque entretando no se dejará de la mano su continuación) porque no tenga el reyno pretexto alguno de dilación en lo que importa tanto.

No ha parecido a la Junta dar qüenta antes de ahora de lo particular d·estas diligencias y disposición, esperando cada día el fin para darla de todo de una vez a vuestra magestad como lo haze ahora, esperando de su real grandeza que se ha de dar por servido del cuidado que en todo se ha puesto y que tendrá vuestra magestad satisfacción del zelo con que desseamos acudir a todas las cosas de su real servicio. Vuestra magestad mandará lo que más convenga. Valencia a 9 de febrero 1646.

[Al dors de l'últim full]

Junta de las Materias de Valencia. A 9 de febrero 1646.

Sobre la disposición y estado que tiene el servicio que ofreció esse reyno en las Cortes que vuestra magestad ha sido servido çelebrar.

[Resposta reial] Agradezco a la Junta lo bien que á dispuesto este servicio y lo que á trabajado en la execución y espero que le dará entero cumplimiento con la brevedad que piden las occasiones, y en lo que toca a la gente que se levanta oy se haga lo que parece.

[Signatura de Felip IV]

Joseph de Villanueva [Signatura autògrafa]

XIV

1646, març, 7.

Memorial dels elets de la Junta del Servei en què se sol·licita que s'envien els decrets dels furs i actes de cort. ACA, *Consell d'Aragó*, llig. 1355, exp. 48/28.

Senyor.

Continuant aquest regne lo antic costum que tostemps ha observat de acudir ab totes veres y puntualitat al compliment de les obligacions que reconeix de servir a vostra magestat com a son rey y senyor natural, ha entés ab lo degut efecte, diligència y cuydado en dispondre y executar totes les matèries tocants a l'efecte del servici dels mil y dos-cents hómens pagats, ofert a vostra magestat en les Corts Generals que fonc servit celebrar-li en lo any prop passat 1645. De manera que la lleva

del corrent any està en tal punt que han començat a marchar les companyies a la ciutat de Tortosa y van passant mostra les demés, ab què molt breument estaran totes en aquella plaça, de tot lo qual ab esta donam rahó y compte a vostra magestat.

Y de que fins ara les ciutats, viles y demés universitats del regne han estat aguardant per remuneració de la voluntat, fidelitat y amor ab què se empleen en executar lo dit servici que vostra magestat mane remetre'ns los furs y actes de cort que li foren presentats en les dites Corts y les reals decretates de aquells, per a que ab lo alívio que es prometten d'elles y de la real grandeza de vostra magestat puguen millor animar-se a prosseguir y continuar lo dit servici.

Per la qual rahó no ha pogut deixar de causar-los molt particular desconsolació y pena lo no haver encara obtés aquesta mercé de la real mà de vostra magestat, ab què per medi de aquesta acudim a prostrar-nos a son reals peus, supplicant quant humilment podem sia de son real servey manar remetre los dits furs y actes de cort decretats per a que lo regne puga ab major possibilitat donar la deguda perfecció y compliment al dit servici, com ho espera per continuació de les mercés y favor que tan de ordinari acostuma rebre de vostra magestat. La catòlica persona del qual Nostre Senyor guarde. En València a 7 de març 1645.

Los elets dels tres estaments del regne de València.

XV

1646, maig, 25.

Reunió del braç eclesiàstic per a nomenar els elets de la Junta de Contrafurs.

ACV, llig. 25.

Die .XXV. mensis maii anni a nativitate Domini .MDCXXXVI.

Don Juan Crespí de Valldaura, lloctinent general de Montesa; don Juseph Sans, arcediano de Alzira y canonge de la Seu de València, per lo capítol de la Seu de Sogorp; Eximén Pérez Argent de Calatayud, canonche de la Seu de València per lo bisbe de Sogorp; don Carlos Giner, per lo capítol de la Seu de Tortosa; Michel Gerony Pérez de Istella, per lo capítol de Oriola; lo pare Juseph Aparisi, prevere, per lo reverendíssim general de la Mercé; fra Christòfol de Sant Inaçi, per lo reverent pare prior de sant Miguel de los Reyes; fra Vicent Torres, prevere per lo reverent abbat de Valdigna; don Carlos Villarrasa, conde de Faura del àbit de Calatrava, per lo comanador de Bexís, y don Archileo Figuerola, canonje de la Seu de València, síndich del bras y estament eclesiàstich de la present ciutat y regne de València y per lo il·lustre capítol de la Seu.

Ajustats en la sala baixa de la casa de la Deputació precehint convocatió feta per Diego Castanyeda, convocador de dit bras y estament, segons aquell dié y relació feu al notari escrivà y secretari infra escrit ell aver convocat per a els presents lloc, dia y ora a totes les veus del dit bras y estament, essent tots los desús dits *ut*

supra ajustats la major part de dites veus, y lo dit bras y estament eclesiàstic representants tots concordantment y ningú discrepant, proveixen, delliberen y determinen que per lo dit sindich sia feta elecció y nominació de cinch perçones de la present junta donant-los poder per a que aquelles, juntament ab lo del síndich y ab los elets per los altres estaments militar y real del regne de València per a el mateix efecte elets o elegidors, supliquen a sa magestat la observància dels furs, privilegis, pragmàtiques, usos y bons costums del present regne en execució de lo delliberat per lo dit estament en les Corts per sa magestat selebrades en la present ciutat de València ab deliberació feta en .XX. de novembre de 1645 y que los dits elets tinguen facultat de subdelegar y substituir com és acostumat.

Per execució de la qual deliberació lo dit síndich elegí y nomenà en elets per als desús dits efectes als dits don Juan Crespí de Valldaura, lloctinent general de Montesa; a don Juseph Sans, a Ximén Pérez Argent de Calatayud, canonjes sobredits; al reverendísim pare General de la Merçé; al dit comte de Faura, en dits noms y el dit síndich tots presents y *acceptans de quibus etcetera. Actum in aula domus Diputationis generalitatis Valentiae.*

Testes Didacus de Castanyera, pannonum parator, et Franciscus Cortes, etiam pannonum parator, Valentia habitantes.

XVI

1646.

Apuntaments dels elets reduïts de la Junta del Servei sobre els decrets dels furs i actes de cort.

ARV, Reial Cancelleria, 539, ff. 238r a 247v.

Apuntaments per los senyors elets reduhits da la Junta del servici de les Corts de l'any 1645 sobre lo que ha paregut que·s deu replicar a les decretates dels furs y actes de cort de dites Corts.

3. En lo tercer capítol dels contrafurs, que tratta dels procehiments fets contra Guillem Ramon Anglesola y altres, ha paregut que es deu replicar per quant la decretata no es conforme lo supplicat y que sa magestat se deu servir decretar que dits procehiments son fets contra els privilegis, furs, usos y bons costums y que no es puixen traure en conseqüéncia ni [ús] y que es reintegre la Casa y demés danys contenguts en la súpplica.

2. Sobre la decretata del capítol segon dels contrafurs, que tracta de Leandro Escales, ha paregut que·s deu suplicar a sa magestat lo mane millorar, manant revocar los procehimants fets contra el dit Escales y laserar-los de son original registre en la forma que se li suplica en dit capítol.

Furs

3. A la decretata del fur tercer, que tracta del marqués de Guadalest, ha paregut que no es deu replicar per no ser matèria del bé comú.

6. A la decretata del fur 6, que tracta de que sien naturals del regne los oficials contenguts en aquell, ecclesiàstichs y seculars, pareix que·s deu replicar suplicant a sa magestat ab suma instància sia servit manar concedir lo que en dit fur se li suplica sens haver de intercedir sa magestat ab Sa Santedad per ço que no és necessari y també perque en la petició entrevingueren lo archebisbe y bisbes del regne y demes veus de l'estament ecclesiàstich, a més de que no es toca en la jurisdicció ecclesiàstica en demanar-se que la exersisquen naturals del regne y no altres.

9. Per quant la decretata del fur 9 ha paregut que no concorda ab la petició en quant al manar sa magestat que lo que toca a les places de la Audiència de València de capa y espasa no dure sinó fins al sólio de les primeres Corts y que lo salari de aquellas lo pague lo regne y que la plaça de capa y espasa del Supremo de Aragó haja de ser alternativa ab los demés regnes de la Corona. Per ço, ha paregut que·s deu representar a sa magestat que per estar la generalitat tan exausta com és notori, tant que no li és posible segons lo estat ab què es troba donar satisfacció als càrrechs forçosos y ordinaris de ninguna manera podrá pagar los dits salaris, a més de que conforme la bulla concedida per lo papa Adriano 6, data a Çaragoça a 17 de maig 1522, la qual se concedí per les necessitats del rey, augmentar-se seria obligar a que cobresen nous drets, a què no dona lloc la dita bula ni pot ser fora de Corts. Y així se li ha de suplicar mane decretar lo dit fur en la forma que se li suplica, ço és que la plaça del Supremo no sia alternativa, que les de la Real Audiència sien perpètues y que sa magestat pague los salaris de aquellas.

30. Per quant en lo fur trenta està decretada solament la última part de aquell respectant a la visura de les robes forasteres y que així sa magestat sia servit manar decretar tot lo contengut en dit de la manera que se li suplica.

Actes de cort dels estaments ecclesiàstich y militar

1. Per quant la decretata del primer acte de cort dels estaments ecclesiàstich y militar no està ajustada en la petició, pareix que·s deu replicar suplicant a sa magestat lo mane decretar en la conformitat que·s suplica.

Ecclesiàstich y real

2. Per quant la decretata del capítol segon dels actes de cort dels estaments ecclesiàstich y real se refereix a la de l'acte de cort únich de l'estamente militar, lo qual ha paregut que està ben decretat, per ço, pareix que no es deu replicar.

4. Per quant la decretata de l'acte de cort número quatre dels estaments ecclesiàstich y real, que tracta dels estanchs de les cases de fira, diu que·s guarde lo acte de cort de l'any 1646, lo qual dispon lo contrari de lo que es suplica en lo present, y per consegüent esta decretata no es conforma ab la petició. Per ço, ha paregut que·s deu replicar suplicant a sa magestat lo mane decretar conforme es suplica.

7. Que es replique a l'acte de cort 7 que tracta de la noblea dels canonges.

Per quant no se ha trobat entre els demés furs de les presents Corts lo que tracta de la alienació y separació de la jurisdicció de la Pobla Llarga de Alzira essent

veritat que aquell se presentà a sa magestat entre els demés. Per ço, ha paregut que açò es represente a sa magestat suplicant-li lo mane decretar com se suplica y que es posse entre els altres y en cas que no parega entre els que es presentaren se forme de nou ajustant-lo a les delliberacions dels estaments fetes en Corts.

Actes de cort dels estaments ecclesiàtich y real

Per quant la decretata del segon dels dos capítols que estan senyalats *sub* número quint, que tracta de les evocacions de causes de avituallaments que són pecculiars de la viutat, no·s conforma ab la petició. Per ço, ha paregut que·s deu replicar suplicant a sa magestat lo mane decretar en la conformitat que es suplica.

Per quant la decretata del segon capítol dels dos que·s astan senyalats *sub* número 6 no·s conforma ab la petició, que tracta de la facultat que té la ciutat de poder enuiar ambaxadors a sa magestat. Per ço, ha paregut que·s [deu] replicar suplicant a sa magestat lo mane decretar en la forma que·s suplica.

Per quant la decretata del segon dels dos capítols senyalats *sub* número 9 dels dits estaments ecclesiàstichs y real, que tracta del Pastim General de la ciutat, no es conforma ab la petició, ha peregut que·s deu replicar suplicant lo mateix que en lo antecedent.

A la decretata de l'acte de cort número 66, que tracta dels comisaris y alguazils que porten presos per lo regne, ha paregut que·s deu replicar en la matexa conformitat per que no està decretat com se demana.

A la decretata de l'acte de cort dels dits dos braços número 67, per no conformar-se ab la petició que tracta de les presons de la ciutat de Xàtiva, ha paregut que·s deu replicar per les matexes rahons.

A la decretata de l'acte de cort 72, per no conformar-se ab la petició pareix que·s deu replicar com en les demés.

Per quant sa magestat ab la decretata del capítol setenta nou, ab què suplicaven los dits dos braços a sa magestat sia servit concedir facultat als vehins del regne pera traure del de Castella los preus de la seda que portaran en moneda de or y plata, és estat servit concedir-lo en la mitat tan solament. Per ço, ha paregut que·s deu suplicar a sa magestat sia servit concedir los despaigs necessaris per a que la dita facultat se puga posar en execució en la forma que se combé en la decretata.

Actes de cort de l'estaments eclesiàstich

A la decretata de l'acte de cort número 2, que tracta de la pensió que·s demana sobre lo bisbat de Sogorb pera les distribucions del capítol y canonges de la Seu de dita ciutat, ha paregut que·s deu replicar per no estar conforme ab la petició.

A la decretata de l'acte de cort de l'estament ecclesiàstich número 7, que tracta del jutge de delme, per no estar conforme ab la petició ha paregut que·s deu suplicar *ut supra*.

Actes de cort de l'estament real.

A la decretata del capítol primer dels actes de cort del estament real, que tracta de la conservació dels privilegis de la ciutat y demés universitats del regne.

A la decretata de l'acte de cort de l'estament real número 3 pareix que no·s deu replicar.

A la decretata de l'acte de cort 10 se deu replicar per no ajustar-se ab la petició.

A l'acte de cort 15 pareix que es deu replicar per estar ben ajustada, y que lo estament real pot demanar los despaigs mencionats en dita decretata.

Que es deu replicar a la decretata del 16 dient que tornant a sa magestat es servixca de decretar lo acte de cort com se li suplica.

Que·s deu replicar a la decretata del 17.

Que·s suplique a sa magestat mane dir en la decretata del 19 que·s guarde lo fur que tracta de les visites de la ciutat.

Al número 20 que no·s replique.

Al número 21 que·s replique representant a sa magestat ab particular esforç lo dany que·s seguix de que sa magestat decrete que los privilegis se hajen de guardar en quant astan en ús.

Al 22 que·s demane lo mateix que en lo proceït de la seda.

Al 23 que·s replique.

Al 27 que pareix que està ben decretat.

Al 29 que·s replique.

A l'acte de cort 30 que tracta del asiento de la Ciutat y el governador se à de replicar suplicant a sa magestat mane prendre resolució sobre açò en la forma que·s demana.

A l'acte de cort 31 se à de fer que la Ciutat presente la sentència contenguda en dit acte y, feta esta pretensió, se a de suplicar a sa magestat concedixca lo capítol en la forma que se li damane per lo dit braç.

Al capítol trenta-y-quatre, que tracta dels salaris de sentències, pareix que no es deu replicar.

Al capítol 36 pareix que es deu suplicar a sa magestat lo mane decretar manant quals soldats del Sentenar se'ls guarden los privilegis. Per ço, que lo que se acostuma es no guarde ningú, y esta companyia és la de mejor importància y patix molts danys.

Al capítol 38, que tracta dels salaris que cobren los escrivans dels tribunals, parex que·s deu replicar suplicant a sa magestat lo mane decretar en la conformitat que·l supliquen.

A la decretata de l'acte de cort 40 parex que no es deu replicar per estar ajustada a la petició que tracta de les evocacions de causes dels tribunals inferiors a la Real Audiència.

A la decretata de l'acte de cort 41, que tracta dels amigaments *etcetera*, parex que·s deu replicar per no ajustarse ab la petició.

A la decretata de l'acte de cort 42, que tracta de que no puguen ser inpedits en sos oficis durant aquells lo justícies, jurats, *etcetera*, parex que·s deu replicar *etcetera*.

En rahó de la decretata de l'acte de cort 53, que tracta dels canonicats provehidors per oposició, pareix que·s deu suplicar a sa magestat mane reduhir a l'efecte la interseció que·s suplica.

A la decretata del fur 54, que tracta de la confermació dels privilegis concedits a la Confraria de Nostra Senyora dels Desamparats, pareix que·s deu replicar en quant a la part que sien confermats en quant estan en ús, y de la matexa manera es deu replicaren respecte de tots los demés furs y actes de cort que estiguen decretats ab esta circunstància.

En rahó de la decretata de l'acte de cort 55, que tracta del concanvi de la posesió que tenia la ciutat de la Vall de Chelva y altres per la baronia del Puig, pareix que·s deu suplicar a sa magestat mane veure lo acta del dit concanvi y decretar lo dit acte de cort en la forma que·s suplica.

A la decretata de l'acte de cort 56, que tracta de l'ospital de Oriola, parex que no es deu replicar.

A la decretata de l'acte de cort 57, que tracta dels estatuts de les aygües de la ciutat de Oriola, pareix que·s deu suplicar a sa magestat lo mane decretar com se suplica.

A la decretata de l'acte de cort sexanta-y-quatre de les retories de Carcaxent y Castalla pareix que·s deu suplicar a sa magestat el complement de lo que se li suplica.

A la decretata de l'acte de cort 65, que tracta de que sa magestat no concedixca títols de jurisdiccions *gobernatorio nomine*, pareix que no es deu replicar.

A la decretata de l'acte de cort 74, que tracta del manifest de la moneda que·s porta per lo regne, pareix que no es deu replicar.

A la decretata de l'acte de cort 76, que tracta del Jutge de Delmes, pareix que no es deu replicar.

A la decretata de l'acte de cort 77, que tracta de que los torcedors manifesten la seda que torcen, pareis que no es deu replicar.

A la decretata de l'acte de cort 80, que tracta del cens que respon la ciutat de Xàtiva a sa magestat, pareix que no es deu replicar.

A la decretata de l'acte de cort 82, que tracta de la erecció del bisbat de Xàtiva, pareix que·s deu suplicar a sa magestat mane reduhir a efecte la intercesió que·s suplica y que·s facen les delegencies contengudes en dit acte de cort pera que es prenga resolució.

A la decretata de l'acte de cort 83, que tracta de le elecció de racional de Oriola, pareix que·s deu replicar suplicant a sa magestat lo decrete en esta conformitat.

A la decretata de l'acte de cort 84, que tracta del alcayt de Oriola, pareix que no es deu replicar.

A la decretata de l'acte de cort 85, que tracta dels estatuts de don Nofre Ginart, pareix que no es deu replicar.

A la decretata de l'acte de cort 92 à paregut que no es deu replicar.

A la decretata de l'acte de cort noranta-cinch, que tracta de les execucions que van per lo regne de la Real Audiència, pareix que no es deu replicar per encontrar-se en furs que parlen de la matèria.

A la decretata de l'acte de cort 97 parex que no es deu replicar per la rahó del antecedent.

A la decretata de l'acte de cort 98 pareix que no es deu replicar perque està donada la forma en lo acta de cort contengut en la decretata.

A la decretata de l'acte de cort 99 pareix que·s deu replicar per no concedirse lo que es suplica.

En respecte de la decretata de l'acte de cort 101 se ha de consultar en la Junta sobre si es deu replicar, encara que als aduocats ha paregut que·s deu fer; pareix a a Junta que no·s deu replicar.

A la decretata de l'acte de cort 102 pareix que es deu replicar per no ajustar-se en la petició.

A la decretata del fur 104 pareix que no es deu replicar.

A la decretata de l'acte de cort 105, que tracta de la franquea dels estrangers domiciliats en lo regne pareix, que·s deu replicar.

A la decretata de l'acte de cort 107 pareix que no es deu replicar, sinó que los interesats facen la deligència necessària pera obtenir lo contengut en la dita decretata.

A l'acte de cort 113 pareix que no es deu replicar.

A l'acte de cort 115 pareix que es deu replicar.

A la decretata de l'acte de cort 116 pareix que·s deu replicar.

A la decretata de l'acte de cort 117, que tracta del dret de la quema, pareix que·s deu replicar.

A la decretata de l'acte de cort 120 pareix que no es deu replicar.

A la decretata de l'acte de cort 122 pareix que·s deu replicar.

A la decretata de l'acte de cort 128 se ha de replicar.

A la decretata de l'acte de cort 139 pareix que no es deu replicar.

En respecte de la nota general feta per la Junta en rahó de les decretates en què es diu que es guarden los privilegis en quant en ús pareix que·s deu replicar en la conformitat qu·està advertit sobre el capítol 21 dels actes de cort de l'estament real.

A la decretata de l'acte de cort pareix que no es deu replicar.

A la decretata de l'acte de cort 153 pareix que·s deu replicar per no estar ajustada en la petició.

A la decretata de l'acte de cort 154, que tracta del castell de Morella, pareix que·s deu replicar perquè lo que·s demana es conforme a justícia y no es concorda la decretata en la súplica.

A la decretata de l'acte de Cort 156 pareix que no es deu replicar.

A la decretata de l'acte de cort 157 pareix que no es deu replicar.

A la decretata de l'acte de cort 166 pareix que no es deu replicar.

A la decretata de l'acte de cort 172 pareix que no es deu replicar, que tracta dels quindenis de Alzira.

A la decretata de l'acte de cort 173, que tracta del privilegi del terç delme de la vila de Alzira, pareix que la dita deu fer ostenció del dit privilegi.

En respecte de l'acte de cort 176, que·s lo primer dels de Castelló de la Plana, pareix que no es deu replicar a la decretata per estar aquella conforme en la petició, y per quant per part de dita vila se à representat que la petició no està conforme ab lo acte fet sobre aquella per lo estament real ha paregut que li toca a la vila corregir lo errar conformant la petició ab dit acte.

A la decretata de l'acte de cort 179 pareix que no es deu replicar.

A la decretata de l'acte de cort 180 pareix que·s deu replicar perquè lo governador no es just que regonega als oficials reals durant lo exercici de sos oficis.

A la decretata de l'acte de cort 182 pareix que està ajustada ab la petició y que la vila inste los reparos contra la persona a qui toca fer-los.

A la decretata de l'acte de cort de l'estament real 186 pareix que es deu replicar perque no conforma ab la petició.

A la decretata de l'acte de cort del estament real 187 pareix que es deu replicar per ser conforme a fur lo que es suplica, que es la jurisdicció del justícia en los porters familiars y oficials del governador.

A la decretata de l'acte de cort de l'estament real 188, que tracta de la constitució del salari de l'advocat fiscal y porter y altres de Castelló de la Plana, se deu replicar que no es concedeix res del que suplica.

A la decretata de l'acte de cort de l'estament real 192, que tracta de amigaments y alcavotes, se deu replicar perque no es concedeix res de lo que es suplica.

A la decretata de l'acte de cort de l'estament real 195, que tracta del cequiage de Vila-Real, pareix que es deu replicar.

A la decretata de l'estament real 197, que tracta del rech entre Castelló y Vila-Real, pareix que no es deu replicar.

A la decretata de l'acte de cort de l'estament real 200, que tracta de les [detencions] dels officials de les viles y ciutats del present regne, no es deu replicar.

A la decretata de l'acte de cort de l'estament real 201 pareix que es deu replicar, que tracta de les correnties de Vila-Real, per no conformar ab la petició.

A la decretata de l'acte de cort de l'estament real 203, que tracta de les coneixences de les causes de cavallers civils, pareix que no es deu replicar.

A la decretata de l'acte de cort 204, que tracta dels vagages y aloxaments de Vila-Real, pareix que no es deu replicar.

A la decretata de l'acte de cort de l'estament real 208, que tracta dels pesos de Ontinyent, pareix que no es deu replicar.

A la decretata de l'acte de cort de l'estament real 215, que tracta de l'augment de salaris de sentències del procurador y advocat fiscal de la vila de Ontinyent, es

deu replicar per no conformar ab lo suplicat y que es evitaran molts inconuenients en que los salaris sien conforme la tarifa de la ciutat de Xàtiva.

A la decretata de l'acte de cort de l'estament real 218, que tracta de la adosació dels censals, pareix qua no es deu replicar.

A la decretata de l'acte de cort de l'estament real 222, que tracta de les comisions que es despachen per la present ciutat y altres del regne y viles reals ab alguazils, y es deu replicar per no conformar ab lo que es supplica.

A la decretata de l'acte de cort de l'estament real 228, que tracta del canonge que hy à de aver en la colegial de Xàtiva, natural de la vila de Alcoy, que solicite lo despaig que sa magestat ha manat decretar.

A la decretata de l'acte de cort de l'estament real 230, que tracta dels socorros que fa la vila de Alcoy a la vila de Vilachoyosa, pareix que no es deu replicar.

A la decretata de l'acte de cort de l'estament real 231, que tracta del coneixement dels ingresos de les monges en lo convent del Sant Sepulcre de les de Sant Agostí de la vila de Alcoy, pareix que es deu acudir a sa magestat per a que promtement se mane informar del dret de les parts pera que dita vila es valga de ses accions.

A la decretata de l'acte de cort que tracte de la mercé del castell que demana la vila de Cullera qu·està número 232, pareix que·s deu replicar per que no conforma la decretata en lo suplicat.

A la decretata de l'acte de cort 245 se à de replicar com en lo antecedent per tractar de la matexa matèria.

A la decretata de l'acte de cort 252, que tracta de Chelva y Alpuente, pareix que·s deu replicar perquè no concorda en lo suplicat.

Lo acte de cort 270, que tracta de que la vila de Paníscola demana les claus de la fortalesa, pareix que, encara que no conforma la decretata ab lo suplicat, que·s comunique a la Junta pera que provehixca lo que millor pareixerà la Junta que·s replique.

A la decretata de l'acte de cort que tracta de la taverna y panaderia de la vila de Paníscola, senyalat ab número 272, pareix que·s deu replicar perquè no concorda la decretata en lo suplicat.

A la decretata de acte de cort 273 pareix que no es deu replicar.

A la decretata de l'acte de cort 275 pareix que no es deu replicar perquè lo que es demana es contra privilegis, usos y bons costums del regne.

A l'acte de cort 279 pareix que no es deu replicar per que la provisió de la plaça que demana toca a la Junta de la Costa.

A la decretata de l'acte de cort 287 pareix que no es deu replicar.

Al vapítol 289 pareix que·s deu replicar de que no està la decretata conforme la petició.

Al capítol dos-cents noranta-dos pareix que no es deu replicar per estar ben ajustada la decretata.

A la decretata del capítol 293, que tracta de la insaculació dels oficis de la vila de Xèrica, ha paregut qu·està ben ajustada y que sols falta que la dita vila presente lo privilegi pera que sa magestat prenga resolució.

A la decretata de l'acte de cort 299 pareix que no es deu replicar per estar ben decretada perquè sa magestat lo decretà conforme ho demanà.

A l'acte de cort 320 pareix que no es deu replicar.

A la decretata de l'acte de cort 323, que tracta de les guardes campares de Vilachojosa, pareix que es deu replicar per rahó de que la petició esta fundada en benefici de tot lo regne y en benefici de dita vila y poblats circunsvehins.

A la decretata de l'acte de cort 365, que tracta dels presos que se entreguen als justícies de Benigànim, pareix que·s deu replicar per no estar conforme en la petició.

A la decretata de l'acte de cort 375 pareix que no es deu replicar.

A la decretata de l'acte de cort 383 pareix que·s deu replicar per no conformar en lo suplicat.

XVII

1647.

Memorial entregat pels elets de la Junta del Servei en ambaixada al virrei en què sol·liciten la millora de les decretates dels furs i actes de cort.

ACA, *Consell d'Aragó*, llig. 1357, núm. 55/3.

Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstich, militar y real del regne de València. Supliquen a vostra magestat tinga per bé fer mercé als naturals de aquell humilíssims vassalls de vostra magestat y que ab tantes veres se han empleat y acudixen a son real servey y manar reformar y millorar les respostes y decretates fetes als capítols contingudes en un memorial que apart se presenta, provehint y manant que sien conformes al suplicat en cascú de dits capítols, que a més de ser axí a rahó y justícia conforme ho estimaran per remuneració y premi de sa fidelitat y de l'entranyable amor y voluntat ab què acostumen servir a vostra magestat continuat en les presents Corts eccedint ses forces y possibilitat ab un servici tan considerable delliberat conforme el dictamen de son desig y ab pressupost de que vostra magestat se servirà de concedir les peticions especificades en dit capítol com se conté en la oferta del dit servici, y seria fer-los molt particular favor y mercé y donar als dits sos vassalls lo alívio y consolació de que necessiten en les apletures y treballs que patixen. *Et licet etcetera.*

Altissimus etcetera.

XVIII

1647.

Rèpliques als decrets de furs i actes de cort presentades pels elets dels tres estaments del regne de València.
ACA, *Consell d'Aragó*, llig. 1357, núm. 55/4.

Memorial dels capítols y caps que lo regne de València supplica a sa majestat del rey nostre senyor sia servit manar-los millorar y provehir conforme li és estat suplicat per part de dit regne.

Capítols de Contrafurs

Lo capítol 2 en respecte del qual suplica lo regne a sa magestat mane linear lo exemplar contengut en ell y declarar que són contra furs los procehiments de què es tracta.

Lo capítol 3 en respecte del qual suplica lo regne a sa magestat mane declarar per contrafur los procehiments contenguts en aquell y que en respecte de la satisfacció dels danys se acudixca als jutges de greuges.

Furs

Lo capítol 9 y en quant aquell representa lo regne ara a sa magestat que lo intent dels braços no fonc de que la Generalitat hagués de pagar los salaris de les places de capa y espasa de la Real Audiència de València axí par estar tan alcançada y exausta que no pot pagar los censals y demés càrrechs que corren per son conte; com també perquè conforme la Bulla concedida per lo papa Adriano Sexto *data* en Çaragoza en 17 de maig 1522, otorgada per rahó de les necessitats del regne per la contribució dels eclesiàstichs, y per ço, supliquen los dits tres braços a sa magestat sia de son real servey manar ajustar la decretata del present capítol ab la petició contenguda en aquell, manant que la plaça del Supremo Consell de Aragó no sia alternativa sinó perpetua per a València. Per quant sa magestat, aprés de haver-se reservat la facultat de fer-la alternativa, ne à concedit altra perpètua al regne de Aragó y que sa magestat pague los salaris de València.

Lo capítol 16, que es lo 3 dels que tracten de la observància dels furs, privilegis, usos y bons costums de dit regne, lo qual en rahó de aquest capítol suplica a sa magestat se serveixca decretar que los contrafurs que se li representaran per medi del embaixador se declaren dins tres meses aprés de la introducció de la embaxada, y si dins dit termini no es declararan se entenga restar declarats en favor del regne com si fora feta *formiter* declaració y en los demés caps del dit capítol que se observen los furs del regne manant linear la decretata que està al present en aquell.

Actes de cort dels estaments eclesiàstich y militar.

En respecte del primer capítol supplica lo regne a sa magestat tinga per bé manar pendre resolució en aquell.

Actes de cort dels estaments eclesiàstich y real.

Los capítol 12, lo qual no està decretat per estar borrada la decretata que tenia, y suplica lo regne a sa magestat mane decretar-lo en conformitat de la petició.

Actes de cort de l'estament eclesiàstich.

Lo capítol 2 en rahó del qual suplica el regne a sa magestat mane confermar-lo ab la petició puix aquell es funda en altres furs.

Actes de cort de l'estament real.

Lo capítol primer y en quant a aquell representa lo regne a sa magestat les cosses següents:

Que lo privilegi de la insaculació fou concedit als Jurats y Consell de la Ciutat de València y està roborat ab la clàusula de *in perpetuum* y de irrevocable, y és conforme a justícia que lo dit privilegi tinga sa força y valor, y també perquè havent servit la ciutat a sa magestat ab vint-y-tres mília lliures, com consta ab lo mateix real privilegi, és cert que està concedit *in vim contractus* és que és irrevocable y també per que lo dit privilegi està comprés en la generalitat de la confirmació dels privilegis continguda en lo present capítol y conforme lo estil que sa magestat ha tengut en les demés Corts ha manat decretar aquest manant que sien guardats los dits privilegis, en tant quant estan en ús y observància y sens prejuhí de tercer. Y estant en observància aquest al temps de la celebració de les Corts dit real privilegi restà comprés en dita generalitat, a més de que conforme la oferta de dites Corts acceptada per sa magestat està dispost que hajen de tenir execució los furs y actes de cort des de el dia del sólio, y per consegüent està confermat ab lo present capítol, se infereix que no·s troba lo regne en lo contracta fet per sa magestat y la ciutat sinó en lo contracte de l'estament real ab sa magestat, lo qual sens consentiment del braç real no·s pot derogar y no pot causar prejuhí lo acceptar-se en la decretata y excluhir-se lo dit privilegi, perquè no fonch possible posar-se la dita excepció al temps de la celebració de les Corts per estar llavors en observança y no haver donat encara son consentiment lo Consell General sinó de allí a quatre meses y llavors no es pogué derogar lo que se havia fet en Corts, a més de que en la mateixa oferta està protestat que les decretates sien conformes ab lo que·s suplica y que ab esta confiansa se ha ofert a sa magestat un servici tan considerable, y perquè sa magestat per sa real benignitat y clemència ja may ha acostumat revocar privilegis concedits per via de contracte ab una real carta y més estant despachats per Canselleria ab clàusules que induheixen perpetuïtat, per les quals rahons suplica lo regne a sa magestat tinga per bé manar decretar lo dit capítol en la forma que los consemblants a ell se han acostumat decretar en altres Corts.

Lo capítol 19 en rahó del qual suplica lo regne a sa magestad mane decretar que·s guarden los furs que tracten de les visites de la ciutat que són los furs 1, 2 y 3 títol *De inquisitionibus*.

Lo capítol 21 y en quant a aquell y a tots los demés que estan decretats en la mateixa conformitat representa lo regne a sa magestat que los reals privilegis se dehuen guardar encara que no estiguen en ús y que són molt considerables los danys que·s poden seguir de que sa magestat decrete que dits reals privilegis se guarden en quant estan en ús.

Lo capítol 22 en rahó del qual suplica lo regne a sa magestat lo mane decretar com se suplica manant concedir los despaigs necesaris pera que·s puga possar en execució la faculta que·s suplica.

Lo capítol 23 en lo qual suplica lo regne a sa magestat mane prendre resolució.

Lo capítol 30 en rahó del qual suplica lo regne a sa magestat mane prendre resolució.

Lo capítol 31 en rahó del qual suplica lo regne a sa magestat que, presentant la ciutat la declaració contenguda en ell, lo mane decretar en la conformitat que se li suplica.

Lo capítol 36 en rahó del qual representa lo regne a sa magestat que a la companyia del Sentenar no se li guarden ninguns privilegis essent molts los treballs que sustenten los soldats de aquell y important sumament la sua conservació per al benefici de la ciutat y regne.

Lo capítol 53 en rahó del qual suplica lo regne a sa magestat mane efectuar la intercessió que se li suplica escrivint a son embaixador.

Lo capítol 55 li suplica lo regne a sa magestat que presentant-li la ciutat lo acte del concambi mensionat en ell lo mane decretar com se li suplica.

Lo capítol 64 li suplica lo regne a sa magestat mane prendre resolució en aquell.

Lo capítol 99 suplica lo regne a sa magestat mane decretar-lo conforme la petició.

Lo capítol 113 suplica lo regne a sa magestat mane decretar-lo en conformitat de la petició.

Lo capítol 180 en respecte del qual representa lo regne a sa magestat que no es just que lo governador de Castelló de la Plana regonega als oficials reals durant los exersisis dels seus oficis.

Lo capítol 222 suplica lo regne a sa magestat mane decretar-lo conforme la petició en consideració dels execius gastos que·s seguixen de que les comisions no·s despachen en la forma que·s supliquen.

Lo capítol 383 suplica lo Regne a sa magestat mane decretar lo com se li suplica.

Últimament los dits tres braços supliquen a sa magestat sia de son real servey manar-los remetre los furs y actes de cort que no se han remés encara al regne y senyaladament un fur que tracta de la jurisdicció de Alzira en la Pobla Llarga.

XIX

1647, abril, 10.

Consulta del Consell d'Aragó sobre les rèpliques dels decrets presentades pels elets del regne.

ACA, *Consell d'Aragó*, llig. 1355, núm. 48/4.

Vicecanciller.
Regentes Vico.
Crespí.
Conde de Robres.
Hortigas.
Conde de Albatera.
Pedro de Villacampa.
Pedro de Villanueva y
Conde de Sástago.

Señor.

El virrey de València en carta de 21 de março passado escrive a vuestra majestad la carta inclusa tocante a las decretatas que pide el reyno nuevas, y por excusar a vuestra magestad la repetición, solo referirá en cada capítulo lo que se offreze en la forma que en el Consejo se ha resuelto sin dupplicarlo al principio y se dividirá en dos puntos principales esta consulta: el primero si se pueden emendar las dacretatas y, el segundo, si se pueden conceder las cosas que suplican los electos del reino, o quales d·ellas.

En quanto a lo primero siente el Consejo de conformidad que las decretatas que estuvieron resueltas y publicadas en el solio de ninguna manera se pueden enmendar como ni tampoco las de las Cortes antecedentes, porque el contrato que haze vuestra magestad con el reino en ellas tiene su cumplimiento con el solio y en la forma que allí queda acordado se perficiona o se testifica de aquel día sin que se pueda alterar ni mudar como es regular en todos los contratos. Assí porque para apartarse de aquellos es menester nuevo consentimiento de los mismos que hizieron el primero y no le puede haver acabadas las Cortes porque fuera d·ellas no les queda a los braços el poder necessario para ello ni para pedir que se altere lo que se concluyó en Cortes y el secretario que testifica aquel instrumento no puede dar fee que pasó, sino en la forma que entonces se hizo y alterarla después para que certificasse que havía passado en otra forma ya se vee que sería contra la verdad y contra la razón obligarle a ello.

Esto es claro y sin disputa en los fueros que se decretaron en Cortes y se pusieron los decretos como vuestra magestad lo resolvió alterándose en ellos antes del solio lo que pareció conveniente conforme las réplicas del reino y resoluciones de vuestra magestad.

Hai otros fueros y autos de corte que no se decretaron entonces por la prissa, pero también se dieron por publicados remitiéndose vuestra magestad a los decretos que haría después. De la manera que quando se rezibe un auto en un día y se dispone y regla en otro, y en la misma forma que quando a un testigo se le toma el juramento en un día y se escrive su deposición en otro que el escrivano le continua en el calendario del día que recibió el juramento porque es la sustancia de la escritura y es lo mismo que si aquel día se huviera escrito, y en estos tampoco pareze que después de escritos y communicados al reino se puede alterar en ellos, sino es para corregir alguna cosa, no haviendo reservación de las Cortes para esta enmienda, y aunque el reino ha pretendido según escrive el virrey que huvo esta reservación. Pero pareze al Consejo, haviendo mirado todas las cláusulas de la offerta y su aceptación, que no huvo tal reservación para enmendar las decretatas, y que así ni ellas se deven tocar ni sería conveniente y que se deve escrivir en esta manera al virrey para que procure darlo a entender al reino suppuesto que es en esta tan notoria la razón y justicia, y que según ella ni los electos tienen poder para pedir estas emiendas ni detener la execución del servicio por estas pretensiones, con que siendo tan notorio el decreto de vuestra magestad no puede rehusarle el reino.

Suppuesto lo qual, solo queda discurrir la conveniencia de conceder algunas cosas de las que piden no para que se enmienden las decretatas, sino para que vuestra magestad haga en estas peticiones las gracias que se pueden con satisfacción del reino.

Aunque son muchos los capítulos a que replica, pero dize el virrey en carta para el secretario don Jusepe Villanueva de 24 del passado que son quatro los principales en que insisten y que entiende que sin su concessión no se podía ajustar el servicio, y assí discurrirá el Consejo en primer lugar por estos quatro puntos que son los principales y después por los demás:

El primero es que la plaça de capa y espada que vuestra magestad concedió al reino de València con los otros reinos de la Corona suplican se sirva vuestra magestad de concederla como en Aragón.

El Conde de Oropesa dize en esto que no halla reparo en que vuestra magestad consuele y favorezca al reino pues mira a la utilidad pública de aquellos vassallos en que es tan interessada la nobleza.

El Consejo se conforma con el parezer del virrey y que será bién hazer esta gracia al reino diziéndole que la decretata no se puede enmendar y que vuestra magestad le haze merced de que esta plaça sea perpetua y no alternativa y que en las primeras Cortes offreze vuestra magestad que lo ottorgará al reino para que se establezca por fuero, y que ahora quiere vuestra magestad que tenga esta concessión toda la fuerça que le puede dar para su firmeza.

En esta misma réplica supplican a vuestra magestad que las dos plaças de capa y espada que se sirvió vuestra magestad de conceder hasta las primeras Cortes que huviesse en la Real Audiencia criminal de Valencia las pague vuestra magestad y no el reino.

En esta parte dize el Conde de Oropesa que pareze tener menos fundamento esta instancia, pues en las plaças de justicia que son tan precissamente necessarias paga vuestra magestad la tercera parte de su sueldo y el reino las otras dos partes, y siendo estas dos plaças de capa y espada tan voluntarias y nuevamente pedidas por el reino a fin de acomodar dos sugetos, no hay razón ninguna para que el reino quiera excusarse de pagar todo el salario como vuestra magestad lo tiene decretado, o por lo menos las dos tercias partes.

Al Consejo pareze que quando vuestra magestad huviera concedida absolutamente al reino todo lo que supplicó siendo cierta que de las plaças de la Audiencia criminal de justicia paga las dos partes el reino las huviera de pagar también d·estas otras, y ahora no pueden pedir más los electos de lo que los braços entonces ni tienen poder de ninguna suerte para ello, ni tampoco para pedir que se enmiende lo que allí quedó acordado, pues este es de los fueros que se accordaron en Cortes y quedó assentado con el reino después de las réplicas que la plaça d·este Consejo la pagaría vuestra magestad y el reino las dos de la Real Audiencia de València, y que assí no es razón que ahora insistan en esta pretensión sino que se deve mandar lo que vuestra magestad tiene ya resuelto en esto, y cargar la Real Hazienda de vuestra magestad en la paga d·estas plaças ni aún por la tercera parte. Pareze al Consejo que es materia de grave inconveniente y reparo en tiempo que se halla con tanta estrecheza en todas partes siendo como son las plaças voluntarias y haviéndose concedido a petición y por beneficio del reino solamente y sucediendo assí que aún las de la administración de justicia que son tan necessarias paga la maior parte el reino. Y en el primer punto pareze que se puede contentar de la gracia que le hará vuestra magestad perpetuando y quitando la alternativa de la plaça d·este Consejo.

En este sentir está el Consejo conforme, solo el Conde de Albatera dize que podría vuestra magestad servirse de pagar la 3ª parte como el virrey lo propone por segundo medio y las tiene por necessarias, con cuio parezer se conforma el protonotario en esta parte.

El segundo cabo principal es de que el fuero 16 de las mismas Cortes se mude concediendo absolutamente lo que el reino supplicó, contiene tres cabos: El primero si en las materias judiciales se ha de seguir para los contrafueros el camino de justicia. El 2 si se ha de suspender la execución de las sentencias siempre que el reino pretenda que hay contrafuero. Y el 3º que si no se declarasen dentro de tres meses las pretensiones del reino en los contrafueros se entienda que está hecha declaración en favor del reino. Este fuero fue de los mui disputados en las Cortes, y en lo que últimamente perseveró vuestra magestad approbándolo el reino fue en el decreto que hoy se habla en él, que es del tenor siguiente traduzido:

Plaze a su magestad que en las materias judiciales se sigan las causas en los tribunales por los grado y medios establezidos conforme derecho y fueros. Y en los procedimientos extrajudiciales se acuda a su reparo por vía de embajada y mande su magestad que qualquier pretensión d·este género que tenga el reino se declare

dentro de un mes después que se huviere propuesto encargando como encarga mucho a sus ministros guarden los fueros, porque la intención de su magestad es que sea muy puntual su observancia y persevera su magestad en esto, no obstante lo que de nuevo se le ha representado por la Corte.

El virrey escrive que aunque tienen menos razón para esto respecto de haverse lehído a los tres estamentos en la forma que hoy está, es esta decretata la que tiene más exasperados los ánimos, porque la malicia de algunos y en particular Navarro de la Gasca, que la ha disputado con el virrey repetidas vezes, les ha persuadido a los electos que en lo que vuestra magestad decreta en el primer cabo tocante a las materias judiciales no solo es favorezerles, sino perjudicar al derecho que tenían de acudir por medio de embajada a los contrafueros aunque se los hizieran jurídicamente, y assí por satisfazer esta queja juzga el virrey que sería bien dezir que en quanto a la judicial se guarde lo dispuesto por fueros del presente reino y aunque viene a ser lo mismo que está decretado se satisfarán más d·esta respuesta y no es de perjuhicio a la regalía de vuestra magestad. Que en quanto a la suspensión de executar las sentencias que se pretende ser contrafuero, está el reino llano a la razón que assiste a vuestra magestad, y en lo que hoy insiste es que vuestra magestad les conceda que no declarándose dentro de tres meses lo que supplicaren a vuestra magestad sea visto estar declarado en su favor. Y aunque este capítulo, dize el virrey, no deja de tener alguna dureza es de sentir que previniéndose el que acudan a vuestra magestad sin dilación será conveniente el que con toda brevedad se les despache porque el tiempo que está pendiente la pretensión de algún contrafuero se tiene quejosos a muchos y no es de buen effecto para el servicio de vuestra magestad, como se ha experimentado en el contrafuero de los bagajes, y pareze que tres a quatro meses es bastante tiempo para que se pueda resolver qualquiera, previniendo también el día en que han de empeçar a contarse, que puede ser después que el embaxador que fuere por el reino haya dado todas sus razones y recibido auto d·ello en presencia del vicecanciller y del fiscal de vuestra magestad para que, teniendo uno d·estos ministros esta noticia, pueda solicitar que dentro del término señalado se resuelva sin que la dilación declare en favor del reino su pretensión.

El Consejo, haviendo discurrido en estos puntos demás de la razón general que hay para que no se innove de lo establezido y assentado en esto, pareze que quando no estuviera resuelto no se pudiera dar más al reino de lo que contiene la decretata, pues siempre dicta la justicia que las materias judiciales se sigan por las telas de los processos en la forma establezida por los fueros y salir d·este camino sería turbar la paz de la república, pues es este el único medio para la administración de la justicia y assí pareze que no es concessible otra cosa en este particular. Y en lo otro de que si la declaración no se haze dentro de tres meses se entienda hecha en favor del reino pareze que es materia de grande inconveniente y mui perjudicial a las regalías de vuestra magestad y a su soberanía, pues en el concurso de vuestra magestad con el vassallo no es justo que pretenda él este género de prelación y solo puede tener

de cierto a que si tiene justicia vuestra magestad se la guarde, pero no para que sin tenerla por una ommissión y discuido o a vezes por imposibilidad consiga lo que no pudiere por razón. De más de que si no la huviesse en la pretensión del contrafuero, darla al reino por este camino no teniendo justicia sería cosa tan contraria a ella que pareze que no la puede vuestra magestad conceder y aunque el cuidado de los ministros evite que suceda el caso es de mui malas conseqüencias solo el peligro y la concessión d·esta novedad, aunque nunca llegue a sentirse el daño y mui contraria a la auctoridad y preminencia real de vuestra magestad y a la razón de justicia. Y assí parece que se podría responder al reino que vuestra magestad mandará que precissamente se hagan las declaraciones dentro de un mes en execución del fuero, y que en los contrafueros que hasta ahora se han pedido no ha havido dilación, suppuesto que todos están declarados y las réplicas del reino a las declaraciones son las que detienen sus execuciones.

Los condes de Robres, Albatera, Sástago y protonotario son de parezer que podría vuestra magestad servirse conceder que si la declaración no se hiziere dentro de tres meses desde el día que huvieren presentado los papeles y puestos en estado de poderlo ver el Consejo, quede declarado en favor del reino, pues en el cuidado de los ministros del Consejo pareze tiempo competente para la declaración, con que nunca podrá llegar el caso de ganarse por ommissión y solo el intento del reyno es la brevedad del despacho y dure hasta las próximas Cortes.

El 3 cabo es que se emmiende la decretata de la confirmación de los privilegios de la ciudad, el qual mira a la del privilegio de la insaculación.

Y porque en esto consultó el Consejo a vuestra magestad sobre el memorial de la ciudad y vuestra magestad tiene tomada resolución en ello no se offreze ahora qué dezir.

El 4 es que se conceda que los naturales del reino puedan sacar de los de Castilla al de València los precios de la seda que entraren en ellos en moneda de oro o plata, como lo supplica en el capítulo 79 de los braços ecclesiástico y real, vuestra magestad fue servido decretar lo siguiente:

Plaze a su magestad conceder esta facultad en quanto a la mitad de lo procedido de la seda con calidad que se limite el tiempo para sacarla a un año que se qüente desde el día que cada uno entrará la dicha seda y que esto dure hasta el solio de las primeras Cortes.

El virrey escrive que como esto mira a la utilidad de aquel reino, pues alcança a tantos el beneficio d·este fruto. Pareze que si no se hallasse grave inconveniente que pudiesse hazer perjuizio al servicio de vuestra magestad sería bien consolarle con esta decretata, pues la utilidad de la moneda de oro y plata sacándola de Castilla para València viene a quedar siempre en vassallos de vuestra magestad.

Al Consejo pareze que esto es concesible y que puede vuestra magestad hazer al reino la merced que supplica no solo de la mitad del precio de la seda sino de todo con las limitaciones puestas en la decretata.

Estos son los quatro cabos principales que el virrey apunta por más importantes, en los demás se conforma el Consejo con el parezer del virrey en que vuestra magestad conceda por gracia lo que propone en cada uno d·ellos, añadiendo en quanto a las elecciones de los syndicos de la ciudad de Valencia que en los capítulos que se harán para la insaculación se tendrá consideración a ellos, y en quanto a la concessión de que los de la Compañía del Centenar sean del fuero de la Capitanía General se conceda en la forma que lo tienen por pragmática los del Batallón del reino, y en quanto al bolver la licencia para tener escopetas a algunos lugares se podría remitir el concederla a la prudencia del virrey, advirtiéndole que al tiempo de las Cortes offrezían servir a vuestra magestad con alguna quantidad bien que no teniendo inconveniente la concessión, la procurase sacar aora y se applicassen al sustento de los cien hombres que ha offrezido a vuestra magestad el Consejo por la falta que hai de effectos.

En las demás réplicas que haze el reino no hai cosa de substancia y tomó ya vuestra magestad resolución en carta de 16 de enero d·este año. Y el virrey escrive que lo está executando como lo verá vuestra magestad en la de 21 del passado, que la una y la otra se ponen en la real mano de vuestra magestad.

En otra carta de 21 del mismo mes de março escrive el Conde de Oropesa que le han dado los electos de la execución del servicio los seis cabos que contiene el papel que remite, que uno y otro se pone en la real mano de vuestra magestad y todos tienen satisfación con lo que va dicho menos el 4 y el 5, en que se hablará ahora.

En el 4 piden los electos que se escriva al governador de Tortossa ordenando que acabado los ocho meses deve bolver la gente del tercio de Valencia y no les impida la salida. Escrive el virrey que vuestra magestad se sirva mandar embiar carta al governador de Tortosa ordenándole que, cumplidos los ocho meses de cada campaña, no impida que la gente se buelva, y ajustándose como se ajusta esta petición a lo concedido en Cortes no pareze escusable el concederles lo que pretenden por el consuelo que será para el reino el tener esta carta y el resentimiento que les causaría el negársela, y no puede ser de inconveniente al servicio de vuestra magestad, pues siempre que le haya en executar esta orden le attenderá el governador, siendo este bastante motivo para que no se le pueda hazer cargo de que no cumple lo ordenado.

Al Consejo pareze que es justicia remitir esta carta en cumplimiento de lo que vuestra magestad tiene concedido en las condiciones d·este servicio, pues quando la necessidad obligue a otra cosa se podrá hacer, como el año passado, la negociación o por otro medio y negarla ahora sería dar justo motivo de rezelo y desconsuelo al reino.

En el 5 habla de lo que el año passado hizo el sargento maior don Antonio de Rojas en la plaça de Tortosa, y supplican que no solo se perdone y se declare que estuvo bien hecho lo que hizo en no salir de aquella plaça, sino que se ordene al governador d·ella que no impida a los cabos del tercio de Valencia la execución de las órdenes y instrucciones de la junta de los electos del reino.

El virrey escrive que don Antonio pudiera haver obedecido la orden que se le dio conforme el beneplácito de los tres estamentos de que le remittió testimonio y merezía que con él se hiziesse demostración. Todavía previeniendo los inconvenientes que podrían nazer d·ella, por ser don Antonio uno de los electos del braço militar que resisten en la Junta del Servicio y tener parientes en la misma Junta que pudieran embaraçar el effecto de la leva. Dijo el virrey en otro despacho de 6 de deziembre remitido a don Fernando Ruiz de Contreras en respuesta de la orden que vuestra magestad le embió para que informasse del castigo que merezía este cavallero que no convenía hazer demostración con él porque no fuesse esto ocassión de sentimiento del reino y de atrasar el expediente de la leva de que hoy se está tratando. Y no á sido necessaria esta attención pues si se huviera hecho maior empeño fuera igual a él el que tomara el reino en su defensa, y juzga el virrey que puede vuestra magestad servirse de mandar escrivir la carta que la Junta pide sobre que no se le impida por el governador de Tortosa al sargento maior del reino la execución de las órdenes que el mismo reino tuviere y pues él suppone que estas han de ser ajustadas lo resuelto en Cortes y concedido por vuestra magestad. Será conveniente que vuestra magestad mande a los electos que corra como deve y que el virrey de aquel reino ni el governador de Tortosa no ordene cosa contra las instrucciones le den un tanto d·ellas al virrey, y por este medio se vendrá a conseguir lo que vuestra magestad desseava averiguar de las que tenía don Antonio de Rojas quando dejó de executar la orden de salir a campaña, y no pareze que deven rehusar los electos que sea pública la instrucción que dan a sus officiales pues quieren que sea conforme a lo que vuestra magestad les offrece en Cortes, y bolviendo a lo que toca abonar la acción de don Antonio siente que en esta misma carta que vuestra magestad ha de escrivir al reino se pueden poner algunas palabras que ni deje al reino sin alguna siguridad ni constituya merezedor de premio a don Antonio por las actos quando fue tan contra el servicio de vuestra magestad y se á dejado de castigar por estas attenciones.

El Consejo, aunque se inclinara a que se perdonasse a don Antonio, pero no a que se declarasse que hizo bién por lo que representó a vuestra magestad quando tuvo la primera nueva d·este successo y que al virrey de València se le escriviesse ordenasse al governador de Tortosa que guardase las instrucciones de los electos como se las confiassen primero al virrey y fuessen ajustadas a las condiciones del servicio, pero por no tratar de materia tan odiosa como el haver desobedezido don Antonio las órdenes que se le dieren para salir de la plaça con su terçio y acudir al socorro de Lérida en occasión tan importante, pareze al Consejo que será mejor la respuesta d·este capítulo se remitta del todo que con ella caherán en la poca razón que tienen en acordarse d·ello.

Vuestra magestad mandará lo que fuere de su real servicio. En Madrid, 10 de abril 1647.

Bayetola vicecancillarius.
Vico regens.
Conde de Robres regens.
Comes Albatera.
Pedro de Villanueva.
Don Christóval Crespí regens.
Hortigas regens.
Don Pedro Villacampa regens.

[Resposta reial] Sobre el primer punto, que trata de la plaza del Consejo, se haga lo que pareze. Y en lo que toca a las dos de la Audiencia criminal que son de la misma calidad me conformo con lo que pareze al conde de Albatera y al prothonotario.

En el segundo punto, que contiene tres cabos, será bien que sobre los dos primeros se diga al virrey los reparos que se ofrezen para concederles le que piden ni hazer la declaración en la forma que el virrey lo propone y assí les dé a entender se ha de ajustar a lo que contiene la decretata, pero que si biere que la concesión d·este punto embaraza el servicio y la brevedad con que conbiene que la gente d·él entre en Tortosa, se le conceda en la forma que le propone. Y en el último cavo de que dentro de tres meses se haga la declaración del contrafuero y donde no se entienda quedar hecha en favor del reyno se les concederá como pareze al conde de Robres y los que le siguen.

Y en todo lo demás me conformo con lo que pareze al Consejo y se formarán luego los despachos en conformidad de la resolución, pues por las noticias que tengo enviadas al Consejo de las fuerças grandes que trae el príncipe de Condé y avisos de que lo primera que intentará será la plaza de Tortosa, obliga a que no se pierda ora de tiempo en poner en ella todo el mayor número de gente que fuere posible y ninguna puede ser más pronta que esta y la demás que tiene aquel reino, que es todo en su mayor seguridad y defensa.

[Rúbrica de Felip IV]

[Revers de l'última pàgina]

Valencia. Consejo de Aragón, a 10 de abril de 1647. Joseph de Villanueva.

Con las cartas que escrive el virrey de Valencia sobre las nuevas decretatas que pide el reino y emmendata de otras.

XX

1647, abril, 13.

Carta del rei en què concedeix les millores als decrets per la via de gràcia.

ACA, *Consell d'Aragó*, llig. 1355, núm. 48/5.

El Rey.

Illustre conde de Oropesa, primo, mi lugarteniente y capitán general. Hanse visto vuestras cartas de 21 de março passado en que tratáis de las decretatas de los fueros que pretenden los electos del reyno se han de enmendar. Y ha pareçido deçiros en su respuesta que las decretatas no pueden enmendarse por ser resueltas y publicadas el día del solio y tienen fuerça de contrato, como verdaderamente se hace por mi parte con el reyno y se testifica aquel día, pero atendiendo a lo que vos me havéis representado y porque vea el reyno lo que le desseo favoreçer he resuelto haçerle las mercedes siguientes:

En quanto a las plaças de capa y espada que se conçedieron al reyno, una en este Consejo con reservación de poderla haçer alternativa con los reynos de la Corona, la qual se paga de mi Real Hazienda, y dos en aquella Real Audiençia criminal, las quales ha de pagar el reyno. En quanto a la primera le hago merced de que sea perpetua en natural de aquel reyno y no alternativa, y offrezco que en las primeras Cortes lo conçederé para que se establezca por fuero, y aora quiero que esta concessión tenga toda la fuerça que le puedo dar para su firmeça. Y en la pretensión que tiene el reyno de que las otras dos plaças se haian de pagar de mi Real Haçienda, les hago merçed de que se pague la terçera parte del sueldo que goça con que el reyno les haia de pagar las otras dos, como se hace en las otras de la Real Audiençia criminal.

En lo que toca a lo que se pidió en el fuero dieçiséis de que, si la declaración de los contrafueros no se haçe dentro del término de tres meses que no lo son, se entienda hecha la declaración en favor del reyno, le hago merçed que (quando no hubiere declarado antes el contrafuero y fuere casso de embajada) si desde el día que hubieren presentado los papeles y puesto en estado de poderlo ver el Consejo passaren tres meses útiles, quede el Contrafuero declarado en favor del reyno, y que esto dure hasta las primeras Cortes, y esto sea sin entender que se altera lo dispuesto por fueros anteriores (y sin perjuicio de lo que por ellos y su observancia me toca).

En quanto a que se conceda a los naturales del reyno que puedan sacar de los de Castilla para el de València los precios de la seda, que entraren en ellos en moneda de oro o plata, les hago merçed de conçeder lo que suplican en que puedan sacarse el precio por entero de la seda que entraren, aunque en el acto de corte sesenta y nuebe de los braços eclesiástico y real no se les concedió sino la mitad, con que se haya de sacar el precio dentro de un año contadero desde el día que entrará la dicha seda, y que esto dure hasta el solio de las primeras Cortes.

En quanto a la pretensión del cavildo de Segorve de una pensión de mil libras sobre aquel obispado é pedido ynformes que con atenção a la necessidad de dicha cavildo y a lo que valen los fructos de aquella mitra haçerle la merçed que parezca.

En quanto a las elecciones de los síndicos d·essa ciudad se tendrá consideración a lo que dicho estamento real ha suplicado.

En quanto a la pretensión de que los soldados de la Compañía del Centenar sean del fuero de la Capitanía General, les hago merçed de conçederles esta gracia en la forma que les está conçedida por pragmáticas a los del Batallón del reyno.

La carta que pide el Reyno para el governador de Tortossa ordenándole que, cumpliéndose los ocho meses de cada campaña que me ha offreçido el reyno, ha de servir el terçio le deje salir de la plaça, he mandado se escriva en conformidad de los capitulado en la oferta del dicho serviçio y ba la carta con esta.

Data en 13 de abril.

XXI

1647, abril, 13.

Carta del rei al virrei de València en què explica les raons per les quals no era convenient millorar els decrets i només es podia fer per via de gràcia.

ACA, *Consell d'Aragó*, llig. 1355, núm. 48/6.

El rey.

Illustre conde de Oropesa, *primo*, mi lugarteniente y capitán general. Por lo que se os escriví en la carta que va con esta de la misma fecha veréis lo que he resuelto en las pretensiones que tiene esse reyno de que se enmienden algunes decretatas de los fueros y actos de corte d·él.

Y aquí a parte he querido deçiros las raçones que hay para que no se pueda haçer esto pues, a más de la que está referida en aquella carta de que los decretos tienen fuerça de contrato y en qualquiera es regular no poderse alterar ni mudar sin consentimiento de los mismo que lo hiçieron, que no le puede haver en este casso fuera de Cortes porque no les queda a los braços el poder necessario para ello ni pedir que se altere lo que se concluyó y acordó después de las réplicas en Cortes, es cierto que el secretario que testifica aquel instrumento no puede dar fee que passó sino en la forma que entonces se hiço, y quando hubiera alguna reservación se avrá de entender para que se pudieran hacer nuevas disposicions como en la reservación de las sentencias arbitrales, pero no para la escritura que estubo perfeta reçibiesse enmienda ni alteración y aún en los actos de corte y fueros que se decretaron después, aunque entonçes se dan por publicados todos y se testificant de aquel día milita esta misma raçón como suçede en los instrumentos que se reçiben un día y se reglan en otro y en las disposiçiones de los testigos que juran ellos en un día y se escriben en otro pero con el calendario del día del juramento, que es después de puestos en orden no se pueden enmendar si no fuese para corregir algún error, y assí después de escritos y comunicados al reyno no se puede alterar los fueros y actos de corte y más no haviendo reservación de las Cortes para esta emmienda que no la huvo, como pareze por todas las cláusulas de la oferta y su aceptación, y según esto ni los electos tienen poder para pedir estas enmiendas ni detener la execución del serviçio por estas pretensiones.

Y pues estas raçones son tan claras, será bien que se las procuréis persuadir que, supuesto que les hago las merçedes que havéis visto, tendrán poca raçón en no acudir a servicio que importa tanto que se abrevie su execuçión para su misma defensa, y por estos medios y por los demás que vos hallaredes convenientes la adelantaréis quanto fuere possible, pues las notiçias que tengo de las fuerças grandes que trae el príncipe de Condé y abisos de que lo primero que intentará será la plaça de Tortosa obliga a que no se pierda tiempo en poner en ella todo el mayor número de gente que se possible y ninguna puede ser más prompta que esta y las demás que diere esse reyno.

En quanto a bolver la liçencia que se les privó algunos lugares del reyno para tenir escopetes se remite a vuestra prudençia el conçederla a los que os pareçiere, advirtiendo es que el año 1645 me ofreçieron servir por esta graçia algunes cantidades y sería bien que, no teniendo inconveniente, las procuréis sacar aora y remitáis letras de más a pagar al receptor d·este mi Consejo Supremo, que están aplicadas para el sustento de la gente que me ha de servir en esta campaña que corre por qüenta del Consejo. Esto es lo que se me offreçe en respuesta de vuestra carta, y en quanto a lo demás que me deçís en la otra de la misma data, que esperavais os diessen los papeles y informes que os pidieron en la de dieziséis del mes pasado, en remitiendólos se resolveran. *Data* en Madrid a .XIII. de abril .MDCXXXXVII.

XXII

1647, abril, 27.

Carta del virrei Oropesa a Felip IV sobre la conveniència de millorar els decrets dels furs i actes de cort.

ACA, *Consell d'Aragó*, llig. 1357, núm. 56/12-13.

Señor.

En respuesta de las réplicas que este reyno, y por él la Junta del Servicio que le representa, hizo a vuestra magestad suplicándole se sirviesse de enmendar las decretatas que pusse en las reales manos de vuestra magestad en despacho mío de 21 de passado.

Receví lunes 15 del corriente dos despachos de vuestra magestad su fecha de los 13, y porque tenía juntas las tres salas de esta Audiencia quando llegó el correo me pareció comunicarles lo que vuestra magestad avía resuelto, procurando que me advirtiesen como ministros tan zelosos y atentos la forma en que podrá disponer los ánimos de los electos para que admitiesen sin reparo la gracia que vuestra magestad les concedía y pasasen a executar la leva con la promptitud y diligencia que pide la necesidad en que se halla Tortosa y las noticias que ay de las grandes prevenciones que hace el enemigo para invadir aquella plaça y lo adelante que está el tiempo.

Y después de vistos los despachos pareció conveniente que se diesse a los electos la carta en que vuestra magestad resuelve las mercedes y que no se insi-

nuasen los motivos que vuestra magestad tenía para no concederlas por vía de decretatas, los quales venían expressados en el segundo despacho, y las causas que apoyaron esta resolución fueron tener entendidas las razones que los electos alegavan para su intento, que son las siguientes:

Que, aunque es verdad que los decretos que tienen fuerça de contrato no se pueden mudar sin consentimiento de las partes, como en decretar vuestra magestad lo mismo que el reyno pidió en las Cortes no muda vuestra magestad del intento de los braços que tuvieron por conveniente lo que suplicaron, y antes viene vuestra magestad a conformarse con su dictamen y a conçederles lo que ellos desearon, juzgan que no se necesita de nuevo consentimiento y que le asiste a vuestra magestad facultad después del solio (siendo antes que se publiquen los fueros con pregón y se den a la imprenta) para poder mudar las decretatas como sea ajustándolas a lo mismo que el reyno pidió, o mejorándolas en su favor, que es el casso en que oy nos allamos.

Y en quanto a la dificultad de que en las Cortes se ajustaron las decretatas en la forma que oy están y que no tendrán los electos poder para intentar nueva mudanza y las demás raçones que vuestra magestad refiere y que el secretario á de testificar el auto como passó. Responden los electos que el reyno en Cortes tenía echo aviso de que los decretos que no bajassen conforme se pedían no fuesse visto admitirlos, y que no constando de auto en contrario que se huviesen admitido estos decretos de la suerte en que están, juzgan que pueden replicar a ellos, y que no viniendo conformes los decretos a las peticiones no ay auto perfecto, y alegan que en todas las Cortes á mudado vuestra magestad los decretos de los fueros y autos de corte reservándose esta facultad asta el día de publicarse con pregón para imprimirse.

Y se discurrió también que el mostrar a los electos estos motivos ocasionaría grande embarazo en las futuras Cortes, pues declarándose que vuestra magestad no puede mejorar los decretos después del solio reusarían el celebrarle asta tener ajustadas a su satisfaçión las decretatas, ocasionando esto dos inconvenientes: el uno, detener a vuestra magestad más de lo necesario, y el otro, que será más dificultossa negativa a las réplicas que se hicieren aviertas las Cortes por la atención que vuestra magestad acostumbra a tener con los braços quando están juntos y también serían más las réplicas respecto de concurrir en los estamentos todos los interesados que instan las peticiones.

Viendo los reparos que las tres salas hicieron y conformándome con su parecer, por ser de el mismo, algunos de los más seguros votos de los electos a quien con todo secreto comuniqué esta materia, entregué a los síndicos el despacho en que vuestra magestad concedía al reyno las mercedes, sin enseñarles el segundo que contiene las raçones que havía para no concederlas por decretatas, y el martes se juntaron los electos y le leyeron y hicieron en él los mismos reparos que antes se avían prevenido, añadiendo otro en que fundavan su maior fuerza sacado de el

capítulo primero de la carta de las mercedes. Porque suponiendo vuestra magestad en él que es contrato el que se celebró con el reyno en las Cortes dizen los electos que por aver sido contrato y aver capítulos especiales en el de la oferta de el servicio de que vuestra magestad les avía de conceder las decretatas concernientes al bien común en la forma que las pedían, y no aviéndose cumplido por parte de vuestra magestad con esta condición, no estava obligado el reino a executar el servicio, y que los electos no tenían poder para hazer la leva, porque el que les dieron sus estamentos fue limitado a executar la leva en la forma resuelta, y que en admitir por vía de mercedes lo que pedían por decretata perjudicaba al reyno. Y de este sentir estuvo la maior parte de los estamentos eclesiástico y militar, no obstante que el real siempre dijo que sin que vuestra magestad decretase las réplicas tenían los síndicos poder de su estamento para hazer el servicio y que estavan promtos a executarle sin dilación ninguna.

Viendo yo que la materia yba tomando peor disposición y lo que instava la necesidad procuré reducir a la Junta a que se aconsejasse de personas de virtud, letras y buen zelo, para que con lo que ellas les dijessen tomasen el acuerdo más conveniente, y conseguí que el sávado santo (por no averse podido obrar en los días de jueves y viernes por la ocupación que traen consigo) convocasse la Junta al canónigo Font, al padre maestro Catalán, al doctor Ro, rector de San Martín, a fray Luis de València y al Paborde Berje de los teólogos, y de los cavalleros, a don Diego Vique del ávito de Alcántara, a don Pedro Castellví de Montesa y a don Cristóval Sanoguera, y de los letrados a los doctores Oñate, Robles y Moret, y aviéndose juntado estos sujetos con los electos de el servicio se propusso si se devían açetar por vía de mercedes lo que vuestra magestad les concendía o se avía de replicar para que viniese por decretatas, y juntamente, si respecto de la limitación del poder sobreseherían en la leva asta que vuestra magestad se sirviesse de concederles los decretos. Resolviosse por esta Junta que no se admitiesen por vía de mercedes y que se suplicasse a vuestra magestad las otorgasse como pedían, y que los electos por la urgencia del tiempo devían dar toda prissa a la leva sin aguardar a hacer nueva instancia, y que representasen a vuestra magestad que sería de mucha conveniencia para el efecto de otras levas que vuestra magestad consolasse al reyno en lo que le suplicava, y todos los de esta junta mostraron grande afecto al servicio de vuestra magestad procurando disponer con todo brevedad la salida de la jente, y solo el paborde Berje de los theólogos y el doctor Moret de los letrados defendieron que los electos no tenían poder, y que devían desistir de la execución de el servicio asta que vuestra magestad concediesse las decretatas.

Vencida esta dificultad se combocó el domingo de Paschua la junta de los electos, y aunque estuvieron conformes los tres estamentos en que se adelantase la leva de este año, pretendió la mayor parte de los del eclesiástico y militar que en el mismo auto en que se deliverava la execución de el servicio de esta campaña se declarase que, no concediendo vuestra magestad estas decretatas antes de las levas

siguientes, no tendrían poder para efectuarlas, y que se representase a vuestra magestad que con este presupuesto introdujesse otra guarnición en la plaza de Tortossa que supliesse la falta del tercio del reyno porque por estas raçones no podría salir a defenderla.

Los de el estamento real insistieron en que se deliberase al servicio de este año y se executasse sin reparos, y que estavan promptos a deliverar el servicio de las quatro campañas que faltan, y no quisieron ajustarse al dictamen de los otros estamentos, asta que conociendo yo que por este camino se benía a atrasar la leva presente, y que en nada era vuestra magestad más deservido que en la dilación, procuré que de las pretensiones de los dos estamentos y de la fineza con que el real procedía se tomase un medio que diese expediente a la materia, y el día 23 se ajustó la deliberación que remito a vuestra magestad señalada con el número 1 y el siguiente vinieron con embajada los de la Junta a darme qüenta de los que se avía ajustado, y me trajeron un papel inclusso que va señalado con el número 2, y este mismo dia señalaron el plazo de juntarse la jente en las plaças de armas y es el que vuestra magestad mandará ver en el papel que embío con el número 3.

Bien quisiera, señor que la jente estuviera ya en Tortosa por lo que necesita aquella plaza de esta asistencia y si no lo huvieran embarazado estos reparos y las decretatas pudieran aver estado acá antes sin duda se huviera ya introducido esta guarnición, pero no puedo dejar de dezir a vuestra magestad que para el estado en que llegué a ver la materia el miércoles santo juzgo que se á servido a vuestra magestad quanto á sido posible en lo que se á conseguido, y yo quedo tratando vivamente de que para estos plaços, y antes si ser pudiere, se junte esta gente en que no malograr instante de tiempo.

Este es el estado que tiene la leva de este reyno, y lo que juzgan las personas más zelosas de el servicio de vuestra magestad y de los ministros de maior satisfacción a quien lo é comunicado es que podría vuestra magestad servirse de mandar conceder al reino por vía de decretatas las quatro que yo singularizé a vuestra magestad en carta de 21 del pasado, y que estas las admitirán los electos y se publicarán luego todos los fueros y actos de corte, y una vez públicos no podrán hacer más replicas, porque los mismos electos conoçen que llegado este término no tendrán facultad para ello y correrá el servicio las demás campañas, sin que por este motivo se pueda retardar, y en el concederles estas decretatas después de el solio no es vuestra magestad quien se perjudica sino el reyno, y siendo esto a su instancia no podrá tener queja y viene vuestra magestad a adquirir por su medio esta regalía, que no se juzga por de poca importancia.

Vuestra magestad mandará ver y considerar estas razones y hordenará lo que fuere más de su real servicio, que será lo que siempre desearé yo que se execute. Guarde Dios la católica real persona de vuestra magestad como la cristiandad á menester. Real de Valencia, 27 de abril de 1647.

Conde de Oropesa y Alcaudete, marqués del Villar [Signatura autògrafa].

XXIII

1647.

Memorial presentat a Felip IV per Josep Sanz, ambaixador del regne de València, en què suplica la millora dels decrets dels furs i actes de cort.

ACA, *Consell d'Aragó*, 1357, núm. 56/11.

Señor.

Don Ioseph Sanz, arcediano de Alcira, canónigo de la santa iglesia de Valencia, embaxador de aquel reyno, y en su nombre dize:

Que las últimas Cortes que vuestra magestad tuvo en el año passado de seiscientos y quarenta y cinco, los tres braços dieron a vuestra magestad súplicas para que se sirviesse de conceder al reyno lo contenido en ellas, por fueros, y actos de cortes, en conformidad de lo que siempre se ha acostumbrado, y con esta calidad y condición ofreció el servicio de los mil y ducientos hombres, pagados por seis campañas.

Y aviéndose instado por parte del reyno, después de averse vuestra magestad partido, para obtener esta merced, fue vuestra magestad servido de decretar algunos de los cabos contenidos en dichas súplicas. El reyno bolvió a instar sobre mejorar las decretatas, y vuestra magestad se sirvió de conceder parte de lo que se le suplicava mas con calidad que esto se entendiesse por particular merced, y no por fueros y actos de cortes, como consta de la real carta de vuestra magestad escrita al virrey, conde de Oropesa, en treze de abril d·este año, tomando por motivo que el día del solio se acabaron las Cortes y que assí no pueden ser fueros o actos de cortes lo hecha fuera d·ellas.

Este motivo, señor, para que dichas decretatas concedidas no queden por fueros y actos de cortes, salva siempre la real clemencia de vuestra magestad, carece de sólido fundamento, y acá se ha de servir vuestra magestad de mandar mejorar dicha resolución por lo siguiente:

Lo primero, porque, aunque es verdad que el día de el solio se concluyen y cierran las cortes, no es empero este punto indivisible y físico sino moral, que tiene su extensión y latitud, y assí lo ha interpretado la costumbre, porque en todas las Cortes que assí vuestra magestad como los señores reyes sus antecessores han tenido a dicho reyno, aviendo ofrecido el servicio condicional con que se le concedan las súplicas que propone respeto de las grandes ocupaciones del govierno de tan dilatada monarquía, se ha celebrado el solio y tomado tiempo para decretar las súplicas, y quando se ha tomado resolución, estas tales decretatas han siempre quedado por fueros y actos de corte, y esto ha sido perpetua e inconcusamente observado en todas las Cortes de dicho reyno.

Lo otro, porque quando a vuestra magestad se hizo el dicho servicio en las últimas Cortes, instando el reyno en que se decretasen dichas súplicas, se sirvió vuestra magestad de embiar a dezir a los braços que qualquiera detención le era

dañosíssima por la ocurrencia de las presentes ocasiones y invasiones del francés. Que se celebrasse el solio, y ofreció vuestra magestad que se serviría de decretar después dichas súplicas, consolando al reyno y dándole satisfación, el qual, viendo la brevedad del tiempo y posponiendo sus conveniencias al servicio de vuestra magestad, lo aceptó fiando de su clemencia y real palabra (que es la más relevante prenda) su consuelo y satisfación, y no sería justo ni conforme a la equidad y clemencia de vuestra magestad que, por obrar el reyno en conformidad de su real voluntad y de su mayor servicio, quedasse defraudado de las mercedes que pudiera conseguir faltándole tan justas atenciones.

Lo otro, porque aviéndo començado este acto de las súplicas antes del solio, y en el progresso y discurso de las Cortes siempre se reputa por un acto sucessivo, y continuado hasta las decretatas y mejoras d·ellas, y vuestra magestad con actos possitivos ha confirmado y roborado la fuerça d·esta razón. Pues aviéndo decretado en Cortes algunas cosas de las contenidas en las súplicas de los braços, se replicó a ellas con nuevas instancias, vuestra magestad se sirvió de mejorarlas, ajustase y quedaron por fueros y actos de cortes. Oy estamos en el mismo caso, y milita la misma razón, y assí vuestra magestad deve servirse de que estas decretatas, y lo que hasta aora ha concedido al reyno, sean y queden por fueros y actos de cortes, y no como simple y desnuda merced.

Otros capítulos de las súplicas de dichos braços contenidos en el memorial que a parte presenta, no se ha servido vuestra magestad de decretarlos en conformidad de lo suplicado. Y salva assimismo la real clemencia de vuestra magestad estando en punto de rigurosa justicia, deve vuestra magestad servirse de mejorar dichas decretatas y concederlas como se súplica por lo siguiente:

Lo primero, porque el servicio que el reyno ofreció a vuestra magestad de los 1.200 hombres pagados por seis campañas fue condicional, conque vuestra magestad se sirviesse de concederle los capítulos contenidos en dichas súplicas, y assí esto fue, y se considera como un reciproco y mutuo contrato celebrado entre vuestra magestad y dicho reyno, y cada uno quedó obligado a la observancia y cumplimiento de lo que le tocava, y de la manera que, no cumpliendo el reyno con el servicio ofrecido, vuestra magestad quedava desobligado a concederle lo contenido en dichas súplicas. Assí también parece lo queda el reyno no le haziendo vuestra magestad la merced, con cuya condición ofreció dicho servicio.

Lo otro, porque al dissolverse las Cortes dexa el reyno nombrados electos de los tres estamentos que forman una Junta, a la qual da facultad para la execución del servicio de las levas de gente mas con esta limitación, que sirviéndose vuestra magesad de conceder lo contenido en dichas súplicas, executen dicho servicio. El año passado estava este negocio pendiente, y assí procedieron a execución de la leva, esperando la favorable resolución de vuestra magestad. El año presente instava la necessidad respeto de la invasión del enemigo con exército tan poderoso. Y aviendo los electos de dichos estamentos consultado los principales teólogos y

iuristas (en una junta que para esto se tuvo) en razón de si se estendía su facultad y poder que les dió el reyno a executar dicho servicio, respeto de no averles vuestra magestad hecho la merced, con cuya condición se le ofreció, huvo votos *pro utraque parte*, y los electos se resolvieron a arrimarse a los favorables, interpretando la mente del reyno en servicio de vuestra magestad, con la esperança segura de recibir merced en la concessión de dichas súplicas. Mas si se hallasen defraudados d·ella (que no es creíble) sin duda llegaría el año que viene el caso de hallarse dichos electos (con vivo sentimiento suyo) impossibilitados (en riguroso punto de justicia y de conciencia) y sin facultad del reyno para la execución de dicho servicio y leva de gente.

Por todo lo qual, dicho reyno postrado a los pies de vuestra magestad le suplica sea servido mandar que las decretatas contenidas en dicho memorial se mejoren y ajusten según las súplicas, y que assí estas como las ya concedidas y ajustadas sean y se entiendan por fueros y actos de cortes, como siempre se ha hecho. En que el reyno recibirá la merced que espera de la grandeza de vuestra magestad y que le merece el afecto y atención a su servicio.

Don Ioseph Sanz.

XIV

1648, març, 22.

Consulta del Consell d'Aragó sobre les dificultats per a executar el servei de les Corts i sobre la millora dels decrets dels furs i actes de cort.

ACA, *Consell d'Aragó*, llig. 570, núm. 12/25-26.

Sobre lo que escrive el virrey de Valencia tocante a las dificultades que se offrezen en la execución del servicio de aquel reyno para esta campaña, por el medio que se ha intentado y los inconvenientes que d·ello pueden resultar.

El vicecanciller.
Los regentes Crespí.
Conde de Robres.
Hortigas.
Castellot y
Villacampa.
Protonotario Pedro de Villanueva.

Señor

El virrey de Valencia en carta para vuestra magestad de 12 del presente, respondiendo a lo que se le escrivió en 2 del mismo sobre lo que se offrezía para la consecución del servicio de aquel reyno, que era se dispusiese por medio de los

governadores d·él, para que cada uno lo pidiese en los lugares de su jurisdicción. Respecto del contagio de la ciudad de Valencia, dize el virrey que conociendo los inconvenientes que d·esto podrían seguirse juntó la Real Audiencia y, conferida la materia, pareció que antes de dar otro paso en esta negociación devía representar a vuestra magestad las consideraciones siguientes:

Lo primero, la dificultad que tendría el secreto que se devía procurar en esta materia para que no la retardasen algunos mal intencionados, pues se save ya en la junta de los electos. Que asentado este principio deve representar a vuestra magestad los inconvenientes que pueden resultar d·él por las noticias que tiene de algunos ánimos de aquella ciudad. Que los electos del servicio han de sentir que esto se encamine por agenas manos y lo han de impedir con el pretexto de no hevérseles concedido las decretatas como las pedían. Que aunque las universidades del reyno lleguen a conceder este servicio por su affecto y buena disposición de los governadores, que han empezado ha obrar con fineza y dan algunas esperanzas, no se juzga que tendrá effecto por la dependencia que es forzoso tenga de la junta de los electos. Que se entiende podrán pedir esta irregularidad por contrafuero, respecto de haver quedado establezido en Cortes la elección de la Junta para este efecto.

Que con estos presupuestos ha escrito a los governadores sobresean en la execución d·esta orden por las razones que refiere de inquietudes que amenazan a aquella república y que todas las líneas d·estas dificultades se reduzen a dos puntos, que son la insaculación y las decretatas, y mientras estos no se resuelvan conforme ha propuesto el virrey y aún más favorable si pudiere ser, no se conseguirá el servicio de vuestra magestad. Y despachados estos cabos a satisfacción de la ciudad y reyno se espera buen effecto en todo, y de encaminarlo de otra suerte se puede rezelar que va caminando aquella república a un precipicio muy digno de ser prevenido.

En el Consejo se ha conferido esta materia con la attención que se debe ha parecido poner en la real mano de vuestra magestad copia de dicha carta representando sobre cada punto della lo que se offreze.

En quanto a las órdenes que se han dado a los governadores ha sido por causa de la peste, que imposibilita la comunicación para guardar las formalidades, y en este caso las leies dispensan con todas las disposiciones contrarias, y assí pareze que no subsisten las razones del virrey por esta parte. Tanto más haviendo sido el intento que esta leva se hiziese más por los términos de voluntaria que de forzosa para acudir a la necesidad precisa, y pues camenzava a executarse por algunos lugares lo deviera dexar correr el virrey. Y a él no se le dijo que se tenía de tratar en secreto, porque ya se vio era imposible haverle en cosa que necesitava disponerse con tantos conforme las mismas órdenes, sino es que no lo publicase por su parte para que en quanto fuesse possible tardasen en llegar a Valencia las noticias por lo que podía importar, según se vee en el mismo despacho.

En lo que toca a si se ha de proseguir en esta negociación por el medio que estava dispuesta pareze que no se pase adelante, pues el conde le ha hecho suspender por las razones que refiere, y suspendido una vez y haviéndose mejorado en Valencia la salud, con que es más corriente la comunicación y cesa el principal fundamento, se juzga que no puede tener ya buena disposición por este medio. Y assí se le podrá escrivir que quede suspendido, y que el impedimento de la comunicación por el contagio obligó a vuestra magestad a tratar d·este medio en la forma dicha, y que si agora ha mejorado la salud de suerte que en Tortosa no se ha de hazer reparo de admitir la gente que se embía con comunicación de Valencia, podrá tratar de disponerla por medio de los electos en la forma ordinaria o que proponga la que pudiere tener caso de haver reparo en Tortosa. Pero en esto representa el virrey las dos dificultades que en otras occasiones ha dicho, que son la pretensión de la ciudad tocante a la insaculación y la del reyno a las decretatas.

La consulta de la insaculación, que es lo que siempre ha influido principalmente en todo y de donde han nacido las inquietudes y rezelos conque agora está el virrey, ha algunos meses que el Consejo la puso en la real mano de vuestra magestad (cuia copia va con esta), y porque conviene que se embíe al virrey la resolución brevemente supplica el Consejo a vuestra magestad se sirva de mandar tomarla porque de otra suerte no podrá ser de ningún útil esta negociación y en quanto al effecto será lo mismo que si no se pidiese el servicio tratar d·él sin este fundamento, según lo que el virrey escrive.

En quanto a las decretatas tiene ya vuestra magestad tomada resolución y embiada al virrey con carta de 13 de abril 1647, a la qual respondió en 27 del mismo diziendo que no se contentavan los electos con las mercedes que vuestra magestad les hizo mejorando lo concedido en las Cortes por vía de gracia, si no que havía de ser por fuero o acto de corte, mudando las decretatas y ajustándolas a lo que agora piden. Al Consejo pareze que respecto del estado que representa el virrey que tienen los ánimos en aquel reyno y para evitar en estos tiempos todo género de inquietud, lo que vuestra magestad tiene resuelto en la consulta de 10 de abril de dicho año con lo que dio facultad de conceder al virrey se puede conceder disponiéndolo en la mejor forma que se pueda para que se tenga la firmeza que dessea el reyno haziéndose sin faltar a la berdad de lo que passó en las Cortes.

Y porque el Conde de Oropesa en lo que mira a la alteración de los ánimos habla con algunas preñezes y ponderaciones y es esta materia tan delicada y de tanto cuidado en todos tiempos y en estos mucho más, pareze al Consejo se le escriva que declare más lo que apunta dando noticias individuadas de todo lo que pasa, nombrando las personas y refiriendo con particularidad los motivos de su rezelo y juntamente los medios que para evitarlos y asegurarlos se pueden offrezer encargándole el desvelo y vigilancia que piden estas cosas.

Vuestra magestad mandará en todo lo que fuere más de su real servicio. En Madrid, a 22 de marzo 1648.

Bayetola vicecancellarius.
Don Christóval Crespí regens.
Hortigas regens.
Don Pedro Villacampa regens.
Conde de Robres regens.
Castellot regens.
Pedro Villanueva.

Después de señalada esta consulta se ha recibido resuelta por vuestra magestad la de la insaculación (cuios despachos se embiarán luego con correo a Valencia) y assí respeto d·este punto cesa lo que el Consejo ha consultado a vuestra magestad, que en todo mandará lo que fuere más de su real servicio.

[Resposta reial] Hágasse en todo como parece.

[Revers de l'últim full] València. Consejo de Aragón. A 22 de marzo 1648. Joseph de Villanueva.

XXV

1648, maig, 25.

Consulta del Consell d'Aragó sobre les dificultats per a executar el servei amb decret del rei que s'envien immediatament els nous decrets de furs i actes de cort.

ACA, *Consell d'Aragó*, llig. 570, núm. 12/29-30.

El vicecanciller.
Los regentes Crespí.
Conde de Robres.
Hortigas.
Castellot.
Conde de Albatera.
Regente Villacampa.
Conde de Sástago y
Protonotario.

Señor.

Con decreto de vuestra magestad de 20 d·este se sirve remittir al Consejo la consulta de la Junta de Guerra de España sobre lo que conviene se embíen al virrey de Valencia las decretatas y que se consulte a vuestra magestad lo que pareciere.

La consulta referida que vuelve a la real mano de vuestra magestad contiene los avisos que hay de que el enemigo trataría de fortificarse en Amposta en un lugar cerca de Vinaroz, y lo que importa fortificar Tortosa con la gente del servicio de Valencia y embiar las decretatas para la disposición d·esto y que por falta d·ellas no se escuse [el servicio].[3]

Al mismo tiempo vuestra magestad se sirve remittir el decreto referido al Consejo se vio una carta del conde de Oropesa de 15 d·este en que dize la instancia que le haze don Francisco de Melho en lo del servicio, y tiene por implaticable la materia y la dificultad de conseguir este año servicio considerable por el contagio que aflixe al reyno, gente que ha muerto y va muriendo, y reduzirlo a dinero tiene la misma dificultad porque no hay jurisdicción en el reyno que no haya participado d·este trabajo y haver sido de mucha consideración el gasto que se haze en la persecución de los vandidos tan importants, y que assí no parece tractable tratar de la formación del tercio y de reducirle a dinero y más en sazón que no se han ajustado las pretensiones del reyno sobre las decretatas. Y dize el virrey que tendría por más conveniente que se omittiese por este año la proposición del servicio compensándolo con otro la falta d·este, y si la necesidad de gente para Tortosa apretase se podría hacer leva en Valencia embiando dinero para ello y se podría sacar número de soldados considerable y limpiarse por esse camino la república de mal entretenidos, como más largamente lo mandará vuestra magestad ver por la copia de las dichas cartas.

También se vio otra de 19 d·este de don Francisco de Melo en el Consejo en respuesta de la que se le escribió sobre esto del servicio, en que se le dijo se havía avisado al conde de Oropesa lo reduxera a dinero y embía don Francisco copia de lo que escrivió. Que de uno y otro se pone la inclusa en mano de vuestra magestad.

Las razones que el virrey refiere en su carta del estado de aquel reyno por lo que ha padezido con el contagio y la razón de lo que va obrando tan en beneficio de la auctoridad de la justicia y extinción de los bandos que tan oprimida la han tenido son motivos tan relevantes que no permiten al Consejo apartarse del sentir del virrey de que por este año no se inste con el reyno para la execución del servicio que le toca d·esta campaña. Y aunque con estas atenciones fue servido vuestra magestad de resolver en consulta d·este Consejo se procurase reducir ya que no era possible en gente a dinero, las universidades que con más puntualidad podían acudir y a quienes toca maior parte en este servicio como son Alicante, Orihuela, Elche y otras se hallan afflixidas de la misma enfermedad con que se vee es implaticable por el contagio sacar la gente y por los gastos que su curación ocasiona haver dinero con que acudir a esto, maiormente en tiempo que el reyno paga el gasto que se offreze en los batallones para perseguir los vandidos y averiguación de los

¶ [3] Resulta il·legible en el document i ho hem completat per context.

que cometieron el hurto del santísimo sacramento. Pues aunque reconoze el Consejo pende de la seguridad de Tortosa la de todo el reyno y la dificultad que hay de poderse supplir esta falta de otra parte, respeto del estado universal de la Monarchía todavía persiste en el mismo sentir, porque es maior servicio de vuestra magestad y conveniencia pública dejar obrar al virrey lo que ahora tiene entre manos y no poner nuevas negociaciones que lo puedan turbar, que qualquiera podría ser bastante para atrasar lo que es tan conveniente y aun en su caso al mismo socorro de la plaza de Tortosa. Y aunque llegase a ser effectivo todo el servicio no es bastante defensa para ella, según tiene el Consejo representado a vuestra magestad en consulta de 25 de abril, y vuestra magestad se ha servido de reconozerlo assí en su respuesta, con que aun en este caso era preciso suplir de otra parte lo que falta, y de conceder vuestra magestad esta merced al reyno solo viene a ser dilación de un año más, cuia execución no necesita ni de ||[12/30] otras Cortes ni de otra diligencia que instará a tiempo que no tenga tan legítima excepción como agora de la causa del contagio y persecución de los vandidos, y tan justa ocupación de los electos del reyno que divertirles agora con esta negociación sería malograro todo en gran perjuicio de la mayor conveniencia y servicio de vuestra magestad. Y prorrogar las instancias no es perder el servicio ni ceder vuestra magestad, antes entiende el Consejo que quede muy reservado su derecho.

Y assí parece se le advierta a don Francisco de Mello y se le ordene se comunique con el virrey de Valencia respecto de las órdenes generales que tiene para hacer levas, por si de los efectos que le están señalados para ellas pudiesse acudir a la que el virrey propone de la ciudad de Valencia. Aunque haviendo la dificultad que dize de no admitirse la gente del reyno de Valencia en Tortosa sin hacer quarentena tiene el Consejo gran reparo en ello, pero se juzga que se podrá remitir al arbitrio de ambos virreyes, que en ello podrán disponer lo que sea más seguro.

Quanto a lo que dice la consulta de la Junta tocante a remittir las decretatas, parece se ajusten en la forma que vuestra magestad tiene resuelto y se remittan al virrey, a quien se ha embiado ya aviso de la conformidad en que irán según se ha representado a vuestra magestad en otra consulta. Y supuesto que el virrey dize agora que en esta ocurrencia el mover esta materia podría atrasar mucho las que se tienen entre manos y la Junta presupone que las pide, parece que se satisface a todo con que estén promptas para quando las pida, que supuestas las noticias que tiene es hacer todo lo que importa y tiene resuelto vuestra magestad.

El regente don Miguel Gerónimo Castellot dixo que se conforma con lo que la Junta de Guerra ha consultado a vuestra magestad executándose en la conformidad que vuestra magestad lo tiene ya resuelto por consulta d·este Consejo, que es que el serviçio de Valencia d·este año se convierta a dinero por las dificultades que ocasiona el contagio para el de gente y con calidad que el dinero se emplee precisamente en la plaza de Tortosa, que es para lo que se ofreció el servicio.

Y que asimismo el virrey de Valencia tenga atención a no apretar demasiado los lugares que huvieren padezido tanto en el contagio que no pudieren cumplir con lo que les toca. Y haviéndose ya embiado los despachos con esta templanza (y avisado también a don Francisco de Mello d·esta resolución) no parece que lo que ahora representa el de Oropesa es relevante, sino para no pedir la gente, pero no lo es para no pedir el dinero en la parte que se pudiere conseguir. Y assimesmo entiende el regente que el no pedir este año el servicio para haverlo de pedir otro año sería lo mismo que perderlo, porque o habrá de ser pedir un mismo año dos servicios y esto no será tractable ni se podrá conseguir o que acavados los años de oferta de las Cortes den un año más de servicio en lugar del d·este año, y tampoco a esto se podrá obligar al reyno sin nuevas Cortes. Considera también el regente que la necesidad que hoy tiene vuestra magestad de gente y la falta de fuerzas para acudir a Tortosa puede bien creerse que no da lugar a dispensar enteramente el no pedir este servicio. Y a esto se añade que, aunque no se hubiese de conseguir, es necesario el pedirlo para que no quede consentido el perderle por cualquier accidente los que restan de la oferta de las Cortes. Y supuesto que para conseguirse este y qualquier servicio en todo o en parte ha escrito siempre el virrey que son necesarias las decetatas, parece al regente que se le embien luego, como lo dixo ya en la última consulta que se hizo a vuestra magestad sobre esta materia por las razones que dio en su voto. Para que su magestad pueda servirse mandarlas ver y no repetirlas vuelve dicha consulta a sus reales manos, añadiendo ahora que aun para el intento de no conseguir este año el servicio, sino reservar el derecho de pedirle otro año, es necesario pedirlo ahora y embiar las decretatas para que con esso quede por el reyno el no dar el servicio sin la escusa de no haverles embiado las decretatas que les están offrezidas. Y assí para el mismo intento de pedirles otro año este servicio es necesario embiar las decretatas y de otra suerte se escusarán de no haverlo dado por esta causa. Y, últimamente, no parece se daba aguardar a que el virrey pida de nuevo estas decretatas porque sobre haver escrito siempre en todas sus cartas (y en la de ahora) que en caso que se haya de tratar del servicio no puede ser sin las decretatas, y añadiendo ahora que aun con ellas tendrá esta materia las demás dificultades que representa, es claro que insistirá en pedir dichas decretatas, pero como dize la junta será acertado quitar al virrey la ocasión de poderse escusar con la falta de las decretatas, y assí se lo parece también al regente, que sin andar en esto con más largas se embíen dichas decretatas como vuestra magestad las tiene resueltas.

Vuestra magestad mandará lo que fuere servido. Madrid, a 25 de mayo 1648.

Bayetola *vicecancellarius*.
Don Christoforus Crespí regens.
Comes de Robres regens.

Hortigas regens.
Castellot regens.
Comes de Albatera.
Don Petrus Villacampa regens.
Petrus de Villanueva.

[Revers de l'últim full]
Valencia. Consejo de Aragón, a 25 de mayo 1648. Joseph de Villanueva.

Satisface a lo que vuestra magestad ha mandado sobre lo que ha consultado la Junta de Guerra de España tocante al servicio del reyno de Valencia para el socorro de Tortosa y a que se embíen las decretatas de los fueros porque no retarden esta negociación y dize su parecer en lo que esta misma materia escribe el virrey de Valencia.

[Resposta reial] Hágasse como parece a don Miguel Castellot.
[Signatura de Felip IV]

Índex antroponímic

A

Aarschot (*Ariscolt*), duc d'. Felippe François d'Aremberg 143, 169

Abril, Vicent 1230, 1237, 1241

Acevedo y Zúñiga, Manuel. Comte de Monterrey (*Monterey*) 125, 129, 143, 144, 151, 211, 1003, 1232, 1233, 1243, 1251, 1297

Adell, Bernat 1229, 1239

Adell, Gaspar. Noble 356, 733, 1202

Adell, Sebastià (*Sebastianus*). Noble 89, 99, 112, 133, 145, 450, 456, 459, 464, 466, 470, 473, 475, 480, 486, 497, 554, 565, 575, 598, 612, 626, 627, 633, 638, 644, 648, 669, 681, 682, 688, 772, 776, 789, 791, 808, 873

Adell, Vicent (*Vincentius*). Noble 172, 356, 441, 450, 456, 458, 464, 465, 469, 478, 483, 486-488, 493, 498, 506, 510, 516, 520, 528, 532, 535, 544, 548, 553, 557, 563, 565, 574, 577, 581, 587, 594, 599, 604, 610, 615, 626, 628, 632, 644, 648, 660, 664, 667-669, 682, 688, 693, 700, 705, 715, 733, 757, 770, 780, 789, 791, 873, 1202

Adrià VI (*Adriano 6*, *Adriano Sexto*), papa 1303

Agramunt, Cristòfol (*Christòfol*). Generós 591

Agres, *senyor d'* → Calatayud

Aguilar, Basili (*Basilio*). Notari de València 1079

Aguilar, Francesc (*Francés*). Notari de València 1079

Aguilar, Jeroni (*Hieronymus*). Noble 99, 135

Aguilar, Miquel 387, 745

Aguilar, Vicent. Notari de València 1082

Aguilar Mercader, Miquel 387, 745

Aguilella de Miquel (*Aguilella Michaelis filius*), Pere 1210

Aguiló i Perpinyà → Perpinyà i Aguiló

Agüir, Llorenç (*Lorens*) 1223, 1230, 1236

Aguirre, Diego. Noble 134, 581

Aguirre, Diego d' (*Didacus de*). Notari, síndic de Llíria 108, 116, 137, 177, 978, 992, 994, 996, 997, 999, 1001, 1002, 1004, 1019, 1022, 1027, 1031-1033, 1036, 1039, 1046, 1048, 1050-1052, 1054-1056, 1058, 1060-1062, 1078, 1089, 1094

Aguirre, Francesc d' (*Franciscus de*). Oïdor de la Reial Audiència 82, 170

Aguirre, Joan d'. Noble 587, 911

Aguirre, Juan Maria d' 1203

Aguirre, Joana Baptista Antònia (*Joana Batista Antònia*) 1203

Aguirre, Joaquim d' (*Joachinus de*, *Joaquimus de*, *Joachim de*). Noble 88, 97, 114, 136, 172, 452, 461, 466, 470, 488, 545, 549, 553, 557, 563, 573, 577, 581, 587, 594, 598, 604, 610, 615, 620, 627, 632, 642, 648, 666, 669, 676, 682, 688, 693, 699, 705, 716, 754, 771, 779, 788, 790, 795, 911

Agustí, sant (*Sent Augustí*, *San Agustín*) 287, 1161, 1280, 1309, 1311

Agut i de López (*Agut y de López*), Tomàs Vicent (*Thomàs Vicent*) 397, 747

Ainat (*Aynat*), Martí. Notari de la Font d'En Carròs 1081
Aís (*Ayz*), Grisòstom. Notari d'Alcoi 1080
Aisa (*Ayza*, *Aysa*), Agustí (*Agostí*, *Augustinus*). Notari 107, 989, 1042
Alagon i Espés, Enrique. Comte de Sástago i Fuenteclara. Conseller aragonés en el Consell d'Aragó 1314, 1318, 1333
Alazer, Antoni Baptista (*Anthoni Batiste*). Generós 639
Albadia → Badia de Peralta
Albaida (*Albayda*), marqués d' 76
Albarracín (*Albarraçín*, *Albarrazí*), Baptista (*Batiste*) 1224, 1231, 1237, 1241
Albatera, *comte d'* → Rocafull i Boïl
Albero, Jeroni (*Gerony*). Generós 708
Albero (*Alvero*), Lluís (*Ludovicus*, *Luys*). Generós 115, 132, 444, 462, 491, 509, 555, 612, 616, 663, 694, 697, 703, 887
Alburquerque, *duc d'* → Fernández de la Cueva
Alçamora, Gaspar Joan d' (*Gaspar Juan de*, *Gaspar*, *Gaspar Johannes*). Generós 113, 451, 484, 504, 505, 524, 525, 576, 607, 635, 651, 671, 694, 719, 763, 877, 1222, 1236
Alçamora, Joan Lluís d' (*Joannes Ludovicus de*, *Luys Joan*, *Luys de*, *Joan Luys*) 134, 135, 460, 471, 480, 491, 518, 524, 525, 537, 555, 562, 568, 691, 695, 702, 708
Alçamora, Lluís Gaspar Berenguer (*Luys Gaspar Berenguer*, *Berenguer d'*). Generós 877
Alçamora, Miquel Joan. Generós 877
Alçamora Ursino, Pere d' 877
Alcàsser (*Alcácer*), *senyor d'* → Sanoguera, Cristòfol
Alcongell, Rafel. Noble 918
Alcongell (*Alconchell*, *Alcongel*), Francesc (*Franciscus*, *Francisco*). Noble 90, 111, 131, 173, 443, 454, 458, 470, 545, 548, 553, 592, 594, 626, 645, 650, 664, 703, 717, 757, 772, 779, 790, 918
Alcosser (*Alcuçer*), Miquel (*Michael*). Jurat de la vila d'Onda 1210
Alexandre VI (*Alexandro 6*), papa 242, 1121
Alfons I (*Alfonsi primi*), rei de València. Alfons el Franc 181, 268, 622, 1103, 1144
Alfons II (*Alfonsi secundi*), rei de València. Alfons el Benigne 141, 181, 542, 622, 1103, 1226
Alfons III, rei de València. Alfons el Magnànim 178, 182, 209, 223, 313, 504, 724, 739, 1073, 1138, 1255
Aliaga de Tallada, Joan Felip (*Johannes Philippus*). Generós 99, 111, 134, 174, 445, 460, 672, 718, 758, 774, 821
Aliaga de Tallada, Joan Francesc (*Joannes*, *Joannes Franciscus*, *Johannes Franciscus*, *Joan Francés*, *Francés*, *Francés Joan*). Generós 79, 89, 98, 111, 134, 174, 456, 460, 467, 472, 479, 483, 490, 496, 500, 502, 507, 512, 518, 521, 528, 533, 536, 547, 550, 555, 562, 567, 569, 575, 583, 588, 596, 601, 608, 612, 617, 622, 631, 634, 640, 646, 651, 662, 664, 670, 672, 674, 680, 684, 689, 695, 702, 707, 718, 758, 774, 781, 788, 790, 820, 821
Aliaga de Tallada, Josep (*Josephus*, *Joseph*). Cavaller 111, 134, 820
Aliaga, Isidoro. Arquebisbe de València 73, 110, 120, 130, 170, 177, 213, 215, 225, 288, 344, 439, 538, 542, 543, 653, 777, 778, 1015
Almela (*Almella*), Crisòstomo (*Grisògono*). Ciutadà de València 995, 1048
Almenara, *comte d'* → Ferrer de Pròxita
Almodòver (*Almodover*), Francesc (*Franciscus*) 78
Almonazir, marqués d' 76
Almúnia, Agustí (*Agostí*). Síndic de Benigànim 1001
Almúnia (*Armunia*), Antoni (*Anthoni*, *Antonio*). Síndic de Benigànim 146, 177, 978, 987, 991, 993, 994, 997, 1000, 1026, 1031, 1033, 1039, 1040, 1044, 1045, 1048, 1052, 1058, 1089
Almúnia, Francesc (*Franciscus*). Generós 848
Almúnia, Gaspar Joan. Generós 444
Almúnia, Josep (*Josephus*). Generós 847, 848
Almúnia, Pere Lluís (*Pere Luys*, *Petrus Ludovicus*). Generós 847, 848
Almúnia, Vicent. Síndic de Benigànim 1023
Almúnia i Pròxita (*Almunia et Proxita*, *Almunia*), Lluís Alexandre (*Ludovicus*, *Ludovicus Alexander*, *Luys Alexandre*, *Luys Aleixandre*). Generós 113, 133, 171, 445, 471, 484, 491, 494, 500, 505, 507, 518, 528, 533, 547, 550, 558, 567, 569, 575, 579, 588, 609, 617, 631, 634, 642, 652, 671, 677, 691, 701, 707, 718, 773, 781, 788, 790, 846-848

Alreus (*Alrreus*), Francesc Pau (*Franciscus*, *Francisco*, *Francés Pau*). Escrivà reial 82, 84, 86, 90, 92, 94, 95, 178, 209, 324, 432-434, 867, 905, 912, 938, 1198
Álvarez de Toledo, don Duarte Fernando. Comte d'Oropesa i Alcaudete. Virrei de València 211, 1243, 1297-1300, 1316, 1322, 1323, 1327, 1328, 1332, 1334, 1336
Àlvaro, Joan (*Iohannes*). Lloctinent del síndic de la vila d'Onda 1210
Àlvaro, Lluís (*Luys*). Cavaller 468
Alzamora → Alçamora
Andrés, Pere. Síndic de la vila d'Onda 1210
Andrés, Vicent. Notari de la vila de Riola 1082
Àngel, Aureliano. Generós 605, 684
Àngel, Diego (*Didacus*). Generós 174, 471, 479, 483, 491, 504, 509, 513, 547, 568, 576, 583, 605, 631, 634, 639, 652, 684, 707, 758, 774, 895, 896
Àngel, Joan. Generós 612
Àngel, Laureano. Generós 568, 582, 616, 630, 639, 652, 662, 672, 695, 707, 895
Àngel, Vicent. Generós 895
Anglada (*Inglada*), Francesc (*Francés*). Notari de València 1080
Anglesola, Agustí (*Agostí*) 356, 729, 1202
Anglesola, Galceran (*Galcerandus*) 78, 179, 468, 471, 472, 479, 533, 863, 864
Anglesola, Gaspar 357, 729, 1202
Anglesola, Gertrudis (*Getrudis*) 357, 729, 1202
Anglesola, Guillem Ramon (*Guillermus Raymundus*). Generós 78, 99, 148, 171, 179, 444, 450, 457, 459, 464, 474, 475, 479, 483, 488, 489, 494, 500, 506, 511, 518, 521, 528, 529, 533, 536, 546, 550, 554, 558, 567, 568, 579, 582, 588, 591, 595, 600, 605, 612, 617, 621, 627, 634, 635, 642, 651, 663, 667, 671, 677, 680, 683, 689, 694, 701, 706, 712, 717, 722, 755, 773, 781, 785, 786, 788, 790, 802, 1097, 1249, 1302
Anglesola, Jeroni (*Gerony*). Generós 864
Anglesola, Josepa Maria (*Josepha Maria*) 357, 729, 1202
Anglesola, Maties (*Mathias*). Generós 533
Anglesola, Miquel Jeroni (*Miquel Gerony*, *Miquel Geroni*) 357, 729, 864
Anglesola, Ramon. Generós 110, 357, 729, 1202
Anglesola, Tomàs (*Thomàs*). Generós 135, 174, 357, 451, 460, 464, 468, 471, 472, 616, 640, 646, 652, 663, 670, 684, 729, 758, 774, 782, 785, 788, 790, 802, 1202
Anguerot, Antoni (*Anthoni*, *Anthonius*). Noble 89, 98, 115, 173, 442, 594, 599, 611, 615, 624, 628, 634, 645, 661, 668, 679, 683, 690, 693, 700, 771, 779, 787, 788, 790
Anguerot, Eugeni. Noble 442
Anguerot, Vicent (*Vincentius*). Noble 111, 174, 442, 772
Anna, *comte d'* → Coloma Pérez Calvillo
Antist, Justiniano. Noble 361, 728, 1202
Antist, Plàcida (*Paula*). Noble 361, 728, 1202
Antolí, Josep (*Josephus*). Prevere 87
Aparisi, Josep (*Juseph*). Prevere, representant de l'orde de la Mercé 1301
Aragó, almirall d' → Cardona i Ligné
Aranda, comte d' 76
Aras, Andreu d'. Notari de Xèrica 1079
Aras Rubio (*Aras Ruvio*), Diego. Notari de Sogorb 1079
Araus, Joan d' (*Johannes*, *Joannes de*, *Joan*). Cavaller 98, 111, 134, 175, 443, 479, 502, 533, 550, 575, 579, 590, 596, 612, 616, 622, 630, 634, 639, 646, 652, 663, 717, 761, 774, 943
Arcaina (*Arcayna*), Ginés (*Gernesius*). Notari 106, 987, 1041
Arcos, duc d'. Rodrigo Ponce de León, virrei de València 129, 179, 209, 292, 430, 1007, 1217, 1248, 1272, 1282, 1296
Arellano, Lluís (*Luys*) 1224, 1231, 1238
Argensola, Tomàs (*Thomàs*) 1220
Argent, Joan Baptista (*Juan Batiste*) 1223, 1230, 1240
Arinyo, Francesc Lluís. Cavaller 827, 828
Arinyo major, Lluís (*Luys*). Cavaller 827
Arinyo menor, Lluís (*Luys*, *Ludovicus*). Cavaller 114, 175, 444, 468, 521, 533, 537, 612, 622, 630, 634, 642, 651, 662, 677, 684, 689, 701, 720, 762, 774, 781, 788, 790, 827, 1222
Ariscolt → Aarschot
Ariza, marqués d' 76
Armengol, Blai (*Blasius*). Síndic de Cullera 116, 978, 990, 994, 996, 997, 999, 1001, 1004, 1019, 1022, 1026, 1027, 1031-1033, 1036, 1038, 1043, 1044, 1047, 1050-1052, 1054, 1055, 1058, 1060-1062, 1089

Armengol, Jaume. Notari de Carcaixent 108, 990, 1043, 1080
Armengol de Folc (*Armengol de Folch*, *Amengol de Folc*), Felip (*Philipus*). Generós 133, 173, 499, 521, 528, 533, 536, 547, 555, 567, 569, 575, 579, 582, 591, 596, 601, 605, 612, 617, 624, 630, 639, 646, 651, 662, 671, 680, 683, 691, 694, 702, 706, 718, 757, 773, 781, 788, 790, 794, 959
Armengol de Folch menor (*Armengol de Folc*), Felip. Generós 959
Armengol de Folc (*Armengol de Folch*), Fèlix. Generós 79, 89, 97, 114, 133, 444, 445, 453, 461, 464, 467, 471, 479, 483, 488, 496, 502, 508, 509, 512, 518, 521, 550, 555, 562, 566, 569, 576, 583, 588, 590, 596, 608, 624, 630, 635, 809-811
Armengol de Folc, Jeroni (*Gerony*). Generós 811
Armengol de Folc major, Vicent. Generós 794, 809
Armengol de Folc menor, Vicent. Generós 810
Arnau, Josep (*Joseph*) 1210, 1223, 1231
Arquebisbe de València → Aliaga, Isidor
Arqués Jover, Joan (*Joannes*). Oïdor de la Reial Audiència 82, 109
Arroyo (*Aroyo*), Diego Felipe d' (*Diego Phelippe de*, *Didacus de*, *Didacus Philippus de*). Porter del Consell d'Aragó 95, 103, 127, 154-157, 161, 162, 164-166, 168, 169, 1075
Arrufat, Josep (*Joseph*) 401, 751
Arrufat, Vicent (*Vicente*) 401, 751
Artés, Joan. Generós 472
Artés, Rodrigo. Generós 880
Artés de Vila-rasa (*Artés de Villarrasa*), Francesc Jeroni (*Francés Gerony*). Generós 880
Artés de Vila-rasa (*Artés de Villarrasa*), Josep (*Joseph*). Generós 568
Artés i Munyoz (*Artés Munyoz*, *Artés de Munyoz*, *Artes et Munyoz*), Francesc (*Francés*, *Francisco*, *Franciscus*). Generós 79, 88, 112, 145, 174, 443, 451, 457, 461, 464, 467, 473, 480, 491, 496, 530, 547, 550, 551, 562, 567-569, 576, 580, 593, 597, 603, 609, 613, 641, 651, 652, 654, 664, 681, 686, 696, 703, 707, 712, 720, 774, 792, 880, 923
Artés i Munyoz (*Artez et Munyoz*, *Artes Munyoz*), Josep (*Josephus*, *Joseph*). Generós 79, 176, 443, 482, 505, 524, 556, 576, 586, 589, 636, 660, 663, 671, 683, 697, 707, 718, 776, 782, 788, 790, 792
Artés i Munyoz (*Artez*, *Artés*, *Artés de Munyoz*, *Artés y Munyoz*), Pere (*Petrus*). Generós 111, 135, 136, 456, 460, 468, 483, 583, 671, 692, 719, 781, 790, 923
Artigau, Josep (*Joseph*) 1224, 1238, 1239
Astillano, *príncep* (*príncipe*) *de* → Guzmán
Avellaneda, Esteve. Notari 1079
Ayerve, Vicent. Notari 104
Aynat → Ainat
Ayz → Aís
Ayza → Aisa
Aznar, Josep Esteve (*Josephus Stephanus*). Generós 79, 88, 99, 114, 131, 148, 174, 366, 445, 450, 456, 461, 468, 471, 474, 475, 479, 484, 490, 494, 495, 505, 507, 512, 518, 521, 533, 537, 546, 550, 555, 567-569, 576, 588, 592, 596, 603, 635, 640, 642, 650, 663, 664, 667, 677, 684, 689, 695, 702, 708, 718, 758, 774, 781, 786, 788, 790, 866, 867
Aznar, Josep Vicent (*Joseph Vicent*) 366, 731, 738, 1204
Aznar, Josep (*Joseph*). Generós, doctor en drets 366, 731, 738, 866, 1204
Azor, Blai d' (*Blasius de*). Noble 172

B

Badia de Peralta (*Albadia et Peralta*), Agustí (*Agostí*, *Augustinus*). Notari 106, 988, 1041, 1059
Baixet, Joan 1223, 1230, 1236, 1240
Balaguer, Joan Maties (*Mathias*, *Mathies*, *Johannes Mathias*). Noble 134, 171, 452, 478, 487, 492, 518, 529, 574, 587, 591, 599, 621, 628, 632, 637, 647, 664, 667, 677, 688, 699, 705, 715, 754, 877, 937
Balaguer, Josep (*Josephus*, *Joseph*). Cavaller 111, 132, 451, 456, 468, 472, 480, 484, 491, 505, 508, 521, 529, 569, 576, 636, 663, 668, 671, 672, 680, 684, 686, 695, 707, 720, 762, 781, 788, 790, 828
Balaguer, Mateu (*Matheu*). Noble 465, 481, 608, 615, 642, 770
Balaguer, Miquel (*Michael*). Generós 937
Balaguer, Pere. Generós 828
Balaguer, Pere Josep (*Pere Joseph*). Cavaller 828

Balaguer, Tomàs (*Thomàs*). Generós 937
Balançat, Eustaqui (*Eustachio*, *Eustachi*) 392, 743
Balançat (*Balanzat*), Jeroni (*Gerony*) 392, 743
Ballester, Agustí. Notari de València 1079, 1094
Ballester, Pedro. Noble 564
Baltasar Carlos (*Balthasar Carolus*) d'Àustria, príncep, fill de Felip IV 73-75, 79, 129, 139, 140, 142, 428, 524, 538, 540-542, 997, 1055, 1225
Barber, Miquel (*Michael*). Notari d'Ontinyent 105, 988, 1042, 1081, 1094
Barberà, Eugènia 367, 730
Barberà pare, Josep (*Joseph*). Generós 367, 605, 652, 691, 695, 707, 719, 730
Barberà fill, Josep (*Joseph*) 367, 730
Barberà, Nofre. Generós 702
Bargeno, Lluís (*Luys*) 1237
Baroa, Joan Baptista de (*Joannes Baptista de*) 135
Barrera, Francesc (*Francés*). Notari 1019
Bas, Joan 647
Basset (*Baset*), Josep (*Joseph*) 1230
Baudés, Pere Pau (*Petrus Paulus*). Prevere 164
Bayarri major, Francisco. Cavaller 389, 742
Bayarri menor, Francisco. 389, 742
Bayarri, Josep (*Joseph*). Generós 88, 112, 132, 175, 445, 453, 456, 460, 471, 480, 489, 495, 500, 502, 507, 512, 521, 528, 547, 561, 568, 569, 576, 590, 596, 601, 608, 613, 617, 624, 630, 635, 640, 651, 659, 663, 677, 684, 689, 691, 695, 701, 707, 717, 763, 769, 774, 782, 793
Bayetola y Cabanillas, Matías. Regent del Consell d'Aragó i vicecanceller 82, 1215, 1216, 1314, 1321, 1333, 1336
Beamont, Maria 346, 741
Beamont (*Beaumont*), Pedro (*Petrus*). Noble 98, 112, 135, 346, 442, 458, 535, 548, 552, 557, 563, 565, 573, 577, 600, 621, 628, 637, 647, 660, 662, 667, 676, 701, 705, 715, 741, 754, 757, 780, 788, 791, 962
Beamont menor, Pedro 346, 741
Begís (*Bexix*) i Castell de Castells, comanador de l'orde de Calatrava 74
Béjar (*Béxar*), duc de 76
Belenguer, Agustí (*Agostí*) 1230
Belenguer, Miquel 1204
Belenguer, Miquel Vicent 1204
Bellvís, Cristòfol. Noble 954
Bellvís, Diego (*Didacus*). Noble 511, 522, 536, 553, 953, 954
Bellvís, Francesc (*Franciscus*). Noble 954
Bellvís, Llorenç (*Laurentius*, *Lorenç*). Noble 172, 580, 719, 770
Bellvís major, Manuel 907
Bellvís menor, Manuel. Noble, marqués de Benavites 450, 706, 906, 907, 1009
Bellvís, Martí. Noble 953, 954
Bellvís, Miquel. Noble 953
Bellvís, Onofre (*Onuphrius*, *Nofre*). Noble 171, 629, 637, 660, 676, 687, 692, 705, 715, 754, 770
Bellvís, Pedro (*Petrus*). Noble 172, 552, 580, 661, 668, 670, 693, 719, 754, 771
Bellvís i Cabanilles, Cristòfol (*Christoforus*, *Christophorus*, *Christòfol*). Prevere, canonge de València, síndic del braç eclesiàstic 104, 110, 117, 122, 125, 130, 144, 147, 442
Beltrán, sant Lluís (*Luys*). 436, 556
Benavent (*Benavente*), Francesc de (*Francés de*, *Franciscus de*, *Francisco*). Generós 79, 88, 97, 113, 443, 451, 457, 471, 477, 479, 483, 488, 489, 494, 499, 502, 507, 512, 518, 521, 528, 533, 536, 546, 549, 555, 558, 567, 568, 575, 579, 582, 586, 588, 591, 595, 600, 602, 605, 612, 616, 622, 630, 634, 639, 642, 650, 663, 665, 667, 668, 671, 674, 677, 689, 696, 701, 718, 757, 793, 816
Benavente, Gracian de. Generós 816, 817
Benavente, fra Pere (*Petrus*) 87
Benavides, Eusebi (*Eusebius*). Escrivà 95, 126
Benavites, marqués de 76
Beneito (*Beneyto*), Fernando. Noble 396, 747
Beneito (*Beneyto*), Gaspar. Noble 921
Beneito (*Beneyto*), Josep (*Joseph*). Noble 89, 99, 113, 455, 459, 482, 495, 614, 921
Beneito (*Beneyto*), Lluís (*Luís*) 396, 747
Benet, Vicent 1224
Benifaió, *senyor de* → Falcó de Belaojaga
Benifallim, *senyor de* → Castelló, Pere
Benifaraig, *senyor de* → Gil de Perelló
Benito, Ferran 1204
Benito, Lluís (*Luys*) 1204
Berenguer, Batiste. Síndic de Mutxamel 1057
Berenguer, Miquel. Capellà 380, 737
Berenguer, Miquel Vicent 380, 737

Berje, paborde 1326
Bernabeu, Joaquim (*Joachim*). Notari 1081
Bernabeu, Pere Lluís (*Pere Luys*) 1204
Bernabeu, Pere Lluís Joan (*Pere Luys Juan*) 1204
Bisse, Marc Antoni. Asssessor del portantveus de governador d'enllà Xixona 192, 762
Blai (*Blay*), Pere 1231
Blanc, Cosme (*Cosme Lino*) 196, 756, 1088
Blanes, *Ramon* → Vidal de Blanes
Blasco, Joan Jeroni (*Joan Gerony*, *Juan Jerónimo*, *Joannes Hieronymus*). Regent de la Reial Cancelleria 86, 87, 90, 109, 129, 147, 149, 151, 152, 170, 432
Blasco de Lanuza (*Blasco de Lanuça*, *Blasco de la Nuça*), Lluís Joan (*Luys Joan*, *Joan Luys*, *Lluys Joan*, *Luís Joan*, *Joan*, *Ludovicus Johannes*). Cavaller 89, 98, 133, 172, 444, 467, 491, 494, 500, 507, 528, 533, 547, 583, 639, 643, 672, 689, 695, 707, 718, 773, 781, 787, 790, 853, 854
Blasco de Lanuza (*Blasco de Lanuça*, *Blasco de la Nuça*), Miquel Joan (*Michael Johannes*). Cavaller 114, 444, 853, 854
Boades, Jeroni (*Gerony*, *Geroni*). Escrivà 196, 756, 1088, 1212
Boades (*Buades*), Josep (*Joseph*) 1231, 1237
Boer, Joan. Escrivà de manament 890, 905
Bogart, Pere Joan. Notari de València 1082
Boïl (*Boyl*), Carlos. Noble 810, 811, 915
Boïl menor (*Boyl*), Carlos. Noble 115, 131, 452, 456, 532, 915
Boïl (*Boyl*), Joan Baptista (*Joan Batiste*, *Johannes Baptista*). Generós 135, 460, 479, 483, 508, 518, 521, 555, 579, 601, 640, 642, 650, 662, 671, 680, 684, 719, 755, 921, 922
Boïl (*Boyl*), Pere. Cavaller 921
Boïl d'Arenós (*Boyl de Arenós*), Antoni. Noble, senyor de Borriol 796
Boïl d'Arenós (*Boyl de Arenos*), Pedro (*Petrus*). Noble, senyor de Borriol 77, 89, 98, 111, 133, 145, 442, 447, 449, 456, 459, 466, 473, 475, 478, 487, 499, 502, 511, 517, 520, 527, 532, 545, 551, 554, 557, 564, 565, 574, 577, 580, 581, 586, 587, 589, 594, 599, 610, 616, 632, 636, 638, 642, 648, 661, 667, 677, 683, 688, 693, 706, 716, 779, 786, 788, 790, 791, 796-829, 831-964
Boïl de l'Escala (*Boyl de la Scala*, *Boyl*), Felip (*Philippus*). Noble, senyor de Manises 77, 89, 115, 453, 455, 459, 466, 472, 478, 490, 497, 499, 505, 517, 524, 528, 551, 553, 561, 563, 566, 574, 578, 581, 590, 592, 595, 600, 609, 616, 621, 629, 638, 650, 660, 664, 665, 669, 680, 690, 697, 700, 772, 779, 788, 790, 903, 904
Boïl de l'Escala (*Boyl de la Escala*), Vicent. Noble 904
Boïl i Vives (*Boyl*), Fruela. Noble, senyor de Massamagrell 98, 111, 134, 174, 441, 450, 455, 459, 466, 470, 478, 482, 492, 498, 501, 506, 510, 516, 519, 527, 532, 535, 545, 549, 553, 557, 563, 566, 574, 577, 581, 587, 594, 598, 604, 610, 614, 621, 627, 632, 637, 641, 647, 661, 666, 669, 676, 682, 692, 699, 705, 772, 779, 788, 790, 810, 811
Bonastre, Mateu (*Matheu*, *Matheus*). Notari 196, 474, 500, 522, 534, 618, 620, 665, 756, 767, 949, 956, 1090
Bondia de Tallada, Arcadio. Generós 651, 695, 881
Bondia de Tallada, Felip (*Philippus*). Generós 695, 722, 880, 881
Bonet, Josep (*Josephus*). Fuster d'Onda 1210
Bonilla, Lucrècia 394, 747
Bonilla, Miquel Jeroni (*Miquel Gerony*) 394, 747
Bono, Francesc (*Franciscus*). Oïdor de la Reial Audiència 109, 129, 170
Borja (*Borgia*), Antoni de. Assessor civil de la governació de València 83, 129, 453
Borja major, Baltasar de (*Balthasar de*) 936
Borja menor, Baltasar de (*Balthasar de*) 936
Borja, Fernando de. Comanador major de Montesa 109, 129, 143, 144, 151, 211, 1232, 1233
Borja, Francisco de (*Franciscus a*). Noble 113, 136, 175, 453, 482, 615, 716, 761, 775, 913
Borja, Josep de (*Joseph de*). Noble 575
Borja, Miquel de. Noble 913
Borja, Rodrigo de (*Rodericus a*). Lloctinent de tresorer 77, 145, 147, 149, 151
Borja, Francesc de. Sant 550
Borja (*Borgia*), Vicent de (*Vincentius de*). Noble 77, 111, 133, 172, 443, 452, 455, 458, 466, 469, 480, 481, 492, 499, 501, 506,

508, 513, 517, 519, 546, 551, 554, 561, 579, 581, 587, 592, 595, 600, 603, 604, 610, 616, 621, 625, 626, 629, 633, 639, 645, 648, 661, 670, 676, 683, 690, 693, 699, 704, 709, 716, 719, 754, 770, 794, 812, 943
Borja i Brizuela (*Borja y Brisuela*), Carlos de (*Carolus de*). Noble 111, 174, 459, 469, 481, 650, 772, 812
Borja i Centelles, Francesc de. Duc de Gandia 76, 129, 143, 169, 931
Borja i Velasco, Gaspar de. Cardenal arquebisbe de Toledo 182, 183, 504, 515, 1215, 1216, 1249
Borràs, Antoni (*Anthoni*, *Anthonius*). Noble 136, 172, 531, 535, 545, 548, 553, 557, 563, 573, 577, 581, 587, 594, 598, 604, 610, 615, 623, 628, 632, 637, 641, 661, 666, 676, 683, 694, 699, 706, 716, 761, 771, 780, 788, 791, 961
Borràs, Joan (*Joannes*). Noble 136
Borràs, Manuel (*Emanuel*). Noble 135, 172, 531, 535, 553, 557, 578, 591, 594, 600, 604, 629, 642, 644, 647, 649, 666, 670, 676, 690, 692, 699, 705, 716, 762, 771, 961
Borrell, Miquel Jeroni (*Miquel Gerony*). Notari de València 1081, 1094
Borriol, senyor de → Boïl d'Arenós
Borrull, Vicent 1204
Borrull, Miquel 1204
Bort, Joan (*Juan*). Notari 1081, 1094
Bort, Roc (*Roch*) 1094
Boscà, Pere Blai (*Petrus Blasius*, *Pere Blay*). Notari 106, 987, 1040
Botella, Francesc (*Francés*). Notari d'Oriola 1079
Bou, Domingo (*Dominicus*). Generós 952
Bou, Jeroni (*Hieronymus*). Generós 952
Bou, Vicent (*Vincentius*). Generós 952
Bou de Montsonís major (*Bou de Monsonís*, *Bou de Monçonís*), Francesc (*Franciscus*, *Francés*, *Francisco*). Cavaller 132, 512, 518, 520, 528, 533, 534, 536, 547, 550, 555, 558, 567, 568, 575, 579, 582, 588, 597, 603, 609, 617, 627, 631, 635, 640, 646, 651, 654, 662, 671, 680, 686, 695, 702, 708, 718, 757, 773, 781, 787, 790, 951, 952
Bou de Montsonís menor (*Bou*), Francesc (*Francés*). Generós 951, 952
Bou Penya-roja (*Bou Penarroja*), Gaspar. Generós 822
Bou Penya-roja major (*Bou Penarroja*, *Bou olim Penarroja*, *Bou de Penarroja*), Llorenç (*Lorenç*, *Laurentius*). Generós, senyor de Soneja i Tormo 78, 133, 145, 173, 430, 454, 456, 460, 468, 471, 473, 475, 479, 484, 488, 494, 495, 497, 503, 512, 519, 521, 551, 555, 561, 567, 568, 576, 580, 583, 588, 596, 602, 605, 613, 616, 626, 630, 634, 639, 640, 646, 651, 660, 668, 671, 677, 684, 689, 695, 702, 707, 712, 718, 720, 755, 773, 781, 788, 790, 821, 822, 1236
Bou Pena-roja menor (*Bou Penarroja*), Llorenç (*Lorenç*). Generós 822
Bou Pena-roja (*Bou Penarroja*), Melcior (*Melchior*). Generós 821
Bou Pena-roja (*Bou Penarroja*), Policarpio 821
Boya, Josep (*Jusep*). Notari d'Alacant 1080
Boyer, Baptista (*Batiste*). Notari d'Alacant 1079
Brina, Antoni 1230
Brizuela (*Brisuela*), Anna Maria de. Noble 387, 745, 1202
Brizuela (*Brisuela*), Francisca de. Noble 387, 745, 1202
Brizuela (*Brisuela*), Jeroni (*Gerony*). Noble 856, 857
Brizuela (*Brisuela*), Joan. Noble 856
Brizuela (*Brisuela*), Joan (*Johannes*). Noble, cavaller de Montesa 856, 857
Brizuela (*Brisuela*), Josep (*Joseph*, *Josephus*). Noble 113, 132, 173, 387, 442, 452, 458, 466, 470, 478, 487, 493, 502, 506, 510, 519, 536, 549, 566, 573, 582, 587, 599, 604, 614, 621, 629, 632, 637, 644, 650, 668, 670, 688, 693, 699, 706, 745, 754, 772, 779, 788, 790, 1202
Brizuela (*Brisuela*), Pere (*Petrus*). Noble 857
Brossio, Francesc Joan (*Franciscus Joannes*). Notari 104
Bunyol, comte de 76
Burguera, Roc (*Roch*) 1241
Bustamante, Lluís de (*Luys de*). Generós 596, 603, 612, 622, 630, 635, 643, 662

C

Cabanilles, Fèlix (*Felicis*). Noble 882, 883

Cabanilles (*Cabanillas*), Joan (*Joannes*). Noble 99, 133, 175, 452, 455, 459, 465, 469, 478, 489, 493, 498, 511, 516, 532, 545, 553, 557, 564, 565, 574, 577, 581, 587, 591, 593, 599, 604, 611, 629, 633, 645, 649, 667, 670, 674, 679, 683, 688, 693, 700, 761, 772, 780, 794

Cabanilles, Tomàs (*Thoma*). Noble 883

Cabanilles i Vila-rasa (*Cabanillas et Villarrasa*, *Cabanilles*), Cristòfol (*Christoforus*). Noble, senyor d'Alginet 77, 115, 133, 145, 443, 455, 457, 459, 466, 473, 478, 484, 489, 495, 499, 502, 506, 510, 516, 522, 530, 532, 548, 554, 558, 574, 577, 582, 587, 611, 616, 618, 625, 629, 634, 638, 645, 647, 650, 667, 677, 686, 716, 761, 785, 788, 791, 794, 803, 882, 883

Cabrera, Pere Antoni (*Petrus Antonius*). Generós 89, 113, 445

Cadalló, Pere Miquel. Noble 647

Calahorra, Victorià (*Victorianus de*). Oïdor de la Reial Audiència 83, 109, 129, 170

Calatayud (*Calatayut*, *Calatayú*), Carlos. Noble 832

Calatayud, Eximén (*Eximeneus*). Noble 112

Calatayud (*Calatayú*), Josep (*Josephus*, *Jusep*). Notari 106, 988, 1041

Calatayud (*Calatayut*), Josep (*Juseph*) 1224, 1230, 1237, 1241

Calatayud (*Calatayú*), Lluís de (*Luys de*). Noble 450, 801

Calatayud (*Calatayut*, *Calatayú*), Marc (*Marco*) 196, 756, 1017, 1019, 1078, 1209

Calatayud (*Calatayú*), Melcior (*Melchior*). Noble 896, 897

Calatayud (*Calatayut*), Nofre. Notari de la Vilanova de Castelló 1081

Calatayud i Pallars (*Calatayu et Pallas*), Josep (*Josephus*, *Joseph*). Noble, senyor d'Agres i Sella 77, 83, 115, 135, 175, 442, 456, 462, 472, 479, 497, 505, 524, 554, 564, 573, 595, 599, 604, 610, 615, 618, 624, 629, 636, 638, 645, 649, 661, 670, 690, 692, 699, 717, 775, 779, 785, 788, 790, 794, 896

Calatayud i Vila-rasa (*Calatayú*, *Calatayut y Vilarrasa*), Francisco (*Franciscus*). Noble 83, 88, 112, 175, 462, 466, 480, 487, 528, 544, 546, 561, 600, 628, 704, 775, 832

Calduc (*Calduch*, *Calduf*), Bernat (*Bernardus*, *Bernardo*). Generós 132, 175, 453, 460, 468, 483, 488, 494, 521, 537, 547, 567, 568, 596, 601, 612, 617, 624, 634, 652, 663, 707, 755, 774, 914

Calduc (*Calduch*), Francesc (*Francés*) 353, 354, 737, 1203

Calduc (*Calduch*), Miquel 1203

Calduc, Pere 914

Calduc de Miquel (*Calduch de Miquel*), Francesc (*Francés*) 354, 737, 1203

Calixte III, papa 242, 1121

Calp, Francesc (*Francés*, *Fransés*). Notari de la Vilanova de Castelló 106, 988, 1041, 1080, 1094

Calva (*Calba*), Ginés de la. Escrivà 196, 513, 550, 556, 560, 589, 592, 608, 659, 691, 704, 708, 711, 715, 721, 756, 924, 932, 933, 960, 1090, 1099

Çamora → Samora

Campanya (*Campania*), fra Joan Baptista (*Joan Batiste*). Bisbe de Tortosa 74, 130, 170, 201, 202, 268, 274, 344, 653, 697, 698, 1012-1015, 1141, 1253 1272, 1275

Cantero, Julià. Notari d'Alpont 1080, 1094

Capdevila, Llorenç (*Lorenz*, *Lorenç*). Generós 444, 875

Capdevila Fenollar, Bertomeu (*Berthomeu*). Cavaller 875

Capellades, fra Tomàs (*Thomas*). Abat de Benifassà 43, 110, 130, 147, 170

Caperó, Gaspar. Generós 937

Caperó, Joan Baptista (*Joannes Baptista*, *Joan Batiste*). Cavaller 135, 494, 936, 937

Capis, Vicent 1223

Carbó, Josep (*Joseph*) 1224, 1241

Carbonell, Jeroni (*Hieronymus*, *Gerony*). Notari 106, 988, 1042

Carbonell Català del Bosc, Lluís (*Luys*). Abans Francesc de Benavente 816, 817

Càrcer, senyor de → Cucaló i Montull

Cárdenas, Francisco de → Fernández de la Cueva

Cárdenas, Jaime Manuel de. Duc de Maqueda, marqués d'Elx 76, 109, 125, 129, 143, 149

Cardona. Agutzil reial 155

Cardona, Cristòfol de (*Christòfol de*, *Christoforus de*). Noble, cavaller de Montesa. Síndic

de la Diputació 114, 210, 211, 217, 443, 765, 1072
Cardona, duc de 236, 1086
Cardona, Macià (*Maties*, *Matias*). Doctor en drets, síndic de Peníscola 107, 177
Cardona, Miquel. Síndic de Callosa 1209
Cardona i Borja (*Folc de Cardona i Borja*), Felip (*Philippus*). Conegut com a Felip Ruiz de Liori. Noble 115, 142, 538, 543, 912
Cardona i Ligne (*Folch de Cardona*), Francisco Sancho. Conegut com a Francesc Ruiz de Liori. Almirall d'Aragó i marqués de Guadalest. Batlle General de València 76, 109, 129, 144, 147, 151, 170, 180, 392, 543, 644, 743, 1009, 1249, 1302
Carles V (*Carlos quinto*, *Carlos V*), rei i emperador 221, 300, 304, 312, 1174, 1178, 1183, 1285
Carlet, comte de 76
Carnisser (*Carnicer*), Miquel 1223, 1230, 1236, 1239, 1240
Carpi, Gregori 1223, 1240
Carpi, Lluc (*Luch*) 1224, 1231, 1237, 1240
Carpio, marqués del → López de Haro
Carròs (*Carroz*), Antoni (*Antonius*, *Anthoni*). Noble 90, 115, 442, 470, 478, 493, 511, 532, 581, 587, 592, 600, 638, 647, 662, 667, 677, 685, 703, 705, 761, 772, 848
Carròs (*Carroz*), Francesc (*Franciscus*). Noble, comte de Cirat. Cavaller d'Alcántara 896
Carròs (*Carroz*, *Carros*), Guillem (*Guillermus*). Noble 77, 90, 112, 443, 450, 455, 458, 466, 470, 478, 486, 489, 492, 498, 502, 505, 507, 511, 517, 520, 528, 531, 535, 545, 549, 552, 557, 564, 565, 574, 578, 581, 587, 595, 600, 607, 610, 615, 621, 629, 633, 637, 644, 647, 660, 665, 668, 669, 683, 701, 705, 754, 779, 790, 822
Carròs (*Carroz*), Joan. Noble 431
Carròs, Joan. Notari de Carcaixent 1081
Carròs (*Carroz*), Margarita 349, 386, 725, 745
Carròs (*Carroz*), Maria 349, 386, 725, 745
Carròs (*Carroz*), Vicent 349, 386, 725, 745
Carròs de Vilaragut (*Carroz*, *Carros de Villaragut*), Dionís (*Dionisius*). Noble 78, 89, 452, 454, 459, 465, 470, 477, 478, 481, 487, 495, 532, 546, 548, 554, 557, 574, 594, 599, 634, 638, 645, 649, 668, 677, 694, 700, 717, 823, 824
Carròs de Vilaragut (*Carroz*, *Carroz de Villaragut*), Lluís (*Ludovicus*, *Luys*). Noble 133, 505, 524, 575, 590, 636, 637, 647, 688, 780, 788
Carròs de Vilaragut (*Villaragut*), Cristòfol (*Christòfol*) 78, 349, 386, 725, 745
Carròs Vidal (*Carros Vidal*), Francesc (*Franciscus*). Noble 77, 441
Carròs Vidal (*Carroz*, *Carroz Vidal*), Francesc (*Francisco*, *Franciscus*). Noble 97, 114, 133, 136, 174, 454, 481, 482, 490, 502, 509, 536, 553, 578, 604, 626, 648, 661, 683, 772, 780, 788, 791, 795, 848
Carsí (*Carcí*), Joan Josep (*Johannes Josephus*). Prevere, canonge de Sogorb 104, 130, 144, 170
Cartellà, Joaquim pare 406
Cartellà, Joaquim fill 406
Casanova, Francisco. Noble 648
Casanova, Lluc (*Luch*). Prevere 379, 738
Casanova i Jofre (*Casanova y Jofre*, *Casanova et Jofre*, *Casanova*), Cristòfol (*Christophorus*, *Christòfol*). Noble 78, 88, 98, 111, 131, 441, 493, 498, 501, 506, 510, 517, 519, 527, 531, 535, 544, 552, 557, 561, 563, 573, 577, 582, 587, 594, 598, 604, 610, 614, 627, 632, 641, 649, 660, 668, 669, 683, 688, 693, 699, 715, 754, 770, 780, 789, 791, 935, 936
Casanya, Martí 1231, 1237, 1241
Casaria, Martí 1224
Casero, Antoni 1224, 1231, 1237, 1240
Caspe, Bertomeu de (*Berthomeu de*, *Bartholomeus de*). Generós 89, 131, 174, 444, 460, 467, 471, 483, 494, 708, 718, 774, 843, 844
Caspe, Marc Antoni de (*Marcus Antonius de*). Generós 89, 131, 175, 444, 451, 460, 467, 471, 483, 494, 504, 521, 555, 567, 652, 671, 708, 718, 755, 774, 843, 844
Caspe, Pere de (*Petrus de*, *Pedro de*). Generós. Justícia civil de la ciutat de València 79, 89, 114, 134, 145, 172, 453, 457, 460, 472, 473, 484, 486, 487, 490, 494, 497, 500, 502, 506, 511, 518, 521, 522, 525, 528, 533, 537, 547, 555, 567, 575, 579, 582, 590, 596, 601, 605, 617, 625, 626, 630, 634, 639, 642, 651, 663, 666, 667, 671, 684, 689, 701, 707, 717, 720, 755, 770, 773, 781, 788, 790, 806, 861, 862, 1137, 1222, 1229, 1239

Casta, marqués de la 76
Castanyeda (*Castanyera*), Diego. Porter de l'estament militar 195, 200, 237, 440, 446, 449, 556, 711, 757, 763, 796, 798, 819, 830, 834, 863, 864, 868, 900, 916, 939, 949, 956, 957, 1075, 1087, 1096, 1301, 1302
Castellà major, Joaquim 749
Castellà menor, Joaquim. Noble 749
Castellà de Vilanova, Jaume Hilari (*Jaume Ilario*). Noble 822, 823
Castellà de Vilanova (*Castella de Vilanova*, *de Villarrasa*), Lluís (*Ludovicus*, *Luís*, *Luys*). Noble, comte del Castellar i Bicorp 77, 133, 138, 173, 462, 467, 470, 483, 495, 498, 523, 525, 526, 532, 539, 554, 561, 563, 565, 574, 592, 594, 600, 607, 608, 611, 625, 629, 633, 645, 648, 661, 666, 667, 669, 674, 679, 682, 690, 693, 699, 763, 771, 795
Castellà de Vilanova menor, Lluís (*Luys*). 771, 822, 823
Castellblanc (*Castellblanch*), Fernando. Notari 1056
Castellblanc (*Castellblanch*), Pedro Làzaro. Notari de València, síndic de Castellfabib 1001, 1002
Castellet, Jaume (*Jacobus*). Notari 107, 989, 1042
Castelló, Ambrós. Mercader de València 1229, 1236
Castelló, Pedro (*Petrus*). Noble, senyor de Benifallim 173, 453, 458, 478, 482, 513, 519, 527, 546, 554, 574, 582, 589, 603, 607, 615, 628, 638, 649, 662, 683, 688, 693, 706, 715, 761, 771, 892, 893
Castelló menor, Pedro. Noble 892, 893
Castelló, Pedro Miquel. Noble 893
Castellot, Miguel Jerónimo. Regent aragonés del Consell d'Aragó 1330, 1333, 1335, 1337
Castellví, Albert. Noble 89, 115, 176, 442, 450, 455, 458, 465, 469, 478, 481, 488, 493, 499, 501, 508, 510, 566, 574, 577, 581, 589, 593, 598, 604, 611, 615, 625, 628, 636, 639, 645, 648, 670, 679, 682, 688, 700, 754, 776, 779, 785, 788, 790, 879, 880
Castellví, Àlvaro. Noble, cavaller de Montesa 84, 872
Castellví menor, Àlvaro. Noble 872
Castellví (*Castelví*), Basilio (*Basilius de*). Portantveus de general governador de València 76, 83, 86, 87, 90, 96, 109, 129, 144, 147, 151, 170, 432
Castellví, Carlos de. Noble 432, 848
Castellví, Dionísia de (*Dionysia de*) 400, 751
Castellví, Francesc. Noble 879
Castellví, Francisco Valerio. Noble 633
Castellví, Gonzalo de (*Gonsalo*, *Gondissalvus de*). Noble 112, 136, 174, 441, 449, 452, 466, 469, 498, 501, 508, 520, 546, 564, 573, 578, 581, 587, 594, 598, 604, 610, 615, 624, 628, 632, 638, 642, 648, 666, 677, 688, 700, 761, 772, 779, 785, 788, 790, 879, 880
Castellví, Joan Baptista de (*Joan Batiste de*). Noble 880
Castellví, Joan de (*Johannes de*). Noble 564, 574, 650, 685, 790, 793
Castellví, Manuel 815
Castellví, Mauro de (*Maurus de*). Noble 879
Castellví, Pere Miquel. Noble 700, 704, 722
Castellví, Pedro. Cavaller de Montesa 1326
Castellví (*Vilanova i Castellví*), Tomàs (*Thomas*). Noble, comte del Castellar 76, 89, 99, 112, 442, 848
Castellví, Vicent. Noble 879
Castellví Figuerola i Vilanova (*Castellví Figuerola et Vilanova*, *Castellví Figuerola y Vilanova*, *Castellví*), Joan de (*Joannes de*). Noble 78, 89, 112, 135, 173, 400, 442, 455, 456, 459, 466, 478, 481, 489, 493, 499, 509, 513, 517, 524, 528, 549, 553, 561, 564, 579, 582, 595, 600, 609, 611, 629, 632, 635, 636, 638, 664, 669, 690, 697, 715, 751, 763, 768, 771, 779, 787
Castellví i Lladró, Josep de (*Joseph de*, *Josephus de*). Noble 111, 131, 176, 441, 462, 481, 496, 505, 614, 664, 670, 681, 683, 694, 709, 721, 722, 763, 776, 780, 788, 790, 815
Castellví i Lladró (*Castellar y Lladró*, *Castellví et Ladró*), Manuel. Noble 111, 453, 465, 470, 505, 511, 520, 545, 650, 697, 703, 709, 715, 761, 772, 779, 788, 790, 792
Castellví i Lladró (*Castelví et Ladrón*), Manuel. Cavaller de Montesa 97, 160, 174, 441, 462
Castillo, Joan Jeroni (*Joan Gerony*, *Johannes Hieronymus*). Notari, síndic de Xèrica 107, 137, 149, 177, 988, 991, 994, 997, 1000,

1001, 1004, 1018, 1020, 1023, 1039, 1042, 1044, 1047, 1048, 1050-1052, 1054, 1055, 1058, 1060-1062, 1078, 1081, 1089, 1094
Castro, Fernando de. Notari de València 1080
Català, Baltasar (*Balthasar*). Generós 173, 562, 773, 876
Català, Francesc (*Franciscus*). Generós 876
Català, Jacint (*Jacintho*). Noble 629
Català, Joan Baptista (*Johannes Baptista*). Generós 79, 651
Català, Miquel Jeroni (*Michael Hieronymus*) 876
Català i López (*Catalan y López*, *Catalán et López*), Vicent (*Vincentius*). Noble 89, 112, 148, 152, 171, 443, 449, 454, 465, 469, 473, 475, 481, 493, 499, 501, 506, 507, 510, 516, 519, 524, 527, 531, 534, 561, 563, 566, 573, 578, 580, 600, 604, 611, 615, 627, 630, 633, 638, 641, 647, 654, 655, 670, 679, 682, 700, 705, 715, 770, 779, 788, 790, 794, 815
Català i Ribot (*Cathalà*, *Català y Ribot*, *Català et Ribot*), Gaspar Joan (*Gaspar Joannes*). Generós, senyor de Ribot 114, 145, 173, 444, 454, 457, 460, 467, 471, 473, 479, 484, 489, 496, 497, 503, 508, 512, 522, 533, 546, 550, 554, 562, 567, 592, 597, 601, 605, 612, 616, 622, 630, 635, 640, 646, 651, 662, 672, 677, 684, 691, 694, 696, 702, 707, 718, 755, 773, 781, 788, 790, 792, 876
Catalan, pare mestre 1326
Cedrelles (*Sedrelles*), Joan Baptista (*Juan Battiste*). Notari 1081
Cegasa, Vicent 1224, 1231, 1237, 1239, 1240
Centelles (*Centellas*), Antoni Joan de (*Antonius Joan de*). Oïdor de la Reial Audiència 82, 109, 129, 164, 170
Cerdà, Crespí (*Crespianus*, *Chrespianus*). Noble 113, 134
Cerdà, Pere (*Petrus*). Noble 113, 605
Cerdà, Pere. Notari de l'Olleria 1082
Cerdán i Gaona (*Cerdà y Gaona*), Ciprià (*Cypriano*). Generós 445, 903
Cerdán i Ramos (*Cerdán y Ramos*, *Cerdán et Ramos*), Pere Lluís (*Pere Luys*, *Pere Lluys*, *Pere Luís*, *Petrus Ludovicus*). Generós 133, 173, 445, 453, 457, 461, 471, 482, 496, 500, 502, 507, 518, 521, 526, 537, 561, 576, 601, 612, 617, 634, 640, 652, 670, 671, 689, 695, 718, 762, 773, 782, 788, 790, 793, 903
Cernesio (*Cernecio*), Constantí (*Constantinus*). Noble 98, 112, 837
Cernesio (*Cernezio*), Francisco (*Franciscus*). Noble 836, 837
Cernesio (*Cernezio*), Joan (*Johannes*). Noble 836, 837
Cernesio (*Cernecio*, *Zernezio*, *Sernezio*), Manuel (*Emanuel*). Noble 112, 133, 453, 482, 615, 709, 761, 836, 837
Cervelló (*Servelló*, *Cervellón*), Gerardo (*Gerardus*). Noble, senyor d'Orpesa 87, 98, 132, 138, 442, 447, 450, 454, 458, 464, 465, 470, 477, 478, 482, 487, 492, 498, 501, 506, 510, 511, 516, 522, 525-527, 532, 535, 539, 545, 554, 560, 564, 573, 577, 580, 582, 586, 587, 594, 598, 610, 615, 620, 629, 632, 637, 642, 648, 660, 661, 666, 669, 676, 687, 694, 779, 786, 788, 790, 864, 865
Cervelló i Mercader, (*Cervellon et Mercader*), Guerau (*Gerardus*) 77
Chelva, *vescomte de* → Xelva, vescomte de
Cifre (*Sifre*), Andreu (*Andreas*). Cavaller 89, 175, 445, 453, 491, 502, 513, 547, 601, 605, 617, 624, 630, 652, 666, 667, 677, 683, 702, 707, 762, 776
Cifre, Fèlix 389, 742
Cifre, Gaspar 389, 742
Ciscar, Pere Joan. Cavaller 555, 561, 567, 575
Clarà major, Antoni (*Anthoni*, *Antonius*). Noble 83, 112, 135, 173, 442, 450, 458, 469, 492, 510, 527, 694, 722, 757, 771, 851, 900
Clarà menor, Antoni. Noble 900
Clarà, Jeroni (*Hieronymus*). Noble 900
Claramunt, Manuel. Cavaller 813
Claramunt, Miquel. Cavaller 813
Claramunt de Sisternes, Cristòfol Nofre (*Christòfol*). Cavaller 444, 812, 813
Cocentaina (*Cocentayna*), comte de 76
Codorniu, Miquel de. Escrivà de manament en el Consell d'Aragó 806
Coll, Pedro. Noble 918
Coll menor, Joan (*Joannes*). Noble 161, 454, 918

Collas, Jeroni (*Hieronymus*) 1210
Coloma, Carlos. Noble 820
Coloma Pérez Calvillo (*Pérez Coloma*, *Coloma*, *Coloma y Pujades*), Joan Andreu (*Johannes Andreas*, *Joannes Andreas*, *Johan Andreu*, *Joachim*, *Andreu*). Comte d'Elda i d'Anna 76, 111, 120, 136, 145, 171, 177, 439, 442, 455, 466, 469, 473, 478, 488, 493, 499, 505, 517, 561, 564, 573, 578, 595, 597, 599, 604, 611, 615, 624, 628, 633, 637, 649, 661, 674, 679, 697, 701, 719, 757, 772, 777, 778, 819, 820
Coloma Pujades i Borja, Antoni (*Anthoni*). Noble 819, 820
Colomer major, Francisco. Noble 511, 522, 535, 587, 935
Colomer menor, Francisco. Noble 935
Colomer, Josep (*Joseph*). Noble 578
Colomer major, Pere (*Petrus*, *Pedro*). Noble 78, 134, 171, 490, 498, 505, 522, 531, 535, 549, 578, 587, 604, 621, 628, 632, 638, 641, 649, 662, 667, 669, 679, 683, 688, 692, 699, 709, 715, 754, 770, 933, 934
Colomer menor, Pedro. Noble 934
Colomer, Pedro Vicent. Noble 934
Colomer, Vicent (*Vincentius*). Noble 934, 935
Company (*Companys*), Pere Antoni (*Pere Anthoni*, *Petrus Antonius*). Notari de Penàguila 106, 988, 1041, 1082, 1094
Conca, Josep (*Jusep*). Notari de València 1080, 1094
Condé, príncep de. Louis de Borbón-Condé 1324
Corbí, Gaspar 394, 745
Corbí, Josep (*Joseph*) 394, 745, 746
Corbí, Pere. Notari d'Ontinyent 1082
Corbí, Tomàs (*Thoma*, *Thomàs*). Prevere, canonge de València 87, 104, 144, 514
Còrdova, Francesc (*Francés*). Notari 209, 1071
Cortés, Francesc (*Franciscus*) 1302
Cortes, *senyor de* → Pallàs, Lluís
Costa, Carlos. Notari 1079
Costa, Constancio (*Costansio*). Notari de València 1079
Costa, Mateu (*Matheu*). Notari 1081
Crespí de Valldaura (*Crespí*), Ausiàs (*Auzrasius*, *Aucias*). Noble, senyor de Sumacàrcer 77, 135, 176, 371, 548, 561, 565, 574, 579, 582, 603, 609, 614, 629, 636, 645, 649, 685, 697, 705, 734, 761, 776, 1205
Crespí de Valldaura, Cristòfol (*Cristóbal*, *Christophol*). Jurista, regent en el Consell d'Aragó, comisionat del rei durant les Corts 81, 82, 84-86, 90, 92-96, 99-103, 108, 109, 117-119, 122-125, 127, 128, 130, 143, 144, 147, 150-161, 163-165, 168, 170, 210, 428, 429, 431-437, 439, 454, 498, 551, 631, 640, 655, 660, 687, 714, 721, 723, 724, 764, 776, 777, 787, 998, 1019, 1053, 1101, 1212, 1215-1220, 1232, 1233, 1243, 1244, 1297, 1298, 1314, 1321, 1330, 1333, 1336
Crespí de Valldaura, fra Francisco 901
Crespí de Valldaura, Joan (*Juan*). Noble 371, 734, 1205
Crespí de Valldaura, Juan. Lloctinent general de Montesa 1301, 1302
Cros (*Cruis*), Baltasar (*Balthasar*). Generós 98, 112, 175, 453, 460, 467, 471, 483, 500, 512, 533, 549, 568, 588, 596, 601, 612, 622, 639, 651, 662, 667, 671, 677, 683, 689, 695, 702, 708, 720, 755, 774, 781, 788, 790
Cruïlles (*Cruylles*, *Cruyllas*), Melcior de (*Melchior de*, *Melchor*, *Melchor de*). Generós 78, 110, 173, 444, 453, 456, 460, 462, 467, 471, 472, 479, 489, 494, 502, 507, 512, 518, 521, 528, 537, 547, 555, 561, 568, 575, 583, 590, 596, 601, 602, 605, 612, 613, 617, 625, 630, 634, 650, 662, 670, 672, 680, 684, 689, 694, 701, 708, 717, 755, 773, 781, 788, 790, 803, 804
Cruïlles (*Cruylles*), Melcior Josep (*Melchor Joseph*) 804
Cruïlles (*Cruylles*), Montserrat de (*Monserrat de*). Cavaller de Montesa 804
Cruïlles (*Cruylles*), Nofre 804, 805
Cubelles (*Cubells*), Vicent (Vincentius). Síndic d'Ontinyent 105, 116, 137, 146, 149, 177, 977, 988, 990, 991, 993, 994, 996, 997, 999, 1001, 1004, 1022, 1023, 1027, 1031-1033, 1036, 1038, 1042, 1044-1047, 1050, 1052, 1054, 1055, 1058, 1060-1062, 1089
Cucaló, Florencio. Generós 793
Cucaló, Gerardo (*Gerardus*, *Gilart*, *Ginart*). Generós 134, 175, 483, 494, 502, 528,

568, 609, 613, 631, 641, 774, 793
Cucaló i Montull (*Cucaló*, *Cucaló de Montull*), Onofre (*Onuphrius*, *Nofra*, *Nofre*). Generós, senyor de Càrcer 78, 113, 493, 636, 923
Cucaló i Montull (*Cucaló de Montull*), Fabià. També conegut com a Fabià Eslava. Generós, senyor de Càrcer 923
Cumba, Bernat 1223, 1240
Cursà major, Jaume (*Jacobus*). Cavaller 907
Cursà menor, Jaume. Cavaller 907, 908
Cusida (*Cosida*, *Cussida*), Joan Baptista (*Joan Batiste*, *Joan Batista*, *Johannes Baptista*). Cavaller 172, 456, 460, 494, 503, 546, 612, 622, 630, 646, 651, 663, 672, 695, 702, 708, 718, 755, 773, 894, 895

D
Damunt, Joan 1205
Damunt, Josep (*Joseph*) 1205
Darder, Bernardí (*Bernardinus*). Noble 99, 478, 844
Darder major, Rafael. Noble 844
Darder menor, Rafael (*Raphael*). Noble 111, 131, 175, 442, 449, 455, 458, 470, 481, 487, 497, 505, 506, 510, 517, 528, 532, 545, 554, 575, 578, 584, 589, 595, 600, 609, 611, 616, 629, 633, 641, 644, 649, 679, 683, 685, 697, 709, 716, 763, 775, 844
Dassió, Francisco. Generós 481
Dassió, Nicandro. Generós 858
Dassió i Boïl (*Dassio et Boyl*), Joan Onofre (*Onuphrius*, *Joan Nofre*, *Johannes Onuphrio*). Generós, senyor de Berfull 78, 97, 175, 496, 567, 762, 774, 858
Daza (*Daça*), Felip (*Philippus*). Cavaller 913
Daza (Daça), Francesc (*Francés*, *Francisco*). Escrivà de manament en el Consell d'Aragó 845, 870, 943
Daza (*Daça*), Joan Valero. Cavaller 893, 894, 913
Daza (*Daça*), Valero. Cavaller 913
Daza de Bassagaystegui (*Daça de Bassaristegui*), Josep (*Joseph*, *Josephus*). Cavaller 79, 111, 133, 444, 451, 472, 498, 568, 576, 580, 583, 590, 601, 608, 617, 624, 630, 635, 640, 652, 672, 674, 681, 696, 757, 781, 788, 790, 893, 894, 913
Dénia, *marqués de*; *duc de Lerma* → Lerma
Descals (*Descalç*), Constantí (*Constantinus*). Generós 89, 98, 114, 132, 444, 494, 500, 502, 507, 512, 518, 537, 555, 562, 567, 617, 630, 639, 663, 684, 708, 755, 782, 788, 790, 960
Descals, Cristòfol (*Christoforus*). Generós 960
Descals, Francesc (*Francés*, *Francisco*) 935
Descals, Joan (*Johannes*). Generós 134, 533, 537, 547, 550, 562, 568, 583, 597, 601, 622, 642, 651, 663, 668, 781, 788, 790, 960
Descals, Josep (*Josephus*) 132, 960
Descals, Vicent. Generós 606
Despuig, Joan Lluís (*Joannes*, *Joannes Ludovicus*). Noble 79, 136
Despuig, Joan (*Juan*). Generós 382, 409, 730, 734, 740, 1204, 1205
Despuig, Lluís (*Luys*, *Luís*). Noble 382, 409, 730, 734, 740, 1204, 1205
Díaz Girón de Rebolledo (*Díez Girón de Rebolledo*), Martín (*Martinus*). Noble 77, 83, 88, 97, 111, 176, 443, 450, 455, 461, 466, 481, 484, 485, 498, 554, 566, 574, 582, 605, 688, 722, 776, 794
Díaz Girón de Rebolledo, Ferran (*Ferdinandus*). Noble, senyor d'Andilla 77, 115, 133, 450, 480, 506, 527, 545, 757, 823
Díez, Joan Baptista (*Juan Batiste*, *Johannes Baptista*). Ciutadà, síndic de Capdet 107, 116, 137, 149, 177, 978, 988, 991, 994, 995, 997, 1001, 1004, 1020, 1023, 1027, 1031-1033, 1037, 1039, 1041, 1044, 1047, 1048, 1050, 1052, 1054, 1058, 1060-1062, 1089
Dobon, Joan (*Johannes*) 1210
Dols (*Dolz*), Gabriel. Escrivà 160
Dols (*Dolz*), Pere Joan (*Pere Juan*) 1230, 1237, 1240
Doménech, Jaume. Síndic de Penàguila 176, 978, 988, 991, 992, 994, 997, 1000, 1001, 1004, 1017, 1019, 1022, 1026, 1027, 1031-1033, 1037, 1039, 1041, 1044, 1048, 1050, 1052, 1054, 1055, 1058, 1060-1062, 1089
Domingo, Francesc (*Francés*, *Francisco*). Porter de la Diputació 585, 697, 719, 757, 766, 960
Domingo, Jaume 134
Domingo, Josep (*Joseph*) 1223, 1231, 1236, 1240

Don Blasco i Azlor, Gaspar Lluís (*Gaspar Luys*, *Gaspar Ludovicus*) 663, 671, 702, 720, 757, 773, 781, 788, 790
Dosaigües, *senyor de* → Rabassa de Perellós
Durà, Baltasar (*Balthasar*) 1231
Durà, Domingo 1224, 1231, 1237, 1241
Durà (*Duran*), Joan (*Juan*). Notari de València 196, 673, 756, 1081, 1090

E

Ebri, Jaume Isidor (*Jaume Ysidoro*, *Jaume Isidoro*, *Jacobus Isidoro*). Generós 451, 468, 884
Ebri, Tomàs (*Thomàs*). Generós 451, 883, 884
Egual → Igual
Ehual → Igual
Ejea (*Exea*), Jaume. Generós 555
Elda, *comte d'* → Coloma Pérez Calvillo
Elx (*Elig*), *marqués d'* → Cárdenas
Eraso (*Erazo*), Josep (*Joseph*) 369, 735, 1199, 1203
Eraso (*Erazo*), Vicent Antoni 369, 735, 1203
Escales, Leandro 178, 179, 209, 1248, 1261, 1302
Esclava de Jofre → Eslava de Jofre
Escòrcia (*Escorcia*), Juli (*Julius*) 78
Escòrcia (*Escorcia*), Nicolau (*Nicolaus*). Noble 78, 863
Escòrcia i Lladró (*Scorsia*, *Escòrcia*, *Sforcia y Ladrón*, *Exorcia y Ladrón*, *Escorcia y Ladrón*), Francesc (*Francisco*, *Franciscus*). Noble i doctor en drets. Advocat de l'estament eclesiàstic 83, 88, 115, 173, 216, 453, 461, 469, 482, 493, 505, 523, 546, 548, 561, 564, 566, 574, 578, 593, 600, 603, 625, 638, 645, 649, 654, 670, 674, 690, 692, 700, 771, 779, 788, 790, 863, 897, 1255
Escòrcia i Lladró (*Escòrcia*, *Escorcia y Ladrón*), Joan. Noble 470, 493, 523, 527, 545, 554, 561, 563, 582, 611, 639, 700, 705, 897
Escorihuela (*Escorigüela*, *Escorrigüela*), Jaume 373, 732, 1204
Escorihuela (*Escorrigüela*), Jaume Vicent Lluís 373, 732, 733, 1204
Escorihuela (*Escorigüela*, *Escorrigüela*), Paula Maria Gertrudis (*Getrudis*) 373, 732, 733, 1204
Escrivà, Francesc (*Francés*). Generós 867
Escrivà, Francesc (*Francés*, *Franciscus*). Noble 136, 402, 405, 553, 749, 750
Escrivà, Francisca 405, 749
Escrivà, Honorat Joan (*Onorat*, *Onoratus*, *Onorat Joan*, *Johannes*). Generós 79, 115, 451, 455, 460, 467, 471, 479, 483, 488, 496, 499, 502, 507, 511, 518, 521, 526, 528, 533, 534, 536, 546, 549, 555, 561, 567, 575, 579, 582, 588, 592, 596, 601, 605, 612, 624, 627, 630, 635, 644, 646, 650, 657, 663, 666, 671, 683, 691, 694, 701, 707, 722, 782, 788, 791, 867, 1096
Escrivà (*Scrivà*), Josep (*Jusep*). Notari de Vila-Real 1080
Escrivà, Lluís (*Luys*). Noble 611
Escrivà, Maria 402, 750
Escrivà, Nofre. Noble 886
Escrivà de Romaní, Diego (*Didacus*). Noble, senyor de Beniparrell 78, 115, 443, 449, 629, 722, 795
Escrivà i Despuig (*Escrivà y Despuig*), Lluís Joan (*Ludovicus Joannes*, *Ludovicus*, *Luys*, *Joan Luys*). Generós 97, 113, 132, 175, 444, 451, 460, 468, 471, 479, 489, 518, 521, 533, 555, 565, 568, 575, 588, 596, 601, 605, 612, 622, 631, 639, 643, 650, 662, 680, 684, 695, 702, 707, 718, 755, 774
Escrivà Zapata (*Escrivà*), Joan (*Johannes*). Noble 98, 112, 133, 176, 442, 452, 455, 483, 487, 497, 499, 509, 511, 517, 520, 532, 536, 553, 564, 565, 573, 577, 582, 594, 600, 604, 611, 616, 628, 633, 638, 648, 661, 670, 679, 683, 693, 700, 706, 716, 717, 763, 776, 779, 788, 790, 886, 887
Eslava de Jofre, Francisco. Noble 511
Espada, Francesc (*Francés*, *Francisco*) 1222, 1230, 1236, 1240
Esparsa (*Esparza*, *Esparcia*), Guillem. Síndic de Castellfabib 1020, 1023, 1089
Esparsa, Miquel Joan. Generós 460
Espejo, doctor 364, 731
Espejo, Josepa Maria (*Josepha Maria*) 364, 365, 731
Espert major, Jaume. Agutzil 391, 744
Espert menor (*Expert*), Jaume 391, 744
Espinós (*Spinós*), Joan. Notari d'Alcoi 1081
Espinosa (*Espinoça*, *Espinçola*), Josep (*Josephus*). Notari 158, 164
Esplugues, Gaspar d'. Noble, senyor de la Pobla Llarga 87, 115, 136, 266, 575, 580, 601, 608, 625, 629, 639, 651, 674, 686, 695, 707, 718, 782, 788, 791, 1142

Esplugues *olim* del Pont, Francesc (*Francisco*) 372, 733, 748, 749
Esquerdo, Onofre 1137
Esquierdo, Tomàs (*Thomàs*) 1210
Estany, Pere 196, 1088
Estanya, Diego (*Didacus*). Noble 134, 172, 449, 454, 465, 468, 478, 480, 487, 498, 501, 506, 510, 517, 519, 527, 531, 535, 544, 549, 552, 557, 573, 577, 581, 587, 591, 593, 598, 604, 610, 614, 620, 629, 632, 637, 642, 647, 660, 669, 670, 676, 682, 692, 705, 715, 755, 771, 779, 788, 790, 852, 853, 957, 962-964
Estanya, Jaume 404, 748
Estanya, mossén 292, 1164
Estanya, Nofre. Cavaller 404, 748
Estanya i Beamont (*Estanya y Beamont*, *Estanya de Beamont*), Vicent (*Vincentius*). Generós 696, 755, 782, 788, 791, 794
Estanya Soler de Cornellà, Diego. Noble 957
Esteve de Lago major, Pere (*Petrus*). Generós 137, 499, 937, 938
Esteve de Lago menor, Pere. Generós 938
Esteve de Lago, Tomàs (*Thoma*). Generós 938
Esteve, Baptista (*Batiste*). Notari 1222, 1229, 1236, 1239
Esteve, Braulio (*Braulius*). Doctor en drets, advocat del Reial Patrimoni 83, 109, 129, 147, 151, 163, 164, 167-170
Esteve, Jacint (*Jacintho*). Generós 938
Esteve, Pere 1223, 1230, 1236, 1240
Eximeno, Fèlix Benet 235, 1085, 1086, 1136, 1137
Eximeno, Francesc Baltasar (*Francés Balthasar*) 235, 1085
Eximeno, Francesc Jeroni (*Francés Geroni*) 235, 1085, 1136
Eximeno, Gaspar 234, 235, 1085
Eximeno, Jaume 234, 235, 1085
Eximeno, Jaume Benet 235, 1085
Eximeno (*Eiximeno*), Josep (*Joseph*, *Jusep*). Escrivà de la sala dels jurats de València i de l'estament reial 105, 234, 235, 347, 1026, 1028, 1036, 1085, 1136, 1260
Eximeno, Miquel Jeroni (*Miquel Geroni*) 235, 1085
Exulbi, Jeroni (*Hieronymus*) 1210

F

Facun, Gabriel (*Grabiel*). Notari de Peníscola 1080
Fajardo de Mendoza (*Faxardo de Mendoça*), Francisco (*Franciscus*). Noble 110, 136, 442, 450, 455, 459, 465, 469, 478, 486, 490, 493, 499, 505, 506, 516, 524, 528, 532, 536, 546, 548, 560, 564, 565, 574, 578, 581, 589, 593, 599, 609, 614, 624, 632, 638, 645, 647, 657, 679, 692, 697, 701, 706, 717, 778, 787, 790, 835
Falcó, Jaume 1223, 1231, 1237
Falcó menor, Miquel (*Michael*). Noble 114
Falcó de Belaojaga, Fèlix. Noble 88, 114, 174, 443, 449, 455, 575, 582, 757, 772, 794
Falcó de Belaojaga (*Falcó de Bellaojaga*), Joan Baptista (*Joan Batiste*, *Johannes Baptista*, *Joannes Baptista*). Noble, senyor de Benifaió 175, 441, 449, 459, 470, 488, 503, 531, 546, 549, 553, 560, 575, 579, 588, 592, 594, 599, 604, 612, 616, 623, 628, 637, 646, 648, 662, 668, 669, 679, 682, 690, 693, 700, 705, 717, 757, 772, 788, 790, 793, 894
Falcó de Belaojaga (*Falcó de Bellaochaga*), Miquel (*Michael*). Noble 98, 110, 175, 449, 455, 459, 469, 560, 588, 599, 611, 623, 630, 636, 650, 669, 676, 692, 700, 716, 722, 754, 757, 772, 779, 788, 790, 894
Falcó de Rocafull, mossén Tomàs (*Thomàs*). Prevere 201
Faura, Baptista (*Batiste*). Porter de l'estament reial 195, 1075
Febrer, Mateu (*Matheu*) 114
Febrer, Pere 1231, 1237
Felices (*Felizes*), Francesc (*Franciscus*) 984, 986
Felices (*Fèlix*, *Felize*, *Felizes*, *Feliçes*, *Felises*), Josep Climent (*Climent*, *Joseph Climent*). Escrivent 196, 708, 756, 980, 993, 996, 1011, 1028, 1030, 1031, 1036, 1037, 1052, 1078, 1102
Felices (*Felizes*), Vicent (*Vicente*). Ciutadà 986, 987, 1037
Felip II (*Felipe II*) Felip I com a rei de València 323, 1197
Felip III (*Felipe III*) Felip II com a rei de València 246, 340, 1091, 1124
Felip IV (*Felipe*, *Philippus*) Felip III rei de València 73-75, 79, 81, 129, 140, 427, 538, 997, 1217, 1225, 1233, 1235, 1300, 1337
Felip, Francesc (*Francés*). Notari d'Oriola 1079

Feliu, Pere (*Petrus*). Justícia de la vila d'Onda 1210
Fenollar major, Francisco. Noble 360, 727
Fenollar menor, Francisco. Noble 360, 727
Fenollet, Alonso (*Alfonsus*). Noble 111, 351, 384, 450, 469, 505, 566, 604, 627, 642, 647, 667, 686, 697, 741, 1202
Fenollet, Antoni (*Antonius*). Noble 112
Fenollet, Estefania 351, 384, 741, 1202
Fenollet, Francesc (*Francés*, *Franciscus*, *Francisco*). Prevere, canonge de València i síndic del braç eclesiàstic 90, 100, 428, 431
Fenollet, Jeroni (*Gerony*, *don Jerónimo*, *Hieronymus*). Cavaller de Santiago, delegat del comanador d'Orxeta 87, 97, 104, 110, 130, 144, 147, 171
Fenollet, Llorenç (*Laurentius*). Noble 98, 112, 442, 449
Fenollet, Vicent 351, 384, 741, 1202
Feo de Escòrcia (*Feo de Sforcia o Esforcia*, *Feo*), Severino (*Zepherinus*). Generós 79, 88, 99, 114, 135, 148, 165, 167, 171, 444, 451, 457, 461, 467, 472, 473, 475, 483, 486, 488, 489, 494, 502, 509, 511, 518, 521, 528-530, 533, 537, 546, 550, 555, 558, 566, 569, 575, 579, 582, 590, 596, 605, 617, 622, 630, 634, 639, 642, 650, 666, 671, 674, 680, 695, 702, 707, 712, 717, 755, 756, 774, 781, 788, 790, 793, 1222, 1229
Fernandes (*Ferrández*, *Fernàndez*, *Hernandes*), Marco 196, 756, 986, 989, 996, 1000, 1002, 1003, 1008, 1011, 1015, 1017, 1018, 1020-1023, 1025, 1037, 1040, 1043, 1051, 1056, 1057, 1059, 1061, 1062, 1070, 1071, 1075, 1077, 1078, 1089, 1103, 1209, 1212
Fernández de la Cueva (*Càrdenas*), Francisco. Duc d'Alburquerque 109, 125, 129, 149, 169
Fernàndez de Mesa → Ferrandis de Mesa
Fernàndez de Soto (*de Soto*), Bernat (*Bernardus*, *Bernardo*). Generós 115, 445, 450, 792
Ferragut major, Josep (*Joseph*). Generós 833
Ferragut menor, Josep (*Joseph*). Generós 833
Ferragut Martí de Pujades i Figuerola, Francesc (*Francés*). Generós 862
Ferragut Martí de Pujades major (*Ferragut*), Francesc (*Francés*, *Franciscus*). Generós, doctor en drets 79, 88, 111, 113, 133, 171, 444, 453, 457, 460, 467, 471, 507, 521, 596, 617, 663, 672, 677, 683, 689, 694, 701, 707, 717, 761, 773, 782, 788, 790, 792, 833
Ferragut Martí de Pujades menor, Francesc (*Francés*, *Franciscus*). Generós, doctor en drets i baró de Chova i Bellota 133, 174, 444, 447, 451, 456, 457, 460, 468, 472, 484, 502, 512, 537, 547, 550, 555, 562, 567, 568, 575, 580, 596, 605, 607, 608, 612, 616, 636, 643, 651, 663, 668, 670, 677, 686, 689, 695, 702, 762, 768, 774, 781, 787, 790, 791, 796-800, 814, 830, 833, 862, 863, 899, 900, 915, 924, 932, 938, 939, 944, 946, 956
Ferran I (*Fernando I*) 262, 1138
Ferran II (*Fernando II*, *Fernandi secundi*), el Catòlic 179, 182, 192, 221, 251, 515, 1105, 1107, 1129, 1138, 1267
Ferrandis (*Ferrándiz*, *Ferrández*), Francesc (*Francés*, *Francisco*). Escrivà 196, 488, 490, 508, 529, 590, 618, 756, 765, 988-990, 996, 1002, 1090, 1092
Ferrandis, Pere 1223, 1231, 1241
Ferrandis de Mesa (*Ferràndiz de Mesa*, *Fernàndez de Mesa*), Basilio 358, 729
Ferrandis de Mesa (*Ferràndiz de Mesa*, *Fernàndez de Mesa*), Feliciano 358, 729, 730
Ferrandis de Mesa (*Ferràndiz de Mesa*, *Fernàndez de Mesa*), Marc Antoni 374, 375, 731
Ferrandis de Mesa (*Ferràndiz de Mesa*, *Fernàndez de Mesa*), Pere 374, 731
Ferrando major, Jeroni (*Gerony*) 1205
Ferrando menor, Jeroni (*Geroni*) 1205
Ferrando, Joan (*Juan*, *Johannes*). Notari, síndic de Borriana 107, 116, 137, 177, 978, 989, 992, 994, 997, 1001, 1004, 1019, 1022, 1027, 1031-1033, 1036, 1038, 1046, 1047, 1050, 1052, 1054, 1055, 1058, 1060-1062, 1078, 1094
Ferrando, Lluís (*Luys*) 1223, 1230, 1236, 1239, 1241
Ferrer, Antoni 196, 379, 756, 949, 1088
Ferrer, Antoni (*Antonius*). Assessor criminal de la Governació de València 83, 109
Ferrer major, Diego (*Didacus*). Noble 948, 949
Ferrer menor, Diego. Noble 949
Ferrer, Ferdinandus → Ferrer de Pròxita, Ferran
Ferrer, Francesc (*Francés*, *Francisco*). Noble 487, 561, 578, 947, 948

Ferrer, Francesc (*Francés*). Notari de València 1080, 1094
Ferrer, Gaspar (*Gaspari*) 77
Ferrer, Jaume. Cavaller de Santiago, governador de València 388, 744
Ferrer, Jeroni (*Hieronymus*, *Gerony*). Cavaller de Santiago, comanador d'Orxeta 75, 104, 154, 156, 720, 948, 949
Ferrer menor, Jeroni (*Gerony*). Noble 948, 949
Ferrer, Lluís (*Luys*) 1236, 1240
Ferrer, Lluís (*Luys*). Noble 949
Ferrer, Marc. Noble 948
Ferrer, Miquel 1223, 1230, 1240
Ferrer, Miquel (*Michael*). Noble 948
Ferrer, Vicent. Noble 113, 388, 744
Ferrer d'Aragó, Apià (*Apianus*). Noble 960
Ferrer d'Aragó, Joan. Noble 959, 960
Ferrer d'Aragó (*Ferrer de Aragón*, *Ferrer et Aragon*, *Ferrer Aragón*), Lluís (*Luys*, *Ludovicus*). Noble 176, 650, 700, 709, 715, 775, 780, 788, 791, 960
Ferrer de Calatayud (*Calatayú*), Antoni. Noble 354, 355, 738, 1203
Ferrer de Calatayud, Marc. Noble 354, 379, 738, 1203
Ferrer de Pròxita (*Ferrer de Próxida*, *Ferrer*), Ferran (*Ferdinandus*). Noble 77, 132, 172, 456, 458, 478, 482, 487, 495, 503, 510, 517, 520, 527, 532, 536, 545, 548, 558, 564, 566, 573, 578, 580, 587, 594, 598, 604, 610, 615, 621, 629, 632, 637, 644, 649, 661, 672, 676, 682, 688, 693, 700, 715, 761, 770, 780, 789, 791, 795, 947, 948
Ferrer de Pròxita (*Ferrer de Próxida*, *Ferrer et Proxita*, *Proxita et Ferrer*), Lluís (*Ludovicus*). Comte d'Almenara. Portantveus de general governador d'enllà Xixona 76, 109, 129, 145, 147, 151, 244, 920, 959, 960, 1124
Ferrer de Pròxita, Gaspar. Noble 920
Ferrer de Pròxita, Vicent. Noble 959, 960
Ferrera, Amaro 272
Ferrera, Vicent (*Vincentius*). Escrivà reial 160-168, 883
Ferrero (*Herrero*), Pere (*Petrus*). Síndic de la Iessa 107, 137, 177, 988, 991, 992, 994, 997, 1000, 1001, 1004, 1020, 1023, 1039, 1041, 1044, 1045, 1048, 1050, 1052, 1054, 1055, 1058, 1060, 1061
Ferri, Vicent. Mercader de València 1223, 1229
Ferriol, Josep (*Josephus*). Advocat del Reial Patrimoni 109, 129, 170
Figuera, Gaspar de la. Noble 136, 519, 532, 536, 549, 564, 565, 595, 599, 958, 959
Figuera, Tomàs de la (*Thomàs de la*). Noble 958, 959
Figuerola, Arquileo (*Archileo*, *Archileus*). Prevere, canonge de València 90, 93, 127, 431, 1301
Figuerola, Francisco. Noble 850
Figuerola, Vicent (*Vincentius*). Noble 88, 98, 112, 131, 443, 458, 469, 482, 556, 641, 650, 850, 851
Figuerola Pardo de la Casta, Melcior (*Melchior*). Noble. Cavaller de Montesa, senyor de Nàquera 881, 882
Figuerola Pardo de la Casta, Pedro. Noble 882
Folc de Cardona (*Folch de Cardona*), Antoni (*Antonius*) 77
Folc de Cardona, Isabel (*Isabeth*). Noble 392, 743
Folch de Cardona, Llorenç (*Lorenç*). Noble 392, 743
Folc de Cardona i Borja, Felip 912
Folques, Francesc (*Francés*). Notari de Cullera 996, 1051, 1080
Font, canonge 1326
Font, Joan (*Juan*) 1223, 1230
Fornís, Nicolau 1088
Fos, Macià 1240
Francesc d'Asís, sant (*sent Francés*, *Seràfich sent Francés*, *san Francisco*) 1150, 1151, 1185
Franch, Josep (*Jusep*). Notari 1081
Franci, Nicolau (*Nicolaus*). Prevere 84, 95, 126
Frància (*Fransia*), Josep (*Joseph*, *Jusep*). Escrivent 196, 756, 980, 986-990, 993, 996, 1000-1003, 1008, 1011, 1015, 1018, 1020-1023, 1025, 1028, 1030, 1031, 1036, 1037, 1040, 1043, 1051, 1052, 1056-1059, 1062, 1070, 1071, 1075, 1077, 1078, 1089, 1092, 1103, 1209
Franqueza, Gabriel 1222, 1230, 1236, 1240
Franqueza (*Franquessa*), Martí (*Martín*) 365, 366, 732, 1204
Franqueza (*Franquessa*), Martí Valeri (*Martín Valerio*). Comte de Villafranqueza 365, 732, 1204

Franqueza, Salvador 1231, 1237, 1240
Franqueza, Sebastià 1224
Fuster, Dionís 378, 739, 1204
Fuster, Marc Dionís (*March Dionís*) 378, 739, 1204

G

Gadea, Miquel 1224, 1231, 1240
Gades, Jacinto. Notari 1198
Galant, Jeroni (*Geroni*) 1231, 1237, 1241
Gamir (*Gamir y Caspe*, *Gamir et Zapena*), Agustí (*Agostí*, *Augustinus*). Generós 134, 505, 782, 788, 790
Gamir i Borja, Ignasi (*Ignaci*, *Ignatius*). Generós 89, 111, 131, 173, 444, 450, 457, 460, 467, 471, 479, 484, 488, 494, 495, 500, 505, 518, 529, 555, 576, 579, 583, 590, 591, 596, 612, 616, 622, 630, 635, 636, 639, 646, 651, 677, 689, 695, 701, 717, 773, 781, 788, 792, 813-815
Gamir i Borja, Joan Lluís (*Joan Luys*, *Johannes Ludovicus*) 111, 131, 444, 814
Gamir i Borja, Melcior (*Melchior*) 814, 815
Gandia (*Gandiae*), *duc de* → Borja i Centelles
Ganga, Josep Bruno (*Joseph Bruno*) 196
Gaona, Miquel Àngel de. Generós 88, 175, 445, 453, 601, 608, 631, 641, 652, 702, 722, 762, 774, 793
Garcia, Alfons (*Alphonsus*) 156
Garcia, Andreu 1223, 1236, 1240
Garcia, Josep (*Joseph*) 1231, 1237, 1239, 1240
Garcia, Josep (*Jusep*). Notari de València 1080
Garcia, Llorenç (*Lorenç*) 1224, 1237, 1240
Garcia de la Tonda, Francesc (*Franciscus*, *Francés*, *Francisco*). Generós 79, 173, 672, 677, 686, 689, 701, 709, 718, 773, 782, 788, 791
Garcia de la Tonda, Lluís (*Luys*). Generós 680, 703, 708, 718
Garcia de Padilla, Antoni (*Anthonius*, *Anthoni*). Cavaller 83, 134, 174, 445, 451, 468, 471, 483, 497, 504, 513, 518, 533, 537, 556, 568, 583, 588, 597, 609, 631, 635, 639, 646, 651, 672, 681, 695, 707, 718, 762, 774, 788, 790, 837, 1229
Garcia Salat, Rafel (*Rafael*, *Raffael*). Generós 88, 115, 388, 445, 450, 460, 681, 697, 743, 890, 1203
Garcia de Ursinos (*Garcia de Ursín*, *Garcia de Ursino*), Josep (*Jucep*, *Joseph*) 380, 738, 1203
Garcia de Ursinos (*Garcia de Ursín*, *Garcia de Ursino*), Pere Lluís (*Pedro Luys*) 380, 738, 1203
Garí, Felip (*Philippus*). Cavaller 912
Garí, Joan (*Juan*) 371, 734
Garí, Josep (*Joseph*) 371, 734
Garí, Nicolau. Cavaller 912
Garriga (*Gariga*), Josep Bruno (*Joseph Bruno*). Secretari 514, 756, 1078
Garrigues (*Garríguez*, *Garriges*, *Garriguer*), Jaume (*Jacobus*). Doctor en drets, síndic de Carcaixent 108, 137, 149, 177, 978, 987, 989, 990, 991, 994, 1000, 1001, 1004, 1005, 1020, 1023, 1026, 1027, 1031-1033, 1037, 1039-1048, 1050-1052, 1055-1058, 1060, 1062, 1089
Gascue, Vicent de (*Vincentius de*). Generós 79, 89, 111, 132, 148, 171, 444, 451, 456, 460, 467, 471, 473, 475, 480, 484, 486, 490, 494, 500, 504, 507, 512, 521, 526, 528, 537, 546, 549, 555, 562, 567, 569, 576, 580, 583, 596, 597, 605, 613, 616, 624, 630, 634, 639, 643, 651, 663, 674, 680, 684, 691, 695, 702, 707, 762, 773, 781, 785-787, 789, 806, 1137
Gavaldà, Joan Baptista (*Juan Battiste*). Notari de València 1080
Gavaldà, Josep (*Joseph*) 393, 743
Gavaldà major, Miquel (*Michael*). Cavaller 132, 176, 537, 546, 550, 567, 568, 575, 579, 588, 591, 596, 601, 605, 612, 617, 621, 631, 634, 640, 642, 651, 663, 670, 672, 677, 689, 695, 718, 773, 782, 788, 791, 962
Gavaldà menor, Miquel (*Michael*). Generós 537, 546, 550, 551, 567, 568, 575, 579, 583, 590, 591, 596, 601, 605, 612, 617, 621, 630, 639, 643, 651, 663, 672, 684, 703, 709, 718, 755, 776, 782, 788, 790, 962
Gavaldà Sucrer (*Gavaldà Zucrer*), Joan Baptista (*Joan Battiste*). Generós 173, 393, 444, 451, 479, 651, 672, 696, 709, 718, 743, 773
Gay, Joan Baptista (*Juan Batiste*). Prevere 396, 751
Gaçull, Gaspar. Generós 453
Gaçull (*Gacull*), Joan Baptista (*Joan Batiste*, *Johannes Baptista*). Cavaller, doctor en drets 88, 98, 113, 134, 172, 443, 451, 457, 460,

467, 471, 479, 483, 488, 494, 499, 503, 521, 528, 550, 555, 558, 568, 576, 590, 596, 605, 612, 617, 622, 630, 634, 640, 643, 651, 663, 667, 671, 677, 684, 689, 695, 701, 708, 718, 755, 773, 831
Gaçull, Vicent (*Vicente*). Cavaller, notari, secretari de la Diputació del General 157, 199, 217, 237, 765, 831, 1010, 1087, 1252, 1260
Gil, Casiano 756, 1088
Gil, Josep (*Joseph*). Notari de Xèrica 107, 988, 1042, 1080
Gil de Palomar i Siurana (*Gil Palomar y Suirana*, *Gil Palomar*, *Palomar*), Pere Joan. Senyor de Villores 355, 726, 1203
Gil de Perelló (*Algidio de Perelló*, *Aegidius de Perelló*, *Gil de Peretlló*, *Gil de Perellós*, *Egidii de Perelló*), Josep (*Josephus*, *Joseph*). Generós, senyor de Benifaraig 79, 111, 132, 145, 175, 445, 451, 457, 460, 464, 468, 472, 473, 475, 479, 484, 488, 495, 498, 507, 512, 518, 525, 529, 537, 567, 580, 646, 671, 689, 694, 703, 708, 717, 776, 781, 788, 790, 791, 796-800, 814, 829, 833, 863, 898, 900, 915, 924, 932, 938, 943, 944, 946, 956
Gil de Ysoba, Jesuald Martí Lluís (*Gesualdo Martí Luys*) 731
Gil de Ysoba, Martí 731
Ginart, Nofre Bertomeu (*Noffre*). Oïdor de la Reial Audiència 244, 1123, 1306
Ginart, Tomàs Joan (*Thomàs*) 196, 756, 1090
Giner, Baltasar (*Balthasar*). Ciutadà 746, 1137, 1205
Giner, Carlos. Canonge, representant de la seu de Tortosa 1301
Giner, Esperanza (*Esperança*) 746, 1205
Giner, Josep (*Josephus*). Notari 103, 127, 154, 155, 156, 157, 158, 159
Giner, Josep Lluís (*Joseph Luys*). Ciutadà, jurat de València 1222
Giner, Melcior (*Melchior*) 1231
Giner, Pere (*Petrus*). Prevere, canonge de València 87, 110
Giner, Vicent (*Vincentius*). Noble 90, 99, 115, 131, 175, 443, 449, 455, 458, 466, 469, 478, 489, 497, 498, 503, 509, 513, 522, 525, 527, 536, 549, 552, 557, 563, 566, 575, 578, 581, 595, 600, 608, 611, 616, 629, 636, 645, 649, 660, 662, 668, 670, 679, 682, 693, 700, 705, 717, 754, 772, 779, 788, 790, 839, 840
Giner de Palau, Jaume (*Jacobus*). Doctor en drets, síndic de Castelló de la Plana 107, 137, 149, 177, 977, 987, 989, 991, 994, 996, 997, 999, 1001, 1004, 1007, 1008, 1017, 1018, 1022, 1027, 1031-1033, 1036, 1038, 1040-1042, 1045, 1047, 1048, 1050-1052, 1054-1058, 1060-1062, 1070, 1089
Girona, Cristòfol 1224, 1231, 1240
Gisbert, Francesc (*Francés*). Notari de Carcaixent 1079
Gisbert, Vicent 1224
Glaudi, Asensi 1240
Godes. Notari 1017, 1036
Godes, Sixto (*Sixtus*) 756, 1016, 1036, 1057, 1059, 1089, 1198, 1211, 1212
Gombau, Cosme. Oïdor de la Reial Audiència 170
Gómez, Joan (*Juan*) 1224, 1231
Gómez, Josep Lluís (*Joseph Luys*) 1229, 1236, 1239
Gomis (*Gómiz*), Nicolau. Notari 1081
Gonzaga, Vespasiano. Virrei de València 302, 1179
González de Bovadilla, Arias. Comte de Puñoenrostro 109, 125, 129, 130, 143, 144, 151, 211, 583, 584, 597, 602, 606, 607, 613, 618, 620, 656, 663, 664, 672, 674, 680, 686, 696, 1243
Gonzalo (*Gonzalvo*, *Gonsalo*), Mateu (*Matheus*, *Matheu*). Noble 98, 113, 172, 441, 449, 469, 482, 495, 510, 520, 552, 562, 565, 582, 589, 604, 627, 637, 648, 683, 692, 717, 719, 771, 778, 787, 788, 790, 791, 873
Gostans de Soler (*Soler*), Joan Feliciano (*Felicianus*, *Joannes Felicianus*). Generós 78, 90, 91, 93, 99, 115, 132, 138, 161, 162, 173, 431-433, 444, 447, 453, 457, 464, 468, 471, 474, 477, 491, 495, 497, 499, 502, 512, 518, 521, 522, 526, 533, 539, 550, 555, 562, 567, 568, 576, 579, 583, 586, 596, 601, 605, 613, 617, 618, 621, 631, 634, 646, 651, 657, 660, 662, 670, 671, 677, 684, 689, 697, 701, 708, 712, 717, 721, 723, 773, 781, 785, 788, 790, 791, 796-800, 814, 829, 833, 863, 898, 900, 915, 924, 932, 938, 943, 946, 956

Gostans de Soler, Vicent. Generós 652
Gonzalo, Pere (*Petrus*). Noble 115, 133, 171, 450, 468, 481, 552, 557, 563, 572, 578, 582, 587, 591, 594, 599, 610, 621, 627, 632, 638, 667, 676, 683, 705, 715, 770, 778, 787, 790, 859
Graell major, Gaspar. Generós 896
Graell menor, Gaspar. Generós 479, 483, 583, 873, 896
Grajal, comte del → Vega, Juan de la
Gralla, Pere 281, 1154
Gran, Joan. Notari de València 1080
Granja, comte de la 76
Granollers (*Granuller, Granulles*), Antoni (*Anthoni, Antonius*). Noble 470, 595, 700, 927, 928
Grau, Basilio. Noble 136
Gregori XIII (*Gregorio 13*), papa 242, 1122
Guadalest, marqués de; almirall d'Aragó → Cardona i Ligne
Guàrdia, Lluís (*Luys, Ludovicus*). Generós 174, 707, 717, 755, 774
Guerau (*Grau*), Felip. Generós 961
Guerau, Francesc (*Francés*) 962
Guerau (*Gerau*), Jeroni (*Gerony*). Notari de Xàtiva 196, 756, 1078, 1080
Guerau, Tomàs (*Thomàs*). Noble 136, 564, 565, 572, 961, 962
Guerau d'Arellano, Basili (*Basilius*). Noble 116, 440, 584, 754, 818
Guerau d'Arellano, Baltasar (*Balthasar*) 819
Guerau d'Arellano (*Grau de Arellano, Guerau de Arellano*), Gaspar. Noble 116, 176, 440, 450, 456, 459, 480, 499, 505, 509, 513, 516, 525, 528, 531, 534, 535, 545, 549, 552, 557, 566, 573, 577, 581, 590, 594, 603, 604, 610, 625, 630, 638, 644, 648, 661, 664, 668, 669, 676, 687, 694, 700, 705, 716, 776, 779, 788, 790, 818, 819
Guilabert, Francesc (*Francés*) 1205
Guilabert, Josep (*Jucep*) 1205
Guitart, Gaspar Josep (*Gaspar Josephus*). Assessor del batlle general de València 83, 109, 129
Guitart, Joaquina (*Juaquina*) 408, 753
Guitart, Vicent 408, 753
Gutiérrez (*Gutierres*), Joan (*Juan*). Notari 108, 990, 1043
Guzman, Diego → Pérez de Guzman, Alfonso
Guzman, fra Lluís de (*Ludovicus de, Felix de*). Prevere, bisbe d'Oriola 74, 110, 130, 147, 170, 251-252, 344, 653, 1012, 1015, 1267
Guzman, Ramiro Felipe. Duc de Medina de las Torres 169

H
Hernandes, Martí 1077, 1088
Herrera, Antoni (*Antonio, Anthoni*). Escrivà 196, 461, 463, 486, 491, 672, 715, 756, 763-765, 796, 798, 830, 834, 864, 868, 900, 1090
Herrera, Joan (*Johannes*). Noble 113
Herrera, Pere (*Petrus*) 116
Hita (*Yta*), Ginés de. Notari d'Oriola 1080
Horta, Joan d'. Generós 596
Horta, Lluís d' (*Luys de*). Generós 596
Hortigas, Vicente. Regent aragonés del Consell d'Aragó 1314, 1321, 1330, 1333, 1337
Huguet (*Uget*), Miquel (*Michael*) 1210

I
Ibànyez (*Yvànez*), Esteve (*Estheve*) 1094
Ibànyez (*Yvànez*), Gil Jeroni (*Gil Gerony*) 1203
Ibànyez (*Yvànyez*), Joan (*Juan*). Notari de Xixona 1081
Ibànyez (*Yvànyez*), Jordi. Notari de València 1081
Ibànyez (*Yvànez, Yvànyez*), Melcior (*Melchor*). Escrivà 488, 580, 606, 703, 708, 713, 756, 939, 957
Ibànyez (*Yvànyez*), Miquel 1223, 1230, 1236, 1241
Ibànyez (*Yvànez*), Pere 1203
Ibànyez (*Yvànez*), Vicent 1203
Ibarra de Mijancas (*Yvarra*), Josep (*Josephus, Joseph*). Generós 79, 133, 479, 493, 537, 930
Ibarra de Mijancas (*Yvarra*), Diego (*Diego de*). Generós 930
Igual (*Egual, Ehual*), Jeroni (*Gerony, Hieronymus*). Noble 131, 949, 950
Igual (*Egual*), Josep (*Joseph*). Noble 131, 531, 579, 949, 950
Igual (*Ehual*), Macià. Noble 949
Igual (*Ehual*), Nicolau (*Nicholaus*). Noble 950
Ijona, Gesualdo Martí Lluís d' (*Gesualdo Martín Luís de*) 365
Ijona, Martí Gil d' 365

Infantado, duc de l' 75
Inglada → Anglada
Insa (*Ynsa*, *Inza*), Pere 281, 1154
Izquierdo Navarro (*Ysquierdo Navarro*), Miquel. Notari de la Vistabella

J
Jaume I (*Iacobi primi*) 181, 193, 203, 212, 231, 261, 268, 622, 723, 739, 1103, 1106, 1116, 1138, 1143, 1271
Jaume II (*Iacobi secundi*) 181, 192, 193, 212, 268, 339, 622, 1016, 1143
Jiménez → Ximénez
Joan, infant 268, 1144
Joan I (*Ioannis primi*, *Iohannis primi*) 181, 622, 1103, 1144
Joan (*Juan*), Gaspar Maties (*Gaspar Mathies*). Lloctinent de Montesa 83, 87, 97, 110, 130, 138, 144, 170, 538, 539, 543, 778
Jofre, Francisco (*Franciscus*). Noble, senyor de Pardines 113, 114, 134, 441, 482, 493, 511, 595, 607, 645, 650, 683, 690, 761, 875, 876, 952, 953
Jofre, Galceran. Noble 953
Jofre, Lluís (*Ludovicus*). Cavaller 88
Jofre, Maties (*Mathies*, *Mathias*). Noble 875
Jofre, Miquel. Noble 953
Jofre, Pere (*Petrus*). Noble 99, 135, 535, 545, 549, 552, 561, 563, 565, 572, 581, 587, 962
Jover, Bruno 196, 756, 1088
Jover, Melcior (*Melchior*) 1223
Judici de Acharte, Andreu. Noble 917
Judici de Acharte, Bertomeu (*Berthomeu*). Noble 917
Judici de Acharte (*Judici et Acharte*), Francesc (*Franciscus*, *Francisco*). Noble 78, 134, 172, 455, 459, 464, 497, 505, 519, 553, 573, 582, 590, 609, 623, 629, 632, 638, 646, 647, 660, 667, 670, 693, 700, 716, 754, 768, 771, 779, 788, 790, 916, 917
Judici de Acharte, Josep (*Joseph*). Noble 917, 918
Julià, Marc Antoni (*Marcus Antonius*). Noble, cavaller de Sant Joan de Jerusalem 97
Julià (*Julian*), Vicent. Noble 97, 112, 440, 449, 456, 645, 878
Julià de Vernegal, Antoni (*Antonio*) 902
Julià de Vernegal, Baltasar (*Balthasar*). Generós 483, 794
Julià de Vernegal, Lluís (*Luys*). Generós 902
Julià de Vernegal, Miquel (*Michael*). Generós 902
Julià de Vernegal, Pere. Generós 902
Just, Pere. Generós 671
Juste, Manuel. Notari de València 1081

L
Ladron → Lladró
Ladrón, *Francisco* → Luna Cornell
Lanuza (*Lanuça*), Llorenç (*Lorenç*). Notari d'Ontinyent 1081
Lascant, Bertomeu (*Bartholomeus*) 79
Leon i Bou (*Lleó*, *León y Bou*), Francisco de (*Francisco Fèlix de*). Noble 115, 131, 462, 690, 698, 719, 722, 754, 824
Leonart → Lleonart
Leonor (*Lleonor*), reina. 1144
Lerma, duc de; marqués de Dénia 76
Linares, Salvador. Notari 107, 988, 1041
Lita, Francesc (*Francés*) 1230, 1238, 1241
Llàcer (*Llàzer*, *Làzer*), Antoni Baptista (*Antonius Baptista*, *Anthoni Batiste*). Generós 507, 536, 546, 755, 939, 941
Llàcer (*Llàzer*), Joan Baptista (*Joan Batiste*). Generós 941, 942
Llàcer Josep (*Làzer Jusep*), Francesc (*Francés*). Notari 1080
Lladró (*Ladron*), Baltasar (*Balthasar*). Noble 385, 466, 741
Lladró, Esteve 479
Lladró (*Ladron*), fra Baltasar (*Balthasar*). Monjo cistercenc, *olim* Francesc Ladrón 385, 741
Lladró (*Ladron*), Francisco. Noble 607
Llançol de Romaní (*Lançol de Romaní*), Pedro Arnaldo (*Petrus Arnaldus*, *Arnaldus*, *Arnaldo*). Noble, senyor de Gilet 77, 90, 135, 145, 172, 390, 441, 450, 455, 459, 473, 475, 477, 478, 482, 487, 489, 493, 497, 499, 503, 509, 517, 520, 525, 528, 535, 546, 548, 551, 564, 566, 574, 578, 582, 585, 586, 589, 594, 600, 610, 615, 621, 628, 634, 638, 644, 647, 700, 716, 721, 744, 757, 771, 780, 785, 788, 791, 795
Llançol de Romaní (*Lançol de Romaní*), Antònia Maria. Noble 390, 744
Llançol de Romaní menor (*Lançol de Romaní*), Pedro Arnaldo. Noble 390, 744
Llanes, Francesc (*Francés*). Pregoner de la vila d'Onda 1210

Llansa, Llorenç (*Lorenç*) 1094
Lleó (*Leó*), Gerarda 362, 728, 1202
Lleó (*Leó*), Joan Baptista (*Joan Batiste*, *Juan Batiste*) 362, 728, 1202
Lleó (*Leon*), Jeroni de (*Hieronymus de*, *Gerony de*, *Francés Gerony de*). Noble, cavaller de Montesa 824
Lleonart, Francesc (*Francés*). Notari 1229
Lleonart, Pere 1224
Lleonart Esteve (*Leonart Esteve*), Carlos 196, 405, 748, 1088, 1204
Lleonart Esteve (*Leonart*, *Leonart Esteve*), Jacinto (*Jacintho*). Secretari de l'estament eclesiàstic 196, 347, 405, 748, 756, 1072, 1079, 1088, 1204
Llinares, Àngela 316, 1186
Llinares (*Linares*), Jaume (*Jacobus*). Ciutadà, síndic de la Vila Joiosa 107, 137, 177, 988, 991, 992, 994, 997, 1000, 1001, 1020, 1023, 1031-1033, 1037, 1039, 1041, 1044, 1048, 1050, 1052, 1054, 1055, 1058, 1060-1062, 1089
Llinares (*Linares*), Pere. Capità 316, 1186, 1288
Llistar, Mateu (*Matheus*). Mercader d'Onda 1210
Llofriu (*Lofriu*), Jeroni (*Geroni*) 1241
Llombai (*Lombay*), marqués de 76
Llop, Bernardí Vicent (*Bernardinus Vincentius*). Notari 105
Llopico de Jeroni (*Llopico Hieronymi filius*), Miquel 1210
Llopis, Jaume 1041
Llopis, Josep (*Joseph*) 1223, 1231, 1237, 1240
Llopis (*Lopis*), Vicent 1236, 1241
Lloris (*Llóriz*), Baptista (*Batiste*). Noble 131, 503, 519, 532, 545, 565, 595, 929
Lloris (*Llóriz*), Francesc (*Franciscus*). Noble 929
Lloris (*Llóriz*), Josep (*Josephus*). Noble 930
Lloris (*Llóriz*), Martí (*Martín*). Noble 136, 694, 719, 763, 775
Lloris major (*Llóriz*), Pere (*Petrus*). Noble 929
Lloris menor (*Llóriz*), Pere (*Petrus*). Noble 929
Lloris (*Llóriz*, *Lóriz*), Leandro. Noble 89, 98, 133, 175, 441, 450, 456, 459, 466, 482, 487, 492, 498, 501, 506, 510, 516, 519, 527, 546, 553, 564, 574, 581, 588, 595, 603, 607, 615, 621, 628, 638, 642, 661, 670, 683, 694, 699, 709, 716, 763, 775, 779, 790, 915
Lloris (*Llóriz*, *Lóriz*), Lluís (*Luys*, *Ludovicus*). Noble 98, 114, 131, 171, 443, 644, 717, 770, 850
Lloris (*Llóriz*, *Pérez Llóriz*), Eximén (*Ximén*). Noble 97, 113, 136, 179, 441, 449, 455, 458, 466, 470, 493, 508, 513, 517, 532, 536, 548, 553, 566, 595, 604, 610, 615, 850, 915
Lloris, Vicent 196, 756, 930, 1088
Lluís (*Ludovicus*), Gaspar 172
Llumiares, *comte de* → Moura y Corte Real
Lluqui (*Lloqui*), Gaspar. Noble 176, 683, 687, 703, 716, 757, 775
Lluqui (*Lloqui*, *Loqui*), Fèlix 116, 406, 511, 749, 955, 956
Lluqui (*Loqui*, *Lloqui*, *Luqui*), Lluís (*Luys*). Noble 703, 706, 716, 776
Lluqui (*Loqui*), Lluís (*Luys*). Noble 406, 749
Lluqui (*Lloqui*), Rafael (*Raphael*). Generós 115, 508, 955
Lofriu → Llofriu
López, Diego (*Didacus*) 1224, 1236
López, Francisca 1205
López (*Llopis*), Jaume (*Jacobus*). Notari 107, 1041
López, Tomàs (*Thomàs*). Prevere 397, 747, 1204
López Català, Vicent 1205
López de Haro y Sotomayor, Diego. Marqués del Carpio 30, 48, 109, 125, 129, 130, 143, 149, 169, 538
López València, Vicent. Generós 502, 1204
Lozano, Jeroni (*Geroni*) 1230
Lumiares (*Llumiares*), *comte de* → Moura y Corte Real
Luna Cornell (*Lluna Cornell*), Lluís (*Ludovicus*, *Luys*). Abans, Francesc Lladró. Noble 88, 97, 114, 133, 174, 441, 453, 458, 465, 469, 482, 501, 519, 531, 553, 563, 573, 581, 587, 594, 599, 606, 609, 614, 642, 647, 661, 669, 685, 697, 705, 716, 757, 772, 811, 812
Luna Cornell, Lluís (*Ludovicus*). Abans, Pedro Lladró 811, 812

M

Maça, Pedro. Noble 240, 1082, 1261
Maça de Vallebrera major (*Maça de Vallterra*), Lluís (*Luys*, *Ludovicus*). Noble. 83, 88, 98, 113, 131, 176, 442, 450, 454, 457, 458,

465, 469, 478, 481, 488, 493, 498, 501, 506, 510, 516, 519, 527, 531, 535, 545, 552, 557, 563, 566, 574, 578, 581, 588, 593, 598, 603, 610, 614, 615, 621, 627, 632, 637, 642, 648, 661, 666, 669, 676, 682, 688, 693, 699, 705, 715, 754, 775, 780, 788, 791, 837, 838
Maça de Vallebrera menor (*Maça de Vallterra*), Lluís (*Luys*, *Ludovicus*). Noble. 83, 88, 98, 135, 176, 443, 450, 455, 459, 466, 478, 482, 490, 495, 501, 506, 517, 524, 527, 532, 546, 549, 558, 564, 574, 578, 592, 595, 599, 611, 629, 632, 638, 649, 668, 685, 775, 780, 788, 838
Maça de Vallebrera, Joan. Noble 837, 838
Madrigal, Baptista (*Batiste*, *Battiste*) 1223, 1230, 1236, 1239, 1240
Madronyo, Cristòfol (*Christòfol*, *Christoforus*). Cavaller 132, 173, 555, 576, 596, 631, 634, 646, 652, 672, 686, 713, 720, 763, 773, 781, 788, 790
Madronyo, Joaquim (*Joachim*). Generós 176, 631, 656, 713, 720, 763, 768, 776
Magarola, Juan. Regent del Consell d'Aragó 82, 1215, 1216
Maiques (*Mayques*), Bertomeu (*Berthomeu*). Notari de Bocairent 1079
Maiques Peres (*Mayques Ares*, *Mayques Peres*, *Ares*, *Mahiques Ares*), Baltasar (*Balthasar*). Generós 79, 173, 509, 512, 518, 521, 528, 536, 547, 549, 554, 558, 566, 568, 575, 579, 582, 588, 591, 595, 600, 607, 612, 617, 622, 625, 626, 631, 635, 640, 646, 651, 662, 665, 667, 671, 677, 683, 689, 701, 708, 717, 758, 768, 773
Major (*Mayor*), Miquel (*Michael*). Noble 90, 113, 136, 174, 443, 449, 455, 458, 466, 469, 478, 481, 493, 506, 517, 546, 549, 553, 565, 572, 581, 599, 607, 610, 624, 629, 633, 637, 642, 648, 668, 676, 682, 688, 694, 704, 717, 772, 780, 785, 788, 791, 794, 876
Major (*Mayor*), Gerardo. Noble 876
Major (*Mayor*), Honorat (*Onorat*). Notari d'Alcoi 1081
Major (*Mayor*), Josep (*Josephus*). Noble 89, 97, 133, 176, 443, 449, 455, 458, 466, 470, 516, 519, 565, 621, 633, 645, 685, 776, 794
Malferit, Francisco. Noble, senyor d'Aielo 706, 717, 761
Malferit major, Gaspar. Generós 954, 955
Malferit menor, Gaspar. Generós 132, 512, 518, 521, 537, 555, 954, 955
Malferit, Gaspar, net. Generós 954, 955
Malferit, Jeroni (*Hieronymus*). Noble 955
Malferit, Joan Baptista (*Iohannes Baptista*). Noble 955
Malla, Joan (*Joannes*). Noble 78, 176, 638, 645, 647, 662, 667, 679, 690, 693, 700, 706, 719, 754
Malonda, Melcior (*Melchior*). Ciutadà de València 1221
Manises, *senyor de* → Boïl de l'Escala
Manuel, Pere. Tintorer d'Onda 1210
Maqueda, duc de → Càrdenas
Marc (*March*), Dionís (*Dionys*) 390, 742
Marc (*March*), Francesc (*Francés*) 1223, 1230
Marc, Francisco. Noble 849
Marc, Guillem. Generós 494, 795
Marc, Jeroni (*Hieronymyus*) 133
Marc d'Alcanyís (*March de Alcanyiz*), Andreu. Síndic d'Oriola 42, 106, 116, 137, 146, 176, 977, 982, 987, 990-993, 997, 999, 1001, 1004, 1016, 1022, 1023, 1027, 1031-1033, 1036, 1038, 1040, 1044, 1046, 1050, 1052, 1054, 1055, 1058, 1060-1062, 1089, 1209
Marc d'Esplugues (*Marc de Esplugues*, *Marc de Splugues*), Enric (*Henric*, *Henricus*). Noble 97, 114, 132, 443, 453, 458, 466, 469, 481, 495, 503, 510, 521, 553, 562, 575, 606, 615, 645, 648, 669, 849
Marc de Velasco (*Marc de Velazco*), Francisco 390, 742
Marc de Velasco (*March*, *Marc de Velazco*), Jacint (*Hyacinthus*, *Jacintho*). Noble 87, 112, 443, 453, 455, 459, 480, 482, 490, 498, 508, 517, 520, 527, 532, 535, 545, 549, 557, 564, 565, 574, 578, 594, 600, 610, 615, 621, 633, 639, 644, 647, 662, 668, 672, 674, 679, 683, 688, 693, 698, 700, 715, 755, 771
Marco, Antoni. Notari de Sogorb 1079, 1094
Marco, Josep Gregori Jacint (*Joseph Gregori Jacintho*). Escrivà 196, 457, 494, 503, 550, 560, 589, 623, 655, 659, 668, 678, 698, 704, 711, 713, 756, 761, 762, 775, 987, 1090, 1099, 1102
Margarit, Vicent. Ciutadà, síndic d'Alcoi 106, 116, 137, 146, 177, 978, 987, 990, 991,

994, 996, 997, 999, 1001, 1010, 1017, 1022, 1026, 1027, 1031-1033, 1036, 1038, 1040, 1044, 1045, 1047, 1048, 1050, 1052, 1054, 1055, 1058, 1060, 1061, 1062, 1089, 1212
Marí, Francesc (*Francés*) 1230, 1241
Martí, Femininano (*Feminano*). Notari 1080
Martí, Francesc (*Francés*). Prevere 376, 736, 1203
Martí, Jeroni (*Hieronymus*). Notari d'Onda 1210
Martí menor, Jeroni (*Hieronymus*). Escrivà d'Onda 1211
Martí, Josepa Maria (*Josepha Maria*) 376, 736
Martí, Vicent. Notari 1082
Martí I, rei de València 230, 234, 238, 252, 261, 266, 1085, 1088, 1115, 1128, 1137, 1142, 1162, 1171, 1258, 1271
Martínez, Alonso 408, 1205
Martínez, Antònia 377, 739
Martínez, Joan (*Juan*) 1223, 1231, 1237
Martínez, Lluís (*Luys*) 408, 753, 1205
Martínez, Marc. Ciutadà 377, 739
Martínez, Vicent 1230, 1240
Martínez de Gay (*Gay*), Joan Baptista (*Juan Battiste*) 396, 751, 1204
Martínez de Gay, Carlos 396, 751, 1204
Martínez de la Raga, Francesc (*Franciscus*, *Fransés*, *Francés*). Notari d'Alpont 107, 988, 1041, 1080
Martínez de Perona, Alonso 753
Martínez de Salcedo, Bernardino 1220
Martínez de Vera, Alfonso. Receptor reial 258, 1134, 1262
Martínez de Vera, Joan (*Juan*) 350, 384, 741, 1203
Martínez de Vera, Juan Alfonso. Cavaller de Santiago 350, 384, 741, 1203
Martínez de Vera, Luisa Teresa 350, 384, 741, 1203
Mas, Josep (*Joseph*) 1094
Mascarell, Francesc Jeroni (*Francés Geroni*, *Francés Gerony*, *Franciscus Hieronymus*). Generós, síndic del braç militar 90, 93, 101, 111, 117, 118, 122, 123, 125, 127, 133, 153-167, 169, 171, 177, 427, 428, 430-437, 439, 440, 445, 446, 448, 449, 454, 457, 461, 468, 472, 479, 484, 488, 494, 500, 507, 512, 519, 521, 528, 533, 537, 547, 550, 556, 558, 569, 576, 580, 583, 597, 602, 605, 613, 617, 622, 635, 640, 643, 646, 652, 663, 668, 672, 677, 684, 711, 712, 720, 758, 762, 763, 782, 783, 791, 796-800, 830, 863, 899, 900, 915, 924, 932, 939, 944, 946, 956
Mascarell de Pertusa, Francesc Jeroni (*Francés Gerony*, *Franciscus Hieronymus*) 113, 171, 444, 764, 773
Masperrota (*Mazperrota*), Felip Joan de. Noble 927
Masperrota (*Mazperrota*), Fernando (*Ferdinandus*). Noble 132, 172, 478, 482, 536, 557, 563, 573, 577, 582, 594, 610, 614, 624, 627, 633, 638, 644, 647, 661, 681, 693, 754, 770, 779, 788, 790, 927
Matamoros, Pere 1210
Mateu (*Matheu*), doctor 368
Mateu (*Matheu*) major, Jaume Joan (*Jaume Juan*) 400, 751
Mateu (*Matheu*) menor, Jaume Joan (*Jaume Juan*) 400, 751
Mateu (*Matheu*), Joan Baptista (*Joannes Baptista*, *Joan Batiste*). Generós 79, 97, 114, 132, 175, 445, 471, 484, 528, 568, 609, 689, 718, 722, 762, 774, 781, 788, 790, 928
Mateu (*Matheu*), Lluís (Luys). Generós 928
Mateu (*Matheu*), Marcelo (*Marcelus*). Generós 131, 171, 555, 588, 596, 617, 651, 684, 723, 756, 773, 842
Mateu (*Matheu*), Ponciano (*Pontianus*). Generós 88, 98, 115, 131, 173, 445, 451, 471, 484, 494, 502, 521, 612, 684, 696, 703, 707, 722, 755, 768, 773, 781, 785, 788, 790, 841, 842
Mateu (*Matheu*), Vicent (*Vincentius*). Cavaller 98, 112, 171, 444, 453, 460, 484, 512, 518, 523, 555, 568, 583, 588, 596, 617, 630, 634, 639, 651, 684, 691, 695, 702, 707, 723, 755, 773, 782, 785, 788, 790, 841, 842
Mateu (*Matheu*), Vicent. Corredor de canvis 351
Mateu (*Matheu*), Vicent Joan (*Vicent Juan*) 351
Mateu Casanova (*Matheu Casanova*), Josep (*Joseph*) 379, 738, 1204
Mateu Casanova (*Matheu Casanova*), Vicent Pere 379, 738, 1204
Mateu i Sanz (*Matheu y Sanz*), Llorenç (*Lorenç*, *Laurentius*). Generós, doctor en drets 114, 173, 479, 483, 491, 494, 502, 509, 520,

533, 537, 546, 576, 583, 588, 601, 608, 617, 624, 631, 634, 640, 650, 671, 684, 686, 689, 695, 701, 709, 718, 773, 928
Mayans, Joan Antoni (*Joan Anthoni*, *Antoni*). Generós 555, 562, 567
Mayor → Major
Mayques → Maiques
Medina de las Torres, duc de → Guzman
Melo (*Melho*, *Mello*), Francisco 1334, 1335
Méndez de Caballón (*Méndez de Cavallón*, *Méndez de Cavaller*), Joan (*Johannes*, *Joannes*). Generós 88, 98, 114, 131, 172, 443, 451, 468, 471, 480, 483, 494, 502, 511, 533, 567, 568, 575, 588, 596, 601, 606, 612, 616, 624, 630, 634, 642, 650, 677, 683, 689, 695, 707, 755, 773, 781, 788, 790, 870
Méndez de Caballón (*Méndez de Cavallon*), Melchor 558, 667, 717
Mendoza i Sandoval, *Rodrigo Díaz de Vivar. Duc de l'Infantado* → Infantado
Menor, Josep (*Joseph*, *Josephus*). Doctor en drets, síndic de Xàtiva 34, 42, 44, 45, 108, 116, 137, 146, 149, 176, 977, 987, 989, 990, 991, 993, 997, 999, 1001, 1004, 1022, 1026, 1027, 1031-1033, 1036, 1038, 1040-1042, 1044-1047, 1050-1052, 1054-1059, 1061, 1062, 1077, 1089
Mercader, Andreu (*Andreas*). Cavaller 112
Mercader, Bertomeu (*Berthomeu*, *Bartholomeus*). Noble 112, 480, 862
Mercader, Cirilo (*Cirillus*). Noble 886
Mercader, Cristòfol (*Christoforus*). Noble 886
Mercader, Diego (*Didacus*). Noble 115, 455, 487, 497, 499, 505, 509, 517, 519, 527, 544, 548, 594, 600, 608, 639, 645, 683, 886
Mercader, Galceran. Noble, cavaller de Montesa 861
Mercader menor, Galceran. Noble 862
Mercader major, Gaspar. Noble 884
Mercader menor, Gaspar. Noble 77, 115, 133, 442, 462, 482, 491, 503, 517, 561, 566, 575, 579, 582, 595, 597, 603, 607, 609, 616, 626, 636, 638, 648, 668, 673, 685, 693, 703, 719, 761, 776, 884
Mercader, Gastó (*Gastonus*). Cavaller de Montesa 162
Mercader, Isidro. Noble 884
Mercader, Jeroni (*Hieronymus*). Noble 861
Mercader, Joan (*Johannes*). Noble 112, 862
Mercader, Lluís (*Ludovicus*, *Luys*). Noble, senyor de Xest 77, 112, 135, 172, 441, 459, 467, 480, 483, 487, 492, 499, 505, 509, 520, 527, 532, 545, 554, 560, 566, 573, 577, 581, 587, 593, 599, 604, 607, 610, 616, 624, 628, 629, 632, 645, 649, 657, 666, 669, 679, 682, 688, 700, 705, 717, 768, 771, 780, 786, 788, 791, 793, 885, 886
Mercader menor, Lluís (*Ludovicus*). Noble 886
Mercader, Manel (*Emanuel*). Noble 886
Mercader, Mauricio (*Mauritius*). Cavaller de Sant Joan de Jerusalem. Delegat del comanador de Torrent 25, 41, 43, 104, 110, 131, 138, 144, 147, 171, 539
Mercader, Miquel. Noble 861
Mercader, Vicent. Noble 549, 573, 885
Mérita, Alexandre. Generós 519
Mérita, Cristòfol (*Christoforus*, *Christòfol*). Generós 133, 410, 503, 508, 512, 518, 532, 536, 546, 943, 944, 945, 1204
Mérita, Joan (*Juan*) 410, 1204
Mérita, Josep (*Josephus*). Generós 944
Mérita, Llorenç (*Lorenç*). Generós 944
Mérita, Lluís (*Luys*, *Ludovicus*). Generós 503, 508, 518, 521, 944, 945
Mérita, Valero. Generós 550, 945
Mérita, Vicent. Generós 945
Messeguer (*Meseguer*), Antoni 1224, 1230, 1237, 1241
Messeguer (*Meseguer*), Mateu (*Matheu*) 1203
Messeguer (*Meseguer*), Vicent. Prevere de Vinaròs 1203
Mey (*Mei*), Vicent (*Vincentius*). Escrivà 448, 452, 474, 505, 584, 590, 643, 653, 724, 739, 785, 791, 819, 1090
Mey, Josep (*Joseph*) 196, 756, 1090
Micó, Agustí (*Augustinus*). Notari 106, 1042
Micó, fra Joan 436
Micó, Gaspar. Notari de Xàtiva 1080
Milà, Àngela Maria. Noble 381, 737
Milà, Baltasar (*Balthasar*). Noble 546, 558, 578, 611, 623, 649, 690, 716
Milà (*Milan*), Cristòfol (*Christophorus*, *Christòfol*). Noble 78, 116, 353, 726
Milà (*Milan*), Felip (*Philippus*) 77
Milà, Isabel Maria 352, 726
Milà, Jaume. Noble 909, 910
Milà, Lluís (*Luys*). Noble 909, 910

Milà, Maria 407, 752
Milà, Teresa 352, 726
Milà, Valero (*Valerius*). Noble 115, 352, 443, 480, 490, 497, 501, 509, 510, 517, 519, 527, 532, 546, 548, 554, 557, 564, 565, 573, 577, 582, 583, 588, 592, 594, 599, 602, 610, 614, 621, 626, 627, 633, 637, 642, 648, 664, 665, 667, 669, 680, 682, 686, 690, 692, 696, 699, 706, 712, 717, 721, 726, 770, 779, 788, 790, 801, 865, 866
Milà, Vicent. Noble 353, 407, 726, 752
Milà d'Aragó, Alonso. Noble 884, 885
Milà d'Aragó, Antoni (*Antonius*). Noble 885
Milà d'Aragó (*Milan de Aragon*), Francesc (*Franciscus*, *Francisco*). Cavaller de Santiago, lloctinent de governador a Xàtiva 76, 77, 111, 145, 147, 151, 381, 441, 737, 805, 884, 945-947
Milà d'Aragó (*Milà*, *Milà de Aragó*), Gaspar. Noble 131, 174, 546, 558, 575, 578, 595, 600, 611, 623, 628, 633, 645, 649, 660, 679, 688, 700, 716, 772
Milà Sanz d'Alboy (*Milà*, *Milà d'Alboy*, *Milà Sanz de Alboy*), Lluís. Noble 510, 645, 690, 692, 717, 761, 776
Mingot, Cristòfol (*Christòfol*). Alcaid del castell d'Altea 1068
Mingot, Felip 578
Mingot, Francesc Pasqual (*Franciscus Pascual*, *Francés Pascual*). Prior de Sant Miquel dels Reis 43, 87, 110, 130, 147, 170
Mingot, Jeroni (*Gerony*, *Geroni*) 244, 1123
Mingot i Pasqual (*Mingot*, *Mingot y Pascual*), Josep (*Joseph*, *Josephus Pascual*). Noble 553, 557, 575, 589, 592, 595, 599, 610, 621, 630, 636, 641, 645, 647, 661, 679, 690, 694, 700, 706, 716, 761, 780, 789, 791
Miquel, Andreu. Notari de València 1079
Miquel, Cosme 178
Miquel, Gaspar 358, 729
Miquel, Ilarion 358, 359, 729
Miquel, Jacint (*Jacintho*, *Hyacinthus*) 922
Miquel, Josep. Notari de Xàtiva 1080
Miquel, Maximiano (*Maximianus*). Noble 136, 455, 458, 466, 509, 524, 528, 536, 545, 554, 589, 592, 594, 600, 624, 633, 645, 649, 922
Miquel, Melcior (*Melchior*, *Melchor*). Noble 922
Miquel, Pere Antoni (*Antoni*) 196, 756, 772, 1078, 1209
Miquel, Pere Joan (*Pere Juan*). Notari de València 1081, 1088
Miquel, Pere (*Petrus*). Generós 640, 652, 684, 708, 719, 782
Miquel, Pere (*Petrus*). Noble 175, 451, 456, 460, 468, 471, 484, 533, 547, 550, 556, 584, 605, 639, 681, 696, 703, 774, 788, 791, 908
Miquel major, Serafí (*Seraphinus*). Noble 908
Miquel menor, Serafí (*Seraphinus*, *Seraphí*). Noble 88, 459, 470, 493, 501, 506, 510, 516, 527, 536, 568, 589, 594, 598, 611, 647, 922
Miquel i Martorell, Jaume. Noble 455, 922
Mira, Agustí. Notari 988
Mira, Diego. Notari de Xixona 1079, 1094
Mira, Francesc Joan (*Johannes*, *Franciscus Johannes*, *Francés Joan*, *Francés Juan*, *Fransés Joan*). Notari, síndic de Xixona 106, 116, 137, 146, 177, 978, 981, 982, 988, 991, 994, 1000, 1004, 1017, 1020, 1023, 1026, 1027, 1031-1033, 1037, 1039, 1042, 1044, 1045, 1048, 1050, 1052, 1054, 1055, 1060-1062, 1078, 1079, 1089, 1094
Mira, Vicent. Notari de Xixona 1082, 1094
Miralles, Cristòfol de (*Christophorus de*). Noble 131, 510
Miravet, Policrino 196, 756, 1078
Modo, Jaume 1241
Modronyo, Cristòfol (*Christophorus*) 132
Mola, Valero (*Valerius*). Noble 136
Moles, Joan (*Johannes*). Noble 131, 172, 449, 458, 469, 480, 481, 501, 508, 510, 516, 519, 527, 532, 536, 545, 549, 554, 558, 563, 565, 573, 578, 587, 594, 603, 610, 614, 623, 628, 633, 642, 647, 661, 668, 670, 679, 690, 692, 703, 709, 717, 757, 771, 780, 788, 791, 854, 855
Moles, Josep (*Joseph*). Noble 497
Moles, Miquel Cristòfol (*Michael Christophorus*, *Christòfol*). Noble 113, 134, 171, 442, 449, 456, 465, 469, 481, 487, 492, 499, 501, 506, 510, 516, 519, 531, 535, 544, 553, 558, 563, 565, 573, 578, 580, 587, 591, 593, 603, 610, 614, 621, 627, 632, 637, 641, 647, 661, 670, 682, 688, 692, 699, 705, 715, 754, 770, 780, 791, 854, 855
Molina, Sebastià (*Sebastianus*). Ciutadà, síndic de Biar 108, 137, 177, 978, 983, 990-992,

994, 997, 999, 1001, 1004, 1019, 1022, 1027, 1031-1033, 1037, 1043-1045, 1048, 1052, 1054, 1055, 1058, 1060-1062, 1089
Moliner, Martí. Notari d'Alacant 1081
Moliner, Mateu (*Matheu*, *Matheus*). Ciutadà, síndic de València 42, 45, 90, 91, 94, 105, 116, 137, 146, 167, 176, 224, 431, 978, 988-993, 1001, 1003, 1004, 1008, 1021-1023, 1026, 1028, 1030, 1032, 1036, 1040, 1042-1047, 1049-1051, 1058, 1060-1062, 1101, 1103, 1111, 1222, 1225, 1229, 1236, 1238, 1239
Molins, Benet. Guardià de la porta dels jurats de València 235, 1086
Mollà de Valero, Josep (*Jucep*). Notari 1081
Mompalau → Montpalau
Monçó (*Monjó*, *Monsó*), Fèlix (*Foelicis*). Escrivà reial 58, 99, 100, 102, 103, 125-127, 143, 153-161, 165-167, 169
Monfort → Montfort
Monraval (*Monrraval*), Josep Miquel (*Joseph Miquel*) 290, 291, 1163, 1172, 1173
Monserrat → Montserrat
Monsoriu → Montsoriu
Montalegre, marqués de 1006, 1007
Montaner, Jeroni Ramon (*Gerony Ramon*, *Hieronymus Raymundus*). Generós 131, 172, 444, 502, 507, 513, 521, 537, 550, 556, 558, 567, 575, 582, 596, 601, 605, 612, 617, 639, 643, 651, 663, 671, 684, 694, 701, 707, 718, 755, 773, 942
Montaner, Lluís (Luys) 196, 756, 1088
Montaner, Ramon. Cavaller 942
Montenegro, Sebastià de. Noble 482, 607, 611, 716, 722
Monterrey y Fuentes (*Monterey*), *comte de* → Acevedo y Zúñiga
Montes, Joan Josep (*Joan Jucep*). Notari 1081, 1094
Montes, Josep (*Josephus*). Prevere 160
Montfort (*Monfort*), Agustí (*Augustí*) 208, 1067, 1121
Montfort (*Monfort*), Felip (*Phelip*, *Philippus*). Notari 108, 208, 989, 1067, 1121
Montllor i Blanes (*Monllor et Blanes*, *Montllor*), Nicolau de (*Nicolaus de*, *Nicholaus de*). Advocat fiscal 44, 83, 109, 129, 147, 151, 170
Montoliu, Gaspar de. Noble 112, 132, 176, 469, 480, 481, 497, 509, 511, 523, 535, 545, 557, 565, 573, 578, 581, 591, 595, 600, 610, 616, 628, 632, 637, 648, 662, 669, 679, 693, 705, 722, 776, 921
Montoliu, Joan de. Noble, senyor de Bonrepós 921
Montoliu, Lluís (*Luys*). Noble 632
Montoro, Francisco 386, 745, 1202
Montoro, Josep (*Joseph*). Generós 386, 555, 564, 745, 1202
Montpalau (*Mompalau*), Gaspar de. Noble, comte de Xestalgar 76, 449, 510, 554, 564, 584, 614, 628, 638, 649, 658, 661
Montpalau (*Monpalau*), Gertrudis (*Getrudis*) 404
Montpalau (*Monpalau*, *Mompalau*), Jacint de (*Hyacinthus de*, *Jacintho de*). Noble 77, 115, 172, 404, 442, 455, 459, 467, 470, 483, 497, 499, 509, 532, 545, 548, 554, 560, 564, 566, 584, 589, 600, 607, 611, 616, 621, 633, 635, 641, 650, 679, 683, 691, 698, 701, 705, 748, 771, 793
Montpalau (*Mompalau*), Jeroni (*Hieronymus*). Noble 135
Montpalau (*Monpalau*), Josep (*Joseph*). Noble 404, 748
Montpalau (*Monpalau*), Maria. Noble 404, 748
Montserrat (*Monserrat*), Antoni 1148
Montsoriu (*Monsoriu*), Lluís de (*Ludovicus de*, *Luys de*). Noble 77, 88, 98, 112, 148, 442, 450, 459, 464, 466, 473, 475, 478, 481, 487, 495, 498, 501, 506, 511, 516, 519, 529, 531, 534, 535, 544, 548, 552, 557, 563, 572, 577, 581, 587, 593, 598, 604, 610, 615, 621, 625-627, 638, 648, 660, 665, 666, 669, 676, 682, 687, 693, 699, 706, 717, 720, 755, 769, 779, 786, 788, 790, 802, 803, 931
Montsoriu (*Monsoriu*), Màximo (*Maximus*). Noble 89, 115, 441, 455, 458, 466, 478, 495, 527, 554, 561, 563, 603, 612, 681, 697, 703, 792
Monvila, Vicent 1223, 1230, 1236
Mor, Carlos del (*Carolus del*). Doctor en drets, síndic de València 34, 42, 44, 45, 105, 116, 137, 138, 146, 148, 153, 155-158, 176, 539, 543, 654, 655, 978, 984, 987-993, 1000, 1001, 1003, 1004, 1007, 1011, 1013, 1018, 1021-1023, 1028, 1032, 1033, 1036-1038, 1040-1047, 1049-1051, 1056-1059, 1061, 1062, 1077, 1096, 1101, 1225, 1227, 1238

Morales, Joan (*Joan Batiste*, *Joanes*, *Joannes*). Generós 133, 173, 536, 547, 549, 555, 562, 568, 569, 576, 579, 583, 588, 596, 601, 605, 612, 621, 630, 634, 640, 642, 651, 662, 667, 671, 677, 684, 689, 694, 701, 707, 718, 755
Morales, Melcior (*Melchior*). Notari de València 1081
Moranço, Vicent 196, 756, 1078
Morant (*Morantí*, *Murantí*, *Murant*), Agustí (*Augustinus*, *Agostí*). Ciutadà, síndic de Vilanova de Castelló 44, 106, 116, 137, 149, 177, 978, 988, 991, 994, 997, 1000, 1001, 1020, 1023, 1026, 1027, 1031-1033, 1037, 1039, 1041, 1047, 1048, 1050, 1052, 1054, 1055, 1058, 1060, 1061, 1089
Moreno, Francesc (*Francés*) 1223, 1231, 1237, 1241
Moret, doctor 1326
Morla, Ambrós (*Ambrosius*). Generós 79, 450, 484, 860, 861, 929, 1236, 1239
Morla, Antoni. Capità 195, 765
Morla, Antoni (*Anthoni*). Generós 929
Morla, Joan (*Juan*) 1223, 1231, 1237, 1240
Morla, Pere (*Petrus*). Prevere 928
Morla i Saïdia (*Morla y Zaydia*), Joan Baptista (*Joan Batiste*). Generós 860
Morla i Saïdia (*Morla et Zaidia*), Ambrós (*Ambrosius*). Generós 861
Morla i Saïdia (*Morla et Zaydia*), Eugeni (*Eugenius*). Generós 861
Morla i Saïdia (*Morla de Zaydia*), Francesc (*Franciscus*). Generós 861
Moron, Antoni. Notari de València 1079, 1088
Moura y Corte Real, Manuel. Comte de Lumiares (*Llumiares*) 126, 128, 129, 143, 151, 169, 211, 484, 488, 551, 552, 583, 584, 597, 602, 606, 607, 613, 618-620, 656, 657, 663, 664, 672, 674, 675, 680, 681, 686, 696, 697, 769, 1003, 1232, 1233, 1243
Mújica (*Móxica*), Diego (*Didacus*). Generós 898
Mújica major (*Móxica*), Francesc (*Francés*). Cavaller 897, 898
Mújica menor (*Múxica*, *Móxica*), Francesc (*Franciscus*, *Francisco*, *Francés*). Generós 132, 451, 494, 520, 547, 555, 567, 604, 640, 651, 897, 898
Mújica (*Móxica*), Juli (*Julius*). Generós 898
Munyoz, Francesc (*Franciscus*). Notari 104
Munyoz major (*Munyós*), Jaume. Cavaller de Santiago 368, 735, 807
Munyoz menor (*Munyós*), Jaume. 368, 735
Munyoz, Lluís (*Luys*). Noble 700
Munyoz, Miquel. Noble 563
Munyoz (*Munyor*), Nicolau. Noble 131, 532, 552, 563, 578, 623, 753, 807
Munyoz (*Fúnez Munyoz*), Nofre. Noble 552, 574, 623, 642, 648, 666, 806, 807

N

Nava, Gregori 1223, 1230, 1236, 1240
Navarrés, marqués de 76
Navarro major, Aureli (*Aurelius*, *Aurelio*). Generós 113, 135, 171, 444, 502, 504, 520, 576, 580, 583, 602, 608, 635, 639, 646, 651, 663, 665, 686, 697, 718, 764, 773, 792, 947
Navarro menor, Aureli (*Aurelius*) 113, 173, 444, 764, 773, 947
Navarro, Cristòfol (*Christòfol*) 196, 756, 1088
Navarro, Esteve (*Stephanus*). Ciutadà 161, 162
Navarro, Gregori 1223, 1231, 1237, 1240
Navarro, Josep (*Joseph*) 196, 1224, 1236
Navarro, Josep (*Joseph*). Escrivà 496, 508, 522, 529, 556, 703, 704, 756, 764, 1090
Navarro, Lluc Joan (*Luc Joan*, *Lucas Joannes*, *Joannes Lucas*). Generós 79, 113, 133, 173, 444, 507, 652, 719, 764, 773, 947
Navarro, Lluís (*Luys*) 1230
Navarro, Miquel. Escrivà 196, 685, 756, 1090
Navarro, Vicent (*Vincentius*). Generós 135, 565, 576, 591, 630
Navarro, Vicent. Noble 614, 706, 719, 761
Navarro de la Gasca 1317
Nebrija (*Nebricense*), Antonio de 215, 1254
Nieto, Lluís (*Luys*). Verguer 1061
Noguera, Joan Baptista (*Joan Batiste*, *Battiste*). Cavaller 842, 843
Noguera (*Nogueras*), Pere Joan (*Petrus Joannes*). Generós 694, 702, 709, 719, 762, 774, 843
Noguera (*Nogueras*), Vicent (*Vincentius*). Generós 175, 691, 702, 709, 719, 761, 774, 842, 843
Noguera Roig (*Noguer*, *Noguera*), fra Pere. 41, 144, 430

O

Olginat de Médicis, Anselm (*Anselmus*, *Anselmo*). Noble 88, 111, 136, 173, 443, 449, 495, 503, 545, 553, 564, 589, 594, 599, 610, 615, 633, 677, 693, 701, 706, 716, 771, 867, 868

Olginat, Joan Baptista (*Joan Batiste*). Noble 867

Oliva, comte d' → Borja i Centelles

Oliver, Francesc (*Franciscus*). Prevere, canonge de Tortosa 105

Olmo, Josep de l' (*Joseph de l'*). Cavaller 842

Olmo, Josep Vicent de l' (*Joseph de l'*, *Josephus Vincentius*, *Joseph Vicent*). Generós 43, 88, 98, 113, 132, 148, 445, 460, 464, 467, 471, 474, 475, 480, 483, 505, 524, 694, 707, 723, 757, 788, 790, 842

Olomar, Gaspar Jeroni (*Gaspar Gerony*). Cavaller 369, 735

Olomar, Jacint (*Jacinte*, *Jacinto*, *Jacintho*) 369, 370, 735

Olzina, Jaume Josep Domingo d' (*Jacobus Josephus de*). Generós 134, 533, 537, 547, 549, 558, 567, 569, 579, 583, 588, 596, 601, 605, 612, 616, 621, 630, 634, 639, 642, 650, 664, 671, 681, 683, 689, 694, 701, 707, 717

Ona, Jaume d' 131

Onyate (*Oñate*), Miquel Àngel (*Michael Angelus de*). Doctor en drets, advocat de l'estament militar 196, 447, 714, 715, 801-860, 862-868, 879-964, 1251, 1326

Ordínoz, Josep (*Jusep*). Notari de València 1080

Oriol, Macià 1223, 1230, 1237, 1241

Oriza, T. de 240, 1157

Oropesa i Alcaudete, comte d' → Álvarez de Toledo, don Duarte

Orpesa, senyor d' → Cervelló

Ortells, senyor de 266

Ortí, Jacinto. Germà del secretari de l'estament militar 195, 710, 711, 1098, 1099

Ortí, Jaume. Notari 1081, 1094

Ortí, Joan Baptista (*Joan Batiste*). Generós 494

Ortí, Marc Antoni, pare 710

Ortí, Marc Antoni (*Marc Antonio*). Secretari de l'estament militar i de les juntes d'estaments 194, 195, 347-411, 423, 427, 431, 709, 710, 711, 756, 785, 1072, 1097-1099, 1137, 1251

Ortín, Francesc. Cavaller 883

Ortín, Joan Baptista (*Joan Batiste*). Cavaller 883

Ortín de Saïdia (*Ortín de Zaydia*), Jacint (*Jacintho*). Cavaller 883

Ortiz, Gaspar. Noble 957

Ortiz major, Gregori (*Gregorius*). Noble 956

Ortiz menor, Gregori (*Gregorio*, *Gregorius*). Noble 136, 176, 519, 548, 560, 563, 566, 578, 581, 590, 600, 604, 611, 616, 625, 629, 645, 648, 662, 670, 693, 704, 754, 776, 956, 957

Ortiz, Gregori. Net. Noble 957

Ortiz, Alfonso. Notari 106, 987, 1040

Ortiz, Josep (*Josephus*) 78

Osca (*Osco*), Josep (*Joseph*) 196, 756, 1008, 1078

Osta (*Hosta*), Joan d' (*Joannes de*). Generós 172, 708, 718, 758, 773

Osta, Lluís d' (*Luys de*, *Ludovicus de*). Generós 172, 601, 617, 631, 646, 651, 663, 670, 680, 684, 691, 695, 702, 708, 719, 758, 782, 788, 790

Oviedo, Baptista (*Batiste*) 1224, 1231

P

Palacios (*Palacio*), Florencio. Escrivà 196, 606, 608, 685, 756, 1090

Palau, Antoni 1224, 1231, 1241

Palau, Francesc (*Francés*, *Francisco*, *Franciscus*). Notari 196, 457, 461, 479, 490, 491, 500, 534, 580, 592, 623, 668, 678, 756, 761-763, 767, 775, 1090

Palau, Ginés. Doctor en drets, síndic de Castelló de la Plana 987

Palau, Jeroni (*Gerony*). Notari d'Alzira 1080, 1094

Palau, Joan Baptista (*Joan Batiste*, *Juan Batiste*). Ciutadà de València 431, 1221, 1228

Palavicino, Isidro (*Isidorus*). Noble 111, 134, 173, 443, 455, 458, 470, 584, 637, 709, 715, 757, 771, 845, 846

Palavicino, Joan Baptista (*Johannes Baptista*) 79

Palavicino, Leonardo (*Leonardus*). Noble 133, 453, 456, 458, 464, 466, 490, 493, 535, 715, 757, 846

Palavicino, Lluís Ambrós (*Luys*, *Luys Ambrós*, *Ludovicus Ambrosius*). Noble, senyor de Frignestani 110, 134, 148, 171, 441, 452, 464, 465, 470, 473, 475, 478, 481, 487,

493, 499, 502, 508, 510, 520, 544, 548, 552, 557, 563, 566, 573, 577, 582, 592, 595, 597, 603, 604, 610, 614, 627, 628, 633, 638, 645, 649, 661, 669, 676, 682, 690, 692, 699, 705, 715, 757, 771, 779, 788, 790, 845, 846
Palavicino menor, Lluís (*Luys*). Noble 43, 111, 134, 441, 453, 715, 757, 846
Palavicino, Pedro. Noble 520
Pallars (*Pallas*), Lluís (*Ludovicus*,*Luys*). Noble, senyor de Cortes de Pallars 77, 89, 98, 114, 136, 173, 458, 466, 469, 482, 492, 505, 509, 517, 520, 536, 553, 558, 564, 565, 577, 589, 594, 610, 641, 644, 649, 661, 679, 690, 697, 717, 754, 763, 771, 779, 788, 790, 794
Palomeres, Josep (*Joseph*). Doctor en drets 1229
Pàmies, Antoni 1231, 1240
Pardines, *senyor de* → Jofre, Francesc
Pardo, Antoni. Notari 156, 157, 158, 159
Pardo de la Casta, Àngela 374
Pardo de la Casta, Baltasar (*Balthasar*). Marqués de la Casta 115, 881
Pardo de la Casta, Catalina 374, 732, 1203
Pardo de la Casta, Fèlix. Noble 881
Pardo de la Casta, Lluís (*Luys*). Noble, marqués de la Casta 375, 732, 881, 904, 905, 1203
Pardo de la Casta menor, Lluís (*Luys*). Noble 905
Pardo de la Casta, Nunyo (*Nuño*) 191, 723, 905, 1090, 1251
Pardo de la Casta, Pedro (*Petrus*). Noble 77, 115, 135, 374, 375, 456, 466, 488, 497, 549, 561, 582, 588, 599, 602, 633, 649, 679, 688, 694, 700, 719, 732, 761, 904, 905, 1203
Pardo de la Casta, Vicent Aznar (*Vincentius*, *Vicente*). Noble 77, 132, 159, 171, 184, 441, 448, 452, 454, 457, 458, 465, 470, 476, 477, 481, 487, 491, 493, 497, 501, 510, 516, 519, 522, 525, 527, 535, 544, 548, 553, 560, 563, 565, 566, 574, 577, 580, 581, 583, 587, 588, 593, 605-608, 611, 615, 623, 628, 632, 638, 645, 648, 661, 667, 669, 683, 688, 693, 698, 699, 708, 712, 716, 722, 761, 768, 770, 780, 788, 789, 791, 1096
Pasqual, Diego. Noble 574
Pasqual, Josep (*Joseph*). 1137
Pasqual (*Pascual*), Honorat (*Onorat*). Noble 899
Pasqual (*Pascual*), Joan Baptista (*Joan Batiste*, *Johan Batiste*). Cavaller 868, 869
Pasqual (*Pascual*), Nicolau (*Nicolaus*). Cavaller 79, 89, 111, 132, 174, 444, 450, 460, 471, 483, 493, 500, 502, 507, 512, 518, 520, 525, 528, 533, 546, 579, 588, 590, 596, 601, 609, 624, 631, 634, 639, 643, 652, 662, 668, 677, 684, 689, 696, 701, 762, 774, 868
Pasqual, Tomàs (*Thomàs*). Generós 556
Pasqual major, Vicent. Generós 133, 174, 488, 505, 518, 537, 601, 643, 694, 707, 718, 762, 774, 875
Pasqual menor, Vicent. Generós 875
Pasqual d'Alfonso (*Pascual de Alfonso*), Alfonso. Generós 868, 869
Pasqual de Bonança (*Pascual de Bonança*), Francesc. Noble 902
Pasqual de Bonança (*Pascual de Bonança*), Gaspar Miquel. Noble 901, 902
Pasqual de Bonança (*Pascual de Bonança*), Martí Josep. Noble 899
Pasqual de Bonança (*Pascual de Bonança*), Marc Antoni (*March Anthoni*). Cavaller 899
Pasqual de Bonança i Rebolledo (*Pascual de Bonança et Rebolledo*), Miquel (*Michael*) 898
Pasqual d'Ibarra (*Pasqual*, *Pascual*, *Pascual de Yvarra*), Lluís Alexandre (*Alexandro*). Noble 78, 133, 172, 176, 469, 493, 511, 517, 520, 529, 536, 553, 561, 565, 574, 578, 589, 592, 599, 607, 610, 633, 634, 649, 662, 667, 670, 680, 685, 688, 693, 762, 770, 775, 779, 788, 790, 878
Pasqual de Rebolledo (*Pascual*, *Pascual de Bonança et Rebolledo*, *Bonança et Rebolledo*), Miquel (*Michael*). Noble 89, 97, 111, 175, 441, 450, 455, 461, 466, 470, 480, 482, 524, 545, 563, 566, 587, 595, 610, 615, 628, 645, 650, 660, 664, 676, 682, 697, 700, 705, 716, 780, 788, 791, 898, 899, 901, 902
Pastor, Francesc (*Francés*). Notari de València 1080
Pastor, Lluís (*Luys*). Notari 1081, 1088
Pastor de Monsonís, Baltasar (*Balthasar*). Noble 175, 450, 481, 487, 492, 535, 562, 604, 615, 649, 690, 715, 754, 775, 913, 914
Pavia, Josep (*Joseph*) 1224, 1237, 1241

Pavies, comte de 76
Pellicer, Joan (*Juan*). Noble 461, 836, 925, 927
Pellicer, Maties (*Mathias*). Noble 925
Pellicer, Vicent. Cavaller, doctor en drets 892
Pellicer, Vicent. Noble 836
Pellicer, Vicent Pau. Noble, doctor en drets 892
Pellicer i Despuig (*Pellicer y Despuig*, *Pellicer et Despuig*, *Pellicer de Espuig*, *Pellicer*), Josep (*Joseph*, *Josephus*). Noble 115, 136, 148, 172, 441, 449, 455, 465, 468, 473, 475, 480, 489, 493, 502, 511, 517, 519, 527, 546, 548, 554, 558, 573, 589, 594, 604, 614, 628, 672, 680, 682, 691, 694, 709, 719, 763, 771, 779, 788, 790, 835, 836, 892, 925, 927
Pellicer i Vázquez (*Pellicer y Vàzquez*, *Pellicer*), Vicent (*Vincentius*). Noble 98, 113, 172, 442, 449, 466, 468, 482, 493, 503, 520, 561, 609, 628, 662, 683, 690, 694, 709, 719, 763, 771, 779, 788, 790
Penadés, Bertomeu (*Berthomeu*) 1223, 1231
Penya-roja (*Penarroja*), Policarpi. Generós 821
Peralta, Joan de (*Juan de*) 1202
Peralta, Marc Antoni (*March Antoni*). Generós 1202
Perdiguer, Josep (*Joseph*). Ciutadà de València 1222, 1229
Pere I de València (*Petri primi*). Pere el Gran 140, 181, 193, 261, 268, 542, 622, 1103, 1138, 1143, 1226, 1271
Pere II de València (*Petri secundi*, *Pere 2*). Pere el Cerimoniòs 181, 212, 231, 246, 252, 261, 262, 268, 275, 622, 1103, 1116, 1124, 1128, 1130, 1137, 1138, 1144, 1150, 1173, 1271, 1282
Pere, Pere Joan de (*Petrus Joan de*). Ciutadà, síndic d'Alacant 42, 44, 106, 138, 146, 149, 167, 176, 539, 654, 655, 977, 987, 990-993, 997, 1004, 1007, 1011, 1016, 1022, 1026, 1027, 1031-1033, 1036, 1038, 1041, 1044-1047, 1050, 1054, 1060-1062, 1089
Perelló, Joan Geroni (*Joan Gerony*). Cavaller, senyor de Benifaraig 798
Pérez, Domingo. Notari 1079, 1094
Pérez (*Peres*), Francesc (*Francés*) 1204
Pérez, Melcior (*Melchor*, *Melchior*) 364, 730
Pérez, Pere 1205
Pérez, Ventura 364, 730
Pérez Argent de Calatayud (*Argent de Calatayú*), Eiximén (*Gimeno*, *Ximén*). Prevere, canonge de València 41, 87, 144, 1301, 1302
Pérez de Calatayud (*Pérez de Calatayú*), Antoni (*Anthonius*). Noble 817
Pérez de Calatayud (*Pérez de Calatayú*), Eiximén (*Eiximenus*, *Ximén*). Comte del Real 76, 112, 130, 143, 169, 173, 442, 450, 459, 467, 469, 478, 488, 489, 493, 497, 499, 503, 517, 520, 522, 528, 532, 545, 548, 551, 553, 561, 564, 565, 573, 577, 584, 588, 595, 599, 602, 604, 607, 610, 616, 629, 632, 637, 642, 646, 649, 654, 656, 661, 668, 679, 683, 686, 688, 694, 700, 706, 719, 771, 800, 801, 817, 818
Pérez de Calatayud menor, Eiximén (*Ximén*). Noble 817
Pérez de Calatayud (*Calatayú*), Manuel (*Emanuel*). Noble 818
Pérez de Calatayud (*Calatayú*), Vicent (*Vincentius*). Noble 818
Pérez d'Estella (*Pérez de Ystella*), Jaume. Generós 908
Pérez d'Estella (*Pérez de Ystella*, *Ystella*), Lluís (*Ludovicus*, *Luys*). Generós 115, 451, 663, 671, 695, 908
Pérez d'Estella (*Pérez de Ystella*), Miquel Jeroni (*Michael Hieronymus*). Prevere, canonge de València 87, 110, 1301
Pérez de Guzmán, Alonso (*Alphonsus*) (Guzmán, Diego per error de l'escrivà). Capellà major del rei, patriarca de les Índies 39, 130, 141
Pérez de Morata Tallafell (*Peres de Moratalla*), Francesc Joan (*Francés Juan*) 1204
Pérez de Roa major, Martí (*Martín*). Generós 830
Pérez de Roa menor, Martí (*Martinus*, *Martín*). Generós 89, 98, 114, 134, 175, 451, 456, 468, 471, 480, 491, 496, 518, 521, 533, 550, 601, 605, 613, 617, 624, 631, 635, 646, 650, 654, 655, 663, 671, 680, 684, 689, 697, 703, 707, 758, 776, 830
Pérez de Sarrió (*Perez de Sarrio*), Andreu (*Andreas*) 79
Pérez Lloris → Lloris, Eximén

Pérez Morrelles, Antoni 1205
Pérez Pareja, Esteve. 1137
Pérez Pastor, Berenguer (*Berengarius*). Generós, senyor de Petrel 174, 399, 629, 650, 667, 679, 706, 716, 752, 754, 772, 794, 1205
Pérez Pastor, Francesc (*Francés*, *Francisco*) 399, 752, 1205
Pérez Roca (*Périz Roca*, *Pérez y Roca*, *Peres y Roca*), Josep (*Jusep*, *Joseph*). Síndic de València 34, 99, 102, 105, 116, 117, 119, 122, 123, 125, 127, 154, 155, 159-161, 163-166, 169, 176, 224, 428, 431, 543, 978, 980, 984, 985, 987-991, 993, 997-999, 1001, 1003, 1004, 1007, 1021-1023, 1025, 1026, 1028, 1030, 1032-1034, 1036, 1038, 1041-1043, 1047, 1049-1059, 1061, 1062, 1101, 1103, 1111, 1198, 1225, 1238
Pérez Ruiz de Liori (*Pérez Ruiz de Caspe*), Eiximén (*Eximeneus*) 135, 573, 670
Pérez San Germán, Eiximén (*Ximén*). Generós 943
Perpinyà, Francesc. Noble 910
Perpinyà, Jeroni (*Gerony*). Cavaller 964
Perpinyà i Aguiló (*Aguiló i Perpinyà*), Carles (*Carlos*) 410, 411, 730, 1204
Perpinyà i Aguiló (*Aguiló i Perpinyà*), Jeroni (*Gerony*) 410, 730, 1204
Perpinyà i Aguiló (*Aguiló i Perpinyà*), Mateu (*Matheus*). Noble, senyor de Petrés i Miraflor 83, 89, 97, 111, 171, 442, 452, 481, 487, 519, 531, 544, 557, 563, 591, 649, 661, 666, 757, 770, 780, 789, 791, 910
Perpinyà de Melcior (*Perpinyà de Melchor*), Melcior (*Melchor*). Cavaller 964
Pertusa, Gaston Juan 407, 753
Pertusa, Guillem Ramon. Generós 407, 753
Pertusa, Jaume. Delegat del comanador de Torrent 83
Pertusa, Vicent. Generós 444
Pertusa i Bonastre, Joan Baptista (*Joan Batiste*). Generós 916
Pertusa i Bonastre (*Pertusa*), Joan Josep (*Joannes*, *Joan Joseph*). Noble, senyor de Vinalesa 79, 112, 135, 176, 460, 479, 490, 509, 528, 576, 584, 590, 593, 602, 609, 646, 652, 686, 691, 709, 776, 920
Pertusa i Bonastre (*Bonastre de Pertusa. Pertusa de Bonastre*), Sebastià (*Sebastianus*). Generós 78, 145, 176, 457, 460, 468, 471, 473, 475, 477, 480, 483, 500, 503, 518, 521, 547, 554, 567, 575, 579, 586, 776, 915, 916
Petrés i Miraflor, *senyor de* → Perpinyà i Aguiló
Pi, Pere. Trompeta, pregoner públic 82, 85, 87, 95, 96, 103, 108, 1229, 1235, 1239
Picaçarri, Beltran de. Generós 869
Picaçarri, Carles (*Carolus*). Generós 869
Picaçarri, Teodor (*Theodorus*, *Theodoro*). Generós 869
Picó, Jeroni (*Gerònimo*). Notari de Xixona 1080
Pintor (*Pinto*), Cristòfol (*Christòfol*) 209, 217, 765, 1070-1072
Piquer → Riquer, Miquel Joan
Pirella (*Pirela*), Tomàs (*Thomàs*). Porter de l'estament militar 195, 200, 237, 763, 767, 1075, 1087
Pla, Baptista (*Batiste*). Notari de València 1079
Planelles, Joaquim (*Joachim*). Notari 1057
Pobla Llarga, *senyor de la* → Esplugues
Polo (*Pol*), Basili (*Basilius*). Noble 88, 115, 135, 175, 443, 453, 462, 467, 469, 497, 527, 575, 650, 688, 692, 699, 719, 763, 772, 780, 788, 791, 851
Polo i Vallterra (*Polo*), Josep (*Josephus*). Lloctinent de mestre racional 44, 83, 109, 129, 151, 168, 170
Pomar, Baltasar (*Balthasar*) 1241
Pons i Turell, Bernat. Comte de Robres, regent català en el Consell d'Aragó 1215, 1216, 1314, 1318, 1321, 1330, 1333, 1336
Pont i Esplugues (*Alpont*), Enric del (*Enrich del*, *Henric del*). Noble, senyor de Relleu 372, 733, 748
Porta, Vicent. Notari 1082
Porta Francos Poysbert, Diego. Notari de Vila-real 106, 989, 1042, 1079, 1094
Portadora, Baltasar 378, 740
Portadora, Baltasar Jaume (*Balthasar Jacobus*). Noble 78, 171, 693, 703, 706, 717, 754, 770, 780, 788, 791, 1205
Portadora, Federic (*Fedrich*) 378, 740, 1205
Portadora, Margarita 378, 740, 1205
Pròxita (*Próxida*), Joan de (*Joannes de*) 78
Pròxita i València, Jaume (*Jacobus*). Noble 172, 770
Puerto de Geroni (*Puerto*, *Puerto de Gerony*), Miquel (*Michael*). Síndic de Bocairent 106, 116, 177, 978, 988, 991, 992, 994, 997, 1000, 1004, 1010, 1017, 1019, 1022,

1027, 1031-1033, 1037, 1039, 1041, 1044, 1048, 1050, 1052, 1054, 1055, 1060-1062, 1089
Puig, Andreu, 196, 756, 1088
Puig de Pasqües (*Puig de Pascues*, *Puig de Pasqual*), Aristeu (*Aristeus*, *Aristeo*, *Aristheo*). Noble 131, 536, 548, 599, 963
Pujaçons (*Puchazons*), Andreu de. Generós 395, 444, 454, 460, 484, 494, 499, 508, 512, 518, 547, 562, 567, 575, 579, 583, 596, 601, 605, 612, 616, 624, 630, 640, 643, 668, 677, 689, 701, 746
Pujaçons (*Puchazons*), Rafela Violant (*Raphaela Violant*) 395, 746
Pujaçons, Pere Joan. Generós 502
Pujades, Pere Joan. Ciutadà de València 995, 1048, 1228
Pujalt, Diego (*Didacus*). Ciutadà, síndic d'Alzira 42, 106, 137, 146, 177, 977, 983, 988, 990, 991, 994, 999, 1001, 1002, 1004, 1007, 1022, 1026, 1027, 1031-1033, 1036, 1038, 1041, 1044, 1045, 1047, 1050, 1052, 1055, 1058-1062, 1089
Pumis, Antoni 1224
Puntarró, Miquel 1223, 1231, 1237, 1239, 1241
Puñoenrostro, *comte de* → González de Bovadilla, Arias.

Q

Queito (*Queyto*), Joan Baptista (*Joan Batiste*) 196, 756, 1088
Queixal (*Quexal*, *Queral*, *Queralt*, *Quejal*, *Queijal*), Pere (*Petrus*, *Pedro*). Noble 98, 112, 132, 174, 442, 450, 458, 466, 469, 481, 493, 503, 520, 549, 553, 564, 581, 594, 599, 607, 611, 621, 646, 649, 670, 772, 844, 845
Querol, Josep (*Joseph*, *Josephus*). Doctor en medicina, síndic de Morella 42, 107, 116, 137, 138, 146, 170, 176, 539, 977, 981, 988, 990, 991, 993, 995, 997, 999, 1001, 1002, 1004, 1007, 1022, 1023, 1026, 1027, 1031-1033, 1036, 1038, 1041, 1044, 1047, 1048, 1050, 1052, 1054, 1055, 1058-1062, 1077, 1089
Querol, Miquel Jeroni (*Michael Hieronymus*). Oïdor de la Reial Audiència 109, 129
Querol (*Queroll*), Tomàs. Notari del Forcall 1082
Quirra, marqués de 76

R

Rabassa de Perellós (*Rabaça de Perellós*), Enric (*Henricus*). Noble 856
Rabassa de Perellós (*Rabaça de Perellos*), Francesc (*Franciscus*) 788, 790, 805
Rabasa de Perellós (*Rabaça de Perellos*), Giner (*Januarius*). Noble, senyor de Dosaigües i Benetusser 77, 89, 99, 112, 132, 167, 171, 441, 452, 455, 459, 470, 472, 474, 478, 481, 489, 493, 499, 503, 506, 511, 517, 519, 525, 527, 532, 535, 545, 549, 554, 561, 564, 565, 574, 578, 582, 595, 599, 604, 610, 613, 616, 623, 629, 633, 634, 638, 645, 649, 662, 666, 676, 682, 687, 693, 699, 705, 772, 779, 795, 805, 855, 856
Rabassa de Perellós menor (*Rabaça de Perellós*), Giner. Noble 174, 856
Rabassa de Perellós (*Rabaça de Perellós*), Ramon (*Raymundus*). Noble 856
Ram, Boliciano. Notari 1079
Ramo, Maria Vicenta 381, 737
Ramo, Baltasar Vicent (*Balthasar*). Generós 381, 737, 795
Real, *comte del* Pérez de Calatayud
Rebolledo, Florià (*Florian*) 1223, 1230, 1241
Rebolledo, Jerònima (*Gerònyma*) 403, 749
Rebolledo, Josepa (*Josepha*) 403, 750
Rebolledo, Maria 403, 749
Rebolledo, Miquel de. Noble 403, 749, 750, 823
Redó, Josep (*Joseph*) 196, 756, 1078
Reig (*Roig*), Joan (*Juan*). Ciutadà, jurat de València 1222, 1229, 1239
Reixac (*Rexach*, *Preixac*), Francesc (*Francisco*, *Francés*) 397, 747, 1204
Reixac (*Rexach*, *Preixac*), Josep (*Joseph*) 397, 747, 1204
Rejaul, Domingo de. Noble 499
Rejaul, Joan de. Noble 535
Rejaul, Manuel de. Noble 481, 499, 503, 545, 840
Rejaul, Pedro de (*Petrus de*, *Petrus del*). Noble. Oïdor de la Reial Audiència 109, 129, 170, 840
Rejaul (*Rejaule*), Ramon del (*Raymundus del*, *Raymundo de*). Noble 173, 481, 503, 545, 761, 771, 840
Rejaul, Vicent del (*Vincentius del*). Noble 115, 172, 719, 761, 770, 840
Remolar, Lluís (Luys) 1210

Requena, Andreu. Notari 1079
Requena, Jacinto. Notari 1080
Reus, Basilio de. Generós 950, 951
Reus, Nicolau de. Generós 950, 951
Reus, Pere de (*Petrus de*). Generós 134, 512, 518, 533, 537, 547, 550, 555, 558, 950, 951
Ribera major, Baltasar de (*Balthasar de*). Noble 113, 171, 441, 477, 490, 499, 506, 532, 536, 549, 553, 572, 577, 591, 595, 598, 603, 609, 620, 627, 632, 637, 648, 660, 666, 669, 676, 682, 687, 692, 699, 705, 770, 834, 835, 866
Ribera menor, Baltasar de (*Balthasar de*). Noble 679, 866, 874
Ribera, Federico de 874
Ribera, Gaspar de. Noble 136, 874
Ribera, Joaquim (*Joaquim*) 353, 354, 726, 1203
Ribera, Melcior de (*Melchior de*) 874
Ribera, Miquel 353, 726, 1203
Ribera *alias* Real, Joaquim (*Joachim*, *Joachym*) 196, 756, 1088
Ribes, Joan (*Iohannes*). Doctor en medicina, jurat en cap d'Onda 1210
Ricart, Josep 1230
Ricart (*Ricarte*), Joan Geroni (*Hieronymus*, *Joan Gerony*). Escrivà 104, 806, 843
Ricart (*Richart*), Marc Antoni (*Marco Antonio*, *March Anthony*) 292, 1164, 1282
Riera, Josep (*Joseph*) 1237
Ripoll, Alexandre (*Alexander*). Escrivà i notari de València 160, 1079
Ripoll, Baltasar (*Balthasar de*). Noble 171, 641, 698, 722, 891
Ripoll, Felip (*Philippus*). Noble 478, 891
Ripoll, Joan (*Juan*) 1239
Ripoll, Joan (*Joannes*, *Johannes*, *Joan de*). Noble 89, 111, 134, 171, 441, 450, 456, 466, 469, 483, 499, 529, 548, 561, 578, 594, 606, 629, 640, 645, 649, 662, 681, 682, 688, 693, 703, 705, 715, 762, 770, 891
Ripoll, Vicent 1230, 1238, 1240
Riquer (*Piquer*), Miquel Joan (*Miquel Juan*, *Miquel*, *Michael Johannes*,) 988, 991, 992, 994, 997, 1001, 1004, 1020, 1023, 1026, 1031-1033, 1037, 1039, 1041, 1044, 1046, 1048, 1050, 1052, 1054, 1058, 1060-1062, 1089
Riquer, Vicent. Notari i escrivà de Morella 1082
Ro, doctor. Rector de Sant Martí 1326
Robres (*Robles*), doctor Miquel de. Catedràtic de la Universitat 214, 1254, 1326
Roca, Apolinari. Generós 857
Roca, Gaspar Joan. Cavaller 910
Roca, Ignacio. Noble 532
Roca, Jacinto. Cavaller 112, 444, 471, 512, 518, 550, 569, 601, 605, 630, 635, 852, 911
Roca, Jaume (*Iacobus*). Noble 883
Roca, Laudomio (*Laudomius*). Cavaller 911
Roca, Lluís (*Luys*). Noble 133, 175, 772
Roca, Miquel. Jurat de la vila d'Onda 1210
Roca, Miquel. Notari de Borriana 107, 989, 1081, 1094
Roca, Pedro. Noble 481
Roca, Pere. Notari 470
Roca, Pere (*Petrus*). Cavaller 911
Roca, Pere (*Petrus*). Ciutadà d'Onda 1210
Roca, Vicent Àngel. Noble 900, 901
Roca de la Serna (*Roca*), Francesc (*Franciscus*). Generós 858
Roca de la Serna (*Roca de la Cerna*), Justiniano (*Justinianus*). Generós 88, 135, 462, 603, 626, 652, 695, 702, 781, 790, 857
Roca de la Serna menor (*Roca de la Cerna*), Justiniano. Generós, 857, 858
Roca i Banyatos (*Roca et Bannatos*, *Roca de Bonyatos*, *Roca de Benatos*), Joan Josep (*Joseph*, *Jusep*, *Josephus*). Síndic d'Onda 105, 116, 137, 177, 988, 1019, 1031, 1041, 1210-1212
Roca i Borja, Francesc (*Francisco*, *Franciscus*). Noble 78, 83, 115, 441, 453, 454, 459, 465, 470, 480, 481, 506, 507, 528, 534, 535, 545, 549, 551, 552, 554, 558, 566, 577, 587, 595, 598, 607, 611, 613, 615, 625, 633, 639, 645, 649, 668, 669, 676, 688, 694, 696, 699, 706, 716, 717, 720, 763, 780, 788, 791, 795, 803, 900, 901
Roca i Carròs, Francesc. Noble 693
Roca i Ferrer (*Roca y Ferrer*, *Roca et Ferrer*, *Roca*), Francesc (*Franciscus*, *Francés*, *Francisco*). Generós 79, 138, 172, 462, 491, 511, 522, 526, 533, 534, 537, 539, 562, 576, 579, 583, 622, 630, 634, 637, 649, 664, 668, 669, 676, 690, 699, 705, 715, 771, 780, 788, 910, 911
Rocafull, Alonso (*Alfonsus*). Noble, senyor de Molina 79, 136, 173, 401, 544, 548,

553, 561, 573, 577, 581, 587, 593, 598, 603, 611, 614, 620, 629, 632, 637, 642, 647, 661, 667, 681, 682, 693, 699, 709, 721, 751, 754, 772
Rocafull, Alfonsa 401, 751
Rocafull, Guillem de. Cavaller de Sant Joan de Jerusalem 348, 723, 724
Rocafull, Guillem de, fill 348, 349, 724
Rocafull, Josep (*Joseph*) 1088
Rocafull, Josep de (*Joseph de*). Noble 348, 723, 724
Rocafull, Josep de (*Joseph de*). Noble, senyor d'Agres 604
Rocafull, Josep de (*Joseph de*). Noble, senyor d'Alfarrasí 113, 133, 443, 456, 795
Rocafull, Josep de (*Joseph de*). Prevere i catedràtic de la Universitat 201
Rocafull, Pere de (*Petrus de*) 78
Rocafull i Boïl (*Rocafull y Boyl*), Gaspar de. Noble, comte d'Albatera 36, 51, 76, 87, 134, 160, 163, 168, 171, 441, 447, 448, 451, 455, 459, 466, 470, 474, 477, 478, 481, 487, 493, 498, 502, 506, 511, 517, 520, 527, 529, 531, 536, 544, 549, 554, 557, 563, 565, 573, 577, 582, 586, 587, 592, 593, 599, 611, 614, 619, 621, 627, 632, 645, 648, 659, 661, 667, 670, 676, 680, 682, 689, 696, 699, 702, 706, 712, 716, 719, 722, 757, 791, 796-800, 814, 830, 833, 863, 899, 900, 915, 924, 932, 938, 944, 946, 956, 1096, 1097, 1314, 1316, 1318, 1321, 1333, 1337
Rocafull Boïl (*Rocafull Boyl*), Ramon de. Noble 174, 690, 722, 761, 772, 794
Rocamora, Jeroni (*Gerony*). Noble 402, 750
Rocamora, Josep (*Joseph*) 402, 750
Rocamora, Nicolau de (*Nicolaus de*) 78
Roda, Josep de (*Joseph de*). Noble 932, 933
Roda, Mateu de (*Matheu de*, *Matheus de*, *Matheo de*). Noble 132, 172, 490, 501, 578, 606, 624, 638, 645, 649, 682, 703, 705, 719, 757, 770, 932, 933
Roda, Miquel de. Noble 566
Roda, Pedro de. Noble 933
Roda, Vicent de. Noble 645
Rodríguez, Bertomeu (*Berthomeu*) 385, 740, 1203
Rodríguez, Ermenegilda (*Esmeregilda*, *Ermerexilda*, *Ermenexilda*). Monja de les Magdalenes 385, 740, 1203
Rodríguez, Gregòria. Monja de les Magdalenes 385, 740, 1203
Rodríguez, Maximià (*Maximianus*). Notari, síndic de Peníscola 116
Rodríguez, Pere Vicent. Notari de València 1082
Rodríguez de Losada (*Rodrigues de Lossada*), Blai (*Blay*) 281, 1154
Rogla → Rotglà
Roig, Bertomeu (*Berthomeu*). Notari d'Oriola 1079
Roig, Francesc (*Francés*, *Francisco*, *Franciscus*). Noble 172, 240, 771, 839, 1083, 1268
Roig major, Gaspar. Noble 835
Roig (*Roi*) menor, Gaspar. Noble 89, 110, 135, 174, 453, 455, 467, 469, 480, 489, 496, 499, 509, 516, 532, 536, 546, 551, 554, 561, 566, 578, 588, 592, 600, 607, 611, 616, 623, 628, 633, 640, 646, 649, 661, 676, 680, 690, 693, 700, 706, 717, 772, 780, 788, 789, 835
Roig, Joan Baptista (*Juan Batiste*, *Joan Battiste*, *Juan*, *Juan Bautista*, *Johannes Baptista*). Noble, doctor en drets, advocat de la sala i Consell de València 97, 110, 172, 239, 520, 610, 722, 755, 771, 838, 839, 1083, 1222, 1229, 1236, 1239, 1261
Roig, Marc (*March*, *Marcus*). Advocat de la ciutat de València, síndic elet de València 33, 116, 166, 978, 1028, 1225, 1232
Roig, Tomàs (*Thomàs*, *Thomas*). Noble 133, 172, 771, 839
Rojas (*Roxas*), Antoni de (*Antonius de*, *Anthoni de*, *Antonio de*). Noble. Sergent major en Tortosa 78, 111, 442, 455, 465, 470, 497, 520, 525, 566, 573, 592, 595, 597, 614, 623, 634, 638, 645, 648, 660, 667, 672, 682, 703, 705, 829, 1319, 1320
Rojas (*Roxas*), Jaume 1088
Rojas major (*Roxas*), Joan. Noble 822
Rojas menor (*Roxas*), Joan de (*Joannes de*). Noble 77, 452, 459, 479, 490, 492, 505, 509, 511, 516, 520, 554, 560, 563, 565, 582, 590, 594, 597, 603, 606, 611, 615, 627, 628, 634, 637, 648, 661, 665, 666, 681, 686, 688, 703, 706, 822
Rojas (*Roxas*), Pere. Noble 478, 822, 829
Romaní, Diego de → Escrivà de Romaní, Diego
Romeu, Josep (*Jusep*). Notari de València 1081

Ros, Carlos (*Carolus*). Generós 781, 788, 790
Ros, Francisco. Noble 952
Ros, Gaspar 791
Ros, Gesualda. Noble 725, 1203
Ros, Mateu (*Matheu*). Cavaller 947
Ros, Vicent. Noble 952, 1203
Ros de Castellví (*Ros*), Vicent (*Vincentius*). Noble, senyor d'Almàssera 517, 524, 561, 566, 574, 581, 594, 598, 609, 611, 616, 620, 634, 639, 650, 685, 690, 697, 700, 706, 725, 755, 952
Ros d'Ursins (*Ros de Ursinos*, *Ros de Ursino*), Bernat (*Bernardus*). Generós 134, 135, 518, 533, 537, 555, 567, 588, 597, 609, 617, 631, 634, 641, 646, 651, 662, 671, 691, 695, 702, 707, 722, 761, 773, 947
Ros d'Ursins (*Ros de Ursino*), Fernando. Generós 512
Rossell (*Rosell*), Llorenç (*Llorens*) 1088
Rossell (*Rosell*), Jaume (*Jacobus*). Batlle general d'enllà Xixona 77, 129, 145, 147, 149, 151
Rossell, Josep (*Josephus*) 77
Rotglà (*Rogla*), Cristòfol. Ciutadà de València 1221, 1228
Rotglà (*Rotlà*), Joan. Generós 511
Rotglà (*Rotlà*), Manuel. Generós 639, 650, 671, 691, 694, 722
Rotglà (*Rotlà*), Miquel. Generós 873
Rotlà i Canícia, Francisco. Noble 498, 870
Rotlà i Canícia, Honorat (*Onorat*). Generós 870, 871
Rotglà i Canícia (*Rogla*, *Rotla et Cabrera*), Lluís (*Ludovicus*, *Luys*). Generós 79, 88, 131, 174, 445, 454, 467, 471, 497, 536, 546, 555, 562, 568, 576, 597, 602, 612, 625, 631, 634, 640, 646, 652, 667, 672, 680, 683, 689, 695, 702, 707, 709, 757, 774, 782, 788, 790, 870, 871
Rotlà i Canícia (*Rogla*, *Rotla y Canícia*, *Rotla*), Antoni (*Antonius*). Generós 78, 88, 114, 451, 471, 483, 488, 493, 502, 509, 520, 533, 534, 547, 555, 590, 608, 616, 650, 654, 664, 684, 691, 722, 781, 787, 790, 872, 873
Rotlà i Canícia menor, Lluís (*Luys*). Generós 871
Royo, Crisòstomo (*Chrisòstomo*). Generós 906
Royo, Ignasi. Generós 135, 453, 590, 602, 631, 641, 672, 719, 905, 906
Royo (*Rojo*), Lluís Ignasi (*Ludovicus Ygnacius*, *Luys Ignacio*, *Luys Ygnacio*). Generós 78, 99, 116, 135, 175, 444, 460, 504, 533, 547, 567, 568, 576, 586, 589, 597, 602, 646, 652, 680, 691, 696, 701, 708, 718, 764, 774, 781, 786, 788, 905, 906
Ruiz, Joan Vicent 399, 752
Ruiz menor, Joan. Noble 725, 740
Ruiz, Juan 350
Ruiz, Tomàs (*Thomàs*). Noble 490
Ruiz, Vicent. Ciutadà 499, 752
Ruiz, Vicent. Noble 629
Ruiz de Contreras, Fernando 1320
Ruiz de Corella, Diego. Noble 347, 517, 725
Ruiz de Corella, Jaume (*Jacobus*). Noble 89, 97, 114, 132, 172, 179, 442, 449, 452, 454, 459, 465, 469, 480, 482, 487, 492, 498, 501, 506, 510, 517, 527, 530, 532, 535, 544, 548, 552, 557, 563, 564, 573, 577, 581, 587, 591, 593, 598, 604, 614, 620, 628, 632, 638, 641, 648, 660, 666, 669, 676, 682, 687, 693, 699, 705, 715, 770, 780, 788, 791, 808, 809
Ruiz de Corella, Joan. Noble 609
Ruiz de Corella, Robert 347, 725, 808, 809
Ruiz de Corella, Rodrigo. Noble 553
Ruiz de Liori (*Boyl de Liori*), *Francisco* (*Franciscus*). Almirall d'Aragó → Cardona i Ligne, Francesc.
Ruiz de Liori Folc de Borja et Cardona, *Felip* (*Philippus*) → Cardona i Borja, Felip
Ruiz de Liori, Lluís (*Luys*, *Ludovicus*). Noble i doctor en drets 89, 99, 114, 131, 173, 441, 453, 456, 459, 465, 469, 480, 487, 493, 495, 499, 502, 509, 511, 517, 520, 530, 546, 548, 553, 560, 566, 574, 578, 582, 589, 593, 595, 611, 621, 628, 633, 640, 645, 647, 662, 668, 670, 679, 683, 690, 693, 700, 706, 716, 754, 771, 780, 788, 790, 792
Ruiz de Ripodas, Jerónimo (*Hieronymus*). Notari 104
Ruiz i Rossell (*Ruiz et Rossell*), Pau (*Paulus*). Prevere, degà del capítol d'Oriola 25, 41, 87, 104, 110, 130, 144, 170, 1301
Ruiz i Vallebrera major, Joan. Noble 725, 740
Ruiz i Vallebrera, Juan. Cavaller de Calatrava 350

S
Sabata → Sapata
Saboya, Cristòfol 1223, 1230, 1237, 1239
Saburgada, Antoni Valerian. Generós 816
Sabugarda d'Espínola (*Saburgada de Espinola*, *Seburgada de Espinola*), Miquel (*Michael*). Generós 88, 97, 114, 134, 174, 445, 451, 456, 460, 467, 471, 483, 490, 494, 500, 502, 507, 511, 518, 521, 528, 533, 536, 546, 549, 554, 567, 568, 576, 579, 582, 588, 596, 600, 605, 612, 616, 621, 630, 634, 639, 642, 650, 663, 665, 667, 671, 677, 684, 689, 701, 755, 774, 781, 787, 790, 816
Sadurní 1025
Saïdia (*Zaydia*), Antoni (*Anthoni*). Noble 889, 890
Saïdia (*Zaydia*), Baltasar (*Balthasar*). Noble 889
Saïdia (*Zaydia*), Gaspar (*Gaspare*). Noble 889
Saïdia (*Zaydia*), Lluís (*Luys*, *Ludovicus*). Noble, cavaller de Sant Jaume de l'Espasa 889
Saïdia (*Zaydia*), Melcior (*Melchor*). Noble 889
Saïdia i Camòs (*Zaydia*, *Zaydia y Camòs*, *Zaydia et Ramos*), Josep (*Joseph*, *Josephus*). Generós 13, 451, 456, 509, 512, 537, 597, 639, 663, 702, 722, 776, 781, 788, 790, 903
Saïdia (*Zaydia*), Miquel Joan. Generós 903
Salat, Paula Maria 388, 743, 1203
Salat, *Rafael* → Garcia Salat
Salat menor, Rafel. 388, 743, 1203
Salelles, Onofre. Notari de València 1081
Sales, Pere Antoni (*Petrus Anthonius*, *Pere Anthoni*). Notari 107, 988, 1041, 1059
Salmeron, fra Marcos. General de l'orde de la Mercè 110, 130, 147, 170, 516, 625, 635, 720
Salvador major, Agapito. Noble 887
Salvador menor, Agapito. Noble 78, 83, 88, 114, 136, 171, 442, 462, 467, 470, 482, 497, 503, 511, 517, 524, 532, 595, 603, 629, 664, 679, 694, 701, 706, 716, 754, 770, 780, 785, 788, 791, 794, 887-889
Salvador, Domingo 196, 756, 1078
Salvador, Francesc (*Franciscus*). Noble 887
Salvador, Gaspar. Noble 112, 132, 175, 442, 452, 509, 524, 551, 561, 566, 595, 600, 609, 611, 616, 633, 641, 648, 662, 667, 681, 685, 699, 705, 706, 719, 755, 772, 793
Salvador, Joaquim (*Joachim*, *Joachinus*). Noble 112, 132, 440, 453, 459, 467, 496, 554, 603, 703, 716, 772, 780, 788, 791, 792
Salvador, Josep (*Joseph*). Noble 888, 889
Salvador menor, Josep (*Joseph*). Noble 889
Salvador, Lluís (*Luys*) 410, 1202
Salvador, Miquel. Noble 888, 889
Salvador, Vicent 410, 1202
Salvaterra, Baptista (*Batiste*) 1223, 1229, 1236
Salvaterra, Sebastià 1224, 1231, 1237, 1241
Samora (*Çamora*, *Zamora*), Cristòfol (*Christòfol*) 196, 756, 1088
Sànchez, Francesc (*Francés*, *Francisco*) 196, 756, 1088
Sànchez, Joan Crisòstom (*Johannes Chrisostomus*). Notari 107
Sànchez Dalmau (*Sànchez Delmau*, *Sanches Dalmau*), Ignacio (*Ignasio*) 377, 736, 1202
Sànchez Dalmau (*Sànchez Delmau*), Pedro 376, 377, 736, 1202
Sànchez Dalmau, Margarita 376, 736, 1202
Sanchis Dalmau (*Sanchiz Dalmau*, *Sànchiz Dalmau*, *Sànchez Dalmau*), Miquel (*Michael*). Noble 113, 131, 441, 449, 453, 458, 532, 536, 647, 661, 669, 692, 699, 754, 792
Sanchis (*Sánchiz*, *Sànchiz*, *Sanchez*), Joan Baptista (*Juan Batiste*, *Juan Battiste*, *Joan Battiste*, *Johannes Baptista*). Notari de Cabdet 107, 988, 1041, 1080
Sanchis, Miquel. Verguer 1026
Sanchis (*Sànchiz*, *Sanchez*, *Sànchez*), Roc (*Roch*, *Roccus*). Porter de la Diputació i de l'estament eclesiàstic 84, 103, 126, 127, 154, 157, 159, 162, 195, 200, 202, 237, 763, 1075, 1087, 1095
Sancho, Baltasar (*Balthasar*). Noble, cavaller de Montesa 925
Sancho, Gabriel. Noble 136, 925, 926
Sancho, Joan (*Iohannes*) 1210
Sancho, Josep (*Josephus*, *Joseph*). Noble 136, 467, 926
Sancho, Manuel. Noble 925, 926
Sanchot (*Sant Jordi*), Francesc (*Francés*, *Fransés*, *Franciscus*, *Francisco*). Síndic de Vila-real 45, 106, 116, 137, 177, 977, 989-991, 994, 997, 999, 1001, 1004, 1008, 1022, 1027, 1031-1033, 1036, 1038, 1042, 1044-1047, 1050, 1052, 1054, 1055, 1058, 1060-1062, 1070, 1089

Sanoguera (*Zanoguera*), Antoni. Noble 866
Sanoguera (*Zanoguera*, *Çanoguera*), Cristòfol (*Christòfol*, *Christoforus*, *Christóval*). Noble, senyor d'Alcàsser 77, 83, 89, 98, 111, 443, 452, 454, 459, 465, 469, 478, 482, 488, 493, 498, 501, 509, 510, 517, 519, 530, 544, 548, 553, 564, 565, 577, 582-584, 586, 589, 595, 599, 604, 616, 641, 662, 664, 667, 670, 676, 682, 692, 700, 705, 715, 772, 779, 785, 788, 790, 794, 807, 808, 1326
Sanoguera (*Zanoguera*), Enric (*Henricus*). Noble 865
Sanoguera (*Zanoguera*), Fernando. Noble 865
Sanoguera (*Zanoguera*), Alfons (*Illephonsus*). Noble 865
Sanoguera (*Zanoguera*, *Çanoguera*), Jeroni (*Gerony*, *Hieronymus*, *Gerónymo*). Mestre racional 76, 83, 109, 129, 145, 151, 153, 170, 574, 865
Sanoguera (*Çanoguera*, *Zanoguera*), Miquel. Noble 808
Sans → Sanz
Sant Feliu (*San Feliu*), Isidro (*Isidoro*). Generós 173, 502, 562, 567, 575, 576, 579, 639, 643, 651, 663, 667, 671, 717, 755, 773, 941
Sant Feliu (*San Feliu*), Lluís (*Luys*). Generós 941
Sant German, Antoni (*Anthoni*). Generós 942
Sant Ignaci (*Sant Inaçi*), Cristòfol de (*Christòfol de*). Representant del prior de Sant Miquel dels Reis 1301
Sant Pere, Vicent 1231
Santa Fe (*Senta Fe*), Francesc Joan (*Joan*, *Francés Joan*, *Francisco Juan*) 356, 727, 1204
Santa Fe (*Senta Fe*), Nicolau 356, 727, 1204
Santacília (*Sentacília*), Jaume (*Iacobus*) 172, 672, 680, 686, 689, 695, 701, 707, 718, 755, 773, 782, 788, 790
Sanz, Andreu (*Andreas*) 81
Sanz, Antoni (*Anthonius*). Noble 114
Sanz, Diego 195, 766
Sanz, Fèlix 115
Sanz, Francesc (*Franciscus*, *Francés*). Noble 136, 466, 483, 513, 564, 574, 581, 594, 599, 611, 615, 623, 638, 649, 670, 679, 688, 693, 699, 715, 914
Sanz, Galcerà. Noble 914
Sanz, Hipòlit 359, 728
Sanz, Hipòlit Jeroni 359, 360, 728
Sanz, Ignasi (*Ignatius*). Noble 89, 114, 132, 172, 443, 449, 455, 469, 477, 482, 489, 503, 508, 517, 536, 615, 648, 669, 693, 715, 770, 871, 872
Sanz menor, Ignasi (*Ignatius*). Noble 114, 872
Sanz, Joan Baptista. Notari de Biar 195, 766, 1019, 1080
Sanz, Josep (*Josephus*). Noble 871, 872
Sanz (*Sans*), Josep (*Juseph*, *Joseph*). Prevere, canonge de València i ardiaca d'Alzira 41, 53, 104, 144, 157-170, 177, 430, 625, 626, 635, 1301, 1302, 1328, 1330
Sanz, Lluís. Escrivà d'Agullent 332, 333, 1294
Sanz, Onofre. Noble 115, 633
Sanz (*Sans*), Pere (*Petrus*). Notari 106, 987, 1040
Sanz, Vicent Jeroni. Alcaid de les torres de Serrans 195, 766, 1019
Sanz, Vicent Valeri (*Valerius*, *Vincentius Valerius*). Generós 88, 97, 110, 179, 460, 479
Sanz (*Sans*), Vicenta. Noble 362, 727, 1202
Sanz Boïl (*Sans Boïl*), Vicent. Síndic de la ciutat de València 1137
Sanz d'Alboi major (*Sanz de Alboy*), Joan. Noble 908
Sanz d'Alboi menor (*Sanz de Alboy*), Joan (*Joannes*). Noble, senyor d'Alboi 77, 176, 510, 527, 548, 566, 573, 577, 581, 588, 594, 603, 606, 613, 615, 624, 628, 632, 638, 645, 648, 650, 661, 685, 690, 700, 706, 717, 761, 776, 908, 909
Sanz d'Alboy, Pere. Noble 909
Sanz de Cardona, Vicent. Noble 362, 727, 1202
Sanz de Xeta, Diego (*Didacus*). Generós 878
Sanz de Xeta, Joan Baptista (*Iohannes Baptista*). Generós 878
Sanz de Xeta, Soterio (*Soterius*). Generós 878
Sanz de Xeta, Valero (*Valerio*, *Valerius*). Generós 133, 175, 453, 468, 471, 511, 583, 662, 670, 672, 677, 684, 689, 695, 702, 718, 761, 774, 878
Sanz de la Llosa, Andreu. Regent valencià del Consell d'Aragó 81, 1215, 1216
Sanz de la Llosa, Diego (*Didacus*). Noble 78, 88, 112, 135, 176, 442, 449, 453, 456, 459, 464, 466, 469, 478, 482, 497, 501, 506, 517, 551, 561, 565, 574, 595, 600, 607, 611, 615, 621, 628, 633, 637, 642, 648, 654, 655, 669, 685, 688, 690, 694, 701, 716, 769, 776, 779, 788, 790, 793

Sanz de la Llosa (*Sanz de Callosa*), Fèlix. Noble 115, 131, 176, 452, 455, 499, 706, 757, 775, 832
Sanz de la Llosa, Onofre (*Onuphrius*). Lloctinent de batlle general 76, 83, 129, 145, 147, 151, 153, 158, 162, 163, 832
Sanz de Monserrat, Francesc (*Franciscus*, *Francisco*, *Francés*). Noble 173, 493, 519, 537, 545, 628, 644, 705, 770
Sanz d'Escota (*Sanz de Scota*), Gaspar. Notari de Xàtiva 1080
Sanz de Senyera (*Sanz de Seniera*), Diego (*Didacus*) 78
Sanz i Ferrer, Isabel. Monja de la Saïdia 398, 752
Sanz i Ferrer, Vicent. Noble 398, 752
Sanz Tolsà, Alfons (*Alfonsus*). Noble 114, 135, 452, 499, 825
Sanz Tolsà, Francesc (*Franciscus*). Noble 111, 824, 825
Sanz Tolsà, Vicent (*Vincentius*). Noble 114, 132, 452, 469, 481, 495, 509, 510, 527, 824, 825
Sapata (*Çapata*), Pere 223, 1110
Sapata (*Çapata*, *Sabata*), Gaspar Joan. Jurat en cap i racional de la ciutat de València 31, 33, 42, 44, 48, 105, 116, 120, 137, 138, 146, 148, 162, 176, 177, 223, 439, 538, 539, 543, 778, 984, 986, 988, 990, 991, 993, 1000, 1004, 1008, 1013, 1018, 1021-1023, 1025, 1028, 1030, 1032-1034, 1036-1038, 1042-1045, 1047, 1050, 1051, 1058, 1059, 1061, 1062, 1089, 1096, 1101, 1103, 1110, 1111, 1137, 1222, 1224, 1225, 1229, 1232, 1236, 1238, 1256
Sapata (*Çapata*, *Sabata*), Simeón 223, 1110
Sarinyena (*Sarinena*), Cristòfol (*Christòfol*). Notari de València 1079, 1094
Sarinyena, Vicent 1238
Sarssola (*Sarçoela*, *Sarçuela*, *Zarzuela*), Joan (*Iohannes*). Generós 901
Sarssola (*Sarçuela*) major, Fèlix. Generós. Cavaller de Montesa 901
Sarssola (*Sarçuela*, *Sarzuela*) menor, Fèlix (*Felice*). Generós. 901
Sàstago, *comte de* → Alagon i Espés, Enrique
Saura, Joan Baptista (*Joan Batiste*). Porter de l'estament reial 200, 237, 763, 1001, 1058, 1087, 1095
Savedra (*Saveda*), Jaume Andreu 367, 736, 1203
Savedra (*Saveda*), Miquel. Mossén 367, 736, 1203
Sedrelles → Cedrelles
Segura, Francesc (*Francés*) 398, 748, 1202
Segura, Macià 748, 1202
Segura, Maria 398
Sepulcre, Gaspar. Notari 104
Serra, Nicolau (*Nicholaus*, *Nicholau*). Generós 134, 550, 569, 601
Serrano, Diego (*Didacus*, *frater Didacus*). Bisbe de Sogorb 43, 138, 147, 170, 538, 539, 625, 626
Serruto, Carlos. Cavaller 963
Serruto, Llorenç (*Llorenz*). Cavaller 962, 963
Sessé (*Sesé*, *Çessé*), Dionís (*Dionisius*). Notari, síndic d'Alpont 107, 137, 177, 988, 991, 992, 994, 997, 1000, 1001, 1019, 1022, 1039, 1041, 1044, 1045, 1048, 1050, 1052, 1054, 1055, 1058, 1060-1062, 1078, 1089, 1094
Sigler de Cardona, Felip (*Philippus*). Noble 89, 173, 441, 495, 505, 509, 517, 551, 554, 575, 579, 581, 595, 603, 621, 630, 632, 642, 648, 666, 716, 761, 771, 780, 788, 792
Sigler de Cardona, Fernando. Noble 795
Simancas (*Semanques*), Teresa 395, 746, 1204
Simancas (*Semanques*), Tomàs (*Thomàs*) 395, 746, 1204
Simó, Miquel. Notari 108, 996, 1051
Simó, Francesc Geroni (*Francés Geroni*). Mossén 184, 476, 491, 685, 1249
Sinarcas, comte de 76
Sisternes, Cristòfol (*Christòfol*, *Christophorus*). Cavaller 79, 958
Sisternes, Fèlix. Generós 958
Sisternes, Marc Antoni (*March Anthoni*) 271, 1147
Sisternes de Boteller (*Sisternes de Botaller*), Francesc (*Francés*, *Francisco*). Generós 520, 533, 958
Sisternes d'Oblites, Melcior (*Melchior*, *Melchor*) 373, 441, 1203
Sisternes d'Oblites, Miquel (*Michael*). Noble 131, 172, 561, 771, 858, 859
Sisternes d'Oblites major, Vicent. Noble, cavaller de Montesa 373, 733, 1203
Sisternes d'Oblites menor, Vicent. Noble 373, 733, 858, 859

Siverio, Manuel Valero (*Emanuel Valero*). Noble 175
Siverio, Pere Valero (*Petrus*, *Petrus Valerius*, *Pedro*, *Pere*, *Pedro Valero*, *Pedro Valerio*). Noble 136, 173, 535, 545, 548, 552, 563, 566, 575, 578, 582, 589, 599, 604, 611, 614, 621, 629, 633, 637, 642, 648, 660, 670, 676, 683, 690, 692, 699, 709, 716, 755, 771, 775, 779, 788, 790, 795
Sixt V (*Sixto V*). Papa 624
Sogorb, duc de 76
Solaz (*Solas*), Joan Crisòstomo (*Juan Grisòstomo*, *Joan Grisòstomo*). Notari 107, 988, 1041
Soler, Francesc. Generós 939
Soler, Joan. Generós 939
Soler, Jordi 1237, 1240
Soler, Lleonard (*Leonardo*). Generós 939
Soler, Martí. Generós 939
Soler de Cornellà, Andreu (*Andreas*). Generós, cavaller de Montesa 926
Soler de Cornellà, Andreu (*Andreas*). Noble 134, 174, 470, 478, 482, 488, 492, 501, 511, 536, 545, 548, 613, 615, 624, 628, 633, 637, 644, 647, 662, 667, 682, 691, 692, 706, 719, 762, 772, 780, 788, 790
Soler de Cornellà, Diego. Generós 926
Soler de Cornellà, Josep (*Joseph*). Generós 926
Soler de Cornellà (*Soler*), Pere (*Petrus*, *Pedro*). Generós 135, 175, 507, 511, 533, 547, 551, 554, 558, 567, 569, 575, 600, 605, 612, 617, 633, 639, 646, 650, 663, 671, 684, 691, 708, 718, 755, 776, 938
Solsona (*Solzona*), Joan Baptista (*Joan Battiste*) 383, 741, 742
Solsona (*Solzona*), Tomàs (*Thomàs*) 383, 742
Solsona (*Solzona*), Tomasa (*Thomasa*) 383, 742
Sonsoni, Juan 1237, 1240
Sorell, Crisanto (*Chrisanto*, *Chrisantho*, *Chrisano*, *Crisante*, *Chrysanto*, *Christanto*, *Grisant*, *Grisantho*). Noble, comte d'Albalat 442, 449, 456, 480, 482, 517, 546, 561, 574, 603, 636, 650, 722, 793
Sorell, Jaume. Noble 522
Sòria, Josep (*Joseph*) 1236, 1240
Soriano, Josep (*Josephus*). Mercader d'Onda 1211
Soriano, Lluís (*Luys*) 1224, 1230
Sorita, Mateu (*Matheu*) 368
Soto, *Bernardo de* → Fernàndez de Soto, Bernat
Sunyer, Francesc Joan (*Francés Juan*). Notari de Xàtiva 1080

T

Talens (*Talents*), Pere. Notari de Carcaixent 1081, 1094
Talens (*Talents*), Martí. Notari de Carcaixent 1081
Tallada, Enric (*Henricus*). Noble 78, 171, 687, 693, 706, 717, 754, 770, 780, 788, 791
Tallada, Frederic Joan (*Federicus Iohannes*). Noble 919
Tallada, Felip Joan. Noble 919
Tallada, Francesc Joan (*Francisco Joan*, *Francés Joan*, *Joan Francés de*, *Joan*, *Franciscus Johannes*). Noble, senyor de Manuel 132, 175, 458, 467, 470, 481, 493, 499, 501, 509, 517, 523, 529, 553, 594, 626, 633, 640, 649, 691, 697, 701, 709, 716, 761, 775, 918, 919
Tallada, Josep (*Jusep*). Notari de Xàtiva 1080
Tallada, Miquel Joan. Noble 347, 750
Tallada, Teodora (*Theodora*) 347, 750
Tàpia, Josep (*Joseph*) 1223, 1230, 1237
Tàrrega, Isidre (*Isidro*). Generós 931
Tàrrega, Miquel Joan. Generós 930, 931
Tàrrega i Sanz (*Tárrega et Sanz*), Joan (*Johannes*). Generós 131, 174, 472, 483, 489, 496, 503, 509, 512, 518, 523, 547, 549, 555, 567, 569, 576, 580, 588, 593, 596, 601, 605, 612, 617, 626, 631, 636, 640, 646, 650, 663, 681, 684, 691, 695, 701, 707, 755, 774, 782, 788, 790, 930, 931
Teixidor (*Texidor*), Gaspar. Noble 78, 945, 946, 947
Teixidor (*Texidor*) major, Gaspar. Noble 945, 946
Teixidor, Jeroni (*Geroni*) 1224, 1231, 1237, 1240
Teixidor (*Texidor*), Onofre (Nofre). Noble 946, 947
Teixidor (*Texidor*), Vicent. Noble 947
Todolella, senyor de la 1142
Togores, Antoni (*Antonius*, *Antonio*) 78, 352, 726
Togores, Joan (*Juan*) 352, 726
Tolsà, Joan (*Johan*, *Iohannes*). Noble 88, 98, 111, 175, 443, 452, 455, 461, 466, 470,

480, 489, 499, 508, 517, 536, 561, 565, 566, 589, 595, 600, 624, 633, 644, 679, 703, 772, 840, 841
Tolsà, Vicent. Noble 841
Tonda, Joan Baptista de la (Joan Batiste de la). Cavaller 453
Torà, Baltasar (*Balthasar*) 1224, 1237
Torà, Maria 1203
Torà, Vicent. Agutzil 1203, 1223, 1241
Tordera, Vicent 1224, 1231, 1241
Torner, Pere 1231
Torre, Jacinta de la (*Jacintha*) 391, 744, 1203
Torre, Jacinto de la (*Jacintho de la*). Notari 391, 744, 1203
Torre, Josepa de la (*Josepha de la*, *Jucepa de la*) 391, 744, 1203
Torre, Magdalena de la (*Madalena de la*) 391, 744, 1203
Torre, Vicent la 1223, 1230, 1236, 1240
Torrella, Antoni Joan (*Antonius Joannes*). Notari 104
Torrelles (*Torreles*), Jeroni (*Hieronymus*, *Gerony*). Generós 98, 113, 132, 172, 444, 451, 460, 483, 504, 507, 512, 523, 555, 567, 583, 601, 605, 617, 689, 695, 702, 707, 718, 757, 773, 792
Torrelles i Esplugues, Gaspar. Noble 382, 736, 737, 1202
Torrelles i Esplugues, Gertrudis (*Getrudis*). Noble 382, 736, 737, 1202
Torrelles i Esplugues, Joan. Noble 382, 736, 1202
Torrent, comanador de l'orde de Sant Joan de Jerusalem o de Malta 75
Torres, Baltasar (*Balthasar*). Noble 132, 501, 516, 527, 531, 535, 544, 553, 557, 563, 573, 577, 587, 593, 600, 604, 614, 621, 627, 632, 641, 647, 661, 669, 679, 682, 688, 692, 706, 716, 754, 771, 940
Torres, Carles Joan de (*Carlos Johan de*, *Carlos Joan de*, *Carolus Joan de*). Cavaller de Santiago i comanador de Museros 160, 852
Torres, Diego 132
Torres, Francesc Joan de (*Francisco Joan de*, *Franciscus Iohannes de*, *Franciscus Joan de*). Noble 112, 133, 852
Torres, Jeroni de (*Gerony de*, *Hieronymus*). Noble 90, 135, 441, 449, 456, 461, 470, 482, 488, 497, 503, 523, 530, 551, 575, 578, 592, 603, 609, 611, 615, 645, 780, 788, 791, 793
Torres, Josep de (*Joseph de*, *Josephus*). Noble 132, 501, 510, 516, 520, 527, 535, 544, 549, 553, 557, 563, 565, 573, 577, 581, 587, 593, 699, 706, 716, 754, 771, 940
Torres, Llorenç de (*Lorenç*, *Llorenz de*). Noble 114, 136, 441, 495, 505, 531, 650, 722, 792, 890
Torres, Pedro de. Noble 890
Torres, Tomàs de (*Thomas de*). Doctor en drets 1222, 1229, 1236, 1239
Torres, Vicent. Prevere, representant de l'abat de Valldigna 1301
Torres Torres, senyor de 1072
Tortosa, bisbe de (episcopo *Dertusensi*) 268, 274, 344, 653, 1012, 1013, 1015, 1141, 1272, 1275
Tortosa major, Francesc (*Francés*) 372, 733, 1203
Tortosa menor, Francesc (*Francés*). Ciutadà 372, 733, 1203
Trilles, Francesc Lluís (*Franciscus Ludovicus*). Cavaller 888
Trilles major, Joan Baptista (*Joan Batiste*). Cavaller 888
Trilles menor, Joan Baptista (*Joan Batiste*, *Juan Batiste*, *Iohannes Batista*, *Iohannes Baptista*). Cavaller 83, 134, 445, 462, 472, 508, 513, 524, 568, 576, 580, 601, 613, 618, 624, 636, 652, 672, 677, 695, 704, 755, 782, 785, 786, 788, 791, 874, 888
Trilles, Romualdo (*Remualdo*) 359, 729, 1202
Trilles, Vicent 359, 729, 1202
Trobado (*Trabado*, *Tribado*), Rafel (*Raphael*, *Rafael*). Abat de Valldigna 110, 130, 138, 144, 170, 539
Trobat, Vicent. Notari de Xàtiva 1082
Truchillo, Antoni Joan. Notari 1079
Tuesta, Francesc (*Francés*) 1210

U

Ubon, Bertomeu (*Berthomeu*) 1224, 1237, 1240
Uget → Huguet
Urrea, Onofre. Notari de València 1081
Ursina, Joan Baptista de (*Joan Batiste de*). Cavaller 617

V

Valda, Ferran de (*Fernando de*). Generós 829

Valda (*Valta*), Joan Baptista de (*Joan Batiste de*, *Johannes Baptista de*). Generós, doctor en drets 79, 88, 115, 175, 444, 447, 456, 468, 472, 477, 483, 518, 537, 547, 550, 567, 569, 576, 579, 590, 597, 609, 617, 631, 636, 642, 646, 651, 671, 677, 680, 689, 697, 701, 708, 718, 762, 774, 782, 796-800, 829, 868-877

Valda (*Balda*), Pere de (*Petrus de*, *Pedro de*). Generós 79, 112, 174, 443, 507, 521, 528, 550, 556, 562, 568, 569, 576, 580, 586, 589, 590, 596, 601, 612, 622, 630, 640, 642, 650, 662, 671, 680, 681, 684, 689, 697, 701, 722, 757, 774, 781, 788, 790, 793, 833, 834, 868, 1097

Valda Carròs d'Eslava (*Balda*, *Valda Carroz d'Esllava*), Ferran de (*Fernando de*) 113, 834

València, fra Lluís de (*fray Luis de*) 1326

Valeriola, Jeroni (*Gerony*, *Hyeronimus*). Noble, doctor en drets 830, 831

Valeriola, Teresa (*Valeriola i Tolzà*). Abans Catalina Josepa Bonaventura Valeriola (*Catarina Jucepa Bonaventura*) 370, 734, 1203

Valeriola i Carròs, (*Valeriola i Carroz*), Francesc (*Francisco*). Noble 647

Valeriola i Carròs (*Valeriola y Carroz*, *Valeriola et Carroz*), Jeroni (*Gerony*, *Hieronymus*). Noble 87, 97, 113, 131, 175, 441, 450, 454, 458, 466, 469, 478, 481, 487, 492, 501, 506, 510, 516, 519, 527, 531, 535, 544, 561, 563, 565, 573, 577, 580, 588, 594, 598, 604, 610, 614, 621, 628, 632, 637, 638, 660, 667, 669, 682, 688, 692, 699, 706, 715, 757, 775, 778, 787, 790, 830, 831, 849, 926, 927

Valeriola i Castellví (*Valeriola y Castellví*, *Valeriola et Castellví*, *Valeriola*), Francesc (*Francisco*). Noble 88, 113, 134, 175, 441, 458, 465, 470, 511, 523, 532, 553, 564, 574, 578, 587, 592, 594, 600, 628, 645, 648, 662, 681, 682, 694, 705, 775, 779, 788, 790, 849, 926, 927

Valeriola i Castellví (*Valeriola*), Lluís (*Luys*). Noble 97, 113, 115, 443, 449, 481, 527, 573, 584, 603, 628, 642, 648, 667, 719, 849

Valeriola i Rotglà (*Valeriola et Rogla*), Francesc Joan (*Franciscus Johannes*). Noble 927

Valeriola i Rotglà (*Valeriola*), Gerardo. Noble 442, 926

Valeriola i Rotglà, Jeroni (*Gerony*). Noble 926

Valeriola i Tolsà (*Valeriola y Tolzà*), Diego 370, 734, 1203

Valero, Marc Antoni (*Marc Anthoni*). Generós 453, 457, 479, 483, 494, 568, 677, 718, 758

Valero, Maties (*Mathias*). Noble 506

Vallebrera, Jeroni (*Hieronymus*, *Gerony*). Noble 78, 135, 172, 450, 469, 486, 497, 503, 511, 524, 554, 573, 578, 584, 609, 616, 629, 641, 649, 672, 685, 697, 704, 709, 771

Vallés, Joan Baptista (*Batiste*, *Joan Batiste*, *Baptista*). Noble 173, 459, 495, 501, 506, 511, 520, 533, 545, 549, 566, 574, 595, 600, 625, 648, 771, 923, 924

Vallés, Miquel (*Michael*). Noble 924

Valls, Agustí. Notari d'Alcoi 1079

Valls, Jeroni. Governador de Castelló de la Plana 1300

Valls, Josep (*Joseph*). Noble 629, 794

Valls i Cubells (*Valls y Cubells*), Domingo. Noble 859, 660

Valls i Cubells (*Valls et Cubells*), Francesc (*Franciscus*). Noble 860

Valls i Cubells, Gregori (*Gregory*). Noble 859, 860

Valls i Cubells (*Valls*), Jaume (*Iacobus*). Noble 860

Valls i Cubells (*Valls et Cubells*, *Valls y Cubells*, *Valls*), Jeroni (*Hieronymus*, *Gerónimo*). Noble, cavaller de Calatrava, lloctinent de governador en Castelló de la Plana 41, 44, 77, 145, 151, 859, 1300

Valls i Cubells (*Valls y Cubells*, *Valls*), Lluís (*Luys*). Noble 859, 860

Vallterra menor, Josep (*Joseph*). 363, 732

Vallterra major, Miquel. 393, 746

Vallterra menor, Miquel. 393, 746

Vallterra menor, Vicent. Noble 133

Vallterra i Bàguena (*Vallterra y Vàguena*), Mansueto. Noble 136, 493, 507, 512, 580, 583, 590, 596, 601, 613, 632, 649, 701, 795

Vallterra i Blanes (*Vallterra y Blanes*), Joan Maties (*Joan Mathias*, *Joan Mathies*). Comte de

Villanueva i senyor de Torres-Torres 76, 136, 142, 538, 543, 553, 557, 919, 920
Vallterra i Blanes (*Vallterra et Blanes*, *Vallterra y Blanes*), Joaquim (*Joaquim*, *Ioachinus*, *Ioachimus*). Noble 563, 566, 573, 578, 581, 595, 607, 611, 616, 629, 638, 661, 669, 688, 693, 722, 780, 789, 791
Vallterra i Blanes major, Josep (*Joseph*). Noble 363, 545, 603, 732, 794
Vallterra i Blanes major, Vicent. Noble, comte de Villanueva 919, 920
Vallterra i Blanes (*Vallterra et Blanes*, *Vallterra y Blanes*), Vicent (*Vincentius*). Noble. Comte de Villanueva 77, 98, 110, 132, 171, 179, 430, 443, 447, 450, 454, 459, 478, 481, 484, 485, 490, 494, 495, 497, 498, 502, 509, 511, 517, 520, 522, 527, 530, 532, 535, 544, 549, 553, 554, 564, 565, 574, 577, 582, 586, 588, 589, 593, 599, 604, 610, 615, 620, 627, 629, 633, 638, 641, 647, 655, 660, 665, 668, 669, 679, 688, 692, 696, 700, 716, 722, 757, 772, 780, 788, 791, 796, 797, 798, 799, 800, 814, 829, 833, 863, 898, 900, 915, 919, 920, 924, 932, 938, 943, 946, 956, 1097
Vallterra i Blanes de Berenguer, Francesc (*Franciscus*). Noble 920
Vanacloig (*Vanacloche*), Vicent 1224, 1231, 1237, 1240
Vayllo, Cosme 383, 742
Vayllo, Josepa Bonaventura Maria (*Josepha Maria Bonaventura*) 383, 742
Vayllo de Llanos, Joan (*Joannes*). Noble 134, 172, 467, 468, 478, 481, 487, 492, 498, 501, 506, 510, 517, 527, 531, 536, 544, 548, 552, 557, 563, 565, 573, 577, 581, 587, 591, 593, 599, 604, 609, 615, 621, 629, 632, 637, 641, 647, 661, 666, 669, 676, 682, 687, 693, 699, 705, 716, 755, 770, 780, 788, 790, 924
Vaziero, Vicent. Cavaller 826, 827
Vaziero i Beneito (*Vaciero y Beneyto*, *Baciero y de Beneyto*, *Vaziero et Beneyto*), Francesc (*Franciscus*, *Francés*). Cavaller 115, 131, 176, 444, 453, 460, 467, 471, 500, 505, 512, 521, 528, 567, 569, 580, 588, 596, 601, 606, 625, 636, 646, 650, 671, 684, 702, 708, 719, 758, 776, 781, 788, 790, 826, 827
Vega, Juan de la. Comte del Grajal 30, 109, 125, 129, 149
Vélez, marqués de los. Virrei de València 1194
Vella Melini, Pere (*Petrus*). Notari 104
Veo, Hernando (*Ernando*). Notari de València 1079
Verdier, Josep (*Joseph*) 1211
Verdier, Josep Esteve (*Iosephus Estefanus*, *Jusep Esteve*). Notari 105, 988, 1041
Verdier, Lluc (*Lucas*). Jurat de la vila d'Onda 1210
Vergara, Vicent 1223, 1230, 1241
Viader, Antoni 1224, 1237, 1239, 1240
Vicedo (*Viziedo*), Jaume. Verguer 1026
Vico i Artea (*Vico*), Francisco. Regent del Consell d'Aragó 82, 1215, 1216, 1314, 1321
Vidal, Arcís 363, 728, 1202
Vidal, Carles (*Carlos*). Noble 361, 727
Vidal, Diana. Noble 361, 727
Vidal, Diego (*Didacus*). Noble 77, 113, 200, 442, 449, 454, 458, 465, 483, 496, 509, 511, 516, 532, 545, 549, 560, 566, 574, 578, 581, 587, 595, 600, 611, 626, 628, 633, 639, 649, 661, 668, 676, 692, 700, 705, 717, 780, 788, 791, 794, 1008
Vidal major, Gaspar. Noble 200, 809, 1008
Vidal menor, Gaspar. Noble, doctor en drets i assessor de la Diputació del General 88, 113, 136, 145, 173, 199, 200, 217, 361, 441, 458, 466, 469, 473, 475, 478, 482, 496, 499, 511, 527, 531, 548, 554, 564, 566, 574, 581, 594, 600, 610, 615, 625, 632, 638, 661, 669, 676, 682, 687, 699, 706, 715, 727, 754, 765, 772, 788, 791, 809, 1008, 1065, 1253
Vidal, Honorat (*Onorat*). Notari 409, 753, 1205
Vidal, Josep (*Joseph*). Escrivà 446, 448, 452, 463, 479, 494, 496, 503, 505, 513, 584, 585, 643, 653, 655, 665, 672, 673, 691, 698, 719, 721, 724, 739, 756, 785, 791, 863, 924, 932, 933, 1090
Vidal, Miquel (*Michael*). Síndic de l'Olleria 106, 137, 978, 988, 991, 992, 994, 997, 1000, 1001, 1020, 1023, 1027, 1031-1033, 1037, 1039, 1042, 1044, 1045, 1048, 1050, 1052, 1054, 1055, 1058, 1060, 1062, 1089
Vidal, Nicandra 409, 753, 1205
Vidal, Tomàs. Notari de l'Olleria 1082

Vidal, Valeri (*Valerius*) 77
Vidal, Vicent 363, 728, 1202, 1224, 1237, 1240
Vidal de Blanes, Alexandre. Noble 551, 566, 606, 825, 826
Vidal de Blanes, Baltasar (*Balthasar*). Noble 476
Vidal de Blanes, Gaspar. Noble 670
Vidal de Blanes, Guillem Ramon (*Raimundus*, *Raymundus*, *Ramon*). Noble 78, 83, 89, 98, 114, 133, 442, 453, 466, 482, 488, 497, 506, 520, 532, 554, 561, 564, 575, 588, 599, 611, 616, 628, 633, 637, 638, 644, 648, 668, 679, 688, 700, 716, 757, 779, 788, 790, 825
Vidal de Blanes, Josep (*Joseph*). Noble 826
Vilacampa i Pueyo (*Vilacampa*), Agustí (*Agosti*). Noble 869
Vilacampa i Pueyo (*Vilacampa*, *Pueyo et Vilacampa*), Francesc (*Franciscus*). Noble. 98, 114, 450, 869
Vilacampa i Pueyo (*Vilacampa*, *Pueyo et Vilacampa*, *Villacampa et Pueyo*), Pedro (*Petrus*, *Pedro de*). Oïdor de la Reial Audiència i regent del Consell d'Aragó 51, 82, 109, 129, 163, 168, 169, 170, 1314, 1321, 1330, 1333, 1337
Vilagrassa (*Vilagrasa*, *Villagrassa*), Enric (*Henric*, *Henricus*) 134, 481, 488, 493, 499, 501, 510, 532, 535, 546, 552, 562, 573, 581, 592, 600, 611, 632, 641, 661, 912, 913
Vilagrassa, Fadric (*Fadrique*). Noble 912
Vilagrassa, Joan.Cavaller 912
Vilagrassa, Josep (*Joseph*) 661
Vilagrassa (*Villagrassa*, *Vilagrasa*), Rodrigo 520, 616
Vilanova, Melcior (*Melchor*) 282, 1155
Vilar, Jaume 1223, 1230, 1236, 1241
Vila-rasa (*Vilarrasa*, *Villarrasa*), Andreu. Noble 467, 469, 481, 490, 492, 502, 557, 563, 564, 572, 589, 603, 610, 616, 621, 629, 633, 637, 644, 647, 863, 864
Vila-rasa (*Villarrasa*, *Vilarrasa*) major, Blai (*Blasius*). Noble 77, 83, 90, 97, 111, 136, 148, 171, 441, 452, 455, 458, 466, 470, 473, 475, 481, 499, 502, 510, 519, 528, 544, 563, 638, 642, 680, 682, 688, 715, 763, 770, 779, 780, 786, 790, 805, 806, 902, 910, 955
Vila-rasa (*Villarasa*, *Vilarrasa*) menor, Blai de (*Blasius de*). Noble 111, 470, 832, 833
Vila-rasa (*Villarasa*, *Vilarrassa*), Carles. Noble, comte de Faura, cavaller de Calatrava, delegat del comanador de Bejís 25, 41, 43, 97, 104, 110, 130, 144, 147, 153-155, 171, 452, 635, 1301, 1302
Vila-rasa (*Vilarrasa*), Diego. Noble 131, 955
Vila-rasa (*Villarrasa*), Enric. Noble 134, 470, 481, 488, 493, 499, 501, 510, 532, 535, 546, 562, 573, 581, 592, 600, 611, 632, 641, 661, 912, 913
Vila-rasa (*Villarrasa*), Francesc. Noble 833
Vila-rasa (*Villarrasa*), Frederic. Noble 136
Vila-rasa (*Villarrasa*), Jeroni. Noble 955
Vila-rasa (*Vilarrasa*), Joan. Noble 134
Vila-rasa (*Vilarrasa*), Josep (*Joseph*). Noble 443, 637, 647, 661, 670, 682, 795
Vila-rasa (*Villarasa*), Tomàs. Noble 112, 115, 136, 176, 440, 452, 579, 650, 664, 669, 716, 776, 792
Vila-rasa (*Villarasa*, *Vilarrasa*), Rodrigo (*Rodericus*). Noble 112, 442, 452, 482, 564, 574, 628, 641, 649, 670, 685, 722, 793
Vila-rasa (Vilarrasa, Villarrassa), Tomàs (Thomàs, Thomas) 176, 452
Villahermosa, duc de 76
Villanueva, *comte de* → Vallterra, Joan Maties
Villanueva (*Vilanova*, *Vilanueva*), Josep de (*Ioseph de*). Secretari reial 109, 117, 124, 125, 127, 128, 130, 138, 140-153, 162-167, 170, 178, 210, 436, 437, 440, 539, 543, 778, 998, 1019, 1053, 1101, 1212, 1215, 1297, 1298, 1300, 1333, 1337
Villanueva, Pedro de (*Petro de*). Protonotari de la Corona d'Aragó 74, 75, 80, 82, 84, 90, 428, 1225, 1314, 1318, 1321, 1330, 1333, 1337
Villar, fra Josep del (*Josephus del*). Prior de Vall de Crist 43, 110, 130, 147, 170
Villar, *marqués del* → Àlvarez deToledo
Villar, Vicent Joan del (*Vicent Juan del*). Ciutadà de València 431, 1221
Villasenyor, Pere Àngel de. Cavaller 895, 896
Villena, Joan Francesc (*Francisco*, *Juan Francisco*). Doctor en drets 1222, 1236, 1239
Villores, *senyor de* → Gil de Palomar i Siurana, Pere Joan

Vinalesa, senyor de → Pertusa, Joan Josep
Vinyerta (*Vinerta*, *Vinyeita*), Mateu (*Matheu*) 1224, 1231, 1239, 1240
Vique, Diego. Cavaller d'Alcàntara 1326
Vitòria, Macedoni (*Macedonio*). Notari de València 1081, 1094
Viudes, Baltasar (*Balthasar*). Generós 480
Viudes, Tomàs (*Thomas*, *Thomàs*). Generós 134, 464, 554, 576, 580, 583, 608, 631, 635, 640, 646, 651, 672, 683, 696, 701, 707, 718, 757, 877
Vives, Francesc (*Franciscus*). Noble 865
Vives, Jeroni (*Gerony*). Noble 864, 865
Vives, Manuel. Noble 864, 865
Vives, Miquel (*Michael*). Oïdor de la Reial Audiència 82, 109, 129, 170
Vives de Canyamàs (*Vivas de Canyamas*), Joan Baptista (*Johannes*, *Joan Batiste*, *Joan*). Noble, senyor de Benifairó de les Valls 78, 134, 449, 455, 466, 470, 490, 501, 510, 532, 535, 545, 779, 788, 790, 942
Vives de Canyamàs, Joan Vicent 942
Vives i Munyoz, Àlvaro. Generós 701
Vives i Munyoz (*Vives*, *Vives et Muñoz*, *Vives y Munyoz*, *Vives de Munyoz*), Baltasar (*Balthasar*). Generós 88, 135, 174, 468, 547, 558, 579, 590, 631, 652, 680, 691, 698, 703, 709, 720, 755, 769, 774
Vives i Sapena (*Vives*, *Vives y Çapena*. *Vives et Sapena*), Àlvar (*Alvarus*, *Àlvaro*). Generós, senyor de Pàmies 78, 136, 175, 456, 462, 467, 479, 500, 537, 550, 579, 596, 720, 755, 774, 1222, 1239
Viziedo → Vicedo
Voltes, Pere Joan (*Pere Juan*, *Joan*) 1224, 1230, 1238, 1241
Vrit, Joan de 1007
Vuetger, Peter 1007

X
Xelva (*Chelva*), vescomte de 296, 1167
Ximénez, Francesc Agustí (*Francés Agostí*, *Fransés*, *Francisco*). Síndic d'Ademús 1001, 1002, 1004, 1020, 1023, 1056, 1058, 1060, 1061, 1089
Ximénez, Jeroni (*Gerony*) 1228

Y
Ynglada → Anglada
Yta → Hita
Yvànez → Ibànyez
Yvànyez → Ibànyez

Z
Zaydia → Saïdia
Zamora → Çamora
Zanoguera → Sanoguera
Zapata → Sapata
Zaragozà Puig de Pasqües (*Zaragoçà*), Francesc Joan (*Francisco Joan*). Noble 933, 963
Zarzuela → Sarssola
Zurita, major, Mateu (*Matheu*). Doctor en drets 735
Zurita menor, Mateu (*Matheu*) 735

Índex toponímic

A

Ademús (*Ademuz*) 81, 322, 1001, 1002, 1020, 1023-1025, 1056, 1058, 1060, 1061, 1089, 1094, 1102, 1196
Agres 83, 89, 98, 115, 135, 175
Agullent (*Agullente*), universitat d' 281, 331-333, 1005, 1154, 1294
Aillas 296
Alacant
  ciutat 192, 198, 202, 215, 219, 224, 245-247, 250-260, 309, 311-313, 315, 320, 330, 335-337, 341, 643, 654, 767, 868, 872, 922, 977, 981, 984, 987, 990-993, 997, 1004-1007, 1013, 1016, 1018, 1021, 1022, 1024, 1026, 1027, 1031-1034, 1036, 1038, 1041, 1044-1047, 1050, 1054, 1060-1062, 1079-1081, 1089, 1093, 1096, 1100, 1101, 1103, 1111, 1117, 1124, 1125, 1129-1136, 1180, 1182-1185, 1189, 1191, 1206, 1254, 1265, 1267-1270, 1287, 1293, 1334
  convent
    de la Sang de Jesuchrist 335, 1206
    de Sant Agustí 336, 1207
    de Sant Francesc 335, 1206
    de Santa Verònica 335, 1206
  església parroquial
    de Sant Martí 337
    de Santa Maria, 219, 334, 760, 1206
  horta 257, 1133
  hospital 336, 1206, 1207
Albaida 76, 218, 305, 338, 339, 1175
  església parroquial 218, 339, 759, 1208
Albal, església parroquial 219, 760
Albalat 184, 1072
Albalat de Pardines 341, 1117
Albatera 76, 87, 134, 160, 163, 171
Alberic 272, 1147
Albarracín (*Albarrazín*) 291, 1163, 1281
Alcalà 218, 338, 339
  església parroquial 218, 339, 759, 1208
Alcalà de Gibert 883
Alcalá (de Henares) 246, 1124
Alcoi (*Alcoy*) 80, 106, 116, 137, 177, 218, 240, 285-288, 305, 326-327, 335, 410, 978, 987, 990, 991, 994, 996, 997, 1001, 1008, 1010, 1017, 1019, 1021, 1022, 1024, 1026, 1027, 1031-1033, 1036, 1038, 1040, 1044, 1045, 1047, 1048, 1050, 1054, 1055, 1058, 1060, 1062, 1069, 1070, 1079, 1080, 1081, 1089, 1096, 1102, 1158-1161, 1175, 1191, 1199, 1201, 1204, 1207, 1211, 1212, 1262, 1279, 1280, 1292, 1309
  convent
    de Sant Agustí 287, 335, 1207
    del Sant Sepulcre 335, 1207
  església parroquial 218, 335, 759, 1207
  hospital 335, 1207
  rectoria 240, 326
Alcoleja (*Alcolesa*) 304, 305, 1005, 1006, 1174, 1175
Alcosser (*Alcozer*) 272, 1147
Alcotas 296
Alcublas (*Alcubles*) 238, 327, 1088
Alfara 184, 1073

Alfafar (*Alfafara*) 294, 1166
Algar 184, 1073
Algarbe (*Algarbii*) 73, 74, 427, 1225
Algecires (*Algezirae*) 73-75, 427, 1225
Algemesí 270, 272, 335, 1146, 1273, 1274
  convent de Sant Vicent 335, 1207
  església parroquial 335, 1207
Alger (*Argel*) 223
Algímia 184, 1072
Alginet, església parroquial 219, 760
Aljorf (*Alsorb*, *Alchorf*, *Alforp*) 218, 338-339
  església parroquial 218, 339, 759, 1208
Almenara 76, 109, 129, 145, 147, 151, 245
Almorig (*Almedig*) 184, 1073
Alpont (*Alpuente*)
  camp de Benacira (Benacasira) 296, 1167
  església parroquial 297, 335, 1206, 1283
  vila 80, 107, 177, 296, 297, 335, 988, 991, 992, 994, 997, 1000, 1001, 1019, 1022, 1024, 1025, 1039, 1041, 1044, 1045, 1048, 1050, 1052, 1054, 1055, 1058, 1060-1062, 1078, 1080, 1089, 1094, 1102, 1167, 1168, 1206, 1283, 1309
Alqueria Blanca 184, 1073
Altea, castell 1068
Altura 238, 1088
Alvir, penyes d' (*Penyes d'Elvir*) 315
Alzira
  séquia Real 271, 589, 1147
  convent
    de Sant Agustí, 335, 1206
    de Santa Llúcia, 335, 1206
  església parroquial de Santa Caterina, 334, 1206
  vila 80, 106, 144, 146, 269, 270-272, 332, 334, 430, 589, 655, 940, 977, 981, 983, 984, 988, 990, 991, 994, 999, 1001, 1002, 1004-1007, 1011, 1019, 1021, 1022, 1024, 1026, 1027, 1031-1034, 1036, 1038, 1041, 1047, 1050, 1052, 1055, 1058-1062, 1080, 1081, 1089, 1094, 1101, 1145-1147, 1195, 1206, 1273, 1274, 1290, 1308, 1313, 1328
Amposta 1334
Andilla, església parroquial 214
Anna (*Ana*), església parroquial 218, 338, 339, 758, 1208
Ara Cristi (*Ara Christ*), cartoixa 335, 338, 1206
Aragó (*Aragón*, *Aragonum*, *Aragoniae*)
  Consell Suprem d' 81, 84-86, 90, 92-96, 99-104, 108-109 117-120, 122-123, 125, 127, 129, 130, 140, 142-144, 147, 150, 151, 153-159, 161, 162, 165, 166, 168-170, 181, 183, 187, 192, 271, 275, 310, 428, 432, 433, 436, 439, 454, 539, 559, 777, 806, 843, 845, 890, 905, 1011, 1075, 1101, 1209, 1215, 1220, 1232, 1233, 1243, 1244, 1297, 1300, 1303, 1310, 1311, 1314, 1321, 1323, 1324, 1328, 1330, 1333, 1337
  Corona d' 180, 438, 973, 1009
  Regne d' 73-75, 79, 140, 142, 182, 262, 265, 269, 300, 322, 342, 427, 428, 438, 538, 541-543, 618, 619, 623, 659, 675, 743, 1009, 1012, 1013, 1104, 1128, 1141, 1145, 1178, 1195, 1196, 1225, 1226, 1242, 1271, 1281, 1284, 1290, 1295, 1311, 1315
Arenes 184, 1072
Aras de Alpuente (*Ares*), església parroquial 297, 335, 1168, 1206, 1283
Ares del Maestrat de Montesa
  església parroquial 336, 1208
  vila 269, 1145
Ares de Morella, església parroquial 218, 759
Àustria (*Austriae*, *Austria*) 73, 74, 427, 1225
Atenes (*Athenarum*, *Atenas*) 73, 74, 427, 1225
Atzeneta (*Adzaneta*, *Atzaneta*, *Adsaneta*), església parroquial d' 218, 338, 339, 759, 1208
Aigua Viva (*Aygua Viva*, *Aguaviva*) 269, 1145, 1273
Ayora
  església parroquial 218, 759
  convent de Predicadors 219, 760
  vila 305, 1175

B
Balaguer 766
Banyeres 294, 1166
Barcelona (*Barchinonae*)
  ciutat 261, 262, 268, 1085, 1128, 1137, 1138, 1144
  comtat 73, 74, 1225
Barracas (*Barraques*) 308, 1005, 1286
Bellota 133, 274
Benasau 304, 305, 1005, 1174, 1175

Benafer 1005, 1006
Benedites 184, 1073
Benetússer, església parroquial 218, 758
Beniafé (Beniafer) 304, 1006, 1174
Beniatjar, església parroquial 218, 338, 339, 759, 1208
Benicarló 961
Benidorm, illa de 325, 1185
Benifassà (*Benifaçà*, *Benifazà*), tinença de l'abat 264, 269, 1145, 1272, 1273
Benifaió 175
Benifairó 134, 184, 1073
Benifaraig 111, 132, 175
Benifar 1006
Benifallim 285, 286, 304, 305, 1159, 1174, 1175
Benigànim (*Benigánim*)
  església parroquial 329, 336, 1207
  hospital 336, 1207
  vila 80, 106, 116, 137, 146, 177, 305, 327-329, 336, 978, 987, 991, 993, 994, 997, 1000, 1001, 1004, 1020, 1023-1027, 1031-1033, 1037, 1039, 1040, 1044-1046, 1048, 1050, 1052, 1054, 1055, 1058, 1060, 1062, 1089, 1102, 1175, 1191-1193, 1247, 1292, 1310
Benilloba 285, 286, 305, 1159, 1175, 1279
Benimagrell 257, 1005, 1133
Benimuslem 272, 1147
Benissa, església parroquial 336, 1208
Benissanó (*Benisanó*)
  església parroquial 219, 760
  lloc 1005
Berfull 175
Beselga 184, 1072
Biar (*Viar*)
  castell 292
  vila 80, 108, 137, 177, 292, 313, 978, 983, 990-992, 994, 997, 999, 1001, 1004, 1019, 1022, 1024, 1027, 1031-1033, 1037, 1043-1045, 1048, 1052, 1054, 1055, 1058, 1060-1062, 1080, 1089, 1102, 1164, 1165, 1183, 1248, 1281, 1282
Bicorp, església parroquial 219, 760
Bocairent
  església parroquial 295
  hospital (espital) 296
  vila 80, 106, 116, 137, 177, 294-296, 978, 988, 991, 992, 994, 997, 1000, 1004, 1008, 1013, 1017, 1019, 1021, 1022, 1024, 1027, 1031-1033, 1037, 1039, 1041, 1044, 1048, 1050, 1052, 1054, 1055, 1060, 1061, 1062, 1079, 1089, 1102, 1165-1167, 1282, 1283
Borgonya (*Burgundiae*) 73, 74, 427, 1225
Borbotó, església parroquial 219, 760
Borriana
  església parroquial 335, 1207
  vila 107, 116, 137, 177, 277, 335, 978, 989, 992, 994, 997, 999, 1001, 1004, 1019, 1022, 1024, 1025, 1027, 1031-1033, 1036, 1038, 1043, 1046, 1047, 1050, 1052, 1054, 1055, 1058, 1060-1062, 1081, 1094, 1144, 1151, 1276
Brabante (*Brabantiae*) 73, 74, 427, 1225
Bufali, església parroquial 218, 338, 339, 759, 1208
Busot (*Buçot*) 312, 1287

C
Cadis (*Cádiz*) 1007
Calatayud 265, 1141
Calatrava 180
Callosa
  església parroquial de Sant Martí 336, 1207
  universitat 239, 247, 336, 989, 990, 1023, 1024, 1043, 1088, 1101, 1102, 1125, 1185, 1207, 1209, 1261, 1265, 1288
Callosa d'En Sarrià 315, 1185
Canàries (*Insularum Canariae*) 73, 74, 427, 1225
Canet 272
Carcaixent (*Carcaxent*, *Carcajente*)
  església parroquial 335, 1207
  rectoria 240
  vila 80, 108, 137, 149, 177, 240, 272, 326, 327, 978, 984, 987, 989-991, 994, 1000, 1001, 1004-1006, 1020, 1022-1027, 1031-1034, 1037, 1039, 1040-1042, 1044-1048, 1050-1052, 1055-1058, 1060, 1062, 1079-1081, 1089, 1093, 1094, 1102, 1199-1201, 1262, 1292, 1306
Carpesa, església parroquial 219, 760
Carrícola, església parroquial 218, 338, 339, 759, 1208

Cartagena (*Cartaixena*) 319, 1189
Castalla
castell 240
església parroquial 336, 1207
rectoria 240
vila 240, 310, 313, 1082, 1181, 1183, 1199, 1287, 1306
Castella (*Castilla*, *Castellae*) 73-75, 129, 140, 142, 182, 193, 205, 208, 226, 229, 254, 279, 293, 303, 319, 322, 427, 538, 541, 619, 623, 1065, 1068, 1104, 1109, 1115-1117, 1121, 1131, 1153, 1165, 1173, 1189, 1225, 1226, 1256, 1258, 1263, 1282, 1290, 1299, 1304, 1318, 1322
Castellfabib (*Castelfabí*, *Castellfaví*), vila de 80, 322, 1001, 1002, 1020, 1023, 1024, 1056, 1089, 1195, 1196, 1290
Castelló de la Plana (*Castellón de la Plana*)
convent de la Puríssima Concepció 276, 335, 336, 1206, 1208
església parroquial 335, 1206
ermita de Nostra Senyora del Lledó 335, 1206
Grau 272, 273, 1275
hospital 335, 1206
torre de la Mar 272, 1148
vila 80, 107, 244, 245, 268, 272-278, 280, 949-951, 977, 981, 989, 991, 994, 996, 997, 999, 1001, 1004, 1007, 1008, 1017, 1021, 1022, 1024, 1027, 1031-1033, 1036, 1038, 1040-1042, 1047, 1048, 1050-1052, 1054-1058, 1060-1062, 1070, 1089, 1101, 1103, 1124, 1144, 1147, 1148, 1150-1153, 1206, 1265, 1274-1277, 1298, 1308, 1313
Catalunya (*Cathaluña*, *Cataluña*), Principat de 126, 191, 195, 240, 485, 618, 657, 659, 723, 995, 1012, 1013, 1018, 1090, 1117, 1140, 1141, 1144, 1148, 1242, 1259, 1272, 1295, 1215, 1216, 1225
Catí
església parroquial 220, 336, 761, 1207
lloc 220, 269, 336, 1145, 1273
Capdet (*Caudete*, *Cabdet*, *Cavdet*)
almodí 321
convent del Carme 334, 1205
església parroquial 334, 1205
hospital 334, 1205
vila 80, 107, 293, 318-321, 334, 978, 984, 988, 991, 994, 995, 997, 1001, 1004, 1019, 1020, 1023, 1024, 1027, 1031-1034, 1037, 1039, 1041, 1044, 1047, 1048, 1050, 1052, 1054, 1058, 1060-1062, 1080, 1089, 1094, 1096, 1102, 1165, 1188-1190, 1282, 1289
Caudiel 1005, 1006
Cerdanya (*Caeritaniae*) 73, 74, 427, 1225
Chelva 296, 1168, 1261, 1306, 1309
Chert 1203
Cinctorres 269, 1145, 1273
Comediana 184, 1072
Cocentaina 305, 1175
Contrast, lo (*El Contraste*) 311, 1182, 1287
Corbera
església parroquial 335, 1206
vila 80, 107, 341, 335, 978, 988, 991, 992, 994, 997, 1001, 1004, 1020, 1023-1027, 1031-1033, 1037, 1039, 1041, 1044, 1046, 1048, 1050, 1052, 1054, 1058, 1060-1062, 1089, 1102, 1117, 1193-1195, 1206, 1290
Corbera de Riola
església parroquial 335, 1195, 1206
lloc 1193
Córdova (*Cordubae*, *Córdoba*) 73, 74, 427, 1225
Còrsega (*Corsicae*, *Córcega*) 73, 74, 427, 1225
Cortes
baronia de 89, 98, 173
serra i mola 223
Croàcia (*Croatia*) 73-75, 427, 1225
Cuervo, El (*El Cuerbo*) 322, 1196, 1290
Cuervo (*Cuerbo*), riu 1195
Cullera
castell 288
vila 80, 80, 116, 288, 289, 341, 978, 990, 996, 997, 999, 1001, 1004, 1019-1022, 1025-1027, 1031-1033, 1036, 1038, 1043, 1044, 1047, 1050-1052, 1054, 1055, 1058, 1060, 1062, 1080, 1089, 1093, 1102, 1103, 1117, 1157, 1158, 1280, 1290, 1309

D
Dalmàcia (*Dalmatiae*) 73-75, 427, 1225
Dénia (*Denia*) 328, 430, 1007
Domeño (*Dominyo*) 238, 1088
Dosaguas (*Dosaygües*) 89

E
Elda
església parroquial 217, 335, 336, 339, 758, 1207, 1208
salines 319
vila 293, 338, 1189, 1282, 1289
Elx (*Elig*, *Elche*)
convent
de Santa Clara 217, 336, 337, 758, 1208
de Santa Llúcia 217, 758
església parroquial
de Sant Joan de l'Arraval 217, 758
de Sant Salvador 217, 758
de Santa Maria 214, 217, 758
vila 253, 852, 924, 939, 956, 957, 962-964, 1130, 1267, 1334
Enguera
església parroquial 218, 339, 759, 1208
vila 218, 338-339
Énova, l'
església parroquial 219, 759
séquia 323
Espanya (*España*) 191, 206, 238, 242, 619, 1121
Estivella 184, 1072

F
Faura 184, 1073
església parroquial 336, 337, 1207
Flandes (*Frandriae*) 73, 74, 427, 1090, 1225
Flix 766
França (*Frància*) 191, 211, 1090
Frares, els 184, 1073
Finestrat
església parroquial 218, 338, 339, 759, 1208
lloc 218, 315, 338-339, 1185, 1186, 1288
Forcall (*Horcajo*) 269, 1145, 1273
Fortaleny 335, 1193, 1195, 1206
Fuenterrabía 179, 200, 273, 1148, 1196

G
Galícia (*Galletiae*) 73, 74, 427, 1225
Gandia (*Gandía*) 268, 431, 931, 1144, 1205, 1292
Garrofera, la 184, 1073
Gestalcamp, església parroquial 220, 760
Gestalgar, església parroquial 220, 761
Gilet 184, 1073
Gibraltar (*Gibraltaris*) 73, 74, 427, 1225
Gocià (*Goceani*, *Goceano*) 73, 74, 427, 1225
Granada (*Granatae*) 73, 182, 234, 427, 1225

H
Habsburg (*Habsburgo*, *Abspiorgi*) 73, 74, 427, 1225
Herbés (*Yervés*) 266, 1142
Hongria (*Hungariae*, *Hungría*) 73-75, 427, 1225

I
Ibi
castell 312
lloc 312, 313, 1181, 1183, 1286, 1287
Iessa (*Yesa*, *Yessa*), la 80, 107, 137, 177, 296, 324-325, 988, 991, 992, 994, 997, 1000, 1001, 1004, 1020, 1023, 1025, 1039, 1041, 1044, 1045, 1048, 1050, 1052, 1054, 1055, 1058, 1060, 1061, 1102, 1167, 1198, 1291
Índies 1121
Índies Occidentals (*Indiarum Occidentalium*) 73, 74, 427, 1225
Índies Orientals (*Indiarum Orientalium*) 73, 74, 427, 1225
Itàlia (*Ytàlia*) 182, 254, 326, 623, 1090, 1104

J
Jaén (*Giennis*) 73, 74, 427, 1225
Jérica (*Xèrica*, *Gérica*)
església parroquial 308, 1171, 1286
vall 238, 1088
vila 80, 107, 137, 149, 177, 306-308, 988, 991, 994, 996, 1000, 1001, 1004-1006, 1018, 1020, 1021, 1024, 1025, 1039, 1042, 1044, 1047, 1048, 1050-1052, 1054, 1055, 1058, 1060-1062, 1078-1080, 1089, 1094, 1102, 1169-1171, 1285, 1286, 1310
Jerusalem (*Hierusalem*, *Jerusalén*), regne de 73, 74, 427, 1225

L
Lerma 863
Lisboa 893
Lleó (*León*, *Legionis*) 73, 74, 427, 1225
Lleida (*Lleyda*) 268, 766, 942, 1143, 1165

Llíria (*Líria*, *Lyria*)
ermitatge de Sant Miquel 289, 1162, 1171, 1281
església parroquial 303
nova església 291
vila 80, 108, 116, 137, 177, 289-291, 295, 302, 303, 978, 992, 994, 996, 997, 999, 1001, 1002, 1004, 1019, 1021, 1022, 1024, 1025, 1027, 1031-1033, 1036, 1039, 1046, 1048, 1050, 1051, 1054-1056, 1058, 1060-1062, 1078, 1093, 1094, 1102, 1005, 1162, 1163, 1171-1173, 1247, 1281
Llosa d'Almenar (*Llosa de Almenara*), església parroquial 219, 335, 760, 1207
Llutxent (*Luchente*) 328, 1192, 1292

M
Madrid 104, 179, 191, 223, 224, 255, 257, 326, 340, 484, 552, 619, 656, 658, 826-828, 831, 834, 836, 838-841, 845, 851, 853, 854, 859, 867, 869, 874, 875, 877, 883, 887, 897, 907, 914, 918, 923, 940, 944, 956, 958, 963, 994, 1007, 1018, 1091, 1110, 1133, 1216, 1233, 1320, 1324, 1333, 1336
Maestrat (*Maestrazgo*), marina del 275, 1276
Málaga 1007
Mallorca (*Mallorques*, *Maioricarum*) 73, 74, 427, 1117, 1225
Manises (*Manizes*) 89, 115, 174
Manuel 175
Mascarell 324, 1198
Massamagrell 179, 529
Medina del Campo 239, 1077
Milà (*Milán*, *Mediolani*) 73, 74, 427, 1225
Millars (*Millàs*)
església parroquial 218, 338, 339, 759, 1208
riu 278, 1152
Miraflor 89, 97, 111, 171
Mirambel (*Mirambell*, *Mairambell*) 269, 1145, 1273
Moixent 1203
Mola de Cortes 223, 1110
Moncofa 338
Monroyo (*Monroig*) 269, 1145, 1273
Montcada (*Moncada*), esglesia parroquial 219, 760
Montalt 184, 1072
Montserrat (*Monserrat*), església parroquial 218, 338, 759, 1208
Montsó (*Monzón*, *Monçó*, *Monsó*) 184, 235, 246, 313, 496, 708, 876, 912, 1073, 1085, 1124, 1141, 1146, 1183, 1228
Moraira 315, 1185
Morella
castell 263, 264, 1307
església parroquial 335, 1206
vila 80, 107, 116, 137, 138, 146, 176, 218, 261-268, 335, 958, 977, 981, 983, 984, 988, 990, 991, 993, 995, 997, 999, 1001, 1002, 1004, 1007, 1021-1027, 1031-1034, 1036, 1038, 1041, 1044, 1045, 1047, 1048, 1050, 1052, 1054, 1055, 1058-1062, 1077, 1082, 1089, 1093, 1101, 1128, 1137-1139, 1141-1143, 1144, 1206, 1247, 1271-1273, 1275
Morvedre (*Molviedro*)
església parroquial 335, 1207
monestir del Peu de la Creu, 217, 337, 758
vila 184, 217, 335, 337, 367, 758, 1073, 1249
Múrcia (*Murtiae*) 73-75, 309, 427, 1180, 1191, 1225
Mutxamel (*Muchamel*, *Muchamiel*) 81, 311, 329-331, 1002, 1182, 1287

N
Navarra (*Navarrae*) 73-75, 427, 1225
Nàpols 430
Neopàtria (*Neopatriae*, *Neopatria*) 73, 74, 427, 1225
Nul·les (*Nules*) 324, 1198

O
Oliva
convent de Santa Isabel 336, 1208
església parroquial 219, 336, 760, 1207
vila 219, 336-337
Olleria, l' (*La Olleria*)
hospital 336, 1207
vila 80, 106, 116, 137, 177, 325, 326, 336, 978, 988, 991, 992, 994, 997, 1000, 1001, 1020, 1023, 1024, 1027, 1031-1033, 1037, 1039, 1042, 1044, 1045, 1048, 1050, 1052, 1054, 1055, 1058, 1060, 1082, 1089, 1093, 1199, 1291

Onda
convent
de la Puríssima Concepció, 336, 337, 1208
de Nostra Senyora de l'Esperança 337
de Sant Francesc 337
vila 81, 105, 116, 137, 177, 336, 337, 988, 1003, 1019, 1020, 1031, 1210, 1211
Onil 310, 313, 1181, 1183, 1287
Ontinyent (*Ontinent*, *Ontinient*)
almodí 280
convent de Sant Doménec (Santo Domingo) 335, 1207
església parroquial 335, 1207
vila 80, 105, 116, 137, 146, 149, 177, 240, 280, 282, 305, 335, 933-935, 977, 981, 983, 984, 988, 990, 991, 993, 994, 996, 997, 999, 1001, 1004, 1005, 1021-1025, 1027, 1031-1034, 1036, 1038, 1042, 1044-1047, 1049, 1050, 1052, 1054, 1055, 1058, 1060-1062, 1081, 1082, 1089, 1094, 1154, 1155, 1157, 1175, 1308
Orà (*Orán*) 250, 1127
Oriola (*Orihuela*)
batllia 246
bisbat 213
castell 243
catedral (*cathedral*) 202, 213
ciutat 75, 80, 106, 116, 137, 146, 176, 213, 214, 239, 241, 243-247, 251, 253, 254, 293, 309, 330, 331, 336, 337, 344, 977, 981-984, 987, 991-993, 997, 999, 1001, 1004, 1012, 1013, 1015, 1016, 1021-1027, 1031-1034, 1036, 1038, 1040, 1044, 1046, 1047, 1050, 1052, 1054, 1055, 1058, 1060-1062, 1066, 1079, 1080, 1088, 1089, 1100, 1101, 1103, 1120, 1122-1125, 1129-1131, 1165, 1180, 1189, 1191, 1209, 1245, 1254, 1261, 1263-1265, 1267, 1268, 1282, 1290, 1293, 1306, 1334
convent de Sant Agustí 336, 1207
església parroquial de Santa Justa 214
Hospital General (Espital General) 1088, 1261, 1306
Oristany (*Oristani*, *Oristán*) 73, 74, 427, 1225
Ortells 266, 1142
Orxeta (*Orgeta*, *Orcheta*), terme de 315, 317, 1185-1288

P
Paiporta, convent de Sant Joaquim (Sant Joachim) 220, 760
Països Baixos → Flandes
Palmera, església parroquial 218, 338, 339, 759, 1208
Palomar, església parroquial 218, 338, 339, 759, 1208
Pardo, El (*Casa del Pardo*) 891, 892
Pedralba (*Pedralva*), església parroquial 218, 338, 339, 759, 1208
Pedreguer, església parroquial 218, 338, 339, 759, 1208
Penàguila (*Penáguila*)
castell 304
vila 81, 106, 137, 177, 285, 286, 303-306, 978, 988, 991, 992, 994, 997, 1000, 1001, 1004-1006, 1017, 1022, 1024, 1027, 1031-1033, 1037, 1039, 1041, 1044, 1048, 1050, 1052, 1054, 1055, 1058-1062, 1069, 1070, 1082, 1089, 1094, 1102, 1159, 1173-1175, 1279, 1285
Peníscola (*Paníscola*)
fortalesa i castell 298-300, 1176, 1177, 1283, 1284, 1309
església parroquial 303, 1205
vila de 80, 265, 298-302, 318, 978, 987, 989, 991, 1000, 1004, 1019, 1022, 1024, 1031-1033, 1037, 1044, 1045, 1050-1052, 1055-1057, 1060-1062, 1089, 1093, 1102, 1103, 1140, 1176-1180, 1188, 1205, 1283-1285, 1309
Penyó dels Vélez (*Peñón*) 178, 179, 1249
Peñarroya de Tastavins (*Penarroja*, *Peñarroja*) 269, 1145, 1273
Perpinyà 273, 1148
Petrés 184, 1073
Petrer (*Petrel*) 218
església parroquial 338, 339, 758, 1208
Pina 308, 1005, 1006, 1286
Pobla Llarga, la 272, 655, 1005, 1010, 1303, 1313
Pobla, la 328, 1192, 1292
Polinyà 335, 1193, 1195, 1206
Portugal (Portugalliae) 73-75, 129, 140, 142, 427, 538, 541, 542, 1225
Puçol 341, 1117
Puig, el (*Puig de Cebolla*, *Puche*) 238, 341, 1088, 1117, 1261

Q
Quart 184, 1073
església parroquial 219, 760
Quartell 184, 1073
Quatretonda 328, 1192, 1292

R
Ràfol, església parroquial 218, 338, 339, 759, 1208
Relleu 310, 1181, 1287
Riola 1193
Roma 179, 180, 184, 201, 243, 491, 1243, 1249, 1253
Rosselló (*Rossillionis*) 73, 74, 427, 1225
Ròtova, església parroquial 219, 760

S
Salem, església parroquial 218, 338, 339, 759, 1208
Salinas (*Salines*), església parroquial 218, 338, 339, 759, 1208
Salses 273, 1148, 1196
San Lorenzo del Escorial (*San Lorenço*, *San Lorenç el Real*) 891, 892, 895, 1006
Sant Joan 198, 257, 767, 1005, 1006, 1133
Sant Mateu (*Sent Matheu*, *San Matheo*) 343, 659, 1012, 1242, 1296, 1299
Santa Coloma 184
Saragossa (*Cesaragustae*, *Caesaragustae*, *Zaragoza*, *Çaragoça*) 73-75, 80, 82, 90, 91, 230, 266, 427, 428, 432, 436, 844, 851, 853, 894, 914, 936, 940, 951, 962, 1115, 1142, 1210, 1220, 1225, 1303, 1311
Sardenya (*Sardiniae*, *Cerdenya*, *Cerdeña*) 73-75, 229, 230, 427, 1115, 1116, 1225, 1258
Sarinyena (*Zarinyena*) 766
Sella 89, 175
Sevilla (*Hispalis*) 73-75, 208, 235, 427, 1085, 1121, 1225
Sicília (*utriusque Siciliae*) 73-75, 228-230, 427, 1114, 1116, 1225, 1258
Sinarcas (*Sinarques*) 238, 1088, 1283
Sogorb (*Segorbe*, *Sogorp*)
catedral 213, 214, 1254
ciutat 213, 236, 1012, 1254
Sot de Chera (*Sot de Gera*), església parroquial 220, 761
Sueca 341, 1117
Suexa 238, 1088
Sumacàrcer (*Sumacárcel*) 176, 371

T
Tarazona, bisbat de 265, 1141
Tarragona 209, 299, 1177, 1188
Terol 333, 1163
Tibi 310, 313, 1181, 1183, 1287
Tirol (*Tirolis*) 73, 74, 427, 1225
Titaguas de Alpuente
església parroquial 297, 335, 1206
lloc 297, 1168, 1283
Todolella, la 266, 1142
Toledo (*Toleti*) 73-75, 208, 427, 1121, 1225
Tordesillas 234
Torre de les Maçanes 1005
Torrent, església parroquial 220, 760
Torres Torres 184, 1072
Tortosa (*Tortossa*)
bisbat 294
ciutat 120, 126, 201, 202, 265, 268, 273, 299, 313, 342, 485, 508, 618, 658, 659, 675, 702, 995, 1012, 1013, 1016, 1141, 1143, 1144, 1148, 1165, 1177, 1183, 1233, 1242, 1253, 1273, 1295, 1298, 1301, 1319-1321, 1324, 1326, 1327, 1332, 1334, 1335, 1337
convent de la Puríssima Concepció 202
Traiguera
església parroquial 336, 1208
vila 1196

V
València (*Valentiae*)
almodí 222
arquebisbat 180-181, 201, 500
casa de la ciutat 430
casa de la Diputació 430, 1302
catedral, seu (sedis) 75, 87, 90, 93, 100, 104, 110, 117, 122, 125, 127, 130, 144, 147, 157, 159, 160, 161, 164, 165, 167, 169, 170, 177, 201, 212, 215, 230, 337, 346, 428, 430, 431, 514, 625, 626, 635, 1115, 1301, 1328
ciutat 84-87, 90-93, 95-97, 99-103, 105, 108, 116-119, 121-123, 125-128, 137-142, 146, 148, 151-169, 176, 177, 180, 184, 195, 197, 198, 202-204, 206, 209, 215-231, 234, 236, 238, 239, 241-243, 246, 248, 250, 251, 261, 262, 266-268, 284, 285, 288, 290, 295, 305, 307, 309, 310, 312, 314, 332, 335-338, 340, 428,

430, 431, 432-436, 439, 446, 448, 452, 457, 461, 463, 465, 468, 474, 477, 479, 486-492, 494, 496, 498, 500, 501, 503, 505, 506, 508, 510, 513, 516, 519, 522, 526, 529, 531, 534, 535, 538-544, 548, 550, 552, 556, 557, 560, 562, 572, 580, 584-586, 589-591, 593, 598, 603, 606, 608, 609, 614, 618, 620, 627, 631, 637, 641, 643, 653-655, 657, 659, 660, 665, 666, 672, 673, 678, 681, 685, 687, 691, 692, 697, 698, 703, 704, 708, 710, 711, 713-715, 719, 721, 723, 724, 739, 744, 753, 754, 756, 758-760, 763-768, 770, 775, 777, 778, 785, 789-791, 796-799, 801-897, 899-916, 918-929, 932, 933, 935-937, 939, 942, 943, 946, 947, 949, 952, 955, 956, 959, 960, 963, 978-987, 990, 991, 993, 995-999, 1001, 1003, 1004, 1007, 1008, 1011, 1018, 1019, 1022-1024, 1026-1054, 1056-1062, 1064, 1066, 1067, 1071, 1073, 1077, 1079, 1080-1085, 1087-1091, 1093, 1096, 1099, 1101, 1103-1116, 1119, 1120, 1124-1126, 1128, 1129, 1133, 1136-1138, 1142-1144, 1146, 1159, 1161, 1166, 1169, 1173, 1175, 1180-1182, 1188, 1191, 1206, 1207, 1210, 1211, 1216, 1217, 1220, 1222, 1225-1229, 1233-1235, 1238, 1239, 1243, 1246, 1248, 1255, 1258, 1259, 1262-1266, 1268, 1271, 1282, 1297, 1299-1302, 1312, 1319, 1331-1333, 1335

ciutat i regne (civitate et regno) 83, 90, 91, 93, 94, 100, 109, 129, 130, 139-142, 147, 149, 211, 217, 318, 333, 345, 427, 432, 433, 440, 449, 540, 541, 580, 711, 758, 785, 787, 791, 796-800, 863, 880, 899, 900, 915, 924, 932, 939, 944, 946, 956, 1075, 1078, 1092, 1094, 1096, 1117, 1226, 1301

convent
- de Jerusalem, monestir Sant Francesc 218, 336, 338, 759, 1208
- de Nostra Senyora del Carme 218, 335, 759, 1206
- de Nostra Senyora de la Mercé 219, 336, 338, 760, 1207
- de Nostra Senyora del Remei (*Remey*), de Trinitaris 218, 335, 337, 759, 1207
- de la Puríssima Concepció 337, 759
- de la Puritat 218, 336, 1207
- de Sant Doménec de Predicadors (*Divi Dominici*, *Santo Domingo*, *Praedicatorum*, *Preycadors*) 82, 85-87, 95, 96, 103, 108, 109, 125, 127, 129, 150, 153-160, 162, 168, 169, 428, 429, 431, 434, 435, 440, 449, 454, 457, 465, 468, 477, 480, 487, 492, 498, 501, 506, 526, 531, 538, 552, 557, 562, 580, 591, 593, 598, 603, 614, 620, 627, 631, 637, 641, 647, 655, 660, 666, 681, 687, 704, 714, 715, 724, 754, 768, 770, 778, 786, 789, 790, 901, 989, 993, 1018, 1019, 1026, 1027, 1030-1032, 1036-1038, 1040-1043, 1051, 1054-1057, 1059, 1061, 1062, 1220, 1238
- de Sant Miquel dels Reis (*San Miguel de los Reyes*) 336, 337, 1208
- de Santa Anna 219, 760
- de Santa Úrsola 219, 760

església parroquial
- de Sant Andreu 219, 760
- de Sant Bertomeu 218, 759
- de Sant Esteve 219, 760
- de Sant Joan del Mercat 217, 758
- de Sant Llorenç 336, 1207
- de Sant Martí 218, 337, 758
- de Sant Nicolau 219, 336, 337, 760, 1207
- de Sant Tomàs (*Thomàs*) 219, 760

Grau, 178, 209, 227, 230, 1113, 1116

Horta 182

Hospital General 180, 233, 500, 523, 1249

Llotja Nova (Llonja Nova) 234

monestir
- de la Santíssima Trinitat 219, 336, 337, 760, 1207
- de l'Encarnació 760
- de Sant Cristòfol (*Christòfol*) 219, 760
- de Sant Julià 219, 760
- de Santa Caterina (*Catherina*, *Catarina*) 220, 760

Palau Reial 108, 129, 143, 149, 150, 169, 514-516, 1327

sala dels Saraus 514
sala dels Àngels 515, 516
regne de 73-76, 79-82, 84-87, 90, 92-94, 100-102, 105, 108, 109, 116-119, 122-125, 127, 129, 138-140, 142, 144-149, 151, 152, 169, 180, 183, 184, 196, 202, 208, 210-212, 266, 291, 296, 334, 341, 342, 345, 346-410, 423, 427, 428, 432, 433, 436, 437, 439, 440, 445, 446, 474, 475, 490, 503, 513, 515, 524, 534, 538, 540-543, 585, 618, 643, 659, 698, 709, 711, 723, 739, 769, 796-877, 879-964, 1012, 1013, 1022, 1037, 1071, 1073, 1076, 1079, 1095-1097, 1117, 1118, 1121, 1122, 1135, 1142, 1163, 1188, 1194, 1200, 1210, 1211, 1215, 1216, 1225, 1226, 1233, 1235, 1242, 1243, 1248, 1249, 1251, 1255, 1276, 1295, 1299, 1300-1302, 1310, 1311, 1314, 1315, 1318, 1320-1323, 1328, 1330, 1333-1337
Taula de Canvis (Cambis) 190, 225
Torres de Serrans 195
Universitat 215
Vall de Seta (*Valdegeta*) 286, 1159, 1279
Valladolid (*Valladolit*) 300, 878, 910, 1178
Valldigna, monestir de Santa Maria 74, 110, 138, 144, 170
Ventimilla 824
Ventosilla 830, 868
Vila Joiosa, la (*Vila Joyosa*, *Vilachoyosa*, *Villajoyossa*)
castell 315, 1185
església 317, 1187
torre Aigües (Aygües) 316, 1187
torre Xiravei (Chiravey, Giravey) 316, 1187
vila 80, 107, 177, 305, 314-318, 988, 991, 992, 994, 997, 1000, 1001, 1020, 1023-1025, 1031, 1039, 1041, 1044, 1048, 1050, 1052, 1054, 1055, 1058-1062, 1070, 1089, 1093, 1102, 1103, 1159, 1160, 1175, 1185-1188, 1203, 1288, 1309
Vilanova de Castelló
església parroquial 324, 335, 1206
vila 80, 106, 149, 177, 323-324, 335, 978, 988, 991, 994, 997, 1000, 1001, 1004, 1020, 1023-1027, 1031-1033, 1037, 1039, 1045, 1047, 1048, 1050, 1052, 1054, 1055, 1058, 1061, 1080, 1081, 1089, 1094, 1102, 1196-1198, 1206, 1291
Vila-real (*Villareal*, *Vila-rreal*, *Vila de Real*)
església parroquial 218, 336, 338, 759, 1207, 1208
vila 106, 218, 277-280, 336, 338, 989-991, 994, 997, 999, 1001, 1004, 1008, 1024, 1027, 1031-1033, 1038, 1042, 1044-1047, 1050, 1052, 1055, 1058, 1060, 1062, 1070, 1079, 1089, 1102, 1103, 1153, 1276, 1277, 1308
Villores 266, 1142
Vinalesa 89, 112, 176
Vinaròs (*Vinaroz*)
església parroquial 219, 760
convent de Sant Agustí 219, 760
vila 265, 298, 299, 301, 318, 1140, 1176, 1178, 1203, 1334
Vistabella de la Setena de Culla, església parroquial 336, 1207
Viver 1005

X
Xàbia 337, 1007
Xàtiva
ciutat 108, 149, 151, 206-208, 218, 224, 240-242, 253, 262, 274, 275, 282, 287, 305, 311, 318, 319, 326, 327, 332, 334, 336, 759, 930, 945, 977, 981-984, 987, 989-991, 993, 999, 1001, 1004, 1006, 1021, 1022, 1024, 1026, 1027, 1032, 1033, 1036, 1038, 1040-1047, 1050-1052, 1054-1059, 1061, 1062, 1066-1068, 1077, 1080, 1082, 1089, 1093, 1101, 1111, 1118-1122, 1130, 1138, 1149, 1155, 1160, 1175, 1181, 1188, 1189, 1195, 1200, 1205, 1262-1264, 1268, 1275, 1278, 1280, 1289, 1290, 1292, 1304, 1306, 1309
convent
de Nostra Senyora de la Consolació *vid*. Portal de València
de Sant Agustí 334, 1205
de Santa Clara 336, 1208
de Sant Doménec (*Domingo*) 218, 759

església de Nostra Senyora de l'Hospital 218, 759
església de Santa Tecla 334, 1205
governació 206, 242, 1119
hospital 334, 1205
Portal de València 334, 759, 1205
presons 206, 1119
salines 319, 1195
seu 240, 326, 327, 334, 1160, 1201, 1205, 1262, 1309
Xirivella (*Chirivella*), església parroquial 220, 760
Xixona (*Sexona*)
alcaidía 311
castell 311
convent de Santa Ana 334, 336, 1205, 1208
església parroquial 309, 314, 334, 1205
governació d'enllà Xixona 254, 982, 1131, 1135
hospital 309
riu de 151, 982, 1131
vila 106, 309-314, 978, 981, 982, 988, 991, 994, 997, 1000, 1004, 1005, 1017, 1020, 1023-1027, 1031-1033, 1037, 1039, 1042, 1044, 1045, 1048, 1050, 1052, 1054, 1055, 1060-1062, 1078-1082, 1089, 1094, 1102, 1103, 1131, 1180-1184, 1247, 1286, 1287
Xúquer (*Xúcar*), riu 323

Índex d'aquest volum

.III.
PROCÉS DEL BRAÇ REIAL

MINUTES *977*

ACTES DE LES REUNIONS DEL BRAÇ REIAL *1026*

DELIBERACIONS DEL BRAÇ REIAL EN LES CORTS DE 1645 *1103*

APÈNDIX DOCUMENTAL *1213*

Índex antroponímic *1339*

Índex toponímic *1385*

Índex general

Estudi introductori 7

El regne de València i la crisi de la monarquia de Felip IV 7

Les Corts Generals de 1645: nota bibliogràfica 17

El desenvolupament de les Corts 24

La convocatòria 24

Les prorrogues 27

L'obertura de les Corts 29

Les habilitacions 32

El jurament dels furs pel príncep Baltasar Carles 37

Una assemblea d'assemblees: juntes de braços, tractadors, examinadors i jutges de greuges, i elets de contrafurs 40

La urgència del servei 45

El soli de clausura 48

L'elaboració legislativa i el problema de les *decretates* 48

L'impacte institucional de les últimes Corts valencianes 55

Estructura i criteris d'edició 59

Bibliografia 63

.I.

PROCÉS DE L'ESCRIVÀ REIAL EN LLOC DEL PROTONOTARI

(pp. 71-412)

CONVOCATÒRIA *73*

Convocatòries del braç eclesiàstic *74*

Convocatòries al braç militar *75*

Convocatòries al braç reial *79*

PRÒRROGUES *81*

Primera pròrroga. 16 d'octubre *81*

Acord sobre el protocol de les pròrrogues *85*

Segona pròrroga. 20 d'octubre *86*

Tercera pròrroga. 24 d'octubre *96*

PROCURADORS I SÍNDICS QUE PARTICIPAREN EN LES CORTS *104*

Llista de procuradors del braç eclesiàstic *104*

Síndics del braç reial *105*

SOLI D'OBERTURA I PROPOSICIÓ REIAL. 30 D'OCTUBRE *108*

Proposició o discurs de la corona *120*

Resposta dels braços *121*

SESSIONS DE LES CORTS *125*

Pròrroga de 3 de novembre *125*

Ambaixada als braços sobre el servei. 6 de novembre *126*

Pròrroga de 7 de novembre *127*

Missatge del rei al braç reial de 8 de novembre *128*

Decret del rei sobre la participació dels síndics de València. 11 de novembre *128*

JURAMENT DEL PRÍNCEP BALTASAR CARLES. 13 DE NOVEMBRE *129*

Jurament dels furs pel príncep *140*

Jurament de fidelitat dels braços *141*

Pròrroga de les sessions *143*

JURAMENT DELS EXAMINADORS I JUTGES DE GREUGES I NOMENAMENT DE TRACTADORS. 14 DE NOVEMBRE *143*

Protestes sobre precedències *153*

CONTINUACIÓ DE LES SESSIONS *153*

SOLI DE CLAUSURA *169*
CAPÍTOLS SUPLICATS EN EL SOLI *178*
Capítols de contrafurs *178*
Furs *179*
Actes de cort dels braços eclesiàstic i militar *197*
Actes de cort dels braços eclesàstic i reial *199*
Actes de cort dels braços militar i reial *211*
Actes de cort del braç eclesiàstic *212*
Acte de cort del braç militar *216*
Actes de cort del braç reial *220*
Còpia d'un acte de cort dels estaments militar i reial *339*
Continuen els actes de cort del braç reial *340*
OFERTA I ACCEPTACIÓ DEL SERVEI *341*
LEGITIMACIONS *346*

.II.

PROCÉS DEL BRAÇ MILITAR

(pp. 425-964)

CONVOCACIÓ *427*

PRÒRROGUES *428*

SOLI D'OBERTURA O PROPOSICIÓ *435*

INICI DE LES JUNTES DEL BRAÇ MILITAR *440*

JURAMENT DEL PRÍNCEP *538*

SOLI DE CLAUSURA *777*

CONTINUACIÓ DE LES REUNIONS A 4 DE DESEMBRE *778*

PODERS CONFERITS A VICENT GASCUE
COM A SÍNDIC DEL BRAÇ MILITAR *787*

HABILITACIONS *791*

.III.

PROCÉS DEL BRAÇ REIAL

(pp. 977-1212)

MINUTES *977*

ACTES DE LES REUNIONS DEL BRAÇ REIAL *1026*

DELIBERACIONS DEL BRAÇ REIAL EN LES CORTS DE 1645 *1103*

APÈNDIX DOCUMENTAL *1213*

Índex antroponímic *1339*

Índex toponímic *1385*

Publicat

en desembre de 2024

per les Corts Valencianes

i la Universitat de València

fonts històriques valencianes

92c.

Sèrie

Acta Curiarum Regni Valentiae

3c.

CORTS VALENCIANES

VNIVERSITAT DE VALÈNCIA